

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KD 14610

Ἡ ΚΑΙΝῆ
ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM

TESTAMENTUM,

CUM VERSIONE LATINA

ARLÆ MONTANI,

IN QUO TUM SELECTI VERSICULI 1900, QUIBUS OMNES NOVI TESTAMENTI VOCES
CONTINENTUR, ASTERICIS NOTANTUR;

Tum omnes et singulae voces, semel vel saepius occurrentes, peculiari nota
distinguuntur.

AUCTORE

JOHANNE LEUSDEN,

PROFESSORE

PHILADELPHIA:
LIPPINCOTT, GRAMBO & CO.
1855.

ky 14610

**HARVARD
COLLEGE
LIBRARY**
874 X

TO KATA
M A T T O A I O N
ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Β**ΙΒΑΟΣ γενέσθως Ἰησοῦ
Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ, υἱοῦ
Ἀβραάμ.

2 Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσα-
άκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰα-
κώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.

3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φα-
ρες καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ·
Φαρες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ·
Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ.

4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμι-
ναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Σαλμών.

5 Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὺζ
ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βοὺζ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ὠβηὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ· Ὠβηὴδ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί.

6 Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δα-
βίδ τὸν βασιλέα· Δαβίδ δὲ ὁ βα-
σιλεὺς ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα
ἐκ τῆς τοῦ Οὐρζίου.

7 Σολομών δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀσά.

8 Ἀσά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσα-
φάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ὀζίαν.

9 Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωά-
θαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν

EUANGELIUM

SECUNDUM

MATTHÆUM.

CAPUT I.

1 **L**IBER generationis Jesu
Christi, filii David, filii
Abraham.

2 Abraham genuit Isaac,
Isaac autem genuit Jacob. Ja-
cob autem genuit Judam et fra-
tres ejus.

3 Judas autem genuit Pha-
res et Zaram ex Thamar. Pha-
res autem genuit Esrom. Es-
rom autem genuit Aram.

4 Aram autem genuit Ami-
nadab. Aminadab autem genuit
Naason. Naason autem
genuit Salmon.

5 Salmon autem genuit Booz
ex Rachab. Booz autem genuit
Obed ex Ruth. Obed autem
genuit Jesse.

6 Jesse autem genuit David
regem. David autem rex genuit
Solomonem ex Uriæ.

7 Solomon autem genuit Ro-
boam. Roboam autem genuit A-
biam. Abia autem genuit Asa.

8 Asa autem genuit Josaphat.
Josaphat autem genuit Joram.
Joram autem genuit Oziam.

9 Ozias autem genuit Joa-
tham. Joatham autem genuit

Ἄχαζ· Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν.

10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσή· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν.

11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ.

13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακίμ· Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ.

14 Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιοῦδ.

15 Ἐλιοῦδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ.

16 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενναὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβίδ, γενναὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβίδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενναὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενναὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γεννησιότης οὕτως ἦν. Μνηστευθεὶς γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας ἐπὶ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.

19 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν

Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam.

10 Ezechias autem genuit Manassen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam.

11 Josias autem genuit Jechoniam et fratres ejus, in transmigratione Babylonis.

12 Post autem transmigrationem Babylonis, Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel.

13 Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Eliacim autem genuit Azor.

14 Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud.

15 Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Matthan. Matthan autem genuit Jacob.

16 Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, dictus Christus.

17 Omnes itaque generationes ab Abraham usque ad David, generationes quatuordecim : et à David usque ad transmigrationem Babylonis, generationes quatuordecim : et à transmigratione Babylonis usque ad Christum generationes quatuordecim.

18 At Jesu Christi nativitas sic erat : Desponsata enim matre ejus Maria Joseph, ante convenire ipsos, inventa est in utero habens de Spiritu sancto.

19 Joseph autem vir ejus, justus existens, et non volens

παραδειγματίσαι, ἐβουλόθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.

20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστι ἁγίου.

21 Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 Τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος·

“ 23 Ἴδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἘΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον, μετ' ἡμῶν ὁ Θεός.”

24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

25 Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ.

Κεφ β' 2.

1 **Τ**οῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερσόλυμα, λέγοντες·

2 Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἰδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἠλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱερσόλυμα μετ' αὐτοῦ.

eam exemplum facere, voluit occultè dimittere eam.

20 Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus Domini per somnium apparuit ei, dicens : Joseph fili David, ne timeas accipere Mariam conjugem tuam nam in ea genitum, de Spiritu est sancto.

21 Pariet autem filium, et vocabis nomen ejus JESUM : Ipse enim salvabit populum suum a peccatis eorum.

22 (Hoc autem totum factum est ut adimpleretur dictum à Domino per Prophetam, dicentem :

23 Ecce virgo in utero habebit, et paret filium, et vocabunt nomen ejus Emmanuël : quod est interpretatum, Nobiscum Deus.)

24 Excitatus autem Joseph è somno, fecit sicut præcepit ei angelus Domini, et accepit conjugem suam.

25 Et non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum, et vocavit nomen ejus Jesum.

CAPUT II.

1 **A**T Jesu nato in Bethlehæm Judææ, in diebus Herodis regis, ecce Magi ab Orientibus accesserunt in Hierosolyam, dicentes :

2 Ubi est natus rex Judæorum? vidimus enim ejus stellam in Oriente, et venimus adorare eum.

3 Audiens autem Herodes rex, turbatus est, et omnis Hierosolyma cum illo.

4 Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν τοῦ ὁ Χριστὸς γενῆται.

5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθ-λεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

“ 6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, δεῖς τοιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.”

7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος.

8 Καὶ πεμφθὰς αὐτοὺς εἰς Βηθ-λεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ ὃν δὲ εὗρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καὶ γὰρ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀσὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθῶν ἐπὶ ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.

10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

11 Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ προσκύνησαν αὐτῷ· καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.

12 Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, Ἰεζεραὶς παράλαβε τὸ παιδίον

4 Et congregans omnes principes Sacerdotum et Scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur.

5 At illi dixerunt ei : In Bethlehem Judææ : sic enim scriptum est per Prophetam :

6 Et tu Bethlehem terra Juda, nequaquam minima es in ducibus Juda : ex te enim exhibit dux, qui regat populum meum Israël.

7 Tunc Herodes clam vocans Magos, perquisivit ab eis tempus apparentis stellæ.

8 Et mittens eos in Bethlehem, dixit : Euntes diligenter explore de puero : cum autem inveneritis, renunciate mihi ut et ego veniens adorem eum.

9 Illi autem audientes regem, profecti sunt, et ecce stella quam viderant in Oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret suprâ ubi erat puer.

10 Videntes autem stellam, gavisi sunt gaudium magnum valde.

11 Et venientes in domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus. Et procidentes adoraverunt eum, et aperientes thesauros suos, obtulerunt ei munera, aurum, et thus et myrrham.

12 Et responsi secundum somnium, non reflectere ad Herodem, per aliam viam recesserunt in regionem suam.

13 Recessis autem ipsis, ecce angelus Domini apparet per somnium Joseph, dicens : Excitatus accipe puerum et

καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεύγε εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἰσθὶ ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.

14 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον.

15 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπο τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, “Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.”

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαύθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λαόν, καὶ ἀποσείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πάσι τοῖς ὄρειοις αὐτῆς, ἀπὸ διημέρων καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἐρεβίβωσεν παρα τῶν μάγων.

17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 “Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολλὸς, Ῥαχὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.”

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ’ ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ,

20 λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητούντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ.

22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχελαὸς βασιλεύσει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματι-

matrem ejus, et fuge in Ægyptum : et esto ibi usque dum dicam tibi. Futurus est enim Herodes querere puerum ad perdendum eum.

14 Is autem excitatus accepit puerum et matrem ejus nocte, et secessit in Ægyptum :

15 Et erat ibi usque ad obitum Herodis : ut adimpleretur dictum à Domino per Prophetam, dicentem : Ex Ægypto vocavi filium meum.

16 Tunc Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valde : et mitens occidit omnes pueros qui in Bethlehem, et omnibus finibus ejus, à bimatu et infra, secundum tempus quod perquisivit à Magis.

17 Tunc adimpletum est dictum per Jeremiam prophetam, dicentem :

18 Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus et ejulatus multus : Rachel plorans natos suos, et noluit consolari, quia non sunt.

19 Desinente autem Herode, ecce angelus Domini secundum somnium apparet Joseph in Ægypto,

20 Dicens : Excitatus accipe puerum, et matrem ejus, et vade in terram Israël : mortui sunt enim querentes animam pueri.

21 Ille autem excitatus accepit puerum et matrem ejus et venit in terram Israël.

22 Audiens autem quod Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illud ire. Responsus autem secun-

θοῖς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνοχώρησον εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας·

23 Καὶ ἰθὺν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**Ν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,

2 Καὶ λέγων, Μετανοεῖτε ἕγγυς γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

3 Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ἐπὶ Ἠσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, “ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.”

4 Αὐτὸς δὲ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τρηχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἀγρίον.

5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου,

6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἔρχομένους πρὸς τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

8 Ποιήσατε οὖν καρπὸν ἀξίον τῆς μετανοίας.

9 Καὶ μὴ δόχητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται

dum somnium, secessit in partes Galilææ.

23 Et veniens commigravit in civitatem dictam Nazaret : ut impleretur dictum per Prophetas, Quod Nazoræus vocabitur.

CAPUT III.

1 **I**N autem diebus illis accedit Joannes Baptista, prædicans in deserto Judææ,

2 Et dicens : Pœnitementi, appropinquavit enim regnum cælorum.

3 Hic enim est pronuntiatus ab Esaia Propheta, dicente : Vox clamantis in deserto : Expedite viam Domini, rectas facite semitas ejus.

4 Ipse autem Joannes habebat indumentum suum è pilis cameli, et zonam pelliceam circa lumbum suum : esca autem ejus erat locustæ et mel silvestre.

5 Tunc exibat ad eum Hierosolyma, et omnis Judæa, et omnis circum vicinia Jordanis.

6 Et baptizabantur in Jordane ab eo, consitentés peccata sua.

7 Videns autem multos Pharisæorum et Sadducæorum venientes ad baptismum suum, dixit eis : Genimina viperarum, quis demonstravit vobis fugere à futura ira ?

8 Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ.

9 Et ne arbitremini dicere in vobis ipsis : Patrem habemus Abraham ; dico enim vo

ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεί-
ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

10 Ἦδη δὲ καὶ ἡ δξίμη πρὸς τὴν
ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν
δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλόν,
ἐκκοπύεται, καὶ εἰς σὺρ βάλλεται.

11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν
ὕδατι εἰς μετάνειαν· ὁ δὲ ἐπίσω
μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου
εἶναι, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑπο-
δήματα βαστάσαι, αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
πυρρί·

12 Οὗ τὸ σίτον ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίσει τὴν ἄλωνα
αὐτοῦ, καὶ συναξει τὸν σίτον αὐτοῦ
εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κα-
τακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην
πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισ-
θῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

14 Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν
αὐτὸν, λέγων, Ἐγὼ χρῆσαν ἔχω
ὑπὸ σέ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἐρχῃ
πρὸς με ;

15 Ἀπακριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε
πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρτι· οὕτω γάρ
πρέπει εἶσθαι ἡμῖν πληρῶσαι πάσαν
δικαιοσύνην· τότε ἀφήσιν αὐτόν.

16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς
ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ
ἰδοὺ, ἀνεώχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί,
καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατα-
βαῖνον ὡσεὶ περιστερᾶν, καὶ ἐρχό-
μενον ἐπ' αὐτόν.

17 Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρα-
νῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

bis, quoniam potest Deus de
lapidibus istis suscitare natos
Abrahæ.

10 Jam vero et securis ad
radicem arborum adjacet. Om-
nis ergo arbor non faciens
fructum bonum, exciditur, et
in ignem jacitur.

11 Ego quidem baptizo vos
in aqua in pœnitentiam, qui
autem post me veniens, fortior
me est : cujus non sum idoneus
calceamenta portare, ipse vos
baptizabit in Spiritu sancto et
igni.

12 Cujus ventilabrum in ma-
nu sua, et permundabit aream
suam, et congregabit triticum
suum in horreum : at paleam
comburet igni inextinguibili.

13 Tunc accedit Jesus à
Galilæa ad Jordanem ad Joan-
nem, baptizari ab eo.

14 At Joannes prohibebat
eum, dicens : Ego usum habeo
à te baptizari, et tu venis ad
me ?

15 Respondens autem Jesus
dixit ad eum, Sine interim : sic
enim decens est nobis implere
omnem justificationem. Tunc
dimittit eum.

16 Et baptizatus Jesus, a-
scendit statim de aqua : E-
ecce aperti sunt ei cœli, e-
vidit Spiritum Dei descenden-
tum sicut columbam, et venien-
tem super eum.

17 Et ecce vox de cœlis, di-
cens : Hic est filius meus di-
lectus, in quo complacui.

Κεφ. δ'. 4.

• **Τ**ότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπεινάσας.

3 Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

4 Ὁ δὲ ἀπεκρίθεις εἶπε· Γέγραπται· Οὐκ ἐστὶ ἄρτος μόνω ζῆσαις ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένου διὰ στόματος Θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ.

6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ, "Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτῷ ἐνετείλειται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀρᾶσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου."

7 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται, "Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου."

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρεον ὑψηλὸν λίαν, καὶ ὀκύνουσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν.

9 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ταῦτα πάντα σοὶ δώσω, εἰὰν προσκυνήσῃς μοι.

10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἕσυχα, ὀπίσω μου σατανᾶ. Γέγραπται γάρ, "Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνω λατρεύσεις."

11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδὲ, ἄγγελοι προσήλθον, καὶ διηκύνουν αὐτῷ.

CAPUT IV.

1 **T**UNC Jesus actus est in desertum à Spiritu, tentari à diabolo.

2 Et jejunans dies quadraginta, et noctes quadraginta, postremum esuriit.

3 Et accidens ei tentator, dixit : Si filius es Dei, dic ut lapides isti panes fiant.

4 Ille autem respondens dixit : Scriptum est, Non in pane solo vivet homo, sed in omni verbo exeunte per os Dei.

5 Tunc assumit eum diabolus in sanctam civitatem, et statuit eum super pinnaculum templi.

6 Et dicit ei : Si filius es Dei, dejice teipsum deorsum. Scriptum est enim, Quia angelis suis mandabit de te, et in manibus tollent te, ne forte impingas ad lapidem pedem tuum.

7 Ait illi Jesus : Rursum scriptum est : Non tentabis Dominum Deum tuum.

8 Iterum assumit eum diabolus in montem excelsum valde, et ostendit ei omnia regna mundi, et gloriam eorum :

9 Et dicit ei : Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.

10 Tunc dicit ei Jesus : Abi Satana ; scriptum est enim, Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies.

11 Tunc dimittit eum diabolus : et ecce angeli accesserunt, et ministrabant ei

12 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνοχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

13 Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ, ἐλθὼν κατέφυγεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὄρεις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλιμ.

14 Ἴνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

15 Ἔν τῇ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλιμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τῆ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,

16 Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίῃ, εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χύμα καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν, καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς.

19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ἐπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ προβάς ἐκείθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαιου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαιου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς,

22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν

12 Audiens autem Jesus quod Joannes traditus esset, secessit in Galilæam :

13 Et relinquens Nazaret veniens commigravit in Capernaum maritimam : in finibus Zabulon et Nephtholim.

14 Ut adimpleretur pronunciatum per Isaiam Prophetam, dicentem :

15 Terra Zabulon, et terra Nephthali, viam maris ultra Jordanem, Galilæa gentium :

16 Populus sedens in tenebris, videns lucem magnam, et sedentibus in regione et umbra mortis, lux orta est eis.

17 Ex tunc cœpit Jesus prædicare, et dicere : Pœnitemi ni : appropinquavit enim regnum cœlorum.

18 Circumambulans autem Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem dictum Petrum, et Andream fratrem ejus, mittentes verriculum in mare ; (erant enim piscatores.)

19 Et ait illis : Venite post me, et faciam vos piscatores hominum.

20 Illi autem continuò dimittentes retia, secuti sunt eum.

21 Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem ejus in navi cum Zebedæo patre eorum, resarciens retia sua : et vocavit eos.

22 Illi autem statim dimittentes naviculam et patrem suum, secuti sunt eum.

23 Et circuibat totum Gal.

Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεράπευων πάσαν νόσον καὶ πάσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

24 Καὶ ἀπέηλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ἄλλην τὴν Συρίαν, καὶ προσήνηκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, σκιλίαις νόσους καὶ βασάνους συνεχομένους, καὶ δαίμονιζομένους, καὶ σπληνιζομένους, καὶ παραλυτικούς καὶ ἰθεράπευσεν αὐτούς,

25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλειος καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Κεφ. ε' 5.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρη· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,

2 Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 Μακάριοι οἱ πρηεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδία, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

10 Μακάριοι οἱ δεικνυμένοι ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν

læam Jesus, docens in synagoga eorum, et prædicans euangelium regni, et sanans omnia morbum, et omnem infirmitatem in populo.

24 Et abiit auditio eius in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes malè habentes, variis morbis, et torminibus comprehensos, et dæmoniacos. et lunaticos, et paralyticos : et curavit eos.

25 Et secutæ sunt eum turbae multæ de Galilæa, et Decapoli, et Hierosolymis, et Judæa, et trans Jordanem.

CAPUT V

1 VIDENS autem turbas, ascendit in montem : et sedente eo, advenerunt illi discipuli ejus

2 Et aperiens os suam, dicebat eos, dicens :

3 Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.

4 Beati lugentes, quia ipsi consolabuntur.

5 Beati mites, quoniam ipsi hæreditabunt terram.

6 Beati esurientes et sitiennes justitiam, quoniam ipsi faturabuntur.

7 Beati misericordes, quoniam ipsi misericordia afficientur.

8 Beati mundi corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

9 Beati pacifici, quoniam ipsi filii Dei vocabuntur.

10 Beati persecutione affecti propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum

11 Μακάριοι ἐστε ὅταν ἠτιδιώσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἰπωσὶ πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν, ψευδομένου, ἐνεκῶν ἐμοῦ,

12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθησεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἐξω, καὶ καταπαεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·

15 Οὐδὲ καιοῦσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τῆν λαχτίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

16 Ὅπως λαμπάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλύσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 Ἄμην γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἴστα ἐν, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσέυσῃ ἢ ὑπερβῇ ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρι-

11 Beati estis quum maledixerint vos, et persecuti fuerint, et dixerint omne malum verbum adversum vos, mentientes, propter me.

12 Gaudete et exultate, quoniam merces vestra multa in caelis, sic enim persecuti sunt Prophetas qui ante vos.

13 Vos estis sal terrae; si autem sal infatuatum sit, in quo salietur? ad nihilum valet ultra, si non ejici foras, et conculari ab hominibus.

14 Vos estis lux mundi. non potest civitas abscondi supra montem posita.

15 Neque accendunt lucernam, et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, et lucet omnibus in domo.

16 Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant vestra pulchra opera, et glorificent Patrem vestrum qui in caelis.

17 Ne putetis quod veni dissolvere legem, aut Prophetas, non veni dissolvere, sed adimplere.

18 Amen quippe dico vobis, donec praetereat caelum et terra, jota unum, aut unus apex non praeteribit a lege, donec omnia fiant.

19 Qui ergo solverit unum mandatorum istorum minimorum, et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno caelorum: qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno caelorum.

20 Dico enim vobis, quod si non abundaverit justitia vestra plus Scribarum et Phari-

σαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἐνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἐνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά ἐνοχος ἔσται τῷ συνδριῶ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρὲ, ἐνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τῷ δῶρὸν σε ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ εἴ μνησθῆς, ὅτι ὁ ἀδελφός σε ἔχει τι κατὰ σοῦ,

24 Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου, ἐμπροσθεν τοῦ θυσιαστήριου, καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

25 Ἴσθι σύνων τῷ ἀντιδίῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ἰδῶ μετ' αὐτοῦ, μή ποτε σε παραδῶ ἢ ἀντιδίκος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆσῃ.

26 Ἀμὴν λέγω σοί, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδώσῃς τὸν ἕσχατον κοδράντην.

27 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ μοιχεύσεις·

28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελθε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν

sæorum, non intrabitis in regnum cælorum.

21 Audistis quia pronunciatum est antiquis : Non occides : qui autem occiderit, obnoxius erit iudicio.

22 Ego autem dico vobis, quia omnis irascens fratri suo immeritò, obnoxius erit iudicio : qui autem dixerit fratri suo Raca, obnoxius erit concessui : qui autem dixerit fatue, obnoxius erit in gehennam ignis.

23 Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te,

24 Relinque ibi munus tuum ante altare, et vade, prius reconciliare fratri tuo, et tunc veniens offer munus tuum.

25 Esto benesentiens adversario tuo cito, dum es in via cum eo : ne forte te tradat adversarius iudici, et iudex te tradat ministro, et in custodiam conjiciaris.

26 Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem.

27 Audistis quia pronunciatum est antiquis : Non mœchaberis.

28 Ego autem dico vobis, quia omnis conspiciens mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo.

29 Si autem oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, et projice abs te ; confert enim tibi ut pereat unum

σου, κὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν.

30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σε χεὶρ σκανδαλίζῃ σε, ἐκκοψον αὐτήν, κὶ βάλῃς ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, κὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν.

31 Ἐβρόθη δὲ ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον·

32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτός λόγου πορνείας, ποιῇ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· κὶ ὅς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐβρόθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιορκήσετε, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου·

34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὁμολοῦσαι ὅλως μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·

35 Μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως·

36 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμώσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.

37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, Ναί, ναί· Οὐ, οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

38 Ἰκούσατε ὅτι ἐβρόθη, Ὁφθαλμῖον ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, κὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος·

39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε

membroꝝ tuozum, et non totum corpus tuum conjiciatur in gehennam.

30 Et si dextera tua manus scandalizat te, abscinde eam, et projice abs te : confert enim tibi ut pereat unum membroꝝ tuozum, et non totum corpus tuum conjiciatur in gehennam.

31 Pronunciatum est autem, quod quicumque absolverit uxorem suam, det ei repudium.

32 Ego autem dico vobis, quia quicumque absolverit uxorem suam, exceptâ ratione fornicationis, facit eam mœchari : et qui absolutam duxerit, adulterat.

33 Iterum audistis quia pronunciatum est antiquis : Non perjurabis : reddes autem Domino juramenta tua.

34 Ego autem dico vobis, non jurare omnind, neque in cælo, quia thronus est Dei :

35 Neque in terra, quia scabellum est pedum ejus : neque in Hierosolyma, quia civitas est magni regis :

36 Neque in capite tuo jura-veris, quia non potes unum capillum album aut nigrum facere.

37 Sit autem sermo vester, Etiam, etiam, Non, non : quod autem abundans his, à malo est.

38 Audistis quia pronunciatum est : Oculum pro oculo, et dentem pro dente.

39 Ego autem dico vobis, non obsistere malo : sed qui-

βαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου διαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·

40 Καὶ ἐπὶ θέλοντί σοι κριθῆ-
ναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν,
ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον.

41 Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μι-
λιον ἓν, ὑπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.

42 Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν
θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ
ἀποστραφῆς.

43 Ἐκούσατε ὅτι ἐβλήθη, Ἄ-
γαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μι-
σήσεις τὸν ἐχθρόν σου·

44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶ-
τε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν, εὐλογεῖτε
τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς
ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ
προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεάζον-
των ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς·

45 Ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν
ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροῦς
καὶ ἀγαθοῦς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους
καὶ ἀδίκους.

46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς
ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχ-
ετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
ποιοῦσι;

47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς
ἀδελφούς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν
ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω
ποιοῦσιν;

48 Ἔσσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι,
ὥσπερ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς τέλειός ἐστι.

Κεφ. 6. 6.

1 **H** Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην
ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θαυμάσαι
αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε

cumque te percusserit in dex-
teram tuam maxillam, verte
illi et aliam.

40 Et volenti tibi iudicium
parari, et tunicam tuam tollere,
dimitte ei et pallium.

41 Et quicumque te angaria-
verit milliare unum, vade cum
illo duo.

42 Petenti te, da : et vo-
lentem à te mutuare, ne aver-
taris.

43 Audistis quia pronuncia-
tum est, Diliges proximum
tuum, et odio habebis inimi-
cum tuum.

44 Ego autem dico vobis,
Diligite inimicos vestros, bene-
dicite maledicentes vos : be-
nefacite odientibus vos, et
insectantibus vos.

45 Ut sitis filii Patris vestri
qui in cælis, quia solem suum
producit super malos et bonos,
et pluit super justos et injus-
tos.

46 Si enim dilexeritis dili-
gentes vos, quam mercedem
habetis? nonne et publicani
idem faciunt?

47 Et si salutaveritis fratres
vestros tantum, quid abundans
facitis? nonne et publicani sic
faciunt?

48 Estote ergo vos perfecti,
sicut Pater vester qui in cælia,
perfectus est.

CAPUT VI.

1 **A**TTENDITE misericor-
diam vestram non facere
ante homines, ad spectari eis :
si autem non, mercedem non

παρὰ τῷ πατρὶ ὁρῶν τῷ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.

2 Ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην,
μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ
οἱ ὑποκριταὶ ποιῶσιν ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως
δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.
Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν
μισθὸν αὐτῶν.

3 Σοῦ δὲ ποιῶντος ἐλεημοσύνην,
μὴ γινώτω ἡ ἀριστερὰ σου τί ποιῶ
ἢ δεξιὰ σου·

4 Ὅπως ᾗ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν
τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλά-
πων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει
σοι ἐν τῷ φανερῷ.

5 Καὶ ὅταν προσεύχη, οὐκ εἶση
ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν
ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γυ-
νίαις τῶν πλατειῶν ὁστῶτες προ-
σεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς
ἀνθρώποις· Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 Σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἰσελθε
εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν
θύραν σου, πρόσευχε τῷ πατρὶ σου
τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει
σοι ἐν τῷ φανερῷ.

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βλαπτο-
λογήσητε, ὥσπερ οἱ ἔθνη· δοκού-
σι γὰρ ὅτι ἐν τῇ σελυλογίᾳ αὐτῶν
εἰσακουσθήσονται.

8 Μὴ οὖν ἰμωθήητε αὐτοῖς·
οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὡς χρεῖαν
ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτεῆσαι αὐτόν.

9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·
ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·

10 Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·
γενήθω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν βιω-
σιον ὡς ἡμῖν σήμερον.

habetis apud Patrem vestrum
qui in caelis.

2 Cum ergo facis eleēmosy-
nam, ne tuba clankeris ante te,
sicut hypocritas faciunt in sy-
nagogis et in vicis, ut gloriū-
centur ab hominibus : amen dico
vobis, excipiunt merce-
dem suam.

3 Te autem faciente eleē-
mosynam, nesciat sinistra tua
quid faciat dextera tua.

4 Ut sit tua eleēmosyna in
secreto : et Pater tuus videns
in secreto, ipse reddet tibi in
manifesto.

5 Et quum ores, non eris
sicut hypocritæ : quia amant
in synagogis, et in angulis pla-
tearum stantes orare, ut appa-
reant hominibus. amen dico vo-
bis, quod excipiunt mercedem
suam.

6 Tu autem cum ores, intra
in cubiculum tuum, et claudens
ostium tuum, ora Patrem tuum
qui in secreto : et Pater tuus
conspiciens in secreto, reddet
tibi in apparenti.

7 Orantes autem ne inania
loquamini, sicut ethnici, arbi-
trantur enim quod in multilo-
quio suo exaudientur.

8 Ne igitur assimilemini eis :
novit enim Pater vester quorum
usum habetis, ante vos petere
eum.

9 Sic ergo orate vos : Pater
noster qui in caelis, sanctificetur
nomen tuum.

10 Adveniat regnum tuum
Fiat voluntas tua, sicut in caelo
et in terra.

11 Panem nostrum super
substantialem da nobis hodie.

12 Καὶ ἄφεσις ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίμενοι τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῖσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σου ἐστὶν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

14 Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·

15 Ἐὰν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὥσως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

17 Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαι σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι·

18 Ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου ἐν τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ·

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βροῦσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπτουσι διορύσσουσι, καὶ κλέπτουσι·

20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὐτε σὴς, οὐτε βροῦσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπτουσι οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν.

21 Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμὸς· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωστρινὸν ἔσται·

12 Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

13 Et ne inferas nos in tentationem, sed libera nos à malo. Quoniam tuum est regnum, et potentia, et gloria in secula Amen.

14 Si enim dimiseritis hominibus lapsus eorum, dimittet et vobis Pater vester cælestis.

15 Si autem non dimiseritis hominibus lapsus ipsorum, nec Pater vester dimittet lapsus vestros.

16 Quum autem jejunatis, ne fiat sicut hypocritæ, obtristati; obscurant enim facies suas; ut appareant hominibus jejunantes. amen dico vobis, quia recipiunt mercedem suam.

17 Tu autem jejunans, unge tuum caput, et faciem tuam lava:

18 Ut ne appareas hominibus jejunans, sed Patri tuo qui in secreto: et Pater tuus videns in secreto, reddet tibi in manifesto.

19 Ne thesaurizate vobis thesauros in terra, ubi ærugo et tinea exterminat, et ubi fures perfodiunt, et furantur.

20 Thesaurizate autem vobis thesauros in cælo, ubi neque ærugo, neque tinea exterminat, et ubi fures non effodiunt, nec furantur.

21 Ubi enim est thesaurus vester, ibi erit et cor vestrum.

22 Lucerna corporis est oculus: si igitur oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit.

23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἔσται, τὸ σκότος πόσον ;

24 Οὐδεὶς δύναται δυοῖς κυρίοις δουλέειν· ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλέειν καὶ μαμμωνᾷ.

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε, καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσθησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεονέχει ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος ;

26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πτείνοντα τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτοῖς ;

27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἓνα ;

28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε ; καὶ λαμβάνετε τὰ κρίνα τῶ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· ἔ κοικᾷ, ἐδὲ νήθει.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιβάλλετο ὡς ἐν τούτων·

30 Εἰ δὲ ἐν χρόνῳ τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα, καὶ αὐριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιένυσσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι ;

31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα ;

32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν

23 Si autem oculus tuus malus fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit. si ergo lumen quod in te, tenebrae sunt, tenebrae quantae ?

24 Nemo potest duobus dominis servire : aut enim unum oderit, et alterum diligit : aut unum amplexabitur, et alterum despiciet. non potestis Deo servire et mammonae.

25 Propter hoc dico vobis, ne anxietur animae vestrae, quid manducetis, et quid bibatis : neque corpori vestro, quid induamini. nonne anima plus est esca, et corpus indumento ?

26 Inspicite in volatilia caeli, quoniam non seminant, neque metunt, neque congregant in horrea, et Pater vester caelestis pascit illa. nonne vos magis excellitis illis ?

27 Quis autem ex vobis anxius potest adjicere ad staturam suam cubitum unum ?

28 Et circa vestimentum quid anxiamini ? Observate lilia agri quomodo augentur : non fatigantur, neque nent.

29 Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua amictus est sicut unum istorum.

30 Si autem foenum agri hodie existens, et cras in clibanum injectum, Deus sic circumornat, non multo magis vos, exiguae fidei ?

31 Ne igitur anxietur, dicentes : Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quid circumamicemur ?

32 Omnia enim haec gentes inquirunt. Novit enim Pater

ὁ οὐράνιος, ὅτι χρεῖζετε τούτων ἀπάντων.

33 Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 Μὴ οὖν μερμηνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μερμηνήσει τὰ θανάτου· ἀρκυτὸν τῆ ἡμέρας ἡ κακία αὐτῆς.

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Μ**Η κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.

2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεσται ὑμῖν.

3 Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;

4 Ἡ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου; καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου·

5 Ὑποκριτὰ, ἐκβάλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἑμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες βήξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

9 Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρω-

vester cælestis quod opus habetis norum omnium.

33 Quærite autem primum regnum Dei, et justitiam ejus, et hæc omnia adponentur vobis

34 Ne igitur anxietemini in cras : nam cras curabit suaipsius : sufficiens diei malitia sua.

CAPUT VII.

1 **N**E judicate, ut non judicemini.

2 In quo enim judicio judicaveritis, judicabimini : et in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.

3 Quid autem intueris festucam quæ in oculo fratris tui, at in tuo oculo trabem non animadvertis ?

4 Aut quomodo dices fratri tuo : Sine ejiciam festucam de oculo tuo, et ecce trabs in oculo tuo ?

5 Hypocrita, ejice primam trabem de oculo tuo, et tunc intueberis ejicere festucam de oculo fratris tui.

6 Ne detis sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas in pedibus suis, et conversi dirumpant vos.

7 Petite, et dabitur vobis : quærite, et inveniatis : pulsate, et aperietur vobis.

8 Omnis enim petens accipit. et quærens invenit, et pulsanti aperietur.

9 Aut quis est ex vobis ho

σος, ἢν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ ;

10 Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ἔρπον ἐπιδώσει αὐτῷ ;

11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, εἰδότες δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πῶσω μᾶλλον ὁ πατήρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτουσίν αὐτόν ;

12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῶν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 Εἰσελθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεία ἡ εὐία, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ ἴσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.

14 Ὅτι στενὴ ἡ εὐία, καὶ σθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

15 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἴσων δὲ εἰσὶ λύκοι ἄρπαγες.

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐγνωσέσθε αὐτούς. Μήτιι συλλέγουσιν ἀπὸ κλωνῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβέλων σῦκα ;

17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποῦς καλοῦς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποῦς πονηροῦς ποιεῖ.

18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρπὸς πονηροῦς ποιεῖν, ἔδὲ δένδρον σαπρὸν καρποῦς καλοῦς ποιεῖν.

19 Πᾶν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς εὐρ βάλλεται.

20 Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτοῦ ἐγνωσέσθε αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασι-

mo, quem si petierit filius suus panem, nunquid lapidem dabit ei ?

10 Et si piscem petierit, nunquid serpentem dabit ei ?

11 Si ergo vos mali existentes, nōstis data bona dare filiis vestris, quanto magis Pater vester qui in cælis, dabit bona petentibus se ?

12 Omnia ergo quæcumque vultis ut faciant vobis homines, ita et vos facite illis. Hæc enim est Lex et Prophetæ.

13 Intrate per angustam portam, quia lata porta et spatiosa via ducens ad perditionem, et multi sunt ingredientes per eam.

14 Quia angusta porta, et stricta via ducens ad vitam, et pauci sunt invenientes eam.

15 Attendite verò à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in indumentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

16 A fructibus eorum agnoscetis eos. Nunquid colligunt à spinis uvam, aut de tribulis ficum ?

17 Sic omnis arbor bona fructus bonos facit : at cariosa arbor fructus malos facit.

18 Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor cariosa fructus pulchros facere.

19 Omnis arbor non faciens fructum pulchrum, excinditur, et in ignem injicitur.

20 Itaque ex fructibus eorum agnoscetis eos.

21 Non omnis dicens mihi, Domine, Domine, intrabit in

λείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θελημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι προσηφητέυσσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν ;

23 Καὶ τότε ἠμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι ἐτὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιῶ αὐτοῦς, ἠμοιωθῶ αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν ἐπὶ οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·

25 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐκνεύσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον ἐπὶ οἰκίαν ἐκείνην, καὶ οὐκ ἐπέσει· τεθεμελιώθη γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτοῦς, ἠμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ ὅστις ᾠκοδόμησεν ἐπὶ οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον·

27 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐκνεύσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν ἐπὶ οἰκίαν ἐκείνην, καὶ ἐπέσει· καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτι συνετέλεισεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξέπλησσαντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασκίᾳ αὐτοῦ·

29 Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

Κεφ. η'. 8.

1 **K**ΑΤΑΒΑΝΤΙ δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

regnum cælorum : sed faciens voluntatem Patris mei, qui in cælis.

22 Multi dicent mihi in illa die : Domine, Domine, nonne tuo nomine prophetavimus, et tuo nomine dæmonia ejecimus, et tuo nomine efficientias multas fecimus ?

23 Et tunc confitebor illis, Quod nunquam novi vos ; abscedite à me omnes operantes iniquitatem.

24 Omnis ergo quicumque audit mea verba hæc, et facit ea, assimilabo illum viro prudenti, qui ædificavit domum suam super petram.

25 Et descendit pluvia et venerunt flumina, et flaverunt venti, et procubuerunt domui illi, et non cecidit : fundata erat enim super petram.

26 Et omnis audiens mea verba hæc, et non faciens ea, assimilabitur viro stulto, qui ædificavit domum suam super arenam :

27 Et descendit pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti, et prouerunt domui illi, et cecidit, et fuit casus illius magnus.

28 Et factum est, quom consummasset Jesus sermones hos, stupebant illum turbæ super doctrina ejus.

29 Erat enim docens eos ut auctoritatem habens, et non sicut Scribæ.

CAPUT VIII.

1 **D**ESCENDENTE autem eo de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ.

2 Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἔλθων προσεῖπεν αὐτῷ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.

3 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θέλω, καθαρίσθητι· Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅρα μηδενὶ εἶπης· ἀλλὰ ἕπαγε, σσωτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέφερε γὰρ τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παραλυτῶν αὐτῶν,

6 Καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβηλται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικῶς, δευνῶς βασανιζόμενος.

7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἔλθων ἑραπεύσω αὐτόν.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος εἶπεν· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσελθῆς· ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίᾳ, ἔχω ὑπ᾿ ἑμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶδον.

11 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἔξουσιν, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

2 Et ecce leprosus veniens, adorabat eum, dicens : Domine, si velis, efficax es me mundare.

3 Et extendens manum, tetigit eum Jesus, dicens : Volo, mundare. Et confestim mundata est ejus lepra.

4 Et ait illi Jesus : Vide, nemini dixeris : sed abi, teipsum ostende sacerdoti, et offer munus quod præcepit Moyses, in testimonium illis.

5 Introeunte autem Jesu in Capernaum, accessit ad eum Centurio, appellans eum,

6 Et dicens : Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, vehementer discruciat.

7 Et ait illi Jesus : Ego veniens curabo eum.

8 Et respondens Centurio ait : Domine, non sum idoneus ut meum sub tectum intres : sed tantum dic verbum, et sanabitur puer meus.

9 Etenim ego homo sum sub auctoritatem, habens sub meipsum milites : et dico huic, Vade, et vadit : et alii, Veni, et venit : et servo meo, Fac hoc, et facit.

10 Audiens autem Jesus, miratus est : et ait sequentibus : Amen dico vobis, neque in Israhel tantam fidem inveni.

11 Dico autem vobis, quod multi ab orientibus et occidentibus venient, et recumbent cum Abraham, et Isaac, et Jacob in regno cælorum.

12 Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores : ibi erit fletus, et fremitus dentium

13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ εκατοντάρχῳ· Ὑπάγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενήθητω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρετίζουσαν·

15 Καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀπῆκεν αὐτῇ ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ.

16 Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαίμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν.

17 Ὅπως πληρωθῆ τὸ ἔρηθεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· “Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.”

18 Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ἔχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 Καὶ προσελθὼν εἰς Γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου εἶαν ἀπερχῆ.

20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει τοῦ τὴν κεφαλῆν κλίνην.

21 Ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε ἐπίτροφόν μοι φῶντον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι, καὶ ἄψες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ζωντῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἀναστὰς αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24 Καὶ ἰδοὺ, σεισμός μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ

13 Et dixit Jesus Centurioni· Abi, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer ejus in hora illa.

14 Et ingressus Jesus in domum Petri, vidit socrum ejus jacentem et febricitantem :

15 Et tetigit manum ejus, et dimisit eam febris : et surrexit, et ministrabat eis.

16 Vespere autem facto, obtulerunt ei dæmoniacos multos, et eiciebat spiritus verbo et omnes malè habentes sanabat :

17 Ut adimpleretur dictum per Isaiam Prophetam, dicentem : Ipse infirmitates nostras accepit, et ægrotationes portavit.

18 Videns autem Jesus multas turbas circum se, jussit abire in ulterius.

19 Et accedens unus Scriba, ait illi : Magister, sequar te quocumque ieris.

20 Et dicit ei Jesus : Vulpes foveas habent, et volucres cæli umbracula : Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.

21 Alius autem discipulorum ejus ait illi : Domine, permittet mihi primùm abire, et sepelire patrem meum.

22 At Jesus ait illi : Sequere me, et dimitte mortuos sepelire suos mortuos.

23 Et ascendente eo in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus.

24 Et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navi-

ελαίον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.

25 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐστέ, ἐλγίσιστοι; Τότε ἐγερούς ἐκείμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θάλασσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ὑπῆντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

29 Καὶ ἰδοὺ ἐκραζαν, λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοι, Ἰησοῦ υἱὸ τοῦ Θεοῦ; ἤλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίστρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰσάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ ἰδοὺ, ὤρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.

33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἐφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζόμενων.

34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις

B

culam operiri sub fluctibus : ipse verò dormiebat.

25 Et accedentes discipuli ejus, suscitaverunt eum, dicentes : Domine, salva nos, perimus.

26 Et dicit eis : Quid timidi estis, exiguæ fidei ? Tunc surgens imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna.

27 At homines mirati sunt, dicentes : Qualis est hic, quia et venti et mare obediunt ei ?

28 Et venienti ipsi in ulterius in regionem Gergesenum, occurrerunt ei duo dæmoniaci de monumentis exeuntes, sævi nimis, ita ut non valere quenquam transire per viam illam.

29 Et ecce clamaverunt, dicentes : Quid nobis et tibi, Jesu fili Dei ? Venisti huc ante tempus torquere nos ?

30 Erat autem longè ab illis grex porcorum multorum pasceus.

31 Verum dæmones appellabant eum, dicentes : Si ejicis nos, permitte nobis abire in gregem porcorum.

32 Et ait illis, Abite. Illi autem exeuntes abierunt in gregem porcorum. Et ecce irrui totus grex porcorum per præceps in mare, et mortui sunt in aquis.

33 Pastores autem fugerunt, et venientes in civitatem, nunciaverunt omnia, et illa quæ dæmoniacorum.

34 Et ecce tota civitas exiit

ἔβηλθεν εἰς τὴν ἀνάστησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεισαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

Κεφ. θ' 9.

1 **Κ**Αὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διέπρασσε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

2 Καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβηκῆσθαι· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει τέκνον, ἀφένονται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

3 Καὶ ἰδοὺ, τινὲς τῶν Γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ.

4 Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν· Ἰνατί ὑμῖς ἐνθυμείσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

5 Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφένονται σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι καὶ περιπατεῖ;

6 Ἴνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας· τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· Ἐγέρθεις ἄρθρον σου τὴν κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

7 Καὶ ἔγερθεις, ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασσαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκείθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τῷ τετλῶνιον, Ματθαῖον λεγόμενον· καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι. Καὶ ἀναστὰς, ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10 Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τετλῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες,

in occursum Jesu. Et videntes eum, rogabant ut transiret à finibus eorum.

CAPUT IX.

1 **ET** ascendens in naviculam, trajecit, et venit in propriam civitatem.

2 Et ecce offerebant ei paralyticum in lecto jacentem : et videns Jesus fidem illorum, dixit paralytico : Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.

3 Et ecce quidam Scribarum dixerunt in seipsis : Hic blasphematur.

4 Et videns Jesus cogitationes eorum, dixit, Ut quid vos cogitatis mala in cordibus vestris ?

5 Quid enim est facilius, dicere : Dimittuntur tibi peccata : an dicere, Erigere, et ambulare ?

6 Ut autem sciatis quod auctoritatem habet Filius hominis in terra remittere peccata : tunc ait paralytico : Erectus tolle tuum lectum, et abi in domum tuam.

7 Et erectus abiit in domum suam.

8 Videntes autem turbæ, timuerunt, et glorificaverunt Deum, dantem auctoritatem talem hominibus.

9 Et præteriens Jesus inde, vidit hominem sedentem in tetlōnio, Matthæum dictum : et ait illi : Sequere me : et surgens sequutus est eum.

10 Et factum est eo discumbente in domo, et ecce multi publicani et peccatores venien-

συναρέκταντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν ;

12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν· Ἐλθόν Ἰβλῶν, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλεῖσαι δικαίους, ἀλλ' ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες· Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν ;

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ θυμῶνος σπυθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστίν ὁ θυμῶς ; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ἵταν ἀσπαρῆ ἀσ' αὐτῶν ὁ θυμῶς, καὶ τότε νηστεύσουσιν.

16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφῳ ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρεῖ γὰρ τὸ πλῆρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, βήγνυσται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς, καὶ ἀμφοτέρω συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων ἐλθὼν προσκύνει αὐτῷ, λέγων· Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐπελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν, ἐπίθεθι τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

tes, discumbebant cum Jesu, et discipulis ejus.

11 Et videntes Pharisæi dicebant discipulis ejus : Quare cum publicanis et peccatoribus manducat Magister vester ?

12 At Jesus audiens, ait illis : Non usum habent valentes medico, sed malè habentes.

13 Euntes autem discite quid est, Misericordiam volo, et non sacrificium. Non enim veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

14 Tunc adeunt eum discipuli Joannis, dicentes : Quare nos et Pharisæi jejunamus frequenter, discipuli autem tui non jejnant ?

15 Et ait illis Jesus, Nunquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus ? Venient autem dies, quum auferetur ab eis sponsus, et tunc jejunabunt.

16 Nemo autem injicit injectionem panni rudis in vestimentum vetus : aufert enim plenitudinem ejus à vestimento, et pejor scissura fit.

17 Neque mittunt vinum novum in utres veteres : si autem minus, rumpuntur utres, et vinum effluit, et utres pereunt : sed mittunt vinum novum in utres novos, et ambo conservantur.

18 Hæc illo loquente eis, ecce princeps veniens, ecce princeps veniens, adorabat eum dicens : Quòd filia mea modò defuncta est : sed veniens impone manum tuam super eam et vivet

19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἰμορροῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασάτου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

21 Ἐλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε· Θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐβώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητάς, καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον,

24 λέγει αὐτοῖς· Ἀναχωρεῖτε· ἃ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ καταγέλων αὐτοῦ.

25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.

26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παρὰγοντι ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες, καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ.

28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ Κύριε.

29 Τότε ἤψατο τῶν ἐφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενήθητω ὑμῖν.

30 Καὶ ἀνεψέθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεδερμάσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.

31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διαφῆμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

19 Et surgens Jesus sequebatur eum, et discipuli ejus.

20 Et ecce mulier sanguiflua duodecim annis, accedens retro, tetigit fimbriam vestimenti ejus.

21 Dicebat enim in seipsa. Si tantum tetigero vestimentum ejus, servabor.

22 At Jesus conversus, et videns eam, dixit: Confide filia, fides tua servavit te. Et servata est mulier ab hora illa.

23 Et veniens Jesus in domum Principis, et videns tibicides et turbam tumultuantem,

24 Dicit illis: Recedite non enim mortua est puella, sed dormit. Et deridebant eum.

25 Quum verò ejecta esset turba, ingressus apprehendit manum ejus, et surrexit puella.

26 Et exiit fama hæc in universam terram illam.

27 Et transeunte inde Jesu, sequuti sunt eum duo cæci, clamantes, et dicentes: Misere nostri fili David.

28 Venienti autem in domum, accesserunt ad eum cæci. Et dicit eis Jesus: Creditis quidd possum hoc facere? Dicunt ei: Utique Domine.

29 Tunc tetigit oculos eorum, dicens: Secundum fidem vestram fiat vobis.

30 Et aperti sunt eorum oculi: et comminatus est illis Jesus, dicens: Videte ne quis sciat:

31 Illi autem exeuntes diffamaverunt eum in tota terra illa

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον·

33 Καὶ ἐβλήθηεντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφὸς καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐβάλλαι τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιήγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐξέθιμμοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·

38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλη ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Κ**Αὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν κατὰ ἐνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰακώβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·

3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελῶνης·

32 Illis autem egressis, ecce obtulerunt ei hominem mutum dæmoniacum.

33 Et ejecto dæmonio, locutus est mutus, et miratæ sunt turbæ, dicentes, Nunquam apparuit sic in Israël.

34 Pharisei autem dicebant: In principe dæmoniorum eiecit dæmones.

35 Et circumibat Jesus civitates omnes, et castella, docens in synagogis eorum, et prædicans euangelium regni, et curans omnem languorem, et omnem infirmitatem in populo.

36 Videns autem turbas, misertus est de eis, quia erant vexati, et dispersi sicut oves non habentes pastorem.

37 Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa, operarii autem pauci.

38 Supplicate ergo domino messis, ut emittat operarios in messem suam.

CAPUT X.

1 **E**T advocans duodecim discipulos suos, dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut ejicere eos, et curare omnem languorem, et omnem infirmitatem.

2 Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc: Primus, Simon dictus Petrus, et Andreas frater ejus, Jacobus Zebedæi, et Joannes frater ejus.

3 Philippus et Bartholomæus: Thomas et Matthæus pub-

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·

4 Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδούς αὐτόν.

5 Τοῦτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγέλλας αὐτοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε·

6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.

7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες· Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

9 Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν·

10 Μὴ εἶραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδους· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιος ἐστίν· καὶ ἐκεῖ μείνατε ὡς ἂν ἐξέλθῃτε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.

13 Καὶ εἰ μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· εἰ δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

14 Καὶ ὅς εἰ μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς

licanus : Jacobus Alphæi, et Lebbæus cognominatus Thaddæus :

4 Simon Chananites, et Judas Iscariotes, qui et tradens eum.

5 Hos duodecim legavit Jesus, denunciatis eis, dicens : In viam gentium ne abieritis, et in civitatem Samaritanorum ne intraveritis.

6 Ite autem magis ad oves perditas domus Israël.

7 Euntes autem prædicate, dicentes : Quia appropinquavit regnum cælorum.

8 Infirmos curate, leprosos mundate, mortuos suscite dæmones ejicite. gratis accepistis, gratis date.

9 Ne possideatis aurum, neque argentum, neque æs in zonis vestris :

10 Non peram in viam, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam : dignus enim operarius alimento suo est.

11 In quamcunque autem civitatem aut castellum intraveritis, interrogate quis in ea dignus sit : et ibi manete donec exeatis.

12 Intrantes autem in domum, salutate eam.

13 Et si quidem fuerit domus, digna, ingrediatur pax vestra super eam : si autem non fuerit digna, pax vestra ad vos convertatur.

14 Et qui non receperit vos neque audierit sermones vestros. exeuntes domo vel civi-

σώλειος ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κορυφὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτίετον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομορρῶων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἴδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς.

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

19 Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεταί γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε.

20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλῶντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

21 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατήρ τέκνον· καὶ ἐκναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἔστος σωθήσεται.

23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· ἀμήν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τοῦ διδάσκαλον, οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τοῦ κύριον αὐτοῦ.

25 Ἀρκετὸν εἴη μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ· εἰ τὸν αἰποδσάτην Βεελζεβούλ ἐκάλεσαν,

tate illa, excutite pulverem pedum vestrorum.

15 Amen dico vobis, Tolerabilius erit terræ Sodomorum et Gomorrhæorum in die iudicii, quam civitati illi.

16 Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ.

17 Cavete autem ab hominibus : Tradent enim vos in confessus, et in synagogis suis flagellabunt vos.

18 Et ad præsides autem et reges agemini propter me, in testimonium illis, et gentibus.

19 Quum autem tradent vos, ne anxietimini quomodo, aut quid loquamini : dabitur enim vobis in illa hora quid loquemini.

20 Non enim vos estis loquentes, sed spiritus Patris vestri loquens in vobis.

21 Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium : et insurgent nati in parentes, et morte afficient eos.

22 Et eritis in visi ab omnibus propter nomen meum : Verum permanens in finem, hic servabitur.

23 Quum autem insequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, non finietis civitates Israël, donec veniat Filius hominis.

24 Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum.

25 Sufficit discipulo ut sit sicut magister ejus, et servus sicut dominus ejus. Si patremfamilias Beelzebul voca-

πρόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ ;

26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἔστι κευκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27 Ὁ λόγος ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ ἔξ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν οὐρανῶν.

28 Καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβηθῆτε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γένει.

29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ ἐν ἓξ αὐτῶν οὐ πωλεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν ;

30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσὶ.

31 Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς ἔν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἔμοι ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ ἐμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ γὰρ ἐμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.

35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.

37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ

verunt, quanto magis domesticos ejus ?

26 Ne ergo timueritis eos. Nihil enim est occultum, quod non revelabitur, et abditum, quod non scietur.

27 Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine : et quod in aurem auditis, prædicate super domos.

28 Et ne timeatis ab occidentibus corpus, et animam non valentibus occidere : timete autem magis potentem et animam et corpus perdere in gehenna.

29 Nonne duo passeressæ vaneunt ? et unus ex illis non cadet super terram, sine Patre vestro.

30 Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt.

31 Ne ergo timeatis : multis passeribus præstatis vos.

32 Omnis ergo qui confitebitur in me coram hominibus, confitebor et ego in eo coram Patre meo qui in cælis.

33 Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo eum et ego coram Patre meo qui in cælis.

34 Ne arbitremini quòd veni jacere pacem in terram : non veni jacere pacem, sed gladium.

35 Veni enim dividere hominem adversus patrem suum, et filiam adversus matrem suam, et nurum adversus socrum suam :

36 Et inimici hominis, domestici ejus :

37 Diligens patrem aut matrem super me, non est me dig

φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

39 Ὁ εὐρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θνασκὲν ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.

42 Καὶ ὃς εἰάν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ια. 11.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ὅτε ἐπέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάξων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκείθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῦσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμφας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς. Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ, ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε.

5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

6 Καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς εἰάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

nus : et amans filium aut filiam super me, non est me dignus.

38 Et qui non capit crucem suam, et sequitur post me, non est me dignus

39 Inveniens animam suam, perdet illam : et perdens animam suam propter me, inveniet eam.

40 Suscipiens vos, me suscipit : et me suscipiens, suscipit mittentem me.

41 Recipiens Prophetam in nomen Prophetæ, mercedem Prophetæ capiet : et recipiens justum in nomen justi, mercedem justi capiet.

42 Et quicumque potaverit unum minimorum istorum poculum frigidæ tantum in nomen discipuli, Amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

CAPUT XI.

1 **E**T factum est quum finisset Jesus constituens duodecim discipulis suis, transiit inde docere et prædicare in civitatibus eorum.

2 At Joannes audiens in carcere opera Christi, mittens duos discipulorum suorum,

3 Ait illi : Tu es veniens an alium exspectamus ?

4 Et respondens Jesus ait illis : Euntes renunciate Joanni quæ auditis et videtis :

5 Cæci vident, et claudi circumambulant, leprosi mundantur, et surdi audiunt, mortui resurgunt, et pauperes evangelizantur.

6 Et beatus est qui non fu erit scandalizatus in me

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἀνθρώπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφισμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσὶν.

9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

10 Οὗτος γὰρ ἐστὶ, περὶ ᾧ γέγραπται· “Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σε, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.”

11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασται ἀρπάζουσιν αὐτήν.

13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προσήτευσαν.

14 Καὶ εἰ θέλετε δεῦξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἐρχεσθαι.

15 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκούτω.

16 Τίτι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδίοις ἐν ἀγοραῖς καθήμενοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν,

17 Καὶ λέγουσιν· Ἦυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἠρξήσασθε· ἐβρηθήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

18 Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε

7 His autem euntibus, cœpit Jesus dicere turbis de Joanne: Quid existitis in desertum spectare? arundinem à vento agitatum?

8 Sed quid existitis videre? hominem in mollibus vestimentis circumamictum? Ecce mollia ferentes in domibus regum sunt.

9 Sed quid existitis videre? Prophetam? Utique, dico vobis, et abundantius Propheta.

10 Hic enim est de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

11 Amen dico vobis, non excitatus est in natis mulierum major Joanne Baptista. Verum minor in regno cœlorum, major illo est.

12 A verò diebus Joannis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, et violenti rapiunt illud.

13 Omnes enim Prophetæ et Lex usque ad Joannem prophetaverunt.

14 Et si vultis recipere, ipse est Elias futurus venire.

15 Habens aures audire, audiat.

16 Cui autem assimilabo generationem istam? Similis est pueris in foris sedentibus, et acclamantibus sociis suis,

17 Et dicentibus, Tibi sonuimus vobis, et non saltastis: lamentavimus vobis, et non planxistis.

18 Venit enim Joannes ne-

ἔσθίων, μήτε πίνων· καὶ λέγουσι·
Δαίμονιον ἔχει.

19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔσθιον καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν·
Ἰδοὺ, ἀνθρώπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
τελευτῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν· καὶ
ἐδικαίωθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων
αὐτῆς.

20 Τότε ἤρξατο ἐνειδιῆσαι τὰς
πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.

21 Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, οὐαὶ σοὶ
Βηθσαιῶν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σι-
δῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμε-
ναι ἐν ὑμῖν, πόλις ἂν ἐν σάκκῳ
καὶ σποδῶ μετενόησαν.

22 Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ
Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, ἡ ἕως
τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ἄβου
καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις
ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι
ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σή-
μερον.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῆ Σο-
δόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ σοὶ.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀπακρι-
θῆις ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἐξομολο-
γοῦμαι σοὶ, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρα-
νοῦ, καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ
ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.

26 Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι ἔτως ἐγένε-
ντο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ
τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδείς ἐπιγι-
νώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ
τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ
υἱός, καὶ ὃς ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀ-
ποκαλύψαι.

28 Δεῦτε πρὸς με πάντες ἰ-

que manducans, neque bibens :
et dicunt, Dæmonium habet.

19 Venit filius hominis man-
ducans et bibens, et dicunt,
Ecce homo edax et vinipota-
tor, publicanorum amicus et
peccatorum. et justificata est
sapientia à filiis ipsius.

20 Tunc cœpit exprobrare
civitates, in quibus factæ sunt
plurimæ efficacitates ejus, quia
non pœnituerunt.

21 Væ tibi Chorazin, væ
tibi Bethsaida, quia si in Tyro
et Sidone factæ essent effica-
citates factæ in vobis, olim in
sacco et cinere pœnituerunt.

22 Cæterùm dico vobis, Ty-
ro et Sidoni remissus erit in die
judicii, quàm vobis.

23 Et tu Capernaum, quæ
usque cælum alte posita, usque
infernum dimitteris. quia si in
Sodomis factæ fuissent effica-
citates factæ in te, mansissent
usque hodie.

24 Cæterùm dico vobis,
quòd terræ Sodomorum remis-
sius erit in die judicii, quàm
tibi.

25 In illo tempore respon-
dens Jesus, dixit : Confiteor
tibi, Pater, Domine cæli et
terræ, quia abscondisti hæc à
sapientibus et intelligentibus,
et revelasti ea imbecillis.

26 Ita Pater, quoniam sic
fuit placitum ante te.

27 Omnia mihi tradita sunt
à Patre meo. Et nemo agnos-
cit Filium, nisi Pater : neque
Patrem quis agnoscit, nisi Fi-
lius, et cui voluerit Filius re-
velare.

28 Venite ad me omnes la

κοπιῶντες και φορτισμένοι, καλῶ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

29 Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς, και μάθετε ἀπ' ἐμοῦ· ὅτι πραῖός εἰμι, και ταπεινός τῇ καρδίᾳ· και εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, και τό φορτίον μου εὐλαφές ἐστιν.

Κεφ. ιβ. 12.

1 **Ε**Ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σκοριμῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπεισάσαν, κ' ἤρξαντο τίλλειν στάχνας, και ἐσθίειν.

2 Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ· Ἰδοῦ, οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἐξεστὶ ποιῆν ἐν σαββάτῳ.

3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀβέγνωτε εἰ ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπεινάσεν αὐτός, και οἱ μετ' αὐτοῦ ;

4 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, και τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἐφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις ;

5 Ἡ οὐκ ἀβέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, και ἀναίτιοι εἰσι ;

6 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧς.

7 Εἰ δὲ ἐγνώκατε εἰ ἐστὶν· Ἐλθὼν θάλω και οὐ θυσιάω, οὐκ ἂν καταδικάσατε τοὺς ἀναίτιους.

8 Κύριος γὰρ ἐστὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Και μεταβάς ἐκείθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.

10 Και ἰδοῦ, ἀνθρώπος ἦν ἐν τῇ χεῖρᾳ ἐχὼν ξηρὰν· και ἐπερώτησαν

borantes, et onerati, et ego recreabo vos.

29 Tollite jugum meum super vos, et discite à me, quia mitis sum, et humilis corde : et invenietis requiem animabus vestris.

30 Nam jugum meum blandum, et onus meum leve est.

CAPUT XII.

1 **I**N illo tempore abiit Jesus Sabbatis per sata : at discipuli ejus esurierunt, et cœperunt vellere spicas, et manducare.

2 Verum Pharisæi videntes, dixerunt ei : Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere in Sabbato.

3 Ille verò dixit eis : Non legistis quid fecerit David, quando esuriit ipse et qui cum eo ?

4 Quomodo intravit in domum Dei, et panes propositionis comedit, quos non licitum erat ei edere, neque his qui cum eo, nisi Sacerdotibus solis ?

5 Aut non legistis in lege, quia Sabbatis Sacerdotes in sacro Sabbatum violant, et inculpati sunt ?

6 Dico autem vobis, quod sacro major est hic.

7 Si autem sciretis quid est, Misericordiam volo, et non sacrificium, non condemnassetis inculpatos.

8 Dominus enim est et Sabbati Filius hominis.

9 Et transiens inde, venit in synagogam eorum.

10 Et ecce homo erat manum habens aridam, et interro-

αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἔχεις τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἐστὶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔχει πρόβατον ἓν, καὶ δὴν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

12 Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔχεις τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρα σου, καὶ ἐξέτεινε· καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιής, ὡς ἡ ἄλλη.

14 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξεληθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας.

16 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν·

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ βῆθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος·

18 Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ἠρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάζει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

20 Κάλαιμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σφύσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν.

21 Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι·

22 Τότε προσηνεχθὲ αὐτῷ δαι-

gabant eum, dicentes, Si licet Sabbatis curare? ut accusarent eum.

11 Ipse autem dixit illis, Quis erit ex vobis homo qui habebit ovem unam, et si ceciderit hæc Sabbatis in foveam, nonne apprehendet eam et eriget?

12 Quanto igitur præstat homo ovo? Itaque licet Sabbatis bene facere.

13 Tunc ait homini exsiccata habenti manum: Extende manum tuam, et extendit: et restituta est sana, sicut altera.

14 At Pharisæi consilium ceperunt adversus eum, exentes, ut eum perderent.

15 At Jesus cognoscens, recessit inde: et sequutæ sunt eum turbæ multæ, et curavit eos omnes:

16 Et increpavit eos ut ne manifestum eum facerent:

17 Ut adimpleretur pronunciatum per Esaiam Prophetam, dicentem:

18 Ecce puer meus, quem elegi: dilectus meus, in quo delectata est anima mea. Pōnam Spiritum meum super eum, et iudicium gentibus annuntiabit.

19 Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus.

20 Calamum contritum non confringet, et linum fumigans non extinguet, donec eiciat in victoriam iudicium.

21 Et in nomine ejus gentes sperabunt.

22 Tunc allatus est ei dæ-

μονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἔθεραπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτις Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς Δαβὶδ ;

24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐχόμενος αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία, μερισθεῖσα κατ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις, ἢ οἰκία μερισθεῖσα, κατ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται.

26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἑμερισθή· πῶς ἔν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ ;

27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν ; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

29 Ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεῦη αὐτοῦ διαρπάσαι, εἰ μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει ;

30 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστὶ· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.

32 Καὶ ὅς ἂν εἶπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτοῦ· ὅς δ' ἂν εἶπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται

moniacus, cæcus et mutus : et curavit eum, ita ut cæcum et mutum et loqui et videre.

23 Et stupebant omnes turbæ, et dicebant : Numquid hic est ille Christus filius David ?

24 At Pharisei audientes, dixerunt, Hic non ejicit dæmones, si non in Beelzebul principe dæmoniorum.

25 Sciens autem Jesus cogitationes eorum, dixit eis : omne regnum divisum contra se, desolabitur : et omnis civitas vel domus divisa contra se, non stabit.

26 Et si satanas satanam ejicit, in seipsum divisus erit· quomodo ergo stabit regnum ejus.

27 Et si ego in Beelzebul ejicio dæmones, filii vestri in quo ejiciunt ? Propter hoc ipsi vestri erunt judices.

28 Si autem ego in Spiritu Dei ejicio dæmones, igitur per venit in vos regnum Dei.

29 Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis, et vasa ejus diripere, si non primùm alligaverit fortem, et tunc domum illius diripiet ?

30 Non existens mecum, contra me est : et qui non confragat mecum, spargit.

31 Propter hoc dico vobis . Omne peccatum, et blasphemia remittetur hominibus : verùm Spiritus blasphemia non remittetur hominibus.

32 Et quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei : qui autem dixerit contra Spiritum sanctum

αὐτῷ οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σακρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σακρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσέυματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ἔημα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιώθησιν, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσιν.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σου σημεῖον ἰδεῖν.

39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου·

40 Ὡσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· ἕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 Ἄνδρες Νινευίται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὤδε.

42 Βασίλισσα νότου ἐξεγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς

non remittetur ei neque in hoc sæculo, neque in futuro.

33 Aut facit arborem pulchram, et fructum ejus pulchrum : aut facite arborem cariosam, et fructum ejus cariosum : ex enim fructu arbor agnoscitur.

34 Progenies viperarum quomodo potestis bona loqui mali existentes ? ex enim abundantia cordis os loquitur.

35 Bonus homo de bono thesauro cordis ejicit bona : et malus homo de malo thesauro ejicit mala.

36 Dico autem vobis, quod omne verbum otiosum quod loquuti fuerint homines, reddent de eo rationem in die judicii.

37 Ex enim verbis tuis justificaberis, et ex verbis tuis condemnaberis.

38 Tunc responderunt quidam Scribarum et Phariseorum, dicentes : Magister, volumus à te signum videre.

39 Ille autem respondens ait illis : Generatio mala et adultera signum appetit : et signum non dabitur ei, si non signum Jonæ Prophetæ.

40 Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tres dies et tres noctes : sic erit Filius hominis in corde terræ tres dies et tres noctes.

41 Viri Ninivitæ resurgent in judicio cum generatione ista, et condemnabunt eam : quia pœnituerunt in prædicationem Jonæ : et ecce plus Jona hic.

42 Regina Austri excitabitur in judicio cum generatione ista.

ταύτης, και κατακρινει αυτην· οτι ηλθεν εκ των περιπατων της γης ακουσαι την σοφίαν Σολομώντος· και ιδου, πλειον Σολομώντος ωδε.

43 Όταν δε το άκαθαρτον πνεύμα εξέλθη από του ανθρώπου, διέρχεται δι' ανύδρων τόπων, ζητούν ανάπαυσιν, και ουχ εύρίσκει.

44 Τότε λέγει· Έπιστρέψω εις τον οικόν μου, όθεν εξήλθον. Και έλθόν, εύρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον· και κκοσμημένον.

45 Τότε κορεύεται, και παραλαμβάνει μεθ' έαυτου έπτά πνεύματα πονηρότερα έαυτου, και εισελθόντα κατοικει εκεί· και γίνεσται εά έσχατα του ανθρώπου εκείνου χείρονα των πρώτων. Ούτως έσται και η γενεά ταύτη η η πονηρά.

46 Έτι δε αυτού λαλούντος τοις όχλοις, ιδου, η μήτηρ και οι αδελφοί αυτού ειστήκισαν έξω, ζητούντες αυτω λαλήσαι.

47 Είπε δε τισ αυτω· Ίδου, η μήτηρ σου και οι αδελφοί σου έξω έστήκασι, ζητούντές σοι λαλήσαι.

48 Ό δε αποκριθείς, ειπε τω ειπόντι αυτω· Τίς έστιν η μήτηρ μου, και τίνες εισιν οι αδελφοί μου ;

49 Και εκτεινας την χειρα αυτου επί τους μαθητάς αυτου, ειπεν· Ίδου η μήτηρ μου, και οι αδελφοί μου.

50 Όστις γάρ αν ποιήση το θέλημα του πατρός μου του εν ουρανοίς, αυτός μου αδελφός, και αδελφή, και μήτηρ έστιν.

Κεφ. γ'. 13.

1 **Ε**Ν δε η ημέρα εκείνη εξελθών δε Ίησους από της οικίας, εκάθητο παρά την θάλασσαν·

2 Και συνήχθησαν προς αυτον

et condemnabit eam : quia venit à finibus terræ audire sapientiam Solomonis : et ecce plus Solomon hic.

43 Quum autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per inaquosa loca, quærens quietem, et non invenit.

44 Tunc dicit : Revertar in domum meam unde exivi. Et veniens invenit vacantem, scopis purgatam, et ornatam.

45 Tunc vadit, et assumit cum ipso septem alios spiritus nequiores seipso, et intrantes habitant ibi : et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit et generationi huic nequam.

46 Adhuc autem eo loquente turbis, ecce mater et fratres ejus stabant foris, quærentes ei loqui.

47 Dixit autem quidam ei : Ecce mater tua, et fratres tui foris stant, quærentes tibi loqui.

48 At ipse respondens ait dicenti sibi. Quæ est mater mea, et qui sunt fratres mei ?

49 Et extendens manum suam in discipulos suos, dixit : Ecce mater mea et fratres mei.

50 Quicumque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis, ipse meus frater, et foror, et mater est.

CAPUT XIII.

1 **I**N verò die illo exiens Jesus de domo, sedebat secundum mare.

2 Et congregatæ sunt ad eum

ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ αὖς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει.

3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἴδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν· καὶ ἤλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά.

5 Ἄλλα δὲ ἔπεσον ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ οὐδέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ εἶχειν βάθος γῆς.

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ εἶχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Ἄλλα δὲ ἔπεσον ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι, καὶ ἀπέσπυξαν αὐτά.

8 Ἄλλα δὲ ἔπεσον ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ὃ μὲν εκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 Ὁ εἶχων ὤσα ἀκούειν, ἀκείτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ· Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκεῖνοις δὲ οὐ δέδοται.

12 Ὅστις γὰρ εἶχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ εἶχει, καὶ ὃ εἶχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιούσι.

14 Καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαίου, ἡ λέγουσα· Ἐκώη ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ

turbæ multæ, ita ut ipse in naviculam ascendens sederet : et omnis turba in littore stabat.

3 Et locutus est eis multa in parabolis, dicens, Ecce exiit seminator seminare.

4 Et in seminare ipsum, hæc quidem ceciderunt secus viam, et venerunt volucres et comederunt ea.

5 Alia autem ceciderunt in petrosa, ubi non habebant terram multam : et continuo exorta sunt, propter non habere altitudinem terræ.

6 Sole autem orto, æstuaverunt, et propter non habere radicem, exaruerunt.

7 Alia autem ceciderunt in spinas, et insurrexerunt spinæ, et suffocaverunt ea.

8 Alia autem ceciderunt in terram bonam, et dabant fructum, hoc centum, hoc autem sexaginta, hoc autem triginta.

9 Habens aures audire, audiatur.

10 Et accedentes discipuli, dixerunt ei : Quare in parabolis loqueris eis ?

11 Ille autem respondens ait illis : Quia vobis datum est nosse mysteria regni cælorum. illis autem non est datum.

12 Quisquis enim habet, dabitur ei, et abundabit ; qui autem non habet, et quod habet auferetur ab eo.

13 Propter hoc in parabolis eis loquor, quòd videntes non vident, et audientes non audiunt, neque intelligunt :

14 Et adimpletur eis prophætia Esaiæ, dicens : Auditus audietis, et non intelligetis :

συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρύνθη ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς·”

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπετε· καὶ τὰ ὤσα ὑμῶν, ὅτι ἀκούετε.

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφήται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειρόντος.

19 Παντὸς ἀκούε·τος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἀρπάξει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ σαρὰ τὴν ὁδὸν σπαρθεῖς.

20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη· σ· α· ρ· εῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτὸν·

21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γονομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρθεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος ἐτέτε, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρτος γίνεται.

23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρθεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ συνιῶν· ὅς δὲ καρ-

et intuentes intuebimini, et non videbitis.

15 Incrassatum est enim cor populi hujus, et auribus graviter audierunt, et oculos suos clausurunt, nequando videant oculis, et auribus audiant, et corde intelligant, et convertantur, et sanem eos.

16 Vestri autem beati oculi, quia intuentur, et aures vestrae, quia audiunt.

17 Amen quippe dico vobis, quia multi Prophetæ et justi cupierunt intueri quæ intuemini, et non viderunt; et audire quæ auditis, et non audierunt.

18 Vos ergo audite parabolam seminantis.

19 Omnis audientis verbum regni, et non intelligentis, venit malus, et rapit seminatum in corde ejus: hic est qui secus viam seminatus.

20 Qui autem super petrosa seminatus, hic est qui verbum audiens, et continuo cum gaudio sumens illud.

21 Non habet autem radicem in se ipso, sed temporalis est; facta autem tribulatione aut persecutione propter verbum, statim scandalizatur.

22 Qui autem in spinas seminatus, hic est qui verbum audiens, et anxietas seculi istius, et deceptio divitiarum suffocat verbum, et infructuosus fit.

23 Qui verò in terram pulchram seminatus, hic est qui verbum audiens et intelligens

σφοδρῆ, καὶ κκεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοιωθῆ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπειρόντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

25 Ἐν δὲ τῷ καθύδην τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνά μέσον τοῦ σίτου· καὶ ἀπήλθεν.

26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

27 Προσελθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ οικοδομοῦ, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πῶθεν ἔν ἐχει τὰ ζιζάνια;

28 Ὁ δὲ ἐφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἀνθρώπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δούλοι εἶπον αὐτῷ· Θέλεις ἔν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;

29 Ὁ δὲ ἐφη, Οὐ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σίτον.

30 Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτά εἰς δεσμάς, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σίτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἀνθρώπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

32 Ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῆ, μείζον τῶν λαχάνων ἐστὶ· καὶ γίνεσθαι δένδρον, ὥστε εἰλεῖν τὰ

quique fructum fert, et facit, hoc quidem centum, hoc autem sexaginta, hoc verò triginta.

24 Aliam parabolam proposuit illis, dicens : Assimilatum est regnum cælorum homini seminanti pulchrum semen in agro suo.

25 In verò dormire homines, venit ejus inimicus, et seminavit zizania in medio tritici, et abiit.

26 Quum autem crevit herba, et fructum fecit, tunc apparuerunt et zizania.

27 Accedentes autem servi patris familias dixerunt ei : Domine, nonne pulchrum semen seminasti in tuo agro ? Unde ergò habet zizania ?

28 Ille verò ait illis : Inimicus homo hoc fecit. At servi dixerunt ei : Vis igitur abeuntes colligamus ea ?

29 Ille verò ait : Non ; ne forte colligentes zizania, eradicetis simul eis triticum.

30 Sinite crescere utraque usque ad messem : et in tempore messis dicam messoribus, Colligite primùm zizania, et alligate ea in fasciculos, ad comburendum ea : at triticum congregate in horreum meum

31 Aliam parabolam proposuit eis, dicens : Simile est regnum cælorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo.

32 Quod minus quidem est omnium seminum : quum autem creverit, majus omnibus oleribus est, et fit arbor, ita ut ve-

στεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκη-
νοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλη-
σεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦ-
σα γυνὴ ἐπέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα
τρία, ἕως ἃ ἐζυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ
Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις,
καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει
αὐτοῖς.

35 Ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν
διὰ τῆς προφῆτης, λέγοντος· “Ἀνοί-
ξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου·
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβο-
λῆς κόσμου.”

36 Τότε ἀφῆκε τοὺς ὄχλους, ἦλ-
θεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς· καὶ προ-
σῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
βολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρ-
μα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·

38 Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ κόσμος·
τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, ἔσθι εἰσὶν οἱ
υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια,
εἰσὶν, οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.

39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐ-
τὰ, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισ-
μὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ
δὲ θερισταί, ἄγγελοι εἰσὶν.

40 Ὅσπερ ἐν συλλέγεσθαι τὰ
ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεσθαι·
οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
αἰῶνος τούτου.

41 Ἀποστείλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλ-
λέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποι-
οῦντας τὴν ανομία·

42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς
τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

nire volucres cæli, et umbra-
cula facere in ramis ejus.

33 Aliam parabolam loquu-
tus est eis : Simile est regnum
cælorum fermento, quod acci-
piens mulier abscondit in fari-
næ satis tribus usquequo fer-
mentatum est totum.

34 Hæc omnia loquutus est
Jesus in parabolis turbis : et
sine parabola non loquebatur
eis :

35 Ut impleretur pronun-
ciatum per Prophetam, dicen-
tem : Aperiam in parabolis os
meum, eructabo abscondita à
constitutione mundi.

36 Tunc dimittens turbas,
venit in domum Jesus : et ac-
cesserunt ad eum discipuli ejus,
dicentes : Explica nobis para-
bolam zizaniorum agri.

37 Ille verò respondens ait
illis : Seminans pulchrum se-
men, est Filius hominis.

38 At ager est mundus. Ve-
rum pulchrum semen, hi sunt
filii regni. At zizania, sunt
filii mali.

39 At inimicus seminans er,
est diabolus. At messis, con-
summatio seculi est. At mes-
sores, angeli sunt.

40 Sicut ergo colliguntur zi-
zania, et igni comburuntur :
sic erit in consummatione se-
culi.

41 Mittet Filius hominis an-
gelos suos, et colligent de regno
ejus omnia scandala, et facien-
tes iniquitatem :

42 Et mittent eos in cami-
num ignis. ibi erit fletus et
fremitus dentium

43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὠτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἀνθρώπος ἐκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκείνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας.

46 Ὃς εὐρὼν ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν, πέπρακε πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθεῖσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·

48 Ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ κατὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

49 Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων·

50 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμνον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ Κύριε.

52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδοσπέτρῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιὰ.

53 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ

43 Tunc justi fulgebunt sicut Sol in regno Patris eorum. Ha bens aures audire, audiat.

44 Iterum simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro : quem inveniens homo abscondit, et prae gaudio illius vadit, et universa quae habet vendit, et emit agrum illum.

45 Iterum simile est regnum caelorum homini negotiatori, quærenti bonas margaritas :

46 Qui inveniens unam pretiosam margaritam, abiens vendidit omnia quae habuit, et emit eam.

47 Iterum simile est regnum caelorum sagenæ jactæ in mare, et ex omni genere cogenti.

48 Quam, quum impleta esset, producentes super littus, et sedentes, collegerunt pulchra in receptacula, at vitiosa foras ejecerunt.

49 Sic erit in consummatione seculi : exibunt angeli, et segregabunt malos de medio justorum :

50 Et projicient eos in caminum ignis : ibi erit fletus et fremitus dentium.

51 Dicit illis Jesus : Intellexistis hæc omnia ? Dicunt ei, utique Domine.

52 Is autem dixit illis : Propter hoc omnis Scriba doctus in regnum caelorum, similis est homini patrifamilias, qui ejicit de thesauro suo nova et vetera.

53 Et factum est, quum cou

Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκείθεν.

54 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατριδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν· ὥστε ἐκπληττεσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν· Πόθεν οὕτω ἡ σοφία αὐτῆ, καὶ αἱ δυνάμεις;

55 Οὐχ ἕτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ παῖσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν οὕτω ταῦτα πάντα;

57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατριδί αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Ε**Ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ·

2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.

3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἐδήσεν αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ·

4 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεστι σοι ἔχειν αὐτήν.

5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

6 Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ

summasset Jesus parabolis istas, transiit inde.

54 Et veniens in patriam suam, docebat eos in synagoga eorum, ita ut obstupescerent ipsos, et dicere: Unde huic sapientia hæc, et efficacitates?

55 Nonne hic est fabri filius? Nonne mater ejus dicitur Maria, et fratres ejus Jacobus, et Joses, et Simon et Judas?

56 Et sorores ejus, nonne omnes apud nos sunt? unde ergo huic illa omnia?

57 Et scandalizabantur in eo. At Jesus dixit eis: non est Propheta inhonoratus, si non in patria sua, et in domo sua.

58 Et non fecit ibi efficacias multas, propter incredulitatem illorum.

CAPUT XIV.

1 **I**N illo tempore audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu.

2 Et ait pueris suis: Hic est Joannes Baptista: ipse surrexit à mortuis, et propter hoc efficaciam operantur in eo.

3 Nam Herodes apprehendens Joannem, vinxit eum, et posuit in custodia, propter Herodiam uxorem Philippi fratris sui.

4 Dicebat enim illi Joannes: Non licet tibi habere eam.

5 Et volens illum occidere, timuit turbam: quia sicut Prophetam eum habebant.

6 Natalitiis autem agendis

Ἡρώδου, ἀρχήσασα ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρσε ἐν τῷ Ἡρώδῃ.

7 Ὅθεν μεθ' ὅρκου ἀμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ εἰν ἀιτήσῃται.

8 Ἡ δὲ, ἀρτίβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

9 Καὶ ἐλυτήθη ὁ βασιλεὺς διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνακασιμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.

10 Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτῆ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.

12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἐρημον τόπον κατ' ἰδίαν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ πέραν ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς, εἶδε πολλὸν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.

15 Ὁψίας δὲ γονομένης, προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὥδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

Herodis, saltavit filia Herodiadis in medio, et placuit Herodi

7 Unde cum juramento spondit ei dare quodcumque postulasset.

8 Illa verò præinstructa à matre sua : Da mihi, inquit, hic in disco caput Joannis Baptistæ.

9 Et contristatus est rex ; propter verò juramenta, et simul accumbentes, jussit dari.

10 Et metens decapitavit Joannem in custodia.

11 Et allatum est caput ejus in disco, et datum est puellæ : et attulit matri suæ.

12 Et accedentes discipuli ejus, tulerunt corpus, et sepelierunt illud : et venientes nunciaverunt Jesu.

13 Et audiens Jesus secessit inde in navicula in desertum locum privatum, et audientes turbæ sequuntur sunt eum pedibus de civitatibus.

14 Et exiens Jesus vidit multam turbam, et visceribus affectus est erga eos, et curavit ægrotos eorum.

15 Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes, Solitarius est locus, et hora jam præterit : absolve turbas, ut abeuntes in vicos, mercentur sibi escas.

16 At Jesus dixit eis : Non usum habent abire . date illis vos manducare.

17 Illi autem dicunt ei : Non habemus hic si non quinque panes, et duos pisces.

18 Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.

19 Καὶ κελύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβῶν τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλίσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους· οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις

20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορηγᾶσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσῶον τῶν κλασμάτων δύοσκα κοφίνους πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἀμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως ἧ ἀπολύση τοὺς ὄχλους.

23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἦδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτη δὲ φυλακῆ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τῇν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, Ὅτι φάντασμα ἐστὶ· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

27 Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θαρσύνετε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

18 Ille autem ait : Afferte mihi illos huc.

19 Et jubens turbas discumbere super fœna, accipiens quinque panes et duos pisces, suspiciens in cœlum, benedixit . et frangens dedit discipulis panes : at discipuli turbis.

20 Et manducaverunt omnes, et saturati sunt, et tulerunt redundans fragmentorum duo decim cophinos plenos.

21 At edentes fuerunt viri ferè quinque millia, præter mulieres et pueros.

22 Et statim compulit Jesus discipulos suos ascendere in naviculam, et præcedere eum in ulteriora, usquequo absolveret turbas.

23 Et absolvens turbas, ascendit in montem privatim orare. Vespere autem facto, solus erat ibi :

24 Verùm navicula jam medium maris erat, vexata à fluctibus : erat enim contrarius ventus.

25 Quarta autem vigilia noctis, abiit ad eos Jesus circumambulans super mare.

26 Et videntes eum discipuli super mare circumambulantem, turbati sunt, dicentes : Quod phantasma est, et præ timore clamaverunt.

27 Statim autem loquutus est eis Jesus, dicens : Confidite, ego sum : ne metuatis

28 Respondens autem ei Petrus, dixit : Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas

29 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβάς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἰδὼν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ ἀρχάμενος καταποντίζεσθαι, ἐκραξέ, λέγων, Κύριε, σῶσόν με.

31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐποίησεν τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;

32 Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἰδόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διασεπάσαντες, ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ.

35 Καὶ ἐπιγινόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐπαίνου, ἀπέστειλαν εἰς ἅλην τὴν περικύκρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας.

36 Καὶ παρακάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἀψῶνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο, διωσώθησαν.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Τ**ότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες·

2 Διατί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίψονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

4 Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων· Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν

29 Ipse verò ait : Veni. et descendens de navicula Petrus, ambulabat super aquam, venire ad Jesum.

30 Intuitus verò ventum validum, timuit : et incipiens demergi, clamavit, dicens : Domine, serva me.

31 Et contumòd Jesus extendens manum, excepit eum, e ait illi : Exiguæ fidei, ad quid dubitasti ?

32 Et inscendentibus illis in navigium, quievit ventus.

33 Qui autem in navigio, venientes adoraverunt eum, dicentes : Verè Dei Filius es.

34 Et transfretantes venerunt in terram Genesaret.

35 Et cognoscentes eum viri loci illius, miserunt in universam circumviciniam illam : et attulerunt ei omnes malè habentes.

36 Et appellabant eum, ut vel solùm tangerent fimbriam vestimenti ejus. Et quicumque tetigerunt, perservati sunt.

CAPUT XV.

1 **T**UNC accedunt Jesu ab Hierosolymis Scribæ et Pharisei, dicentes :

2 Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum ? non enim lavant manus suas, quum panem manducant.

3 Ipse autem respondens ait illis : Quare et vos transgredimini mandatum Dei, propter traditionem vestram ?

4 Nam Deus mandavit, dicens : Honora patrem tuum e'

μητέρα· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

5 Ὑμῖς δὲ λέγετε· Ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον ὃ ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ ἀπεληθῆς· καὶ οὐ μὴ τιμῆσθαι τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

6 Καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

7 Ὑποκριταί, καλῶς προσήτευσθε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων·

8 Ἔγγιζε μοι ὁ λαὸς ἴσως τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσί μου τιμᾶ· ἢ δὲ καρδία αὐτῶν ἀπέβη ἀπέχσει ἀπ' ἐμοῦ.

9 Μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων·

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνίετε.

11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος· τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· Οἶδας, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλίσθησαν;

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύττευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκρίζωθήσεται.

14 Ἄφες αὐτοὺς· ὁδοὶ εἰσὶ τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πρὸσθύνονται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

17 Οὐπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ

matrem : et, maledicens patrem vel matri, morte finiatur.

5 Vos autem dicitis : Qui cumque dixerit patri vel matri, munus quod si ex me, juveris. Et non honorificabit patrem suum aut matrem suam :

6 Et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram.

7 Hypocritæ, pulchrè prophetavit de vobis Esaias, dicens :

8 Appropinquat mihi populus hic ore suo, et labiis me honorat : at cor eorum longè abest à me.

9 Frustra autem colunt me, docentes doctrinas, mandata hominum.

10 Et advocans turbam, dixit eis : Audite et intelligite :

11 Non intrans in es communem facit hominem : sed egressum ex ore, hoc communem facit hominem.

12 Tunc accedentes discipuli ejus, dixerunt ei : Scis quòd Pharisæi audientes sermonem, scandalizati sunt ?

13 Ille autem respondens, ait : Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cælestis, eradicabitur.

14 Sinite illos : duces sunt cæci cæcorum, cæcus autem cæcum si per viam ducat, ambo in foveam cadent.

15 Respondens autem Petrus, dixit ei : Explica nobis parabolam istam.

16 At Jesus dixit Adhuc et vos non-intelligentes estis ?

17 Nondum consideratis quòd

ἀποσπυόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται ;

18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κακείνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ σπηρῶν, φόνου, μοιχείαι, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 Ταῦτά ἐστί τὰ κοινοῦτα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἐνίστατος χωρεῖ φαγεῖν, οὐ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Σανααίνα ἀπὸ τῶν ὄριων ἐκείνων ἐξελθούσα, ἐκραύγασεν, αὐτῷ λέγουσα· Ἐλέησον με, Κύριε, ἡ δὲ Δαβὶδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον· Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἤρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κραζει ὁπίσθην ἡμῶν.

24 Ὁ δὲ ἀπακριθῆς, εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.

25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσπαύεται αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι.

26 Ὁ δὲ ἀπακριθῆς, εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίαις.

27 Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίου ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυριῶν αὐτῶν.

28 Τότε ἀπακριθῆς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Ὁ γύναι, μεγάλη σου

omne ingrediens in os, in ventrem cedit, et in secessum eji-citur ?

18 At exeuntia de ore, de corde prodeunt, et illa communem faciunt hominem.

19 De enim corde exeunt ratiocinationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemias

20 Hæc sunt communem facientia hominem. Verum illotis manibus manducare, non communem facit hominem.

21 Et egressus inde Jesus, secessit in partes Tyri et Sidonis.

22 Et ecce mulier quædam Chananaea à finibus illis egressa, clamavit ei, dicens : Misere-re mei Domine fili David : filia mea malè dæmonizatur.

23 Ille autem non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus rogabant eum, dicentes, Absolve eam, quia clamat post nos.

24 Ipse autem respondens ait : Non legatus sum si non ad oves perditas domus Israël

25 Illa autem veniens adorabat eum, dicens : Domine, succurre mihi.

26 Qui verò respondens, ait : Non est pulchrum fumere panem filiorum, et jacere catellis.

27 Illa autem ait : utique Domine : etenim catelli edunt de micis cadentibus de mensa dominorum suorum.

28 Tunc respondens Jesus, ait illi : O mulier, magna tua

ἡ πίστις· γενθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβάς ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 Καὶ προσήλθοι αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλοὺς· καὶ ἔβησαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

31 Ὡστε τοὺς ὄχλους θαυμάσασαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστευσι οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσασαι ὄχλον τοσοῦτον;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύδας, εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἤσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σφυρίδας πλῆρεις.

fides : fiat tibi sicut vis. Et nata est filia ejus ab hora illa.

29 Et transiens inde Jesus, venit juxta mare Galilææ. Et ascendens in montem, sedebat ibi.

30 Et adierunt eum turbæ multæ, habentes cum seipsis claudos, cæcos, mutos, mancos, et alios multos, et projecerunt eos ad pedes Jesu, et curavit eos.

31 Ita ut turbas mirari aspicientes mutos loquentes, debiles sanos, claudos ambulantes, et cæcos aspicientes, et glorificabant Deum Israël.

32 At Jesus advocans discipulos suos, ait : Visceribus commoveor super turbam : quia jam dies tres admanent mihi, et non habent quid manducent : et absolvere eos jejunos non volo, nequando deficiant in via.

33 Et dicunt ei discipuli ejus : Unde nobis in deserto panes tot, ut saturare turbam tantam ?

34 Et ait illis Jesus : Quot panes habetis ? Illi autem dixerunt : Septem, et paucos pisciculos.

35 Et præcepit turbis recumbere super terram.

36 Et accipiens septem panes et pisces, gratias agens fregit, et dedit discipulis suis, at discipuli turbæ :

37 Et comederunt omnes, et saturati sunt : et tulerunt redundantiam fragmentorum, septem sportas plenas.

38 Οἱ δὲ ἐσθίωντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἐβέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλά.

Κεφ. κ'. 16.

1 **Κ**ΑΙ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, περὶ αὐτοὺς ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοῖς.

2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρρᾶζει γὰρ ὁ οὐρανός.

3 Καὶ πρῶτι, Σήμερον χειμῶν πυρρᾶζει γὰρ στεγνάζων ὁ οὐρανός. Ὑποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε.

4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δίδήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάνη τοῦ ἀποστόλου. Καὶ καταλείπων αὐτοὺς, ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάβοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους ἐκ ἐλάβομεν.

8 Γνωὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί διελογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ἀλογίστατοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε;

9 Οὐπω νοεῖτε, ἐδὲ μνημονεῖσθε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πέντε κριθίνους ἐλάβετε;

10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν

38 At vescentes erant quatuor mille homines, præter mulieres et pueros.

39 Et absolvens turbas, ascendit in navigium, et venit in fines Magdala.

CAPUT XVI.

1 **E**T accedentes Pharisæi et Sadducæi tentantes, rogaverunt eum signum de cælo ostendere eis

2 Is autem respondens, ait illis : Vespere facto, dicitis : Serenitas : rubet enim cælum.

3 Et manè, Hodie tempestas : rubet enim triste cælum. Hypocritæ, illam quidem faciem cæli nostis dijudicare : at signa temporum non potestis ?

4 Generatio mala et adultera signum inquirat : et signum non dabitur ei, si non signum Jonæ Prophetæ : et relinquens eos, abiit.

5 Et venientes discipuli ejus in ulterius littus, oblitus sunt panes sumere.

6 At Jesus dixit illis : Intuemini et attendite à fermento Pharisæorum et Sadducæorum.

7 Illi verò ratiocinabantur in seipsis, dicentes : Quia panes non accepimus.

8 Sciens autem Jesus, dixit illis : Quid ratiocinamini in vobis ipsis, exiguæ fidei, quia panes non sumpsistis ?

9 Nondum intelligitis neque recordamini quinque panes quinque milium, et quot cophinos sumpsistis ?

10 Neque septem panes qua-

τετρακισχιλίων, καὶ πένσας σφυρι-
δας ἐλάσετε ;

11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περι-
ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
δουκαίων ;

12 Τότε συνήκαν, ὅτι οὐκ εἶπε
προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου,
ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρι-
σαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ
μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίσπου,
ἤρξατο τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων·
Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι,
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ;

14 Οἱ δὲ εἶπον, Οἱ μὲν, Ἰωάννην
τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν·
ἕτεροι δὲ, Ἰερემίαν, ἢ ἓνα τῶν
προφητῶν.

15 Λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα
με λέγετε εἶναι ;

16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέ-
τρος, εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ Σίμων
βἄρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ
ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ με,
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18 Καὶ γὰρ ὁ δὲ σοι λέγω, ὅτι σὺ
εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέ-
τρα οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν·
καὶ πύλαι ᾄδου οὐ κατασχύσουσιν
αὐτῆς·

19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς
βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν
δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον
ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε διστειλάτω τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν, ὅτι
αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς

tuor millium, et quot sportas
sumpsistis ?

11 Quomodo non intelligitis
quia non de pane dixi vobis
attendere à fermento Pharisæ-
orum et Sadducæorum ?

12 Tunc intellexerunt, quia
non dixerit attendere à ferro-
mento panis, sed à doctrina Phari-
sæorum et Sadducæorum.

13 Veniens autem Jesus in
partes Cæsareæ Philippi, in-
terrogabat discipulos suos, di-
cens : Quem me dicunt homi-
nes esse, filium hominis ?

14 Illi verò dixerunt : Hi
quidem Joannem Baptistam :
alii autem Eliam : alii verò
Hieremiam, aut unum Prophe-
tarum.

15 Dicit illis : Vos autem
quem me dicitis esse ?

16 Respondens autem Simon
Petrus, dixit : Tu es Christus
filius Dei vivi.

17 Et respondens Jesus,
dixit ei : Beatus es Simon Bar-
jona, quia caro et sanguis non
revelavit tibi, sed Pater meus
qui in cælis.

18 Et ego autem tibi dico,
quia tu es Petrus, et super hac
pætra ædificabo meam ecclesiam :
et portæ inferi non præ-
valebunt ei.

19 Et dabo tibi claves regni
cælorum : Et quodcumque liga-
veris super terram, erit ligatum
in cælis : et quodcumque solve-
ris super terram, erit solutum
in cælis.

20 Tunc præcepit discipulis
suis, ut nemini dicerent quia
ipse esset Jesus Christus.

21 Ex tunc cæpit Jesus os-

δεικνύον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτοῦ ἀπελθεῖν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

22 Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο βαιτιμᾶν αὐτῷ, λέγων· Ἰδώς σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.

23 Ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθήτω με·

25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσει, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπόλεσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θηκεν ἑμοῦ, εὐρήσει αὐτήν.

26 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, εἰάν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἐράξιν αὐτοῦ.

28 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ σινες τῶν ὧδ' ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γούσωσται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἔρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Κ**Αὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰακώβον, καὶ Ἰωάννην

tendere discipulis suis, quia oporteret eum abire in Hierosolyma, et multa pati à Senioribus, et principibus Sacerdotum, et Scribis, et occidi, et tertiâ die excitari.

22 Et assumens eum Petrus, cœpit increpare illum, dicens : Clemens tibi Domine : non erit tibi hoc.

23 Is verò conversus, dixit Petro : Vade post me Satana, scandalum mihi es : quia non sapis ea quæ Dei, sed ea quæ hominum.

24 Tunc Jesus dixit discipulis suis : Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

25 Qui enim voluerit animam suam servare, perdet eam : qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.

26 Quid enim juvatur homo, si mundum universum lucretur, at animam suam mulctetur ? Aut quam dabit homo permutationem animæ suæ ?

27 Futurus est enim Filius hominis venire in gloria Patris sui cum angelis suis : et tunc reddet unicuique secundum actionem ejus.

28 Amen dico vobis, sunt quidam hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo.

CAPUT XVII.

1 **ET** post dies sex assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus :

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ἰβηλὸν κατ' ἰδίαν.

2 Καὶ μεταμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

3 Καὶ ἰδοὺ, ὠφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίας.

5 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκέασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταί, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηνδεὶ εἴπητε τὸ ὄραμα, ἕως ἃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ.

10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταί αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἡλίαν δεῖ εἰσελθεῖν πρῶτον;

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν· ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλη-

et ducit illos in montem excelsum privatè.

2 Et transfiguratus est ante eos, et resplenduit facies ejus sicut Sol, at vestimenta ejus facta sunt candida ut lux.

3 Et ecce apparuerunt illis Moses et Elias, cum eo colloquentes.

4 Respondens autem Petrus, dixit Jesu : Domine, pulchrum, est nos hic esse : si vis, faciamus hic tria umbracula, tibi unum, et Mosi unum, et unum Eliæ.

5 Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens : Hic est filius meus dilectus, in quo benè acquievi : ipsum audite.

6 Et audientes discipuli, ceciderunt in faciem suam, et timuerunt valde.

7 Et accedens Jesus, tetigit eos, et ait : Surgite, et ne metuite.

8 Levantes autem oculos suos, neminem viderunt, si non Jesum solum.

9 Et descendantibus illis de monte, præcepit illis Jesus, dicens : Nemini dixeritis visionem, donec filius hominis à mortuis resurgat.

10 Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes : Quid ergo Scribæ dicunt, quod Eliam oporteat venire primùm ?

11 At Jesus respondens, ait eis : Elias quidem venit primùm, et instaurabit omnia.

12 Dico autem vobis, quia Elias jam venit, et non cognoverunt eum : sed fecerunt in

σαν ἔτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπὲρ αὐτῶν.

13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι ἐπεὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπον αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσήλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυσεσῶν αὐτῷ,

15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησέν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιαζομαι, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνεξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ἴδε.

18 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαίμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον· Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, εἰάν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπης, ἐρεῖτε τῷ ὄρει· τούτω μεταβῆθι ἐνθεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν.

21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστεία.

22 Ἀναστρεφόμενων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραχθῆσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

eo quæcumque voluerunt. Sic et filius hominis futurus est pati ab eis.

13 Tunc intellexerunt discipuli, quia de Joanne Baptista dixit eis.

14 Et venientibus eis ad turbam, accessit ad eum homo adgeniculatus ipsi.

15 Et dicens : Domine, miserere meo filio, quia lunaticus est et malè patitur, sæpè enim cadit in ignem, et crebrò in aquam.

16 Et attuli eum discipulis tuis, et non potuerunt eum curare.

17 Respondens autem Jesus, ait : O generatio incredula et perversa : usque quando ero cum vobis ? usque quando tolerabo vos ? Ferte mihi illum huc.

18 Et increpavit illum Jesus, et exiit ab eo dæmonium, et curatus est puer ex hora illa

19 Tunc accedentes discipuli Jesu privatim, dixerunt : Propter quid nos non potuimus ejicere illum ?

20 At Jesus dixit illis : Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, denunciabitis monti huic, Transi hinc illuc, et transibit : et nihil impossibile erit vobis.

21 Hoc autem genus non ejicitur, si non in oratione et jejunio.

22 Versantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Jesus : Futurus est Filius hominis tradi in manus hominum.

23 Καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ διδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ διδραχμα;

25 Ἀλεγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τὰ τέλη, ἢ ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

26 Ἀλεγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.

27 Ἴνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεῖς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβὼν, δός αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Κεφ. ιη. 18.

1 **Ε**Ν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,

3 Καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένηθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 Ὅστις ἔν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, ἕτος ἐστὶν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

5 Καὶ ὅς ἐάν διέξῃται παιδίον

23 Et occident eum, et tertia die excitabitur. Et contristati sunt vehementer.

24 Venientibus autem illis in Capernaum, accesserunt didrachma sumentes Petro, et dixerunt: Magister vester non solvit didrachma?

25 Ait, Etiam. Et quum intrasset in domum, prævenit eum Jesus, dicens: Quid tibi videtur, Simon? reges terræ à quibus accipiunt tributa vel census? à filiis suis, an ab alienis?

26 Dicit ei Petrus: Ab alienis. Dixit illi Jesus: Ergo liberi sunt filii.

27 Ut autem non scandalizemus eos, Vadens ad mare, mitte hamum: et ascendentem primum piscem tolle: et aperiens os ejus, invenies staterem: illum sumens, da eis pro me et te.

CAPUT XVIII.

1 **I**N illa hora accesserunt discipuli Jesu, dicentes: Quisnam major est in regno cælorum?

2 Et advocans Jesus puerulum, statuit eum in medio eorum.

3 Et dixit: Amen dico vobis, si non conversi fueritis, et efficiamini sicut pueruli, nequaquam intrabitis in regnum cælorum.

4 Quicumque ergo humiliaverit seipsum ut puerulus iste, hic est major in regno cælorum.

5 Et qui susceperit pueru-

τοιούτων ἐπὶ τοῦ ὀνόματι μου, ἅμα δέχεται.

6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων, τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μίλος ὀνίκος ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγῃ τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἑκείνῳ, δι' ᾧ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου, ἢ ὁ ποὺς σε σκανδαλίζει σε, ἀκοψὸν αὐτὰ, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ αἰώνιον.

9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελθε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γάρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

11 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται πρὸς ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἑξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφοῖς τὰ ἐνενήκονταεπτά, ἐπὶ τὰ ὅσα πορεύεσθε, ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 Καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτὸ, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκονταεπτά, τοῖς μὴ πλανημένοις.

lum talem unum in nomine meo, me suscipit :

6 Qui autem scandalizaverit unum parvorum horum, credentium in me, confert ei, ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, et demergatur in pelago maris.

7 Væ mundo à scandalis : Necesse enim est venire scandala : verumtamen væ homini illi, per quem scandalum venit.

8 Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde ea, et jace abs te : pulchrum tibi est ingredi ad vitam claudum vel mancum, quam duas manus vel duos pedes habentem, jaci in ignem æternum.

9 Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, et jace abs te : pulchrum tibi est unoculum in vitam intrare, quam duos oculos habentem jaci in gehennam ignis.

10 Attendite ne despiciatis unum parvulorum horum : dico enim vobis, quia angeli eorum in cælis per omne aspiciunt faciem Patris mei, qui in cælis.

11 Venit enim Filius hominis salvare perditum.

12 Quid vobis videtur? si fuerint alicui homini centum oves, et erraverit una ex eis : nonne relinquens nonaginta novem, in montes vadens quærit errantem?

13 Et si fiat invenire eam, amen dico vobis, quia gaudet super ea magis, quam super nonaginta novem non aberrantibus.

14 Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἡμ-
προσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ ἐν
οὐρανοῖς, ἵνα ἀπολέηται εἷς τῶν μι-
κρῶν τούτων.

15 Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ
ἀδελφός σου, ὑπάγε, καὶ βλάψον
αὐτὸν μετὰ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου·
ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀ-
δελφόν σου.

16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παρή-
λαβε μετὰ σοῦ ἑπὶ ἑνα ἢ δύο· ἵνα
ἐπὶ τριῶν ἀποπέσῃς ἅτις ἐστὶν ἡ
ἐπίστασις ἐπὶ τῆς γῆς.

17 Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν,
εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς
ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοῦ
ὡσπερ ὁ ἔθnikός τε καὶ ὁ publicanus.

18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν
δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα
ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ
οὐρανῷ.

19 Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς
γῆς περὶ παντὸς πράγματος, ἔσται
αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς πα-
ρὰ τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς.

20 Οὗ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συν-
ηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ ἐμὶ
ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέ-
τρος, εἶπε· Κύριε, πόσας ἀμαρ-
τήσας εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ
ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ
λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως
ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.

23 Διὰ τοῦτο ὁμοιωθεὶς ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασι-
λεῖ, ὃς ἠθέλησε συναῖρα λόγον μετὰ
τῶν δούλων αὐτοῦ.

24 Ἀρχαμένου δὲ αὐτοῦ συναί-
ρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέ-
της μυρίων ταλάντων·

14 Sic non est voluntas ante
Patrem vestrum qui in cælis,
ut pereat unus parvulorum ho-
rum.

15 Si autem peccaverit in
te frater tuus, vade, et corripe
eum inter te et ipsum solum :
Si te audierit, lucratus es fra-
trem tuum.

16 Si autem non audierit,
assume cum te adhuc unum vel
duos : ut in ore duorum testium
vel trium stet omne verbum.

17 Si autem neglexerit eos,
dic ecclesiæ : si autem et ec-
clesiam neglexerit, sit tibi sicut
ethnicus et publicanus.

18 Amen dico vobis, quæ-
cumque ligaveritis super ter-
ram, erunt ligata in cælo : et
quæcumque solveritis super
terram, erunt soluta in cælo.

19 Iterum dico vobis, quia
si duo vestrum consenserint
super terram de omni re quam-
cumque petierint, fiet illis à
Patre meo qui in cælis.

20 Ubi enim sunt duo vel
tres coacti in meo nomine, ibi
sum in medio eorum.

21 Tunc accedens ad eum
Petrus, dixit : Domine, quoties
peccabit in me frater meus, et
dimittam ei ? usque septies ?

22 Dicit illi Jesus : Non dico
tibi, usque septies, sed usque
septuagies septem.

23 Propter hoc assimilatum
est regnum cælorum homini
regi, qui voluit conferre ratio-
nem cum servis suis.

24 Incipiente verò ipso con-
ferre, oblatu est ei unus debi-
tor decies mille talentorum·

25 Μη ἔχοντας δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ παραῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοῦναι.

26 Πισῶν ἔν ὁ δούλος προσεκίνει αὐτῷ λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοὶ ἀποδώσω.

27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκείνος, εὔρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπηγε, λέγων· Ἀπίδος μοι, εἴτι ὄφειλεις.

29 Πισῶν ἔν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι.

30 Ὁ δὲ οὐκ ᾔθελεν· ἀλλ' ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως ἃ ἀποδώ τὸ ὄφειλόμενον.

31 Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα, ἐλυτήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γινόμενα.

32 Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ· Δούλε σονηρῆ, πᾶσαν τὴν ὄφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ὅπῃ παρεκάλεισάς με·

33 Οὐκ εἶδαι καὶ σε ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα ;

34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως ἃ ἀποδώ πᾶν τὸ ὄφειλόμενον αὐτῷ.

35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐκράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

25 Non habente autem illo reddere, jussit eum dominus ejus venundari, et uxorem ejus, et filios, et omnia quæ habebat, et reddi.

26 Procidens autem servus adorabat eum, dicens : Domine, longanimis esto erga me, et omnia tibi reddam.

27 Commotus visceribus autem dominus servi illius, absolvit eum, et mutuam dimisit ei.

28 Egressus autem servus ille, invenit unum conservorum suorum, qui debebat ei centum denarios : et apprehendens eum suffocabat, dicens : Redde mihi quod debes.

29 Procidens ergo conservus ejus ad pedes ejus, rogabat eum, dicens : Longanimis esto in me, et omnia reddam tibi.

30 Ille autem noluit : sed abiens conjecit eum in custodiam, donec redderet debitum.

31 Videntes autem conservi ejus facta, contristati sunt valde : et venientes declaraverunt domino suo omnia facta.

32 Tunc advocans illum dominus suus dicit illi : Serve nequam, omne debitum illud dimisi tibi, quoniam advocasti me.

33 Nonne oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui miseratus sum ?

34 Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoad usque redderet universum debitum ei.

35 Sic et Pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris lapsus eorum.

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, περιέρχοντες αὐτόν, καὶ λέγοντες αὐτῷ· Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;

5 Καὶ εἶπεν· Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναίκι αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

6 Ὡστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ ἔν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί ἔν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν;

8 Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν ἔτω.

9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπιπορνεία, καὶ γαμήση ἄλλην, μοιχᾶται· ἢ ὁ ἀπολελυμένη γαμήσας, μοιχᾶται.

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ ἔτως ἔστιν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναίκος, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.

CAPUT XIX.

1 **E**T factum est quum consummasset Jesus sermones istos, transtulit se à Galilæâ, et venit in fines Judææ trans Jordanem.

2 Et sequutæ sunt eum turbæ multæ : et curavit eos ibi.

3 Et accesserunt ad eum Pharisæi tentantes eum, et dicentes ei : Si licet homini absolvere uxorem suam juxta omnem causam ?

4 Qui verò respondens ait eis : Non legistis, quia faciens ab initio, masculinum et foemina fecit eos ?

5 Et dixit : Propter hoc dimittet homo patrem, et matrem, et adhaerebit uxori suæ : et erunt duo in carnem unam.

6 Itaque non amplius sunt duo, sed caro una. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

7 Dicunt illi : Quid ergo Moses mandavit dare libellum discessionis, et absolvere eam ?

8 Ait illis : Quòd Moses ad duritiam cordis vestri permisit vobis absolvere uxores vestras : ab initia autem non factum est ita.

9 Dico autem vobis, Quia quicumque absolverit uxorem suam, nisi super fornicatione, et duxerit aliam, mœchatur : et dimissam ducens, mœchatur.

10 Dicunt ei discipuli ejus : Si ita est causa hominis cum uxore, non confert nubere.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ γάρ τις χωρεῖσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται.

12 Εἰσὶ γὰρ εὐνῆχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγοννήθησαν ἕσσω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνοουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνοούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρεῖτω.

13 Τότε προσητήθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξεται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ελθεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ, εἷς προσελθὼν, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, εἰ ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός· εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς.

18 Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Τὸ· Οὐ φονεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις.

19 Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.

20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερεῶ;

21 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησον σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δός τῶν πτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ ἔσσο, ἀκολούθει μοι.

11 Ille verò dixit illis : Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est.

12 Sunt enim eunuchi, qui de utero matris nati sunt sic : et sunt eunuchi, qui castrati sunt ab hominibus : et sunt eunuchi, qui castraverunt seipsos propter regnum cælorum. potens capere, capiat.

13 Tunc oblatis sunt ei pueruli, ut manus imponeret eis, et oraret : At discipuli increpabant eos.

14 At Jesus ait : Sinite puerulos, et ne prohibete eos venire ad me : nam talium est regnum cælorum.

15 Et imponens eis manus, abiit inde.

16 Et ecce unus accedens, ait illi : Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam ?

17 Ipse verò dixit ei : Quid me dicis bonum ? nemo bonus si non unus, Deus. Si autem vis ingredi ad vitam, serva mandata.

18 Dicit illi : Quæ ? At Jesus dixit : hoc, Non occides : Non adulterabis : Non furaberis : Non falsò testaberis :

19 Honora patrem tuum et matrem : et : Diliges proximum tuum sicut teipsum.

20 Dicit illi adolescens : Omnia hæc custodivi à juventute mea : quid adhuc deficio ?

21 Ait illi Jesus : Si vis perfectus esse, vade, vende tuam substantiam, et da pauperibus et habebis thesaurum in cælo et veni, sequere me.

22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυφήματος ξαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι ;

26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατὰ ἐστί.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοῦ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν ;

28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

29 Καὶ πᾶς ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἢνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι.

22 Audiens autem adolescens verbum, abiit tristis : erat enim habens possessiones multas.

23 At Jesus dixit discipulis suis : Amen dico vobis, quia difficile dives intrabit in regnum cælorum.

24 Iterum autem dico vobis, facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem in regnum Dei intrare.

25 Audientes autem discipuli ejus, mirabantur valde, dicentes : Quis ergo potest servari ?

26 Aspiciens autem Jesus, dixit illis : Apud homines hoc impossibile est, apud autem Deum omnia possibilia sunt.

27 Tunc respondens Petrus, dixit ei : Ecce nos reliquimus omnia, et sequuti sumus te : quid ergo erit nobis ?

28 At Jesus dixit illis : Amen dico vobis, quod vos sequuti me, in regeneratione, quum sederit Filius hominis in throno gloriæ suæ, sedebitis et vos super duodecim thronos, judicantes duodecim tribus Israël.

29 Et omnis qui reliquerit domos, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut natos, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam hæreditabit.

30 Multi autem erunt primi novissimi : et novissimi, primi.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Ο**Μοία γάρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

2 Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

3 Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·

4 Κἀκεῖνοις εἶπεν, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα· καὶ ὁ εἰς τὴν δίκαιον, δώσω ὑμῖν.

5 Οἱ δὲ ἀπήλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἑνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.

6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὔρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ᾧδε ἐστίνατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδείς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ εἰς τὴν δίκαιον, λήψεσθε.

8 Ὁψίας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλυσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρχάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων.

9 Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.

10 Ἐλθόντες δὲ οἱ πρώτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλεονάζουσι· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον.

11 Λαβόντες δὲ ἐγγύζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου,

CAPUT XX.

1 **S**IMILE enim est regnum cælorum homini patri-familias, qui exiit cum diluculo conducere operarios in vineam suam.

2 Conveniens autem cum operariis ex denario diem, misit eos in vineam suam.

3 Et egressus circa tertiam horam, vidit alios stantes in foro otiosos :

4 Et illis dixit : Abite et vos in vineam : et quod fuerit justum dabo vobis.

5 Illi autem abierunt. Iterum exiens circa sextam et nonam horam, fecit similiter.

6 Circa verò undecimam horam exiens, invenit alios stantes otiosos, et dicit illis : Quid hic statis totam diem otiosi ?

7 Dicunt ei : Quia nemo nos mercede conduxit. Dicit eis : Ite et vos in vineam, et quod fuerit justum, sumetis.

8 Vespere autem facto, dicit dominus vineæ procuratori suo : Voca operarios et redde illis mercedem, incipiens à novissimis usque ad primos.

9 Et venientes qui circa undecimam horam, acceperunt singuli denarium.

10 Venientes autem primi, arbitrati sunt quòd plus essent accepturi : et acceperunt et ipsi singuli denarium.

11 Accipientes autem murmurabant adversus patrem familias,

12 Λέγοντες· Ὅτι ἔτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσως ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βασιτάσασι τὸ βῆρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα.

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν· Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· ἐχὶ δηναρίου συνεισησῆάς μοι·;

14 Ἄρον τὸ σὸν, καὶ ὑπαγε· Δέλω δὲ τοῦτω ἐγὼ ἐσχάτω δοῦναί ὡς καὶ σοι.

15 Ἡ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ Δέλω ἐν τοῖς ἑμοῖς· ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι·;

16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι· πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·

18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ·

19 Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

20 Τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα, καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις· λέγει αὐτῷ, εἰπέ ἵνα καθίσωσιν ἔτοι οἱ δύο υἱοὶ μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ ἐκκένων, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλ-

12 Dicentes : Quid hi novissimi unam horam fecerunt, et pares nobis illos fecisti, portantibus pondus diei, et æstum.

13 Ille verò respondens dixit uni eorum : Amice, non facio injuriam tibi : nonne denario convenisti mecum ?

14 Tolle quod tuum, et abi, volo autem huic novissimo dare sicut et tibi.

15 Aut non licet mihi facere quod volo in meis ? an oculus tuus malus est, quia ego bonus sum ?

16 Sic erunt novissimi, primi : et primi, novissimi. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

17 Et ascendens Jesus in Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos privatim in via, et ait illis :

18 Ecce ascendimus in Hierosolyma, et Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum et Scribis, et condemnabunt eum morte :

19 Et tradent eum Gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum : et tertiâ die resurget.

20 Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis suis, adorans et petens aliquid ab eo.

21 Ille verò dixit ei : Quid vis ? Ait illi : Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus à dextris tuis, et unus à sinistris in regno tuo.

22 Respondens autem Jesus, dixit : Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem, quem

λω πίνειν, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα.

23 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίοσθε καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐκωνόμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοιμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου.

24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγαπάκησαν αὐτῶν δύο ἀδελφῶν.

25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν· Οἴδατε, ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατακυριεύουσιν αὐτῶν.

26 Οὐχ ἕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν τις θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος·

27 Καὶ ὅς ἐάν τις θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος.

28 Ὡσαύτως ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντι πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχῶ, προελούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

30 Καὶ ἰδοὺ· δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παρῆγει, ἐκραζον, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβὶδ·

31 Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μείζον ἐκραζον, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβὶδ·

32 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τί θέλετε ποιῆσω ὑμῖν;

33 Αἰτοῦσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα ἀνοχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.

ego futurus sum bibere, et baptismum, quo ego baptizor, baptizari? Dicunt ei: Possumus.

23 Et ait illis: Quidem calicem meum bibetis, et baptismum quo ego baptizor, baptizabimini: at sedere à dexteris meis et à sinistris meis, non est meum dare, sed quibus paratum est à Patre meo.

24 Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus.

25 Verum Jesus advocans eos, ait: Scitis quia principes Gentium dominantur eorum, et magni potestatem exercent eorum.

26 Non ita verò erit in vobis: sed quicumque voluerit in vobis magnus fieri, sit vester minister

27 Et qui voluerit in vobis esse primus, sit vester servus.

28 Sicut Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam pretium redemptionis pro multis.

29 Et egredientibus illis ab Jericho sequuta est eum turba multa

30 Et ecce duo cæci sedentes secus viam, audientes quod Jesus præteriret, clamaverunt, dicentes: Miserere nostri Domine fili David.

31 At turba increpabat eos ut tacerent. Illi vero magis clamabant, dicentes: Miserere nostri Domine, fili David.

32 Et stans Jesus vocavit eos, et ait: Quid vultis faciam vobis?

33 Dicunt illi: Domine, ut aperiantur nostri oculi.

34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤλατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Κεφ. αά. 21.

1 **Κ**Αὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἤλθον εἰς Βηθφαγή πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, λέγων αὐτοῖς·

2 Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην, εἰς ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.

3 Καὶ εἰάν τις ὑμῶν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.

4 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ξηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

5 “Εἶπατε εἰς θυγατρὶ Σιών· Ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πρῶτος, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.”

6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ πεκαύβισαν ἐπάνω αὐτῶν.

8 Ὁ δὲ πλείστος ὄχλος ἐστρώσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννον ἐν τῇ ὁδῷ.

9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες, ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσεῖσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· Τίς ἐστὶν ἔτος·

34 Visceribus commotus autem Jesus, tetigit oculos eorum Et confestim respexerunt eorum oculi, et sequuti sunt eum.

CAPUT XXI.

1 **E**T quum appropinquassent in Hierosolyma, et venissent in Bethphage ad montem Olivarum, tunc Jesus misit duos discipulos, dicens eis :

2 Ite in vicum qui adversum vos : et statim invenietis asinam alligatam, et pullum cum ea : solventes adducite mihi.

3 Et si quis vobis dixerit aliquid, dicite, quia Dominus eorum usum habet : statim autem dimittet eos.

4 Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur effatum per Prophetam, dicentem :

5 Dicite filiæ Sion : Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, et insidens super asinam, et pullum filium subjugalis.

6 Euntes autem discipuli et facientes sicut mandavit illis Jesus,

7 Adduxerunt asinam, et pullum, et imposuerunt super eos vestimenta sua, et collocarunt eum desuper eos.

8 At plurima turba straverunt sua vestimenta in via : alii autem cædebant ramos de arboribus, et sternebant in via.

9 At turbæ præcedentes et sequentes clamabant, dicentes : Hosanna filio David : benedictus veniens in nomine Domini : Hosanna in altissimis.

10 Et intrante eo in Hierosolyma, commota est universa civitas, dicens : Quis est hic ?

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· “Ὁ οἶκος μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται.” ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποίησατε σπήλαιον ληστῶν.

14 Καὶ προσῆλθεν αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς.

15 Ἴδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἠγανάκωσαν.

16 Καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις τί ἔτι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωκε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων καταγγέλλω αἶνον;

17 Καὶ καταλατῶν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἠυλίσθη ἐκεῖ.

18 Πρωτῆς δὲ ἐπαναγῶν εἰς τὴν πόλιν, ἐπεινάσῃ.

19 Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ’ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ· Μηδέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηρῆθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.

20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταί, ἐθαύμασαν, λέγοντες· Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶ-

11 At turbæ dicebant. Hic est Jesus Propheta, qui à Nazaret Galilææ.

12 Et intravit Jesus in templum Dei, et eiciebat omnes vendentes et mercantes in templo, et mensas numulariorum evertit, et cathedras vendentium columbas.

13 Et dicit eis : Scriptum est : Domus mea domus orationis vocabitur : vos autem illam fecistis speluncam latronum.

14 Et accesserunt ad eum cæci et claudi in templo : et sanavit eos.

15 Videntes autem principes Sacerdotum et Scribæ mirabilia quæ fecit, et pueros clamantes in templo, et dicentes : Hosanna filio David, indignati sunt.

16 Et dixerunt ei : Audis quid isti dicunt? At Jesus dicit eis : Utique, nunquam legistis, Quia ex ore infantium, et lactentium perfecisti laudem?

17 Et relinquens ipsos, abiit extra civitatem in Bethaniam, et diversatus est ibi.

18 Manè autem revertens in civitatem, esuriit.

19 Et videns ficum unam secus viam, venit ad eam : et nihil invenit in ea : si non folia tantum : et ait illi : Nunquam ex te fructus fiat in sæculum : et arefacta est continuè ficulnea.

20 Et videntes discipuli, mirati sunt, dicentes : Quomodo continuè aruit ficus?

21 Respondens autem Jesus,

πεν αὐτοῖς. Ἀμήν λέγω ὑμῖν, εἰάν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὄρει τοῦτου εἴπητε· Ἀρῆσθι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται

22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψεθε

23 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσήλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοὶ ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς κατὰ λόγον ἓνα· ὃν εἰάν εἴπητέ μοι, κατὰ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

25 Τὸ βᾶπτισμα Ἰωάννου ποθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.

27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον· Οὐκ οἶδαμεν· Ἐφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὑπάγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελώνι μου.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐ θέλω· Ὑστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπήλθε.

30 Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως· Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς,

ait eis : Amen dico vobis, si habueritis fidem, et non hæsiteritis, non solum quod ficus facietis, sed et si monti huic dixeritis : Tollere, et jactare in mare, fiet

22 Et omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis.

23 Et venienti ipsi in templum, accesserunt ei docenti principes Sacerdotum, et seniores populi, dicentes : In qua auctoritate hæc facis? et quis tibi dedit auctoritatem hanc?

24 Respondens autem Jesus, dixit eis : Interrogabo vos et ego sermonem unum; quem si dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua auctoritate hæc facio.

25 Baptismus Joannis unde erat? è cælo, an ex hominibus? Illi autem ratiocinabantur apud seipsos, dicentes : Si dixerimus, è cælo : dicet nobis Quare ergò non credidistis illi?

26 Si autem dixerimus, ex hominibus : timemus turbam. omnes enim habent Joannem sicut Prophetam.

27 Et respondentes Jesu, dixerunt : Nescimus. Ait illis et ipse : Nec ego dico vobis in qua auctoritate hæc facio.

28 Quid autem vobis videtur? Homo quidam habebat natos duos : et accedens primo, dixit : Fili, vade, hodie operare in vinea mea.

29 Ille autem respondens, ait : Nolo. Postea autem penitentiam affectus, abiit.

30 Et accedens alteri, dixi similiter. Ille verò respon-

εἶπον Ἐγὼ κύριε· καὶ οὐκ ἀπήλ-
θε.

31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ
θέλημα τοῦ πατρὸς; Ἀπεκρίθη αὐ-
τῷ, Ὁ πρῶτος· Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ
τελώναι καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν
ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

32 Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάν-
νης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ ἐκ ἐπι-
στεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ
αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς
δὲ ἰδόντες οὐ μεταμελήθητε ὑστερον,
τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 Ἄλλη παραβολὴν ἀκούσα-
τε. Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδομῆσης,
ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ
πραγμὶν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠ-
ρυξεν ἐν αὐτῷ ληρὸν, καὶ ᾠκοδόμησε
πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς,
καὶ ἀπεδήμησεν.

34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς
τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε εἰς τοὺς δούλους
αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν
τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ
τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἦν μὲν ἕδριαν,
ἦν δὲ ἀπέκλιταν, ἦν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

36 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους
δούλους πλείονας τῶν πρῶτων· καὶ
ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.

37 Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς
αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Ἐν-
τραπήσονται τὸν υἱὸν μου.

38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν
υἱὸν, εἶπον ἐν καρδίαις· Οὗτός ἐστιν
ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν
αὐτὸν, καὶ κατὰσχώμεν τὴν κληρο-
νομίαν αὐτοῦ.

39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβα-
λον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκ-
τειναν.

40 Ὅταν ἔνδωξ ὁ κύριος τοῦ

dens, ait: Ego Dōmine, et non
abiit.

31 Quis ex duobus fecit vo-
luntatem patris? Dicunt ei:
Primus. Dicit illis Jesus:
Amen dico vobis, quod publi-
cani et meretrices præeunt
vobis in regnum Dei.

32 Venit enim ad vos Joan-
nes in via justitiæ: et non cre-
didistis ei: At publicani et me-
retrices crediderunt ei: vos
autem videntes non pœnituitis
postea, ad credendum ei.

33 Aliam parabolam audite.
Homo quidam erat paterfamilia-
s, qui plantavit vineam, et se-
pem ei circumposuit, et fodit
in ea torcular, et ædificavit
turrin, et locavit eam agrico-
lis, et peregrè profectus est.

34 Quum autem appropin-
quasset tempus fructuum, lega-
vit servos suos ad agricolas
accipere fructus ejus.

35 Et accipientes agricolæ
servos ejus, hunc quidem ceci-
derunt, hunc verò occiderunt,
illum verò lapidaverunt.

36 Rursum legavit alios ser-
vos plures prioribus: et fece-
runt illis similiter.

37 Posterius autem misit ad
eos filium suum, dicens: Ve-
rebuntur filium meum.

38 At agricolæ videntes fili-
um, dixerunt in seipsis: Hic
est hæres, venite, occidamus
eum, et obtineamus hæredita-
tem ejus.

39 Et sumentes ejecerunt
eum extra vineam, et occide-
runt.

40 Quum ergò venerit do

ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις ;

41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὰς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· “ Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ;”

43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀπ’ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἐθνικοῖς ποιῶντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

44 Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τούτον, συνθλασθήσεται· ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λιχμήσει αὐτόν.

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.

46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

Κεφ. κβ'. 22.

1 **Κ**Αὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων,

2 Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ·

3 Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ, καλέσαι τὰς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἔλθειν.

4 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἴδου, τὸ ἄριστόν μου ἡ-

minus vineæ, quid faciet agricolis illis ?

41 Aiunt illi : Malos malè perdet ipsos, et vineam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructus in temporibus suis.

42 Dicit illis Jesus : Nunquam legistis in Scripturis : lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli ? à Domino factum est istud : et est mirabile in oculis nostris.

43 Propter hoc dico vobis, quod tolletur à vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus.

44 Et cadens super lapidem istum, conquassabitur : super quem verò ceciderit, comminet eum.

45 Et audientes principes Sacerdotum et Pharissæi parabolæ ejus, cognoverunt quod de ipsis diceret.

46 Et quærentes eumprehendere, timuerunt turbas, quoniam sicut Prophetam eum habebant.

CAPUT XXII.

1 **Ε**T respondens Jesus, iterum dixit eis in parabolis, dicens :

2 Simile factum est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo :

3 Et misit servos suos vocare vocatos ad nuptias : et nolebant venire.

4 Iterum misit alios servos, dicens : Dicite vocatis : Ecce prandium meum paravi, tauri

τοίμασα, οἱ ταιροὶ μου καὶ τὰ σι-
τιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα βρομα-
δοῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπέλ-
θον· ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ
εἰς τὴν ἀγοράν αὐτοῦ.

6 Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες
τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἔβρισαν καὶ
ἀπέκτειναν.

7 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς, ὤρ-
γίσθη· καὶ πέμψας τὰ στρατεύμα-
τα αὐτοῦ, ἀπέλωσεν τοὺς φονεῖς
ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐπέ-
σχευσε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτῶν·
Ὁ μὲν γάμος βρομὸς ἐστίν, οἱ δὲ
κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9 Περσεύσατε ἐν ἐπι τὰς διεξ-
όδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρητε,
καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι
ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον
πάντας ὄσους εὗρον, πονηροὺς τε καὶ
ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀ-
νακασιμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς
θεάσασθαι τοὺς ἀνακασιμένους, εἶδεν
ἐκεῖ ἀπθρῶσκον οὐκ ἐνδοθυμένον ἐνδυ-
σα γάμου.

12 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε,
πῶς εἰσῆλθες ἕδε, μὴ ἔχων ἐνδυμα-
τά γάμου; Ὁ δὲ ἀπεμύθη.

13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς
διακόνουσι· Διήσαντες αὐτοῦ πόδας
καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκ-
βάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.

14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ,
ὀλίγοι δὲ ἐλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρι-
σαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅπως
αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

mei et altitias occisa, et omnia
expedita : venite ad nuptias.

5 Illi autem negligentes abi-
erunt : ille quidem in proprium
agrum, ille verò ad mercatu-
ram suam.

6 At reliqui prehendente
servos ejus, contumeliis affe-
cerunt, et occiderunt.

7 Audiens autem rex ille
iratus est : et mittens exercitus
suos, perdidit homicidas illos
et civitatem illorum incendit.

8 Tunc ait servis suis : Qui
dem nuptiæ expeditæ sunt : qui
autem vocati non fuerunt digni

9 Ite ergo ad compita via-
rum, et quoscumque inveneri-
tis, vocate ad nuptias.

10 Et egressi servi illi in
vias congregaverunt omnes
quos invenerunt, malosque et
bonos : et impletæ sunt nup-
tiæ discumbentium.

11 Ingressus autem rex spec-
tare discumbentes, vidit ibi ho-
minem non vestitum indumen-
tum nuptiarum.

12 Et ait illi : Amice, quo-
modo intrasti huc, non habens
vestem nuptialem ? Ille verò
ore occlusus est.

13 Tunc dixit rex ministris :
Ligantes ejus pedes et manus,
tollite eum, et ejicite in tene-
bras exteriores : ibi erit fletus
et fremitus dentium.

14 Multi enim sunt vocati,
pauci verò electi.

15 Tunc abeuntes Pharisei,
consilium sumpserunt ut eum
illaquearent in sermone.

16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτοῦ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, εἰδοῦμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 Εἰπέ ἐν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξοστι δοῦναι κήνσον Καίσαρι, ἢ οὐ;

18 Γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειράζετε ὑποκριταί;

19 Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου· Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

20 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε ἐν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ· τῷ Θεῷ.

22 Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

24 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσὴς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας, ἐτελεύτησεν· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφήκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.

27 Ἰστέρον δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ ἐν ἀναστάσει, τίνος

16 Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes. Magister, scimus quia verax es, et viam Dei in veritate doces. et non est cura tibi de aliquo non evim respicis in faciem hominum.

17 Dic ergo nobis, quid tibi videtur? Licet dare census Cæsari, an non?

18 Cognoscens autem Jesus nequitiam eorum, ait: Quid mentatis hypocritæ?

19 Ostendite mihi numisma census. Illi verò obtulerunt ei denarium.

20 Et ait illis: Cujus imago hæc, et superscriptio?

21 Dicunt ei: Cæsaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quæ Cæsaris Cæsari: et quæ Dei, Deo.

22 Et audientes mirati sunt: et relinquentes eum abierunt.

23 In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, dicentes non esse resurrectionem: et interrogaverunt eum,

24 Dicentes: Magister, Moses dixit: Si quis mortuus fuerit non habens genitos, ob affinitatem ducet frater ejus uxorem illius, et suscitabit semen fratri suo.

25 Erant autem apud nos septem fratres: et primus uxore ductâ, obiit: et non habens semen, reliquit uxorem suam fratri suo.

26 Similiter et secundus, et tertius usque ad septem.

27 Postremum autem omnium defuncta est et mulier.

28 In ergo resurrectione.

των ἐπεὶ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει ἔτι γαμουῦσιν, ἔτι ἐγαμιῶνται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῶ ἐῖσι.

31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ βιβλίον ἡμῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντες.

32 Ἔγω εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεός, Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.

33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδασχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφήμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους, συνίχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

35 Καὶ ἐτηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομίως, πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων·

36 Διδάσκαλε, ποία ἐπιτολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου·

38 Ἄβστη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐπιτολή.

39 Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

40 Ἐν ταῦταις ταῖς δυσὶν ἐπιτολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμονται.

41 Συνηγημένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐτηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς,

42 λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνας υἱὸς ἔσται; λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβὶδ.

cujus septem erit uxor? omnes enim habuerunt eam.

29 Respondens autem Jesus, ait illis: Erratis, nescientes Scripturas, neque efficaciam Dei.

30 In enim resurrectione neque nubent, neque dantur nuptui, sed sicut angeli Dei in caelo sunt.

31 De autem resurrectione mortuorum, non legistis effatum vobis à Deo, dicente.

32 Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob, Non est Deus, Deus mortuorum, sed viventium.

33 Et audientes turbæ, percellabantur in doctrina ejus.

34 At Pharisæi audientes quod occlusit os Sadducæis, coacti sunt in idipsum.

35 Et interrogavit unus ex eis Legis doctor, tentans eum, et dicens:

36 Magister, quod mandatum magnum in Lege?

37 At Jesus ait illi: Diliges Dominum Deum tuum in toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota cogitatione tua.

38 Hoc est primum et magnum mandatum.

39 Secundum autem simile huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum.

40 In his duobus mandatis universa Lex et Prophetæ perpendent.

41 Coactis autem Pharisæis, interrogavit eos Jesus,

42 dicens: Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? dicunt ei, David

43 Λέγει αὐτοῖς. Πῶς ἔν Δαβιδ ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέγων·

44 “Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.”

45 Εἰ ἔν Δαβιδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἔστι;

46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ’ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέντι.

Κεφ. κγ’. 23.

1 **Τ**ότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

2 λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι·

3 Πάντα ἔν ὅσα ἂν εἰπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ ἔποιοῦσι.

4 Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ ἀνεύροτακτα, καὶ ἐπιτίθεισιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινήσαι αὐτά·

5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι εὐρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱμασίων αὐτῶν.

6 Φιλοῦσι τε τὴν πρωτακλισίαν ἐν τοῖς δεῖπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς,

7 Καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ῥαββί, ῥαββί.

8 Ὑπερὶ δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἰς γὰρ ἔστιν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ

43 Ait illis. Quomodo ergo David in Spiritu Dominum eum vocat? dicens.

44 Dixit Dominus Domino meo: Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

45 Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est?

46 Et nemo poterat ei respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die interrogare eum amplius.

CAPUT XXIII.

1 **T**UNC Jesus loquutus est turbis, et discipulis suis,

2 Dicens: Super Mosi cathedram sederunt Scribæ et Pharisei:

3 Omnia ergo quæcumque dixerint vobis servare, servate et facite: secundum verò opera eorum ne facite: dicunt enim, et non faciunt.

4 Alligant enim onera gravia et importabilia, et imponunt in humeros hominum: at digito suo non volunt movere ea

5 Omnia verò opera sua faciunt adspectari hominibus. dilatant verò phylacteria sua, et magnificant fimbrias vestimentorum suorum.

6 Amantque primos recubitus in cœnis, et primas cathedras in synagogis,

7 Et salutationes in foris, et vocari ab hominibus, Rabbi, Rabbi

8 Vos autem ne vocemini Rabbi: unus enim est vester

Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς, ἀδελφοί ἐστε.

9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ πατήρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

10 Μηδὲ κληθήτε καθηγηταί· εἰς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός.

11 Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἵσταται ὑμῶν διάκονος.

12 Ὅστις δὲ ὑψώσῃ ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατασθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψετε περισσότερον κρίμα.

14 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν,

15 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον· καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γέννης διαπλιότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν ὀδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες· Ὅς ἂν ἐμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ἐμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

17 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσοῦς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιαζὼν τὸν χρυσόν;

18 Καὶ Ὅς ἂν ἐμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ἐμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

19 Μωροὶ καὶ τυφλοί, τί γὰρ

doctor Christus : omnes autem vos fratres estis.

9 Et patrem ne vocetis vestrum super terram : unus enim est Pater vester qui in cælis.

10 Nec vocemini doctores : unus enim vester est doctor Christus.

11 Qui verò major vestrum, erit vester minister.

12 Qui autem exaltaverit seipsum, humiliabitur : et qui humiliaverit seipsum, exaltabitur.

13 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia comeditis domos viduarum, et prætextu proluxa orantes : propter hoc accipietis abundantius iudicium.

14 Væ autem vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia clauditis regnum cælorum ante homines : vos enim non intratis, nec introeuntes finitis intrare,

15 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia circuitis mare et aridam, facere unum proselytum : et quum fuerit factus, facitis eum filium gehennæ, dupliciorem vobis.

16 Væ vobis duces cæci, dicentes : Quicumque juraverit in templo, nihil est : qui autem juraverit in auro templi, debet.

17 Stulti et cæci : quid enim majus est, aurum, aut templum sanctificans aurum ?

18 Et quicumque juraverit in altari, nihil est : quicumque autem juraverit in dono quod super illud, debet.

19 Stulti et cæci · quid enim

μαίζον; τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον;

20 Ὁ ἔν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστήριῳ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·

21 Καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν.

22 Καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι δεσποδατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἀνηθὸν καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· Ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κακείνα μὴ ἀφίναί.

24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διήλθοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἐξώθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροφίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀπαγῆς καὶ ἀκρασίας.

26 Φαρισαῖοι τυφλοὶ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροφίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρὸν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκοσμημένους, οἵτινες ἐξώθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἐξώθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστὸι ὄστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφοις τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων.

majus, donum, an altare sanctificans donum?

20 Ergo jurans in altari, jurat in eo, et in omnibus quæ super illud.

21 Et jurans in templo, jurat in illo, et in habitante illud.

22 Et jurans in cælo, jurat in throno Dei, et in sedente super eum.

23 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia decimatis mentham, et anethum, et cuminum, et reliquistis graviora Legis, judicium, et misericordiam, et fidem. hæc oportuit facere, et illa non omittere.

24 Duces cæci, excolantes culicem, at camelum glutientes.

25 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia mundatis quod deforis poculi et patinæ, intus autem plena sunt ex rapina et intemperantia.

26 Phariseæ cæce, munda prius quod intus poculi, et patinæ, ut fiat et quod deforis ipsorum mundum.

27 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia adsimilabimini sepulchris dealbatis, quæ à foris quidem apparent speciosæ, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, et omni immunditia.

28 Sic et vos à foris quidem paretis hominibus justis: intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate.

29 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia ædificatis sepulchra Prophetarum, et ornatis monumenta justorum.

30 Καὶ λέγετε· Εἰ ἡμεῖς ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεῖς κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὡστε μορτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστέ τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32 Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

33 Ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενένης;

34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσατε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.

35 Ὅπως ἔβλη ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβὲλ τοῦ ὀμίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίας υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιάστηρος.

36 Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἕξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεάν ταύτην.

37 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, πόσις ἠθέλησα ἐπι-συναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσοῦσα ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε;

38 Ἰδοὺ, ἀφίσταται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

39 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἰσητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

30 Et dicitis : quod si fuissimus in diebus patrum nostrorum, non essemus communicatores eorum in sanguine Prophetarum.

31 Itaque testamini vobismetipsis, quia filii estis occidentum Prophetas.

32 Et vos implete mensuram patrum vestrorum.

33 Serpentes, genimina viperarum, quomodo fugietis à iudicio gehennæ ?

34 Propter hoc ecce ego mitto ad vos Prophetas, et sapientes, et Scribas : et ex illis occiditis, et crucifigetis, et ex illis flagellabitis in synagogis vestris, et persequemini de civitate in civitatem :

35 Ut veniat super vos omnis sanguis justus, effusus super terram, à sanguine Abel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiz, quem occidistis inter templum, et altare.

36 Amen dico vobis, quod venient hæc omnia super generationem istam.

37 Hierusalem, Hierusalem occidens Prophetas, et lapidans legatos ad ipsam, quoties volui supercongregare filios tuos, quemadmodum congregat gallina pullos suos sub alas, et non voluistis ?

38 Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.

39 Dico enim vobis : Non me videbitis à nunc, donec dicatis : Benedictus veniens in nomine Domini

Κεφ. κδ'. 24.

1 **Κ**ΑΙ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐκιδείξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὡς λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθήσεται.

3 Καθήμενὸν δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἴδιαν, λέγοντες· Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

5 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.

6 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκαθὰ πολέμων· ὄρατε μὴ θροισθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι· ἀλλ' ἔσω ἔσσι τὸ τέλος.

7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὧδίωνων.

9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.

10 Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους.

CAPUT XXIV.

1 **E**T egressus Jesus ibat de templo : et accesserunt discipuli ejus ostendere ei ædificationes templi.

2 At Jesus dixit illis : Non intuemini hæc omnia ? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non dissolvetur.

3 Sedente autem eo super montem Olivarum accesserunt ad eum discipuli privatim, dicentes : Dic nobis, quando hæc erunt, et quod signum tuæ præsentis et consummationis sæculi ?

4 Et respondens Jesus, dixit eis : Videte ne quis vos seducat.

5 Multi enim venient in nomine meo, dicentes : Ego sum Christus : et multos seducent

6 Futuri estis autem audire bella, et auditiones bellorum : Videte ne turbemini : oportet enim omnia fieri. sed nondum est finis.

7 Excitabitur enim gens in gentem, et regnum in regnum : et erunt fames, et pestilentis, et terræmotus secundum loca.

8 Omnia autem hæc initium dolorum.

9 Tunc tradent vos in tribulationem, et occident vos : et eritis odio habiti ab omnibus gentibus, propter nomen meum.

10 Et tunc offendentur multi : et invicem tradent, et odio habebunt invicem

11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἀγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολ-
λοὺς.

12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν
ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη εὐ-
ανθρῶν.

13 Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος,
ἕτος σωθήσεται.

14 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ
εὐαγγέλιον εἰς βασιλείας ἐν ὅλη
τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι
τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν ἴν ἴδῃτε τὸ βδέλυγ-
μα εἰς τὴν ἐρημίαν, τὸ ῥηθὲν διὰ
Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ὅπως ἐν τό-
πῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώσκων νοσήτω·

16 Τότε εἰ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φου-
γήτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη.

17 Ὁ εἰς τοῦ ὄλκατος, μὴ
καταβαίνετω ἄραι τα ἐκ εἰς οἰκίας
αὐτοῦ·

18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπι-
στρεψάτω ὀπίσω ἄραι τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ·

19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχέ-
σαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις.

20 Προσυχέσθε δὲ ἵνα μὴ γέ-
νηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ
ἐν σαββάτῳ.

21 Ἔσται γὰρ εἴτε θλίψις με-
γάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς
κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γέ-
νηται.

22 Καὶ εἰ μὴ ἐκαλεώθησαν αἱ
ἡμέραι ἐκείναι, οἷα ἂν ἐσώθη πᾶσα
σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολο-
βώθησονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι.

23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδὲ,
ὥδε ὁ Χριστός, ἢ ὥδε· μὴ πιστεύσητε.

24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδο-
χριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώ-

11 Et multi pseudoprophetae
excitabuntur, et seducent mul-
tos.

12 Et propter multiplicari
iniquitatem, refrigescet chari-
tas multorum.

13 Qui autem permanens in
finem, hic servabitur.

14 Et prædicabitur hoc
Euangelium regni in universa
habitata, in testimonium omni-
bus gentibus : et tunc veniet
finis.

15 Quum ergo videritis abo-
minationem desolationis, effa-
tam à Daniele Propheta, stans
in loco sancto : legens intelli-
gat :

16 Tunc qui in Judæa fugi-
ant ad montes.

17 Qui super domum, non
descendat tollere quid de æde
sua.

18 Et qui in agro, non re-
vertatur retrò tollere vestem
suam.

19 Væ autem in utero ha-
bentibus, et lactantibus in illis
diebus.

20 Orate autem ut non fiat
fuga vestra hyeme, neque in
Sabbato.

21 Erit enim tunc tribulatio
magna, qualis non fuit ab initio
mundi, usque, modo, neque
non fiet.

22 Et si non contracti fuis-
sent dies illi, non esset servata
omnis caro : propter autem
electos contrahentur dies illi.

23 Tunc si quis vobis dixe-
rit : Ecce hic Christus, aut
illuc : ne credatis.

24 Excitabuntur enim pseu-
dochristi et pseudoprophetae :

σοσι σημεῖα μεγάλα και τερατα, ὡςτε πλανησαι, εἰ δυνατὸν, και τὰς ἐκλεκτούς.

25 Ἴδοῦ, προσήρξα ὑμῖν.

26 Ἐὰν ἐν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἴδὲ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθῃτε ἰοῦ, ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσῃτε.

27 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἐξ- ἐρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, και φαίνεται ἕως ὀσμῶν· ἕως ἐσθαι και ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

28 Ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πνεῦμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ αἰετοί.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκολισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, και αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· και τότε κίβονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, και ἔβονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως και δόξης πολλῆς.

31 Καὶ ἀποστέλει τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, και ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτούς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἀκρῶν οὐρανῶν ἕως ἀκρῶν αὐτῶν.

32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν ᾗδῃ ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, και τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς τὸ θέρος.

33 Οὕτω και ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐσθιν ἐπὶ θύραις.

34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρελθῇ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.

et dabunt signa magna et prodigia, ita ut seducere, si possibile, et electos.

25 Ecce prædixi vobis.

26 Si ergo dixerint vobis : Ecce in deserto est, ne exeatis : ecce in conclavibus, ne credatis.

27 Sicut enim fulgur exit ab Orientibus, et apparet usque Occidentibus, ita erit et præsentia filii hominis.

28 Ubi cumque enim fuerit cadaver, illuc congregabuntur aquilæ.

29 Statim autem post tribulationem dierum illorum Sol obscurabitur, et Luna non dabit lumen suum, et stellæ cadent de cælo, et efficaciam cælorum concutientur.

30 Et tunc parebit signum filii hominis in cælo : et tunc plangent omnes tribus terræ, et videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli, cum efficacia et gloria multa.

31 Et legabit angelos suos cum tuba vocis magnæ : et congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis cælorum usque extrema eorum.

32 A verò ficu discite parabolam : quum jam ramus ejus fuerit tener, et folia germinaverint, scitis quia prope æstas.

33 Ita et vos, quum videritis hæc omnia, scitote quia prope est in januis.

34 Amen dico vobis, non præteribit generatio hæc donec omnia ista fiant

35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας, οὐδὲς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.

37 Ὡστερὶ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, ἔτις ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

38 Ὡστερὶ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐγαμιζόντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν·

39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἦρεν ἅπαντας· ἔτις ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου

40 Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἰς παραλαμβάνεται καὶ ὁ εἰς ἀφίσταται.

41 Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίσταται.

42 Γρηγορεῖτε ἄν, ὅτι ἐκ οἴδατε ποία ὥρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

43 Ἐκείνο δὲ γινώσκατε, ὅτι εἰ ᾄδει ὁ οἰκοδόμος ποία φυλακῆ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν εἰσῆκε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι, ἢ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ εἰς τῆς ἀπαρτίας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ;

46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ἔν ἐλθῶν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσεται ποιῶντα ἔτις.

35 Cælum et terra præteribunt : verùm verba mea non præteribunt.

36 De autem die illa et hora nemo scit, neque angeli cælorum, si non Pater meus solus

37 Sicut autem dies Noë, ita erit et adventus Filii hominis.

38 Sicut enim erant in diebus ante diluvium, comedentes et bibentes, nubentes et nuptui tradentes, usque quo die intravit Noë in arcam :

39 Et non cognoverunt donec venit diluvium, et tulit omnes : ita erit et præsentia Filii hominis.

40 Tunc duo erant in agro : unus assumitur, et unus relinquitur.

41 Duæ molentes in mola : una assumetur, et una relinquetur

42 Vigilate ergo, quia nescitis quâ horâ Dominus vester venit.

43 Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias quâ custodiâ fur venit, vigilaret utique, et non sineret perfodi domum suam.

44 Propter hoc et vos estote parati, quia quâ horâ non putatis : Filius hominis venturus est.

45 Quis putas est fidelis servus et prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, ad dandum illis cibum in tempore ?

46 Beatus servus ille, quem veniens dominus ejus, invenerit facientem sic.

47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίσει ὁ κύριός μου ἔλθεῖν·

49 Καὶ ἄρξῃται τύπειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύοντων·

50 Ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἧ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ᾧρᾳ ἧ οὐ γινώσκει.

51 Καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεί ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Κεφ. κδ'. 25.

1 **Τ**ὸ ὅτι ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἰτίνες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου.

2 Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ πέντε μωραὶ.

3 Αἰτίνες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον.

4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐπάθον.

6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἴδοὺ, ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἔλαιου ὑμῶν· ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

47 Amen dico vobis, quoniam super omnibus substantiis suis constituet eum.

48 Si autem dixerit malus servus ille in corde suo : Tardat dominus meus venire.

49 Et cœperit percutere conservos, edere autem et bibere cum ebriosis :

50 Veniet dominus servi illius in die quâ non expectat, et in hora quâ non scit.

51 Et dividet eum, et partem ejus cum hypocritis ponet. illic erit fletus, et stridor dentium.

CAPUT XXV.

1 **T**UNC similabitur regnum cœlorum decem virginibus, quæ accipientes lampadas suas, exierunt in occursum sponsi.

2 Quinque autem erant ex eis prudentes, et quinque fatuæ.

3 Quæ fatuæ sumentes lampadas suas, non sumpserunt secum oleum.

4 Verùm prudentes acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus suis.

5 Tardante autem sponso dormitaverunt omnes, et dormierunt.

6 Mediâ autem nocte clamor factus est : Ecce sponsus venit : exite in occursum ejus.

7 Tunc surrexerunt omnes virgines illæ : et ornaverunt lampadas suas.

8 At fatuæ sapientibus dixerunt : Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur.

9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρένιμοι, λέγουσαι· Μήποτε οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

10 Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

11 Ἔσπερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, κύριε, ἀνοίξον ἡμῖν.

12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται·

14 Ὡσπερ γὰρ ἀνθρώπος ἀποδημῶν ἐπάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

15 Καὶ ὧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ὧ δὲ δύο, ὧ δὲ ἓν· ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως.

16 Περαιθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, ἐργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα.

17 Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.

18 Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ἔρυξεν ἐν τῇ γῆ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

19 Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον.

20 Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

9 Responderunt autem prudentes, dicentes : Ne forte non sufficiat nobis, et vobis : ite autem potius ad vendentes, et emite vobis ipsis.

10 Abeuntibus autem illis mercari, venit sponsus : et expeditas intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua.

11 Posterius verò veniunt et reliquæ virgines, dicentes : Domine, Domine, aperi nobis.

12 Ille verò respondens, ait : Amen dico vobis, non novi vos.

13 Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam, in qua Filius hominis veniet.

14 Sicut enim homo peregrè proficiscens, vocavit proprios servos, et tradidit illis substantias suas :

15 Et huic quidem dedit quinque talenta, illi autem duo, illi verò unum : unicuique secundum propriam facultatem : et peregrè profectus est statim.

16 Profectus autem quinque talenta accipiens, operatus est in eis, et fecit alia quinque talenta.

17 Similiter et qui duo, lucratus est et ipse alia duo.

18 Verum unum accipiens, abiens fodit in terra, et abscondit pecuniam dominum sui.

19 Post verò tempus multum venit dominus servorum illorum, et confert rationem cum eis.

20 Et accedens quinque talenta accipiens, attulit alia quinque talenta, dicens : Domine, quinque talenta mihi tradidisti ecce alia quinque talenta lucratum sum super illis.

21 Ἐφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ·
Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστῆ· ἐπὶ
ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε
καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.

22 Προσελθὼν δὲ καὶ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

23 Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ·
Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστῆ· ἐπὶ
ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε
καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.

24 Προσελθὼν δὲ καὶ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς, εἶπε· Κύριε, ἔγνωσα ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων σου οὐκ ἐσπείρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ δισκόρπισας·

25 Καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἐκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν.

26 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ἄκηρξ, ᾗδεις ὅτι θερίζω σου οὐκ ἐσπείρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ δισκόρπισα·

27 Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπέζιταις· καὶ ἔλθων ἐγὼ ἐκομισάμην· ἂν τὸ ἔμὸν σὺν τόκῳ.

28 Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.

29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ

21 Ait verò illi dominus ejus : Benè, serve bone et fidelis, super pauca fuisti fidelis : super multa te constituam : ingredi in gaudium domini tui.

22 Accedens autem et qui duo talenta accipiens, dixit : Domine, duo talenta mihi tradidisti : ecce alia duo talenta lucratus sum super illis.

23 Ait illi dominus ejus : Benè, serve bone et fidelis : super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam : ingredi in gaudium domini tui.

24 Accedens autem et unum talentum sumens, ait : Domine, scio te quia durus es homo, metens ubi non seminasti, et congregans unde non sparsisti :

25 Et timore percussus, abiens abscondi talentum tuum in terra : ecce habes tuum.

26 Respondens autem dominus ejus, dixit ei : Male serve et piger, sciebas quia meto ubi non seminavi, et congrego unde non sparsi.

27 Oportuit ergo te jacere argentum meum mensariis : et veniens ego recepissem utique meum cum usura.

28 Tollite itaque ab eo talentum, et date habenti decem talenta.

29 Nam habenti omni dabitur, et augebitur : à verò non habente, et quod videtur habere, auferetur ab eo.

30 Et inutilem servum ejicite in tenebras exteriores : illic erit fletus et fremitus dentium.

31 Quum autem venerit Filius hominis in gloriâ suâ, et

πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.

32 Καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτούς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

33 Καὶ στήσει, τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου· κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

35 Ἐσείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποίησατέ μοι· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με·

36 Γυμνὸς, καὶ περιβάλατέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με·

37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐβρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;

38 Πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν, καὶ περιβάλομεν;

39 Πότε δὲ σε εἶδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποίησατε ἐν τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποίησατε.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ αἴωνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ·

omnes sancti angeli cum eo, tunc sedebit super throno gloriae suae :

32 Et contigentur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hœdis.

33 Et statuet quidem oves à dexteris suis, at hœdos à sinistris.

34 Tunc dicet rex his qui à dextris ejus : Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à fundamento mundi.

35 Esurivi enim, et dedistis mihi manducare : sitivi, et potastis me : hospes eram, et collegistis me :

36 Nudus, et amicitivistis me : ægrotavi, et visitastis me : in carcere eram, et venistis ad me.

37 Tunc respondebunt ei justi, dicentes : Domine, quando te vidimus esurientem, et aluimus? vel sitientem, et potavimus?

38 Quando autem te vidimus hospitem, et collegimus? aut nudum, et amicitivimus?

39 Quando verò te vidimus infirmum, aut in carcera, et venimus ad te?

40 Et respondens rex dicet illis : Amen dico vobis, quatenus fecistis uni horum fratrum meorum minimorum, mihi fecistis.

41 Tunc dicet et his qui à sinistris : Ite à me maledicti in ignem æternum, præparatum diabolo et angelis ejus.

42 Ἐπεινάσα γὰρ, καὶ οὐκ εἰδὼ-
κατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ
ἔποτισάτέ με.

43 Ἐένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγά-
γεστέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιβάλεστέ
με· ἀσθενής καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ
ἔπεσκέψασθέ με.

44 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ
καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε, πότε σε
εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ
ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυ-
λακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι ;

45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς,
λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον
οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλα-
χίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς
κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς
ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κς'. 26.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ
Ἰησοῦς πάντας τοὺς λό-
γους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ.

2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας
τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυ-
ρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ Ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσ-
βύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν
τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καί-
αφα.

4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν
Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλω, καὶ ἀποκ-
τείνωσιν.

5 Ἔλεγον δὲ· Μὴ ἐν εἴ ἑορτῇ,
ἵνα μὴ ὄρυθος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γινομένου ἐν
Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λε-
προῦ,

7 Προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλά-

42 Esurivi enim, et non de-
didistis mihi manducare sitivi,
et non potastis me +

43 Hospes eram, et non col-
legistis me : nudus, et non ami-
civistis me : infirmus, et in car-
cere, et non visitastis me.

44 Tunc respondebunt ei et
ipsi, dicentes : Domine, quando
te vidimus esurientem, aut si-
tientem, aut hospitem, aut nu-
dum, aut infirmum, aut in car-
cere, et non ministravimus tibi ?

45 Tunc respondebit illis,
dicens : Amen dico vobis, qua-
tenus non fecistis uni horum
minimorum, nec mihi fecistis.

46 Et ibunt hi in supplicium
æternum : at justi in vitam
æternam.

CAPUT XXVI.

1 **ET** factum est, quom con-
summasset Jesus omnes
sermone hos, dixit discipulis
suis :

2 Scitis quia post duos dies
Pascha fit, et Filius hominis
traditur ut cruci affigatur.

3 Tunc congregati sunt prin-
cipes Sacerdotum et Scribæ, et
seniores populi in atrium prin-
cipis Sacerdotum, dicti Caiaphas :

4 Et consultaverunt ut Jesum
apprehenderent dolo, et occi-
derent.

5 Dicebant autem : Non in
festo, ut ne tumultus fiat in
populo.

6 At Jesu existente in Be-
thania, in domo Simonis le-
prosi,

7 Accessit ad eum mulier

βαπτρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, και κατέχευεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακαίμενον.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκησαν, λέγοντας· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὐτῆ;

9 Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον γραβῆναι πολλοῦ, και δοθῆναι πτωχοῖς.

10 Γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί κέπους κατέχετε ἐν γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

12 Βαλοῦσα γὰρ αὐτὴ τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.

13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐπου ἰάν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται και ὁ ἐποίησεν αὐτὴ, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,

15 εἶπεν· Τί θέλωσέ μοι δοῦναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.

16 Και ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἡζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἐτοιμασμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σε ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 Και ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ

alabastrum unguenti habens pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbentis.

8 Videntes autem discipuli ejus, indignati sunt, dicentes : Ad quid perditio hæc ?

9 Potuit enim istud unguentum vñundari multo, et dari pauperibus.

10 Sciens autem Jesus, ait illis : quid molestias exhibetis mulieri ? opus enim bonum operata est in me.

11 Semper enim pauperes habetis cum vobis, me autem non semper habetis.

12 Jaciens autem hæc unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit.

13 Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit euangelium hoc in toto mundo, dicetur et quod fecit hæc in memoriam ejus.

14 Tunc vadens unus duodecim, dictus Judas Iscariotes, ad principes Sacerdotum,

15 Ait : Quid vultis mihi dare, et ego vobis tradam eum ? Illi verò constituerunt ei triginta argenteos.

16 Et exinde quærebat oportunitatem ut eum traderet.

17 At primâ Azymorum accesserunt discipuli Jesu, dicentes ei : Ubi vis paremus tibi comedere Pascha ?

18 Ille autem dixit : Ite in civitatem ad quandam, et dicite ei : Magister dicit : Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.

19 Et fecerunt discipuli si-

ὡς συνεταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἠρτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὁ Φίλιππος δὲ γεννημένος, ἀπέκτιστο μετὰ τῶν δώδεκα.

21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν· Μήτι ἐγὼ εἰμι, Κύριε;

23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τῆν χεῖρα, οὕτως με παραδώσει.

24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος.

25 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτὸν, εἶπε· Μήτι ἐγὼ εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐτῷ· Συ εἶπας.

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβῶν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ εἶδεν τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβῶν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίστε ἐξ αὐτοῦ πάντες.

28 Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίνω ἀπ' ἄρτου ἐκ τούτου τοῦ γεννηματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκκίνησης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

cut ordinaverat illis Jesus, et paraverunt Pascha

20 Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim.

21 Et edentibus illis, dixit : Amen dico vobis, quia unus ex vobis traditurus est me.

22 Et contristati valdè, cœperunt dicere ei unusquisque eorum : Nunquid ego sum, Domine ?

23 Is verò respondens, ait : Intingene cum me in catino manus, hic me tradet.

24 Quidem filius hominis vadit, sicut scriptum est de illo : Væ autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur : bonum erat ei, si non natus fuisset homo ille.

25 Respondens autem Judas, tradens eum, dixit : Nunquid ego sum, Rabbi ? Ait illi : Tu dixisti.

26 Edentibus autem eis, accipiens Jesus panem, et benedicens, fregit, et dedit discipulis, et ait : Accipite, comedite : Hoc est corpus meum.

27 Et accipiens calicem, et gratis actis, dedit illis, dicens : Bibite ex hoc omnes.

28 Hic enim est sanguis meus qui novi testamenti, qui pro multis effusus in remissionem peccatorum.

29 Dico autem vobis, quod non bibam à modo de hoc genere vite, usque in diem illum, quum illud bibam cum vobis novum in regno Patris mei.

30 Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἡμοῖ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· “Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς.”

32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

34 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλκιοτρα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με.

35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κἀν δὲ με σὺν σοί ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὅμοίως καὶ πάντες αἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ’ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως ἔσπελθῶν προσεύξωμαι ἐκεῖ.

37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

38 Τότε λέγει αὐτοῖς· Περιλυπῆς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ’ ἐμοῦ.

39 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἕσπεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ’ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, εὐλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ’ ὡς σύ.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ εὗρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορεῖσαι μετ’ ἐμοῦ;

41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ

31 Tunc dicit illis Jesus : Omnes vos offendemini in me in nocte ista. Scriptum est enim : Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis.

32 Post autem excitari me, præcedam vos in Galilæam.

33 Respondens autem Petrus, ait illi : Si et omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor.

34 Ait illi Jesus : Amen dico tibi, quia in hac nocte, ante gallum vociferari, ter abnegabis me.

55 Ait illi Petrus : Etiam si oportuerit me cum te mori, non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt.

36 Tunc venit cum illis Jesus in villam dictam Gethsemani, et dicit discipulis : Sedete hic, usquequo vadens orem illic.

37 Et assumens Petrum, et duos filios Zebedæi, cœpit contristari et gravissimè angi.

38 Tunc ait illis : Undique tristis est anima mea usque ad mortem. Manete hic, et vigilate cum me.

39 Et progressus pusillum, procidit in faciem suam, orans, et dicens : Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste, veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu.

40 Et venit ad discipulos, et invenit eos dormientes : et dicit Petro : Sic non potuistis una hora vigilare cum me ?

41 Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem : Qui-

μὲν ἐνεῦμα πρὸς ἄνθρωπον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐάν μὴ αὐτὸ πῶ, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.

43 Καὶ ἐλθὼν εὗρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 Καὶ ἀπεῖς αὐτούς, ἀπελθὼν πάλιν, προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰσών.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τὰς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.

46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 Καὶ ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

48 Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.

49 Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε· Χαῖρς ῥαββί. Καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐταῖρε, ἐφ' ᾧ σάρις; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

51 Καὶ ἰδοὺ, εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀπέτμησεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς

dem spiritus promptus, verum caro infirma.

42 Iterum ex secundo abiens oravit dicens : Pater mi, si non potest hic calix transire à me, si non illum bibam, fiat voluntas tua.

43 Et veniens invenit eos rursus dormientes : erant enim eorum oculi gravati.

44 Et relinquens illos, abiens iterum, oravit ex tertio, eundem sermonem dicens.

45 Tunc venit ad discipulos suos, et dicit illis : Dormite cæterum, et requiescite : ecce, appropinquavit hora, et Filius hominis tradetur in manus peccatorum.

46 Excitamini, eamus : ecce appropinquavit tradens me.

47 Et adhuc eo loquente, ecce Judas unus duodecim venit, et cum eo turba multa cum gladiis et lignis, à principibus Sacerdotum et senioribus populi.

48 At tradens eum, dedit illis signum, dicens : Quemcumque osculatus fuero, ipse est :prehendite eum.

49 Et confestim accedens ad Jesum, dixit : Gaude Rabbi Et osculatus est eum.

50 At Jesus ait illi, Amice, in quo ades ? Tunc accedentes injecerunt manus in Jesum, et prehenderunt eum.

51 Et ecce unus eorum qui cum Jesu, extendens manum exemit gladium suum : et percutiens servum principis Sacerdotum, amputavit ejus auriculam.

52 Tunc ait illi Jesus, Con

Ἄριστρε-φόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ ἀπολούνται.

53 Ἡ δεξις ἐστὶ οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων·

54 Πῶς ἐν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ἐστὶ ἔτι δεῖ γενέσθαι·

55 Ἐν ἑκσίῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ ληστῆν ἐξήλθετε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.

56 Τοῦτο δὲ ἔδον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον εἰς Καϊάφην τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.

58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τὸ συνέδριον ἔδον ἐξήτην ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι·

60 Καὶ οὐχ εὑρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὑρον. Ἰστέρον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες,

61 Εἶπον· Οὗτος ἔφη· Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἰκὸν τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν.

verte tuum gladium in locum suum : omnes enim accipientes gladium, in gladio peribunt.

53 An putas quia non possum nunc advocare Patrem meum, et exhibebit mihi plus quam duodecim legiones angelorum ?

54 Quomodo ergo implebuntur Scripturæ, quia sic oportet fieri ?

55 In illa hora dixit Jesus turbis : Tanquam ad latronem existis cum gladiis et lignis, comprehendere me : quotidie apud vos sedebam docens in templo, et non prehendistis me

56 Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur Scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo, fugerunt.

57 Illi verò tenentes Jesum, adduxerunt ad Caiapham principem Sacerdotum, ubi Scribæ, et seniores convenerant.

58 At Petrus sequebatur eum à longè, usque aulam principis Sacerdotum : et ingressus intro, sedebat cum ministris, videre finem.

59 At principes Sacerdotum, et seniores, et confessus omnis querebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morte afficerent :

60 Et non invenerunt, et multis falsis testibus accedentibus, non invenerunt. Postremò autem advenientes duo falsi testes.

61 Dixerunt : Hic effatus est : Possum dissolvere templum Dei, et per tres dies reædificare illud.

62 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκριθῆ; εἰ οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπη· Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τῆς ζώνης, ἵνα ἡμῖν ἕπαρῃ, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας· ἄλλῃ λόγῳ ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὁψέσθαι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέβηκεν ἐπὶ ἡμάτια αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι ἐβλασφήμησε· εἰ εἶτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἠρώσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ.

66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἐνοχος θανάτου ἐστί.

67 Τότε ἐπέτυχον εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐβράβησαν,

68 Λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν Χριστέ, τίς ἐστὶν ὁ καισάς σε.

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· Καὶ σὺ ἤσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.

70 Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέγων· Οὐκ οἶδα εἰ λέγεις.

71 Ἐξελθόντα δὲ αὐτόν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτόν ἄλλη· καὶ λέγει τοῖς ἐκεί· Καὶ ἔτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.

72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ἑκεί· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον.

73 Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόν·

62 Et surgens principes Sacerdotum, ait illi : Nihil respondens quid isti te contra testificantur ?

63 At Jesus tacebat : Et respondens princeps Sacerdotum, ait illi : Adjuro te per Deum vivum, ut nobis dicas si tu es Christus filius Dei.

64 Dicit illi Jesus : Tu dixisti. verumtamen dico vobis, à modo videbitis Filium hominis sedentem à dextris efficacitatis, et venientem in nubibus cæli.

65 Tunc princeps Sacerdotum dirupit vestimenta sua, dicens, quod blasphemavit, quid adhuc usum habemus testium ? Ecce, nunc audistis blasphemiam ejus.

66 Quid vobis videtur ? Illi verò respondentes dixerunt, Reus mortis est.

67 Tunc inspuerunt in faciem ejus, et colaphizaverunt eum : alii autem percusserunt,

68 Dicentes : Prophetiza nobis Christe, quis est percuciens te ?

69 At Petrus foris sedebat in atrio : et accessit ad eum una ancilla, dicens : Et tu eras eum Jesu Galilæo.

70 Ille verò negavit eoram omnibus, dicens : Nescio quid dicis.

71 Exeuntem autem illum in vestibulum, vidit eum alia, et ait his qui ibi : Et hic erat cum Jesu Nazareno.

72 Et iterum negavit cum juramento, quia non novi hominem.

73 Post paulum autem acce-

τας οἱ ἐστώτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δὴλόν σε ποιεῖν.

74 Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν, καὶ ὀμνῆσαι· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηστός αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἀλεκτορα φωνῆσαι, τρίς ἀπαρνήθη με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἐκλαυσε πικρῶς.

Κεφ. κζ'. 27.

1 Πρωίας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσαι αὐτόν.

2 Καὶ δήσαντες αὐτόν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδίδους αὐτόν, ὅτι κατακρίθη, μεταμεληθεὶς, ἀπέσπερσε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις.

4 Ἀβλῶν· Ἡμαρτον, παραδοὺς αἷμα ἀθῶν. Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄφει.

5 Καὶ βίβας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν, ἀπήγγαστο.

6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν· ὅτι τιμὴ αἵματος ἐστί.

7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἡγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8 Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον.

dentes stantes, dixerunt Petro : Verè et tu ex illis es : etenim loquutio tua manifestum te facit.

74 Tunc cœpit devovere et jurare, quia non novi hominem. Et continuè gallus vociferatus est.

75 Et recordatus est Petrus verbi Jesu, dicentis ei : Quod ante gallum vociferari, ter abnegabis me. Et egressus foras, flevit amare.

CAPUT XXVII.

1 MANE autem facto, consilium sumpserunt omnes principes Sacerdotum et seniores populi adversus Jesum, ut morti traderent eum.

2 Et ligantes eum, abduxerunt, et tradiderunt eum Pontio Pilato præsidi.

3 Tunc videns Judas qui tradens [fuit] eum, quod damnatus esset, pœnitens, retulit triginta argenteos principibus Sacerdotum, et senioribus.

4 Dicens, Peccavi, tradens sanguinem innoxium. Illi verò dixerunt, Quid ad nos? tu videris.

5 Et projiciens argenteos in templo, recessit : et abiens se strangulavit.

6 At principes Sacerdotum accipientes argenteos, dixerunt : Non licet injicere eos in corbanam : quia pretium sanguinis est.

7 Consilium autem sumentes mercati sunt ex illis agrum singuli in sepulturam peregrinis.

8 Quapropter vocatus est ager ille, Ager sanguinis, usque hodie.

9 Τότε πληρώθη τὸ βῆθὸν διὰ Ἰερουσαλὴμ τοῦ προφήτου, λέγοντος· “Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τεταμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ·

10 Καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.”

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἴσθη ἑμπεροῦσθαι τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

12 Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

13 Τίτε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις τίσα σου καταμαρτυροῦσι.

14 Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν βῆμα· ὥστε θαυμάζουσιν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

15 Κατὰ δὲ ἰορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.

16 Ἐἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν.

17 Συνηγμένων ἔν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

18 Ἦδεις γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.

19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, λέγουσα· Μηδὲν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκίνη· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον καθ' ἕναρ δι' αὐτόν.

20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

9 Tunc impletum est effatum per Jeremiam Prophetam, dicentem : Et acceperunt triginta argenteos, pretium appreciati, quem apprehaverunt à filiis Israël.

10 Et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.

11 At Jesus stetit ante præsidem, et interrogavit eum præses, dicens : Tu es rex Judæorum ? At Jesus dixit illi : Tu dicis.

12 Et in accusari ipsum à principibus Sacerdotum et senioribus, nihil respondit.

13 Tunc dicit illi Pilatus : Non audis quanta te contra testantur ?

14 Et non respondit ei ad ullum verbum : ita ut mirari præsidem vehementer.

15 Per autem festum consu-
everat præses absolvere unum
vinctum turbæ, quem voluis-
sent.

16 Habebant autem tunc
vinctum insignem, dictum Ba-
rabbam.

17 Coactus ergo illis, dixit illis Pilatus : Quem vultis absolvam vobis ? Barabbam, an Jesum dictum Christum ?

18 Sciebat enim quod per
invidiam tradidissent eum.

19 Sedente autem illo super
tribunali, misit ad eum uxor
ejus, dicens : Nihil tibi et justo
illi : multa enim passa sum ho-
die per somnium propter eum.

20 At principes Sacerdotum
et seniores persuaserunt turbis,
ut peterent Barabbam, at Jesum
perderent.

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμῶν, εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν.

22 Λέγει αὐτῷς ὁ Πιλάτος· Τί ἐν ποιῆσω Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν αὐτῷ πάντες· Σταυρωθήτω.

23 Ὁ δὲ ἡγεμῶν εἶπη· Τί γὰρ κακίον ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἐκραζον, λέγοντες· Σταυρωθήτω.

24 Ἴδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων· Ἄθως εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὀφείθετε.

25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ἅλην τὴν σκείραν.

28 Καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην.

29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐπέκλιζον αὐτῷ, λέγοντες· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

30 Καὶ ἔμπροσθεν εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἐτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

31 Καὶ ὅτε ἐπέκλιζαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ

E

21 Respondens autem præses, ait illis : Quem vultis de duobus absolvam vobis ? Illi verò dixerunt : Barabbam.

22 Dicit ergo illis Pilatus : Quid igitur faciam Jesum dictum Christum ? dicunt ei omnes : Crucifigatur.

23 At præses ait : Quid enim mali fecit ? Illi autem magis clamabant, dicentes : Crucifigatur.

24 Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, sumens aquam, lavit manus coram turba, dicens : Innocens sum à sanguine justī hujus : vos videritis.

25 Et respondens universus populus dixit : Sanguis ejus super nos, et super natos nostros.

26 Tunc absolvit illis Barabbam : At Jesum flagellans, tradidit ut crucifigeretur.

27 Tunc milites præsidis assumentes Jesum in prætorium, coëgerunt ad eum universam cohortem.

28 Et exuentes eum, circumdederunt ei chlamydem coccineam :

29 Et plectentes coronam de spinis, imposuerunt super caput ejus, et arundinem in dextera ejus : et genu flectentes ante eum, illudebant ei, dicentes : Gaude rex Judæorum.

30 Et inspuentes in eum, acceperunt arundinem, et percutebant in caput ejus.

31 Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum chlamydem, et induerunt eum vestimentis

καὶ ἀπέγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρώσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὔρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃς ἐστὶ λεγόμενος κρανίου τόπος,

24 Ἐδώκαν αὐτῷ εἰσὶν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε εἰσὶν. -

35 Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· “Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον.”

36 Καὶ καθήμενοι, ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.

37 Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· ΟΥΤΟΣ ἜΣΤΙΝ ἸΗΣΟΥΣ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤῶΝ Ἰουδαίων.

38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί· εἰς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἰς ἕξ ἐκ ἐναντίων.

39 Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινούμενοι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,

40 Καὶ λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σώσον σεαυτὸν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

41 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαιζόντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων, καὶ φαρισαίων, ἔλεγον·

42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ.

ejus : et abduxerunt eum ad crucifigendum.

32 Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem : hunc angariaverunt, ut tolleret crucem ejus.

33 Et venientes in locum dictum Golgotha, qui est dictus calvariæ locus.

34 Dederunt ei bibere acetum cum felle mixtum, et gustans noluit bibere.

35 Crucifigentes verò eum, diviserunt vestimenta ejus, jacentes fortem : ut impleretur effatum à Propheta : Dispertiti sunt vestimenta mea sibi ipsis, et super vestem meam jecerunt sortem.

36 Et sedentes servabant eum illic.

37 Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam : HIC EST JESUS REX JUDÆORUM.

38 Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones, unus à dextris, et unus à sinistris.

39 At prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua.

40 Et dicentes : Dissolvens templum, et in tribus diebus ædificans, serva teipsum. Si filius es Dei, descende de cruce

41 Similiter verò et principes Sacerdotum illudentes cum Scribis, et senioribus, dicebant

42 Alios servavit, seipsum non potest servare : Si rex Israël est, descendat nunc de cruce, et credemus ei.

43 Πίστευον ἐπὶ τὸν Θεὸν· ζυ-
σάσθω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν.
εἶπε γὰρ· Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.

44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταί, οἱ
συσαυρωθέντες αὐτῷ, ὠνειδίζον αὐτῷ.

45 Ἀπὸ δὲ ἑκτης ὥρας σκότος
ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως
ὥρας ἑνάτης.

46 Περὶ δὲ τὴν ἑνάτην ὥραν
ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ,
λέγων· Ἥλι, Ἥλι, λαμὰ σαβαχ-
θανί; τοῦτ' ἔστι, Θεὸς μου, Θεὸς
μου, ἵνατί με ἀγκατέλιπες;

47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστῶτων
ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ὅτι Ἥλιαν
φωνεῖ ἄτος.

48 Καὶ εὐθὺς δραμὼν εἰς ἕξ
αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλῆ-
σας τοῦ ξύου, καὶ περιθεὶς καλάμῳ,
ἐπότιζεν αὐτὸν.

49 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἄφες,
ἰδῶμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας σώσων
αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν κρά-
ξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ
πνεῦμα.

51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα
τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνω-
θεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ
αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν.

52 Καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεύχθη-
σαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κοιμη-
μένων ἀγίων ἠγέρθη·

53 Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνη-
μείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, ἐ-
σῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ
ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

54 Ὁ δὲ εκατόνταρχος, καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ, τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν,
ιδόντες τὸν σεισμόν, καὶ τὰ γινόμενα,
ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀ-
ληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολ-
λαί, ἀπὸ μακρῶν θεωροῦσαι αὐ-

43 Confidit in Deo, liberet
nunc eum, si vult eum; dixit
enim: Quia Dei sum filius.

44 Id verò ipsum et latrones
concrucifixi ipsi, exprobrabant
ei.

45 A autem sexta hora tene-
bræ factæ sunt super universam
terram, usque horam nonam.

46 Circa verò nonam horam
clamavit Jesus voce magna, di-
cens: Eli, Eli, lama sabachtha-
ni? hoc est, Deus meus, Deus
meus, ut quid me dereliquisti?

47 Quidam autem illic stan-
tium, audientes, dicebant, Quod
Eliam vocat iste.

48 Et continuò currens unus
ex eis, et accipiens spongiam,
implensque aceti, et circumpon-
ens arundini potabat eum

49 Verùm cæteri dicebant
Sine, videamus an veniat Elias
liberaturus eum.

50 At Jesus iterum clamans
voce magna, emisit spiritum.

51 Et ecce interexpansum
templi fissum est in duo, à sur-
sum usque deorsum: et terra
mota est, et petræ fissæ sunt.

52 Et monumenta aperta
sunt: et multa corpora dormi-
entium sanctorum excitata sunt.

53 Et exeuntes de monu-
mentis post excitationem ejus,
venerunt in sanctam civitatem
et apparuerunt multis.

54 At Centurio, et qui cum
eo servantes Jesum, videntes
terræmotum, et facta, timue-
runt valde, dicentes: Verè Dei
filius erat iste.

55 Erant autem ibi mulieres
multæ à longè spectantes, quæ

στους ἀκαλούθησαν ἐν Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ.

56 Ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνη, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσή μητρε, καὶ ἡ μητρε τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀρμαθαίας, ἔκτομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε ἐν Ἰησοῦ.

58 Οὗτος προσελθὼν ἐν Πιλάτῳ, ἤτησαστο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.

59 Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρῇ.

60 Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπέηλθεν.

61 Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνη, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἑκατέρῳ, ἧτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον,

63 Λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν, ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.

64 Κέλευσον ἔν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἰπωσὶ ἐν τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.

65 Ἐφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Ἐχετε κουστωδίαν, ὑπάγετε· ἀσφαλίσασθε ὡς οἶδατε.

sequutæ erant Jesum à Galilæa, ministrantes ei.

56 In quibus erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi et Jose mater, et mater filiorum Zebedæi.

57 Sero autem facto, venit homo dives ab Arimathæa, nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jesu.

58 Hic accedens Pilato, petit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus

59 Et accipiens corpus Joseph involvit illud sindone mundâ.

60 Et posuit illud in novo suo monumento, quod exciderat in petra : et advolvens lapidem magnum ostio monumenti abiit.

61 Erat autem ibi Maria Magdalene, et altera Maria, sedentes contra sepulchrum.

62 Verùm postera die, quæ est post Parasceven, coacti sunt principes Sacerdotum et Pharisæi ad Pilatum,

63 Dicentes : Domine, meminimus quia ille seductor dixit adhuc vivens : Post tres dies excitur.

64 Jube ergo muniri sepulchrum, usque in tertium diem : ne quando venientes discipuli ejus nocte, furentur eum, et dicant plebi : Excitatus est à mortuis : et erit novissimus error pejor priore.

65 Ait vero illis Pilatus, Habetis custodiam : abite, munite sicut scitis

66 Οἱ δὲ προσκύνοντες ἠσφαλί-
σαντο τὸν λίθον, σφραγίσαντες τὸν
λίθον, μετὰ τῆς κουστῶδιας.

Κεφ. κη'. 28.

1 **Ο**Ψὶ δὲ σαββάτων, ἐπὶ δι-
φωσκύσει εἰς μίαν σαββά-
των, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ,
καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν
τάφον.

2 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο
μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου κα-
ταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπε-
κύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ
ἐκάθιστο ἐπάνω αὐτοῦ.

3 Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀσ-
τρακῆ, καὶ τὸ ἐνδύμα αὐτοῦ λευκὸν
ὡς εἰς χιών.

4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσε-
ίσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο
ὡς εἰς νεκροί.

5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος,
εἶπε ταῖς γυναῖκι· Μὴ φοβεῖσθε
ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν
ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ
καθὼς εἶπε· δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον
οὗτου ἔκειτο ὁ Κύριος.

7 Καὶ ταχὺ προσυεῖσαι, εἴτατε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη
ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ, προάγει
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὖ-
τὸν ὁψεσθε· Ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ
μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρῆς
μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ.

9 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖ-
λαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ,
ὁ Ἰησοῦς ἀπέτησεν αὐταῖς, λέγων·
Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθούσαι, ἐκ-
ράστησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προ-
σκύνησαν αὐτῷ.

10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς,
Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεί-

66 Illi autem abeuntes mu-
nierunt sepulchrum, signantes
lapidem cum custodia.

CAPUT XXVIII.

1 **V**ESPERE autem Sabba-
torum lucescenti in unam
Sabbatorum, venit Maria Mag-
dalene, et altera Maria, spec-
tare sepulchrum.

2 Et ecce terræmotus factus
est magnus : Angelus enim Do-
mini descendens de cælo, acce-
dens revolvit lapidem ab ostio,
et sedebat super eum.

3 Erat autem aspectus ejus
sicut fulgur, et vestimentum
ejus candidum sicut nix.

4 Præ autem timore ejus
concussi sunt servantes, et facti
sunt velut mortui.

5 Respondens autem angelus,
dixit mulieribus : Ne metuite
vos : scio enim quod Jesum
crucifixum quæritis :

6 Non est hic : Excitatus est
enim, sicut dixit. venite, videte
locum ubi jacebat Dominus.

7 Et cito euntes dicite disci-
pulis ejus, quia surrexit à
mortuis : et ecce præit vos in
Galilæam : ibi eum videbitis.
ecce dixi vobis.

8 Et exeuntes cito de monu-
mento cum timore et gaudio
magno, cucurrerunt nunciare
discipulis ejus.

9 Quum autem irent renun-
ciare discipulis ejus, et ecce
Jesus occurrit illis, dicens :
Gaudete. Illæ autem acceden-
tes, prehenderunt ejus pedes,
et adoraverunt eum.

10 Tunc ait illis Jesus : Ne
timete : ite, nunciate fratribus

λατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γινόμενα.

12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια βιασὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,

13 Λέγοντες· Εἶπατε, "Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες, ἐκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμημένων.

14 Καὶ εἰάν ἀκουσθῆ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.

15 Οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίους μέχρι τῆς ἡμέρας.

16 Οἱ δὲ εὐδοκᾶ μαθηταὶ ἐπερεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος Ἰ βτάξαστο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν.

18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς.

19 Πορευθέντες ἔν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος·

20 Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μετ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν.

meis, ut abeant in Galilæam, et ibi me videbunt

11 Euntibus autem illis, ecce quidam custodiæ venientes in urbem, nunciaverunt principibus Sacerdotum omnia facta.

12 Et congregati cum senioribus, consiliumque accipientes, argenteos sufficientes dederunt militibus,

13 Dicentes : Dicite quia discipuli ejus nocte venientes furati sunt eum nobis dormientibus

14 Et si auditum fuerit hoc à præside, nos suadebimus ei, et vos securos faciemus.

15 Illi autem accipientes argenteos, fecerunt sicut erant edocti, et divulgatum est verbum istud apud Judæos, usque hodie.

16 At undecim discipuli profecti sunt in Galilæam in montem ubi constituerat illis Jesus.

17 Et videntes eum adoraverunt eum : quidam autem dubitaverunt.

18 Et accedens Jesus loquutus est eis, dicens : Data est mihi omnis auctoritas in cælo, et in terra.

19 Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomen Patris, et Filii, et sancti Spiritus :

20 Docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis. Et ecce ego cum vobis sum omnes dies, usque ad consummationem seculi. Amen.

TO KATA
M A P K O N
ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Α**ΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

2 Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις “ Ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου·

3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.”

4 Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἕσπριν ἁμαρτιῶν.

5 Καὶ ἐξοπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολιμίται, καὶ ἔβαπτιζόντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπὸ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

6 Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφίν αὐτοῦ· καὶ ἔσθιον ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

7 Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὑπέτω μου, καὶ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύνειας λῦσαι τὸν μιάνα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.

8 Ἐγὼ μὲν ἔβαπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζα-

EUANGELIUM

SECUNDUM

M A R C U M .

CAPUT I.

1 **I**NITIUM Euangelii Jesu Christi Filii Dei.

2 Sicut scriptum est in Prophetis : Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

3 Vox clamantis in deserto : Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.

4 Fuit Joannes baptizans in deserto, et prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum.

5 Et egrediebatur ad eum omnis Judæa regio, et Hierosolymitæ : et baptizabantur omnes in Jordane flumine ab illo confitentes peccata sua.

6 Erat autem Joannes vestitus pilis cameli, et zonam coriaceam circa lumbos ejus et edens locustas et mel sil vestre.

7 Et prædicabat, dicens Venit fortior me post me, cujus non sum dignus curvatus solvere corrigiam calceamentorum ejus.

8 Ego quidem baptizavi vos in aqua : illa verò baptizabit vos in Spiritu sancto.

9 Et factum est in illis diebus, venit Jesus à Nazaret Ga-

ῥεε τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.

10 Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν.

11 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

12 Καὶ εὐθέως τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἐρήμον.

13 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διακόνουν αὐτῷ.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

15 Καὶ λέγων· Ὅτι πληροῦται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος, βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

18 Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19 Καὶ προβάς ἐκίβηεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαιοῦ, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.

20 Καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαιὸν ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μεσθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Κα-

lilææ, et baptizatus est à Joanne in Jordane

10 Et statim ascendens de aqua, vidit scissos cælos, et Spiritum tanquam columbam descendentem super eum.

11 Et vox facta est de cælis : Tu es filius meus dilectus, in quo complacui

12 Et statim spiritus eum ejcit in desertum.

13 Et erat illic in deserto dies quadraginta, tentatus à Satana. Et erat cum feris : et angeli ministrabant illi.

14 Post autem traditum esse Joannem, venit Jesus in Galilæam, prædicans Euangelium regni Dei :

15 Et dicens : Quoniam impletum est tempus, et appropinquavit regnum Dei : penitmini, et credite in Euangelio.

16 Deambulans autem juxta mare Galilææ, vidit Simonem et Andream fratrem ejus mittentes verriculum in mari : erant enim piscatores.

17 Et dixit eis Jesus : Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum.

18 Et protinus relinquentes retia sua, sequuti sunt eum.

19 Et progressus inde pusillum, vidit Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem ejus et ipsos in navigio componentes retia.

20 Et statim vocavit illos : Et relinquentes patrem suum Zebedæum in navigio cum mercenariis, abierunt post eum.

21 Et ingrediuntur in Caper

περναοῦμ· και εὐθέως τοῖς σάββα-
σιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν,
ἐδίδασκε.

22 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ
διδασκῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ
ὡς οἱ γραμματεῖς.

23 Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐ-
τῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ
καὶ ἀνέκραξε,

24 Λέγων· Ἐὰν εἴ ἡμῖν καὶ σοὶ
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ· ἦλθες ἀπολέσαι
ἡμᾶς· οἶδ' ἂν σε εἰς εἰ, ὁ ἅγιος τοῦ
Θεοῦ.

25 Καὶ ἐπειμήθησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξ-
ελθε ἐξ αὐτοῦ.

26 Καὶ ἀπαράξεν αὐτὸν τὸ
πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν
φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

27 Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες,
ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς, λέγον-
τας· Τί ἐστὶ τοῦτο· εἰς ἣ διδασκῇ
ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ
τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπι-
τάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ·

28 Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ
εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς
Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγω-
γῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν
Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώ-
βου καὶ Ἰωάννου.

30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κα-
τέκειτο πυρεσσούσα· καὶ εὐθέως
λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

31 Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐ-
τὴν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς·
καὶ ἀπῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως·
καὶ διακόνει αὐτοῖς.

32 Ὁπίστας δὲ γενομένης, ὅτε
ἴδου ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάν-
τας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς
δαμονιζομένους.

naum : et statim Sabbatis in-
gressus in synagogam, docebat.

22 Et percellabantur super
doctrina ejus : Erat enim do-
cens eos quasi auctoritatem
habens, et non sicut Scribæ.

23 Et erat in synagoga eo-
rum homo in spiritu immundo,
et exclamavit,

24 Dicens : Ah, Quid nobis
et tibi Jesu Nazarene ? venisti
perdere nos ? novi te qui es,
sanctus Dei.

25 Et comminatus est ei Je-
sus, dicens · Obmutesce, et exi
ex eo.

26 Et discerpens eum spiri-
tus immundus, et exclamans
voce magnâ, exiit ab eo.

27 Et expaverunt omnes, ita
ut conquirerent apud seipsos,
dicentes : Quid est hoc ? quæ
doctrina nova hæc, quia per
auctoritatem et spiritibus im-
mundis imperat, et obediunt
ei ?

28 Exiit autem fama ejus
statim in omnem regionem Ga-
lilææ.

29 Et protinus ex synagoga
egredientes, venerunt in do-
mum Simonis et Andreæ, cum
Jacobo et Joanne.

30 At socrus Simonis decum-
bebat febricitans : et statim di-
cunt ei de illa.

31 Et accedens excitavit
eam, apprehendens manum
ejus : et dimisit eam febris con-
tinuè : et ministrabat eis.

32 Vespere autem facto,
quam occidisset Sol, afferebant
ad eum omnes malè habentes
et dæmoniacos.

33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνή-
μην ἦν πρὸς τὴν θύραν.

34 Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς
κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ
δαμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ
ἤπισ λαλεῖν τὰ δαμόνια, ὅτι ᾔδει-
σαν αὐτόν.

35 Καὶ πρωτὶ ἔνυχον λίαν ἀ-
ναστὰς, ἐξῆλθε· καὶ ἀπῆλθεν ὁ
Ἰησοῦς εἰς ἐρημον τόπον, καὶ κει-
σὸν προσήχετο.

36 Καὶ καταδίωξαν αὐτὸν ὁ
Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ εὐρόντες αὐτόν, λέγου-
σιν αὐτῷ· Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.

38 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἄγωμεν
εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα
καὶ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξε-
λήλυθα.

39 Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς
συναγωγαῖς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαμόνια ἐκ-
βάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν
λεπρός, παρακαλῶν αὐτόν, καὶ γο-
ναστῶν αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ·
Ὅτι, εἰάν θέλῃς, δύνασαι με καθα-
ρίσαι.

41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισ-
θεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, κα-
θαρίσθητι.

42 Καὶ εὐθέως αὐτοῦ, εὐθέως
ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ
ἐκαθαρίσθη.

43 Καὶ ἐμνημονεύσας αὐτῷ,
εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν·

44 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ὅρα μη-
δενὶ μηδὲν εἶπης· ἀλλ' ὕπαγε,
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέ-
νεγκε περὶ τοῦ καθαρῆς σου, ἃ
προσέταξε Μωσῆς εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς.

45 Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κη-

33 Et civitas tota coacta erat
ad januam.

34 Et curavit multos, malè
habentes variis morbis : et dæ-
monia multa ejiciebat : et non
sinebat loqui dæmonia, quod
nossent eum.

35 Et mane noctu valdè sur-
gens egressus est, et abiit Jesus
in desertum locum, ibique ora-
bat.

36 Et prosequuti sunt eum
Simon et qui cum illo.

37 Et inventientes eum, di-
cunt ei : Quia omnes quærun-
te.

38 Et ait illis : Eamus in
contigua oppidula, ut et ibi
prædicem : ad hoc enim egres-
sus sum.

39 Et erat prædicans in sy-
nagogis eorum, in omnem Ga-
lilæam, et dæmonia ejiciens.

40 Et venit ad eum leprosus
deprecans eum, et genupetens
eum, et dicens ei : Quod si ve-
lis, potes me mundare.

41 At Jesus visceribus com-
motus, extendens manum, teti-
git eum, et ait illi : Volo,
mundare.

42 Et dicente eo, statim, dis-
cessit ab eo lepra, et mundatus
est.

43 Et comminatus ei, statim
ejecit illum.

44 Et dicit ei : Vide nemini
dixeris : sed vade, teipsum os-
tende Sacerdoti, et offer pro
cmundatione tua quæ præcepit
Moyses, in testimonium illis.

45 Ille verò egressus cœpit

ρῦσσειν πολλὰ, καὶ διαφημίζεν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἦρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**Αὶ ἄλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν, καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἴσται.

2 Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί· ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ εἰς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.

4 Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν· καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κρᾶββατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.

5 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφεωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

6 Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·

7 Τί ἔπος ἔτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;

8 Καὶ εὐθέως ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι ἔπως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

9 Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφεωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι, καὶ ἄρῃ σου τὸν κρᾶββατον, καὶ περιπάτει;

10 Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι

prædicare multa, et diffamare sermonem, ita ut non amplius ipsum posse manifestè in civitatem introire, sed foris in desertis locis erat, et conveniebant ad eum undique.

CAPUT II.

1 **E**T iterum intravit in Capernaum per dies: et auditum est quod in domum esset.

2 Et confestim coacti sunt multi, ut non amplius capere neque quæ ad januam: et loquebatur eis verbum.

3 Et veniunt ad eum, paralyticum ferentes, sublatum à quatuor.

4 Et non valentes appropinquare ei propter turbam, detexerunt tectum ubi erat, et perforantes submiserunt grabatum, in quo paralyticus jacebat.

5 Videns autem Jesus fidem illorum, ait paralytico: Fili, dimittuntur tibi peccata tua.

6 Erant autem quidam Scribarum illic sedentes, et ratiocinantes in cordibus suis:

7 Quid hic sic loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata, si non unus Deus?

8 Et statim agnoscens Jesus spiritu suo, quia sic ratiocinanti in seipsis, dixit illis: Quid ista ratiocinamini in cordibus vestris?

9 Quid est facilius, dicere paralytico: Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge, et tolle tuum grabatum, et deambula?

10 U autem sciatis quia auctoritatem habet Filius hominis

ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ·

11 Σοὶ λέγω, Ἔγειραι, καὶ ἄρσεν τὸν κράββατόν σου, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρσεν τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας· Ὅτι οὐδέποτε ἴτως εἶδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκον αὐτούς.

14 Καὶ παράγων εἶδε Λευὴν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τέλιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθεῖν αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τέλινοι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

16 Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τέλινων καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Τί, οὗτοι μετὰ τῶν τέλινων καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;

17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλεῖσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·

dimittendi in terra peccata : ait paralytico :

11 Tibi dico, Surge, et tolle grabatum tuum, et vade in domum tuam.

12 Et statim surrexit, et tollens grabatum, egressus est coram omnibus : ita ut obstupescere omnes, et glorificare Deum, dicentes : Quia nunquam sic vidimus.

13 Et egressus est rursus secus mare : et omnis turba veniebat ad eum, et docebat eos.

14 Et prætergrediens vidit Levi Alphæi, sedentem ad telonium : et ait illi : Sequere me : Et surgens sequutus est eum.

15 Et factum est in accumbere ipsum in domo illius, et multi publicani et peccatores simul discumbebant Jesu, et discipulis ejus : erant enim multi, et sequebantur eum.

16 Et Scribæ et Pharisei videntes eum edentem cum publicanis et peccatoribus, dicebant discipulis ejus : Quid, quod cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit ?

17 Et audiens Jesus, ait illis : Non usum habent valentes medico, sed malè habentes, non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

18 Et erant discipuli Joannis, et illi Phariseorum jejunantes : et veniunt, et dicunt illi : Quare discipuli Joannis, et illi Phariseorum jejunant : at tui discipuli non jejunant ?

19 Et ait illis Jesus : Num

Μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύναται νηστεύειν·

20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

21 Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα βράχης ἀγγύφου ἐπιρῆμαται ἐπὶ ἡματιῶν παλαιῶν· εἰ δὲ μὴ αἴρῃ τὸ πλῆρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, βῆσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς καινὸς βλητέον.

23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιῆν τιλλόντες τοὺς στάχυας.

24 Καὶ οἱ φarisαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἰδοὺ, τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασι ὃ οὐκ ἐξεστίν;

25 Καὶ αὐτὸς ἔλεγον αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνήγνωτε τί ἐποίησεν Δαβὶδ, ὅτε χρυσίον ἔσχε, καὶ ἐποίησεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

26 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Αβιαθάρ τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, ἧς οὐκ ἐξεστὶ φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ ἄρτοι;

27 Καὶ ἔλεγον αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·

28 Ὡστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

possunt filii nuptiarum, in quo sponsus cum illis est, jejunare? Quantum tempus cum seipsis habent sponsum, non possunt jejunare.

20 Veniet autem dies, quum auferetur ab eis sponsus, et tunc jejunabunt in illis diebus.

21 Et nemo additamentum panni impoliti assuit in vestimento veteri: si verò non, auferet supplementum ipsius novum veteris, et pejor scissura fit.

22 Et nemo injicit vinum novum in utres veteres: si verò non, dirumpit vinum novum utres, et vinum effunditur, et utres pereunt: sed vinum novum in utres novos injiciendum.

23 Et factum est prætervადere eum in Sabbatis per sata, et cœperunt discipuli ejus iter facere vellentēs spicas.

24 Et Pharisei dicebant ei: Ecce quid faciunt in Sabbatis, quod non licet?

25 Et ipse ait illis: Nunquam legistis quid fecerit David, quando usum habuit, et esuriit ipse, et qui cum eo?

26 Quomodo introivit in domum Dei sub Abiathar principe Sacerdotum, et panes propositionis manducavit, quos non licet manducare si non Sacerdotibus, et dedit et iis cum eo existentibus?

27 Et dicebat eis: Sabbatum propter hominem factum est, non homo propter Sabbatum.

28 Itaque Dominus est Filius hominis et Sabbati.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Κ**Αὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένον ἔχων τὴν χεῖρα.

2 Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θραπέυσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένον ἔχοντι τὴν χεῖρα· "Ἐγείραι εἰς τὸ μέσον.

4 Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Ἐξείσθε τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.

5 Καὶ περιεβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ παρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· "Ἐκτείνον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἑξέστιν· κ) ἀποκατεστήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.

6 Καὶ ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν συμβούλιον ἐποιοῦν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνοχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,

8 Καὶ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ τέραν τοῦ Ἰορδάνου· κ) οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.

9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν.

10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν· ὥστε ἐπισιπέειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἀψωνται, ὅσοι εἶχον μάλιστα.

11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκά-

CAPUT III.

1 **ET** introivit iterum in synagogam, et erat ibi homo arefactam habens manum.

2 Et observabant eum si Sabbatis curaret eum, ut accusarent illum.

3 Et ait homini arefactam habenti manum : Surge in medium.

4 Et dicit eis : Licet Sabbatis benefacere, an malefacere? animam servare, an perdere? Illi verò tacebant.

5 Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super callo cordis eorum, dicit homini : Extende manum tuam : Et extendit, et restituta est manus illius sana ut altera.

6 Et exeuntes Pharisæi, statim cum Herodianis consilium faciebant adversus eum, ut eum perderent.

7 Et Jesus secessit cum discipulis suis ad mare : et multa turba à Galilæa sequuta est eum, et à Judæa,

8 Et ab Hierosolymis, et ab Idumæa, et trans Jordanem, et qui circa Tyrum et Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat, venerunt ad eum.

9 Et dixit discipulis suis, ut navicula adsisteret sibi, propter turbam, ut ne comprimerent eum.

10 Multos enim sanaverat, ita ut irruere ei, ut illum tangerent, quotquot habebant flagella

11 Et spiritus immundi quibus

δαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρῃ, προσέ-
πιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα·
"Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

12 Καὶ πολλὰ ἐπειμίμα αὐτοῖς,
ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος,
καὶ προσκαλεῖται ἕξ ἤθελεν αὐτοῖς·
καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα
ᾧσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ
αὐτοὺς κηρῦσσειν,

15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θαρα-
πέσειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν
τὰ δαιμόνια.

16 Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνο-
μα Πέτρον·

17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβε-
δαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ
Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς
ὀνόματα Βοανεργές, ὃ ἐστίν, υἱοὶ
βροντῆς.

18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον,
καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον,
καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ἀλφραίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σί-
μωνα τὸν Κανανίτην,

19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς
καὶ παρέδωκεν αὐτόν· καὶ ἔρχονται
εἰς οἶκον.

20 Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχ-
λος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε
ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ'
αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν·
ἔλεγον γάρ· "Ὅτι ἐξέστη.

22 Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ
Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον·
"Ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν
τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλ-
λει τὰ δαιμόνια.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐ-
τοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς·

illum spectabant, accedebant ei
et clamabant, dicentes : Quod
tu es filius Dei.

12 Et multa comminabatur
eis, ut ne manifestum illum
facerent.

13 Et adscendit in montem,
et advocat quos voluit ipse : et
venerunt ad eum.

14 Et fecit duodecim, ut
essent cum illo, et ut mitteret
eos prædicare

15 Et habere auctoritatem
curare infirmitates, et ejicere
dæmonia.

16. Et imposuit Simoni no-
men Petrum :

17 Et Jacobum Zebedæi, et
Joannem fratrem Jacobi : et
imposuit eis nomina Boanerges,
quod est, Filii tonitruī :

18 Et Andream, et Philip-
pum, et Bartholomæum, et
Matthæum, et Thomam, et
Jacobum Alphæi, et Thaddæ-
um, et Simonem Cananitem :

19 Et Judam Iscariotem, qui
et tradidit illum : et veniunt ad
domum

20 Et convenit iterum turba,
ita ut non posse ipsos neque
panem manducare.

21 Et audientes qui ad ip-
sum, exieruntprehendere eum :
dicebant enim, Quod extra se
esset.

22 Et Scribæ qui ab Hiero-
solyms descendentes, dice-
bant : Quoniam Beelzebul ha-
bet, et quia in principe dæmo-
niorum ejicit dæmonia.

23 Et advocans eos, in pa-
rabolis dicebat illis : Quo

Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν ;

24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·

26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

27 Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσσει, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεσθήσεται τὰ ἀμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημία βίας ἂν βλασφημησῶσιν·

29 Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἐνοχὸς ἐστὶν αἰωνίου κρισέως.

30 Ὃτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Ἔρχονται οὖν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοί, καὶ ἔξω ἵστώτες ἀπίστευαν πρὸς αὐτὸν, φωνοῦντες αὐτόν.

32 Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε.

33 Καὶ ἀπεκριθὴ αὐτοῖς, λέγων· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου ;

34 Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοῦς περὶ αὐτὸν καθημένους λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου·

35 Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

modo potest satanas satanam ejicere ?

24 Et si regnum in seipsum dividatur, non potest stare regnum illud :

25 Et si domus super semetipsam dispertiat, non potest stare domus illa :

26 Et si satanas consurrexerit in semetipsum, dispertitus est, non potest stare, sed finem habet.

27 Nemo potest vasa fortis, ingressus in domum ejus, diripere, si non prius fortem alliget : et tunc domum ejus diripiet.

28 Amen dico vobis : Quoniam omnia dimittentur peccata filiis hominum, et blasphemiae quascunque blasphemaverint :

29 Qui autem blasphemaverit in Spiritum sanctum, non habet remissionem in æternum, sed obnoxius est æterni judicii.

30 Quoniam dicebant : Spiritum immundum habet.

31 Veniunt igitur fratres et mater ejus : et foris stantes, miserunt ad eum, vocantea eum.

32 Et sedebat turba circum eum : dicebant verd ei : Ecce mater tua, et fratres tui, foris quærunt te.

33 Et respondit eis, dicens : Quæ est mater mea, aut fratres mei ?

34 Et circumspiciens circulo circa se sedentes ait : Ecce mater mea, et fratres mei.

35 Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus, et soror mea, et mater est

Κεφ. δ. 4.

CAPUT IV.

1 **Κ**ΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθίσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θαλάσσαν ἐπι τῆς γῆς ἦν.

2 Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰς, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

3 Ἀκούετε, Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπειρίαι·

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπειρίαι, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπι τὸ σπερῶδες, ἔπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ εἶχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίου δὲ ἀναστειλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ εἶχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι, καὶ συνέσπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

8 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα· καὶ ἔφραεν, ἐν τριάνοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκούτω.

10 Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμίμονας, ἤρτησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν.

11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνονται.

1 **E**T iterum cœpit docere juxta mare, et coacta est ad eum turba multa, ita ut ipsum ascendentem in navigium sedere in mari: et omnis turba ad mare super terram erat.

2 Et docebat eos in parabolis multa, et dicebat illis in doctrina sua:

3 Audite: Ecce exiit seminans seminare.

4 Et factum est in seminando, hoc quidem cecidit circumviam, et venerunt volucres cœli, et devoraverunt illud.

5 Aliud verò cecidit super petrosa, ubi non habuit terram multam: et statim exortum est, propter non habere profunditatem terræ.

6 Sole autem exoriente æstuavit: et ob non habere radicem, exaruit.

7 Et aliud cecidit in spinas: et ascenderunt spinæ, et suffocaverunt illud, et fructum non dedit.

8 Et aliud cecidit in terram pulchram: et dabat fructum ascendentem et crescentem, et afferebat unum triginta, et unum sexaginta, et unum centum.

9 Et dicebat illis: Habens aures audire, audiat.

10 Quum autem factus esset solus interrogaverunt eum qui circa eum cum duodecim parabolam

11 Et dicebat eis: Vobis datum est nosse mysterium regni Dei: illis autem foris, in parabolis omnia fiunt.

12 Ἴνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιώσι, μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφῶθῃ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε τὴν παραβολὴν ταύτην ; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γινώσθε ;

14 Ὁ σπειρῶν, τὸν λόγον σπειρῆσι.

15 Οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπειρίζεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἐρχεται ὁ σατανᾶς, καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσκαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

16 Καὶ ἔτι εἰσὶν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·

17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροὶ εἰσὶν· εἴτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.

18 Καὶ ἔτι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, ἔτι εἰσὶν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες,

19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι ἐσφορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

20 Καὶ ἔτι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται· καὶ καρποφοροῦσιν, ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν·

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μήτις ὁ λύχνος ἐρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην ; οὐχ ἵνα δαί τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῆ ;

12 Ut aspicientes aspiciant, et non videant : et audientes audiant, et non intelligant : ne quando convertantur, et dimittantur eis peccata.

13 Et ait illis : Nescitis parabolam hanc ? et quomodo omnes parabolas cognoscetis ?

14 Seminans, verbum seminatum.

15 Hi autem sunt qui circa viam, ubi seminatur verbum : et quum audierint, confestim venit satanas, et aufert verbum seminatum in cordibus eorum.

16 Et hi sunt similiter in petrosa seminati, qui quum audierint verbum, statim cum gaudio accipiunt illud.

17 Et non habent radicem in se ipsis, sed temporarii sunt : deinde orta tribulatione, aut persecutione propter verbum, confestim scandalizantur.

18 Et hi sunt qui in spinas seminati, hi sunt, qui verbum audientes.

19 Et curæ seculi hujus, et deceptio divitiarum, et circa reliqua cupiditates introeuntes suffocant verbum, et infructuosus efficitur.

20 Et hi sunt in terram pulchram seminati, qui audiunt verbum, et suscipiunt, et fructum ferunt, unum triginta, et unum sexaginta, et unum centum.

21 Et dicebat illis : Nunquid lucerna venit, ut sub modio ponatur, aut sub lecto ? nonne ut supra candelabrum imponatur ?

22 Οὐ γὰρ ἐστὶ τι κρυπτόν ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγίνετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερόν ἔλθῃ.

23 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεσθε ὑμῖν, καὶ προστεθήσεσθε ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.

25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεσθε αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρῆθήσεσθε ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ εἶπεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,

27 Καὶ καθύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ, καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ εἶδεν αὐτός.

28 Αὐτομάτῃ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σίτον ἐν τῷ στάχυνι.

29 Ὅταν δὲ παραδῶ ὁ καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ ὄρεπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ εἶπε· Τίνι ὁμοιωσωμὲν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν;

31 Ὡς κόκκῳ σινάπης, ὃς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

32 Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεσθε πάντων τῶν λαχάνων μεζῶν, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς

22 Non enim est aliquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum est occultum, sed ut in palam veniat.

23 Si quis habet aures audire, audiat.

24 Et dicebat illis: Videte quid audiat. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, et adjicietur vobis audientibus:

25 Qui enim habet, dabitur illi: et qui non habet, et quod habet auferetur ab eo.

26 Et dicebat: Sic est regnum Dei, quemadmodum si homo jaciatur sementum in terram:

27 Et dormiat, et excitetur nocte et die: et semen germinet et augeatur ut nescit ille.

28 Spontanea enim terra fructum fert, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica.

29 Quum verò ediderit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.

30 Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei? aut in qua parabola comparabimus illud?

31 Sicut grano sinapis, quod, quum seminatum fuerit in terra, minus omnibus seminibus est quæ in terra:

32 Et quum seminatum fuerit, ascendit, et fit omnibus oleribus majus, et facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra ejus volatilia cæli nidulari

33 Et talibus parabolis mul

πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν.

34 Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁψίας γενομένης, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ γίνεται λαίλαξ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλον εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι.

38 Καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;

39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ, Σιώσα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δεῖλοί ἐστε ἱταί; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;

41 Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα ἰσθὺς ἐστίν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Κεφ. ε'. 5.

1 **Κ**Αὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.

2 Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήνησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

3 Ὃς ἐτὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ ἔτε ἀλύσειν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δεῖσαι·

tis loquebatur eis sermonem, prout poterant audire.

34 Sine autem parabola non loquebatur eis : privatim autem discipulis suis solvebat omnia.

35 Et ait illis in illa die, sero facto : Transeamus in ulterius.

36 Et dimittentes turbam, assumunt eum ut erat in navigio : et alia verò navigiola erant cum illo.

37 Et facta est procella venti magna : at fluctus injiciebant in navigium, ut ipsum jam impleretur.

38 Et erat ipse in puppi, super cervical dormiens : et excitant eum, et dicunt illi : Magister, non curæ est tibi quia perimus ?

39 Et excitatus objurgavit ventum, et dixit mari : Sile, obmutesce. Et quievit ventus, et facta est tranquillitas magna.

40 Et ait illis : Quid timidi estis ita ? quomodo non habetis fidem ?

41 Et timuerunt timorem magnum, et dicebant ad invicem : Quisnam iste est, quia et ventus et mare obediunt ei ?

CAPUT V.

1 **Ε**T venerunt in ulterius maris, in regionem Gadarenorum.

2 Et exeunti ei ex navigio, statim occurrit ei ex monumentis homo in spiritu imundo :

3 Qui domicilium habebat in monumentis, et neque catenis nemo poterat eum ligare :

4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολλὰς αἰ-
δαὺς καὶ ἀλύσσει δεδέναι, καὶ δι-
σπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ
τὰς αἰδας συντετριφθῆναι· καὶ οὐδείς
αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι.

5 Καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ ἐν τοῖς μνή-
μασιν ἦν κράζων, καὶ κατακλιπών
ἑαυτὸν λίθοις·

6 Ἴδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μα-
κρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν
αὐτῷ.

7 Καὶ κράζας φωνῇ μεγάλῃ,
εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ἀρκίζω σε τὸν
Θεὸν, μὴ με βασανίσῃς.

8 Ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· Ἐξέλθε
τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀν-
θρώπου.

9 Καὶ ἐπηρώτα αὐτὸν· Τί σοι
ὄνομα; Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων·
Λεγῶν ὄνομά μου· ὅτι πολλοὶ ἐσ-
μεν.

10 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολ-
λὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω
τῆς χώρας.

11 Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη ἀ-
γέλη χοίρων μεγάλη βοσκαμένη.

12 Καὶ παρεκάλεισαν αὐτὸν
πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες·
Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα
εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

13 Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ἐν-
θῶς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ
πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον
εἰς τοὺς χοίρους· Καὶ ὤρμησεν ἡ
ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
θάλασσαν, ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι καὶ
ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.

14 Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοί-
ρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ
ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγονός.

15 Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰη-

4 Propter eum sæpe compe-
dibus et catenis ligatum esse,
et disruptas esse ab eo catenas,
et pedicas contritas esse: et
æmo eum poterat domare.

5 Et per omnem noctem et
diem in montibus et in monu-
mentis erat clamans, et conci-
dens seipsum lapidibus.

6 Videns autem Jesum à
longè, cucurrit, et adoravit
eum:

7 Et clamans voce magnà,
dixit: Quid mihi et tibi, Jesu
fili Dei altissimi? adjuro te
Deum, ne me torqueas.

8 Dicebat enim illi: Exi
spiritus immunde ab homine

9 Et interrogabat eum: Quod
tibi nomen? Et respondit di-
cens: Legio nomen mihi: quia
multi sumus.

10 Et adpellabat eum multa,
ut ne se mittat extra regionem.

11 Erat autem ibi ad mon-
tem grex porcorum magnus
pascens.

12 Et adpellabant eum om-
nes dæmones, dicentes: Mitte
nos in porcos, ut in eos intro-
eamus.

13 Et concessit eis statim Je-
sus. Et exeuntes spiritus im-
mundi introierunt in porcos: et
irruit grex per præcipitium in
mare erant enim ut duo millia
et suffocati sunt in mari.

14 At pascentes porcos tuge-
runt, et nuntiaverunt in civita-
tem, et in agros: et egressi
sunt videre quid esset factum.

15 Et veniunt ad Jesum, et

σοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονεῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.

16 Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο ἐν τῷ δαμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.

17 Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὄριων αὐτῶν.

18 Καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαμονισθεὶς, ἵνα ἦ μετ' αὐτοῦ.

19 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀπέηκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς, ὅσα σοι ὁ Κύριος ἐποίησε, καὶ ἠλέησέ σε.

20 Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαςτος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν· καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

22 Καὶ ἰδοὺ, ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγωγῶν, ὀνόματι Ἰάιρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ.

23 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν παύσῃς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ ζήσεται.

24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

25 Καὶ γυνή τις ἔστα ἐν ῥύσει αἵματος ἑτη ὀδώδεκα,

26 Καὶ πολλὰ παθεῖσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθεῖσα·

spectant dæmoniacum sedentem et vestitum, et circummentis eum qui habuerat legionem, et timuerunt.

16 Narraverunt autem illis videntes, quomodo factum esset dæmoniaco, et de porcis.

17 Et cœperunt rogare eum abire de finibus eorum.

18 Et ascendente ipso in navigium, rogabat illum dæmoniacus, ut esset cum illo.

19 At Jesus non admisit eum, sed ait illi : Vade in domum tuam ad tuos, et annuncia illis quanta tibi Dominus fecit, et misertus est tui.

20 Et abiit, et cœpit prædicare in Decapoli, quanta fecisset ei Jesus : et omnes mirabantur.

21 Et trajiciente Jesu in navigio rursum in ulterius, coacta est turba multa ad eum, et erat juxta mare.

22 Et ecce venit unus Archisynagogorum, nomine Jairus, et videns eum, procidit ad pedes ejus :

23 Et rogabat eum multum, dicens : Quoniam filiola mea extreme habet, ut veniens imponans ei manus, ut servetur, et vivet.

24 Et abiit cum illo, et sequebatur eum turba multa, et comprimebant eum.

25 Et mulier quædam existens in fluxione sanguinis annos duodecim,

26 Et multa perpessa à multis medicis, et insunptis quæ apud se omnibus, et nihil adjuncta, sed magis in deterius veniens ;

27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ ἱμασίου αὐτοῦ.

28 Ἐλεγε γάρ, Ὅτι καὶ ἐν τῶν ἱμασίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι.

29 Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἰάται ἀπὸ τῆς μάστιγος.

30 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπαγνοῦς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· Τίς μου ἤψατο τῶν ἱμασίων;

31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπετε τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἤψατο;

32 Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.

33 Ἡ δὲ γυνὴ, φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀληθειαν.

34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκε σε, ὑπάγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

35 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.

37 Καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθεῖσαι, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰακώβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.

38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ τὸν

27 Audiens de Jesu, veniens in turba retro, tetigit vestimentum ejus

28 Dicebat enim, Quia si vel vestimenta ejus tetigero, servabor.

29 Et confestim siccatus est fons sanguinis ejus, et sensit corpore, quia sanata est à flagello.

30 Et statim Jesus cognoscens in semetipso ex se efficacitatem profectam, conversus in turba, aiebat: Quis mea tetigit vestimenta?

31 Et dicebant ei discipuli sui: Aspicias turbam comprimentem te, et dicis: Quis me tetigit?

32 Et circumspiciebat videre hoc facientem.

33 At mulier timens et tremens, sciens quod factum esset in se, venit et procidit ei, et dixit ei omnem veritatem.

34 Ille autem dixit ei: Filia, fides tua servavit te; vade in pace, et esto sana à flagello tuo.

35 Adhuc eo loquente, veniunt ab Archisynagogo, dicentes: Quia filia tua mortua est: quid adhuc vexas magistrum?

36 At Jesus statim audiens sermonem dictum, ait Archisynagogo: Ne metue, solum crede.

37 Et non admisit quenquam se consequi, si non Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem Jacobi.

38 Et venit in domum Archisynagogi, et vidit tumultum

ρυθον, κλαίοντας και ἀλαλάζοντας πολλά.

39 Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε και κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

40 Καὶ καταβδίων αὐτοῦ· Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, και τὴν μητέρα, και τοὺς μετ' αὐτοῦ, και εἰσπορεύεται δευ ἣν τὸ παιδίον ἀνακείμενον.

41 Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· Ταλιθά κοῦμι· ὃ ἔστι μεθερμηνεύμενον, Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω ἔγειραι.

42 Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, και περιεπάτει· ἦν γὰρ ἑτῶν δώδεκα· και ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλη.

43 Καὶ διέστειλατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μηδεὶς γινῶ τοῦτο· και εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Κεφ. 6. 6.

1 **Κ**Αὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Καὶ γενομένη σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· και πολλοὶ ἀκούοντες, ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Πόθεν οὕτω ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται;

3 Οὐχ ἴσθίς ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου και Ἰωσὴ και Ἰούδα και Σίμωνος; και οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

4 Ἐλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἐν τῷ ἑαυτοῦ, εἰ

tum, flentes et ejulantes multum.

39 Et ingressus ait illis : Quid tumultuamini et ploratis? puella non mortua est, sed dormit.

40 Et irridebant eum : Ipse verò ejectis omnibus, assumit patrem puellæ, et matrem, et qui cum se, et ingreditur ubi erat puella jacens :

41 Etprehensens manum puellæ, ait illi : Talitha cumi, quod est interpretatum : Puella, tibi dico, excitare.

42 Et confestim surrexit puella, et deambulabat : erat enim annorum duodecim. Et obstupuerunt stupore magno.

43 Et præcepit illis multa, ut nemo sciret id : et dixit dari illi manducare.

CAPUT VI.

1 **ET** egressus est inde, et venit in patriam suam : et sequuntur eum discipuli sui.

2 Et facta Sabbato, cœpit in Synagoga docere : et multi audientes percellabantur, dicentes : Unde huic hæc? et quæ sapientia data illi, quod et efficacitates tales per manus ejus efficiuntur?

3 Nonne hic est faber, filius Mariæ, frater verò Jacobi et Jose, et Judæ, et Simonis? Et non sunt sorores ejus hic apud nos? Et scandalizabantur in illo.

4 Dicebat autem illis Jesus : Quia non est Propheta inhono-

μη ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

5 Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐπιθεῖν εὐδαιμονίαν δυνάμει ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐλίγοις ἀβήρως τοῖς ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσεν.

6 Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Καὶ περιήγει τὰς κώμας κύκλῳ, δαδύσκων.

7 Καὶ ἀποκαλεῖσθαι τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο· καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευματικῶν τῶν ἀκαθάρτων.

8 Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν ἀρῶσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ πῆραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκῶν.

9 Ἄλλ' ὑποδημαίνουσι σανδάλια· καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας.

10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπου δὲν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

11 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ θέλωσιν ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκπορεύεσθε τὸν χόλον τῶν ὑποκατωτῶν τοῦ ποδοῦ ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἀναστήσεται ἕσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις, ἐν ἡμέρᾳ κρισεως, ἢ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

12 Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον, ἵνα μετανοήσωσι·

13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἠλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀβήρως, καὶ ἐθεράπευσον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης· φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν· Ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αὐτὸν δυνάμεις ἐν αὐτῷ.

15 Ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι Ἡ-

ratus, si non in patria sua, et in cognatis, et in domo sua.

5 Et non poterat idi ullam efficacitatem facere, si non paucis infirmis imponens manus cutavit.

6 Et mirabatur propter incredulitatem eorum: et circuibat vicos in orbem, docens.

7 Et advocat duodecim: et coepit eos mittere duos duos et dabat illis auctoritatem spirituum immundorum.

8 Et praecipit eis ut nihil tollerent ad viam, si non virgam tantum: non peram, non panem, non in zona es.

9 Sed calceatos sandaliis: et non induere duas tunicas.

10 Et dicebat eis: Quocumque introieritis in domum, illic manete, donec exeatis inde.

11 Et quicumque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes inde, excutite pulverem inferne pedum vestrorum, in testimonium illis: Amen dico vobis, tulerabilius erit Sodomis aut Gomorris in die iudicii, quam civitati illi.

12 Et exeuntes praedicabant ut paenitent.

13 Et daemonia multa eiciebant: et unguebant oleo multos aegros, et sanabant.

14 Et audivit rex Herodes manifestum enim factum erat nomen ejus et dicebat: Quia Joannes baptizans a mortuis excitatus est, et propter hoc operantur efficacitates in illo.

15 Alii dicebant: Quia Elias

λίας ἐστίν· Ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι προφήτης ἐστίν, ἢ ὡς εἰς τῶν προφητῶν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν· Ὅτι ἐν ἐγὼ δεκασφάλισα Ἰωάννην, ἵτός ἐστιν, αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης, ἀποστείλας, ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

18 Ἐλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι οὐκ ἔξεσι σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

19 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο·

20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης φοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἔποιε, καὶ ἠδέετο αὐτοῦ ἡκούσ.

21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἔποιε τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας,

22 Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρυσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἰτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι.

23 Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· Ὅτι ὃ ἐὰν με αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμῖσους τῆς βασιλείας μου.

24 Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως με-

est : Alii vero dicebant : Quia Propheta est, aut quasi unus Prophetarum.

16 Audiens autem Herodes, ait : Quia quem ego decollavi Joannem, hic est, ipse excitatus est ex mortuis.

17 Ipse enim Herodes mit-tensprehendit Joannem, et viuxit eum in custodia, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui, quia eam duxerat.

18 Dicebat enim Joannes Herodi : Quod non licet tibi habere uxorem fratris tui.

19 At Herodias insidiabatur illi : et volebat eum occidere, et non poterat :

20 Nam Herodes metuebat Joannem, sciens eum virum justum et sanctum : conserva-bat eum, et audiens eum, multa faciebat, et suaviter eum audiebat.

21 Et facta die opportuna, quum Herodes natalitiis suis cœnam faciebat principibus suis, et tribunis, et primis Galilææ :

22 Et ingressa filia ipsius Herodiadis, et saltante, et placentente Herodi et unâ recumbentibus, ait rex puellæ : Pete à me quicquid velis, et dabo tibi.

23 Et juravit illi : Quia quicquid petieris, dabo tibi, usque dimidium regni mei.

24 Illa verò egressa, dixit matri suæ : Quid petam ? Illa verò ait : Caput Joannis Baptistæ.

25 Et ingressa statim cum

τὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ἠτήσατο, λέγουσα· Θέλω ἵνα μοι δῶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

26 Καὶ περιλυτός γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀβετῆσαι.

27 Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σκευολαίωτρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

28 Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐν ᾧ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον καὶ ἤραν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν ᾧ μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι ἐπὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύσθε ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν ἠυκαίρου.

32 Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον ἐν πλοίῳ κατ' ἰδίαν.

33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι· καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί· καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνόδραμον ἐκεί, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

studio ad regem, petivit, dicens : Volo ut mihi des ex ipsa in disco caput Joannis Baptistæ

26 Et contristatus factus rex propter juramenta, et simu discumbentes, non voluit eam rejicere.

27 Et statim mittens rex speculatorem, injunxit afferri caput ejus. Ille autem abiens decollavit eum in carcere :

28 Et attulit caput ejus in disco, et dedit illud puellæ, et puella dedit illud matri suæ.

29 Et audientes discipuli ejus venerunt, et tulerunt cadaver ejus, et posuerunt illud in monumento.

30 Et coguntur Apostoli ad Jesum, et renuntiaverunt ei omnia, et quanta egerant, et quanta docuerant.

31 Et ait illis : Venite vos ipsi privatim in desertum locum, et requiescite pusillum Erant enim venientes et redeuntes multi, et nec edere oportunitatem habebant.

32 Et abierunt in desertum locum navigio seorsum.

33 Et viderunt eos abeuntes, et cognoverunt eum multi, et pedestres de omnibus civitatibus concurrerunt illuc, et prævenierunt eos, et venerunt ad eum.

34 Et exiens vidit Jesus multam turbam, et visceribus commotus est super eos, quia erant sicut oves non habentes pastorem : et cœpit docere illos multa.

35 Καὶ ἤδη ὥρα πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν· Ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·

36 Ἀπέλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· εἰ γὰρ φαγώσιν οὐκ ἔχουσιν.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων θηναρίων ἄρτους, καὶ δώμεν αὐτοῖς φαγεῖν·

38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες, λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας·

39 Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χορτῷ.

40 Καὶ ἀνέσσειον τραπέζαι τραπέζαι, ἀπὸ ἑκατὸν καὶ ἀπὸ πενήκοντα.

41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους· καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραδώσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.

42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορητάσθησαν·

43 Καὶ ἦσαν κλασμαίων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαιδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον.

35 Et jam hora multa facta, advenientes ei discipuli ejus dicunt : Quod desertus est locus, et jam hora multa

36 Absolve eos, ut abeuntes in per gyrum agros et vicos, mercentur sibi panes ; quid enim edant non habent.

37 Ille verò respondens ait illis : Date illis vos manducare. Et dicunt ei : Euntes mercemur ducentorum denariorum panes, et demus illis manducare ?

38 Ille autem dicit eis : Quot panes habetis ? abite et videte. Et cognoscentes, dicunt : Quinque et duos pisces.

39 Et mandavit eis recumbere omnes convivia convivia super viridi feno.

40 Et discubuerunt areæ areæ, per centum et per quinquaginta.

41 Et accipiens quinque panes et duos pisces, respiciens in cælum, benedixit et fregit panes, et dedit discipulis suis, ut adponeret eis : et duos pisces divisit omnibus.

42 Et manducaverunt omnes, et saturati sunt.

43 Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos pleenos, et de piscibus.

44 Et erant edentes panes, quasi quinquies mille viri.

45 Et statim coëgit discipulos suos ascendere in navigium, et præcedere in ulterius ad Bethsaidam, donec ipse absolveret turbam.

46 Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὄψις γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἁλάνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς· καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς.

49 Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, εἶδξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν·

50 Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν· καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

51 Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκίπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον.

52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἤλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γενησαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαν.

54 Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοῖου, εὐθέως ἐπιγινόντες αὐτὸν,

55 Περιδραμόντες ὅλην τὴν περιχώρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστί.

56 Καὶ ὅπου ἂν εἰσπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενούντας, καὶ παρακάλουν αὐτὸν, ἵνα κἄν τοῦ κραββάτου τοῦ ἡμάτιου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤσταντο αὐτῶν, ἐσώζοντο.

46 Et dimittens eos, abiit in montem orare.

47 Et sero facto, erat navigium in medio mari, et ipse solus in terra.

48 Et vidit eos laborantes in remigando : erat enim ventus contrarius eis : et circa quartam custodiam noctis venit ad eos, circumambulans super mare ; et volebat præterire eos.

49 Illi verò videntes eum circumambulantem super mare, putaverunt phantasma esse, et exclamaverunt.

50 Omnes enim eum vident, et conturbati sunt. Et statim loquutus est cum eis, et dixit eis : Confidite, ego sum, ne metuite.

51 Et ascendit ad illos in navigium : et quievit ventus. Et valde ex abundantia in seipsis stupebant, et mirabantur.

52 Non enim intellexerunt de panibus : erat enim cor eorum obcallitum.

53 Et pertranseutes venerunt in terram Genesaret : et applicuerunt.

54 Et exeuntibus illis è navigio, continuo cognoscentes eum,

55 Circumcurrentes omnem circumviciniam illam, cœperunt in grabatis malè habentes circumferre, ubi audiebant quòd illic esset.

56 Et quocumque introibat in vicos, vel urbes, vel agros, in plateis ponebant infirmos, et rogabant eum, ut vel fibriam vestimenti ejus tangerent : et quotquot tangebant eum, servabantur.

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Κ**Αὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν Γραμματέων, ἰδόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων,

2 Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν, ἀνάγκαις, ἐσθιοντάς ἄρτους, ἐμέμψαντο.

3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πύγματι νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·

4 Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίζωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἔστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν.

5 Ἐπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διατί οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνάγκαις χερσίν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι καλῶς προφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· Ὁὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλαισί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

7 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίαις, ἐντάλαμα ἀνθρώπων·

8 Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε.

9 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε.

10 Μωσῆς γὰρ εἶπε· Ἔτιμα τὸν

CAPUT VII.

1 **E**T conveniunt ad eum Pharisæi, et quidam Scribarum venientes ab Hierosolymis.

2 Et videntis quosdam discipulorum ejus communibus manibus hoc est, illotis edentes panes, incusarunt.

3 Nam Pharisæi et omnes Judæi, si non pugillatim laverint manus, non manducant, tenentes traditionem seniorum:

4 Et à foro, si non baptizentur, non comedunt: et alia multa sunt, quæ assumpserunt tenere, lotiones poculorum et sextariorum, et ærumentorum et lectorum.

5 Deinde interrogant eum Pharisæi et Scribæ: Quare discipuli tui non ambulant juxta traditionem seniorum, sed illotis manibus manducant panem?

6 Ille verò respondens, dixit eis: Quod pulchre prophetavit Esaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Hic populus labiis me honorat, at cor eorum longe abest à me.

7 Frustra autem colunt me, docentes doctrinas, præcepta hominum.

8 Relinquentes enim mandatum Dei, tenetis traditionem hominum, lotiones sextariorum et poculorum: et alia similia ejusmodi multa facitis.

9 Et dicebat illis: Pulchre abrogatis mandatum Dei, ut traditionem vestram servetis.

10 Moses enim dixit: Ho

πατέρα σου, και την μητέρα σου." και, "Ο κακολογῶν πατέρα ή μητέρα, θανάτω τέλευτάτω."

11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἴη ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ή τῇ μητρὶ· Κορβᾶν, ὃ ἐστὶ, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς·

12 Καὶ οὐκέτι ἀφίστε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ή τῇ μητρὶ αὐτοῦ,

13 Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ή παρεδῶκατε· και παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε μου πάντες, και σύνιστε.

15 Οὐδὲν ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκτείνᾳ ἐστὶ τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον.

16 Ἐἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς.

18 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε· οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι·

19 Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· και εἰς τὸν ἀφεδρώνᾳ ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.

20 Ἐλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκτείνῃ κοινῶν τὸν ἄνθρωπον.

21 Ἐσῶθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοχθεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,

nora patrem tuum, et matrem tuam : et maledicens patri vel matri, morte moriatur.

11 Vos autem dicitis : Si dixerit homo patri vel matri : Corban, quod est, donum quod si ex me jvaberis.

12 Et non amplius finitis eum quicquam facere patri suo, aut matri suæ.

13 Irritum facientes verbum Dei traditione vestra quam tradidistis : Et similia hujusmodi multa facitis.

14 Et advocans omnem turbam, dicebat illis : Audite me omnes, et intelligitè :

15 Nihil est extra hominem introiens in eum, quod potest eum communicare : sed exeuntia ab eo, illa sunt communicantia hominem.

16 Si quis habet aures ad audiendum, audiat.

17 Et quum introisset in domum à turba, interrogabant eum discipuli ejus de parabola.

18 Et ait illis : Sic et vos imprudentes estis ? Non consideratis, quia omne extrinsecus introiens in hominem, non potest eum communicare ?

19 Quia non intrat ejus in cor, sed in ventrem, et in secessum exit : purgans omnes escas.

20 Dicebat autem, quod ex homine egressum, illud communicat hominem.

21 Intus enim, de corde hominum ratiocinationes male egrediuntur, adulteria, fornicationes, cædes,

22 Κλοπαί, κλοσονξίαι, κωνη-
ρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς
κωνηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη.

23 Πάντα ταῦτα τὰ κωνηρὰ
ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινῶ τὸν
ἄνθρωπον.

24 Καὶ ἐκείθεν ἀναστὰς ἀ-
ῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ
Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκί-
αν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι· καὶ οὐκ
ἠδυνήθη λαθεῖν.

25 Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ
αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς
πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προ-
σέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,

26 Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς,
Συροφοιναισσα τῷ γένει· καὶ ἤρώτα
αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ
τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ·
Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκ-
να· ὃ γὰρ καλὸν ἔστι λαθεῖν τὸν
ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυνάρσις.

28 Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει
αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ
κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσ-
θίβει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν παιδίων.

29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον
τὸν λόγον ἔπαυε· ἐξελήλυθε τὸ
δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου.

30 Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον
αὐτῆς εὔρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς,
καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ
τῆς κλίνης.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν
ὄριων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε
πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας,
ἀπὸ μέσον τῶν ὄριων Δεκαπό-
λεως.

32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν
μογιάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐ-
τὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

33 Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν

22 Furta, avaritiæ, malitiæ,
dolus, lascivia, oculus malus,
blasphemia, superbia, amentia

23 Omnia hæc mala abintus
egrediuntur, et communicant
hominem.

24 Et inde surgens, abiit in
confinia Tyri et Sidonis ; et in-
gressus in domum, neminem vo-
luit scire, et non potuit latere.

25 Audiens enim mulier de
eo, cujus habebat filiola spiri-
tum immundum, intrans proci-
dit ad pedes ejus.

26 Erat autem mulier Græ-
ca, Syrophœnissa genere et ro-
gabatur eum ut dæmonium ejice-
ret de filia ejus.

27 At Jesus ait ei : Sine pri-
us saturari filios : non enim pul-
chrum est sumere panem filio-
rum, et mittere catellis.

28 Illa vero respondit, et di-
cit illi : Utique Domine : etenim
catelli sub mensa comedunt
de micis puerorum.

29 Et ait illi : Propter hunc
sermonem vade : exiit dæmoni-
um à filia tua.

30 Et abiens in domum su-
am, invenit dæmonium egres-
sum, et filiam conjectam super
lectum.

31 Et iterum exiens de fini-
bus Tyri et Sidonis, venit ad
mare Galilææ, per medium
finium Decapoleos.

32 Et ferunt ei surdum ægre
loquentum : et invocant eum,
ut imponat illi manum.

33 Et assumens eum de tur-

ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἴδιαν, ἔβαλε εἰς ἀσπίλους αὐτῆ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ· καὶ πρὶς αὐτῆς ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ,

34 Καὶ ἀναθρόνους εἰς τὸν οὐρανὸν, ἔστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐφφαθά, ὃ ἔστι, διανοίχθητι.

35 Καὶ εὐθέως διανοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ· καὶ ἐλάθη ὁ ἄσπυρος τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.

36 Καὶ διδάσκατος αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν ὅσον ὁ αὐτοῖς αὐτοῖς διδάσκατος, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον.

37 Καὶ ὑπερπερσῶς ἐξεπέδησσαντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποιήσας· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιῶ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. η'. 8.

1 **Ε**Ν ἁσιναις ταῖς ἡμέραις παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἔχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς·

2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.

3 Καὶ ἂν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστευσι εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ἰδίῃ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἦρασι.

4 Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν τοῦτους δυνήσεται εἰς ὧδε χορτάσαι ἄρτων ὅτι ἐρημίας;

5 Καὶ ἐτηρώτα αὐτοῖς· Πίσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ.

6 Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβῶν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εὐλόγησε τοὺς μαθηταῖς

ba privatim, jecit digitos suos in aurículas ejus : et expuens tetigit linguam ejus :

34 Et suspiciens in cælum, ingemuit, et ait illi : Ephphatha, quod est, Adaperire.

35 Et statim adapertæ sunt ejus aures : et solutum est vinculum linguæ ejus, et loquebatur recte.

36 Et præcepit illis ut nemini dicerent : Quanto autem illis eis præcipiebat, magis amplius prædicabant.

37 Et supra modum percellebantur, dicentes : Pulchre omnia fecit : et surdos facit audire, et mutos loqui.

CAPUT VIII.

1 **Ι**Ν illis diebus omnino multa turba existente, et non habentibus quid comederent, advocans Jesus discipulos suos, dicit illis :

2 Visceribus commoveor super turbam : quia jam dies tres manent apud me, et non habent quid manducant.

3 Et si absolvam eos jejunos in domum suam, deficient in via : quidam enim eorum de longe venerunt.

4 Et responderunt ei discipuli sui : Unde illos poterit quis hic saturare panibus in solitudine ?

5 Et interrogavit eos : Quot habetis panes ? Illi verò dixerunt : Septem.

6 Et præcepit turbæ discumbere super terram : Et accipiens septem panes, gratias agens fregit, et dabat discipulis suis

αὐτοῦ, ἵνα παραβῶσι· καὶ παρήθη-
καν τῷ ὄχλῳ.

7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ
εὐλογήσας, εἶπε παραβείναι καὶ
αὐτά.

8 Ἐφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθη-
σαν· καὶ ἦσαν περὶ σσεύματα κλασ-
μάτων, ἕκαστὰ σφυρίδας.

9 Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες, ὡς
τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐ-
τούς.

10 Καὶ εὐθέως ἐβῆς εἰς τὴν
πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθεν οἱ φαρισαῖοι, καὶ
ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες
παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρα-
νοῦ, περιάζοντες αὐτόν.

12 Καὶ ἀναστνάξας τῷ πνεύ-
ματι αὐτοῦ, λέγει· Τί ἡ γενεὰ
αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύ-
τῃ σημεῖον.

13 καὶ ἀφίσις αὐτούς, ἐμβὰς
πάλιν εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς
τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάβοντο λαβεῖν ἄρ-
τους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον
μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

15 Καὶ διεστῆλλετο αὐτοῖς,
λέγων· Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν φαρισαίων, καὶ τῆς ζύ-
μης Ἡρώδου.

16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλ-
λήλους, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχομεν.

17 Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει
αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρ-
τους οὐκ ἔχετε; ἔπω νοεῖτε, οὐδὲ
συνίετε; ἐστὶ πεσπαρωμένην ἔχετε
τὴν καρδίαν ὑμῶν;

18 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ
βλέπετε, καὶ ὠτα ἔχοντες οὐκ ἀ-
κούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε,

ut apponerent: et apposuerunt
turbæ.

7 Et habebant pisciculos
paucos, et benedicens, ait ap-
poni et ipsos.

8 Comederunt autem, et sa-
turati sunt: et sustulerunt re-
dundantia fragmentorum sep-
tem sportas.

9 Erant autem comedentes
quasi quatuor millia: et absol-
vit eos.

10 Et statim ascendens in
navigium cum discipulis suis,
venit in partes Dalmanutha.

11 Et exierunt Pharisæi, et
cœperunt contendere cum eo:
quærentes ab illo signum de
cælo, tentantes eum.

12 Et ingemiscens spiritu
suo, ait: Quid generatio ista
signum quærit? Amen dico vo-
bis, si dabitur generationi isti
signum.

13 Et dimittens eos, ascen-
dens rursus in navigium, abiit
in ulterius.

14 Et oblitus sunt sumere pa-
nes: et si non unum panem non
habebant cum se in navigio.

15 Et præcipiebat eis dicens:
Videte, cavete à fermento Pha-
risæorum, et fermento Herodis.

16 Et ratiocinabantur ad in-
vicem dicentes: Quia panes
non habemus.

17 Et cognoscens Jesus, ait
illis: Quid cogitatis, quia panes
non habetis? Nondum cognos-
citis nec intelligitis? adhuc cal-
losum habetis cor vestrum?

18 Oculos habentes non as-
picitis? et aures habentes non
auditis? Et non recordamini?

19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἐκλάσα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πένθους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ· Δώδεκα.

20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πένθων σαυριδῶν πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ.

21 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πῶς ἠ συνίστε;

22 Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαιδάν, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτῷ ἀψηται.

23 Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξηγάγειν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ ἐτίσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπέθετο τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐσηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.

24 Καὶ ἀναβλέψας, εἶπεν· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους· ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.

25 Εἶτα πάλιν ἐπέθετο τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀσπασσάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας.

26 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσελθῆς, μηδὲ εἴπῃς ἐπὶ ἐν τῇ κώμῃ.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐσηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;

28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· Ἰωάννην τὸν Βαπτιστῆν· καὶ ἄλλοι Ἰλιάν· ἄλλοι δὲ, ἕνα τῶν προφητῶν.

29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

19 Quando quinque panes fregi in quinquies mille, quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodecim.

20 Quando autem septem in quater mille, quot sportarum complementa fragmentorum tulistis? Illi verò dixerunt: Septem.

21 Et dicebat eis: Quomodo non intelligitis?

22 Et venit in Bethsaidam, et ferunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret.

23 Et adprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum: et expuens in oculos ejus, imponens manus ei, interrogavit eum si quid videret.

24 Et suspiciens ait: Video homines velut arbores ambulantes.

25 Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus, et fecit ipsum videre: et restitutus est, et aspexit perlucide omnes.

26 Et misit illum in domum suam, dicens: Neque in vicum ingrediaris, neque dixeris curpiam in vico.

27 Et egressus est Jesus et discipuli ejus in vicos Cæsareæ Philippi: et in via interrogabat discipulos suos, dicens eis: Quem me dicunt homines esse?

28 Illi verò responderunt: Joannem Baptistam; et alii, Eliam: alii verò, unum Prophetarum.

29 Et ipse dicit illis: Vos verò quem me dicitis esse?

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέγει αὐ-
τῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός.

30 Καὶ ἐπειμήθη αὐτοῖς ἵνα
μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοῖς,
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν, καὶ ἀρῶσθαι ἀπὸ
τῶν πρῶτον, καὶ ἀρχιερέων,
καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆ-
ναι· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνασ-
τῆναι.

32 Καὶ παρήγγησεν αὐτοῖς τὸν λόγον
ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐ-
τὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν
αὐτῷ.

33 Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπειμήσεν αὐ-
τῷ Πέτρῳ, λέγων· Ἔστω ὀπίσω
μου, σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν
ἄλλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτοῖς· Ὅστις θέλει ὀπίσω
μου ἰλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν,
καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθήτω μοι.

35 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆς
ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,
ἕως σώσει αὐτήν.

36 Τί γὰρ ὠφελῆσαι ἀνθρώπου,
ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ
ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

37 Ἡ τί δώσει ἀνθρώπος ἀν-
τάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

38 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυθῇ με-
καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ
ταυτῇ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ,
ἡ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθή-
σεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέ-
λων τῶν ἁγίων

Respondens autem Petrus, ait
ei : Tu es Christus.

30 Et comminatus est eis,
ut nemini dicerent de eo.

31 Et cœpit docere eos, quo-
niam oportet filium hominis
multa pati, et reprobari à seni-
oribus, et summis Sacerdotibus,
et Scribis, et occidi, et post
tres dies resurgere.

32 Et libertate verbum lo-
quebatur : Et assumens eum
Petrus, cœpit increpare eum.

33 Ille vero conversus, et
videns discipulos suos, increpa-
vit Petrum, dicens : Vade post
me satana, quoniam non sapis
quæ Dei, sed quæ hominum.

34 Et advocans turbam cum
discipulis suis, dixit eis : Qui-
cumque vult post me sequi, ab-
neget semetipsum, et tollat cru-
cem suam, et sequatur me.

35 Qui enim voluerit ani-
mam suam servare, perdet eam :
qui autem perdidit animam
suam causa mei et Evangelii,
hic servabit eam.

36 Quid enim proderit ho-
mini, si lucretur mundum to-
tum, et multetur animam suam ?

37 Aut quid dabit homo com-
pensationem animæ suæ ?

38 Qui enim epaischuthē me-
καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν γενεᾷ
ταυτῇ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ,
ἡ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθή-
σεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέ-
λων τῶν ἁγίων

Κηρ. θ'. 9.

CAPUT IX.

1 **Κ**Αὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἔτι εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γυθίσωσιν θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ ὡς χιῶν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι.

4 Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωσεί· καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεί μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν.

6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἐκφοβοί.

7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη σεισηκίζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκούετε.

8 Καὶ ἐξάπινα περιεβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, δισσετίλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ἔσται ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἐστὶ τὸ, ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

11 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέ-

1 **ET** dicebat illis : Amen dico vobis, quia sunt quidam hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens in effiacia.

2 Et post dies sex, assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem, et ducit illos in montem excelsum privatim solos : et transfiguratus est coram ipsis.

3 Et vestimenta ejus facta sunt coruscantia, candida valde velut nix, qualia fullo super terram non potest dealbare.

4 Et apparuit illis Elias cum Mose, et erant colloquentes Jesu.

5 Et respondens Petrus, ait Jesu : Rabbi, pulchrum est nos hic esse : et faciamus umbacula tria, tibi unum, et Mosi unum, et Eliæ unum.

6 Non enim sciebat quid diceret : erant enim exterriti.

7 Et facta est nubes obumbrans eos ; et venit vox de nube, dicens : Hic est filius meus dilectus, illum audite.

8 Et statim circumspicientes, amplius neminem viderunt, si non Jesum tantum cum se.

9 Descendentibus autem illis de monte, cavet illis, ut nemini narrant quæ viderunt, si non quum filius hominis ex mortuis resurrexerit.

10 Et verbum continuerunt apud se conquirentes, quid est, ex mortuis resurgere ?

11 Et interrogabant eum, di

γοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον;

12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἔλθων πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἐξουδενωθῇ.

13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἔλθων πρὸς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολλὸν περὶ αὐτοῦς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς.

15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.

16 Καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς· Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς;

17 Καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἓκ τοῦ ὄχλου, εἶπε· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱὸν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλλαιον·

18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει, καὶ φρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, λέγει· Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἕσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με.

20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πέσων ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.

21 Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἔστιν, ὡς

centes : Quid dicunt Scribæ, quia Eliam oporteat venire primum ?

12 Ille autem respondens, ait illis : Elias quidem veniens primum, restituit omnia, et quomodo scriptum est in filium hominis, ut multa patiatur, et nihili fiat.

13 Sed dico vobis, quia et Elias venit, et fecerunt illi quæcunque voluerunt, sicut scriptum est de eo.

14 Et veniens ad discipulos, vidit turbam magnam circa eos, et Scribas conquirentes illis.

15 Et confestim omnis turba videns eum expavit, et accurrentes salutabant eum.

16 Et interrogavit Scribas : Quid conquiretis apud vos ipsos ?

17 Et respondens unus de turba, dixit : Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum sine loquutione :

18 Et ubicumque eum apprehenderit, lacerat illum, et spumat, et stridet dentes suos, et arescit : et dixi discipulis tuis ut illum ejicerent, et non voluerunt.

19 Ille autem respondens ei, dixit : O generatio incredula, quousque apud vos ero ? quousque tolerabo vos ? ferte ipsum ad me.

20 Et attulerunt eum ad ipsum : Et videns eum, statim spiritus convulsit illum : et cadens in terram, volutabatur spumans.

21 Et interrogavit patrem ejus, quantum temporis est, ut

τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιέδεν.

22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνίσθεις ἐφ' ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τό, Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

24 Καὶ εὐθέως κράζας ὁ πατήρ τοῦ παιδίου, μετὰ ὀκνηρῶν ἔλεγθ· Πιστεύω Κύριε, βοήθει μου ἐν ἀπιστίᾳ.

25 Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω· Ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.

26 Καὶ κράζαν, καὶ πολλὰ σπαράζαν αὐτόν, ἐξήλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη.

28 Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἴδιαν, Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτόν;

29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τό γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

30 Καὶ ἐκείθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τίς γνῶ.

31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

hoc factum est ei? Ille verò ait: Ab infantia.

22 Et frequenter eum et in ignem jecit, et in aquam, ut perderet eum: sed siquid potes succurre nobis visceribus commotus super nos.

23 At Jesus ait illi: Illud, si potes credere, omnia possible credenti.

24 Et continuo exclamans pater pueri cum lachrymis agebat: Credo Domine: succurre meæ incredulitati.

25 Videns autem Jesus, quod concurreret turba, increpavit spiritum immundum, dicens illi: Spiritus sine loquutione et surde, ego tibi impero: exi ex eo, et ne amplius introeas in eum.

26 Et exclamans, et multum discerpens eum, exiit: et factus est sicut mortuus, ut multos dicere: Quia mortuus est.

27 At Jesusprehendens manum ejus, excitavit eum, et surrexit.

28 Et introeuntem eum in domum discipuli ejus interrogabant eum privatim: Quia nos non potuimus ejicere eum?

29 Et dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire, si non in oratione et jejunio.

30 Et inde exeuntes prætergredebantur per Galilæam: et non voluit ut quis sciret.

31 Docebat enim discipulos suos, et dicebat illis: Quoniam filius hominis tradetur in manus hominum, et occident eum: et occisus tertiâ die resurget.

32 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναοῦμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε ;

34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.

35 Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἕσχατος, καὶ πάντων διάκονος.

36 Καὶ λαβὼν παιδίον, ἕστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς·

37 Ὃς ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστέλλαντά με.

38 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαίμονια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι ἐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.

39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογήσάι με.

40 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, οὐπὲρ ὑμῶν ἐστιν.

41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ·

42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περικείται λίθος μωλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐβληθῆται, εἰς τὴν θάλασσαν.

32 Illi verò ignorabant verbum, et timebant eum interrogare.

33 Et venit ad Capernaum : et in domo factus, interrogabat eos : Quid in via ad vos ipsos ratiocinabamini ?

34 Illi autem tacebant : ad invicem enim ratiocinati erant in via, quis major.

35 Et sedens vocavit duodecim, et ait illis : Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus, et omnium minister.

36 Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum, et ulnis continens eum, ait illis :

37 Quisquis unum hujusmodi puerulorum exceperit in nomine meo, me excipit : et quicumque me exceperit, non me excipit, sed legantem me.

38 Respondit verò illi Joannes, dicens : Magister, vidimus quendam nomine tuo ejicientem dæmonia, qui non sequitur nos : et prohibuimus eum, quia non sequitur nos.

39 At Jesus ait : Ne prohibete eum : Nemo enim est qui faciat efficaciam in nomine meo, et possit cito maledicere mihi.

40 Qui enim non est adversum nos, pro nobis est.

41 Qui enim potaverit vos poculum aquæ in nomine meo, quia Christi estis : Amen dico vobis, non perdidit mercedem suam.

42 Et quisquis scandalizaverit unum pusillorum credentium in me, pulchrum est ei magis, si circumponeretur lapis molaris circa collum ejus, et jaceretur in mare.

43 Καὶ εἰάν τις σκανδαλίῃ σε ἢ χεὶρ σου, ἀπέκοψον αὐτήν· καλὸν σοὶ ἐστὶ καλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·

44 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

45 Καὶ εἰάν τις ὁ πούς σου σκανδαλίῃ σε, ἀπέκοψον αὐτόν· καλὸν σοὶ ἐστὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον,

46 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

47 Καὶ εἰάν τις ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν σοὶ ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός,

48 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἐλὶ ἀλισθήσεται.

50 Καλὸν τὸ ἅλας· εἰάν τις τὸ ἅλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτυίσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Κεφ. ι. 10.

1 **Κ**αὶ εἰθὺς ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰερδάνου· καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Καὶ προσελθόντες φαρισαῖοι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ

43 Et si scandalizet te manus tua, abscinde illam : pulchrum tibi est mancum in vitam introire, quam duas manus habentem abire in gehennam, in ignem inextinguibilem :

44 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

45 Et si pes tuus scandalizet te, amputa illum : pulchrum est tibi introire in vitam claudum, quam duos pedes habentem jaci in gehennam, in ignem inextinguibilem :

46 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

47 Et si oculus tuus scandalizet te, ejice eum : pulchrum tibi est unoculum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem jaci in gehennam ignis :

48 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

49 Omnis enim igne salietur : et omnis victima sale salietur.

50 Pulchrum sal : si verò sal insulsum fiat, in quo illud condietis ? Habete in vobis sal, et pacem habete in invicem.

CAPUT X.

1 **ET** inde exurgens venit in fines Judææ, per ulteries Jordanis : et conveniunt iterum turbæ ad eum : et, sicut consueverat, iterum docebat illos.

2 Et accedentes Pharisæi interrogabant eum. Si licet viro

γυναῖκα ἀπολύσαι; πειράζοντες αὐτόν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς;

4 Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολύσαι.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολήν ταύτην.

6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς ὁ Θεός.

7 Καὶ εἶπεν ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·

8 Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ.

9 Ὁ ἔν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐσηρῶτησαν αὐτόν.

11 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν.

12 Καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἄψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθεῖσθαι ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.

14 Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

15 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ

uxorem dimittere? tentantes eum.

3 Ille autem respondens dixit eis: Quid vobis præcepit Moses?

4 Illi verò dixerunt: Moses permisit libellum abscissionis scribere, et dimittere.

5 Et respondens Jesus, ait eis: Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.

6 Ab autem initio creationis, masculinum et feminam fecit eos Deus.

7 Causa hujus relinquet homo patrem suum, et matrem, et adglutinabitur ad uxorem suam.

8 Et erunt duo in carne una: Itaque non amplius sunt duo, sed una caro.

9 Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

10 Et in domo iterum discipuli ejus de eodem interrogaverunt eum.

11 Et ait illis: Quicumque dimiserit uxorem suam, et duxerit aliam, adulterat in eam.

12 Et si uxor dimiserit virum suum, et-nupserit alii mœchatur.

13 Et offerebant illi puerulos, ut tangeret illos: Verùm discipuli increpabant offerentes.

14 Videns verò Jesus indignatus est, et ait illis: Sinite puerulos venire ad me, et ne prohibueritis eos: nam talium est regnum Dei.

15 Amen dico vobis, quisquis non receperit regnum Dei

Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

16 Καὶ ἐναγκαλιζόμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, ἠυλόγει αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς δόδον, προσδραμῶν εἰς, καὶ γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω ;

18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν ; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

19 Τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύῃς· Μὴ φονεύῃς· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Μὴ ἀποστρέψῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα·

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν σοὶ ὑστερεῖ ἕνα, ὃσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν.

22 Ὁ δὲ στυγνιάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ κτήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται.

24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πτωχοτάτους ἐπὶ τοῖς κτήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν ;

25 Εὐκολώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς βαφίδος εἰ-

velut puerulus, non intrabit in illud.

16 Et ulnis complexus eos, imponens manus super illos, benedicebat eos.

17 Et egrediente eo in viam, adcurrrens quidam et genupetens eum, rogabat eum, Magis ter bone, quid faciam ut vitam æternam hæreditem ?

18 At Jesus dixit ei : Quid me dicis bonum ? Nemo bonus, si non unus, Deus.

19 Præcepta nosti : Ne adulteres : ne occidas : ne fureris : ne falso testeris : ne damnum dederis : honora patrem tuum et matrem.

20 Ille autem respondens ait illi : Magister, hæc omnia observavi à juventute mea.

21 At Jesus intuitus eum, dilexit eum, et dixit ei : Unum tibi deest : Vade, quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo : et veni, sequere me tollens crucem.

22 Ille verò mæstus in verbo, abiit contristatus : erat enim habens facultates multas.

23 Et circumspiciens Jesus ait discipulis suis : Quam difficile opes habentes in regnum Dei introibunt !

24 At discipuli expaverunt in verbis ejus. At Jesus rursus respondens, ait illis : Nati, quomodo difficile est confidentes in opibus, in regnum Dei introire !

25 Facilius enim est camelum per foramen acus transire

σελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Οἱ δὲ περιεσφῶς ἐξεπλήσσον-
το, λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς· Καὶ
τίς δύναται σωθῆναι;

27 Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς, λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύ-
νατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ Θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατὰ ἔστι παρὰ τῷ
Θεῷ.

28 Καὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν
αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα,
καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς
ἔστιν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς,
ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ
γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν
ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,

30 Ἐὰν μὴ λάβῃ εκατοντα-
πλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ,
οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀδελφάς,
καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς,
μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ
ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι,
ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαί-
νοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν
προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ
ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐ-
φοβοῦντο· Καὶ παραλαβὴν πάλιν
τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν
τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν·

33 Ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς
Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ
τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινῶ-
σιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσου-
σιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι,

34 Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ
μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσου-
σιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν·
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

quàm divitem in regnum Dei
intrare.

26 Illi verò abundantur per-
cellabantur, dicentes ad semet-
ipsos : et quis potest servari ?

27 Intuens autem illos Je-
sus, ait : Apud homines impos-
sibile, sed non apud Deum :
Omnia enim possibilia sunt apud
Deum.

28 Cœpit autem Petrus di-
cere ei : Ecce nos reliquimus
omnia, et sequuti sumus te.

29 Et respondens Jesus, ait :
Amen dico vobis, nemo est qui
reliquerit domum, aut fratres,
aut sorores, aut patrem, aut
matrem, aut uxorem, aut filios,
aut agros, causa mei et causa
Evangelii,

30 Si non accipiet centupli-
cia nunc in tempore hoc, do-
mos, et fratres, et sorores, et
matres, et filios, et agros, cum
persequutionibus, et in seculo
venturo vitam æternam.

31 Multi autem erunt primi
novissimi, et novissimi primi.

32 Erant autem in via ascen-
dentes in Hierosolyma, et erat
præcedens eos Jesus, et mira-
bantur : et sequentes expavesce-
bant. Et assumens iterum
duodecim, cœpit eis dicere fu-
tura ipsi evenire.

33 Quia ecce ascendimus in
Hierosolyma, et filius homi-
nis tradetur principibus Sacer-
dotum, et Scribis, et damna-
bunt eum morte, et tradent eum
gentibus.

34 Et illudent ei, et flagel-
labunt eum, et inspuent ei, et
occident eum, et tertia die re-
surret.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὡς ἐὰν αἰτήσωμεν, στείῃς ἡμῖν.

36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλωτε ποιῆσαι με ὑμῖν ;

37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δός ἡμῖν ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐξ ἐναντίων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πρὸς τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι ;

39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πρὸς τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε·

40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ἐξ ἐναντίων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοῖς, λέγει αὐτοῖς· Οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν τῶν θθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν, καταξουσιάζουσιν αὐτῶν·

43 Οὐχ ἔτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν·

44 Καὶ ὅς ἐν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος.

45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντι πολλῶν.

35 Et accedunt ad eum Jacobus et Joannes, filii Zebedaei. dicentes : Magister, volumus ut quodcumque petierimus facias nobis.

36 Ille verò dixit eis : Quid vultis facere me vobis ?

37 Illi autem dixerunt ei : Da nobis, ut unus ex dexteris tuis, et unus ex sinistris tuis sedeamus in gloria tua.

38 At Jesus ait eis : Nescitis quid petatis : potestis bibere poculum quod ego bibo, et baptismo quo ego baptizor, baptizari ?

39 Illi autem dixerunt ei : Possumus. At Jesus ait eis : Quidem calicem quem ego bibo, bibetis, et baptismo quo ego baptizor, baptizabimini :

40 At sedere ex dexteris meis, et ex sinistris meis, non est meum dare, sed quibus paratum est.

41 Et audientes decem, coeperant indignari de Jacobo et Joanne.

42 At Jesus advocans eos, ait illis : Scitis quia existimantes imperare gentibus dominantur eorum, et magni eorum licentia utuntur in eos.

43 Non ita autem erit in vobis : sed quicumque voluerit fieri magnus in vobis, erit vester minister.

44 Et quicumque voluerit vestrum fieri primus, erit omnium servus.

45 Etenim filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam solutionem pro multis.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερὴχὼ καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερὴχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν πρὸσαιτῶν.

47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κρᾶζειν, καὶ λέγειν· Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Τίε Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σέ.

50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε εἰς τὸν Ἰησοῦν.

51 Καὶ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέλεις ποιῆσω σοί ; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· Ραββουνί, ἵνα ἀναβλέψω.

52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰσχυε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

Κεφ. ια. 11.

1 **Κ**Αὶ ὅτε ἐγγιζοῦσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

2 Καὶ λέγει αὐταῖς· Ἰσχυεσθε εἰς τὴν κίμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτήν, εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3 Καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Τί ποιεῖτε τοῦτο ; εἶπατε· Ὅτι ὁ Κύ-

46 Et veniunt in Hiericho : et proficiscente eo de Hiericho, et discipulis ejus, et turba copiosa, filius Timæi Bartimæus cæcus sedebat juxta viam mendicans.

47 Et audiens quia Jesus Nazarenus est, cœpit clamare et dicere : Fili David Jesu, miserere mei.

48 Et objurgabant eum multi ut taceret : Ille autem multo magis clamabat : Fili David, miserere mei.

49 Et stans Jesus, ait illum vocari : Et vocant cæcum, dicentes ei : Confide, surge : vocat te.

50 Ille autem abjiciens pallium suum, surgens venit ad Jesum.

51 Et respondens dicit ei Jesus : Quid vis faciam tibi ? At cæcus dixit ei : Rabboni, ut videam.

52 At Jesus ait illi : Vade : fides tua servavit te : et confestim vidit, et sequebatur Jesum in via.

CAPUT XI

1 **ET** quum appropinquarent ad Hierosolymam, ad Bethphage et Bethaniam ad montem Olivarum, mittit duos discipulorum suorum,

2 Et dicit illis : Abite in vicum contra vos : et statim introeuntes in eum, invenietis pullum ligatum, super quem nullus hominum sedit· solventes illum adducite.

3 Et si quis vobis dixerit : Quid facitis hoc ? dicite : Quia

ριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ οὕτως αὐτὸν ἀποστείλαί ᾧδε.

4 Ἀσῆλθεν δὲ, καὶ εὗρον τὸν πῦλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἔσθι τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

5 Καὶ τινες τῶν ἐκτὶ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῦλον;

6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7 Καὶ ἤγαγον τὸν πῦλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ.

8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἐκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστερώνουν εἰς τὴν ὁδόν.

9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·

10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀφίας ἤδη ἔσθι τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βεθανιαν μετὰ τῶν δωδεκά.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βεθανίας, ἐστίασε·

13 Καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὐρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, κῦδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὡ γὰρ ἦι καιρὸς σύκων.

14 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Μηδέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδὲν καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Dominus eo opus habet· et continuo illum dimittet huc

4 Abierunt autem et inveniunt pullum ligatum ad januam foris in bivio, et solvunt eum.

5 Et quidam illic stantium dicebant illis: Quid facitis solventes pullum?

6 Illi verò dixerunt eis sicut præceperat Jesus: et dimiserunt eos.

7 Et duxerunt pullum ad Jesum, et superinjecerunt illi vestimenta sua: et sedit super eum.

8 Multi autem vestimenta sua straverunt in viam: alii autem frondes cædebant ex arboribus, et sternebant in viam.

9 Et præeuntes et sequentes clamabant, dicentes: Hosanna, benedictus veniens in nomine Domini.

10 Benedictum veniens regnum in nomine Domini, patris nostri David: Hosanna in altissimis.

11 Et introivit in Hierosolyma Jesus, et in templum: et circumspiciens omnia, vespere jam existente hora, exiit in Bethaniam cum duodecim.

12 Et postera die exeuntibus illis de Bethania, esuriit.

13 Et videns ficum à longè habentem folia, venit, si fortè inveniret quid in ea: Et veniens ad eam, nihil invenit si non folia: non enim erat tempus ficorum.

14 Et respondens Jesus dixit ei: Non amplius ex te in æternum nemo fructum manducet. Et audiebant discipuli ejus.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλοῦντων τὰς περιστερὰς, κατέστρεψε.

16 Καὶ οὐκ ἤρην ἵνα εἰς διαθήκη σιδοῦς διὰ τοῦ ἱεροῦ.

17 Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται· “Ὅτι ὁ οἶκος μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;” ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λατρῶν.

18 Καὶ ἤκουσαν αἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζητοῦν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ἄχλος ἐξεσλήσσειτο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅτε ὁπρὸς ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ πρωτὶ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐπὶ ῥιζῶν.

21 Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκὴ ἦν κατηράσω, ἐξήρανα.

22 Καὶ ἀπεκρίθεις Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν Θεοῦ.

23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἀρῆσθι, καὶ βλήθῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει, γίνονται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἂν εἴπῃ.

24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτήσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 Καὶ ὅταν στῆκητες προσευ-

15 Et veniunt in Hierosolyma : et ingressus Jesus in templum : cœpit ejicere vendentes et ementes in templo : et mensas aummulariorum, et cathedras vendentium columbas everit.

16 Et non finebat ut quisquam transferret vas per templum.

17 Et docebat, dicens eis : Nonne scriptum est, Quia domus mea, domus orationis vocatur omnibus gentibus ? vos autem fecistis eam speluncam latronum.

18 Et audierunt Scribæ, et principes Sacerdotum, et quærebant quomodo eum perderent : timebant enim eum, quia omnis turba admirabatur super doctrina ejus.

19 Et quum vespera facta esset, egrediebatur ex civitate.

20 Et mane adambulantes, viderunt ficum arefactam à radicibus.

21 Et recordatus Petrus, dicit ei, Rabbi, ecce ficus cû maledixisti, aruit.

22 Et respondens Jesus, ἔ· illis : Habete fidem Dei.

23 Amen enim dico vobis quia quicumque dixerit monti huic : Tollere, et mittere in mare : et non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quia quæ dicit fiant, fiet ei quod dixerit.

24 Propter hoc dico vobis, Omnia quæcumque orantes petitis, credite quia accipitis, et erunt vobis.

25 Et quum stabitis orantes

χόμενοι, ἀφίστε εἴ τι ἔχετε κατὰ τῆς γῆς ἵνα καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφή ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίστε, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱερουσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι·

28 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς κατὰ ἓνα λόγον, καὶ ἀποκριθήτε μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιῶ.

30 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκριθήτε μοι.

31 Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ἐὰν εἰπώμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διὰ τί ἦν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

32 Ἄλλ' εἰὰν εἰπώμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· πάντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν.

33 Καὶ ἀποκριθέντες, λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· Οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιῶ.

Κεφ. 12. 12.

1 **Κ**Αὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἀμπελώνια ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμόν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήθιον, καὶ ἐκοδόμησε πύργον, καὶ

dimittite si quid habetis adversus aliquem, ut et pater vester qui in cælis, dimittat vobis lapsus vestros.

26 Si verò vos non dimiseritis, nec Pater vester qui in cælis, dimittet lapsus vestros.

27 Et veniunt rursus in Hierosolimam : Et in templo deambulante ipso, accedunt ad eum summi sacerdotes, et Scribæ, et seniores.

28 Et dicunt ei : In qua auctoritate hæc facis ? et quis tibi auctoritatem hanc dedit, ut ista facias ?

29 At Jesus respondens, ait illis : Interrogabo vos et ego unum verbum : et respondete mihi, et dicam vobis in qua auctoritate hæc faciam.

30 Baptismus Joannis de cælo erat, an ex hominibus ? Respondete mihi.

31 Et ratiocinabantur apud seipsos dicentes : Si dixerimus, de cælo, dicet : propter quid ergo non credidistis ei ?

32 Sed si dicamus ex hominibus, timebant populum : Omnes enim habebant Joannem quia vere Propheta erat.

33 Et respondentes dicunt Jesu : Nescimus. Et Jesus respondens, ait illis : Neque ego dico vobis in qua auctoritate hæc faciam.

CAPUT XII.

1 **ET** cœpit illis in parabolis dicere : Vineam plantavit homo, et circumposuit sepem, et fodit lacum, et ædificavit turrim, et elocavit eam

G

ἔξεδото αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε.

2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος·

3 Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν, ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4 Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· καὶ κείνους λυθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.

5 Καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· καὶ κείνους ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

6 Ἔτι ἔν θνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων· Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου.

7 Ἐκείνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Ὅτι ἔτις ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

8 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ ἔξεδωκαν ἔξω τῷ ἀμπελῶνος.

9 Τί ἔν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Ἐπίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, ἔτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας.

11 Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἐστὶ θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν·

12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἐγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοῖς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀρέντι· αὐτὸν ἀπήλθον.

agricolis, et peregre profectus est.

2 Et misit ad agricolas tempore servum, ut ab agricolis acciperet de fructu vineæ.

3 Illi autem sumentes eum ceciderunt, et dimiserunt vacuum.

4 Et iterum misit ad illos alium servum : et illum lapidantes in capite vulneraverunt, et ablegaverunt inhonoratum.

5 Et rursum alium misit : et illum occiderunt, et plures alios, hos quidem cædentes, hos verò occidentes.

6 Adhuc ergo unum filium habens dilectum suum, misit et illum ad eos novissimum, dicens : Quia reverehuntur filium meum.

7 Illi verò agricolæ dixerunt apud seipsos : Quod hic est hæres : venite occidamus eum, et nostra erit hæreditas.

8 Et apprehendentes eum, occiderunt, et ejecerunt extra vineam.

9 Quid ergo faciet dominus vineæ ? Veniet, et perdet colonos, et dabit vineam aliis

10 Nec scripturam hanc legistis ? Lapidem quem reprobarerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli.

11 A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris.

12 Et quærebant eum prehendere, et timuerunt turbam : cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam dixit : Et sinentes eum abierunt.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ.

14 Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, εἰδόμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις· ἔξῃσθι κῆνον Καίσαρι δοῦναι, ἢ ἄ ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν ;

15 Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε ; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.

16 Οἱ δὲ ἤσθον· καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή ; Οἱ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Καίσαρος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·

19 Διδάσκαλε, Μωσὴς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι εἴαν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῆ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

20 Ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα·

21 Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.

22 Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα· ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

13 Et mittunt ad eum quosdam Pharisæorum et Herodianorum, ut eum captarent sermone.

14 Illi autem venientes dicunt ei : Magister, scimus quia verax es, et non cura est tibi de nullo : non enim aspicias in faciem hominum, sed in veritate viam Dei doces : Licet census Cæsari dare, an non ? demus, an non demus ?

15 Ille verò sciens eorum hypocrisin, ait illis : Quid me tentatis ? Afferte mihi denarium, ut videam.

16 Illi autem attulerunt : Et ait illis : Cujus imago hæc, et inscriptio ? Illi autem dixerunt ei : Cæsaris.

17 Et respondens Jesus, dixit illis : Reddite quæ Cæsaris, Cæsari : et quæ Dei, Deo : Et mirabantur super eo.

18 Et veniunt Sadducæi ad eum, qui dicunt resurrectionem non esse : et interrogabant eum, dicentes :

19 Magister, Moses scripsit nobis, quod si cujus frater mortuus fuerit, et dimiserit uxorem et natos non reliquerit, ut accipiat frater ejus uxorem ipsius, et resuscitet semen fratri suo.

20 Septem fratres erant : et primus accepit uxorem, et moriens non reliquit semen.

21 Et secundus accepit eam, et mortuus est, et nec iste reliquit semen : et tertius similiter.

22 Et acceperunt eam septem, et non reliquerunt semen : Novissima omnium defuncta est et mulier.

23 Ἐν τῇ ἔν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἔπαθ' ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;

25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, ἔτε γαμοῦσιν, ἔτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων· “Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαακ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;”

27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ Θεὸς ζώντων· ὑμεῖς ἔν πολλῷ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμμαστῶν, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτὸν· Ποία ἔστι πρώτη πασῶν ἐντολῆ;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν· Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἔστι·

30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολή.

31 Καὶ δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, ὡς σεαυτὸν· μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμμαστὴς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἔστι Θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ·

23 In ergo resurrectione, quum resurrexerint, cujus eorum erit uxor? nam septem habuerunt eam uxorem.

24 Et respondens Jesus, ait illis: Non propter hoc erratis, non scientes scripturas, neque efficaciam Dei?

25 Quum enim à mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubuntur, sed sunt sicut angeli qui in cælis.

26 De autem mortuis, quod excitantur, non legistis in libro Moysis, super rubum, quomodo dixerit illi Deus, inquit: Ego Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob?

27 Non est Deus mortuorum, sed Deus vivorum: vos ergo multum erratis.

28 Et accedens unus Scribarum, audiens illos conquirentes, videns quod pulchre illis responderit, interrogavit eum: quod esset primum omnium mandatum?

29 At Jesus respondit ei, quia primum omnium mandatorum: Audi Israël, Dominus Deus noster, Dominus unus est.

30 Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota cogitatione tua, et ex tota virtute tua. Hoc primum mandatum.

31 Et secundum simile hoc: Diliges proximum tuum ut teipsum. Majus horum aliud mandatum non est.

32 Et ait illi Scriba: Pulchre Magister in veritate dixisti, quia unus est Deus, et non est alius præter eum.

33 Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλείον ἐστι πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.

34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουθετῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκ εἶτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἐστὶ Δαβὶδ ;

36 Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ, “ λέγει ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.”

37 Αὐτὸς ἔν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ ; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδασκῇ αὐτοῦ· Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελότων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς,

39 Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν ταῖς δεῖπνοις·

40 Οἱ κατασθιόντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· ἔτοι λήφονται περισσώτερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κἀναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.

42 Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶ κοδράντης.

33 Et diligere eum ex toto corde, et ex toto intellectu, et ex tota anima, et ex tota fortitudine : et diligere proximum ut seipsum, plus est omnibus holocaustibus, et sacrificiis.

34 Et Jesus videns eum quod cordate respondisset, dixit illi : Non longe es à regno Dei. Et nemo non amplius audebat eum interrogare.

35 Et respondens Jesus, dicebat, docens in templo : Quomodo dicunt Scribæ, quod Christus filius est David ?

36 Ipse enim David dicit in Spiritu sancto : Dicit Dominus domino meo : Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

37 Ipse ergo David dicit eum Dominum : et unde filius ejus est : Et multa turba audiebat eum libenter.

38 Et dicebat eis in doctrina sua : Respicite à Scribis volentibus in stolis deambulare, et salutationes in foris.

39 Et præsessiones in synagogis, et præcubitus in cœnis :

40 Devorantes domos viduarum, et specie longâ orantes : hi accipient abundantius judicium.

41 Et sedens Jesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodo turba jactaret æs in gazophylacium : et multi divites jactabant multa.

42 Et veniens una vidua pauper, injecit minuta duo, quod est quadrans.

43 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς· Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.

44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλον, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Κεφ. ιγ'. 13

1 **Κ**Αὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομὰς; οὐ μὴ ἀφθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς ἔ μὴ καταλυθῆ.

3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἔλαιῶν κατέναντι τῆ ἱερῆ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἄνδρέας·

4 Εἰσὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλει πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν· Βλέπετε μὴ εἰς ὑμᾶς πλανήσῃ.

6 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' ἔσω τὸ τέλος.

8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί

43 Et advocans discipulos suos, ait illis : Amen dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus injecit injicientibus in gazophylacium.

44 Omnes enim ex redundante sibi injecerunt : hæc vero ex penuria sua omnia quæ habuit jecit, totum victum suum.

CAPUT XIII.

1 **E**T egrediente illo ex templo, ait illi unus ex discipulis suis : Magister, aspice quales lapides, et qualia ædificia.

2 Et Jesus respondens ait illi : Vides hæc magna ædificia? Non relinquetur lapis super lapidem, qui non dissolvatur.

3 Et sedente ipso in monte Olivarum contra templum, interrogabant eum privatim Petrus et Jacobus, et Joannes, et Andreas :

4 Dic nobis quando ista erunt, et quod signum quando futurum est hæc omnia consummari?

5 At Jesus respondens illis, cœpit dicere, Aspiciate ne quis vos seducat.

6 Multi enim venient in nomine meo, dicentes : Quia ego sum : et multos seducent.

7 Quum autem audieritis bella et auditiones bellorum, ne turbemini : oportet enim fieri, sed nondum finis,

8 Excitabitur enim gens in gentem, et regnum super regnum : et erunt terræmotus per loca, et erunt fames et turbæ.

9 Ἄρχαι ὠδίνων ταῦτα. Βλέ-
πετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώ-
σασι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς
συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγε-
μόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε
ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ
πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.

11 Ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς
παραδιδόντες, μὴ φρονημενῶτε τί
λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ'
ὅ ἐάν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ,
τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς
οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα
τὸ ἅγιον.

12 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀ-
δελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατήρ
τέκνον· καὶ θανατηθήσονται τέκνα
ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατωθήσονται αὐτοὺς.

13 Καὶ ἐσεσθε μισούμενοι ὑπὸ
πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
ὑπομείνας εἰς τέλος, ἔσται σωθῆ-
σεται.

14 Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγ-
μα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἐστὸς ἔκου
ἔδει, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε
οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς
τὰ ὄρη·

15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ
καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ
εἰσελθῆτω ἄρα τι ἐκ τῆς οἰκίας
αὐτοῦ.

16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν, μὴ
ἐπιστρέψατω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄρα
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρι
ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γέ-
νηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος.

19 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεί-
ναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονε ποιαύτη
ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἕως ἔκτισεν ὁ

9 Initia dolorum hæc. Aspi-
cite autem vosmetipsos : tra-
dent enim vos ad confessus, et
in synagogas : cædemini, et ad
duces et reges sistemini causa
mei, in testimonium illis.

10 Et in omnes gentes oportet
primum prædicari Euange-
lium.

11 Quum autem duxerint
vos tradentes, ne præoxiemini
quid loquamini, nec præmedi-
temini : sed quod datum fuerit
vobis in illa hora, id loquimini :
non enim estis vos loquentes,
sed Spiritus sanctus.

12 Tradet autem frater fra-
trem in mortem, et pater na-
tium : et insurgent nati in pa-
rentes, et morte afficient eos.

13 Et eritis exosi ab omni-
bus propter nomen meum : au-
tem permanens in finem, hic
salvus erit.

14 Quum autem videritis abo-
minationem desolationis prola-
tam à Daniele Propheta, stan-
tem ubi non oportet; legens in-
telligat tunc qui in Judæa fugi-
ant in montes.

15 Qui autem super tectum,
ne descendat in domum, nec
introeat tollere quid de domo
sua.

16 Et qui in agrum existens,
non revertatur in quæ post,
tollere vestimentum suum.

17 Væ autem in utero ha-
bentibus et nutrientibus in illis
diebus.

18 Orate verò, ut non fiat
fuga vestra hyeme.

19 Erunt enim dies illi tri-
bulatio, qualis non facta est ta-
lis ab initio conditionis, quam

Θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.

20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόθωσεν τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόθωσεν τὰς ἡμέρας.

21 Καὶ τότε εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἰδοῦ, ὡς ὁ Χριστὸς, ἢ, ἰδοῦ, ἐκεῖ· μὴ πιστεύσητε.

22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποσφραγῆναι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

23 Ἔμεις δὲ βλέπετε· ἰδοῦ, προσεῖρηκα ὑμῖν πάντα.

24 Ἄλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,

25 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.

26 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ δόξης.

27 Καὶ τότε ἀποστέλει τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν αὐτῆς ᾗδῃ ὁ κλάδος ἀπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφυῖ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·

29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύρας.

30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις ἢ πάντα ταῦτα γένηται.

31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ-

condidit Deus, usque nunc, et non fiet.

20 Et si non Dominus contraxisset dies, non servaretur omnis caro : sed propter electos, quos elegit, contraxit dies.

21 Et tunc si quis vobis dixerit : Ecce hic Christus, aut, ecce illic, ne credideritis.

22 Excitabuntur enim pseudochristi et pseudoprophetae, et dabunt signa et portenta, ad seducendos, si possibile, et electos.

23 Vos autem aspiciate : ecce praedixi vobis omnia,

24 Sed in illis diebus, post tribulationem illam sol contenebrabitur, et luna non dabit splendorem suum :

25 Et stellae caeli erunt decedentes, et efficaciae quae in caelis concutientur.

26 Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubibus cum efficacia multa et gloria.

27 Et tunc mittet angelos suos, et congregabit electos suos à quatuor ventis, ab extremo terrae usque extremum caeli.

28 A autem ficu discite parabolam : Quum jam ramus ejus tener fuerit, et germinet folia, cognoscitis quia prope aetas est :

29 Sic et vos, quum haec videritis facta, cognoscite quod prope est ad fores.

30 Amen dico vobis, quoniam non praeteribit generatio haec, usque quo omnia ista fiant.

31 Caelum et terra praeteri-

σοντας· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρῆλθωσι.

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ἡ καιρὸς ἐστίν.

34 Ὡς ἄνθρωπος ἀποδημὸς ἀπεῖς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δούς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.

35 Γρηγορεῖτε ἔν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐρχεται, ὀψέ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωί.

36 Μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὐρηῖ ὑμᾶς καθεύδοντας·

37 Ἄ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Η**Ν δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.

2 Ἐλεγον δὲ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντριψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέχευεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 Ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μυροῦ γέγονεν;

5 Ἦδύνατο γὰρ τοῦτο πρᾶξῃναι ἐκἑνῶν τριακονθίων ὀφθαλμίων, καὶ ὁ-

bunt, at verba mea non præteribunt.

32 De autem die illo et hora nemo scit, neque angeli qui in cælo, neque Filius, si non Pater.

33 Aspicite, vigilate, et orate : nescitis enim quando tempus est.

34 Sicut homo peregre profectus relinquens domum suam, et dans servis suis auctoritatem et cuique opus suum, et janitori præcepit ut vigilet.

35 Vigilate ergo, nescitis enim quando dominus domus veniat, vespere, an media nocte, an galli cantu, an mane.

36 Ne veniens repente, inveniat vos dormientes.

37 Quæ autem vobis dico. omnibus dico : Vigilate.

CAPUT XIV.

1 **ERAT** autem Pascha, et Azyma post duos dies : et quærebant summi Sacerdotes et Scribæ quomodo eum dolo prehendentes occiderent.

2 Dicebant autem : non in festo, ne quando tumultus sit populi.

3 Et existente eo in Bethania, in domo Simonis leprosi, accumbente eo, venit mulier habens alabastrum unguenti, nardi probati multi pretii : et confringens alabastrum, effudit ei juxta caput.

4 Erant autem quidam indignati apud semetipsos, et dicentes ? Ad quid perditio ista unguenti facta est ?

5 Poterat enim istud vendari super trecentis denariis,

θῆναι τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἐνεθριμῶν-
το αὐτῆ.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφες
αὐτήν· εἰ αὐτῆ κόπους παρέχετε ;
καλὸν ἔργον εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς
ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλῃ-
τε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμέ
δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

8 Ὁ εἶχεν αὐτή, ἐποίησε· προέ-
λαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν
ἐνταφιασμόν.

9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν
κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς
ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν
αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον
αὐτῆς.

10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης,
εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς
ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐ-
τοῖς.

11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν,
καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον
δοῦναι· καὶ ἐζήτει· ὡς εὐκαιρῶς
αὐτὸν παραδῶ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν
ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθουον, λέ-
γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
Ποῦ θέλεις ἀσελθόντες ἐτοιμάσω-
μεν ἵνα φάγημε τὸ πάσχα ;

13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς·
Ἵπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαν-
τήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδα-
τος βαάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,

14 Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴ-
πατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσ-
καλος λέγει· Ποῦ ἐστὶ τὸ κατὰ-
λυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν
μαθητῶν μου φάγω ;

15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώ-
γειον μέγα ἐστρωμένον, ἐτοιμον·
ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.

et dari pauperibus. Et fremebant ei.

6 At Jesus dixit : Sinite eam : Quid illi molestias exhibetis ? Pulchrum opus operata est in me.

7 Semper enim pauperes habetis cum vobis, et quum volueritis potestis illis benefacere : me autem non semper habetis.

8 Quod habuit hæc, fecit : præoccupavit ungere meum corpus in sepulturam.

9 Amen dico vobis, ubicunque prædicatum fuerit Euangelium istud in totum mundum, et quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus.

10 Et Judas Iscariotes, unus duodecim, abiit ad principes Sacerdotum, ut proderet cum illis.

11 Ii verò audientes gavisii sunt ; et polliciti sunt ei argentum dare. Et quærebat quomodo opportune illum traderet.

12 Et primo die Azymorum, quando Pascha mactabant, dicunt ei discipuli ejus : Quo vis abeuntis paremus aut manduces Pascha ?

13 Et mittit duos discipulorum suorum, et dicit eis : Ite in civitatem, et occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans· sequimini eum.

14 Et quocumque introierit, dicite domus domino : quia Magister dicit· Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis manducem ?

15 Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande stratum, paratum : illic parate nobis.

16 Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἐρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

18 Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.

19 Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς καθ' εἰς· Μήτι ἐγώ; Καὶ ἄλλος· Μήτι ἐγώ;

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.

21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' ἃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἐκλάσας, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.

23 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.

25 Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γεννηματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πῖνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέ-

16 Et exierunt discipuli ejus, et venerunt in civitatem : et invenerunt sicut dixerat illis, et paraverunt Pascha.

17 Et vespere facto, venit cum duodecim.

18 Et discumbentibus illis et manducantibus, ait Jesus : Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me, manducans cum me.

19 Illi autem cœperunt contristari, et dicere ei unus ad unum : Numquid ego ? et alius : Numquid ego ?

20 Ipse autem respondens, ait illis : Unus ex duodecim intingens cum me in catinum.

21 Ipse quidem filius hominis vadit, sicut scriptum est de eo : Væ autem homini illi per quem Filius hominis traditur : Pulchrum erat ei, si non natus esset homo iste.

22 Et manducantibus illis sumens Jesus panem, et benedicens fregit, et dedit eis : et ait, Sumite, comedite : hoc est corpus meum.

23 Et accipiens calicem, gratias agens dedit eis : et biberunt ex illo omnes.

24 Et ait illis : Hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effusus.

25 Amen dico vobis, quia non amplius bibam de genimine vitis, usque in diem illum, quum illud bibam novum in regno Dei.

26 Et hymno dicto exierunt in montem Olivarum.

27 Et ait eis Jesus : Quod omnes scandalizabimini in me in nocte ista, quia scriptum est :

γραφται· “ Πατάξω τὸν ποιμένα,
καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα·”

28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με,
προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ·
Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται,
ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἄμην λέγω σοι, ὅτι σήμερον ἐν τῇ
νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα
φωνῆσαι, τρίς ἀπαρνήσῃ με.

31 Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε
μᾶλλον· Ἐάν με δὲ συναποθανεῖν
σοι, ἔμὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύ-
τως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ
τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσατε ὧδε
ἕως προσεύξωμαι.

33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέ-
τρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάν-
νην μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο ἐκ-
θαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Περιλυ-
πός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου·
μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε.

35 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπε-
σεν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ προσήχετο
ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ'
αὐτοῦ ἡ ὥρα.

36 Καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ,
πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ
ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ
τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σὺ.

37 Καὶ ἔρχεται, καὶ εὐοίσκει
αὐτοῦς καθυδόντας· καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ
ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;

38 Γρηγορεῖτε καὶ προσέχθεσθε,
ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμὸν· τὸ
μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενής.

Percutiam pastorem, et disper-
gentur oves.

28 Sed post resurrexisse me,
præcedam vos in Galilæam.

29 At Petrus ait illi : Et si
omnes scandalizati fuerint in te,
sed non ego.

30 Et ait illi Jesus : Amen
dico tibi, quia tu hodie in nocte
hac, prius quam bis gallum vo-
ciferari, ter negabis me.

31 Illi autem ex abundantu
dicebat magis : Si me oppor-
tuerit commori tibi, non te ne-
gabo. Similiter autem et om-
nes dicebant.

32 Et veniunt in locum cui
nomen Gethsemane : et ait dis-
cipulis suis : Sedete hic, donec
orem.

33 Et assumit Petrum et Ja-
cobum et Joannem cum se, et
cæpit expavescere et angī

34 Et ait illis : undiquaque
tristis est anima mea usque ad
mortem : manete hic, et vigi-
late cum me.

35 Et progressus paululum,
procidit super terram, et ora-
bat, ut si possibile est, transiret
ab eo hora.

36 Et dixit : Abba Pater,
omnia possibilis tibi : transfer
calicem à me hunc : sed non
quid ego volo, sed quid tu.

37 Et venit, et invenit eos
dormientes : Et ait Petro : Si-
mon, dormis ? non potuisti
unam horam vigilare ?

38 Vigilate et orate, ut non
intretis in tentationem, ipse
quidem spiritus promptus, at
caro infirma.

39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσή-
 ἔξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

40 Καὶ ὑποστρέψας εὗρον αὐ-
 τοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γάρ
 οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι·
 καὶ οὐκ ᾔδεισαν εἰ αὐτῷ ἀποκρι-
 θῶσι.

41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν
 καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει ἡλθεν ἡ
 ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρ-
 τωλῶν.

42 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἰδοὺ,
 ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.

43 Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λα-
 λούντος, παραγίνεται Ἰούδας, εἰς
 τῶν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ
 ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρων καὶ
 ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν
 γραμματέων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων.

44 Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐ-
 τὸν, σύσσημον αὐτοῖς, λέγων· Ὁν
 ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε
 αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.

45 Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελ-
 θὼν αὐτῷ, λέγει· Ῥαββί, Ῥαββί·
 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

46 Οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτόν
 τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν
 αὐτόν.

47 Εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκό-
 των σπασάμενος τὴν μάχαιραν,
 ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
 καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς,
 εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλ-
 θετε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων
 συλλαβεῖν με;

49 Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς
 ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
 ἐκράτήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρω-
 θῶσιν αἱ γραφαί.

39 Et iterum abiens oravit,
 sermonem eundem dicens.

40 Et reversus invenit eos
 denuo dormientes, erant enim
 oculi eorum gravati : et non
 sciebant quid ei responderent.

41 Et venit tertio, et ait
 illis : Dormitis reliquum et re-
 quiescitis : Sufficit, venit hora :
 ecce traditur filius hominis in
 manus peccatorum.

42 Surgite, eamus : ecce
 tradens me appropinquavit.

43 Et statim adhuc eo lo-
 quente, adest Judas unus ex-
 istens duodecim, et cum eo
 turba multa cum gladiis et lig-
 nis, à summis Sacerdotibus et
 Scribis et senioribus.

44 Dederat autem tradens
 eum signum eis, dicens : Quem-
 cumque osculatus fuero, ipse
 est : prendite eum, et abdu-
 cite eum.

45 Et veniens, statim acce-
 dens ad eum, ait : Rabbi, Rab-
 bi : et osculatus est eum.

46 Illi verò injecerunt in
 eum manus suas, et prehende-
 runt eum.

47 Unus autem quidam as-
 tantium exerens gladium, per-
 cussit servum summi Sacerdo-
 tis, et abstulit illius auriculam.

48 Et respondens Jesus, ait
 illis : Tamquam ad latronem
 existis cum gladiis et lignis
 comprehendere me ?

49 Quotidie eram apud vos
 in templo docens, et non pre-
 hendistis me : sed ut impleantur
 Scripturæ.

50 Καὶ ἀφάντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.

51 Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδῶνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι.

52 Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδῶνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ γραμματεῖς.

54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρέτων, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, ἐζητοῦν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὔρισκον.

56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαί αὶ μαρτυρίας οὐκ ἤσαν.

57 Καὶ τινες ἀναστάντες, ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες·

58 Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τούτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.

59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

60 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

61 Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;

50 Et relinquentes eum omnes fugerunt.

51 Et unus quidam juvenis sequebatur eum amictus sindone super nudo: et tenent eum juvenes.

52 Ille autem relinquens sindonem, nudus profugit ab eis.

53 Et abduxerunt Jesum ad summum sacerdotem, et conveniunt eo omnes summi Sacerdotes, et seniores, et Scribæ.

54 Et Petrus à longè sequutus est eum usque intro in atrium summi Sacerdotis, et erat confidens eum ministris, et calefaciens se ad lumen.

55 At summi Sacerdotes, et omnis consessus quærebant adversus Jesum testimonium, ad morte afficiendum eum, et non inveniebant.

56 Multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum et paria testimonia non erant.

57 Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversus eum, dicentes:

58 Quoniam nos audivimus eum dicentem: Quod ego dissolvam templum hoc manufactum, et per tres dies aliud non manufactum ædificabo.

59 Et nec sic par erat testimonium illorum.

60 Et exurgens summus Sacerdos in medium, interrogavit Jesum, dicens: Non responderis quicquam quid hi te adversum testantur?

61 Ille autem tacebat, et nihil respondit. Rursum summus Sacerdos interrogabat eum, et dicit ei: Tu es Christus filius benedicti?

62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαβήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει· Ἴί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων·

64 Ἐκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἐνοχον θανάτου.

65 Καὶ ἤρξαντο τινες ἐμπύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφητευσσον· ἢ οἱ ὑπηρέται βραχίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἐρχεται μία τῶν παιδίσκων τοῦ ἀρχιερέως·

67 Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαίνόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα.

68 Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαίλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

69 Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν, πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν· Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν.

70 Ὁ δὲ πάλιν ἠρνήσθη. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, ἢ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.

71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνῆσαι· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.

72 Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος ἃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·

62 At Jesus dixit : Ego sum : et videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis, et venientem cum nubibus cæli.

63 At summus Sacerdos dirumpens vestes suas, ait : Quid adhuc usum habemus testium ?

64 Audistis blasphemiam, quid vobis videtur : Ii autem omnes condemnaverunt eum obnoxium esse mortis.

65 Et cœperunt quidam conspuere eum, et velare faciem ejus, et colaphizare eum, et dicere ei : Prophetiza, et ministri alapis eum impetebant.

66 Et existente Petro in aula inferius, venit una ancillarum summi Sacerdotis.

67 Et videns Petrum calefacientem se, intuita illum, ait : Et tu cum Nazareno Jesu eras.

68 Ille autem negavit, dicens : Non novi, neque scio quid tu dicis. Et exiit foras in vestibulum : et gallus cantavit.

69 Et ancilla videns eum rursus, cœpit dicere æstantibus : Quia hic ex illis est.

70 Ille autem iterum negavit. Et post pusillum rursus adstantes dicebant Petro : Verè ex illis es : Etenim Galilæus es, et loquutio tua similat.

71 Ille autem cœpit anathematizare et jurare : Quia non novi hominem istum, quem dicitis.

72 Et ex secundo gallus cantavit : Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Jesus ·

Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις, ἀπαρηγήση με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν, ἐκλαυε.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Κ**Αὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρῶτὸ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ.

2 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

3 Καὶ κατηγόρουσαν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· αὐτὸς δὲ ἔδεν ἀπεκρίνατο.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν.

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμον, ὃν κερήτουντο.

7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραβῆς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.

8 Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.

9 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Θέλτε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

10 Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φόβου παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.

11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραβῆαν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

12 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς,

Quod ante gallum vociferari bis, negabis me ter. Et adjiciens flevit.

CAPUT XV

1 **ET** confestim in mane consilium facientes summi Sacerdotes cum senioribus et Scribis, et universus confessus, vincientes Jesum abduxerunt, et tradiderunt Pilato.

2 Et interrogavit eum Pilatus: Tu es rex Judæorum? Ille autem respondens ait illi· Tu dicis.

3 Et accusabant eum summi Sacerdotes multa.

4 At Pilatus rursus interrogavit eum, dicens: Non respondes quicquam? vide quanta te adversum testantur.

5 At Jesus amplius nihil respondit: ita ut miraretur Pilatus.

6 Juxta verò festum solvebat illis unum vincitum, quemcumque petissent.

7 Erat autem dictus Barabbas cum seditiosis vincitus, qui in seditione homicidium fecerant.

8 Et vociferata turba, cœpit postulare, sicut semper faciebat illis.

9 At Pilatus respondit eis, dicens: Vultis absolvam vobis regem Judæorum?

10 Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi Sacerdotes.

11 At summi Sacerdotes contaverunt turbam, ut magis Barabbam absolveret eis.

12 At Pilatus respondens

πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί ἔν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλεῖα τῶν Ἰουδαίων ;

13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν.

14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν ; οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν.

15 Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῆ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἔστι πραιτώριον· καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.

17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαίρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

19 Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐπέκτυον αὐτῷ· καὶ τιθέντες τὰ γόνατα, προσεκύουν αὐτῷ.

20 Καὶ ὅτε ἐπέκαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος.

23 Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πικεῖν ἰσχυρισμένον οἶνον· Ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε.

24 Καὶ σταυρώσαντες αὐτόν,

iterum ait illis : Quid ergo vultis faciam quem dicitis regem Judæorum ?

13 Illi autem iterum clamaverunt : Crucifige eum.

14 At Pilatus dicebat illis : Quid enim malum fecit ? Illi autem abundantius clamabant : Crucifige eum.

15 At Pilatus volens populo sufficiens facere, absolvit illis Barabbam, et tradidit Jesum flagellans, ut crucifigeretur.

16 At milites abduxerunt eum intra aulam, quod est prætorium : et convocant totam cohortem :

17 Et induunt eum purpuram, et circumponunt ei plectentes spineam coronam.

18 Et cœperunt salutare eum, et dicere : Gaude rex Judæorum.

19 Et percutiebant ejus caput arundine, et conspuebant eum, et ponentes genua adorabant eum.

20 Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpuram, et induerunt eum vestimenta propria : et educunt illum, ut crucifigerent eum.

21 Et angariant prætereuntem quempiam Simonem Cyrenæum, venientem ex agro, patrem Alexandri et Rufi, ut portaret crucem ejus.

22 Et perducunt illum in Golgotha locum : quod est interpretatum, Calvariæ locus.

23 Et dabant ei bibere myrrhatum vinum : is verò non accepit.

24 Et crucifigentes eum, di-

διμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστὰς· ἓνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἓνα ἐξ ἐναντύμων αὐτοῦ.

28 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα· “Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.”

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινούντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· Οὐαί, ὁ καταλύν τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν·

30 Σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατὰβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

31 Ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους, μετὰ τῶν γραμματέων, εἶπον· Ἄλλως ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.

32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ οἱ συνσταυρωμένοι αὐτῷ ἠνείδιζον αὐτόν.

33 Γενομένης δὲ ὥρας ἑκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἑνάτης.

34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἑνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐλωὶ, Ἐλωὶ, λειμὰ σαβαχθανί; ὃ ἔστι μεθερμηνεύμενον· Ὁ Θεὸς μου, ὁ Θεὸς μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;

35 Καὶ τινες τῶν παροστηκότων ἀκούσαντες, εἶπον· Ἰδοὺ, Ἡλίαν φωνεῖ.

36 Δραμῶν δὲ εἰς, καὶ γομίσας σπόγγον ὄξους, περιβίβις ἐκ καλά-

viserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret.

25 Erat autem hora tertia, et crucifixerunt eum.

26 Et erat inscriptio causæ ejus inscripta : REX JUDÆORUM.

27 Et cum eo crucifigunt duos latrones : unum à dextris, et unum à sinistris ejus.

28 Et impleta est scriptura dicens : Et cum iniquis reputatus est.

29 Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua, et dicentes : Vah destruens templum, et in tribus diebus ædificans :

30 Serva teipsum, et descende de cruce.

31 Similiter et summi Sacerdotes illudentes, ad alterum cum Scribis dicebant : Alios servavit, seipsum non potest servare.

32 Christus rex Israël descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus. Et concrucifixi ei exprobrabant ei.

33 Facta autem hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram, usque in horam nonam.

34 Et hora nona exclamavit Jesus voce magna, dicens : Eloi, Eloi, lama sabachthani? quod est interpretarum, Deus meus, Deus meus, in quid me dereliquisti?

35 Et quidam æstantium audientes, dicebant : Ecce Eliam vocat.

36 Currens autem unus, et implens spongiam aceto, cir-

ρω, ἐπέτιζεν αὐτὸν, λέγων· Ἄφε-
τε. Ἰδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας κα-
θελεῖν αὐτόν.

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεί-
κε φωνὴν
μεγάλην, ἐξέτενευσε.

38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ
ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἀνωθεν
ὡς κάτω.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ πα-
ρσηματικῶς ἐξ ἐναντίας αὐτῶ, ὅτι ἔβω
κράζας ἐξέτενευσεν, εἶπεν· Ἀληθῶς
ὁ ἄνθρωπος ἴστος υἱὸς ἦν Θεοῦ.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ
μακρόθεν θεωροῦσαι· ἐν αἷς ἦν καὶ
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία
Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ Ἰωσὴ
μήτηρ, καὶ Σαλώμη·

41 Αἱ καὶ ὅτε ἦν ἐν Γαλι-
λαιᾷ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διακρί-
νον αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ
συναναβᾶσαι αὐτῷ· εἰς Ἱερουσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὁ βίβλος γνομένης,
ὅτι ἦν παρασκευῆ, ὃ ἐστὶ προσάβ-
βατον,

43 Ἦλθεν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀρι-
μαθαίας, εὐσχήμων βελεντικῆς, ὃς καὶ
αὐτὸς ἦν προσδοχόμενος τῆν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε
πρὸς Πιλάτον, καὶ ἤτησεν τὸ σῶ-
μα τοῦ Ἰησοῦ.

44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν
εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσά-
μενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν
αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε.

45 Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίω-
νος, ἔδωκέναι τὸ σῶμα τῷ Ἰω-
σήφ.

46 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ
καθελὼν αὐτόν, ἐνεβλήσεν ἐν τῷ σινδόνι·
καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ
ἦν λατατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ
προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ
μνημείου.

cumponensque calamo, potum
dabat ei dicens: Sinite: videa-
mus si veniat Elias detrahere
eum.

37 At Jesus emittens vocem
magnam, expiravit.

38 Et interexpansum templi
scissum est in duo, à sursum
usque deorsum.

39 Videns autem Centurio
astans ex adverso ejus, quia
sic clamans expirasset, ait:
Vere homo hic filius erat Dei.

40 Erant autem et mulieres
de longe spectantes: in quibus
erat Maria Magdalene, et Maria
Jacobi parvi, et Jose mater, et
Salome.

41 Quæ et quum esset in
Galilæa, sequebantur eum, et
ministrabant ei: et aliæ multæ
simul conscensæ ei in Hieroso-
lymam.

42 Et jam sero facto, quia
erat Parasceve, quod est ante
Sabbatum.

43 Venit Joseph ab Arima-
thæa, honestus decurio, qui et
ipse erat expectans regnum
Dei, et ausus introivit ad Pila-
tum, et petit corpus Jesu.

44 At Pilatus mirabatur si
jam mortuus fuisset: et advo-
cans Centurionem, interrogavit
eum si dudum mortuus esset.

45 Et cognoscens à Centu-
rione, donavit corpus Joseph.

46 Et mercatus sindonem,
et detrahens eum, involvit sin-
done: et posuit eum in monu-
mento, quod erat excisum de
petra: et advolvit lapidem ad
ostium monumenti.

47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρία Ἰωσή, ἐθεώρουν τοῦ εἶδεται.

Κεφ. ις. 16.

1 **Κ**Αὶ διαγνομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

2 Καὶ λίαν πρῶτὴ τῆς μᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

3 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτάς· Τίς ἀποκυλίσαι ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου ;

4 Καὶ ἀναελέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκυλίσται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρενὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.

7 Ἄλλ· ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτάς τρόμος καὶ ἐκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

9 Ἀναστὰς δὲ πρῶτὴ πρῶτη σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.

10 Ἐκστὴν πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πνεθῶσι καὶ κλαίουσι.

47 Et Maria Magdalene, et Maria Jose spectabant ubi poneretur.

CAPUT XVI.

1 **E**T peracto Sabbatho, Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Salome, emerunt aromata, ut venientes ungerent eum.

2 Et valdè manè unà Sabbathorum veniunt ad monumentum, exorto Sole.

3 Et dicebant ad sese : Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti ?

4 Et respicientes spectant quod devolutus esset lapis : Erat quippe magnus valde.

5 Et introeunt in monumentum, viderunt juvenem sedentem in dextris, circumamicum stolum candidam : et ob stupuerunt.

6 Ille verò dicit illis : Ne expavescite : Jesum quæritis Nazarenum crucifixum : surrexit, non est hic : ecce locus ubi posuerunt eum.

7 Sed ite, dicite discipulis ejus, et Petro, quia præcedit vos in Galilæam : ibi eum videbitis, sicut dixit vobis.

8 Et exeunt fugerunt à monumento : tenebat autem eas tremor et stupor : et nemini nihil dixerunt : timebant enim.

9 Resurgens autem Jesus mane primâ Sabbati, apparuit primum Mariæ Magdalenzæ, ex qua ejecerat septem dæmonia.

10 Illa profecta nuntiavit his cum eo existentibus, lugentibus et stentibus.

11 Κακείνοι ἀκούσαντες ὅτι ἤ, και ἰδεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα ὁσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρῃ μορφῇ, πορευομένους εἰς ἀγρὸν.

13 Κακείνοι ἀπελθόντες ἀγγεῖλαν τοῖς λοιποῖς, οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

14 Ὑστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἐνδοκα ἐφανερώθη, και ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, και σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγγηγεμένον οὐκ ἐπίστευσαν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξτε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.

16 Ὁ πιστεύσας και βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται.

17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει· Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσας λαλήσουσι καιναῖς·

18 Ὄφεις ἄρῃουσιν· και θανάσιμόν τι πίνουσιν, εἰ μὴ αὐτὰς βλάψῃ· ἐπὶ ἀγρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, και καλῶς ἔξουσιν.

19 Ὁ μὲν ἔν Κύριος, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς, ἀνελήθη εἰς τὸν οὐρανὸν, και ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

20 Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες, ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργούτος, και τὸν λόγον βέβαιον διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημεῖων. Ἀμήν.

11 Et illi audientes quia viveret, et visus esset ab ea, non crediderunt.

12 Post autem hæc duobus ex ipsis deambulantibus apparuit in alia forma, euntibus in agrum.

13 Et illi abeuntes nunciaverunt reliquis : nec illis crediderunt.

14 Posterius recumbentibus illis undecim apparuit, et exprobravit incredulitatem, eorum, et duritiam cordis : quia videntibus eum exsuscitatum non crediderunt.

15 Et dixit eis : Euntes in mundum universum, prædicate Euangelium omni creaturæ.

16 Credens et baptizatus salvabitur : at non credens condemnabitur.

17 Signa autem credentibus hæc sequentur : in nomine meo dæmonia ejicient : Linguis loquentur novis :

18 Serpentes tollent : Et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit : Super ægros manus imponent, et pulchrè habebunt.

19 Quidem igitur Dominus post loqui eis, assumptus est in cælum, et sedit à dextris Dei.

20 Illi autem egressi prædicaverunt ubique, Domino cooperante, et sermonem confirmante per subsequencia signa.

ΤΟ ΚΑΤΑ
ΛΟΥΚΑΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Ε**ΠΕΙΔΗ ΠΕΡ πολλοὶ ἐπε-
χείρησαν ἀνατάξασθαι διή-
γησιν περὶ τῶν ἀπεληροφημένων
ἐν ἡμῖν πραγμάτων,

2 Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ'
ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γυ-
νόμενοι τοῦ λόγου·

3 Ἐδοξε καί μοι παρεκολουθηκότι
ἀνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοὶ
γράψαι, κρείττους Θεόφιλε·

4 ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχή-
θης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 **Ε**ΓΓένητο ἐν ταῖς ἡμέραις
Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς
Ἰουδαίας, Ἰερῆς υἱοῦ, ὀνόματι Ζα-
χαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων
Ἰσαακ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλι-
σάβετ.

6 Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέρω
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιο-
μασί τοῦ Κυρίου ἁμεματοι·

7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, κα-
θότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στέρρα, καὶ
ἀμφοτέρω προβεβηκότες ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ Ἰσραεὺσιν
αὐτὸν ἐν τῇ εἰσῆσει τῆς ἐφημερίας
αὐτοῦ ἕναντι τοῦ Θεοῦ,

9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς Ἰσραελίας,
ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

EUANGELIUM

SECUNDUM

LUCAM.

CAPUT I.

1 **Q**UONIAM multi conati
sunt reordinare narra-
tionem de impletis in nobis
rebus.

2 Sicut tradiderunt nobis ab
initio ipsi oculati, et ministri
existentes sermonis,

3 Visum est et mihi asse-
quuto altius omnia diligenter,
secundum ordinem tibi scribe-
re, optime Theophile.

4 Ut agnoscas de quibus in-
structus es sermonum firmitu-
dinem.

5 **F**ACTUM est in diebus
Herodis regis Judææ,
Sacerdos quidam nomine Za-
charias, ex vice Abia: et uxor
illius ex filiabus Aaron, et no-
men ejus Elisabet.

6 Erant autem justii ambo
ante Deum, incedentes in om-
nibus mandatis et justificationi-
bus Domini irreprehensibiles.

7 Et non erat illis natus, eo
quod Elisabet erat sterilis, et
ambo profecti in diebus suis
erant.

8 Factum est autem in Sa-
cerdotio fungendo ipsum in or-
dine vicis suæ ante Deum,

9 Secundum consuetudinem
Sacerdotii, fortitus est suffire,
ingressus in templum Domini.

10 Καὶ πάν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῆ ὥρας τοῦ θυμιάματος.

11 Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυμιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.

12 Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ Ζαχαρία· διότι εἰσηκουήθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.

14 Καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται·

15 Ἔσται γάρ μέγας ἐνώπιον Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίνει· καὶ πνεύματος ἁγίου πληθήσεται· ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.

16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

17 Καὶ αὐτὸς προσελύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἥλιου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατασκευασμένον.

18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.

19 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστῆκώς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.

20 Καὶ ἰδοὺ, ἔση σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ

10 Et omnis multitudo populi erat orans foris horâ incensi.

11 Visus est autem illi angelus Domini, stans à dextris altaris incensi.

12 Et turbatus est Zacharias videns : et timor incidit in eum.

13 Ait autem ad illum angelus : Ne timeas Zacharia : quoniam exaudita est petitio tua : et uxor tua Elisabet gignet filium tibi, et vocabis nomen ejus Joannem.

14 Et erit gaudium tibi et exultatio, et multi in nativitate ejus gaudebunt.

15 Erit enim magnus coram Domino, et vinum et siceram non bibit, et Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ.

16 Et multos filiorum Israël convertet ad Dominum Deum ipsorum.

17 Et ipse præcedet ante illum in spiritu et virtute Eliæ, convertere corda patrum in natos, et insuasibiles in prudentiam justorum, parare Domino plebem expeditam.

18 Et dixit Zacharias ad angelum : Juxta quid sciam hoc? ego enim sum senex, et uxor mea provecta in diebus suis.

19 Et respondens angelus dixit ei : Ego sum Gabriel astans ante Deum : et missus sum loqui ad te, et evangelizare tibi hæc.

20 Et ecce eris tacens, et non potens loqui usque quo die fiant hæc, pro quibus non cre

ἐπίστυσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρόνῳ αὐτῶν ἐν τῷ ναῷ.

22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀρασίαν ἔωρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανυστὴν αὐτοῖς· καὶ διέμεινε κωφός.

23 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπληθῆσαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·

25 Ὅτι ἔγω μοι ποιοῖκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέιδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέτ,

27 Πρὸς παρθένον μεμνηστυμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαρίας.

28 Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτήν, εἶπε· Χαῖρε κεχαριστημένη· ὁ Κύριος μετὰ σου· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.

29 Ἡ δὲ ἰδοῦσα διαταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ· καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς ἔστος.

30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ Μαρίας· εὕρες γάρ χάριν παρὰ τοῦ Θεοῦ.

31 Καὶ ἰδοὺ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΤΝ.

32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς

didisti verbis meis, quæ implebuntur in tempus ipsorum.

21 Et erat plebs expectans Zachariam : et mirabantur in tardare ipsum in templo.

22 Egressus autem non poterat loqui illis : et cognoverunt quod visionem vidisset in templo : Et ipse erat innuens illis : et permansit mutus.

23 Et factum est, ut impleti sint dies ministrationis ejus, abiit in domum suam.

24 Post autem hos dies concepit Elisabet uxor ejus, et occultabat seipsam menses quinque, dicens :

25 Quia sic mihi fecit Dominus in diebus, quibus inspexit auferre opprobrium meum in hominibus.

26 In autem mense sexto missus est angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazaret,

27 Ad virginem desponsatam viro, cui nomen Joseph, de domo David : et nomen virginis Maria.

28 Et ingressus angelus ad eam, dixit : Gaude gratiâ plena : Dominus cum te : benedicta tu in mulieribus.

29 Illa verò videns perturbata est in sermone ejus : et ratiocinabatur qualis esset salutatio ista.

30 Et ait angelus ei : Ne pave Maria : invenisti enim gratiam apud Deum.

31 Et ecce concipies in utero et paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum.

32 Hic erit magnus, et filius

ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

34 Ἐίπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.

36 Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενῆς σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρα αὐτῆς· καὶ ἔτος μὴν ἕκτος ἔστιν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στέρῃα.

37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ πᾶν ῥῆμα.

38 Ἐίπε δὲ Μαριάμ· Ἴδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σκουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα.

40 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσάσατο τὴν Ἐλισάβετ.

41 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ.

42 Καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

43 Καὶ πῶθεν μοι τῆτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τῆς Κυρίας μου πρὸς με;

H

Altissimi vocabitur: et dabit illi Dominus Deus eadem David Patris ejus.

33 Et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis.

34 Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo erit istud, quoniam virum non cognosco?

35 Et respondens angelus dixit ei: Spiritus sanctus superveniet super te, et efficientia Altissimi obumbrabit tibi: Ideoque natum ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei.

36 Et ecce Elisabet cognata tua, et ipsa concepit filium in senectute sua: et hic mensis sextus est illi vocatæ sterili.

37 Quia non erit impossibile apud Deum omne verbum.

38 Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini: fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa angelus.

39 Exurgens autem Maria in diebus illis, abiit in montanam cum festinatione in civitatem Juda:

40 Et intravit in domum Zachariæ, et salutavit Elisabet.

41 Et factum est, ut audivit Elisabet salutationem Mariæ, exultavit infans in utero ejus. et repleta est Spiritu sancto Elisabet.

42 Et exclamavit voce magnâ, et dixit: Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus uteri tui.

43 Et unde mihi hoc, ut veniat mater Domini mei ad me?

44 Ἴδου γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσπίρησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

45 Καὶ μακαριὰ ἡ πιστεύουσα· ἐτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

46 Καὶ εἶπε Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον·

47 Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτήρῳ μου·

48 Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινωσιν τῆς οὐράς αὐτοῦ· Ἴδὼν γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.

49 Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ἡ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

51 Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόραυσεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν·

52 Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὑψώσε ταπεινοὺς·

53 Πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαρκέσειλε κενούς·

54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,

55 Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ Σαδὲμᾷ αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμείνε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τοκεῖν αὐτήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

44 Ecce enim, ut facta est vox salutationis tuæ in aures meas, exultavit infans in gaudio in utero meo.

45 Et beata credens : quod erit perfectio effatis ei à Domino.

46 Et ait Maria : Magnificat anima mea Dominum :

47 Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo :

48 Quia respexit in humilitatem ancillæ suæ : ecce enim ex hoc nunc beatam dicent me omnes generationes.

49 Quia fecit mihi magna potens, et sanctum nomen ejus.

50 Et misericordia ejus in generationes generationum timentibus eum.

51 Fecit robur in brachio suo : dissipavit superbos cogitatione cordis eorum.

52 Detraxit potentes de thronis, et exultavit humiles.

53 Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes.

54 Suscepit Israël puerum suum, memorari misericordiæ.

55 Sicut loquutus est ad patres nostros, Abraham, et semini ejus in seculum.

56 Mansit autem Maria cum illa quasi menses tres : et reversa est in domum suam.

57 Verum Elisabet impletum est tempus parere ipsam . et genuit filium.

58 Et audierunt vicini et cognati ejus, quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa : et congratulabantur ei.

59 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουσιν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν.

60 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν, Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.

61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· Ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ἔξ καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.

62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ, τί ἂν θελοὶ καλεῖσθαι αὐτὴν.

63 Καὶ ἀκτῆσας πτακίδιον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες.

64 Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν.

65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διαλαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.

66 Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ προσεφώνησε, λέγων·

68 Εὐλογητός Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ· ὅτι ἐπισκέψασο, καὶ ἐποίησες λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ·

69 Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῶν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ.

70 Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,

71 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς·

72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πα-

59 Et factum est in octavo die venerunt circumcidere puerum, et vocabant eum in nomine patris sui, Zachariam.

60 Et respondens mater ejus, dixit: Nequaquam: sed vocabitur Joannes.

61 Et dixerunt ad illam: Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur nomine hoc.

62 Innuebant autem patri ejus, quid vellet vocari eum.

63 Et postulans tabellam, scripsit, dicens: Joannes est nomen ejus. Et mirati sunt universi.

64 Apertum est autem os ejus illico, et lingua ejus: et loquebatur benedicens Deum.

65 Et factus est super omnes timor vicinos eorum: et in omni montana Judææ divulgabantur omnia verba hæc.

66 Et posuerunt omnes audientes in corde suo, dicentes: Quisnam puerulus iste erit? Et manus Domini erat cura illo.

67 Et Zacharias pater ejus repletus est Spiritu sancto: et prophetavit, dicens:

68 Benedictus Dominus Deus Israël: quia visitavit et fecit redemptionem plebi suæ.

69 Et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui:

70 Sicut loquutus est per os sanctorum à seculo Prophetarum ejus,

71 Salutem ex inimicis nostris, et de manu omnium odio habentium nos.

72 Facere misericordiam cum

τέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθή-
κης ἁγίας αὐτοῦ.

73 Ὁρχον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβρα-
ὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι
ἡμῖν,

74 Ἀπόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχ-
θρῶν ἡμῶν ῥυθθέντας, λατρεύειν
αὐτῷ,

75 Ἐν ἰσότητι καὶ δικαιοσύνῃ
ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς ἡμῶν.

76 Καὶ σὺ, παιδίον, προφήτης
ὑψίστου κληθήσῃ· προσορρῶσθαι γὰρ
πρὸ προσώπου Κυρίου, ἐτοιμάσαι
ὁδοὺς αὐτοῦ·

77 Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας
ἐν λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀπέσει ἁμαρτιῶν
αὐτῶν·

78 Διὰ σπλάγχχνα ἐλέους Θεοῦ
ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀ-
νατολὴ ἐξ ὑψους·

79 Ἐπιφάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ
σκιά θανάτου καθημένοις, τοῦ κα-
τευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἤμωσαν καὶ
ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν
ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξωσ
αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Κεφ. β'. 2.

1 **Ε**Γίνετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα
παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπο-
γραφῆσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

2 Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη
ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας
Κυρηνίου.

3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπο-
γραφῆσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν
πόλιν.

4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ,
εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ,
ἣτις καλεῖται Βηθλεὲμ, διὰ τὸ

patribus nostris, et memorari
testamenti sancti sui.

73 Jusjurandum quod jura-
vit ad Abraham patrem nos-
trum, dare nobis,

74 Impavide ex manu inimi-
corum nostrorum liberatos, ser-
vire illi,

75 In sanctitate et justitia
coram, ipso, omnes dies vitæ
nostræ.

76 Et tu puer Propheta Al-
tissimi vocaberis: præbis enim
ante faciem Domini, parare vias
ejus:

77 Ad dandam scientiam sa-
lutis plebi ejus, in remissione
peccatorum eorum.

78 Per viscera misericordiæ
Dei nostri, in quibus visitavit
nos oriens ex alto:

79 Apparere in tenebris et
umbra mortis sedentibus, diri-
gere pedes nostros in viam pa-
cis.

80 At puerulus crescebat et
corroborabatur spiritu: et erat
in desertis usque in diem os-
tensionis suæ ad Israël.

CAPUT II.

1 **F**ACTUM est autem in
diebus illis, exiit edictum
à Cæsare Augusto, describi
omnem habitatam.

2 Hæc descriptio prima fac-
ta est præside Syriæ Cyrenio

3 Et ibant omnes describi,
unusquisque in propriam civi-
tatem.

4 Ascendit autem et Joseph
à Galilææ, ex civitate Naza-
ret, in Judæam, in civitatem
David, quæ vocatur Bethle-

εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρῴας
Δαβὶδ,

5 Ἀπογράψασθαι σὺν Μαρίας
τῇ μεμνηστειμένη αὐτῷ γυναίκα,
ἕστη ἐγκύω.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐ-
τοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν
πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐ-
τον, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτ-
νῃ διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ
καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώ-
ρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγρουλοῦντες, καὶ φυ-
λάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπι
τὴν ποιμνὴν αὐτῶν.

9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου
ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου
περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθη-
σαν φόβον μέγαν.

10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος
Μὴ φοβεσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελί-
ζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις
ἔσται παντὶ τῷ λαῷ,

11 Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον
σωτὴρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, ἐν
πόλει Δαβὶδ.

12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον·
εὕρησθε βρέφος ἐσπαργανωμένον,
κειμένον ἐν τῇ φάτνῃ.

13 Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν
τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιῶν οὐρα-
νίου, ἀλνούσαν τὸν Θεόν, καὶ λε-
γόντων·

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ
ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐ-
δαιμία.

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον
ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγ-
γелоι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες
εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν
δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ
ῥῆμα τοῦτο τὸ γηγενές, ὃ ὁ Κύριος
ἐγνώρισεν ἡμῖν.

hem, propter esse ipsum ex
domo et familia David,

5 Describi cum Maria de-
sponsata sibi uxore, existente
prægnante.

6 Factum est autem in esse
eos ibi, impleti sunt dies pa-
rere ipsam.

7 Et peperit filium suum
primogenitum, et fasciavit eum,
et reclinavit eum in præsepi :
quia non erat eis locus in di-
versorio.

8 Et pastores erant in re-
gione eadem in agro agentes, et
custodientes custodias noctis su-
per gregem suum.

9 Et ecce angelus Domini
adstitit eis, et gloria Domini
circumfulsit illos : et timuerunt
timore magno.

10 Et dixit illis angelus : Ne
pavete : Ecce enim euangelizo
vobis gaudium magnum, quod
erit omni populo.

11 Quia natus est vobis ho-
die Salvator, qui est Christus
Dominus, in civitate David.

12 Et hoc vobis signum : In-
venietis infantem fasciatum, ja-
centem in præsepio.

13 Et subito facta est cum
angelo multitudo exercitus cæl-
lestis, laudantium Deum, et di-
centium :

14 Gloria in altissimis Dec :
et in terra pax, in hominibus
beneplacitum.

15 Et factum est, ut disces-
serunt ab eis in cælum angeli,
et homines pastores dicebant ad
invicem : Transeamus jam us-
que in Bethleem, et videamus
verbum hoc factum, quod Do-
minus ostendit nobis

16 Καὶ ἤλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τὴν τε Μαρίας καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτῃ.

17 Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου.

18 Καὶ πάντες ἢ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτοὺς.

19 Ἡ δὲ Μαρίας πάντα συντήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

20 Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πάντιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτῶ τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα, παραστήσασα τῷ Κυρίῳ,

23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· "Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοίγων μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται·"

24 Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζευγὸς τρυγόνων, ἢ δύο νεσσοὺς περὶστέρων·"

25 Καὶ ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Σιμεὼν· καὶ ὁ ἄνθρωπος ἦτος δίκαιος καὶ εὐλαβῆς, προσδοχόμενος παράκλησιν τῆ Ἰσραὴλ· καὶ πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτὸν.

26 Καὶ ἦν αὐτῷ περὶ χρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου,

16 Et venerunt festinantes, et invenerunt et Mariam et Joseph, et infantem jacentem in præsepio.

17 Videntes autem cognoverunt de verbo dicto illis de puerulo hoc.

18 Et omnes audientes mirati sunt de dictis à pastoribus ad ipsos.

19 At Maria omnia conservabat verba hæc, conjiciens in corde suo.

20 Et reversi sunt pastores, glorificantes et laudantes Deum in omnibus quæ audierant et viderant, sicut dictum est ad illos.

21 Et quando impleti sunt dies octo circumcidendi puerulum, et vocatum est nomen ejus JESUS, vocatum ab angelo ante concipi eum in utero.

22 Et quum impleti sunt dies purgationis eorum, secundum legem Mòsi, tulerunt illum in Hierusalem, sistere Domino :

23 Sicut scriptum est in lege Domini : Quia omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur :

24 Et dare hostiam, secundum dictum in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.

25 Et ecce erat homo in Hierusalem, cui nomen Simeon : et homo iste justus et religiosus, expectans consolationem Israël : et Spiritus sanctus erat super eum.

26 Et erat ei responsum à Spiritu sancto, non videre mor-

μη ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἰδῆ τὸν Χριστὸν Κυρίου.

27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,

28 Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε·

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου δέσποτα, κατὰ τὸ ῥημά σου, ἐν εἰρήνῃ·

30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,

31 Ὁ ἠτοιμάσας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν·

32 Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ.

33 Καὶ ἦν Ἰωσήφ κὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαρίαν τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοῦ, ἔτος κείται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον.

35 Καὶ σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὥπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφήτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἕτη μετὰ ἀνδρὸς ἐκτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς.

37 Καὶ αὕτη χήρα ὡς ἑτῶν ἑβδοηκονταεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστειαῖς καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

38 Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ,

tem, prius quam videret Christum Domini.

27 Et venit in spiritu in templum. Et in inferre parentes puerum Jesum, ad facere ipsos secundum consuetum Legis circa eum :

28 Et ipse accepit eum in ulnas suas, et benedixit Deum, et dixit :

29 Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum, in pace :

30 Quia viderunt oculi mei Salutare tuum,

31 Quod parasti ante faciem omnium populorum :

32 Lumen ad revelationem Gentium, et gloriam plebis tuæ Israël.

33 Et erat Joseph et mater ejus mirantes super dictis de illo.

34 Et benedixit illis Simeon, et dixit ad Mariam matrem ejus : Ecce hic jacet in casum et resurrectionem multorum in Israël, et in signum contradictum.

35 Et tuam verò ipsius animam pertransibit gladius : ut revelentur ex multis cordibus ratiocinationes.

36 Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, ex tribu Aser : hæc progressa in diebus multis, vivens annos cum viro septem à virginitate sua.

37 Et hæc vidua quasi annorum octoginta quatuor : quæ non discedebat à templo, jejuniis et obsecrationibus serviens nocte ac die.

38 Et illa hac ipsa hora superveniens vicissim confiteba-

καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λίστρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παῖδιον ἤρξαντο, καὶ ἐκραταιώθη πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν ὀκτώκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱερουσαλίμα, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς·

43 Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοῦς, ὑπέμεινον Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἤλθον ἡμέρας ὀδόν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς.

45 Καὶ μὴ εὕροντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητούντες αὐτόν.

46 Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

47 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.

48 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλήγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν ἕως; Ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ ἰδοὺ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.

49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί

tur Domino; et loquebatur de illo omnibus expectantibus redemptionem in Hierusalem.

39 Et ut perfecerunt omnia quæ secundum legem Domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazaret.

40 At puer crescebat, et corroborabatur spiritu, plenus sapientia : et gratia Dei erat in illo.

41 Et ibant parentes ejus per annum in Hierusalem festo Paschæ.

42 Et quum factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis in Hierosolyma, secundum consuetudinem festi,

43 Et consummantibus dies, in reverti ipsos, remansit Jesus puer in Hierusalem : et non cognovit Joseph et mater ejus

44 Existimantes autem illum in comitatu esse, venerunt dici iter : et requirebant eum in cognatis, et in notis.

45 Et non inveniētes eum, regressi sunt in Hierusalem, quærentes eum.

46 Et factum est, post dies tres invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum, et audientem illos, et interrogantem eos.

47 Stupebant autem omnes audientes eum, super intelligentia et responsis ejus.

48 Et videntes ipsum, attenti fuerunt : et ad illum mater ejus dixit : Fili, quid fecisti nobis sic ? ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te.

49 Et ait ad illos : Quid

ὅτι ἐζητεῖτέ με ; οὐκ ἤδουτε ἔτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναι με ;

50 Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

51 Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**Ν ἔτει δὲ πεντηκωδοκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνιτίδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχούντος,

2 Ἐκ' ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱόν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περιχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφθισιν ἀμαρτιῶν·

4 Ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· “ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδὸς ἰσias.

6 Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ ”

quod quærebatis me ? nesciebatis quia in his Patris mei oportet esse me ?

50 Et ipsi non intellexerunt verbum, quod loquutus est ad eos.

51 Et descendit cum eis, et venit in Nazaret : et erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo.

52 Et Jesus proficiebat sapientia et ætate, et gratia apud Deum et homines.

CAPUT III.

1 **I**N anno autem quinto decimo imperii Tiberii Cæsaris, præside[n]te Pontio Pilato Judææ, et tetrarcha Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarcha Iturææ, et Trachonitidis regionis, et Lysania Abilenæ tetrarcha,

2 Sub principibus Sacerdotum Anna et Cajapha, factum est verbum Dei ad Joannem Zachariæ filium in deserto.

3 Et venit in omnem circa regionem Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum :

4 Sicut scriptum est in libro sermonum Esaiæ prophetæ, dicentis : Vox clamantis in deserto : Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.

5 Omnis vallis implebitur, et omnis mons et collis humiliabitur : et erunt prava in directam, et asperæ in vias planas :

6 Et videbit omnis caro Salutare Dei.

7 Ἐλθεν ἕν τοῖς ἐκπορευομέ-
οις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ·
Ἰεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν
ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης
ὀργῆς;

8 Ποιήσατε ἕν καρπούς ἀξίους
τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἀρξήσθε
λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν
ἐν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

9 Ἦδη δὲ κη ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν
ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν ἕν
δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν,
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

10 Καὶ ἐσηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχ-
λοι λέγοντες· Τί ἕν ποιήσομεν;

11 Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς·
Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω
τῷ μὴ ἔχοντι· κη ὁ ἔχων βρώματα,
ὁμοίως ποιείτω.

12 Ἦλθον δὲ κη τελῶναι βαπ-
τισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν·
Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;

13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·
Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διαταγαμέ-
νον ὑμῖν πράσσετε.

14 Ἐσηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ
στρατεύομενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς
τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Μηδένα διασεύσητε, μηδὲ
συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκείσθε τοῖς
ὀφωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ,
καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός.

16 Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης,
ἅπασι λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι
βαπτίζω ὑμᾶς· ἐρχεται δὲ ὁ ἰσ-
χυρότερός μου, ἔκ ἐμοῦ ἰκανός

7 Dicebat ergo exeuntibus
turbis baptizari ab ipso : Ge-
nimina viperarum, quis osten-
dit vobis fugere à ventura ira ?

8 Facite ergo fructus dignos
pœnitentiæ, et ne cœperitis di-
cere in vobis ipsis : Patrem
habemus Abraham. Dico enim
vobis, quia potest Deus de la-
pidibus istis suscitare filios
Abrahæ.

9 Jam vero et securis ad ra-
dicem arborum posita est :
Omnis ergo arbor non faciens
fructum pulchrum exciditur,
et in ignem mittitur.

10 Et interrogabant eum
turbæ, dicentes : Quid ergo
faciemus ?

11 Respondens autem, di-
cebat illis : Habens duas tuni-
cas, tradat non habenti : et
habens escas similiter faciat.

12 Venerunt autem et pub-
licani baptizari, et dixerunt ad
illum : Magister, quid facie-
mus ?

13 Ille autem dixit ad eos.
Nihil amplius præter constitu-
tum vobis exigit.

14 Interrogabant autem eum
et milites, dicentes : Et nos
quid faciemus ? Et ait ad eos :
Neminem concutiatis, neque
calumniemini : et contenti es-
tote stipendiis vestris.

15 Expectante autem popu-
lo, et ratiocinantibus omnibus
in cordibus suis de Joanne, ne
forte ipse esset Christus,

16 Respondit Joannes omni-
bus dicens : Ego quidem aqua
baptizo vos : venit autem for-
tior me, cujus non sum dignus

λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ἡμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πυρὶ·

17 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίσει τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέσσει.

18 Πολλὰ μὲν ἐν καὶ ἑτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.

19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ἐκ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναίκος Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ἃν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,

20 Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ παῖσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν,

22 Καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐκ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ἠυδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ἃν ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλὶ,

24 Τοῦ Ματθαί, τοῦ Λευὶ, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ,

25 Τοῦ Ματθαίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναοῦμ, τῆ Ἐσλὶ, τῆ Ναγγαί,

26 Τοῦ Μαῦθ, τοῦ Ματθαίου, τοῦ Σεμεὶ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα,

27 Τοῦ Ἰωαννά, τοῦ Ἰησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρί,

28 Τοῦ Μελχί, τοῦ Ἀδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἰηρ,

solvere corrigiam calceamentorum ejus : ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, et igni.

17 Cujus ventilabrum in manu ejus, et perpurgabit aream suam, et congregabit triticum in horreum suum : at paleam comburet igni inextinguibili.

18 Multa quidem igitur et alia exhortans evangelizabat populum

19 At Herodes tetrarcha, correptus ab illo de Herodiade uxore fratris sui Philippi, et de omnibus quæ fecit malis Herodes.

20 Adjecit et hoc super omnia, et inclusit Joannem in carcerem.

21 Factum est autem in baptizari omnem populum, et Jesu baptizato, et orante, apertum esse cælum :

22 Et descendisse Spiritum sanctum corporali specie sicut columbam in ipsum : et vocem de cælo fieri, dicentem : Tu es filius meus dilectus : in te complacui mihi.

23 Et ipse erat Jesus quasi annorum triginta incipiens existens, ut existimabatur filius Joseph, Heli,

24 Matthat, Levi, Melchi, Janna, Joseph,

25 Mattathix, Amos, Naum, Esli, Nange,

26 Mabath, Mattathix, Se meci, Joseph, Juda,

27 Joanna, Resa, Zorobabel, Salathiel, Neri,

28 Melchi, Addi, Cosam, Elmodam, Er.

29 Τοῦ Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέζερ,
τοῦ Ἰωρσίμ, τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευί,

30 Τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα,
τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάν, τοῦ Ἐλια-
κίμ,

31 Τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαινάν,
τοῦ Ματταθά, τοῦ Ναθάν τοῦ Δα-
βίδ,

32 Τοῦ Ἰσσαι, τοῦ Ὀβηδ,
τοῦ Βοὺζ, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασ-
σών,

33 Τοῦ Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀ-
ράμ, τοῦ Ἐσρώμ, τοῦ Φαρῆς, τοῦ
Ἰούδα,

34 Τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ
τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Να-
χώρ,

35 Τοῦ Σαρούχ, τοῦ Ῥαγαῦ,
τοῦ Φαλέκ, τοῦ Ἐβέρ, τοῦ Σαλά,

36 Τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἀρφαξάδ,
τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ,

37 Τῆ Μαθουσάλα, τῆ Ἐνώχ,
τοῦ Ἰαρεδ, τοῦ Μαλαλεήλ, τοῦ
Καϊνάν,

38 Τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σηθ, τοῦ
Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

29 Jesu, Eliezer, Jorim
Matthath, Levi,

30 Simeon, Juda, Joseph,
Jonan, Eliacim,

31 Melea, Menan, Matta-
tha, Nathan, David,

32 Jesse, Obed, Booz, Sal-
mon, Naasson,

33 Aminadab, Aram, Esrom,
Phares, Judæ,

34 Jacob, Isaac, Abrahæ,
Thare, Nachor,

35 Saruch, Ragau, Phalec,
Eber, Salæ,

36 Cainan, Arphaxad, Sem,
Noë, Lamech,

37 Mathusalæ, Enoch, Ja-
red, Malaleel, Cainan,

38 Enos, Seth, Adam, Dei.

Κεφ. δ. 4.

1 Ἰησοῦς δὲ πνεύματος ἁγίου
ἐλήρης ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ
Ἰορδάνου· καὶ ἦγεντο ἐν τῷ πνεύ-
ματι εἰς τὴν ἔρημον,

2 Ἡμέρας τεσσαράκοντα πει-
ραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις· καὶ συνετελεσθειῶν αὐτῶν,
ἔστρεψεν ἐπιστάσας.

3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος·
Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ
τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.

4 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς
αὐτὸν, λέγων· Γέγραπται· “Ὅτι
οὐκ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄν-
θρωπος, ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι
Θεοῦ.”

CAPUT IV.

1 JESUS autem plenus Spi-
ritu sancto regressus est
à Jordane : et agebatur in Spi-
ritu in desertum,

2 Diebus quadraginta tenta-
tus à diabolo : Et non mandu-
cavit quicquam in diebus illis :
et consummatis illis, postea
esuriit.

3 Et dixit illi diabolus : Si
filius es Dei, dic lapidi huic ut
fiat panis.

4 Et respondit Jesus ad il-
lum, dicens : Scriptum est
Quia non in pane solo vivet
homo, sed in omni verbo Dei

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλόν, ἐδείξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμή χρόνου,

6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὃ ἐὰν θέλω, δίδωμι αὐτήν.

7 Σὺ ἔν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου πάντα.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἔπαγε· οὐκ ἴσσω με σατανᾶ· γέγραπται γάρ, Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ στερέγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

10 Γέγραπται γάρ, “Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντέλειται περὶ σου, τοῦ διαφυλάξαι σε·

11 Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.”

12 Καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι εἴρηται· “Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.”

13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ’ ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ἀπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, ἧ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰθὺς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.

5 Et subducens illum diabolus in montem excelsum, ostendit illi omnia regna habitatae in puncto temporis.

6 Et ait illi diabolus : Tibi dabo auctoritatem hanc universam, et gloriam illorum : quis mihi tradita est, et cui volo, do eam.

7 Tu ergo si adoraveris coram me, erunt tua omnia.

8 Et respondens illi dixit Jesus : Abscede retro me satana : Scriptum est enim Adorabis Dominum Deum tuum, et illi soli servies.

9 Et duxit illum in Jerusalem, et statuit eum super pinnam templi : et dixit illi : Si filius es Dei, jace teipsum hinc deorsum.

10 Scriptum est enim, quod angelis suis mandabit de te, custodire te :

11 Et quia in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

12 Et respondens ait illi Jesus : Quod dictum est : Non tentabis Dominum Deum tuum.

13 Et finiens omnem tentationem diabolus, recessit ab illo usque ad tempus.

14 Et regressus est Jesus in virtute Spiritus in Galilaeam et fama exiit per universam circumregionem de illo :

15 Et ipse docebat in synagogis eorum, glorificatus ab omnibus.

16 Et venit in Nazaret, ubi erat nutritus : et intravit secundum consuetum sibi, in die Sabbatorum in synagogam : et surrexit legere.

17 Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀναπέψας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον ἔην γεγραμμένον·

18 “ Πνεῦμα Κυρίου ἐπ’ ἐμὲ, ἔνευεν ἔχρισέ με· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς τυφλοὺς ἀπέσταλκέ με, ἐν καρδίᾳ,·

19 Κηρύξαι ἀρχαλιώταις ἄφρων, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστείλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφίσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.”

20 Καὶ πεψύχας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισεν· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ·

21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφή αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν.

22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ θαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἐλεγον· Οὐχ ἱσθός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ ;

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτάς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναούμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 Εἶπε δὲ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 Ἐπ’ ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰηλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἑτὴ τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν·

26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἰηλίας εἰ μὴ εἰς Σάρπτα εἰς Σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα χήραν.

17 Et traditus est illi liber Esaiæ prophetæ : Et explicans librum, invenit locum ubi erat scriptum :

18 Spiritus Domini super me, cujus gratia unxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde,

19 Prædicare captivis remissionem, et cæcis restitutionem visus, ablegare confractos in remissione, prædicare annum Domini acceptum.

20 Et plicans librum, redens ministro, sedit : Et omnium in synagoga oculi erant intendentes ei.

21 Cœpit autem dicere ad illos : Quia hodie impleta est scriptura hæc in auribus vestris.

22 Et omnes testificabantur ei, et mirabantur in verbis gratiæ, exeuntibus ex ore ipsius, et dicebant : Nonne hic est filius Joseph ?

23 Et ait ad illos : Omnino dicetis mihi similitudinem hanc· Medice, cura teipsum : quanta audivimus facta in Capernaum, fac et hic in patria tua.

24 Ait autem : Amen dico vobis, quia nemo Propheta acceptus est in patria sua.

25 In veritate dico vobis : Multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israël, quando clausum est cælum ad annos tres et menses sex, ut facta est fames magna in omnem terram :

26 Et ad nullam illarum missus est Elias, si non in Sarpta Sidonis, ad mulierem viduam.

27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμᾶν ὁ Σύρος.

28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἑφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' ἧς ἡ πόλις αὐτῶν κτισθεῖσα, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἔπορεύετο.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι.

32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 Λέγων· Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἀγιος τοῦ Θεοῦ.

35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἔβησαν αὐτὸν τὸ δαμόνιον εἰς μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας καὶ συνέλαλλον πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος ἱστος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;

37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σιμων

27 Et multi leprosi erant sub Elisæo Propheta in Israël, et nemo ex iis mundatus est, si non Neemah Syrus.

28 Et repleti sunt omnes ira in synagoga, audientes hæc.

29 Et surgentes ejecerunt illum extra civitatem : et duxerunt illum usque ad superciliium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ad præcipitandum eum.

30 Ipse autem transiens per medium illorum, profectus est.

31 Et descendit in Capernaum civitatem Galilææ : et erat docens illos in Sabbatis.

32 Et percellerantur in doctrina ejus : quia in auctoritate erat sermo ipsius.

33 Et in synagoga erat homo habens spiritum dæmonii immundi : et exclamavit voce magna,

34 Dicens : Sine, quid nobis et tibi Jesu Nazarene ? venisti perdere nos ? scio te quis sis, sanctus Dei.

35 Et objurgavit illum Jesus, dicens : Obmutesce, et exi ab eo. Et projiciens illum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihil nocens ei.

36 Et factus est pavor in omnes : et colloquebantur ad invicem, dicentes : Quod verbum hoc, quia in auctoritate et efficacia imperat immundis spiritibus, et exeunt ?

37 Et exiit resonantia de illo in omnem locum circumregionis.

38 Surgens autem ex synagoga, introivit in domum Simo

17 Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀναπείρας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον ἔην γεγραμμένον·

18 “ Πνεῦμα Κυρίου ἐπ’ ἐμέ, ἵ ἐνεκεν ἔχρησέ με· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς τυνητετριμμένους τὴν καρδίαν,

19 Κηρύξαι ἀϋχαλωτοῖς ἄφρων, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστείλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφῆσει, κηρύξαι ἠναιετὸν Κυρίου δεκτόν.”

20 Καὶ πείρας τὸ βιβλίον, ἀποδοῖς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ·

21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς· Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν.

22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Οὐχ Ἰσὺς ἐστὶν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσαμεν γινόμενα ἐν τῇ Καπερναούμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 Εἶπε δὲ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστὶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 Ἐπ’ ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν·

26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρρατα ἕως Σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα χήραν.

17 Et traditus est illi liber Esaiæ prophetæ : Et explicans librum, invenit locum ubi erat scriptum :

18 Spiritus Domini super me, cujus gratia unxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde,

19 Prædicare captivis remissionem, et cæcis restitutionem visus, ablegare contractos in remissione, prædicare annum Domini acceptum.

20 Et plicans librum, rediens ministro, sedit : Et omnium in synagoga oculi erant intendentes ei.

21 Cœpit autem dicere ad illos : Quia hodie impleta est scriptura hæc in auribus vestris.

22 Et omnes testificabantur ei, et mirabantur in verbis gratiæ, exeuntibus ex ore ipsius, et dicebant : Nonne hic est filius Joseph ?

23 Et ait ad illos : Omnino dicetis mihi similitudinem hanc· Medice, cura teipsum : quanta audivimus facta in Capernaum, fac et hic in patria tua.

24 Ait autem : Amen dico vobis, quia nemo Propheta acceptus est in patria sua.

25 In veritate dico vobis : Multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israël, quando clausum est cælum ad annos tres et menses sex, ut facta est fames magna in omnem terram :

26 Et ad nullam illarum missus est Elias, si non in Sarrepta Sidonie, ad mulierem viduam.

27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.

28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἰβρύδος τοῦ ὄρους, ἐφ' ἧς ἡ πόλις αὐτῶν ἐκδομήθητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἔπορεύετο.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καπερναοὺμ πάλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι·

32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαμμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 Λέγων· Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ βίβαν αὐτὸν εἰς δαμμόνιον εἰς μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος ἔτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;

37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμων-

27 Et multi leprosi erant sub Elisæo Propheta in Israël, et nemo ex iis mundatus est, si non Neemah Syrus.

28 Et repleti sunt omnes ira in synagoga, audientes hæc.

29 Et surgentes eiecerunt illum extra civitatem: et duxerunt illum usque ad superciliium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ad præcipitandum eum.

30 Ipse autem transiens per medium illorum, profectus est.

31 Et descendit in Capernaum civitatem Galilææ: et erat docens illos in Sabbatis.

32 Et percellabantur in doctrina ejus: quia in auctoritate erat sermo ipsius.

33 Et in synagoga erat homo habens spiritum dæmonii immundi: et exclamavit voce magna,

34 Dicens: Sine, quid nobis et tibi Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis, sanctus Dei.

35 Et objurgavit illum Jesus, dicens: Obmutesce, et exi ab eo. Et projiciens illum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihil nocens ei.

36 Et factus est pavor in omnes: et colloquebantur ad invicem, dicentes: Quod verbum hoc, quia in auctoritate et efficacia imperat immundis spiritibus, et exeunt?

37 Et exiit resonantia de illo in omnem locum circumregionis.

38 Surgens autem ex synagoga, introivit in domum Simo-

νος· πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς·

39 Καὶ ἐπιστάς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησέ τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενούντας νόσοις κοικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεῖς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.

41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἐρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτησαν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

44 Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

Κεφ. ε. 5.

1 **Ε**Γένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἰσθῆς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ·

2 Καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἰσθῆτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἄλλοις ἀποβάαντες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκευα.

3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν

nis: Socrus autem Simonis erat detenta feбри magna: et rogaverunt illum de ea.

39 Et adstans super illam, imperavit feбри: et dimisit illam: continuo autem surgens ministrabat illis.

40 Occidente autem Sole, omnes quotquot habebant infirmos morbis variis, ducebant illos ad eum: Verum unicuique ipsorum manus imponens, curabat eos.

41 Exibant autem et dæmonia à multis, clamantia et dicentia: Quia tu es Christus Filius Dei. Et increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant Christum ipsum esse.

42 Facta autem die egressus ibat in desertum locum: et turbæ requirebant eum, et venerunt usque ad ipsum: et detinebant illum non proficisci ab eis.

43 Ille vero ait ad eos: Quia et aliis civitatibus evangelizare me oportet regnum Dei: quia ad hoc missus sum.

44 Et erat prædicans in synagogis Galilææ.

CAPUT V.

1 **F**ACTUM est autem in eo turbam superjacere ei ad audiendum verbum Dei, et ipse erat stans juxta stagnum Genesaret.

2 Et vidit duo navigia stantia secus stagnum: at piscatores descendentes ex eis, abluebant retia.

3 Ascendens autem in unam navium, quæ erat Simonis, re-

ἀπὸ τῆς γῆς ἱσταναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τῆ πλοίου τοὺς ὄχλους.

4 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων, εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιᾶσαντες, οὐδὲν ἐλάβαμεν· ἐπεὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον.

6 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολὺ· διεῤῥήγγυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν,

7 Καὶ κατένυσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντος συλλαβεῖσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἐπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυβιζεσθαι αὐτά.

8 Ἴδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προσέειπε τοῖς γίνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων· Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνήρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε.

9 Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπεὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ᾤ συνέλαβον·

10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.

11 Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, προσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· Κύριε, εἰὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.

13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα,

gavit eum à terra reducere pusillum : Et sedens docebat ex navigio turbas.

4 Ut autem cessavit loquens, dixit ad Simonem : Reduc in altum, et laxate retia vestra in capturam.

5 Et respondens Simon dixit illi : Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus : in autem verbo tuo laxabo rete.

6 Et hoc facientes concluderunt multitudinem piscium multam : disrumpebatur autem rete eorum.

7 Et annuerunt sociis qui in alio navigio, ut venientes optularentur ipsis : Et venerunt, et impleverunt ambo navigia, ita ut mergi ipsa.

8 Videns autem Simon Petrus, accidit genibus Jesu, dicens : Exi à me, quia homo peccator sum, Domine.

9 Stupor enim occupaverat eum, et omnes qui cum illo, in captura piscium, quam simul ceperant.

10 Similiter autem et Jacobum et Joannem filios Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem Jesus : Ne time : ab hoc jam homines eris capiens.

11 Et subducentes navigia super terram, relinquentes omnia sequuti sunt eum.

12 Et factum est in esse ipsum in una civitatum, et ecce vir plenus lepra : et videns Jesum, procidens in faciem, rogavit eum, dicens : Domine, si vis, potes me mundare.

13 Et extendens manum,

ἤψατο αὐτοῦ, εἰπών· Θέλω, καθαρισθῆσι. Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

14 Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σιαντὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μάρτυριον αὐτοῖς.

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι φarisαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πόλεως κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.

18 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλυμῆνος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσνεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ·

19 Καὶ μὴ εὐρίντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἐμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.

20 Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φarisαῖοι, λέγοντες· Τίς ἐστὶν ἄνομος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;

22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμῶς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε

tetigit eum, dicens : Voio, mundare. Et confestim lepra discessit ab illo.

14 Et ipse præcepit illi nemini dicere : sed abiens ostende teipsum Sacerdoti, et offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moses, in testimonium illis.

15 Perambulabat autem magis sermo de illo : et conveniebant turbæ multæ audire, et curari ab ipso ab infirmitatibus suis.

16 Ipse autem erat secedens in desertis, et orans.

17 Et factum est in una dierum, et ipse erat docens : Et erant sedentes Pharisæi et Legis doctores, qui erant venientes ex omni vico Galilææ, et Judææ, et Hierusalem : et efficacia Domini erat in sanare eos.

18 Et ecce viri ferentes in lecto hominem qui erat paralyticus : et quærebant eum inferre, et ponere ante eum.

19 Et non inventes qua parte inferrent illum propter turbam, ascendentes super tectum, per tegulas summiserunt eum cum lectulo, in medium ante Jesum.

20 Et videns fidem eorum, dixit ei : Homo, remittuntur tibi peccata tua.

21 Et cœperunt ratiocinari Scribæ et Pharisæi, dicentes : Quis est hic qui loquitur blasphemias ? Quis potest dimittere peccata, si non solus Deus ?

22 Cognoscens autem Jesus ratiocinationes eorum respon-

πρὸς αὐτούς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ;

23 Τί ἐσὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφίενται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· Ἐγείρου καὶ περιπάτει ;

24 Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας, εἶπε τῷ παραλελυμένῳ· Σοὶ λέγω, ἔγειρου· καὶ ἄρας τὸ κλινίδιον σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.

25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν.

26 Καὶ ἐκστασις ἦλαθεν ἅπαντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες· Ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λεβὶν, καθήμενον ἐπὶ τῷ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.

28 Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λεβὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολλῶς, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.

30 Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες· Διατί μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε ;

31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτούς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

32 Οὐκ ἐλήλυθα καλεῖσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστύ-

dens dixit ad illos : Quid ratiocinamini in cordibus vestris ?

23 Quid est facilius dicere : Dimittuntur tibi peccata tua : an dicere : Surge et deambula ?

24 Ut autem sciatis quia auctoritatem habet filius hominis in terra dimittendi peccata, ait paralytico : Tibi dico, surge, et tollens lectulum tuum, vade in domum tuam.

25 Et confestim resurgens coram illis, tollens in quo jacebat, abiit in domum suam, glorificans Deum.

26 Et stupor cepit omnes et glorificabant Deum : Et repleti sunt timore, dicentes : Quia vidimus inopinata hodie.

27 Et post hæc exiit, et conspexit publicanum nomine, Levin, sedentem ad telonium, et ait illi : Sequere me.

28 Et relinquens omnia, surgens sequutus est eum.

29 Et fecit convivium magnum Levis ei in domo sua : et erat turba publicanorum multa, et aliorum, qui erant cum illis discumbentes.

30 Et murmurabant Scribæ eorum et Pharisæi ad discipulos ejus, dicentes : Quare cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis ?

31 Et respondens Jesus dixit ad illos : Non usum habent sani medico, sed male habentes.

32 Non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

33 Illi autem dixerunt ad eum : Quare discipuli Joannis

οὐσι σικκὰ, καὶ δεήσεις ποιῶνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν ;

34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ θυμῶντος, ἐν ᾧ θυμῶς μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστύειν ;

35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ἔσταν ἀπαρῆ ἀπ' αὐτῶν ὁ θυμῶς· τότε νηστεύσουσιν ἐν ἑκείναις ταῖς ἡμέραις.

36 Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

37 Καὶ ἄλλοις βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκούς καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολῶνται.

38 Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον· καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

39 Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιόν, εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

Κεφ. 6. 6.

1 **Ε**γένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἐπιλλοῦν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἔσθιον, ψάλλοντες ταῖς χερσίν.

2 Τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σαββάτοις ;

3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, ὅποτε ἐπέ-

jejunant frequenter, et obsecrationes faciunt, similiter et ii Pharisæorum : at tui edunt et bibunt ?

34 Is vero ait ad ipsos : Non potestis filios thalami, in quo sponsus cum illis est, facere jejunare ?

35 Venient autem dies, et quum ablatas fuerit ab illis sponsus, tunc jejunabunt in illis diebus.

36 Dicebat autem et similitudinem ad illos : Quia nemo adjectionem vestimenti novi adjicit ad vestimentum vetus : si vero non, et novum scindit, et veteri non convenit commisura à novo.

37 Et nemo conjicit vinum novum in utres veteres : si autem non, rumpet novum vinum utres, et ipsum effundetur, et utres peribunt.

38 Sed vinum novum in utres novos injiciendum, et utraque conservantur.

39 Et nemo bibens vetus, statim vult novum : dicit enim : Vetus utilis est.

CAPUT VI

1 **F**ACTUM est autem in Sabbato secundo primo transire ipsum per sata : et vellebant discipuli ejus spicas, et manducabant, confricantes manibus.

2 Quidam autem Pharisæorum dicebant illis : Quid facitis quod non licet facere in Sabbatis ?

3 Et respondens ad eos, dixit Jesus : Nec hoc legistis quod fecit David, quum esuris-

νασεν αὐτός, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες ;

4 Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ ἕξ οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς ;

5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, ᾧ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἦ δεξιὰ ἦν ξηρά.

7 Παραστήσαντες δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ δουρασκῶσι, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.

8 Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἐγείραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἕστη.

9 Εἶπον οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι· Ἐξεστὶ τοῖς σαββάσιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι ; ψυχὴν σώσαι, ἢ ἀπολέσαι ;

10 Καὶ περιεβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ Ἐκτείνον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ ἐποίησεν ἕτω καὶ ἀσκατσάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη.

11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, εἰ ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ.

13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσηρῶνθε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ

set ipse, et cum ipso existentes ?

4 Quomodo intravit in domum Dei, et panes propositionis sumpsit et manducavit, et dedit et his cum ipso, quos non licet manducare si non solos Sacerdotes ?

5 Et dicebat illis : Quia dominus est filius hominis et Sabbati.

6 Factum est autem in alio Sabbato, intrare ipsum in synagogam, et docere : Et erat ibi homo, et manus ejus dextra erat arida.

7 Observabant autem Scribæ et Pharisei si in Sabbato curaret eum ; ut invenirent accusationem ipsius.

8 Ipse vero sciebat ratiocinationes eorum : et ait homini aridam habenti manum : Surge, et sta in medium. Is autem surgens stetit.

9 Ait ergo Jesus ad illos . Interrogabo vos quid, licet Sabbatis benefacere, an malefacere ? animam servare, an occidere ?

10 Et circumspiciens omnes eos, dixit homini : Extende manum tuam. Is autem fecit ita, et restituta est manus ejus sana ut altera.

11 Ipsi autem repleti sunt amentia : et colloquebantur ad invicem, quidnam facerent Jesu.

12 Factum est autem in diebus illis, exiit in montem orare : et erat pernoctans in oratione Dei.

13 Et quum factus esset dies, advocavit discipulos suos

ἐκλεγόμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, ἕς
καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε.

14 Σίμωνα, ὃν κατ' ὠνόμασε
Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην, Φί-
λιππον καὶ Βαρθολομαῖον,

15 Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰά-
κωβον τὸν τοῦ Ἀλφαιου, καὶ Σίμω-
να τὸν καλούμενον Ζηλωτήν,

16 Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰού-
δαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο
προδότης.

17 Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν,
ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ· καὶ ὄχλος
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ
τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου
Τύρου καὶ Σιδῶνος· οἱ ἤλθον ἀκοῦ-
σαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν
νόσων αὐτῶν·

18 Καὶ οἱ ὀχλοῦμενοι ὑπὸ πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων· καὶ ἐθεραπεύ-
οντο.

19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτησεν
ἅπτειν αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ'
αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἴατο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, εἶπεν· Μακάριοι οἱ πτω-
χοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.

21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν·
ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ
κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε.

22 Μακάριοι ἐστε, ὅταν μισή-
σωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν
ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίωσι, καὶ
ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονη-
ρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

23 Χαίrete ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
καὶ σικυτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς
ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ

et eligens ex ipsis duodecim,
quos et Apostolos nominavit :

14 Simonem, quem, et no-
minavit Petrum, et Andream
fratrem ejus, Jacobum et Joan-
nem, Philippum et Bartholo-
mæum,

15 Matthæum et Thomam,
Jacobum Alphæi, et Simonem
vocatum Zeloten.

16 Judam Jacobi, et Judam
Iscariotem, qui et fuit traditor.

17 Et descendens cum illis,
stetit in loco campestri, et tur-
ba discipulorum ejus, et mul-
tudo copiosa plebis ab omni
Judæa, et Hierusalem, et mari-
tima Tyri et Sidonis, qui ve-
nerunt audire eum, et sanari à
languoribus suis :

18 Et vexati à spiritibus
immundis, et curabantur.

19 Et omnis turba quærebat
tangere eum : quia virtus de
illo exhibit, et sanabat omnes.

20 Et ipse elevans oculos
suos in discipulos suos, dice-
bat : Beati pauperes : quia
vestrum est regnum Dei.

21 Beati esurientes nunc :
quia saturabimini. Beati flen-
tes nunc : quia ridebitis.

22 Beati eritis quum oderint
vos homines, et quum separa-
verint vos, et exprobraverint,
et ejecerint nomen vestrum
tanquam malum, propter filium
hominis.

23 Gaudete in illa die, et
exultate : ecce enim merces
vestra multa in cælo : secun-

ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις
οἱ πατέρες αὐτῶν.

24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλου-
σίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν
ὑμῶν.

25 Οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπροσθησμέ-
σοι, ὅτι πεινάσετε· οὐαὶ ὑμῖν οἱ
γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ
κλαύσετε.

26 Οὐαὶ ἔταν καλῶς ὑμᾶς
εἰπῶσι πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ
ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπρο-
φήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 Ἄλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀ-
κούουσιν· Ἀγαπήσατε τοὺς ἐχθροὺς
ὑμῶν· καλῶς ποιῆτε τοῖς μισοῦσιν
ὑμᾶς,

28 Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμέ-
τους ὑμῖν· καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ
τῶν ἐπηραζόντων ὑμᾶς.

29 Τῷ τύποντι σε ἐπὶ τὴν σια-
γόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ
ἀπὸ τοῦ αἰροντός σου τὸ ἱμάσιον, καὶ
τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς·

30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτούντῳ σε,
δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἰροντός τὰ σά,
μὴ ἀπαίσει.

31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶ-
σιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς
ποιῆτε αὐτοῖς ὁμοίως.

32 Καὶ εἰ ἀγαπήσατε τοὺς ἀγα-
πῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐσ-
τί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς
ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.

33 Καὶ εἰ ἀγαθοποιήσατε τοὺς
ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν
χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ
τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.

34 Καὶ εἰ δὲν δανεῖζετε παρ' ὧν
ἐλάττειτε ἀπολαθεῖν, ποία ὑμῖν
χάρις ἐστί; καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ
ἁμαρτωλοῖς δανεῖζουσιν, ἵνα ἀπο-
λάβωσι τὰ ἴσα.

35 Πλὴν ἀγαπήσατε τοὺς ἐχθροὺς
ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιήσατε, καὶ δανεῖ-

dum hæc enim faciebant Pro-
phetis patres eorum.

24 Veruntamen vobis di-
vitibus, quia habetis consola-
tionem vestram.

25 Vobis impleti: quia
esurietis. Vobis ridentes
nunc: quia lugebitis et flebitis.

26 Vobis quum benedixerint
vobis homines: secundum hæc
enim faciebant pseudoprophe-
tis patres eorum.

27 Sed vobis dico audientibus:
Diligite inimicos vestros:
benefacite odio habentibus vos

28 Benedicite maledicenti-
bus vobis, et orate pro calum-
niantibus vos.

29 Percutienti te in maxil-
lam, præbe et alteram: et ab
aufेरente tuum vestimentum,
et tunicam ne prohibueris.

30 Omni autem petenti te,
da: et ab aufερente tua, ne re-
petas.

31 Et prout vultis ut faciant
vobis homines, et vos facite il-
lis similiter.

32 Et si diligitis diligentes
vos, quæ vobis gratia est? ete-
nim peccatores diligentes se
diligunt.

33 Et si benefeceritis bene-
facientibus vobis, quæ vobis
gratia est? Etenim peccatores
hoc ipsum faciunt.

34 Et si mutuum dederitis à
quibus speratis recipere, quæ
vobis gratia est? Etenim pec-
catores peccatoribus fæneran-
tur, ut recipiant æqualia.

35 Veruntamen diligite ini-
micos vestros, et benefacite, et

Ζεῖτε μηδὲν ἀπελπιζόντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσσεσθε οἱ υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστὸς ἔστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς.

36 Γίνεσθε ἔν οικίριμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οικίριμων ἔστι.

37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθήτε· μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε, ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε.

38 Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεποιημένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρήτε, ἀνιμετρήθήσεται ὑμῖν.

39 Εἴτε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτις δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον πεσοῦνται;

40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρητισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.

41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

42 Ἡ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφε, ἄφες ἐκβάλλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

43 Οὐ γὰρ ἔστι δένδρον καλόν, ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν·

44 Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ

mguum date nihil desperantes : et erit merces vestra multa, et eritis filii Altissimi : quia ipse benignus est super ingratos et malos.

36 Estote ergo misericordes, sicut et Pater vester misericors est.

37 Et ne judicate, et non judicabimini : Ne condemnate, et non condemnabimini : Absolvite, et absolvemini.

38 Date, et dabitur vobis : Mensuram bonam, confertam, et coagitatam, et supereffluentem dabunt in sinum vestrum : Quippe ea mensura qua mensi fueritis, remetientur vobis.

39 Dicebat autem similitudinem ipsis : Nunquid potest cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadent?

40 Non est discipulus super magistrum suum : perfectus autem omnis erit, sicut magister ejus.

41 Quid autem vides festucam in oculo fratris tui : at trabem in proprio oculo non animadvertis?

42 Aut quomodo potes dicere fratri tuo : Frater, sine ejiciam festucam quæ in oculo tuo : ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo, et tunc perspicies ejicere festucam ex oculo fratris tui.

43 Non enim est arbor pulchra faciens fructum putrem : neque arbor putris faciens fructum pulchrum.

44 Unaquæque enim arbor de proprio fructu cognoscitur

ἔξ ἀκαθῶν συλλέγουσι σῖκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλὴν.

45 Ὁ ἀγαθὸς ἀνθρώπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ σποράζει τὸ ἀγαθόν· ἡ δὲ πονηρὸς ἀνθρώπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ σποράζει τὸ πονηρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσώτατος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω ;

47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, ἡ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτούς, ἰποδείξω ὑμῖν τίμι ἔστιν ὁμοίως.

48 Ὅμοίως ἔστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομῶντι οἰκίαν, ὃς ἐσκαψὲ καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἐθήκε θεμελίον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέβηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλευσάσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὁμοίως ἔστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἢ προσέβηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Ε**ΠΙ δὲ ἐπαθήρως πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοῦμ.

2 Ἐκατοντάρχου δὲ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων, ἤμελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἔλθῶν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.

Non enim de spinis colligunt ficus, neque de ruho vindemiant uvam.

45 Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum : et malus homo de malo thesauro cordis sui profert malum : Ex enim abundantia cordis loquitur os ejus.

46 Quid autem me vocatis, Domine, Domine, et non facitis quæ dico ?

47 Omnis veniens ad me, et audiens meos sermones, et faciens eos, ostendam vobis cui sit similis.

48 Similis est homini ædificanti domum, qui fodit et profundum fecit, et posuit fundamentum supra petram : inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, et non potuit movere eam : fundata erat enim supra petram.

49 At audiens et non faciens similis est homini ædificanti domum super terram sine fundamento, cui illisus est fluvius, et continuo cecidit, et facta est ruina domus illius magna.

CAPUT VII.

1 **P**OSTQUAM autem implevit omnia verba sua in aures plebis, intravit in Capernaum.

2 Centurionis autem cujusdam servus male habens futurus erat interire, qui erat illi pretiosus.

3 Audiens autem de Jesu, misit ad eum seniores Judæorum, rogans eum, ut veniens servaret servum ejus

4 Οἱ δὲ παραγονόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες· Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο.

5 Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὑποδομήσεν ἡμῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπερσεύετο σὺν αὐτοῖς, ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐσεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς.

7 Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἤξιώσα πρὸς σε εἰσελθεῖν· ἀλλὰ εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ σὰϊς μου.

8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τέτρω· Περσεύθητι, καὶ πορεύσεται· καὶ ἄλλω· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, θαυμάσεν αὐτὸν· καὶ στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε· Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρον.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὑρον τὸν ἀσθενοῦντα δούλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῆς, ἀπερσεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναϊν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πολὺς.

12 Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πόλει τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο τοσσηκῶς, υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτῇ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ.

13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος,

4 Illi vero advenientes ad Jesum, precabantur eum studiosè, dicentes, Quia dignus est cui præberet hoc :

5 Diligit enim gentem nostram, et synagogam ipse ædificavit nobis.

6 At Jesus ibat cum illis. Jam vero eo non longe absente à domo, misit ad eum Centurio amicos, dicens ei : Domine, ne vexeris : non enim sum dignus ut meum sub tectum intres

7 Ideo neque meipsum sum dignum arbitratus ad te venire : sed dic verbo, et sanabitur puer meus.

8 Etenim ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites : et dico huic · Vade, et vadit : et alii : Veni, et venit : et servo meo : Fac hoc, et facit.

9 Audiens autem hæc Jesus, miratus est eum : et conversus, sequenti se turbæ dixit : Dico vobis, nec in Israël tantam fidem inveni.

10 Et reversi missi in domum, invenerunt languentem servum sanum.

11 Et factum est in deinceps ibat in civitatem vocatam Naïm : et simul ibant cum ipso discipuli ejus multi, et turba copiosa.

12 Ut vero appropinquavit portæ civitatis, et ecce efferebatur defunctus, filius unigenitus matri suæ : Et hæc vidua : et turbæ civitatis multa erat cum illa.

13 Et videns eam Dominus,

ἰσαλαγχισθη ἐπ' αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῆ· Μὴ κλαῖς.

14 Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σoroῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἕστησαν, καὶ εἶπε· Νεανίσκα, σοὶ λέγω, ἐγένεθαι.

15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἶδωκεν αὐτὸν τῆ μητρὶ αὐτοῦ.

16 Ἐλαβε δὲ φόβος ἀπαντας, καὶ ἰδοῦναι τὸν Θεόν, λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος ἴστος ἐν ἅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη οἱ μᾶθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.

19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

20 Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστιγῶν καὶ πνευματικῶν πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται,

23 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς

visceribus motus est super eam, et dixit illi : Ne fle.

14 Et accedens tetigit loculum, at portantes steterunt, Et ait : Adolescens, tibi dico, surge.

15 Et resedit mortuus, et cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ.

16 Cœpit autem timor omnes, et glorificabant Deum, dicentes : Quia Propheta magnus surrexit in nobis : et quia visitavit Deus plebem suam.

17 Et exiit sermo hic in universa Judæa de eo, et in omni circa regione.

18 Et nuntiaverunt Joanni discipuli ejus de omnibus his.

19 Et advocans duos quosdam discipulorum suorum Joannes, misit ad Jesum, dicens : Tu es veniens, aut alium expectamus ?

20 Accedentes autem ad eum viri, dixerunt : Joannes Baptista misit nos ad te, dicens : Tu es veniens, an alium expectamus ?

21 In ipsa autem hora curavit multos à morbis et flagellis, et spiritibus malis, et cæcis multis donavit videre.

22 Et respondens Jesus, dixit illis : Euntes renuntiate Joanni quæ vidistis et audistis : Quia cæci vident, claudi ambulat, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur.

23 Et beatus est quicumque non scandalizatus fuerit in me.

24 Abeunibus autem nuntiis Joannis, cœpit dicere tur-

ως ἐχλῆς περὶ Ἰωάννη· Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἐρημον θάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

25 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡματισμοῖς ἡμφιεσμένον; Ἰδοὺ, οἱ ἐν ἡματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶν.

26 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσύτερον προφήτου.

27 Οὗτός ἐστι περὶ ἧ γέγραπται· “ Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὅς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.”

28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστί.

29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἰδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·

30 Οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομοκαὶ τὴν βαυλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ’ αὐτοῦ.

31 Τίτι ἐν ὁμοίῳ τοὺς ἀνθρώπων τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίτι ἰν ὁμοιοί;

32 Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθήμενοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν· Ἠυλόησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὤρχησασθε· ἐθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων· καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει.

34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγετε,

bis de Joanne : Quid existis in deserto spectare ? arundinem a vento quassatam ?

25 Sed quid existis videre ? hominem in mollibus vestimentis amictum ? Ecce qui in veste gloriosa et luxa existentes, in domibus regum sunt.

26 Sed quid existis videre ? Prophetam ? Utique dico vobis, et abundantius Propheta.

27 Hic est de quo scriptum est : Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

28 Dico enim vobis, major in genitis mulierum Propheta Joanne Baptista nemo est : Qui autem minor in regno Dei, major illo est.

29 Et omnis populus audiens et publicani justificaverunt Deum, baptizati baptismum Joannis.

30 At Pharisei et Legisperiti consilium Dei spreverunt in semetipsos, non baptizati ab eo.

31 Ait autem Dominus : Cui ergo assimilabo homines generationis hujus ? et cui sunt similes ?

32 Similes sunt pueris in foro sedentibus, et loquentibus adinvicem, et dicentibus : Cantavimus tibiis vobis, et non saltastis : lamentavimus vobis, et non plorastis.

33 Venit enim Joannes Baptista neque panem manducans, neque vinum bibens : et dicitis, dæmonium habet.

34 Venit filius hominis manducans et bibens, et dicitis :

Ἰδοῦ, ἀνθρώπος φάγος καὶ οἴνοπό-
της, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτω-
λῶν.

35 Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 Ἦρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν
φαρισαίων, ἵνα φάγη μετ' αὐτοῦ·
καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
φαρισαίου, ἀπεκλίθη.

37 Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει,
ἥτις ἦν ἀμαρτωλὸς, ἐπηγουῖσα ὅτι
ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου,
κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου,

38 Καὶ στάσα παρὰ τοὺς πόδας
αὐτοῦ ἵκισα, κλαιούσα, ἤρξατο
βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δά-
κρυσι, καὶ ταῖς θριξί τῆς κεφαλῆς
αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει
τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειψε τῷ
μύρῳ.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ κα-
λέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέ-
γων· Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγι-
νωσκεν αἰεὶ τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ
ἥτις ἀπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλὸς
ἐστίν.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε
πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοὶ τι ει-
πεῖν. Ὁ δὲ φησὶ· Διδάσκαλε,
εἰπέ.

41 Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δε-
νειστῆ εἶναι· ὁ εἰς ἑξακτὰς δηνά-
ρια πεντακόντα, ὁ δὲ ἄλλος πεντή-
κοντα.

42 Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀπο-
δοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς
ἐν αὐτῶν, εἰπέ, ἀλείων αὐτὸν ἀγα-
πήσει;

43 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων, εἶ-
πεν· Ἰσολαμβάνω ὅτι ὃ τὸ πλείον
ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
Ὁρθῶς ἔκρινας.

44 Καὶ στραφείς πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα, τῷ Σίμωνι εἶπη· Βλέπεις

Ecce homo edax et vinum bi-
bens, amicus publicanorum et
peccatorum.

35 Et justificata est sapien-
tia à filiis suis omnibus.

36 Rogabat autem quidam
illum Pharisæorum, ut mandu-
caret cum illo : Et ingressus
in domum Pharisæi, discubuit.

37 Et ecce mulier in civi-
tate, quæ erat peccatrix, cog-
noscens quod accubuit in domo
Pharisæi, afferens alabastrum
unguenti :

38 Et stans secus pedes ejus
retro, fletus, cœpit rigare pe-
des ejus lachrymis, et capillis
capitis sui extergebat, et oscu-
labatur pedes ejus, et ungebat
unguento.

39 Videns autem Pharisæus
vocans eum, ait in seipso, di-
cens : Hic si esset Propheta,
sciret utique quæ et qualis mu-
lier, quæ tangit eum, quia pec-
catrix est.

40 Et respondens Jesus,
dixit ad illum : Simon, habeo
tibi aliquid dicere. Is vero
ait : Magister, dic.

41 Duo debitores erant fœ-
neratori cuidam : unus debe-
bat denarios quingentos, at al-
ter quinquaginta.

42 Non habentibus autem
illis reddere, ambobus donavit :
Quis ergo eorum, dic, plus eum
diliget ?

43 Respondens autem Si-
mon, dixit : subsumo quod cui
plus donavit. Ille autem dixit
ei : Recte judicasti.

44 Et conversus ad mulie-
rem, Simoni dixit : Vides hanc

ταύτην τὴν γυναῖκα ; εἰσῆλθὼν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπι τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε·

45 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας·

46 Ἐλαίω τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἠλειψας· αὕτη δὲ μύρω ἠλειψέ μου τοὺς πόδας·

47 Οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφένονται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίσται, ὀλίγον ἀγαπᾷ·

48 Εἶπε δὲ αὐτῇ· Ἀφένονται σου αἱ ἁμαρτίαι·

49 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακσίμνοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς ἔστος ἔστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν ;

50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην·

Κεφ. 8.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδους κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ·

2 Καὶ γυναῖκες τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία ἡ καλοῦμένη Μαγδαληνῆ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπτά ἐξεληλύθει,

3 Καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς·

mulierem ? Intravi tuam in domum, aquam ad pedes meos non dedisti : hæc autem lacrymis rigavit meos pedes, et capillis capitis sui extersit.

45 Osculum mihi non dedisti : hæc autem, ex quo intravi, non cessavit osculans meos pedes.

46 Oleo caput meum non unxisti : hæc autem unguento unxit meos pedes.

47 Cujus gratia, dico tibi, remittuntur peccata ejus multa, quoniam dilexit multum : Cui autem paululum dimittitur, paululum diligit.

48 Dixit autem ad illam : Remittuntur tua peccata.

49 Et cœperunt simul accumbentes dicere in seipsis : Quis hic est, qui et peccata dimittit ?

50 Dixit autem ad mulierem : Fides tua servavit te : vade in pacem.

CAPUT VIII.

1 **E**T factum est in deinceps, et ipse iter faciebat per civitatem et castellum, prædicans et euangelizans regnum Dei, et duodecim cum illo·

2 Et mulieres aliquæ : quæ erant curatæ à spiritibus malignis, et infirmitatibus : Maria vocata Magdalene, de qua dæmonia septem exierant :

3 Et Johanna uxor Chuzæ procuratoris Herodis, et Susanna, et aliæ multæ, quæ ministrabant ei de facultatibus suis·

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς·

5 Ἐξῆλθεν ὁ στείρων τοῦ σπειραίου τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπειρεῖν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ καταπατήθη, καὶ τὰ πτενιὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγον αὐτό.

6 Καὶ ἕτερον ἔπεσον ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φρενὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.

7 Καὶ ἕτερον ἔπεσον ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμψυῖσαι αὐτὰ ἀκανθαὶ ἀπέσπινξαν αὐτά.

8 Καὶ ἕτερον ἔπεσον ἐπὶ τὴν γῆν ἐν ἀγαθῇ, καὶ φρενὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων, ἐφώνη· Ὁ ἔχων ὠτα ἀκουέτω.

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, τίς ἐστὶ ἡ παραβολὴ αὕτη.

10 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιώσιν.

11 Ἔσται δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.

13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ἐταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ ἔτι ῥίζαν οὐκ ἔχουσι, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐκ καιρῷ πειρασμοῦ ἀπίστανται.

14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκανθὰς πτεσόν, ἔτι εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μερμηῶν καὶ πλοῦτου, καὶ ἡδο-

4 Conveniente autem turba plurima, et secundum civitatem advenientibus ad eum, dixit per similitudinem :

5 Exiit seminans seminare semen suum : et in seminando eum, hoc quidem cecidit secus viam, et conculcatum est : et volucres cæli comederunt illud.

6 Et aliud cecidit supra petram, et natum exaruit, propter non habere humorem.

7 Et aliud cecidit in medio spinarum, et simul enatæ spinæ suffocaverunt illud.

8 Et aliud cecidit in terram bonam : et enatum fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat : Habens aures ad audiendum audiat.

9 Interrogabant autem eum discipuli ejus, dicentes, quæ esset parabola hæc.

10 Is vero dixit : Vobis datum est nosse mysteria regni Dei : at cæteris in parabolis, ut videntes non videant, et audientes non intelligant.

11 Est autem hæc parabola : Semen est verbum Dei.

12 Qui autem secus viam, sunt audientes : deinde venit diabolus, et tollit verbum de corde eorum, ut ne credentes serventur.

13 Qui vero supra petram, qui quum audierint, cum gaudio suscipiunt verbum, et hi radicem non habent : qui ad tempus credunt, et in temptationis absistunt.

14 Quod autem in spinas cadens, hi sunt audientes, et à solitudinibus et divitiis et vo-

νθου τοῦ βίου πορευόμενοι συμπανί-
γονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν

15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῆ, ἔτοι εἰ-
σιν οἴτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ,
ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι,
καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἀψας,
καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω
κλίνης τίθεισιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας
ἐπιτίθεισιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
βλέπωσι τὸ φῶς.

17 Οὐ γὰρ ἔστι κρυπτόν ὃ οὐ
φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον,
ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν
ἐλθῆ.

18 Βλέπετε ἐν αὐτῷ ἀκούσατε ὅς
γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ
ὃς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν,
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρουγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν
ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ
τὸν ἔχλον.

20 Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λε-
γόμενοι· Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ σου ἑστήκεισιν ἔξω ἰδεῖν σε
θέλοντες.

21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε πρὸς
αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί
μου, ἔτοι εἰσὶν οἱ τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιοῦντες αὐ-
τόν.

22 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμε-
ρῶν, καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς πλοῖον, καὶ
οἱ παθησαὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν πρὸς
αὐτούς· Διέλθεμεν εἰς τὸ πέραν τῆς
λίμνης. Καὶ ἀνήχθησαν.

23 Πλωσάντων δὲ αὐτῶν ἀφύπ-
νωσε· καὶ κατέβη καιῖλα· ἀνέμου
εἰς τὴν λίμνην· καὶ συνεπληροῦντο,
καὶ ἐκινδύνευσαν.

24 Προσελθόντες δὲ διήγαγαν

luptatibus vitæ profecti suffi-
cantur, et non referunt frac-
tum.

15 Quod autem in pulchram
terram, hi sunt qui in corde
pulchro et bono, audientes ver-
bum retinent, et fructum se-
runt in patientia.

16 Nemo autem lucernam
accendens, operit eam vase,
aut subtus lectum ponit : sed
supra candelabrum ponit, ut
intranses aspiciant lumen.

17 Non enim est occultum
quod non manifestum fiet : nec
absconditum quod non cognos-
cetur, et in palam veniat.

18 Aspiciate ergo quomodo
auditis : Qui enim habet, dabi-
tur illi : et qui non habet, et
quod videtur habere, auferetur
ab illo.

19 Venerunt autem ad illum
mater et fratres ejus : et non
poterant contingere eum prop-
ter turbam.

20 Et nuntiatum est illi, di-
centibus : Mater tua et fratres
tui stant foris, videre te volen-
tes.

21 Ille autem respondens
dixit ad eos : Mater mea et
fratres mei, hi sunt verbum
Dei audientes, et facientes ip-
sum.

22 Et factum est in una die-
rum, et ipse ascendit in navi-
culam, et discipuli ejus : et ait
ad illos : Transeamus in ulte-
rius stagni. Et provecti sunt.

23 Navigantibus autem illis
sopitus est, et descendit pro-
cella venti in stagnum, et com-
plebantur, et periclitabantur.

24 Accedentes autem susci-

αὐτὸν, λέγοντες Ἐπιστάτα, τίς-τάτα, διαλλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε ἐν ἑνὶ ἀνίμῳ καὶ ἐν κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.

25 Ἐἶπε δὲ αὐτοῖς· Πού ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν· Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λογοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα Ἰσὸς ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπατάσσει, καὶ ἐν ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηῶν, ἧτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας.

27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ἐπήτησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαμόνια ἐκ χρόνων ἰκανῶν, καὶ ἰμάτιον οὐκ ἐνεδύδυσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνημασίν.

28 Ἴδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέειπεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς.

29 Παρήγγελλε γὰρ ἐνὶ πνεύματι ἐν ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις σινηρεῖσθαί αὐτὸν· καὶ ἰδεσμένῳ ἀλύσει καὶ πίδακι φυλασσόμενος, καὶ διαβήσων τὰ δεσμά, ἠλαίνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.

30 Ἐπερώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγιών· ὅτι δαμόνια πολλά εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.

31 Καὶ παρακάλεσεν αὐτὸν ἵνα μὴ διετάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἰκανῶν βοσκαζόμενων ἐν τῷ ἔρει· καὶ

taverunt eum, dicentes : Præceptor, præceptor, perimus. Ille autem excitatus objurgavit ventum et fluctuationem aquæ : et cessaverunt, et facta est tranquillitas.

25 Dixit autem illis : Ubi est fides vestra ? Timentes autem mirati sunt, dicentes ad invicem : Quisnam hic est, quia et ventis imperat et mari, et obediunt ei ?

26 Et navigaverunt ad regionem Gadarenorum, quæ est contra Galilæam.

27 Exeunti autem ipsi ad terram, occurrit illi vir quidam ex urbe, qui habebat dæmonia ex temporibus multis : et vestimento non induebatur, et in domo non manebat, sed in monumentis.

28 Videns vero Jesum, et exclamans, procidit illi, et vocem magna dixit : Quid mihi et tibi, Jesu Fili Dei altissimi ? obsecro te, ne me torqueas.

29 Præcipiebat enim spiritui immundo exire ab homine : Multis enim temporibus arripiebat illum : et vinciebatur catenis et compedibus custoditus : et perrumpens vincula agitabatur à dæmonio in deserta.

30 Interrogavit autem illum Jesus dicens : Quod tibi est nomen ? is autem dixit : Legio ; quia dæmonia multa intraverunt in eum.

31 Et rogaverunt illum ut non imperaret illis in abyssum abire.

32 Erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in

παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν καὶ ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς.

33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσήλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπέπνιγη.

34 Ἴδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγεννημένον, ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

35 Ἐξήλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀπ' ἧς τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἡματινόμενον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.

36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθής.

37 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀσελεθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν.

38 Ἐδίετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀπ' ἧς ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων·

39 Ἔπιστρέψε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

41 Καὶ ἰδοὺ ἦλθον ἀνὴρ ὡς ὄνομα Ἰάιρος, καὶ αὐτὸς ἀρχὼν τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,

monte : et rogabant eum ut permitteret eis in illos ingredi : et permisit illis.

33 Exeuntia autem dæmonia ab homine intraverunt in porcos : et impetu abiit grex præcepit in stagnam : et suffocatus est.

34 Videntes autem pascentes factum, fugerunt : et abeuntes nunciaverunt in civitatem et in agros.

35 Exierunt autem videre factum, et venerunt ad Jesum, et invenerunt sedentem hominem à quo dæmonia exierant, vestitum ac sana mente ad pedes Jesu : et timuerunt.

36 Nunciaverunt autem illis et videntes, quomodo servatus esset dæmoniacus.

37 Et rogaverunt illum omnis multitudo circum regionis Gadarenorum, abire ab ipsis : quia timore magno tenebantur : ipse autem ascendens in navim, reversus est.

38 Rogavit autem illum vir à quo exierant dæmonia, esse cum eo : dimisit autem eum Jesus, dicens :

39 Redi in domum tuam, et narra quanta fecit tibi Deus. Et abiit per universam civitatem prædicans quanta fecisset illi Jesus.

40 Factum est autem in redire Jesum, excepit illum turba : erant enim omnes expectantes eum.

41 Et ecce venit vir, cui nomen Jairus, et ipse princeps synagogæ erat : et cadens ad pedes Jesu, rogabat eum intrare in domum suam.

42 Ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι συνέπιπτον αὐτόν.

43 Καὶ γυνὴ ἔσα ἐν ῥύσει αἱματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς ἰατροὺς προσανακλιώσασα ἔλεον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' αἰδέσθης θεραπευθῆναι,

44 Προσελθοῦσα ἔαισθεν, ἤψατο τοῦ κρησπέδου τοῦ ἑματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς·

45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀβλάμενός μου; Ἀγνοομένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσι σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, τίς ὁ ἀβλάμενός μου;

46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἡψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνωσα δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.

47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσούσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπέγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἴαθη παραχρῆμα.

48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θάρσει θυγάτηρ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

49 Ἔστι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἐρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ· Ὅτι ἐθῆκας ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων· Μὴ φοβεῖσθε· μένοντες ἀίστασθε, καὶ σωθήσεσθε.

51 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς, καὶ τὴν μητέρα.

42 Quia filia unigenita erat ei ut annorum duodecim. et hæc moriebatur. In vero ire ipsum, turbæ comprimebant eum.

43 Et mulier existens in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quæ medicis impendens omnem vitam, non potuit ab ullo curari :

44 Accedens retro, tetigit fimbriam vestimenti ejus : et confestim stetit fluxus sanguinis ejus.

45 Et ait Jesus : Quis tangens me ? negantibus autem omnibus, dixit Petrus et qui cum illo : Præceptor, turbæ comprimunt te, et affligunt, et dicis : Quis tangens me ?

46 At Jesus dixit : Tetigit me aliquis : ego enim novi virtutem exeuntem de me.

47 Videns autem mulier quia non latuit, tremens venit, et adlabens ei, ob quam causam tetigerit eum, indicavit illi coram omni populo, et quemadmodum sanata sit confestim.

48 Ipse autem dixit ei : Confide filia : fides tua servavit te : vade in pace.

49 Adhuc autem illo loquente, venit quidam à principe synagogæ, dicens ei : Quia mortua est filia tua, ne vexa magistrum.

50 At Jesus audiens respondit illi, dicens : Ne time : tantum crede, et servabitur.

51 Ingressus autem in domum, non permisit intrare neminem si non Petrum et Jacobum et Joannem, et patrem puellæ, et matrem.

52 Ἐκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτηνον αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

53 Καὶ καταγέλων αὐτοῦ, εἶδότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατῆσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· Ἡ παῦς, ἐγείρου.

55 Καὶ ἀπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγῆν.

56 Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Κεφ. 9.

1 **Σ**Υγκαλεσάμενος δὲ πρὸς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν·

2 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας.

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴ εἶναι αἵρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε βλάβους, μήτε πέτραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά δύο χιτῶνας ἔχειν.

4 Καὶ εἰς τὴν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.

5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ ὀφείλωνται ὑμῶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κοινωστὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.

6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετραρχῆς τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα, καὶ διηπίρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ

52 Flebant autem omnes, et plangebant illam. Ille autem dixit : Ne flete : non est mortua, sed dormit.

53 Et deridebant eum, scientes quod mortua esset.

54 Ipse autem ejiciens foras omnes, et tenens manum ejus, clamavit, dicens : Puella, surge.

55 Et reversus est spiritus ejus, et surrexit continuo : et ordinavit illi dari manducare.

56 Et stupuerunt parentes ejus : ille autem præcepit illis nemini dicere factum.

CAPUT IX.

1 **C**ONVOCANS autem duodecim discipulos suos, dedit illis virtutem et potestatem super omnia dæmonia, et languores curare.

2 Et misit illos prædicare regnum Dei, et sanare infirmos.

3 Et ait ad illos : Nihil tuleritis in via, neque peram, neque panem, neque baculos, neque argentum, neque singuli duas tunicas habere.

4 Et in quamcumque domum intraveritis, ibi manete, et inde exite.

5 Et quicumque non receperint vos, exeuntes de civitate illa, etiam pulverem à pedibus vestris excutite in testimonium supra illos.

6 Egressi autem perambulabant per vicos, evangelizantes et curantes ubique.

7 Audivit autem Herodes Tetrarcha facta ab eo omnia, et hæsitabat, propter dici à

, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ
iv.

Ἰσὸς τινων δέ, ὅτι Ἡλίας
·νη· ἄλλων δέ, ὅτι προφήτης
ς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

9 Καὶ εἶπεν Ἡρώδης· Ἰωάν-
νην ἐγὼ ἀποκεφάλισα, τίς δὲ ἐστὶν
ἴστος, περὶ τοῦ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα ;
Καὶ ἐζήτησε ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀ-
πίστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα
ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτούς,
ἰπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον
ἐρημον πόλεως καλουμένης Βηθ-
σαιδά.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι γινόντες, ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξιόμενος αὐ-
τούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν
ἔχοντας θεραπεύει αὐτοῦ.

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν
προσελθόντες δὲ οἱ ὀδώδεκα εἶπον
αὐτῷ· Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα
ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλις κώμας καὶ
τοὺς ἀγροὺς, καταλύσωσι, καὶ ἐν-
ερῶσιν θεισισμὸν· ὅτι ὡς ἐν ἐρή-
μῳ τόπῳ ἐσμέν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Δότε
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον·
Οὐκ εἰσὶν ἡμῶν πλεῖον ἢ ἑνὲς ἄρτοι
καὶ δύο ἰχθύες, εἰ μήτι πορευθέντες
ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώματα.

14 Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεν-
τακισχίλιοι, εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτοὺς
κλισίας ἀνὰ πενήκοντα.

15 Καὶ ἐποίησαν ἴτω, καὶ κα-
τέκλιναν ἅπαντας.

16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους,
καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναθρόψας
εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτούς,

quibusdam, quia Joannes sur-
rexit à mortuis.

8 A quibusdam vero, quia
Elias apparuit : aliis autem,
quia propheta unus antiquorum
resurrexit.

9 Et ait Herodes : Joannem
ego decollavi, quis autem est
iste, de quo ego audio talia ? et
quærebant videre eum.

10 Et reversi Apostoli nar-
raverunt illi quæcumque fece-
runt : et assumens illos, seces-
sit seorsum in locum desertum
urbis vocatæ Bethsaidæ.

11 At turbæ cognoscentes
sequuntæ sunt illum, et excipi-
ens eos, loquebatur illis de
regno Dei, et opus habentes
cura sanabat.

12 At dies cœperat incli-
nare ; accedentes autem duo-
decim, dixerunt illi : Dimitte
turbam, ut abeuntes in qui in
circuitu vicos et agros, diver-
tant, et inveniant cibarium :
quia hic in deserto loco sumus.

13 Ait autem ad illos : Date
illis vos manducare. Illi autem
dixerunt : Non sunt nobis plus
quam quinque panes, et duo
pisces, si non quid euntes nos
emamus in omnem populum
hunc escas.

14 Erant enim fere viri
quinque mille : ait autem ad
discipulos suos : Facite discum-
bere illos discumbitus per quin-
quagenos.

15 Et fecerunt ita : et dis-
cumbere fecerunt omnes.

16 Accipiens autem quinque
panes, et duos pisces, respici-
ens in cælum, benedixit illis

καὶ κατέκλεισε, καὶ ἰδίῳ τοῦ μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ἄχλῳ.

17 Καὶ ἔφαγον, καὶ ἔχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινος δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατακλιθῆναι, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτοῦς, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄχλοι εἶναι;

19 Οἱ δὲ ἀπακριθόντες, εἶπον· Ἰωάννη τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίου· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε· Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμῆσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο,

22 Εἰπὼν· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἠγερθῆναι.

23 Ἐλεγε δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει δεῖξαι μοι εἰσεῖν, ἀπαρνησάσθαι ἑαυτὸν, καὶ ἀράσει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθήσει μοι.

24 Ὃς γὰρ ἂν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσει, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπόλεση τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, ζήσεται αὐτήν.

25 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς;

26 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται.

et fregit, et dedit discipulis, apponere turbæ.

17 Et manducaverunt, et saturati sunt omnes : et sublatum est abundans illis fragmentorum cophini duodecim.

18 Et factum est in esse ipsum orantem solitarie, simul erant ei discipuli, et interrogavit illos, dicens : Quem me dicunt turbæ esse ?

19 Illi autem respondentes, dixerunt : Joannem Baptistam· alii autem Eliam : alii vero, quia propheta quidam antiquorum resurrexit.

20 Dixit autem illis : Vos autem quem me dicitis esse ? respondens autem Petrus, dixit : Christum Dei.

21 Ille autem increpans illos, præcepit nemini dicere hoc,

22 Dicens : quia oportet filium hominis multa pati, et reprobari à senioribus et principibus sacerdotum, et Scribis, et occidi, et tertia die resurgere

23 Dicebat autem ad omnes Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam quotidie, et sequatur me.

24 Qui enim voluerit animam suam servare, perdet illam : qui autem perdiderit animam suam propter me, hic servabit illam.

25 Quid enim proficit homo lucratus mundum universum, seipsum autem perdens, aut damno affectus ?

26 Qui enim erubuerit me et meos sermones, hunc filius hominis erubescet, quum vene-

ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἳ οὐ μὴ γέρονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰακώβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσέβησθαι.

29 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσώχῃ αὐτῶν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἵπτερον, καὶ ὁ ἵματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕκαστράπτων.

30 Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας,

31 Οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ.

32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνω· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζῃ αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμῶς ὡς εἶναι καὶ ποιήσομεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σ.ι. καὶ Μωσῆϊ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίας· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.

34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐπινοῦντος εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτῷ ἀκούετε.

36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὐρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος· καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδὲν ἀπήγγειλαν ἐν ἑσπέραις ταῖς ἡμέραις ἐπὶ ἃν ἦν ἑωράκασιν.

rit in gloria sua et Patris, et sanctorum angelorum.

27 Dico autem vobis vere, Sunt aliqui hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei.

28 Factum est autem post verba hæc fere dies octo, et assumens Petrum et Joannem et Jacobum, ascendit in montem orare.

29 Et facta est in orando ipsum facies vultus ejus altera, et vestitus ejus albus refulgens.

30 Et ecce viri duo colloquebantur illi, qui erant Moses et Elias :

31 Qui visi in gloria, dicebant exitum ejus, quem futurus erat implere in Hierusalem.

32 At Petrus et qui cum illo erant gravati somno : evigilantes autem viderunt gloriam ejus, et duos viros simul stantes illi.

33 Et factum est in discedere ipsos ab illo, ait Petrus ad Jesum : Præceptor, pulchrum est nos hic esse : et faciamus tabernacula tria, unum tibi, et Mosi unum, et unum Eliæ, non sciens quid diceret.

34 Hæc autem illo dicente, facta est nubes, et obumbravit eos : timuerunt autem in illos intrare in nubem.

35 Et vox facta est de nube, dicens : Hic est filius meus dilectus, ipsum audite.

36 Et in fieri vocem, inventus est Jesus solus : et ipsi tacuerunt, et nemini enuntiaverunt in illis diebus nihil eorum quæ viderant.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήτησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

38 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων· Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον δεξιὸν τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς ἐστὶ μοι·

39 Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαιφνης κρᾶζει, καὶ σαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρίβων αὐτὸν·

40 Καὶ ἐδεδήθησαν τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἴδυνήθησαν.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἀπίστος καὶ δισσετραμμένη, ὅως ποῖτε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνεξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου.

42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἐξήρξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

43 Ἐξεπλήρσθησαν δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

45 Οἱ δὲ ἠγγύοντο τὸ βῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ βήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν

47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν δια-

37 Factum est autem in sequenti die, descendantibus illis de monte, occurrit illi turba multa.

38 Et ecce vir de turba exclamavit dicens : Magister, obsecro te, respice in filium meum, quia unigenitus est mihi :

39 Et ecce spiritus apprehendit eum, et subito clamat, et discerpit eum cum spuma, et vix descendit ab ipso, conterens eum.

40 Et rogavi discipulos tuos, ut ejicerent illum, et non poterunt.

41 Respondens autem Jesus, dixit : O generatio infidelis, et perversa, usquequo ero apud vos, et partiar vos ? adduc huc filium tuum.

42 Adhuc autem accedente eo, laceravit illum dæmonium, et dissipavit : increpavit autem Jesus spiritum immundum, et sanavit puerum, et reddidit illum patri ejus.

43 Stupebant autem omnes in magnitudine Dei. Omnibus autem mirantibus in omnibus quæ faciebat Jesus, dixit ad discipulos suos :

44 Ponite vos in aures vestras sermones istos : nam filius hominis futurus est traditi in manus hominum.

45 Illi autem ignorabant verbum istud, et erat occultum ab ipsis, ut non sentirent illud : et timebant interrogare eum de verbo hoc.

46 Intravit autem ratiocinatio in eos, quis esset major eorum.

47 At Jesus videns ratiocin-

λογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, λαβόμενος παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ,

43 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅς δὲ ἀνδρῶν τούτων τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἐάν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν τῶν ὑμῶν ὑπάρχων, ἵστος ἔσται μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· Ἐπιστάτα, εἰδορῶν εἶνα ἐπὶ τῷ ὀνόματι σου ἐκβάλλονται τὰ δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.

50 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

51 Ἐγένετο δὲ τῶν συμπληρουσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ,

52 Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῶν.

53 Καὶ οὐκ ἴδξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.

54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης εἶπον· Κύριε, θέλεις εἰπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῦσαι αὐτοὺς, ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν;

55 Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· Οὐκ οἶδατε οἶον πνεύματός ἐστε ὑμεῖς·

56 Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐ-

nationem cordis illorum, assumens puerum, statuit illum secus se :

48 Et ait illis : Quicumque susceperit istum puerum in nomine meo, me recipit : et quicumque me receperit, recipit mittentem me : qui enim minor in omnibus vobis existens, hic erit magnus.

49 Respondens autem Joannes, dixit : Præceptor, vidi-mus quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, et prohibuimus eum, quia non sequitur nobiscum.

50 Et ait ad illum Jesus : Ne prohibete : qui enim non est adversus nos, pro nobis est.

51 Factum est autem in compleri dies assumptionis ejus, et ipse faciem suam firmavit ire in Hierusalem :

52 Et misit nuncios ante conspectum suum : et euntes intraverunt in vicum Samaritanorum, ut pararent illi.

53 Et non receperunt eum, quia facies ejus erat iens in Hierusalem.

54 Videntes autem discipuli ejus Jacobus et Joannes, dixerunt : Domine, vis dicamur ignem descendere de cælo, et consumere illos, ut et Elias fecit ?

55 Conversus autem increpavit illos, et dixit : Non scitis cujus spiritus estis vos.

56 Nam filius hominis non venit animas hominum perdere, sed salvare. Et abierunt in alium vicum.

57 Factum est autem ambu

των ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπε τις πρὸς αὐτόν·
 Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ,
 Κύριε.

58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 Αἱ ἀλώπεκες φωλιούς ἔχουσι, καὶ
 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκη-
 νώσιν· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
 ἔχει τοῦ ἐν κεφαλῇ κλίνῃ.

59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον· Ἀκο-
 λούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε,
 ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον
 θάψαι τὸν πατέρα μου.

60 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυ-
 τῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγ-
 γελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκο-
 λουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ
 ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς
 τὸν οἶκόν μου.

62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰη-
 σοῦς· Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα
 αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς
 τὰ ὀπίσω, εὐθετός ἐστιν εἰς τὴν
 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ι. 10.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ
 Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδο-
 μήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
 ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς
 πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον ἃ ἔμελλεν
 αὐτὸς ἔρχεσθαι.

2 Ἐλεγεν ἔν πρὸς αὐτοὺς· Ὁ
 μὲν περισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται
 ὀλίγοι· δεήθητε ἔν τοῦ κυρίου τοῦ
 θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας
 εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

3 Ἵτάγετε· ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλ-
 λω ὑμᾶς ὡς ἄρνες ἐν μέσῳ λύκων.

4 Μὴ βαστάζετε βαλάντιον,
 μὴ σῆραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ
 μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησ-
 τε.

lantibus illis in via, dixit qui-
 dam ad illum : Sequar te quo-
 cumque abieres, Domine.

58 Et dixit illi Jesus : Vul-
 pes foveas habent, et volucres
 cæli nidos : verum filius homi-
 nis non habet ubi caput reclinet.

59 Ait autem ad alterum : Se-
 quere me. Ille autem dixit :
 Domine, permitte mihi abe-
 beunti primum sepelire patrem
 meum.

60 Dixit autem ei Jesus :
 Sine mortuos sepelire suos
 mortuos : tu autem abiens an-
 nuncia regnum Dei.

61 Ait autem et alter : Se-
 quar te, Domine : primum au-
 tem permitte mihi renuntiare
 his qui ad domum meam.

62 Ait autem ad illum Jesus :
 Nemo immittens manum suam
 ad aratrum, et respiciens in quæ
 retro, aptus est ad regnum
 Dei.

CAPUT X.

1 POST autem hæc desig-
 navit Dominus et alios
 septuaginta, et misit illos per
 binos ante faciem suam, in om-
 nem civitatem et locum quo
 futurus erat ipse venire.

2 Dicebat igitur ad illos :
 Ipsa quidem messis multa, at
 operarii pauci : rogate ergo
 dominum messis, ut emittat
 operarios in messem suam.

3 Ite, ecce ego mitto vos
 sicut agnos in medio luporum.

4 Ne portate marsupium,
 non peram, neque calceamen-
 ta : et neminem per viam sa-
 lutaveritis.

5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέλθησθε, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ·

6 Καὶ εἰάν μὲν ἦ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάβησι.

7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ἐστι ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστί. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

8 Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν,

9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἠγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἰπατέ·

11 Καὶ τὸν κοπιόρον τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, ἀπομασσίμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνοκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

13 Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, οὐαὶ σοὶ Βηθσαιδᾶ, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σακκῷ, καὶ σαδοῦ καθήμεναι μετενέησαν.

14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνοκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.

15 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ.

16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμὲ ἀκούει· ὁ δὲ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ

5 In quamcumque domum intraveritis, primum dicite : Pax domui huic.

6 Et si quidem fuerit ibi filius pacis, requiescet super illum pax vestra : si vero non, ad vos revertetur.

7 In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quæ apud illos : dignus enim operarius mercede sua est. ne transite de domo in domum.

8 Et in quamcumque civitatem intraveritis, et susceperit vos, manducate opposita vobis.

9 Et curate qui in illa infirmos, et dicite illis : Appropinquant in vos regnum Dei.

10 In quamcumque autem civitatem intraveritis, et non susceperint vos, exeuntes in plateas ejus, dicite :

11 Etiam pulverem adhærentem nobis de civitate vestra, abstergimus vobis : tamen hoc scitote, quia appropinquavit super vos regnum Dei.

12 Dico autem vobis, quia Sodomis in die illa remissius erit, quam civitati illi.

13 Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethsaida : quia si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes quæ factæ in vobis, olim utique in cilicio et cinere sedentes penitissent.

14 Veruntamen Tyro et Sidoni remissius erit in iudicio quam vobis.

15 Et tu Capernaum usque ad cælum exaltata, usque ad infernum demergeris.

16 Audiens vos, me audit et speruens vos, me spernit

ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες· Κύρις, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματι σου.

18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρων τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς ἄνω.

19 Ἴδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφιδων καὶ σκορπιῶν, καὶ ἐπὶ πάντα τὴν δύναμιν τοῦ ἔχθρου, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ.

20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῶν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ἐν αὐτῇ ᾗ ὥρα ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἐξομολογούμαι σοι πάτερ, Κύρις τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνεσῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· καὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἡμᾶροσθῆ σου.

22 Καὶ στραφείς πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶπε· Πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδὲς γινώσκει τίς ἐστίν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστίν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱός ἀποκαλύψαι.

23 Καὶ στραφείς πρὸς τοὺς μαθητάς, κατ' ἰδίαν εἶπε· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφήται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδοὺ, νομικῶς τις ἀνέστη,

at me spernens, spernit mittentem me.

17 Reversi sunt autem septuaginta cum gaudio, dicentes: Domine, etiam dæmonia subjiuntur nobis in nomine tuo.

18 Ait autem illis: Videbam Satanam sicut fulgur de cælo cadentem.

19 Ecce do vobis potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones, et super omnem virtutem inimici: et nihil vobis nocebit.

20 Veruntamen in hoc ne gaudete, quia spiritus vobis subjiuntur: gaudete autem magis quod nomina vestra scripta sunt in cælis.

21 In ipsa hora exultavit spiritu Jesus, et dixit: Confiteor tibi Pater, Domine cæli et terræ, quod abscondisti hæc à sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis: etiam Pater, quoniam sic factum est beneplacitum ante te.

22 Omnia mihi tradita sunt à Patre meo: et nemo scit quis sit Filius, si non Pater: et quis sit Pater, si non Filius, et cui voluerit Filius revelare.

23 Et conversus ad discipulos, privatim dixit: Beati oculi videntes quæ videtis.

24 Dico enim vobis, quod multi Prophetæ et reges voluerunt videre quæ vos videtis, et non viderunt: et audire quæ auditis, et non audierunt.

25 Et ecce Legisperitus qui-

ἐπιπράζων αὐτὸν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, εἰ ποιήσας ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω;

26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ εἰ γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;

27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ ὡς σεαυτὸν.

28 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· ταῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

29 Ὁ δὲ θέλων δικαιῶν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;

30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινον ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχὼ, καὶ λησταῖς περιέπεσον· οἱ καὶ ἐδάσαντες αὐτόν, καὶ ἀλλοτῶς ἐπιδήσαντες, ἀσῆλθον, ἀφέντας ἡμιζῶντα τυγχάνοντα.

31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινον ἐν τῇ ὁδῷ ἐπιείνη, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἀντιπαρήλθον.

32 Ὁμοίως δὲ καὶ λευίτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρήλθε.

33 Σαμαρείτης δὲ τις ἐδύων, ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἔσκαλαγχίσθη.

34 Καὶ προσελθὼν κατέθηκε ἐπὶ τραύματα αὐτοῦ, ἐπέχεον ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιθεῖσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος, ἤγαγον αὐτόν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐθαμελήθη αὐτοῦ.

35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐπεαλὼν δύο δηνάρια ἰδὼν εἰς πανδοχεῖν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμε-

dam surrexit, tentans illum, et dicens: Magister, quid faciens vitam æternam possidebo?

26 Ille autem dixit ad eum: in Lege quid scriptum est? quomodo legis?

27 Ille autem respondens dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota fortitudine tua, et ex omni cogitatione tua, et proximum tuum sicut teipsum.

28 Dixit autem illi: Recte respondisti: hoc fac, et vives

29 Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum: Et quis est meus proximus?

30 Suscipiens autem Jesus, dixit: Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Jericho, et in latrones incidit: qui etiam exuentes eum, et plagas imponentes, abierunt, relinquentes semivivum existentem.

31 Secundum sortem autem sacerdos quidam descendit in via illa, et videns illum, præterivit.

32 Similiter autem et Levita, factus secundum locum, veniens et videns, pertransiit.

33 Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum, et videns eum, visceribus commotus est.

34 Et accedens alligavit vulnera ejus, infundens oleum et vinum: ascendere faciens autem illum in proprium jumentum, duxit in diversorium, et curam egit ejus.

35 Et in crastinum exiens, ejiciens duos denarios dedit tabernario, et ait illi: Curam

λήθησι αὐτοῦ, καὶ ὁ, εἰ ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέγχεσθαί με, ἀποδώσω σοι.

36 Τίς ἐν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσοντός εἰς τοὺς ληστὰς ;

37 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλκος μετ' αὐτοῦ. Ἐἶπεν ἐν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, καὶ σὺ ποίησι ὁμοίως.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινὰ· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπέδεξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

39 Καὶ ἤϊδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.

40 Ἡ δὲ Μάρθα περισσῶτα περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστάσα δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν ; εἰπέ ἐν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς, καὶ τυρβάλλῃ περὶ πολλὰ.

42 Ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία· Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Κεφ. ια'. 11.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· Πάτερ ἡμῶν ὁ

habe illius : et quodcumque adinsumpseris, ego in redire me reddam tibi.

36 Quis igitur horum trium videtur tibi proximus fuisse incidendis in latrones ?

37 Ille autem dixit : Faciens misericordiam cum illo. ait ergo illi Jesus : Vade, et tu fac similiter.

38 Factum est autem in ire eos, et ipse intravit in vicum quendam : mulier autem quædam nomine Martha excepit illum in domum suam.

39 Et huic erat soror vocata Maria, quæ etiam sedens secus pedes Jesu, audiebat verbum illius.

40 At Martha distrahebatur circa multum ministerium. stans autem ait : Domine, non curæ est tibi quod soror mea solam me reliquit ministrare ? dic ergo illi mihi simul suscipiat.

41 Respondens autem dixit illi Jesus : Martha, Martha, sollicita es, et turbaris circa multa.

42 Unius vero est usus. Maria autem bonam partem elegit, quæ non auferetur ab ea

CAPUT XI.

1 **Ε**T factum est in esse ipsum in loco quodam orantem, ut cessavit, dixit quidam discipulorum ejus ad eum. Domine, doce nos orare, sicut et Joannes docuit discipulos suos.

2 Ait autem illis : Quum oratis, dicite : Pater noster qui

ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γνηθήτω τὸ θέλημα σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν ἐκ καθ' ἡμέραν.

4 Καὶ ἄφεσ ἡμῶν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀρεῖλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἶπῃ αὐτῷ· Φίλε, χρησόν μοι τρεῖς ἄρτους,

6 Ἐπειδὴ φίλος μου παραγένητο ἐξ οδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω ὁ παραθήσω αὐτῷ·

7 Κακίστος ἐσώθη ἀποκριθεὶς εἶπῃ· Μὴ μοι κόπους πάραρχῃ· ἤδη ἡ θύρα κλεισθεῖται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναι σοι.

8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διὰ γὰρ τὴν ἀπειθεῖαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῆξαι.

9 Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω· Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· Ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνογήσεται ὑμῖν.

10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνογήσεται.

11 Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ καὶ ἰχθῦν, μὴ ἀντιἰχθῆος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

12 Ἡ καὶ εἰ ἀναιτήσῃ ὄνον, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπιόν;

13 Εἰ ἔν ὑμῖν πονηροὶ ὑπάρ-

in caelis, sanctificetur nomen tuum : adveniat regnum tuum : fiat voluntas tua, sicut in caelo et in terra.

3 Panem nostrum quotidianum da nobis juxta diem.

4 Et dimitte nobis peccata nostra, et enim ipsi dimittimus omni debenti nobis : et ne inducas nos in tentationem, sed libera nos à malo.

5 Et ait ad illos : Quis ex vobis habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi : Amice, commoda mihi tres panes :

6 Quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod apponam ei.

7 Et ille deintus respondens dicat : Ne mihi molestias exhibe : jam ostium clausum est, et pueri mei mecum in cubili sunt : non possum surgens dare tibi.

8 Dico vobis, si et non dederit ei surgens propter esse illius amicum, propter improbitatem ejus excitatus dabit illi quotquot habet opus.

9 Et ego vobis dico : Petite, et dabitur vobis : quærite, et invenietis : pulsate, et aperietur vobis.

10 Omnis enim petens accipit, et quærens invenit, et pulsanti aperietur.

11 Quem autem vestrum patrem petet filius panem, num lapidem dabit illi ? si et pisces, num pro pisce serpentem dabit illi ?

12 Aut et si petierit ovum num dabit illi scorpionem ?

13 Si ergo vos mali subsis-

χοιτες, ἀδασ ἀγαθὰ δέματα ἐ-
δότου τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μάλ-
λον ὁ πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει
πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτούσιν αὐτόν ;

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαμονίον,
καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ
δαμονίου ἐξελλύοντος, ἐλάλησεν ὁ
κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ἄχλοι.

15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπεν· Ἐν
Βεελζεβούλ ἄρχονται οὗτοι δαμονίων
ἐκβάλλει τὰ δαμόνια·

16 Ἔσπεροι δὲ περιάζοντες, ση-
μαῖον παρ' αὐτοῦ ἐζητοῦν ἐξ οὐρα-
νοῦ.

17 Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ
διανοήματα, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα
βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα
ἐρημαῖται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πεί-
σται.

18 Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυ-
τόν διαμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ
βασιλεία αὐτοῦ ; ὅτι λέγετε, ἐν
Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δα-
μόνια,

19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ
ἐκβάλλω τὰ δαμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν
ἐν τίνι ἐκβάλλουσι ; διὰ τοῦτο
κρίται ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται.

20 Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκ-
βάλλω τὰ δαμόνια, ἄρα ἔφθασεν
ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισ-
μένος φυλάσῃ τὴν θύραυ αὐτοῦ αἰλήν,
ἐν εἰρήνῃ ἔσται τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

22 Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐ-
τοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πα-
νοπλίαν αὐτοῦ αἶρει, ἐφ' ἣ ἐπεποι-
θεῖ, καὶ τὰ σκύλα αὐτοῦ διαδίδω-
σιν.

23 Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ, κατ'
ἐμοῦ ἔσται· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'
ἐμοῦ, σκορπιίζει.

24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα

tentes, nostis bona dona dare
filiis vestris, quanto magis Pater
de cælo dabit Spiritum sanctum
petentibus se ?

14 Et erat ejiciens dæmoni-
um, et illud erat mutum. Fac-
tum est autem dæmonio egres-
so, loquutus est mutus : et ad-
miratæ sunt turbæ.

15 Quidam autem ex eis
dixerunt : in Beelzebul prin-
cipe dæmoniorum ejicit dæmo-
nia.

16 Alii autem tentantes, sig-
num ab eo quærebant de cælo

17 Ipse autem videns cogi-
tationes eorum, dixit eis : Om-
ne regnum in seipsum divisum
desolatur, et domus supra do-
mum cadit.

18 Si autem et Satanas in
seipsum divisus est, quomodo
stabit regnum ejus ? quia dicitis
in Beelzebul ejicere me
dæmonia.

19 Si autem ego in Beelze-
bul ejicio dæmonia, filii vestri
in quo ejiciunt ? propter hoc
judices vestri ipsi erunt.

20 Si autem in digito Dei
ejicio dæmonia, profecto per-
venit in vos regnum Dei.

21 Quum fortis armatus cus-
todit suum atrium, in pace sunt
obtingentia ipsius.

22 Postquam autem fortior
eo superveniens vicerit eum,
omnem armaturam ejus tollit,
in quia confidebat, et spolia
ejus distribuit.

23 Non existens cum me,
contra me est : et non colli-
gens cum me, dispergit.

24 Quum immundus spiritus

ἔβλεθη ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀναπαύσασθαι, καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει· Ἵκκοστέρω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἔβηθον.

25 Καὶ ἔλθὼν εὐρίσκει σσαρμάνον καὶ κισσομημένον.

26 Τότε προσέρχεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσδρόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τῷ ἀνθρώπῳ ἕκκετου χεῖρνα τῶν πρώτων.

27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπαράσα τις γυνή φωνῆν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ ἕς ἐθήλασας.

28 Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μεινούνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν· Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρὰ ἐστίν· σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευίταις, ἕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

31 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν ἐσρατῶν τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὤδε.

32 Ἄνδρες Νινευί ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὤδε.

33 Οὐδεὶς δὲ λύχον ἄψας, εἰς

K

exierit ab homine, perambulavit per inaquosa loca, quærens quietem: et non invenit, dicit: Revetar in domum meam, unde exivi.

25 Et veniens, invenit scopis versam et orpatam.

26 Tunc vadit et assumit septem alios spiritus nequiores seipso, et ingressi habitant ibi: et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus.

27 Factum est autem, in dicere ipsum hæc, extollens quædam mulier vocem ex turba, dixit illi: Beatus uterus qui gestavit te, et ubera quæ suxisti.

28 Ille autem dixit: Quinimo beati audientes verbum Dei, et custodientes illud.

29 At turbis congregatis, cœpit dicere: Generatio hæc mala est: signum quærit, et signum non dabitur ei, si non signum Jonæ prophetæ.

30 Sicut enim factus est Jonas signum Ninivitis, ita erit et Filius hominis generationi isti.

31 Regina Austri excitabitur in iudicio cum viris generationis hujus, et condemnabit illos: quia venit à terminis terræ audire sapientiam Solomonis: et ecce plus Solomone hic.

32 Viri Ninivitis resurgent in iudicio cum generatione hac, et condemnabunt illam: quia pœnitentiam egerunt ad proclamationem Jonæ: et ecce plus Jona hic.

33 Nemo autem lucernam

πρυτανή τίθησιν, οὐ δέυτὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι εἰς φάγγος βλέπωσιν.

34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμὸς· ἔταν ἔν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλωῦς ἢ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἔταν δὲ σκονηρὸς ἢ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.

35 Σκότει ἔν μὴ εἰς τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστίν·

36 Εἰ ἔν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσαι φωτεινὸν ὅλον, ὡς ἔταν ὁ λύχνος εἴ ἀστραπὴ φωτίζῃ σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἤρῳτα αὐτὸν φαρισαῖος τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. Εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσον.

38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ ἐρώτων ἐσαπτίσθη παρὸ τοῦ ἀρίστου.

39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτὸν· Νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας.

40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε;

41 Πλὴν τὰ ἐνόητα ὁδοὶ ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοῦ, πάντα καθαρὰ ὑμῶν ἐστίν.

42 Ἄλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαῖοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύσασον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἔδοξε ποιῆσαι, κακίστα μὴ ἀφιέναι.

43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαῖοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

accendens in abscondito ponit, neque sub modio, sed supra candelabrum, ut ingredientes lumen videant.

34 Lucerna corporis est oculus: quum ergo oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum est: si autem sceleratus fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum.

35 Adverte ergo ne lumen quod in te, tenebræ sint.

36 Si ergo corpus tuum totum lucidum, non habens aliquam partem tenebrosam, erit lucidum totum, ut quum luceat fulgore illuminat te.

37 In autem loqui, rogavit illum Pharisæus quidam ut pranderet apud se: ingressus autem recubuit.

38 At Pharisæus videns admiratus est, quod non prius ablutus esset ante prandium.

39 Ait autem Dominus ad illum: nunc vos Pharisæi quod deforis calicis et catini mundatis: quod autem intus vestrum plenum est rapina et malitia.

40 Stulti, nonne faciens quod deforis, et quod deintus fecit?

41 Verum tamen inexistentia date eleemosynam, et ecce omnia munda vobis sunt.

42 Sed vœ vobis Pharisæis, quia decimatis mentham, et rutam et omne olus, et præteritis iudicium et charitatem Dei. hæc oportebat facere, et illa non omittere.

43 Vœ vobis Pharisæis, quia diligitis primam sessionem in synagogis, et salutationes in foris.

44 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί· ὅτι ἔσθε ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀόηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

45 Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

46 Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσθύστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσκαύετε τοῖς φορτίοις.

47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.

48 Ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνουδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα.

49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· Ἀποστέλω εἰς αὐτούς προφήτας, καὶ ἀποστόλους· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν·

50 Ἴνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,

51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μετὰ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· καὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι θεινῶς ἐνέχεσθαι, καὶ ἀποστοματίζεσθαι αὐτὸν περὶ πλείων,

44 Væ vobis, Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia estis ut monumenta non apparentia, et homines deambulantes supra non sciunt.

45 Respondens autem quidam Legis peritorum ait illi : Magister, hæc dicens et nos notas.

46 Ille autem ait : Et vobis Legisperitis væ, quia oneratis homines oneribus difficulter portabilibus, et ipsi uno digitorum vestrorum non attingitis onera.

47 Væ vobis, quia ædificatis monumenta Prophetarum, at patres vestri occiderunt illos.

48 Profecto testificamini, et consentitis operibus patrum vestrorum, quoniam ipsi quidem occiderunt eos, vos autem ædificatis eorum sepulchra.

49 Propter hoc et sapientia Dei dixit : Mittam ad illos Prophetas et Apostolos, et ex illis occident, et prosequuntur.

50 Ut inquiratur sanguis omnium Prophetarum, effusus à constitutione mundi, à generatione ista :

51 A sanguine Abel, usque ad sanguinem Zachariæ, perditum inter altare et ædem : etiam dico vobis, requiretur à generatione hac.

52 Væ vobis Legisperitis, quia tulistis clavem scientiæ : ipsi non introistis, et introeuntes prohibuistis.

53 Dicente autem illo hæc ad illos, cœperunt Scribæ et Pharisei graviter insistere, et interrogare ipsum de multis :

54 Ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, καὶ ζη-
τούντες θηρεύσαι τι ἐκ τοῦ στήμα-
τος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐ-
τοῦ.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Ε**Ν οἷς ἐπισυναχθεῖσιν τῶν
μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε
καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέ-
γειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶ-
τον· Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν φαρισαίων, ἧτις ἐστὶν
υπεκρίσις.

2 Οὐδὲν δὲ συγκαλυμμένον
ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ
κρυπτόν, ὃ οὐ γινωσθήσεται.

3 Ἀπὸ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴ-
πατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀποκαυθήσεται· καὶ
ὃ πρὸς τὸ ἕξ ἐλαλήσατε ἐν τοῖς τα-
μιείω, κηρυχθήσεται ἐκ τῶν δομά-
των.

4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου·
Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτείνον-
των τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ
ἔχοντων περισσότερον τι ποιῆσαι.

5 Ἵσχυομαι δὲ ὑμῖν τίνα φοβη-
θῆτε· φοβηθῆτε τὸν μετὰ τὸ ἀποκα-
τεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν
εἰς τὴν γέενναν· καὶ λέγω ὑμῖν,
τοῦτον φοβηθῆτε.

6 Οὐχὶ πέντε στρούθια πωλεῖ-
ται ἀσσαρίων δύο, καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν
οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ;

7 Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κε-
φαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθμηταί, μὴ
ἐν φοβῆσθε· πολλῶν στρούθιων δια-
φέρετε.

8 Λέγω δὲ ὑμῖν· Πᾶς ὃς ἂν
ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν
ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ·

9 Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον

54 Insidiantes ei, et quæ-
rentes venari aliquid de ore
ejus, ut accusarent eum.

CAPUT XII.

1 **I**N quibus adcongregatis
myriadibus turbæ, ut con-
culcarent alii alios, cœpit dic-
ere ad discipulos suos primum :
Attendite vobis-ipsis à fermento
Pharisæorum, quod est hy-
pocrisis.

2 Nihil enim coopertum est,
quod non reveletur : et ab-
sconditum, quod non sciatur.

3 Propter quæ, quæ in te-
nebris dixistis, in lumine audien-
tur : et quod ad aurem lo-
quuti estis in cubiculis, prædi-
cabitur supra domos.

4 Dico autem vobis amicis
meis : Ne timeatis ab occiden-
tibus corpus, et post hæc non
habentibus abundantius quid
facere.

5 Ostendam autem vobis
quem timeatis : timete illum
post occidere, auctoritatem ha-
bentem injicere in gehennam :
ita dico vobis, hunc timete.

6 Nonne quinque passeræ
væneunt assariis duobus, et
unus ex illis non est in obli-
vione coram Deo.

7 Sed et capilli capitis vestri
omnes numerati sunt. ne ergo
timeate : multis passeribus præ-
statis vos.

8 Dico autem vobis : Om-
nis quicumque confessus fuerit
in me coram hominibus, et fili-
us nominis confitebitur in illo
coram angelis Dei.

9 At negans me coram ho-

τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεσθε ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀρθεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσονται οὐκ ἀρθεθήσεται.

11 Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μαρτυρᾶσθε πῶς ἢ εἰ ἀπολογησῆσθε, ἢ εἰ εἰπησῆ·

12 Τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπε δὲ εἰς αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, οἶπὸ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστῆν ἢ μερίστην ἐφ' ὑμᾶς ;

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ.

16 Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων· Ἄνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφρόνησεν ἡ χώρα,

17 Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω τοῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου ;

18 Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μισζοντας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐπὶ πάντα τὰ γεννημένα μου, καὶ τὰ ἀγαθὰ μου.

19 Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά, ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυ-

minibus, negabitur coram angelis Dei.

10 Et omnis qui dicit verbum in filium hominis, remittetur illi : at in sanctum Spiritum blasphemanti non remittetur.

11 Quum autem adduxerint vos in synagogas et principatus et potestates, ne curate qualiter aut quid excusetis, aut quid dicatis.

12 Nam sanctus Spiritus docebit vos in ipsa hora, quæ oportet dicere.

13 Ait autem quidam ei de turba : Magister, dic fratri meo partiri cum me hæreditatem.

14 Ille autem dixit ei : Homo, Quis me constituit judicem aut divisorem super vos ?

15 Dixit autem ad illos : Videte et cavete ab avaritia : quia non in redundare cuiquam vita ejus est ex substantia ipsius.

16 Dixit autem similitudinem ad illos, dicens : Hominis cujusdam divitis bene tulit regio.

17 Et ratiocinabatur in seipso, dicens : Quid faciam ? quia non habeo quo congregabo fructus meos ?

18 Et dixit : Hoc faciam : Destruam mea horrea, et majora ædificabo, et congregabo illuc omnia nata mea, et bona mea.

19 Et dicam animæ meæ : Anima, habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, oblectare.

20 Dixit autem illi Deus : Stulte, hac nocte animam tuam

χὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίνοι ἔσται;

21 Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ· Διὰ τοῦτο ὑμῶν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσθησθε.

23 Ἡ ψυχὴ πλείον ἔσται τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα, τοῦ ἐνδύματος.

24 Κατανοήσατε τοὺς κίρκους, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν οἷς οὐκ ἔστι ταμειῶν, οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πτερινῶν;

25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν, δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα;

26 Εἰ ἔν ἔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;

27 Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει, οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῶν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.

28 Εἰ δὲ τὸν χιρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς ἔτις ἀμφιένυσσι, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι·

29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.

30 Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἐθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατήρ οἶδεν ὅτι ζητεῖτε τούτων.

31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν

repetunt à te : quæ autem parasti, cui erunt ?

21 Sic thesaurizans sibiipsi, et non in Deum ditescens.

22 Dixit autem ad discipulos suos : Propter hoc vobis dico : Ne solliciti sitis animæ vestræ, quid manducetis, neque corpori quid induamini.

23 Anima plus est alimento, et corpus, vestimento.

24 Considerate corvos, quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neque horreum, et Deus alit illos : quanto magis vos præstatis volucris ?

25 Quis autem ex vobis cogitans sollicitè potest apponere ad ætatem suam cubitum unum ?

26 Si ergo neque minimum potestis, quid de cæteris solliciti estis.

27 Considerate lilia, quomodo crescunt : non laborant, neque nent : Dico autem vobis, Neque Solomon in omni gloria sua circumamicibatur sicut unum istorum.

28 Si autem sænum in agro hodie existens, et cras in clibanum missum, Deus sic circumamicit, quanto magis vos exiguæ fidei ?

29 Et vos ne querite quid manducetis, aut quid bibatis, et ne suspendamini ex sublimi.

30 Hæc enim omnia gentes mundi querunt : vester autem pater scit quoniam indigetis his.

31 Verum tamen querite regnum Dei, et hæc omnia adjicientur vobis.

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμήνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατήρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.

33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιώμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειστον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὺς διαφθείρει.

34 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καίμενοι,

36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδοχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, ὅτε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἔλθοντας καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.

37 Μακάριοι οἱ δούλοι ἐκείνοι, οἱ ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται, καὶ ἀνακλιθεὶ αὐτοὺς, καὶ παραλθὼν διακονήσει αὐτοῖς.

38 Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρῃ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὐρὴ ἦτω, μακάριοι εἰσὶν οἱ δούλοι ἐκείνοι.

39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης πείρα ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διαρρηγῆναι τὸν εἶκον αὐτοῦ.

40 Καὶ ὑμεῖς ἔν γίνεσθε ἐτοιμοί· ὅτι ἢ ὥρα εὐ δευτεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;

42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς

32 Ne time, pusillus grex, quia bene visum est Patri vestro dare vobis regnum.

33 Vendite substantias vestras, et date eleemosynam. facite vobis crumenas non veterascentes, thesaurum non deficientem, in cælis, quo fur non appropriat, neque tinea corrumpit.

34 Ubi enim est thesaurus vester, ibi et cor vestrum erit.

35 Sint vestri lumbi præcincti, et lucernæ accensæ.

36 Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur à nuptiis : ut veniente et pulsante, coactim aperiant ei.

37 Beati servi illi, quos veniens dominus invenerit vigilantes. Amen dico vobis, quod succingetur, et faciet discumbere illos, et prodiens ministrabit illis.

38 Et si venerit in secunda vigilia, et in tertia vigilia venerit, et invenerit ita, beati sunt servi illi.

39 Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias quæ hora fur veniret, vigilaret utique, et non utique sineret perfodi domum suam.

40 Et vos igitur estote parati : quia quæ hora non putatis, filius hominis venit.

41 Ait autem ei Petrus : Domine, ad nos parabolam hanc dicis, an et ad omnes ?

42 Dixit autem Dominus : Quisnam est fidelis dispensator et prudens, quem constituit do-

δρασκείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον ;

43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκείνος, ὃν ἔλθων ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα ἕως.

44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

45 Ἐὰν δὲ εἴη ὁ δοῦλος ἐκείνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζῃ ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξῃται εὐσπεῖν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, θάψῃ τὰ καὶ πίνειν καὶ μεθύσασθαι,

46 Ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἢ οὐ προσδοκῆ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἢ οὐ γινώσκει· καὶ ὀχλοπορήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.

47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου θαντοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλὰς.

48 Ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄβια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας· παντὶ δὲ ὃ ἐδόθη πολλῷ, πολλῷ ζητηθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃ παρέθετο πολλῷ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 Πῦρ ἦλθεν βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήθη ;

50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνήχαμαι διὰ τὸ ἐλεσθῆ ;

51 Δοκίματε ὅτι εὐαγγέλιον παραγγέλλω δεῦνα ἐν τῇ γῆ ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμὸν.

52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πάντες ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυοὶ καὶ δύο ἐπὶ τρισί.

53 Διαμερισθήσεται πατήρ ἐφ'

minus super famulitio suo, ad dandum in tempore tritici mensuram ?

43 Beatus servus ille, quem veniens dominus ejus invenerit facientem ita.

44 Vere dico vobis, quoniam super omnibus substantiis ipsius constituet illum.

45 Si autem dixerit servus ille in corde suo : Tardat dominus meus venire, et coeperit percutere pueros, et ancillas, edereque et bibere et inebriari :

46 Veniet dominus servi illius in die qua non expectat, et in hora qua non cognoscit : et dissecabit eum, et partem ejus cum infidelibus ponet.

47 Ille autem servus nescens voluntatem domini sui, et non apparans, neque faciens ad voluntatem ejus, cadetur multis.

48 Qui autem non noscens, faciens autem digna plagis, cadetur paucis : omni autem cui datam est multum, multum quaeretur ab eo : et cui deposuerunt multum, abundantius repossent eum.

49 Ignem veni jacere in terram, et quid volo si jam accendatur ?

50 Baptisma autem habeo baptizari, et quomodo coarctor, usquequo perficiatur ?

51 Putatis quia pacem veni dare in terra ? non, dico vobis, sed discidium.

52 Erunt enim ex nunc quoniam in domo una dispartiti, tres in duos, et duo in tres.

53 Dispartietur pater in fi

υἱῶ, καὶ υἱὸς ἐστὶ πατρὶ· μήτηρ ἐστὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐστὶ μητρὶ· συνθερὰ ἐστὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐστὶ τὴν συνθερὰν αὐτῆς.

54 Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις· Ὅταν ἴδῃτε τὴν νεφέλην ἀναστῆλαιουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθὺς λέγετε, Ὅμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται ἕτω·

55 Καὶ ἔταν νότον πύοντα, λέγετε· Ὅσι καύσων ἔσταν· καὶ γίνεται.

56 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τούτων οὐ δοκιμάζετε·

57 Τί δὲ καὶ ἀπ' αὐτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον·

58 Ὡς γὰρ ὑπάγετε μετὰ τοῦ ἀποδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ δόξῃ, δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρη σε εἰς κριτήν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδώῃ ἐν τῷ πρῶτορῳ, καὶ ὁ πρῶτορὸς σε βάλῃ εἰς φυλακὴν.

59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἢ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτόν ἀποδώσῃ.

Κεφ. 17. 13.

1 **Π**Ἀρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμειξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

2 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκίμειτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι ἔσταν ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ὅθενοντι, ὅτι τοιαῦτα ἐπένοθαν·

3 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' εἰ μὴ μετανοήτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολείσθε.

4 Ἡ ἐκεῖνοι οἱ ὄκτα καὶ ὀκτώ, ἐπ' ἕξ ἔπεσον ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκίμειτε

K 2

lium, et filius in patrem : mater in filiam, et filia in matrem : socrus in nurum suam, et nurus in socrum suam.

54 Dicebat autem et turbis : Quum videritis nubem orientem ab occasibus, statim dicitis : Imber venit, et fit ita.

55 Et quum Austrum flantem, dicitis : quia aestas erit : et fit.

56 Hypocritæ, faciem cæli et terræ nostis probare, at tempus hoc quomodo non probatis ?

57 Quid autem et à vobis ipsis non iudicatis quod justum ?

58 Quum enim vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo : ne forte trahat te ad iudicem. et iudex te tradat exactori, et exactor jaciat te in carcerem.

59 Dico tibi : Non egredieris illinc, usquequo etiam novissimum minutum reddas

CAPUT XIII.

1 **A**DERANT autem quidam in ipso tempore, nuntiantes illi de Galilæis, quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum.

2 Et respondens Jesus dixit illis : Putatis quod Galilæi hi peccatores præ omnibus Galilæis fuerint, quia talia passi sunt ?

3 Non, dico vobis, sed si non pœniteamini, omnes similiter peribitis.

4 Vel illi decem et octo, supra quos cecidit turris in Siloam, et occidit eos : putatis quia

ὅτι ἴτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρα πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ ;

5 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἂν μὴ μετανοήτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεισθε.

6 Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν· Συκῆν εἶχε τις ἐν τῷ ἀμπελώνι αὐτοῦ σπορευμένην, καὶ ἦλθε καρπῶν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν.

7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἴδοὺ, τρεῖς ἔτη ἐρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὗρίσκω· ἐκκοψον αὐτήν· ἵνα εἰ καὶ τὴν γῆν καταργῶ ;

8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἀφες αὐτὴν καὶ ταῦτο τὸ ἔτος, ἕως θροῦ σκόφω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κορμίον,

9 Καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι·

11 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενίας ἐκ θανάτου καὶ ἰσχυρῶ· καὶ ἦν συγκύρτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντοῦδος.

12 Ἴδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς, προσελθὼν εἰς αὐτήν· Ἐγώ, ἀπολύσω τῆς ἀσθενίας σου.

13 Καὶ ἐπέθηκε αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνερθῆθη, καὶ ἰδοὺ εὐχαριστοῦσα τὸν Θεόν.

14 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν, ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν τῷ ὄχλῳ· Ἐξ ἡμέρων εἰδὼν ἐν αὐτῇ δεῖ ἐργάζεσθαι ἐν ταῦταις ἐν ἐργασίαις θροῦ σκόφωσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρῃ τοῦ σαββάτου.

15 Ἀπεκρίθη ἐν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· Ἰσοκροταί, ἕκαστος ἰ-

ipsi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Hierusalem ?

5 Non dico vobis, sed si non pœnitueritis, omnes similiter peribitis.

6 Dicebat autem hanc similitudinem : Ficum habebat quidam in vinea sua plantatam, et venit fructum quærens : in illa, et non invenit.

7 Dixit autem ad venitorem : Ecce tres annos venio quærens fructum in ficulnea hac, et non invenio. Excinde illam : ut quid etiam terram occupat ?

8 Is autem respondens, dicit illi : Domine, relinque eam et hunc annum, usque dum fodiam circa illam, et mittam stercus.

9 Et si quidem fecerit fructum : si verò non, in futurum excindes eam.

10 Erat autem docens in una synagogarum in Sabbatis.

11 Et ecce mulier erat spiritum habens infirmitatis annos decem et octo : et erat incurvata, et non potens recurvare in omnino.

12 Videns autem eam Jesus, advocavit, et ait illi : Mulier, absoluta es infirmitatis tuæ.

13 Et imposuit illi manus, et confestim erecta est, et gloriocabat Deum.

14 Respondens autem archisynagogus, indignans quia Sabbato curasset Jesus, dicebat turnæ : Sex dies sunt in quibus oportet operari : in his ergo venientes curamini, et non die Sabbati.

15 Respondit ergo ei Dominus et dixit : Hypocrita, unus-

μῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βόυν αὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτιζεῖ;

16 Ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραάμ ἴδαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἴδεν λυθῆναι ἀπὸ τοῦ ἁσμοῦ τούτου τῆς ἡμέρας τοῦ σαββάτου;

17 Καὶ ταῦτα λέγοντες αὐτοῦ, καταρχίζοντο πάντες οἱ ἀνταγμίνοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρον ἐὰν πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινόμενοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἐλεγε δέ· Τίμι ὁμοίαι ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίμι ὁμοιώσω αὐτήν;

19 Ὅμοια ἐστὶ κόκκῳ σινάπιδος, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἤξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πτερινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκήρυσαν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 Καὶ πάλιν εἶπε· Τίμι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;

21 Ὅμοια ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβούσα γυνὴ ἐπέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἄχρις ἃ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διαπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορεύεσθαι ποιοῦμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

23 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·

24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

25 Ἀφ' ἃν ἐγερθῆ ὁ οἰκοδομητής, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἕξω ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, κύριε, ἀνοίξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεῖς

quisque vestrum Sabbato non solvit bovem suum, aut asinam à præsepio, et abducens potum dat?

16 Hanc autem filiam Abraham existentem, quam ligavit Satanas ecce decem et octo annos, non oportuit solvi à vinculo isto die Sabbati?

17 Et hæc dicente eo, erubescerent omnes oppositi ei: et omnis turba gaudebat in univèrsis gloriosis factis ab eo.

18 Dicebat autem: Cui simile est regnum Dei, et cui similabo illud?

19 Simile est grano sinapis, quod accipiens homo misit in hortum suum, et crevit, et factum est in arborem magnam, et volucres cæli nidulati sunt in ramis ejus.

20 Et iterum dixit: cui similabo regnum Dei?

21 Simile est fermento, quod accipiens mulier abscondit in farinæ sata tria, donec fermentatum est totum.

22 Et transibat per civitates et vicos docens, et iter faciens in Hierusalem.

23 Ait autem quidam illi: Domine, num pauci servastur? Ipse autem dixit ad illos:

24 Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico vobis, quærent intrare, et non poterunt.

25 Ex quo autem surrexerit paterfamilias, et clauserit ostium, et cœperitis foris stare, et pulsare ostium, dicentes: Domine, Domine, aperi nobis.

ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

26 Τότε ἀρξέσθε λέγειν· Ἐφαγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας.

27 Καὶ ἐρεῖ· Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας.

28 Ἐκεῖ ἴσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν βῆσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.

29 Καὶ ἔξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

30 Καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἴσονται πρῶτοι, καὶ εἰς πρῶτοι οἱ ἴσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθόν τινες φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· Ἐξέλθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλίπτῳ ταύτῃ Ἰδοῦ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐκτελέω σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελευτῶμαι.

33 Πλὴν οὐκ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλίπτῳ ταύτῃ Ἰδοῦ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐκτελέω σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελευτῶμαι.

34 Ἰερουσαλὴμ, Ἰερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀποσταλμένους πρὸς αὐτήν, πόσας ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἔβρις τὴν ἐαυτῆς νοσοῖαν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησας;

35 Ἰδοῦ, ἀρίσται ὑμῖν ὁ οἶκος

et respondens dicet vobis : Non novi vos, unde sitis.

26 Tunc incipietis dicere : Manducavimus coram te, et bibimus, et in plateis nostris docuistis.

27 Et dicet : Dico vobis, Non novi vos unde sitis : abscedite à me omnes operarii iniquitatis.

28 Ibi erit fletus et stridor dentium, quum videritis Abraham, et Isaac, et Jacob, et omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expulsos foras.

29 Et venient ab Orientibus et Occidentibus, et Aquilone, et Austro, et recumbent in regno Dei.

30 Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, et sunt primi qui erunt novissimi.

31 In ipsa die accesserunt quidam Pharisæi, dicentes illi : Exi et vade hinc, quia Herodes vult te occidere.

32 Et ait illis : Euntes dicite vulpi illi : Ecce ejicio dæmonia, et sanitates perficio hodie et cras, et tertiâ consummor.

33 Verumtamen oportet me hodie et cras et perendie ambulare : quia non capit Prophetam perire extra Hierusalem.

34 Hierusalem, Hierusalem, occidens Prophetas, et lapidans missos ad te, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum avis congregat suam pulitiam sub alas, et non voluitis ?

35 Ecce relinquitur vobis

ὑμῶν ἔρημος· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ με ἴδητε ἕως ἂν ἔξῃ ὅτε εἰπησὲ· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. ιδ. 14.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτὸν.

2 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομαίους καὶ φαρισαίους, λέγων· Εἰ ἔξεστί τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν; Οἱ δὲ ἤσυχασαν.

4 Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς, εἶπε· Τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέγγα ἔμπασσεται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀναποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πρὸς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς·

8 Ὅταν κληθῆς ὑπὲρ σπυρίων εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐπιτιμώτερός σου ἢ κεκλημένος ὑπὲρ αὐτοῦ.

9 Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλῶσας, εἰπὶ σοι· Δὸς τοῦτω τόπον καὶ σὺ εἰς ἀρετὴν μετ' αἰσχύνῃς τὸν ἴσχατον τόπον κατέχειν.

10 Ἄλλ' ὅταν κληθῆς, παρουθεὶς ἀνάσπον εἰς τὸν ἴσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλημένος σε, εἰπῇ σοι· Φίλε, προσανέβηθι ἀνώ-

domus vestra deserta. Dico autem vobis, quia non me videbitis, donec veniat quum dicitis : Benedictus veniens in nomine Domini.

CAPUT XIV.

1 **ET** factum est in venire eum in domum cuiusdam principum Phariseorum Sabbato manducare panem, et ipsi erant observantes eum.

2 Et ecce homo quidam erat hydropicus ante illum.

3 Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos et Phariseos, dicens : Si licet Sabbato curare ?

4 Illi autem tacuerunt. Et apprehendens sanavit eum, et dimisit.

5 Et respondens ad illos dixit : Cujus vestrum asinus aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum in die Sabbati ?

6 Et non poterant respondere illi ad hæc.

7 Dicebat autem ad vocatos parabolam, attendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos :

8 Quum vocatus fueris ab aliquo ad nuptias, ne discumbas in primo accubitu, ne quando honoratior te sit vocatus ab illo.

9 Et veniens te et illum vocans, dicat tibi : Da huic locum : et tunc incipias cum pudore ultimum locum obtinere.

10 Sed quum vocatus fueris, valdens recumbe in novissimum locum, ut quum venerit qui te vocavit, dicat tibi · Amice

τερον τότε ἴσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοί.

11 Ὅτι πῶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

12 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κλητικῷ αὐτόν· Ὅταν ποιῆς ἀριστον ἢ δῖπνον, μὴ φῶναι τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφοὺς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας σκευατοῦς, μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντακαλέσῃσι, καὶ γένηται σοι ἀνταπόδομα·

13 Ἄλλ' ἔσταν ποιῆς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀνασῆρους, χωλοὺς, τυφλοὺς·

14 Καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γὰρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος ἔσ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπος τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς·

17 Καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ ἐν ᾧ ὥρα τοῦ δείπνου εἰσεῖν τοῖς κληθεμένοις· Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη βροσιμὰ ἔστι πάντα.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιεῖσθαι πάντας. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἄγρον ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν, ἔρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.

19 Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά, ἔρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.

20 Καὶ ἕτερος εἶπε· Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἰδεῖν.

21 Καὶ παραγνόμενος ὁ δούλος

ascende superius, tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus tibi.

11 Quia omnis extollens seipsum humiliabitur, et humilians seipsum exaltabitur.

12 Dicebat autem et vocanti ipsum: Quum facis prandium aut cœnam, ne voca amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos tuos, neque vicinos divites, ne quando et ipsi te vicissim vocent, et fiat tibi retributio.

13 Sed quum facis epulam, voca pauperes, mancos, claudos cæcos.

14 Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum.

15 Audiens autem quidam simul recumbentium hæc, dixit illi: Beatus qui manducabit panem in regno Dei.

16 Ipse autem dixit ei: Homo quidam fecit cœnam magnam, et vocavit multos.

17 Et misit servum suum hora cœnæ dicere vocatis: Venite, quia jam parata sunt omnia.

18 Et cœperunt ab una excusare omnes. Primus dixit ei: Agrum emi, et habeo necesse exire, et videre illum: rogo te, habe me excusatum.

19 Et alter dixit: Juga boum emi quinque, et eo probare illa: rogo te, habe me excusatum.

20 Et alius dixit: Uxorem duxi, et propter hoc non possum venire.

21 Et adveniens servus ille

ἐπίνοις ἀπήγγειλε ἐν κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα, τότε ἐργισθεῖς ὁ οἰκοδομητής εἶπε ἐν δούλῳ αὐτοῦ· Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χηλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ἕδω.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δούλος· Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔστι τόπος ἐστί.

23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον· Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασσον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκος μου.

24 Λέγω γάρ ὑμῖν ἔτι· οἰδοὺς τῶν ἀνδρῶν ἐπιβίωσι τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δεῖπνου.

25 Συνσπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς·

26 Εἴτις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν αὐταῦ ψυχὴν, οὐ δύναται μου μαθητὴς εἶναι.

27 Καὶ ὅστις οὐ βαδίζει ἐν σταυρῷ αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητὴς.

28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν,

29 Ἴνα μήποτε δίντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύωντος ἐπιτελεῖσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξινται ἐμπαίζον αὐτῷ,

30 Λέγοντες· Ὅτε ἄτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομᾶν, καὶ οὐκ ἰσχύσεν ἐκτελεῖσαι.

31 Ἢ εἰς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βου-

numtiavit domino suo hæc. Tunc iratus paterfamilias dixit servo suo : Exi cito in plateas et vicos civitatis, et pauperes, et mocos, et claudos, et cæcos introduc huc.

22 Et ait servus : Domine, factum est ut imperasti, et ad huc locus est.

23 Et ait dominus ad servum : Exi in vias et sepes, et coge intrare, ut impleatur domus mea.

24 Dico enim vobis, quia nemo virorum illorum vocatorum gustabit meam cœnam.

25 Ibant autem cum eo turbæ multæ : et conversus dixit ad illos :

26 Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, ut uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc autem et suam animam, non potest meus esse discipulus.

27 Et qui non bajulat crucem suam, et venit post me, non potest meus esse discipulus.

28 Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, nonne prius sedens computat sumpsum, si habeat ea quæ ad perfectionem ?

29 Ut ne quando ponente ipso fundamentum, et non potente perficere, omnes videntes incipiant illudere ei,

30 Dicentes : Quia hic homo cœpit ædificare, et non potuit consummare.

31 Aut quis rex iturus committere alteri regi in bellum, non sedens prius consultat si

λεύεται εἰ δυνατός ἐστὶν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἰκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν ;

32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ ἀφῆρω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.

33 Οὕτως ἔν, πᾶς ἐξ ὑμῶν δεσὺκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, ὡς δυναταὶ μοι εἶναι μαθητής.

34 Καλὸν τὸ ἄλας· ἰὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται ;

35 Οὕτε εἰς γῆν, ἔτε εἰς κοπρίαν εὐθετὴν ἐστὶν· ἐξω βάλλασθαι αὐτό· Ὁ ἔχων ὤτα ἀκούειν, ἀκούσω.

Κεφ. ιε. 15.

1 **Η**σαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τεθλιῶται καὶ οἱ ἀμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ.

2 Καὶ διεγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες· Ὅτι ἔτος ἀμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων·

4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, ὡς καταλείπει τὰ ἑνενηκονταεπτα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρη αὐτό·

5 Καὶ εὕρων ἐπιτίθεισιν ἐπὶ τοὺς ὕμους ἑαυτοῦ χαίρων,

6 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας· λέγων αὐτοῖς· Συγχαίρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.

7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοήντι, ἢ ἐπὶ ἑνενηκοντα-

potens est in decem milibus occurrere cum viginti millibus venienti ad se ?

32 Si autem non, adhuc longe illo existente, legationem mittens rogat quæ ad pacem.

33 Sic ergo omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus suis substantiis, non potest meus esse discipulus.

34 Bonum sal : si autem sal infatuetur, in quo condietur ?

35 Neque in terram, neque in sterquilinum appositum est : foras mittunt illud. habens aures audiendi, audiat.

CAPUT XV.

1 **ERANT** autem appropinquantes ei omnes publicani et peccatores, audire illum.

2 Et murmurabant Pharisei et Scribæ, dicentes : Quia hic peccatores recipit, et manducatur cum illis.

3 Ait autem ad illos parabolam istam, dicens :

4 Quis homo ex vobis habens centum oves, et perdens unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, et vadit ad perditam, donec inveniat eam ?

5 Et inveniens imponit in humeros suos gaudens.

6 Et veniens in domum convocat amicos et vicinos, dicens illis : Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam perditam.

7 Dico vobis, quod ita gaudium erit in cælo super uno peccatore pœnitente, quam

ἐντὰ δικαίους, οἵτινες οὐ χροσίαν ἔχουσι μετανοίας.

8 Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἂν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἀπαιτῶν λύχνον, καὶ σαροῖ τῆν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως εὑροῖ·

9 Καὶ εὐροῦσα συγκληθεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα· Συγχαρήτε μοι, ὅτι εὐρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπόλεσα·

10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ μετανοοῦντι.

11 Εἶπε δὲ ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς·

12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διέδωκεν αὐτοῖς τὸν βίον.

13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ ἐσπατάρει τὴν εὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.

14 Διασπένθησεν δὲ αὐτὸς εἰς πείνα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.

15 Καὶ προσέειπε ἐπολλέθη ἐνὶ τῶν σολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἐπεμύνην αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.

16 Καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κεραιῶν ὧν ἔσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· Πόσοι μίσθοι τοῦ πατρὸς μου περισσέουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῶ ἀπίλλυμαι.

super nonaginta novem justis, qui non opus habent poenitentia.

8 Aut quæ mulier drachmas habens decem, si perdidit drachmam unam, nonne accendit lucernam, et everrit domum, et quærit diligenter, usque quo inveniatur?

9 Et inveniens convocat amicas et vicinas, dicens: Congratulamini mihi, quia inveni drachmam quam perdideram.

10 Ita, dico vobis, gaudium fit coram angelis Dei super uno peccatore poenitente.

11 Ait autem: Homo qui dam habuit duos filios.

12 Et dixit junior eorum patri: Pater, da mihi competentem partem substantiæ, et divisit illis vitam.

13 Et post non multos dies congregans omnia junior filius peregrè profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivens profusè.

14 Consumente autem ipso omnia, facta est fames valida per regionem illam, et ipse cœpit deficere.

15 Et abiens adhæsit uni civium regionis illius: et misit illum in agros suos pascere porcos.

16 Et desiderabat implere ventrem suum de siliquis quas manducabant porci: et nemo dabat illi.

17 In se autem veniens, dixit: Quot mercenarii patris mei abundant panibus, ego autem fame pereor?

18 Ἀναστὰς παρῦσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου,

19 Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.

20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἐστὶ δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν.

21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου.

22 Εἶπε δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας·

23 Καὶ ἐνέγκαντες τὸν μίσχον τὸν σιτευτὸν δύσατε, καὶ φαγόντες σὺφρανθῶμεν.

24 Ὅτι ἔτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὗρέθη. Καὶ ἤρξαντο σὺφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν·

26 Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παίδων αὐτοῦ, ἐσυνθάνατο εἰ εἶη ταῦτα.

27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει· καὶ ἐθύσεν ὁ πατήρ σου τὸν μίσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγαίνειν αὐτὸν ἀπέλασεν.

28 Ὡργισθὲν δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν

18 Surgens ibo ad patrem meum, et dicam ei : Pater, peccavi in cælum, et corum te.

19 Et non amplius sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum mercenariorum tuorum.

20 Et surgens venit ad patrem suum. Adhuc autem eo longè absente, vidit illum pater ipsius, et misericordia motus est, et currens cecidit super collum ejus, et osculatus est eum.

21 Dixit autem ei filius : Pater, peccavi in cælum et coram te, et non amplius sum dignus vocari filius tuus.

22 Dixit autem pater ad servos suos : Afferte stolam primam, et induite illum, et date annulum in manum ejus, et calceamenta in pedes.

23 Et afferentes vitulum saginatum occidite, et comedentes oblectemur.

24 Quia hic filius meus mortuus erat, et revixit : et perditus fuerat, et inventus est : et cœperunt oblectari.

25 Erat autem filius ejus senior in agro : et ut veniens appropinquavit domui, audivit symphoniam et choros.

26 Et advocans unum puerorum, interrogavit quid essent hæc.

27 Is autem dixit illi : Quia frater tuus venit : et occidit pater tuus vitulum saginatum : quia valentem illum recepit.

28 Indignatus est autem, et

εἰσελθεῖν· ὁ ἔν πατρὶς αὐτοῦ ἐξελθὼν,
παρεκάλει αὐτόν.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ
πατρὶ· Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω
σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου πα-
ρῆλθον, καὶ ἔμοι οὐδέποτε ἔδωκας
ἐπιφόν, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου
εὐφρανθῶ·

30 Ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου ἔτος, ὁ
καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορ-
νῶν, ἤλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόν-
χον τὸν σιλουῖον·

31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τίχρον,
σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα
τὰ ἔμα, σὰ ἔστιν·

32 Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι
ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφὸς σου ἔτος νεκρὸς
ἦν, καὶ ἀνέζησεν καὶ ἀσωλωτὸς ἦν,
καὶ εὐρέθη·

Κεφ. ιϛ'. 16.

1 **Ε**Λογὸς δὲ καὶ πρὸς τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ· Ἄνθρωπός
τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον,
καὶ ἔτος διεβλήθη αὐτῷ, ὡς διασ-
κερτίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·

2 Καὶ φωνήσας αὐτόν, εἶπεν
αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σου ;
ἀπίστος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας
σου· οὐ γὰρ δύνησῃ εἶτι οἰκονομεῖν·

3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος·
Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀπαι-
ρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ ;
σκάπτειν οὐκ ἴσχω, ἐκαιεῖν αἰσ-
χύνομαι·

4 Ἐγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν
μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξω-
ταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν·

5 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα
ἐκαστον τῶν χρεωφιλῶν τοῦ κυ-
ρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ·
Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου ;

6 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν βάτους

non volebat introire, ergo pater
illius egressus advocabat illum.

29 Is autem respondens
dixit patri : Ecce tot annos ser-
vio tibi, et nunquam mandatum
tuum præterivi, et mihi nun-
quam dedisti hædum, ut eum
amicis meis oblectarer.

30 Quum autem filius tuus
hic devorans tuam vitam cum
meretricibus, venit, occidisti
illi vitulum saginatum.

31 Is autem dixit illi : Fili,
tu semper cum me es, et omnia
mea tua sunt.

32 Oblectari autem et gau-
dere oportebat, quia frater tuus
hic mortuus erat, et revixit : et
perditus erat, et inventus est.

CAPUT XVI.

1 **D**ICEBAT autem et ad
discipulos suos : Homo
quidam erat dives, qui habebat
dispensatorem, et hic delatus
est ei, ut dissipans substantias
illius.

2 Et vocans illum, ait illi :
Quid hoc audio de te ? Redde
rationem dispensationis tuæ,
non enim poteris adhuc dis-
pensare.

3 Ait autem in seipso dis-
pensator : Quid faciam, quia
dominus meus aufert dispensa-
tionem à me ? fodere non va-
leo, mendicare erubesco.

4 Scio quid faciam, ut quum
amotus fuero dispensatione, re-
cipiant me in domos suas.

5 Et convocans unumquem-
que debitorum Domini sui, di-
cebat primo : Quantum debes
domino meo ?

6 Is autem dixit : Centum

βλαίου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δέξου σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πενήτηντα.

7 Ἐπειτα ἑτέρω εἶπε· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ Δέξου σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.

8 Καὶ ἐλάλησεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἵματος τούτου φρονιμώτεροι ἢ τῆς σοφίας τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεάν τὴν ταυτῶν εἰσὶ.

9 Καγὼ ὑμῖν λέγω Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίθητε, δέξωσιν ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους/tabernaculas.

10 Ὁ πιστός ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἀδικός, καὶ ἐν πολλῷ ἀδικός ἐστιν.

11 Εἰ ἔν ἐν τῷ ἀδικῷ μαμὼνῃ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, πῶς ἀληθεύουσιν εἰς ὑμῖν πιστεύουσιν;

12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, πῶς ὑμῖν δώσιν;

13 Οὐδαὶς σκλάβος δύναται δυεῖς κυρίαις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι ἐπάσχευτες, καὶ ἐξευνοήζον αὐτόν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστίν.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται

batos olei. Et dixit illi : Accipe tuum scriptum, et sedens cito scribe quinquaginta.

7 Deinde alii dixit : Tu vero quantum debes? is autem ait : Centum eoros tritici, et ait illi : Accipe tuas literas, et scribe octoginta.

8 Et laudavit dominus dispensatorem injustitiae, quia prudenter fecisset : quia filii seculi hujus prudentiores super filios lucis in generationem suam sunt.

9 Et ego vobis dico : Facite vobis ipsis amicos de mamona injustitiae, ut quum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula.

10 Fidelis in minimo, et in multo fidelis est : et in modico injustus, etiam in multo injustus est.

11 Si ergo in injusto mamona fideles non fuistis, verum quis vobis credet?

12 Et si in alieno fideles non fuistis, vestrum quis vobis dabit?

13 Nemo servus potest duobus dominiis servire. aut enim unum odiet, et alterum diliget : aut uni adhærebit, et alteram contemnet. non potestis Deo servire et mamona.

14 Audiebant autem hæc omnia et Pharisei avari subsistentes, et deridebant illum.

15 Et ait illis : Vos estis justificantes vos ipsos coram hominibus : at Deus novit corda vestra, quia quod in hominibus altum, abominatio ante Deum est.

16 Lex et Prophetæ usque

ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17 Ἐύκολότερον δὲ ἔστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πρῶσθιν.

18 Πᾶς ὁ ἀποθύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀποσελυμένῃ ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοχεύει.

19 Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιούσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφρανόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς·

20 Πτωχὸς δὲ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἠλωμένος,

21 Καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψαγῶν τῶν πεσόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειπον τὰ ἄλλα αὐτοῦ.

22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀνεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη·

23 Καὶ ἐν τῷ αἴθρῳ ἐώρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὄψαρχων ἐν βασάνοις, ὄρα τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ,

24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ σπύλον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.

25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τίθκον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὁδοὶ παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι.

26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖτοισι, με-

ad Joannem : à tunc regnum Dei euangelizatur, et omnis in illud vim facit.

17 Facilius autem est, caelum et terram prætereire, quam Legis unam apicem cadere.

18 Omnis repudiens uxorem suam, et ducens alteram, nœchatur : et omnis repudiatam à viro ducens, nœchatur.

19 Homo autem quidam erat dives, et induebatur purpuram et byssum, oblectatus quotidie splendide.

20 Pauper autem quidam erat nomine Lazarus, qui ejectus erat ad januam ejus ulcerosus.

21 Et cupiens saturari de micis cadentibus de mensa divitis ; sed et canes venientes lingebant ulcera ejus.

22 Factum est autem mori pauperem, et asportari eum ab angelis in sinum Abraham : Mortuus est autem et dives, et sepultus est.

23 Et in inferno elevans oculos suos, existens in tormentis, vidit Abraham à longè, et Lazarum in gremiis ejus.

24 Et ipse clamans dixit : Pater Abraham miserere mei, et mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui aqua, et refrigeret linguam meam : quia crucior in flamma hac.

25 Dixit autem Abraham : fili, recordare quia recepisti tu bona tua in vita tua, et Lazarus similiter mala : nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris.

26 Et omnibus his, inter nos

ταῦθ' ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὥπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύνανται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.

27 Εἶπε δὲ· ἔρωτώ ἔν σε πᾶτερ, ἵνα ἀπέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου·

28 Ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφοὺς, ὥπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἐλθῶσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Βαβυλῶν.

29 Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐχουσι Μωσῆα, καὶ τοὺς προφήτας ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.

30 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πᾶτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν.

31 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσῆας καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Ε**ἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἀνένδοκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ δι' ἧ ἔρχεται.

2 Ἀποστείλει αὐτῷ εἰ μύλος ὄνικος περικίεται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐββήσεται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων.

3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἀμάρτη εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφεσ αὐτῷ.

4 Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἀμάρτη εἰς σὲ, καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σε, λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ· πρόσθεσ ἡμῖν πίστιν.

et vos hiatus magnus firmatus est, ut volentes transire hinc ad vos, non possint: neque qui inde ad nos transmeent

27 Ait autem: Rogo ergo te, pater, ut mittas eum in domum patris mei.

28 Habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ut non et ipsi veniant in locum hunc tormenti.

29 Ait illi Abraham: Habent Mosen, et Prophetas: audiant illos.

30 Is autem dixit: Non pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, poenitebunt.

31 Ait autem illi: Si Mosen et Prophetas non audient, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

CAPUT XVII.

1 **A**IT autem ad discipulos: Impossibile est non venire scandala: vobis autem per quem veniunt.

2 Expedit illi, si mola asinaria circumponatur circa collum ejus, et projiciatur in mare, quam ut scandalizet unum parvorum istorum.

3 Attendite vobis ipsis: si verò peccaverit in te frater tuus, increpa illum.

4 Et si poenituerit, dimitte illi: et si septies die peccaverit in te, et septies die conversus fuerit ad te, dicens: Poeniteo, dimittes illi.

5 Et dixerunt Apostoli Domino: Appone nobis fidem.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· εἰ εἶχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν ἐν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθῃ ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δούλον ἔχων ἀροτριῶντα, ἢ ποιμαίνοντα, ὃς ἐπισθῆντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ· εὐδώς· παρελθὼν ἀνάσσει·

8 Ἄλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῶν ἐποίμασον εἰ δεσπότης, καὶ περιζωσάμενος διακίονε μοι, ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγῃσαι καὶ πίῃσαι σύ;

9 Μὴ χάριν ἔχει ἐν δούλῳ ἐκεῖνο, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ.

10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, εἰαν ποιήσῃτε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε· δεῖλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὁ ὠφειλομεν ποιῆσαι, ποιοῦμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς ἓνα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἐστήσαν πρὸ ἑαυτῶν.

13 Καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνὴν, λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.

14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπίδειξτε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν.

15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν·

16 Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης.

6 Dixit autem Dominus : Si haberetis fidem sicut granum sinapis, diceretis utique sycamino huic : Eradicare, et plantator in mare : et obediret utique vobis.

7 Quis autem ex vobis servum habens arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat statim : Adveniens recumbe.

8 Imo nonne dicet ei : Para quod cœnem, et circumcinctus ministra mihi, donèc manducem et bibam, et post hac manducabis et bibes tu ?

9 Num gratiam habet servo illi, quia fecit præcepta ei ? non puto.

10 Sic et vos quum feceritis omnia præcepta vobis, dicite, quod servi inutiles sumus, quia quod debuimus facere, fecimus.

11 Et factum est in proficiscendi ipsum in Hierusalem, et is transibat per medium Samariæ et Galilææ.

12 Et ingrediente eo in quendam vicum, occurrerunt ei decem leprosi viri, qui steterunt à longè.

13 Et ipsi levaverunt vocem, dicentes : Jesu præceptor, miserere nostri.

14 Et videns dixit eis : Euntes ostendite vos sacerdotibus. Et factum est in abeundo illos, mundati sunt.

15 Unus autem ex illis videns quod sanatus esset, reversus est, cum voce magna glorificans Deum.

16 Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens ei : et hic erat Samaritanus.

17 Ἀπαιροῦσθε δὲ τὸ Ἰησοῦς, εἴπαν· οὐχὶ αἱ δέκα ἐκβαρῖσθησαν ; οἱ δὲ ἐνέειπεν αὐτοῖς ;

18 Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέφοντες δοῦνας δέξαντες τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς ἔσται.

19 Καὶ εἶπεν αὐτῶν ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκεν σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· οὐχ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως,

21 Οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς· ἐλεύσονται ἡμέρας, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν εἶναι ὡς ἄνθρωπον ἰδοῦν, καὶ οὐκ ἔψοθε.

23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθῃτε, μηδὲ ἀιώχητε.

24 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὲρ οὐρανῶν, οὕτως ἐσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

27 Ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμων, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐσήληθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπόλωσαν ἅπαντες.

28 Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῶτ· Ἦσθιον, ἔπινον, ἠγγεράζον, ἐπώλουν, ἐφόρτιον, ἐκδομοῦν·

29 Ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λῶτ

17 Respondens autem Jesus dixit : Nonne decem mundati sunt ? at novem ubi ?

18 Non sunt inventi redeuntes dare gloriam Deo, si non alienigena hic.

19 Et ait illi : Surgens vade : fides tua servavit te.

20 Interrogatus autem à Phariseis, quando venit regnum Dei, respondit eis et dixit : Non venit regnum Dei cum observatione :

21 Neque dicent : Ecce hic, aut ecce illic : ecce enim regnum Dei intra vos est.

22 Ait autem et ad discipulos : Venient dies quando desideretis unum dierum filii hominis videre : et non videbitis.

23 Et dicent vobis : Ecce hic, aut ecce illic : ne abeatis neque sectemini.

24 Sicut enim fulgur coruscans ex ipsa quæ sub cælo, in eam quæ sub cælo fulget, ita erit filius hominis in die sua.

25 Primum autem oportet illum multa pati, et reprobari à generatione hac.

26 Et sicut factum est in diebus Noë, ita et erit in diebus filii hominis.

27 Edebant, bibebant, uxoribus ducebant, nubebant, usque quâ die intravit Noë in arcam, et venit diluvium, et perdidit omnes.

28 Similiter et sicut factum est in diebus Lot : edebant, bibebant, emebant, vendebant, plantabant, ædificabant.

29 Quâ autem die exiit Lot

ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε εἰς καὶ θεῖον
ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπόλωσεν ἅπαν-
τας·

30 Κατὰ ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα
ὡς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.

31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς
ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ
σκεῦη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
βάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ,
ὁμοίως μὴ περιστρέψατω εἰς τὰ
ὄπισθω.

32 Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς
Λώτ.

33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ σώσει, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ
ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσει
αὐτήν.

34 Ἄγω ὑμῶν ταύτη τῇ νυκτὶ
ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς
παρὰληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφε-
θήσεται.

35 Δύο ἔσονται ἀλήθουςαι ἐπὶ
τὸ αὐτό· μία παρὰληφθήσεται, καὶ
ἡ ἕτέρα ἀφεθήσεται.

36 Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ
εἷς παρὰληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος
ἀφεθήσεται.

37 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν
αὐτῷ· κοῦ Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· ἔσου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχ-
θήσονται οἱ ἀετοί.

Κεφ. ιη. 18.

1 **Ε**λεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐ-
τοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε
προσέυχασθαι, καὶ μὴ ἐκκαθεῖν,

2 Λέγων· Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ
πόλει, τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ
ἀνθρώπον μὴ ἐντρέψόμενος·

3 Χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκεί-
νῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγου-
σα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀδικη-
σάου μου.

à Sodomis, pluit ignem et sul-
phur de cælo, et perdidit om-
nes.

30 Secundum hæc erit quæ
die filii hominis revelatur.

31 In illa die, qui fuerit su-
per domum, et vasa ejus in do-
mo, ne descendat tollere illa :
et qui in agro, similiter non
redeat in quæ retrò.

32 Memores estote uxoris
Lot.

33 Quicumque quæsierit
animam suam servare, perdet
illam : et quicumque perdide-
rit illam, vivificabit eam.

34 Dico vobis, illâ nocte
erunt duo in lecto uno : unus
assumetur, et alter relinque-
tur.

35 Duæ erunt molentes in
idem : una assumetur, et alte-
ra relinquetur.

36 Duo erunt in agro, unus
assumetur, et alter relinque-
tur.

37 Et respondententes dicunt
illi : Ubi Domine ? is autem
dixit illis : ubi corpus, illuc
congregabuntur aquilæ.

CAPUT XVIII.

1 **D**ICEBAT autem et pa-
rabolam illis oportere
semper orare, et non segnes-
cere :

2 Dicens : Judex quidam
erat in quadam civitate, Deum
non timens, et hominem non
reveritus.

3 Vidua autem erat in civi-
tate illa, et veniebat ad eum,
dicens : Vindica me de adver-
sario meo.

4 Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον·
μοτὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ
καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄν-
θρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·

5 Διὰ γὰρ τὸ παρέχειν μοι κόπον
τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν,
ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπαπι-
άζῃ με·

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· ἀκούσατε
τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει.

7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν
ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν
βίωντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ
νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς·

8 Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσῃ τὴν
ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει, πλὴν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρή-
σει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς·

9 Εἶπε δὲ πρὸς τινὰς τοὺς πεποι-
θότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι,
καὶ ἐξουθενούντας τοὺς λοιποὺς,
τὴν παραβολὴν ταύτην·

10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς
τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἰς φαρι-
σαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.

11 Ὁ φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς
ἑαυτὸν ταῦτα προσήχητο· ὁ Θεὸς
εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡσπερ οἱ
λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρπαγες, ἀδι-
κοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς ἕτερος ὁ τελώνης.

12 Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου,
ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

13 Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν
θετῶς οὐκ ἠθέλην οὐδὲ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπάραι, ἀλλ'
εὐκατεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ, λέ-
γων· ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρ-
τωλῷ.

14 Λέγω ὑμῖν, κατέβη ἕτερος δε-
δικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ
ἐκείνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυ-
τὸν, ὑψωθήσεται.

4 Et non volebat ad tempus .
post autem hæc dixit in seipso :
Si et Deum non timeo, et ho-
minem non revereor :

5 Propter præbere mihi
molestiam viduam hanc, vindic-
abo istam, ne in finem veniens
sugillet me.

6 Ait autem Dominus : au-
dite quid iudex iniquus dicit :

7 At Deus non faciet vindic-
tam electorum suorum claman-
tiem ad se die et nocte, et lon-
ganimis super illos ?

8 Etiam dico vobis, quia fa-
ciet vindictam illorum in cele-
ritate, veruntamen filius homi-
nis veniens num inveniet fidem
in terra ?

9 Dixit autem ad quosdam
persuastos in seipsis, quod es-
sent justi, et nihilifacientes cæ-
teros, parabolam istam :

10 Homines duo ascende-
bant in templum orare, unus
Pharisæus, et alter publicanus.

11 Pharisæus stans apud se
hæc orabat : Deus gratias ago
tibi : quia non sum sicut cæte-
ri hominum, raptores, injusti,
adulteri, aut et ut hic publica-
nus.

12 Jejuno bis sabbato, deci-
mo omnia quæ possideo.

13 Et publicanus à longe
stans non volebat nec oculos
ad cælum levare, sed percutie-
bat in pectus suum, dicens :
Deus propitius esto mihi pec-
catori.

14 Dico vobis, descendit hic
justificatus in domum suam,
quam ille : quia omnis exaltans
seipsum humiliabitur : at hu-
milians seipsum, exaltabitur.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

17 Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· διδάσκαλε ἀγαθὲ, εἰ ποιήσας ζῶνι αἰώνιον κληρονομήσω;

19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

20 Τὰς ἐντολάς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου.

21 Ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἐν σοὶ λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι.

23 Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περιλυπὸς ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.

24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περιλυπὸν γυνόμενον, εἶπε· πῶς δύσκολός ἐστι τὰ χεῖρα εἰσέλθειν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

25 Εὐκόπωτον γὰρ ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς βραβίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι,

15 Afferebant autem ei et infantes, ut eos tangeret. Videntes autem discipuli increpabant illos.

16 At Jesus advocans illos, dixit: sinite pueros venire ad me, et ne prohibete eos: nam talium est regnum Dei.

17 Amen dico vobis, qui cumque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud.

18 Et interrogavit quidam eum princeps, dicens: Magister bone, quid faciens vitam æternam possidebo?

19 Dixit autem ei Jesus: quid me dicis bonum? nemo bonus si non unus Deus.

20 Mandata nosti: ne moecheris, ne occidas, ne fureris, ne falso testeris: honora patrem tuum et matrem tuam.

21 Is autem ait: hæc omnia custodivi à juventute mea.

22 Audiens autem hæc Jesus, ait ei: adhuc unum tibi deest: omnia quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo, et veni sequere me.

23 Ille autem audiens hæc, pertristis factus est: erat enim dives valde.

24 Videns autem illum Jesus pertristem factum, dixit: quam difficile pecunias habentes intrant in regnum Dei.

25 Facilius enim est camelum per foramen acus intrare, quam divitem in regnum Dei intrare.

26 Dixerunt autem audientes: et quis potest servari?

27 Ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώπων, δυνατὰ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ.

28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολούθησάμεν σοι.

29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὗτις οὐδεὶς ἔστιν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

30 Ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλὰ πλοῦσινα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν, ἐν ἡμῖν τοῦ ἀνθρώπου.

32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαυθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται,

33 Καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.

34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ἔρημα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτῶν εἰς Ἱεριχὼν, τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσεπαύων·

36 Ἀκούσας δὲ ἔχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο.

37 Ἀπετήγγισεν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.

38 Καὶ ἐβόησε, λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶν μᾶλλον ἐκραζεν, Ἰησοῦ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

27 Is autem ait . impossibilia apud homines, possibilia sunt apud Deum.

28 Ait autem Petrus : ecce nos dimisimus omnia, et sequuti sumus te.

29 Is autem dixit eis : amen dico vobis, quod nemo est qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios, propter regnum Dei,

30 Qui non recipiat multo plura in tempore hoc, et in seculo veniente vitam æternam.

31 Assumens autem duodecim, ait ad illos : ecce ascendimus in Hierosolyma, et consummabuntur omnia scripta per Prophetas, filio hominis.

32 Tradetur enim gentibus, et illudetur, et contumelia afficietur, et conspuetur :

33 Et flagellantes occident eum, et tertiâ die resurget.

34 Et ipsi nihil horum intellexerunt : et erat verbum istud absconditum ab eis, et non cognoscebant dicta.

35 Factum est autem in appropinquare ipsum in Jericho, cæcus quidam sedebat secus viam mendicans.

36 Audiens autem turbam prætereuntem, interrogabat quid esset hoc.

37 Nuntiaverunt autem ei, quod Jesus Nazarenus transiret.

38 Et clamavit, dicens : Jesu filii David, miserere mei.

39 Et præeuntes increpabant eum ut taceret : ipse vero multo magis clamabat, filii David, miserere mei.

40 Σταθείς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγισάτω δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτησεν αὐτόν,

41 Λέγων· τί σοὶ θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.

42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

43 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Κ**Αὶ εἰσελθὼν, διήρχετο εἰς Ἱεριχῶν.

2 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζαχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἕτος ἦν πλούσιος,

3 Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν· οὐκ ἔδυνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι ἐπὶ ἡλαλίᾳ μικρὸς ἦν.

4 Καὶ προδραμῶν ἐμπαρόσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομωραΐαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι' ἐκείνης ἡμετέρας διέρχεται.

5 Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζαχαῖε, τεύσασ· κατέβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μένειναι.

6 Καὶ στεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.

7 Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διαγόγγυζον, λέγοντες· ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι.

8 Σταθείς δὲ Ζαχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· ἰδοὺ, εἰς ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἰ τινὸς τι ἐσυκαφάνησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.

40 Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se, appropinquante autem eo, interrogavit illum,

41 Dicens : quid tibi vis faciam ? ille autem dixit : domine, ut respiciam.

42 Et Jesus dixit illi : respice : fides tua servavit te.

43 Et confestim respexit, et sequebatur illum glorificans Deum : et omnis populus videns dedit laudem Deo.

CAPUT XIX.

1 **E**T ingressus pertransibat Jericho.

2 Et ecce vir nomine vocatus Zachæus, et hic erat princeps publicanorum : et ipse erat dives.

3 Et quærebat videre Jesum quis esset, et non poterat præ turba : quia statura pusillus erat.

4 Et præcurrrens coram, ascendit in sycorum, ut videret eum : quia illa erat transiturus.

5 Et ut venit ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, et dixit ad eum : Zachæe, festinans descende : hodie enim in domo tua oportet me manere.

6 Et festinans descendit, et excepit illum gaudivens.

7 Et videntes omnes murmurabant, dicentes : quod ad peccatorem hominem introivit diversari.

8 Stans autem Zachæus dixit ad Dominum : ecce dimidia substantiarum mearum, Domine, do pauperibus, et si aliquem quid defraudavi, reddo quadruplum.

9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· ὅτι σήμερον σώθηρία ἐν οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.

10 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεῖς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτῶν εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοῖς ὅτι παραχρηῖμα μέλλει ἢ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

12 Εἶπεν ἔν· ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαθεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.

13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· παραγματεύσασθε ὡς ἔρχομαι.

14 Οἱ δὲ πολλοὶ αὐτοῦ ἐμίσησαν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβυτεῖαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεύσαι ἐφ' ἡμᾶς.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαθόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῶ τίς τί διεπραγματεύσατο.

16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσεργάσατο δέκα μνᾶς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ ἀγαθὸ δούλε· ὅτι ἐν ἑλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

18 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.

20 Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκαμμένην ἐν σουδαρίῳ·

9 Ait autem ad eum Jesus quia hodie salus domui huic facta est, eo quod et ipse filius Abrahæ sit.

10 Venit enim filius hominis quærerere et servare perditum.

11 Audientibus autem illis hæc, adjiciens dixit parabolam, propter prope eum esse Hierusalem, et videri eis quod confestim esset regnum Dei appariturum.

12 Dixit ergo : homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi ipsi regnum, et reverti.

13 Vocans autem decem servos suos, dedit eis decem minas, et ait ad illos : negotia-mini dum venio.

14 At cives ejus oderant eum, et miserunt legationem post illum, dicentes : non volumus hunc regnare super nos.

15 Et factum est in redire ipsum accipientem regnum, ait vocari sibi servos hos, quibus dedit argentum, ut sciret quis quid negotiatus esset.

16 Aduit autem primus, dicens : Domine, mina tua acquisivit decem minas.

17 Et ait illi : euge bone serve : quia in modico fidelis fuisti, esto potestatem habens super decem civitates.

18 Et venit secundus, dicens : Domine, mina tua fecit quinque minas.

19 Ait autem et huic : Et tu esto super quinque civitates.

20 Et alter venit, dicens : Domine, ecce mina tua, quam habui repositam in sudario

21 Ἐφοβούμεν γὰρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ. αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.

22 Λέγει δὲ αὐτῶν· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὸν δούλος, ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα·

23 Καὶ διαλί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργυρίον μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἔλθων σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό;

24 Καὶ τοῖς παρστωσίν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ ὅτε τῶν τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.

25 Καὶ εἶπον αὐτῶν· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῶν ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θέλησαντάς με βασιλευσάαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξετε ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἔπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱερουσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγή καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἔλαιων, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

30 Εἰπὼν· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἧ εἰσπορευόμενοι εὕρησετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ᾧ οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

31 Καὶ εἰάν τις ὑμᾶς ῥωτᾷ· Διατί λύετε; -οὕτως ἐρεῖτε αὐτῶν, ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.

32 Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλλμένοι, εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.

21 Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, et metis quod non seminasti.

22 Dicit autem ei: et ore tuo judico te, scelerate serve: sciebas quod ego homo austerus sum, tollens quod non posui, et metens quod non seminavi.

23 Et quare non dedisti argentum meum mensariis, et veniens ego cum usura utique exegissem illud?

24 Et astantibus dixit: auferite ab ille minam: et date decem minas habenti.

25 Et dixerunt ei: Domine, habet decem minas.

26 Dico enim vobis, quia omni habenti dabitur: ab autem non habente, et quod habet, auferetur ab eo.

27 Veruntamen inimicos meos illos, non volentes me regnare super se, adducite huc, et jugulate ante me.

28 Et dicens hæc, ibat ante ascendens in Hierosolyma.

29 Et factum est, quum appropinquasset ad Bethphage et Bethaniam, ad montem vocatum Olivarum, misit duos discipulorum suorum,

30 Dicens: ite in contra vicum: in quo introeuntes invenietis pullum alligatum, super quem nemo unquam hominum sedit: solventes illum adducite.

31 Et si quis vos interrogaverit: quare solvitis? sic dicetis ei: quia Dominus ejus opus habet.

32 Abeuntes autem missi, invenerunt sicut dixit illis.

33 Αυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον ;

34 Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.

35 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιβήψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.

36 Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστέρωννον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.

37 Ἐγγιζόντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες, αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,

38 Λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

39 Καὶ τινες τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτιμήσον τοῖς μαθηταῖς σου.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· λέγω ὑμῖν δεῖ ἐὰν ἔτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κερᾶξονται.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἐκλαύσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων·

42 Ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σὺ, καὶ γὰρ ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου·

43 Ὅτι ἤξεουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι, καὶ περιουκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν,

44 Καὶ ἰδαφιούσιν σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν

33 Solventibus autem illis pullum, dixerunt domini ejus ad illos : quid solvitis pullum ?

34 Illi autem dixerunt : Dominus ejus opus habet.

35 Et duxerunt illum ad Jesum : et injicientes sua ipsorum vestimenta supra pullum imposuerunt Jesum.

36 Eunte autem illo, substernebant vestimenta sua in via.

37 Appropinquante autem eo jam ad descensum montis olearum, cœperunt omnis turba discipulorum gaudentes laudare Deum voce magnâ, de omnibus quas viderant virtutibus.

38 Dicentes : benedictus veniens rex in nomine Domini : pax in cœlo, et gloria in excelsis.

39 Et quidam Pharisæorum de turba dixerunt ad illum : magister, increpa discipulos tuos.

40 Et respondens ait illis : dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt.

41 Et ut appropinquavit, videns civitatem, flevit super illam,

42 Dicens : quia si cognovisses et tu, et quidem in die tua hac, quæ ad pacem tuam : nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.

43 Quia venient dies in te, et circumdabunt inimici tui vallum tibi, et circumcingent te et coangustabunt te undique.

44 Et solo æquabunt te, et filios tuos in te : et non relin

ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας,

46 Λέγων αὐτοῖς· γέγραπται, ὁ οἶκος μου, οἶκος προσευχῆς ἔστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ,

48 Καὶ οὐκ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέμαστο αὐτοῦ ἀκούων.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντας αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,

2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· εἶπε ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστίν ὁ δόξ σοι τῆν ἐξουσίαν ταύτην.

3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ ἓνα λόγον· καὶ εἰπατέ μοι·

4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες· ὅτι ἐάν εἰπωμεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί ἔν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

6 Ἐάν δὲ εἰπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· ἀπεισιμμένος γὰρ ἐστίν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.

7 Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πότεν.

8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·

L 2

quent in te lapidem super lapidem : eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ.

45 Et ingressus in templum, cœpit ejicere vendentes in illo, et ementes,

46 Dicens illis : scriptum est : domus mea, domus orationis est : vos autem illam fecistis speluncam latronum.

47 Et erat docens per diem in templo : at principes sacerdotum et Scribæ quærebant illum perdere, et primi plebis :

48 Et non inveniebant quid facerent : populus enim omnis suspensus erat illum audiens.

CAPUT XX.

1 **Ε**T factum est in uno die illorum, docente illo populum in templo, et evangelizante, superstiterunt principes Sacerdotum et Scribæ cum senioribus :

2 Et aiunt ad illum, dicentes : dic nobis in qua potestate hæc facis, aut quis est qui dedit tibi potestatem hanc ?

3 Respondens autem dixit ad illos : interrogabo vos et ego unum verbum, et dicite mihi :

4 Baptismus Joannis de cælo erat, an ex hominibus ?

5 Illi autem ratiocinabantur apud seipsos, dicentes : quia si dixerimus, de cælo, dicet : quare ergo non credidistis illi ?

6 Si autem dixerimus : ex hominibus, omnis populus lapidabit nos : persuasus enim est Joannem Prophetam esse.

7 Et responderunt non scire unde.

8 Et Jesus ait illis : neque

οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθερός τις ἐφύτευσεν ἀμπέλωνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἐπέδημησε χρόνους ἰκανούς·

10 Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπέλωνος δώσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν, ἐξασπίστειλαν κενόν.

11 Καὶ προσέθετο πάλιν δευρὸν δούλον· οἱ δὲ κακῶτερον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξασπίστειλαν κενόν.

12 Καὶ προσέθετο πάλιν τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.

13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπέλωνος· τί ποιήσω; πάλιν τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται.

14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.

15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπέλωνος, ἀπέκτειναν. Τί ἔν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπέλωνος;

16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τοῦτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπέλωνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ εἶπον· μὴ γένοιτο.

17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· τί ἔν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο· “λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδόμοι, ἔτος ἐγένεθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

18 Πᾶς, ὁ πέσων ἐπ’ ἐκτῖνον τὸν λίθον, συνθλασθήσεται ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λιχμήσει αὐτόν.”

ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

9 Cœpit autem ad populum dicere parabolam hunc: homo plantavit vineam, et elocavit eam colonis, et peregre fuit tempora sufficientia.

10 Et in tempore misit ad cultores servum, ut de fructu vineæ darent illi: at coloni cædentes eum dimiserunt inanem.

11 Et addidit mittere alterum servum: illi autem et illum cædentes et inhonorantes dimiserunt inanem.

12 Et addidit mittere tertium: illi autem et hunc vulnerantes ejecerunt.

13 Dixit autem dominus vineæ: quid faciam? mittam filium meum dilectum: forsitan hunc videntes verebuntur.

14 Videntes autem illum coloni, ratiocinabantur ad seipsos, dicentes: hic est hæres: venite occidamus illum, ut nostra fiat hæreditas.

15 Et ejicientes illum extra vineam, occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus vineæ?

16 Veniet et perdet colonos istos, et dabit vineam aliis. Audientes autem dixerunt: ne fiat.

17 Ille autem aspiciens eos, ait: quid ergo est scriptum hoc: lapidem quem reproba-verunt ædificantes, hic factus est in caput anguli:

18 Omnis cadens super illum lapidem, conquassabitur super quem autem ceciderit comminuet illum,

19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑπακρινόμενους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.

21 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις κερδίωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις·

22 Ἐξεστὶν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ·

23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς· τί με πειράζετε·

24 Ἐαυδοίξατό μοι δηνάριον, τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν· Ἀπεκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος.

25 Ὁ δὲ εἶπον αὐτοῖς· ἀπόδοτε τὸν ἴσον τῷ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες εἶσι τῇ ἀποκρισῇ αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐσηρώτησαν αὐτὸν,

28 Λέγοντες· διδάσκαλε, Μωσὴς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ κτεὸς ἄσπικος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἕξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ

19 Et quærebant principes sacerdotum et Scribæ mittere in illum manus in illa hora, et timuerunt populum : cognoverunt enim quod ad ipsos similitudinem hanc dixisset.

20 Et observantes miserunt insidiatores, simulantes se ipsos justos esse, ut caperent ejus sermonem, ad tradendum illum principatui et potestati præsidis.

21 Et interrogaverunt eum, dicentes : Magister, scimus quia recte dicis et doces, et non accipis faciem, sed in veritate viam Dei doces.

22 Licet nobis Cæsari tributum dare, an non ?

23 Considerans autem illorum dolum, dixit ad eos : quid me tentatis ?

24 Ostendite mihi denarium : cujus habet imaginem et inscriptionem ? respondentes autem dixerunt, Cæsaris.

25 Is autem ait illis : Reddite ergo quæ Cæsaris Cæsari, et quæ Dei Deo.

26 Et non potuerunt reprehendere ejus verbum coram populo : et mirati in responso ejus, tacuerunt.

27 Accedentes autem quidam Sadducæorum, contradicentes resurrectionem non esse, interrogaverunt eum,

28 Dicentes : Magister, Moses scripsit nobis : si alicujus frater mortuus fuerit habens uxorem, et hic sine liberis moriatur, ut accipiat frater ejus uxorem, et suscitetur semen fratri suo.

29 Ἐστὰ ἔν ἀδελφοὶ ἦσαν καὶ ὁ πρῶτος, λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος·

30 Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ ἕτερος ἀπέθανεν ἄτεκνος·

31 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑστὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον·

32 Ἐπίστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

33 Ἐν τῇ ἔν ἀναστάσει, τίνας αὐτῶν γίνεσθαι γυνή; οἱ γὰρ ἑστὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

34 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμῶσι καὶ ἐγαμίσκονται·

35 Οἱ δὲ καταβρωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμῶσιν, οὔτε ἐγαμίσκονται·

36 Οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γὰρ εἰσι· καὶ υἱοὶ εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνησεν εἰς τῆς βίβλου, ὡς λέγει· “Κύριον εὖν Θεὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.”

38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

39 Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων, εἶπεν ἀδιάσκαλος, καλῶς εἶπας.

40 Οὐκ ἔστι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτῆν αὐτὸν οὐδέν.

41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγεσθαι εὖν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι;

42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν

29 Septem ergo fratres erant: et primus, accipiens uxorem, mortuus est sine filiis.

30 Et accepit secundus uxorem, et ipse mortuus est sine filio.

31 Et tertius accepit illam. similiter autem et septem: et non reliquerunt natos, et mortui sunt.

32 Novissimè autem omnium mortua est et mulier.

33 In ergo resurrectione, cujus eorum sit uxor? nam septem habuerunt eam uxorem.

34 Et respondens ait illis Jesus: filii seculi hujus uxores ducunt et traduntur ad nuptias.

35 At digni habiti seculum illud contingere et resurrectionem ex mortuis, neque ducunt uxores, neque nubunt.

36 Neque enim mori ultra possunt: æquales angelis enim sunt, et filii sunt Dei, resurrectionis filii existentes.

37 Quia verò resurgent mortui, et Moses ostendit secus rubum, sicut dicit Dominum Deum Abraham, et Deum Isaac, et Deum Jacob.

38 Deus autem non est mortuorum, sed vivorum: omnes enim ei vivunt.

39 Respondentes autem quidam Scribarum, dixerunt: Magnè pulchre dixisti.

40 Non amplius autem audebant interrogare eum quicquam.

41 Dixit autem ad illos. quomodo dicunt Christum filium David esse?

42 Et ipse David dicit in

βίβλω ψαλμῶν “ εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

43 “Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σε ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου ;”

44 Δαβὶδ ἔν Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ αὖς υἱὸς αὐτοῦ ὄσσην ;

45 Ἀκούστωσθε δὲ πάντες τοῦ λαοῦ, εἴτε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελούντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις.

47 Οἱ κατασθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ ἀρπαξέτω μακρῶν προσεύχονται· ἔτσι λήφοντα σφοδρότερον κρῖμα.

Κεφ. κά. 21.

1 **A**ναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίων.

2 Εἶδεν δὲ καὶ τινα χήραν σκελετῶν βάλλονσαν ἐπιὶ δύο λεπτά,

3 Καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἢ ἡ σκελετῶν αὐτῆς ἁπλῶς πάντων ἕβαλον·

4 Ἄπαντες γὰρ ἔτσι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἕβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὐτῆ δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἕσπειρα τὸν βίον ὃν εἶχεν, ἕβαλε.

5 Καὶ τινῶν λογιόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀνάθημασι κοσμήματα, εἶπεν·

6 Ταῦτα ἂν θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφραθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὅς οὐ καταλυθήσεται.

7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέ-

libro Psalmorum : dixit Dominus Domino meo : sode à dextris meis :

43 Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum ?

44 David ergo Dominum illum vocat : et quomodo filius est ?

45 Audiente autem omni populo, dixit discipulis suis :

46 Attendite à Scribis volentibus ambulare in stolis, et amantibus salutationes in foris, et primas cathedras in synagogis, et primos discubitus in cœnis.

47 Qui devorant domos viduarum, et specie longa precantur, hi accipient majorem damnationem.

CAPUT XXI.

1 **R**ESPICIENS autem vidit mittentes munera sua in gazophylacium, divites.

2 Vidit autem et quandam viduam pauperculam mittentem illuc duo minuta.

3 Et dixit : Vere dico vobis, vidua pauper hæc plus omnibus misit.

4 Omnes enim hi ex abundantanti sibi miserunt in munera Dei : hæc autem ex defectu omnem victum quem habuit, misit.

5 Et quibusdam dicentibus de templo, quod lapidibus pulchris et donis ornatum esset, dixit :

6 Hæc quæ videtis, venient dies in quibus non relinquetur lapis supra lapidem, qui non destruat.

7 Interrogaverunt autem il-

γοντες· διδάσκαλε, πότε ἔν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;

8 Ὁ δὲ εἶπε· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τοῦ ὀνόματός μου, λέγοντες· ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε, μὴ ἔν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.

9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ σπονηθῆτε· οὗτοι γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεσθε ἐθνὸς ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν.

11 Σεισμοὶ τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητέρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσονται.

12 Πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.

13 Ἀποθήσεσθε δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.

14 Θέσθε ἔν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελεῖν ἀπολογηθῆναι.

15 Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντιπεῖν, οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀνταρτίμοι ὑμῖν.

16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν.

17 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.

18 Καὶ θριξὶ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπέληται.

19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

lum dicentes: Præceptor, quando igitur hæc erunt? et quod signum quum futurum est hæc fieri?

8 Ille autem dixit: Videte ne seducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes Quia ego sum: et tempus appropinquavit: ne ergo eatis post eos.

9 Quum autem audieritis prælia et seditiones, ne tremamini: oportet enim hæc fieri primum, sed non statim finis.

10 Tunc dicebat illis: Excitabitur gens contra gentem, et regnum adversus regnum.

11 Terræmotusque magni per loca, et fames, et pestilentie erunt: terroresque et signa de cælo magna erunt.

12 Ante autem hæc omnia injicient in vos manus suas, et persequentur, tradentes in synagogas, et custodias, agentes ad reges et præsidēs propter nomen meum.

13 Continget autem vobis in testimonium.

14 Ponite ergo in corda vestra non præmeditari defendi.

15 Ego enim dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt contradicere, neque resistere omnes adversantes vobis.

16 Trademini autem et à parentibus, et fratribus, et cognatis, et amicis, et morte afficient ex vobis.

17 Et eritis exosi omnibus propter nomen meum.

18 Et capillus de capite vestro non peribit.

19 In patientia vestra possidet animas vestras.

20 Ὅταν δὲ ἴδῃτε κυκλωμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγισεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.

21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φεγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσέλθωσαν εἰς αὐτήν.

22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδοκίσεως αὐταὶ εἰσὶ, τοῦ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔργη ἐν τῷ λαῷ τούτῳ.

24 Καὶ πρὸσθύνεται στόματι μαχαίρας, καὶ ἀχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται παταμένη ὑπὸ ἰδνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἰδνῶν.

25 Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἰδνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου·

26 Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

27 Καὶ τότε ἔξονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

28 Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἔγγιζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἴτε παραβολὴν αὐτοῖς ἴδῃτε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·

30 Ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀπ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἔγγυς τὸ τέλος ἔστιν.

31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, δεῖν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἔγγυς ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

20 Quum autem videritis circumdatam ab exercitibus Hierusalem, tunc scitote quia appropinquavit desolatio ejus.

21 Tunc qui in Judæa, fugiant ad montes : et qui in medio ejus, discedant : et qui in regionibus, non intrent in eam.

22 Quia dies ultionis hi sunt, impleri omnia scripta.

23 Væ autem in utero habentibus, et lactantibus in illis diebus : erit enim necessitas magna super terram, et ira in populo hoc.

24 Et cadent ore gladii, et captivi ducentur in omnes gentes : et Hierusalem erit calcata à gentibus, donec impleantur tempora gentium.

25 Et erunt signa in sole, et luna, et stellis, et in terra pressura gentium in dubitatione, resonante mari, et salo.

26 Exanimatis hominibus præ timore et expectatione invadentium in habitata : nam virtutes cælorum movebuntur.

27 Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate et gloria multa.

28 Incipientibus autem his fieri, respicite et levate capita vestra : quoniam appropinquat redemptio vestra.

29 Et dixit similitudinem illis : Videte ficum, et omnes arbores.

30 Quum protulerint jam, videntes à vobis ipsis agnoscitis quoniam jam prope æstas est.

31 Ita et vos quum videritis hæc facta, scitote quoniam prope est regnum Dei.

32 Ἀμήν λέγει ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρελθῆ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.

33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελθῶσι.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερμηραισὶ βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῆ ἡ ἡμέρα ἐκείνη.

35 Ὡς παγίς γὰρ ἐπιλεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

36 Ἀγρυπνεῖτε ἔν, ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα παραζηλώητε πωργεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἐμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἰλιβαῖν.

38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἕβριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούων αὐτῆ.

Κεφ. κβ'. 22.

1 **Η** Γγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα·

2 Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀνέλθωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσῆλθε δὲ ὁ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀνόδεκα.

4 Καὶ ἀπελθὼν συναλάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς, τὸ, πῶς αὐτὸν παραδώσωσιν αὐτοῖς.

5 Καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.

32 Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant.

33 Cælum et terra transibunt : at verba mea non transibunt.

34 Attendite autem vobis ipsis, ne forte graventur vestra corda in crapula, et ebrietate, et curis vitalibus, et repentina in vos superveniat dies illa.

35 Tanquam laqueus enim superveniet in omnes sedentes super faciem omnis terræ.

36 Vigilate itaque in omni tempore rogantes, ut digni habeamini effugere ista omnia futura fieri, et stare ante filium hominis.

37 Erat autem diebus in templo docens, at noctibus exiens morabatur in monte vocato Olivarum.

38 Et omnis populus mane ibat ad eum in templo audire eum.

CAPUT XXII.

1 **A**PPROPINQUABAT autem festum Azymorum, dictum Pascha.

2 Et quærebant principes Sacerdotum et Scribæ hoc, quomodo tollerent eum : timebant enim plebem.

3 Intravit autem Satanas in Judam cognominatum Iscariotem, existentem ex numero duodecim.

4 Et abiens collocutus est principibus Sacerdotum, et magistratibus hoc, quomodo illum traderet eis.

5 Et gavisi sunt, et pacti sunt illi argentum dare.

6 Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζή-
τησε σύκαιριαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν
αὐτοῖς ἄσφρα ὄχλου.

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύ-
μων, ἐν ᾗ εἶδει δεῦσθαι τὸ πάσχα.

8 Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰω-
άννην, εἰπών· πορευθέντες ἐτοιμά-
σατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.

9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ποῦ δεῖλεις
ἐτοιμάσωμεν;

10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἴδού,
εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν,
συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον
ὑδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε
αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν ἧ εἰσπορεύεσθε.

11 Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ
τῆς οἰκίας· λέγῃ σοι ὁ διδάσκαλος·
ποῦ ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω;

12 Καὶ σκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνέστητον
μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.

13 Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς
εἶρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἠτοίμασαν τὸ
πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα,
ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι
σὺν αὐτῷ.

15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπι-
θυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα
φαγεῖν μετὰ ὑμῶν, πρὸ τοῦ με πα-
θῆναι.

16 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι
οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου
πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

17 Καὶ δεξιόμενος ποτήριον, εὐ-
χαριστήσας εἶπε· λάβετε τοῦτο, καὶ
διαμερίσατε ἑαυτοῖς.

18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ
πίω ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμ-
πέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ ἔλθῃ.

19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρισ-

6 Et spondit, et quærebat
oportunitatem ad tradendum
illum eis sine turba.

7 Venit autem dies Azymo-
rum, in qua oportebat occidi
Pascha.

8 Et misit Petrum et Joan-
nem, dicens : Euntes parate
nobis Pascha, ut manducemus.

9 Illi autem dixerunt ei :
Ubi vis paremus ?

10 Is autem dixit eis : Ecce
introeuntibus vobis in civita-
tem, occurret vobis homo am-
phoram aquæ portans : sequi-
mini eum in domum quo intrat.

11 Et dicetis patrifamilias
domus : Dicit tibi Magister :
Ubi est diversorium, ubi Pas-
cha cum discipulis meis man-
ducem ?

12 Et ipse vobis ostendet
cœnaculum magnum stratum :
ibi parate.

13 Euntes autem invenerunt
sicut dixit illis, et paraverunt
Pascha.

14 Et quum facta esset hora,
discubuit, et duodecim Aposto-
li cum eo.

15 Et ait ad eos : Desiderio
desideravi hoc Pascha man-
ducare vobiscum, ante quam pa-
tiar.

16 Dico enim vobis, quia
non amplius manducabo ex eo,
donec impleatur in regno Dei.

17 Et accipiens calicem, gra-
tias agens dixit : Accipite hoc,
et dividite vobis ipsis :

18 Dico enim vobis, quod
non bibam de generatione vitis,
donec regnum Dei veniat.

19 Et accipiens panem, gra-

τήσας ἔκλασε· και ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· τοῦτό ἐστί τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπερ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο τοῖσι εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

20 Ὡσαύτως κὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἱματί μου, τὸ ὑπερ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.

21 Πλὴν ἰδοῦ, ἡ χεὶρ τοῦ παρὰ δίδοντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παρὰ δίδοται.

23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυρσεύουσιν αὐτῶν· και οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται.

26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· κὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακωνῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακωνῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακωνῶν.

28 Ὑμεῖς δὲ ἴσατε οἱ διαμμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.

29 Καὶ γὰρ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν·

30 Ἴνα ἐσθίητε και πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· και καθίσθησθε ἐπὶ θρόνων,

tias agens fregit, et dedit eis, dicens : Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur : hoc facite in meam commemorationem.

20 Similiter et calicem post cenam, dicens : Hic calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis effunditur.

21 Veruntamen ecce manus tradentis me mecum in mensa.

22 Et quidem filius hominis vadit secundum definitum : veruntamen vix homini illi, per quem traditur.

23 Et ipsi cœperunt conquerere apud seipsos hoc, quisnam esset ex eis hoc futurus facere.

24 Facta est autem et contentio in eis, hoc, quis eorum videretur esse major.

25 Is autem dixit eis : Reges gentium dominantur in eos : et potestatem habentes ipsorum, benefici vocantur.

26 Vos autem non sic : sed qui major in vobis, fiat sicut junior : et qui præcessor, sicut ministrator.

27 Quis enim major, recumbens, an ministrans ? nonne recumbens ? ego autem sum in medio vestrum sicut ministrans.

28 Vos autem estis permanentes cum me in tentationibus meis.

29 Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus, regnum .

30 Ut edatis, et bibatis super mensam meam in regno meo : et sedeat super thro-

κρίνοντας τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ.

31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξήρτησάτο ὑμᾶς, τοῦ σιτιάσαι ὡς τὸν σίτον·

32 Ἐγὼ δὲ ἰδεθήην περὶ σου, ἵνα μὴ ἐκλείσῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον τοὺς ἀδελφοὺς σου.

33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ εἵκομαι εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον προεύσθαι.

34 Ὁ δὲ εἶπε· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρίς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπεστειλα ὑμᾶς ἄστερ βαλαντίου, καὶ σῆρας, καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε· Οἱ δὲ εἶπεν· οὐδένος.

36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ σῆραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσάτω μάχαιραν.

37 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐστὶ τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ, “καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη”· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

38 Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὡδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστι.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ ἐισέλθειν εἰς πειρασμόν.

41 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ’ αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολῆν, καὶ θείς τὰ γόνατα προσήύχαστο,

nos, judicantes duodecim tribus Israël.

31 Ait autem Dominus : Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos, ad cribrandum sicut triticum.

32 Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua : et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.

33 Is autem dixit ei : Domine, tecum paratus sum et in carcerem, et in mortem ire.

34 Ille autem dixit : Dico tibi, Petre, non cantabit hodie gallus, prius quam ter abneges nosse me.

35 Et dixit eis : Quando misi vos sine sacculo, et pera, et calceamentis, numquid aliquo defecti estis ? Illi autem dixerunt : Nihil.

36 Dixit ergo eis : Sed nunc habens sacculum, tollat similiter et peram : et non habens, vendet pallium suum, et emet gladium.

37 Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc scriptum oportet impleri in me, hoc : Et cum injustis reputatus est : etenim quæ de me, finem habent.

38 Illi autem dixerunt : Domine, ecce gladii hic duo : ille autem dixit eis : Satis est.

39 Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum : sequuti sunt autem illum et discipuli ejus.

40 Factus autem ad locum, dixit illis : Orate non intrare in tentationem.

41 Et ipse avulsus est ab eis, tanquam lapidis jactum, et ponens genua orabat,

42 Λέγων πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημα μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω.

43 Ὁφθῆ δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ, ἐπισχύων αὐτόν.

44 Καὶ γινόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσήνεχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβω αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.

45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης,

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθύδουτε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπρόσχετο αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλησάμενος αὐτόν.

48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ σατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;

50 Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀπέτλεν αὐτοῦ τὸ ἓξ τὸ ὀξυόν.

51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· ἔατε ἕως τούτου· Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἴασατο αὐτόν.

52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγνομήτους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων;

53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ'

42 Dicens: Pater, si vis transferre calicem istum à me. verumtamen non voluntas mea, sed tua fiat.

43 Apparuit autem illi angelus de cælo confortans eum.

44 Et iactus in agonia, intensius orabat. Factus est autem sudor ejus sicut guttæ sanguinis delabentes in terram.

45 Et resurgens ab oratione veniens ad discipulos, invenit eos dormientes præ tristitia.

46 Et ait illis: Quid dormitis? resurgentes orate ut non intretis in tentationem.

47 Adhuc autem eo loquente, ecce turba, et dictus Judas, unus duodecim, antecedebat eos, et appropinquavit Jesu osculari eum.

48 At Jesus dixit illi: Juda, osculo filium hominis tradis?

49 Videntes autem qui circa ipsum futurum, dixerunt ei: Domine, num percutiemus in gladio?

50 Et percussit unus quidam ex illis servum principis Sacerdotum, et amputavit ejus auriculam dextram.

51 Respondens autem Jesus, ait: Sinite usque huc, et tangens auriculam ejus, sanavit eum.

52 Dixit autem Jesus ad accedentes ad se principes Sacerdotum, et magistratus templi, et seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis et lignis?

53 Quotidie existente me

ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξεστίναι εἰς τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἔστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκοτεινοῦ.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἡγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

55 Ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν.

56 Ἴδούσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀπεισάσα αὐτῷ, εἶπε· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν·

57 Ὁ δὲ ἠρητίσθη αὐτὸν, λέγων· γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἄλλος ἰδὼν αὐτόν, εἶπε· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί·

59 Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις δισχυρίζετο, λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.

60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, εἶτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ.

61 Καὶ στραφείς ὁ Κύριος ἐπέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ἀπομνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρτήσῃ με τρίς.

62 Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἐκλαύσε πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, ἐπέκειλλον αὐτῷ, δέροντες·

64 Καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον· καὶ

cum vobis in templo non extendistis manus in me: sed hæc vestra est hora, et potestas tenebrarum.

54 Comprehendentes autem eum duxerunt, et induxerunt in domam principes Sacerdotum: at Petrus sequebatur à longe.

55 Accendentibus autem ignem in medio aulæ, et circum-sedentibus illis, sedebat Petrus in medio eorum.

56 Videns autem eum ancilla quædam sedentem ad lumen: et attente intuita eum, dixit: Et hic cum illo erat.

57 Is autem negavit eum, dicens: Mulier, non novi illum.

58 Et post pusillum alius videns eum, dixit: Et tu de illis es. At Petrus ait: Homo, non sum.

59 Et interstante quasi hora una, alius quidam affirmabat, dicens: In veritate et hic cum illo erat: etenim Galilæus est.

60 Ait autem Petrus: Homo, non novi quid dicis: et continuo, adhuc loquente illo, cantavit gallus.

61 Et conversus Dominus respexit Petrum: et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat ei: Quia prius quam gallus cantaverit, negabis me ter.

62 Et egressus foras Petrus flevit amarè.

63 Et viri tenentes Jesum illudebant ei, cædentes.

64 Et obvolvendo eum, percutiebant ejus faciem, et inter

ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· προφή-
τευσον, εἰς ἔσθιν ὁ παῖσας σε.

65 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη-
μοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συ-
νήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ,
ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ
ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον
ἑαυτῶν,

67 Λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χρισ-
τός; εἰπέ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
'Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύ-
σητε.

68 'Ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ
ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.

69 'Ἀπὸ τοῦ νῦν ἴσται ὁ υἱὸς εἶ
ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς
δυναμείως τοῦ Θεοῦ.

70 Εἶπον δὲ πάντες· σὺ ἔν εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ Θεοῦ; 'Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς
ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι.

71 Οἱ δὲ εἶπον· τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ
ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Κεφ. κγ'. 23.

1 **Κ**Αὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆ-
θος αὐτῶν, ἤγαγεν αὐτὸν
ἐπὶ τὸν Πιλάτον.

2 Ἡξήσαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτῶν,
λέγοντες· τοῦτον εὐρομεν διαστρέ-
φοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καί-
σαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν
Χριστὸν βασιλεῖα εἶναι.

3 'Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν
αὐτὸν, λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων; 'Ὁ δὲ ἀκριβοῦς
αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις.

4 'Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς
ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν

rogabant eum dicentes : Pro-
phetiza, quis est qui percussit
te ?

65 Et alia multa blasphe-
mantes dicebant in eum.

66 Et ut factus est dies, co-
actus est senatus plebis, prin-
cipesque Sacerdotum et scri-
bæ : et duxerunt illum in con-
cilium suum,

67 Dicentes : Si tu es Chris-
tus, dic nobis. Ait autem illis .
Si vobis dixero, non credetis.

68 Si autem et interrogave-
ro, non respondebitis mihi, aut
dimittetis.

69 Et nunc erit filius homi-
nis sedens à dextris virtutis
Dei.

70 Dixerunt autem omnes :
Tu ergo es filius Dei ? is au-
tem ad eos ait : Vos dicitis,
quia ego sum.

71 Illi autem dixerunt : quid
adhuc opus habemus testimo-
nio ? Ipsi enim audivimus de
ore ejus.

CAPUT XXIII.

1 **E**T surgens omnis multi-
tudo eorum, duxit illum
ad Pilatum.

2 Cœperunt autem accusare
illum, dicentes : Hunc inveni-
mus subvertentem gentem, et
prohibentem Cæsari tributa
dare, dicentem se Christum
regem esse.

3 At Pilatus interrogavit
eum, dicens : Tu es rex Ju-
dæorum ? Ille autem respon-
dens ei, ait : Tu dicis.

4 Et Pilatus dixit ad princi-
pes Sacerdotum, et turbas

εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ.

5 Οἱ δὲ θείσχυον, λέγοντες·
ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων
καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρχάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλι-
λαιαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος
Γαλιλαῖός ἐστι.

7 Καὶ ἐπιγινούς ὅτι ἐκ τῆς ἐξου-
σίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀπέπεμψεν
αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν
ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς
ἡμέραις.

8 Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰη-
σοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων
εἶ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούσειν
πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι
σημεῖον ἰδεῖν ἐκ αὐτοῦ γινόμενον.

9 Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις
ικανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο
αὐτῷ.

10 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατη-
γοροῦντες αὐτοῦ.

11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ
Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν
αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν
αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀπέπεμψεν
αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.

12 Ἐγένοντο δὲ φίλοι δ, τῷ Πι-
λάτῳ καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπηρχον
γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

13 Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμε-
νος τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχον-
τας, καὶ τὸν λαόν,

14 Ἐῖπε πρὸς αὐτούς· προση-
νέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τούτον,
ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ
ἰδοῦ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας,
οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ

Nullam invenio causam in ho-
mine hoc.

5 Illi autem invalescebant,
dicentes : Quia commovet po-
pulum, docens per universam
Judæam, incipiens à Galilæa
usque huc.

6 Pilatus autem audiens Ga-
lilæam, interrogavit si homo
Galilæus esset.

7 Et cognoscens quod de
potestate Herodis esset, re-
misit eum ad Herodem, exis-
tentem et ipsum in Hierosoly-
mis in illis diebus.

8 At Herodes videns Jesum,
gavisus est valde : erat enim
volens ex multo videre eum,
propterea quod audiret multa
de eo : et sperabat aliquod
signum videre ab eo factum.

9 Interrogabat autem eum
in sermonibus multis : ipse au-
tem nihil respondebat illi.

10 Stabant autem principes
Sacerdotum et Scribæ constan-
ter accusantes eum.

11 Nihil faciens autem illum
Herodes cum exercitibus suis,
et illudens, amiciens eum ves-
tem splendidam, remisit eum
Pilato.

12 Facti sunt autem amici
hicque Pilatus et Herodes hac
ipsa die cum invicem : præ-
extiterant enim in inimicitia
existentes ad seipsos.

13 Pilatus autem convocans
principes sacerdotum, et ma-
gistratus et populum,

14 Dixit ad illos : Obtulis-
tis mihi hominem hunc, quasi
avertentem populum, et ecce
ego coram vobis interrogans,
nullam inveni in homine isto

αἰτην, ὃν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.

15 Ἄλλ' οὐδὲ Ἡρώδης ἀπέστειλε γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ.

16 Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

17 Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύσειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτήν ἓνα.

18 Ἀνέκραξαν δὲ πᾶσι πληθεσί, λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·

19 Ὅστις ἦν διὰ στάσιν ἐνὰ γονομένην ἐν τῇ πόλει, καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς φυλακὴν.

20 Πάλιν ἔν δὲ Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν.

21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.

22 Ὁ δὲ εἶπεν εἰς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εἶρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

23 Οἱ δὲ ἐπέκριντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατῆρχον αἱ φωναὶ αὐτῶν, καὶ τῶν ἀρχιερέων.

24 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γινώσκειν τὸ αἶτημα αὐτῶν.

25 Ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ἤτεόντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε εἰς βεβλήματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ,

causam, quorum accusatis adversus eum.

15 Sed neque Herodes : remisi enim vos ad illum, et ecce nihil dignum morte est factum ei.

16 Castigans ergo illum dimittam.

17 Necessae autem habebat dimittere eis per festum, unum

18 Exclamarunt autem uni versa turba, dicentes : Tolle hunc, dimitte autem nobis Barabbam :

19 Qui erat propter seditio nem quandam factam in civitate, et homicidium, missus in carcerem.

20 Iterum ergo Pilatus ad loquutus est, volens dimittere Jesum.

21 Illi autem inclamabant, dicentes : Crucifige, crucifige eum.

22 Ille autem tertio dixit ad illos : Quid enim malum fecit iste ? nullam causam mortis inveni in eo : castigans ergo illum dimittam.

23 Illi autem instabant vocibus magnis, postulantes eum crucifigi, et inualescebant voces eorum, et principum Sacerdotum.

24 At Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum.

25 Dimisit autem illis propter seditio nem et homicidium missum in carcerem, quem petebant : at Jesum tradidit voluntati eorum.

26 Et quum abducerent eum, apprehendentes Simonem quendam Cyrenæum venien-

ἐπέθηκεν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν
θεισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

27 Ἐκολούθησεν δὲ αὐτῷ πολλὴ
πληθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἱ
καὶ ἔκλαιον καὶ ἔθρηνον αὐτόν.

28 Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπε· θυγατέρες Ἱερουσα-
λήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμὲ, πλὴν
ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ
ἐπίκαιρα ἡμῶν.

29 Ὅτι, ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέρας
ἐν αἷς ἐρῶσι· μοσιάραι αἱ στειροίαι,
καὶ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ
μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν.

30 Τότε ἄρξανται λέγειν τοῖς
ὄρεσι· ἀπίστε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς
βουνοῖς· Καλύψατε ἡμᾶς.

31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ
ταῦτα ποιῶσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γέ-
νηται;

32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἄλλοι δύο κα-
κοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναρῶνται.

33 Καὶ ὄτε ἀπέθλον ἐπὶ τὸν
τόπον τὸν καλούμενον κρανίον, ἐκεῖ
ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούρ-
γους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ
ἀριστερῶν.

34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Πά-
τερ, ἄφεσ ἀποδοῦ· οὐ γὰρ οἶδασί τί
ποιῶσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλήρον

35 Καὶ ἐστήκει ὁ λαὸς θεω-
ρῶν· ἐξουκλήρον δὲ καὶ οἱ ἄρ-
χοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες· ἄλ-
λους ἔδωκε, δωδέκῳ ἑαυτὸν, εἰ
ὁὗτός ἐστιν· Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ
ἐκλεκτός.

36 Ἐνέσταλλον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ
στρατιῶται, προσερχόμενοι, καὶ
ἄφες προσφέροντες αὐτῷ,

37 Καὶ λέγοντες· εἰ σύ εἶ ὁ

tem ab agro, imposuerunt illi
crucem, ut ferret post Jesum.

27 Sequebatur autem illum
multa turba populi, et mulie-
rum, quæ et plangebant, et la-
mentabantur eum.

28 Conversus autem ad illas
Jesus, dixit: Filiæ Hierusa-
lem, ne flete super me, sed
super vos ipsas flete, et super
filios vestros.

29 Quoniam ecce venient
dies, in quibus dicent: Beatæ
steriles, et ventres qui non ge-
nuerunt, ut ubera quæ non
lactaverunt.

30 Tunc incipient dicere
montibus: Cadite super nos:
et collibus: Operite nos.

31 Quia si in viridi ligno
hæc faciunt, in arido quid fiet?

32 Ducebantur autem et alii
duo malefici ut cum eo tolle-
rentur.

33 Et postquam abierunt in
locum vocatum Calvariam, ibi
crucifixerunt eum, et malefi-
cos, hunc quidem à dextris,
hunc autem à sinistris.

34 At Jesus dicebat: Pater,
dimitte illis: non enim sciunt
quid faciunt. Dividentes vero
vestimenta ejus miserunt sor-
tem.

35 Et stabat populus spec-
tans: deridebant autem et
principes cum eis, dicentes:
Alios servavit, servet seipsum,
si hic est Christus Dei electus.

36 Illudabant autem ei et
militæ accedentes, et acetum
offerentes ei:

37 Et dicentes: Si tu es

βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν.

38 Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γραμμμένη ἐπ' αὐτῷ γραμμασίῳ Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαίοις καὶ Ἑβραίοις· ΟΥΤΟΨ ἜΣΤΙΝ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΨ ΤῶΝ ἸΟΥΔΑΙΩΝ.

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμησεν αὐτὸν, λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων· οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ ;

41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπραξε.

42 Καὶ εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητι μου, Κύριε, ἔταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 Ἦν δὲ ὥσπερ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐπ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἑνάτης.

45 Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔξεπνευσεν.

47 Ἴδων δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γινόμενον, ἐδόξασε τὸν Θεὸν, λέγων· ἔντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

48 Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενομένοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γινόμενα, εἶπ-

rex Judæorum, serva teipsum.

38 Erat autem et superscriptio scripta super eum literis Græcis, et Romanis, et Hebraicis, HIC EST REX JUDÆORUM.

39 Unus autem pendentium maleficorum blasphemabat eum, dicens : Si tu es Christus, serva teipsum et nos.

40 Respondens autem alter increpabat eum, dicens : Neque times tu Deum, quod in eadem damnatione es ?

41 Et nos quidem juste : digna enim eorum quæ fecimus recipimus : hic vero nihil insolens egit.

42 Et dicebat Jesu : Memento mei, Domine, quum veneris in regnum tuum.

43 Et dixit illi Jesus : Amen dico tibi : Hodie mecum eris in paradiso.

44 Erat autem fere hora sexta, et tenebræ factæ sunt in universam terram, usque in horam nonam.

45 Et obacuratus est sol, est scissum est velum templi medium.

46 Et clamans voce magnâ Jesus ait : Pater, in manus tuas commendabo spiritum meum · et hæc dicens expiravit.

47 Videns autem centurio factum, glorificavit Deum, dicens : Vere homo hic justus erat.

48 Et omnes simul accedentes turbæ ad spectaculum istud, spectantes facta, percutientes

τους ἑαυτῶν τὰ στήθη, ὑπέστρεψον.

49 Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,

51 Οὗτος οὐκ ἦν συγκαταθεμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων· ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

52 Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

53 Καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

54 Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆ, καὶ σάββατον ἐπέφωσεν.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελληλυθῆσαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, θεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.

56 Ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Κεφ. κδ.' 24.

1 **Τ**ῇ δὲ μετὰ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθύος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνημεῖον, φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα, καὶ τινες σὺν αὐταῖς.

2 Εὔρον δὲ τὸν λίθον ἀπεκκωλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου,

3 Καὶ εἰσελθεῖσαι οὐχ εὔρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διακορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ,

sua ipsorum pectora, revertentur.

49 Stabant autem omnes noti ejus à longe, et mulieres consequutæ eum à Galilæa videntes hæc.

50 Et ecce vir nomine Joseph consiliarius existens, vir bonus, et justus:

51 Hic non erat suffragatus consilio et actioni eorum, ab Arimathæa civitate Judæorum, qui expectabat et ipse regnum Dei.

52 Hic accedens Pilato, petit corpus Jesu.

53 Et detrahens ipsum, involvit id sindone, et posuit id in monumento exciso, ubi non erat nondum quisquam positus.

54 Et dies erat parasceve, et sabbatum illucescebat.

55 Subsequentæ autem mulieres, quæ fuerant venientes cum eo de Galilæa, viderunt monumentum et ut positum erat corpus ejus.

56 Reversæ autem paraverunt aromata et unguenta: et quidem sabbato quieverunt secundum mandatum.

CAPUT XXIV.

1 **A**T una sabbatorum diluculo profundo venerunt ad monumentum, portantes quæ paraverant aromata, et quædam cum eis.

2 Invenerunt autem lapidem revolutum à monumento.

3 Et ingressæ non invenerunt corpus Domini Jesu.

4 Et factum est dum dubitarent de isto, et ecce duo viri

δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις.

5 Ἐμφόδων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἐτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,

7 Λέγων· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.

9 Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδέκα καὶ τοῖς λοιποῖς.

10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμον ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ παρακλίνας βλέπει τὰ ὀθόνα κείμενα μόνα· καὶ ἀπήλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίου ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαούς.

14 Καὶ αὐτοὶ ὁμιλοῦν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς.

adstiterunt eis in vestibus fulgentibus.

5 Timentibus autem factis illis, et inclinantibus vultum in terram, dixerunt ad illas : Quid quæritis viventem cum mortuis ?

6 Non est hic, sed surrexit : recordamini ut loquutus est vobis, adhuc existens in Galilæa,

7 Dicens : Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, et crucifigi, et tertiâ die resurgere.

8 Et recordatæ sunt verborum ejus.

9 Et reversæ à monumento nuntiaverunt hæc omnia undecim et omnibus cæteris.

10 Erat autem Magdalene Maria, et Joanna, et Maria Jacobi, et cæteræ cum eis, quæ dicebant ad Apostolos hæc.

11 Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba eorum, et non crediderunt illis.

12 At Petrus surgens cucurrit ad monumentum, et procumbens videt linteamina posita sola : et abiit, apud se mirans factum.

13 Et ecce duo ex illis erant euntes in ipsa die in vicum distantem stadia sexaginta ab Hierosalem, cui nomen Emmaus.

14 Et ipsi loquebantur ad invicem de omnibus eventis his.

15 Et factum est dum colloquerentur ipsi et conquirerent, et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis.

16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρα-
τοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγινῶναι αὐτόν.

17 Ἐἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες
οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε
πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ
ἴστε σαυθρωκοί ;

18 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶς ᾧ ὄνομα
Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· σὺ
μόνος περιπατεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ
οὐκ ἔγνωσ τὰ γινόμενα ἐν αὐτῇ ἐν
ταῖς ἡμέραις ταύταις ;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα ;
Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ
προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λό-
γῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς
τοῦ λαοῦ·

20 Ὅσως τε παρέδωκαν αὐτόν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχόντες ἡμῶν
εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν
αὐτόν.

21 Ἡμεῖς δὲ ἐλπίζομεν ὅτι
αὐτὸς ἔστιν ὁ μέλλων λυτρωθῆναι
τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε σὺν πᾶσι
τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
σήμερον, ἀπ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τίνες ἐξ
ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γινόμεναι
ἄσθροναι ἐπὶ τὸ μνημεῖον,

23 Καὶ μὴ εὐρούσαι τὸ σῶμα
αὐτοῦ, ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀψα-
σίαν ἀγγέλου ἑρακέναι, ὃς λόγου-
σεν αὐτὸν ζῆν.

24 Καὶ ἀσπρόν τίνες εἶν σὺν
ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὐρον
οὕτω καθῶς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον,
αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς·
ὦ ἀνόητοι καὶ βραδείς τῇ καρδίᾳ
τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλη-
σαν οἱ προφῆται.

26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν
Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν
αὐτοῦ ;

16 At oculi illorum teneban-
tur ut non agnoscerent eum.

17 Ait autem ad illos : Qui
sermones hi, quos confertis ad
invicem ambulantes, et estis
tristes ?

18 Respondens autem unus,
cui nomen Cleopas, dixit ad
eum : Tu solus peregrinaris in
Hierusalem, et non cognovisti
facta in illa in diebus his ?

19 Et dixit ei : Quæ ? Illi
autem dixerunt ei : Quæ de
Jesu Nazareno, qui fuit vir
Propheta, potens in opere et
sermone coram Deo et omni
populo.

20 Quomodoque tradiderunt
eum summi sacerdotes, et prin-
cipes nostri in damnationem
mortis, et cruci affixerunt eum.

21 Nos autem sperabamus,
quia ipse esset futurus redi-
mere Israël : sed et cum omni-
bus his, tertiam hanc diem agit
hodie, ex quo hæc facta sunt.

22 Sed et mulieres quædam
ex nobis terruerunt nos, factæ
antelucanæ ad monumentum :

23 Et non inveniētes cor-
pus ejus, venerunt, dicentes et
visionem angelorum vidisse,
qui dicunt eum vivere.

24 Et abierunt quidam eo-
rum qui cum nobis ad monu-
mentum, et invenerunt ita sicut
et mulieres dixerunt : ipsum
vero non viderunt.

25 Et ipse dixit ad eos : O
stulti et tardi corde ad creden-
dum omnibus quæ loquuti sunt
Prophetæ.

26 Nonne hæc oportuit pati
Christum, et intrare in gloriam
quam ?

27 Καὶ ἀρχάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηγήθησεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἐαυτοῦ.

28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσπεσεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι.

29 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μείνου μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστί, καὶ κέκληκεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσήλθε τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς.

30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς.

31 Αὐτῶν δὲ διηνοιχθήσαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διηνοίγειν ἡμῖν τὰς γραφάς;

33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εἴβον συνηθροισμένους τοὺς ἐνδοξα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 Λέγοντας· ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤρθη Σίμωνι.

35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλοῦντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.

37 Πιστηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γινόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.

38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

27 Et incipiens à Mose, et ab omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis quæ de seipso.

28 Et appropinquaverunt ad vicum quo ibant, et ipse se finxit longius ire.

29 Et coëgerunt illum, dicentes : Mane nobiscum, quoniam ad vesperam est, et inclinavit dies. Et intravit ad manendum cum illis.

30 Et factum est cum diceretur cum eis, accipiens panem benedixit, et frangens porrigebat illis.

31 Eorum autem aperti sunt oculi, et cognoverunt eum : et ipse non apparens factus est ab eis.

32 Et dixerunt ad invicem : Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, ut loquebatur nobis in via, et ut aperiebat nobis scripturas ?

33 Et surgentes eadem hora, regressi sunt in Hierusalem, et invenerunt congregatos undecim, et eos qui cum illis,

34 Dicentes, surrexit Dominus vere, et visus est Simoni.

35 Et ipsi enarrabant quæ in via, et quomodo agnitus est eis in fractione panis.

36 Hæc autem ipsis loquentibus, et ipse Jesus stetit in medio eorum, et dicit eis : Pax vobis.

37 Conturbati vero et contrititi facti, existimabant spiritum videre.

38 Et dixit eis : Quid turbati estis, et quare cogitationes ascendunt in cordibus vestris ?

39 Ἴδετε τὰς χεῖρας μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστά οὐκ ἔχει, καθὼς ἡμεῖς θεωρεῖτε ἔχοντα.

40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

41 Ἐπι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε ;

42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀστέου μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσῶν κηρίον.

43 Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἐτι ἔτι ἔτι σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προφηταῖς, καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.

45 Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνίναν τὰς γραφάς·

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,

47 Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρχάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλῆμ.

48 Ὑμεῖς δὲ ἐστέ μάρτυρες τούτων.

49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω εἰς ὑμᾶς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσασθε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλῆμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς.

39 Videte manus meas, et pedes meos : quia ipse ego sum : palpate me, et videte : quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habentem.

40 Et hoc dicens ostendit eis manus et pedes.

41 Adhuc autem non credentibus illis præ gaudio, et mirantibus, dixit eis : Habetis aliquid esculentum hic ?

42 Illi autem obtulerunt ei piscis assi partem, et de apiario favo.

43 Et sumens coram eis edit.

44 Dixit autem eis : Hæc verba quæ loquutus sum ad vos adhuc existens vobiscum, quoniam oportet impleri omnia scripta in lege Moysis, et Prophetis, et Psalmis de me.

45 Tunc aperuit ipsorum sensum, ad intelligendum scripturas.

46 Et dixit eis : Quoniam sic scriptum est, et sic oportebat pati Christum, et resurgere à mortuis tertia die.

47 Et prædicari in nomine ejus poenitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientem ab Hierosolyma.

48 Vos autem estis testes horum.

49 Et ecce ego mitto promissum Patris mei in vos. Vos autem sedete in civitate Hierosalem, quoadusque induamini virtutem ex alto.

50 Eduxit autem eos foras usque in Bethaniam, et sustolens manus suas, benedixit eis

51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέσκη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀναφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.

52 Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης.

53 Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

51 Et factum est dum benediceret illis, disjunctus est ab eis, et sursum ferebatur in caelum.

52 Et ipsi adorantes eum, regressi sunt in Hierusalem, cum gaudio magno.

53 Et erant semper in templo, laudantes et benedicentes Deum. Amen.

TO KATA

IΩΑΝΝΗΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Ε**Ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος.

2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν.

4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.

5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ· ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.

7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.

8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ

EUANGELIUM

SECUNDUM

JOANNEM.

CAPUT I.

1 **I**N principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum.

2 Hoc erat in principio apud Deum.

3 Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est neque unum, quod factum est.

4 In ipso vita erat, et vita erat lux hominum.

5 Et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt.

6 Fuit homo missus à Deo, nomen ei Joannes.

7 Hic venit in testimonium, ut testaretur de lumine, ut omnes crederent per illum.

8 Non erat ille lux, sed ut testaretur de lumine.

9 Erat lux vera, quae illu-

ρωιζῆσαι πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.

11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

13 Οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρῶς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρόωτός μου ἦν.

16 Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος·

17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσῆως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτι ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ;

20 Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ Χριστός.

21 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί εἶν· Ἰλίας εἶ σὺ; καὶ λέγει· οὐκ

minat omnem hominem venientem in mundum.

10 In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit.

11 In propria venit, et proprii eum non receperunt.

12 Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, credentibus in nomine ejus.

13 Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

14 Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiæ et veritatis.

15 Joannes testatur de ipso, et clamavit, dicens: Hic erat quem dixi: Post me veniens, ante me factus est: quia prior me erat.

16 Et ex plenitudine ejus nos omnes accepimus, et gratiam pro gratia.

17 Quia lex per Moysen data est, gratia et veritas per Jesum Christum facta est.

18 Deum nemo vidit unquam: unigenitus filius existens in sinum Patris, ipse enarravit.

19 Et hoc est testimonium Joannis, quando miserunt Judæi ex Hierosolymis sacerdotes et Levitas, ut interrogarent eum, Tu quis es?

20 Et confessus est, et non negavit: et confessus est: non sum ego Christus.

21 Et interrogaverunt eum, Quid ergo? Elias es tu? Et

εἰμί· ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη· οὐ.

22 Εἶπον οὖν αὐτῶ· τίς εἶ, ἵνα ἀποκρισὼν δώμεν τοῖς ἐπιμαρτυροῦσιν ἡμᾶς; τί λέγεις περὶ σουαυλοῦ;

23 Ἐφη· ἐγὼ φωνῆ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνας τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαίας ὁ προφήτης.

24 Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι, ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.

25 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῶ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σύ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, οὔτε Ἡλίας, οὔτε ὁ προφήτης;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε·

27 Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμᾶντα τοῦ ὑποδήματος.

28 Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει· Ἰδοὺ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

30 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρότερός μου ἦν·

31 Καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων.

32 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστέρην ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐμεινεν ἐπ' αὐτόν.

dicit: Non sum. Propheta es tu? Et respondit: Non.

22 Dixerunt ergo ei: Quis es, ut responsum demus mittentibus nos? Quid dicis de teipso?

23 Ait: Ego vox clamantis in deserto, Dirigite viam Domini, sicut dixit Esaias propheta.

24 Et missi erant ex Pharisæis.

25 Et interrogaverunt eum, et dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta?

26 Respondit eis Joannes, dicens: Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit quem vos non nostis.

27 Ipse est ille post me venturus, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti.

28 Hæc in Bethabara facta sunt trans Jordanem, ubi erat Joannes baptizans.

29 Postridie conspicit Joannes Jesum venientem ad se, et ait: Ecce agnus Dei, tollens peccatum mundi.

30 Hic est de quo ego dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat.

31 Et ego non sciebam eum: sed ut manifestetur Israël, propter hoc veni ego in aqua baptizans.

32 Et testatus est Joannes, dicens: vidi Spiritum descendentem quasi columbam de cælo, et mansit super eum.

33 Καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἰπέμφας μὲ βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἰκκίνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

34 Καὶ γὰρ ὄρακα, καὶ μαμαργύρηκα ὅτι ἄτος ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰσέτηρας ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

36 Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ.

37 Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντες, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

38 Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς·

39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὃ λέγεται ἐρμηνευόμενον, διδάσκαλε, τοῦ μένει;

40 Λέγει αὐτοῖς· Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε. Ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἐμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.

41 Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.

42 Εὐρίσκει οὕτως πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· Εὐρέκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, ὁ Χριστός.

43 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰη-

33 Et ego non sciebam eum, sed mittens me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem, et manentem super eum, hic est baptizans in Spiritu sancto.

34 Et ego vidi, et testatus sum quia hic est Filius Dei.

35 Postridie iterum stabat Joannes, et ex discipulis ejus duo.

36 Et respiciens Jesum ambulantem, dicit: Ecce agnus Dei.

37 Et audierunt eum duo discipuli loquentem, et sequenti sunt Jesum.

38 Conversus autem Jesus, et videns eos sequentes, dicit eis:

39 Quid queritis? Illi autem dixerunt ei: Rabbi, quod dicitur interpretatum, Magister, ubi manes?

40 Dicit eis: venite et videte. venerunt et viderunt ubi maneret, et apud eum manserunt die illo: hora autem erat quasi decima.

41 Erat Andreas frater Simonis Petri, unus ex duobus audientibus à Joanne, et se quatis eum.

42 Invenit hic primus fratrem proprium Simonem, et dicit ei: Invenimus Messiam, quod est interpretatum Christus.

43 Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus dixit: Tu es Simon filius Jona: tu vocaberis Cephas quod interpretatur Petrus.

44 Postridie voluit exire in

σοὺς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν·
καὶ εὗρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.

45 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθ-
σαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ
Πέτρου.

46 Εὗρίσκει Φίλιππος τὸν Να-
θαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψε
Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται,
εὗρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ
Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.

47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ·
ἐκ Ναζαρέτ δύναται εἶ
ναί; λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου
καὶ ἴδε.

48 Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθα-
ναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ
λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδὼς ἀληθῶς Ἰσ-
ραηλῆτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.

49 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· Πό-
θεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε
Φίλιππον φωνῆσαι, ὅντα ὑπὸ τὴν
συκῆν, εἶδόν σε.

50 Ἀπεκρίθη Ναθαναήλ, καὶ
λέγει αὐτῷ· Ῥαββὶ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆ Ἰσραήλ.

51 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑπο-
κάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω
τούτων ἔβλεψα.

52 Καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμήν,
ἀμήν λέγω ὑμῖν· ἀπ' ἄρτι ἔβλεψθες
τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ τοὺς
ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίοντας
καὶ καταβαίοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου.

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**Αὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γά-
μος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς
Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ ἐκεῖ.

2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

Galilæam, et invenit Philip-
pum, et dicit ei Jesus: Se-
quere me.

45 Erat autem Philippus à
Bethsaida, ex civitate Andree
et Petri.

46 Invenit Philippus Natha-
naëlem, et dicit ei: Quem
scripsit Moses in lege, et Pro-
phetæ, invenimus Jesum filium
Joseph illum à Nazaret.

47 Et dixit ei Nathanaël:
Ex Nazaret potest aliquid bo-
num esse? Dicit ei Philippus:
Veni, et vide.

48 Vidit Jesus Nathanaëlem
venientem ad se, et dicit de
eo: Ecce vere Israëlita, in
quo dolus non est.

49 Dicit ei Nathanaël: Un-
de me nosti? Respondit Jesus,
et dixit ei: Ante quam Phi-
lippum vocares, existentem
sub ficu, vidi te.

50 Respondit Nathanaël, et
ait ei: Rabbi, tu es Filius
Dei, tu es rex Israëlitis.

51 Respondit Jesus et dixit
ei: Quia dixi tibi: Vidi te
sub ficu, credis? majora his
videbis.

52 Et dicit ei: Amen, amen
dico vobis: Amodo videbitis
cælum apertum, et angelos
Dei ascendentes et descenden-
tes supra filium hominis.

CAPUT II.

1 **ET** die tertia nuptiæ fac-
tæ sunt in Cana Gali-
lææ: et erat mater Jesu ibi.

2 Vocatus est autem et Je-
sus et discipuli ejus ad nuptias.

3 Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον οὐκ ἔχουσι.

4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἦκεν ἡ ὥρα μου.

5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

6 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαὶ λίθιναι ἕξ, κείμεναι, κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνά μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.

7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ ἐγένεσαν αὐτὰς ἕως ἄνω.

8 Καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε ἐν ἀρχιτρικλίνῳ. Καὶ ἤνεγκαν.

9 Ὃς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλινὸς τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πῶθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν, οἱ ἠεληκότες τὸ ὕδωρ· φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλινός,

10 Καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον εἴθισι, καὶ ὅταν μεθύσθῃσι, τότε τὸν ἐλάσσων· σὺ ἐστήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.

11 Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανερώσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.

14 Καὶ εὗρεν ἐν ἐνῷ Ἰερῷ τοὺς

3 Et deficiente vino, dicit mater Jesu ad eum: Vinum non habent.

4 Dicit ei Jesus: Quid mihi et tibi mulier? nondum venit hora mea.

5 Dicit mater ejus ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite.

6 Erant autem ibi hydrisæ lapideæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas duas vel tres.

7 Dicit eis Jesus: Implete hydris aqua: et impleverunt eas usque ad summum.

8 Et dicit eis: Haurite nunc, et ferte architriclino· et tulerunt.

9 Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde esset· at ministri sciebant qui aquam hauserant: vocat sponsum architriclinus,

10 Et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit: et quum inebriati fuerint, tunc minus: tu servasti bonum vinum usque jam.

11 Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ, et manifestavit gloriam suam: et crediderunt in eum discipuli ejus.

12 Post hoc descendit in Capernaum, ipse et mater ejus, et fratres ejus, et discipuli ejus, et ibi manserunt non multis diebus.

13 Et prope erat Pascha Judæorum, et ascendit Hierosolymam Jesus.

14 Et invenit in templo ven-

πωλοῦντας βίβλας καὶ πρόβατα καὶ περὶσσεύεις, καὶ τοὺς κερματιστάς καθήμενους.

15 Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλον ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχευε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε·

16 Καὶ τοῖς τὰς περὶσσεύεις πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε ταῦτα ἀντιῶν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου, οἶκον ἐμπορίου.

17 Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· “Ὁ ζῆλος τῆς οἰκῆς καὶ ἀγαπήσει με.”

18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δεκνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;

19 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τησάρακοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν ἀποδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν;

21 Ἐκείνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

22 Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε· καὶ ἐπίστευσαν ἐν τῇ γραφῇ, καὶ ἐν τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ εἰσέτευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας·

25 Καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχον, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου·

dentes boves, et oves, et columbas, et numularios sedentes.

15 Et faciens flagellum ex funiculis, omnes eiecit ex templo, et oves et boves: et numulariorum effudit monetam, et mensas subvertit.

16 Et columbas vendentibus dixit: Auferte ista hinc: ne facite domum patris mei domum mercatus.

17 Recordati sunt vero discipuli ejus, quia scriptum est: Zelus domus tuæ comedit me.

18 Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis?

19 Respondit Jesus, et dixit eis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud.

20 Dixerunt ergo Judæi: Quadraginta et sex annis ædificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitabis illud?

21 Ille autem dicebat de templo corporis sui.

22 Quum ergo resurrexisset à mortuis, recordati sunt discipuli ejus quia hoc dicebat eis: et crediderunt scripturæ, et sermoni, quem dixit Jesus.

23 Quum autem esset in Hierosolymis in Pascha in festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes ejus signa quæ faciebat.

24 Ipse autem Jesus non credebat semetipsum eis, quia nosset omnes.

25 Et quia non opus haberet, ut quis testaretur de homi-

αὐτὸς γὰρ ἔγινωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Η**Ν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτοῦ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων.

2 Οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα εὐαγγελισμῶν δύναται ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, εἰ μὴ ἢ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.

3 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι, εἰ μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέροντων ὢν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι;

5 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι, εἰ μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

6 Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστὶ καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι.

7 Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπὼν σοι Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

9 Ἀπεκρίθη Νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

11 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὁ

ne : ipse enim sciebat quid esset in homine.

-CAPUT III.

1 **E**RAT autem homo ex Pharisæis, Nicodemus nomen ei, princeps Judæorum.

2 Hic venit ad Jesum nocte, et dixit ei : Rabbi, scimus quia à Deo venisti Magister : nemo enim hæc signa potest facere, quæ tu facis, si non fuerit Deus cum eo.

3 Respondit Jesus, et dixit ei : Amen, amen dico tibi, si non quis natus fuerit rursum, non potest videre regnum Dei.

4 Dicit ad eum Nicodemus : Quomodo potest homo renasci senex existens ? num potest in ventrem matris suæ secundò introire, et renasci ?

5 Respondit Jesus : Amen, amen dico tibi, si non quis natus fuerit ex aqua et spiritu, non potest introire in regnum Dei.

6 Natum ex carne, caro est : et natum ex spiritu, spiritus est.

7 Non mireris quia dixi tibi : Oportet vos nasci rursum.

8 Spiritus ubi vult spirat, et vocem ejus audis, sed non nosti unde veniat, et quo vadat : sic est omnis natus ex spiritu.

9 Respondit Nicodemus, et dixit ei : Quomodo possunt hæc fieri ?

10 Respondit Jesus, et dixit ei : Tu es Magister Israël, et hæc non nosis ?

11 Amen, amen dico tibi,

οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· πῶς, εἰάν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε ;

13 Καὶ οὐδὲς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

14 Καὶ καθὼς Μωσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθήσεται δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου·

15 Ἴνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

16 Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

19 Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ σονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ ποιεῖ τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν ἔργα σμμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰη-

quia quod scimus loquimur, et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis.

12 Si terrena dixi vobis, et non creditis: quomodo, si dixerero vobis caelestia, credetis ?

13 Et nemo ascendit in caelum, si non ille ex caelo descendens, filius hominis existens in caelo.

14 Et sicut Moses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis :

15 Ut omnis credens in ipsum non pereat, sed habeat vitam aeternam.

16 Sic enim dilexit Deus mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis credens in eum non pereat, sed habeat vitam aeternam.

17 Non enim misit Deus filium suum in mundum, ut iudicet mundum: sed ut salvetur mundus per ipsum.

18 Credens in eum, non iudicatur: qui autem non credit, jam iudicatus est, quia non credidit in nomine unigeniti filii Dei.

19 Hoc autem est iudicium, quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem: erant enim mala eorum opera.

20 Omnis enim mala agens, odit lucem: et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus.

21 At faciens veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur ejus opera, quia in Deo sunt facta.

22 Post haec venit Jesus et

σοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.

23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἕγγυς τοῦ Σαλιμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο.

24 Οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίους περὶ καθαρισμοῦ.

26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μαμαρτύρησας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἐρχονται πρὸς αὐτόν.

27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης, καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, εἰ μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

28 Αὐτοὶ ὑμῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.

29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἰστηκώς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἣ ἐμὴ πεπλήρωται.

30 Ἐκείνον δεῖ αἰξάνειν· ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ἂν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστί, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί,

32 Καὶ ὁ ἰδὼς καὶ ἤκουσας, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδὲς λαμβάνει.

33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν.

discipuli ejus in Judæam terram : et illic morabatur cum eis, et baptizabat.

23 Erat autem et Joannes baptizans in Aënon juxta Salim, quia aquæ multæ erant illic : et veniebant, et baptizabantur.

24 Nondum enim erat missus in carcerem Joannes.

25 Facta est ergo quæstio ex discipulis Joannis cum Judæis de purificatione.

26 Et venerunt ad Joannem, et dixerunt ei : Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testatus es, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum.

27 Respondit Joannes, et dixit : Non potest homo accipere quicquam, si non fuerit datum ei de cælo.

28 Ipsi vos mihi testamini, quod dixerim : Non sum ego Christus, sed quia missus sum ante illum.

29 Habens sponsam, sponsus est : at amicus sponsi stans et audiens eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. hoc ergo gaudium meum impletum est.

30 Illum oportet crescere, me autem minui.

31 Superne veniens super omnes est : existens de terra, de terra est, et de terra loquitur : de cælo veniens, super omnes est.

32 Et quod vidit et audivit, hoc testatur, et testimonium ejus nemo accipit.

33 Accipiens ejus testimonium, signavit quia Deus verax est.

34 Ὅν γὰρ ἀπέστειλον ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα.

35 Ὁ πατήρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιῶν καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης·

2 Καί τινος Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ εἰσέτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·

3 Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπέλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.

5 Ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχαρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

6 Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγή τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κωπιστακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὥσπερ ἕκτη·

7 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀνελῆσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν.

8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.

9 Λέγει οὖν αὐτῇ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὗσης γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις.

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν

34 Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur : non enim ex mensura dat Deus spiritum.

35 Pater diligit filium, et omnia dedit in manu ejus.

36 Credens in filium, habet vitam æternam : at non credens filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super ipsum.

CAPUT IV.

1 UT ergo cognovit Dominus quia audierunt Pharisei quod Jesus plures discipulos facit et baptizat quam Johannes :

2 Quamquam Jesus ipse non baptizaret, sed discipuli ejus.

3 Reliquit Judæam, et abiit iterum in Galilæam.

4 Oportebat autem eum transire per Samariam.

5 Venit ergo in civitatem Samariæ, dictam Sichar, juxta prædium quod dedit Jacob Joseph filio suo.

6 Erat autem ibi fons Jacob. ergo Jesus fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. hora erat quasi sexta.

7 Venit mulier de Samaria haurire aquam. dicit ei Jesus : Da mihi bibere.

8 Nam discipuli ejus abierant in civitatem, ut cibos emerent.

9 Dicit ergo ei mulier illa Samaritana : Quomodo tu Judæus existens à me bibere possis, existente muliere Samaritana ? non enim cõntuntur Judæi Samaritanis.

10 Respondit Jesus, et dixit

αὐτῆ· Εἰ ἤδεις τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι· Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν.

11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὕτως ἀντλήματα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· τίθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν ;

12 Μὴ σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἐπιπὶ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ ;

13 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίπων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν.

14 Ὃς δ' ἂν εἴη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγή ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἐρχομαι ἐνθάδε ἀνελεῖν.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπάγε, πλῆρησον τὸν ἀνδρα σου, καὶ ἐλθέ ἐνθάδε.

17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνή, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας· Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·

18 Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἐστὶ σου ἀνὴρ, τοῦτο ἀληθῶς εἶρηκας.

19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σὺ.

20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.

21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, πιστεύσόν μοι, ὅτι ἐρχεται ὥρα,

ei : Si scires donum Dei, et quis est dicens tibi : Da mihi bibere, tu utique petisses illum, et dedisset utique tibi aquam vivam.

11 Dicit ei mulier : Domine, neque haustorium habes, et puteus est profundus : unde ergo habes aquam vivam ?

12 Num tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, et ipse ex eo bibit, et filii ejus, et pecora ejus ?

13 Respondit Jesus, et dixit ei : Omnis bibens ex aqua hac, sitiet iterum.

14 Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum, sed aqua quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

15 Dicit ad eum mulier . Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc haurire.

16 Dicit ei Jesus : Vade, voca virum tuum, et veni huc.

17 Respondit mulier, et dixit : Non habeo virum. dixit ei Jesus : Pulchre dixisti, virum non habeo.

18 Quinque enim viros habuisti : et nunc quem habes, non est tuus vir : hæc vere dixisti.

19 Dicit ei mulier : Domine, video quia propheta es tu.

20 Patres nostri in monte hoc adoraverunt, et vos dicitis quia in Hierosolymis est locus ubi oportet adorare.

21 Dicit ei Jesus : Mulier, crede mihi, quia venit hora

ὅτε ἔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, ἔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ.

22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

23 Ἄλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατήρ τοιοῦτας ζητεῖ τοὺς προσκυνήσοντας αὐτόν.

24 Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνήσοντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

25 Λέγει αὐτῇ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μὲντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἢ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;

28 Ἀφήκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις·

29 Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὕτως ἐστίν ὁ Χριστός;

30 Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ, λέγοντες· Ῥαββί, φάγε.

32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρωσὶν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

33 Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μὴ τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;

quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis Patrem.

22 Vos adoratis quod non nostris : nos adoramus quod scimus : quia salus ex Judæis est.

23 Sed venit hora et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate : etenim Pater tales quærit adorantes eum.

24 Spiritus Deus, et adorantes eum in spiritu et veritate oportet adorare.

25 Dicit ei mulier : Scio quia Messias venit, dictus Christus : quum venerit ille, annuntiabit nobis omnia.

26 Dicit ei Jesus : Ego sum loquens tibi.

27 Et super hoc venerunt discipuli ejus, et mirabantur quia cum muliere loquebatur ; nemo tamen dixit : Quid quæris ? aut quid loqueris cum ea ?

28 Reliquit ergo hydriam suam mulier, et abiit in civitatem, et dicit hominibus :

29 Venite, videte hominem qui dixit mihi omnia quæcumque feci : numquid ipse est Christus ?

30 Exierunt ergo de civitate, et veniebant ad eum.

31 Interim vero rogabant eum discipuli ejus, dicentes : Rabbi, manduca.

32 Ille autem dixit eis : Ego cibum habeo manducare, quem vos non nostris.

33 Dicebant ergo discipuli ad invicem : Num aliquis attulit ei manducare ?

34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐτι τετραμήνης ἐστί, καὶ ὁ θρισμὸς ἐρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσὶ πρὸς θρισμὸν ἤδη.

36 Καὶ ὁ θριζων, μεθὸν λαμβάνει, καὶ συναγεί καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων ἑμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θριζων.

37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστίν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστίν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θριζων.

38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ἑμᾶς θριζῶν ὃ οὐχ ὑμεῖς κοκοσιάκατε· ἄλλοι κοκοσιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόσμον αὐτῶν εἰσέλθηθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐπισήνης πολλοὶ ἐπίστρευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναίκος, μαρτυρούσης· Ὅτι εἶπέ μοι πάντα, ὅσα ἐποίησα.

40 Ὡς οὖν ἦλθεν πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαριῖται, ἤρῳτων αὐτὸν μῶναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινον ἑκατὶ δύο ἡμέρας.

41 Καὶ πολλὰ πλείους ἐπίστρευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ,

42 Τῇ τε γυναίκι ἔλεγον· Ὅτι οὐκ ἐτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι ὁρθὸς ἐστίν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

43 Μετὰ δὲ τοὺς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκείθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

44 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.

45 Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γα-

34 Dicit eis Jesus : Meus cibus est, ut faciam voluntatem mittentis me, et perficiam ejus opus :

35 Noas vos dicitis, adhuc quadrimestre est, et messis venit? Ecce dico vobis, Levate oculos vestros, et videte regiones, quia albæ sunt ad messem jam.

36 Et metens mercedem accipit, et congregat fructum in vitam æternam, ut et seminans simul gaudeat, et metens.

37 In hoc enim verbum est verum, Quia alius est seminans, et alius metens.

38 Ego misi vos metere quod non vos laborastis : alii laboraverunt, et vos in laborem eorum introistis.

39 Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testantis : Quia dixit mihi omnia quæcunque feci.

40 Quum ergo venissent ad illum Samaritani, rogaverunt eum manere apud eos : et mansit ibi duos dies.

41 Et multo plures crediderunt in eum propter sermonem ejus.

42 Et mulieri dicebant : non amplius propter tuam loquelam credimus : ipsi enim audivimus, et scimus quia hic est vere salvator mundi Christus.

43 Post duos autem dies exiit inde, et abiit in Galilæam

44 Ipse enim Jesus testatus est, quia propheta in propria patria honorem non habet.

45 Quum ergo venisset in

λιλαίαν, εδίδξαντο αὐτὸν οἱ Γαλι-
λαιῖοι, πάντα ἑωρακότες, ἃ ἐποίησεν
ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ
αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πάλιν
εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, οὗτου
ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον· καὶ ἦν τις
βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Κα-
περναούμ.

47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς
ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλι-
λαιαν, ἀπέηλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῆ καὶ ἰάση-
ται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἡμέλλε γὰρ
ἀποθνήσκειν.

48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς
αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα
ἴδῃς, οὐ μὴ πιστεύσῃς.

49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλι-
κός· Κύριε, κατάβητι πρὶν ἀποθα-
νεῖν τὸ παιδίον μου.

50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πο-
ρεύου, ὁ υἱὸς σου ζῆ. Καὶ ἐπίστου-
σεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ· ὃ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπορεύετο.

51 Ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνον-
τος, οἱ δούλοι αὐτοῦ ἀπήνησαν
αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες·
Ὅτι ὁ παῖς σου ζῆ.

52 Ἐπίθετο οὖν παρ' αὐτῶν
τὴν ὥραν ἐν ἣ κομψότερον ἔσχε·
καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι χθὲς ὥραν ἐβ-
δόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.

53 Ἔγνω οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· ὅτι ὁ υἱὸς σου ζῆ, καὶ ἐπίσ-
τευσεν αὐτός καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον ση-
μεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ
τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Κεφ. ε. 5.

1 **Μ**ετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν
Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ
Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

Galilæam, exceperunt eum Ga-
lilæi, omnia intuiti quæ fecerat
in Hierosolymis in festo : et
ipsi enim venerant ad festum.

46 Venit ergo Jesus iterum
in Cana Galilææ, ubi fecit
aquam vinum. Et erat quidam
regulus, cujus filius infirmaba-
tur in Capernaum.

47 Hic audiens quia Jesus
venit ex Judæa in Galilæam,
abiit ad eum, et rogabat eum,
ut descenderet, et sanaret ip-
sius filium : futurus erat enim
mori.

48 Dixit ergo Jesus ad eum :
Si non signa et prodigia videri-
tis, non credetis.

49 Dicit ad eum regulus :
Domine, descende antequam
moriatur puer meus.

50 Dicit ei Jesus : Vade,
filius tuus vivit. et credidit ho-
mo sermoni, quem dixit ei Je-
sus : et ibat.

51 Jam autem eo descen-
dente, servi ejus occurrerunt
ei, et nuntiaverunt, dicentes .
puer tuus vivit.

52 Interrogabat ergo ab eis
horam in qua melius habuerit :
et dixerunt ei : heri hora sep-
tima reliquit eum febris.

53 Cognovit ergo pater quia
illa hora, in qua dixit ei Jesus,
filius tuus vivit. et credidit
ipse et domus ejus tota.

54 Hoc iterum secundum
signum fecit Jesus veniens ex
Judæa in Galilæam.

CAPUT V.

1 **P**OST hæc erat festum
Judæorum, et ascendit
Jesus in Hierosolymam.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθσάδα, πέντε στόας ἔχουσα·

3 Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδοχημένων ἐν τῷ ὕδατος κίνησιν.

4 Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν παραχρῆν τοῦ ὕδατος, ὑγιὲς ἐγένετο, ᾧ ὄψοιτο κατείσχεται νοσήματι.

5 Ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκτὶ τριακοσσοκτῶ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενσίᾳ·

6 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὲς γενέσθαι;

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν παραχρῆ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγεραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.

9 Καὶ οὐδέως ἐγένετο ὑγιὲς ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

10 Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι σὺ ἑσθεραπευμένω· Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἄραι τὸν κράββατον.

11 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιᾶ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.

12 Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἶπὼν σοὶ· Ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει;

2 Est autem in Hierosolymis super Probatica piscina cognominata Hebraice Bethesda, quinque porticus habens.

3 In his jacebat multitudo multa languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum.

4 Angelus enim secundum tempus descendebat in piscinam, et turbabat aquam : igitur primus descendens post motionem aquæ, sanus fiebat, quo tandem detinebatur morbo.

5 Erat autem quidam homo ibi triginta octo annos habens in infirmitate.

6 Hunc videns Jesus jacentem, et cognoscens quia multum jam tempus haberet, dicit ei : Vis sanus fieri ?

7 Respondit ei languidus . Domine, hominem non habeo, ut quum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam : dum autem venio ego, alius ante me descendit.

8 Dicit ei Jesus : Surge, tolle grabatum tuum, et ambula.

9 Et statim factus est sanus ille homo : et sustulit grabatum suum, et ambulabat. erat autem sabbatum in illo die.

10 Dicebant ergo Judæi curato : Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum.

11 Respondit eis : Faciens me sanum, ille mihi dixit . Tolle grabatum tuum, et ambula.

12 Interrogaverunt ergo eum : Quis est ille homo qui dixit tibi : Tolle grabatum tuum et ambula ?

13 Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστίν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξέτουςεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

14 Μετὰ ταῦτα εὗρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε, ὑγιὲς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τι σοι γένηται.

15 Ἀπήλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ ποιῶν αὐτὸν ὑγιῆ.

16 Καὶ διὰ τοῦτο ὀδύοντο τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίησεν ἐν σαββάτῳ.

17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐγὼ ἐργάζομαι.

18 Διὰ τοῦτο οὖν μάλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλασεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν Θεόν, Ἰσὸν ἑαυτὸν ποιεῖν τῷ Θεῷ.

19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄλλ' ἑαυτοῦ οὐδέν, εἰ μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.

20 Ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δεῖκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα ταύτων δεῖξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.

21 Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ὀυρίζει τοὺς νεκροὺς, καὶ ζῶποιοῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὕτως δεῖξει ζῶποιοῖς.

22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν παῖσαν δέδωκε τῷ υἱῷ.

23 Ἴνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα, ὁ μὴ

13 At sanatus non sciebat quis esset : nam Jesus declinavit turba existente in loco.

14 Postea invenit eum Jesus in templo, et dixit illi : Ecce sanus factus es : ne amplius pecca, ut non deterius aliquid tibi fiat.

15 Abiit ille homo, et nuntiavit Judæis, Quia Jesus esset qui fecisset eum sanum.

16 Et propter hoc persequabantur Jesum Judæi, et quærebant eum occidere, quia hæc faciebat in sabbato.

17 At Jesus respondit eis : Pater meus usque modo operatur, et ego operor.

18 Propter hoc ergo magis quærebant eum Judæi interficere, quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem proprium dicebat Deum, æqualem seipsum faciens Deo.

19 Respondit itaque Jesus, et dixit illis : Amen, amen dico vobis, non potest filius facere à seipso quicquam, si non quod viderit patrem facientem : quæcunque enim ille fecerit, hæc et filius similiter facit.

20 Nam pater diligit filium, et omnia demonstrat ei quæ ipse facit, et majora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini.

21 Sicut enim pater suscitavit mortuos, et vivificat, sic et filius quos vult vivificat.

22 Neque enim pater iudicat quenquam, sed iudicium omne dedit filio.

23 Ut omnes honorificent filium sicut honorificant pa-

τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾶ τὸν πατέρα
τὸν πέμψαντα αὐτόν

24 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πισ-
τεύων ἐγὼ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν
αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται,
ἀλλὰ μεταβίβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου
εἰς τὴν ζωὴν.

25 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ
νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες
ζήσονται.

26 Ὅσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει
ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ
ἐγὼ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ,

27 Καὶ ἔξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ
καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου
ἐστί.

28 Μὴ θαυμάζεσθε τοῦτο· ὅτι
ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς
μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς
αὐτοῦ,

29 Καὶ ἐκπορεύσονται οἱ εἰς
ἀγαθὰ ποθήσαντες, εἰς ἀνάστασιν
ζωῆς· οἱ δὲ εἰς φαῦλα πράξαντες,
εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ'
ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω·
καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δίκαια ἐστίν· ὅτι
οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πα-
τρός.

31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἐστίν
ἀληθής.

32 Ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν
περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής
ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ.

33 Ὑμεῖς ἀπεστάλακτε πρὸς
Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε ἐπὶ ἀλη-
θείᾳ·

34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου

trem. Non honorificans fili-
um, non honorificat patrem
mittentem illum.

24 Amen, amen dico vobis,
quia verbum meum audiens, et
credens mittenti me, habet vi-
tam æternam: et in iudicium
non venit, sed transivit ex
morte in vitam.

25 Amen, amen dico vobis,
quia venit hora, et nunc est,
quando mortui audient vocem
Filii Dei, et audientes vivent.

26 Sicut enim pater habet
vitam in semetipso, sic dedit et
filio vitam habere in semetipso.

27 Et potestatem dedit ei
etiam iudicium facere, quia
filius hominis est.

28 Ne miramini hoc, quia
venit hora, in qua omnes, qui
in monumentis, audient vocem
ejus.

29 Et procedent qui bona
fecerunt, in resurrectionem
vitæ: qui vero mala fecerunt,
in resurrectionem iudicii.

30 Non possum ego facere
à meipso quicquam: sicut au-
dio, iudico, et iudicium meum
justum est: quia non quæro
voluntatem meam, sed volun-
tatem mittentis me Patris.

31 Si ego testor de meipso,
testimonium meum non est ve-
rum.

32 Alius est testans de me
et scio quia verum est testimo-
nium, quod testatur de me.

33 Vos misistis ad Joannem,
et testatus est veritati.

34 Ego autem non ab homi-

την μαρτυριαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λόγῳ ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καίόμενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠβελήσατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυροῦσι περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέστειλε·

37 Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ, οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πῶποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε·

38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τοῦτω ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

39 Ἐρυνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.

40 Καὶ οὐ θέλετε εἰσεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·

42 Ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τῆ Θεοῦ ἐκ ἔχετε ἐν σαρκί.

43 Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· εἴαν ἄλλος ἐλθῆ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψετε.

44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, οἷον παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε ;

45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.

46 Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῆ,

ne testimonium accipio : sed hæc dico, ut vos servemini.

35 Ille erat lucerna ardens, et lucens : Vos autem voluistis exultare ad horam in luce ejus.

36 Ego autem habeo testimonium majus Joanne : nam opera quæ dedit mihi pater, ut perficiam ea, ipsa opera quæ ego facio, testantur de me, quia pater me misit.

37 Et mittens me pater, ipse testatus est de me : neque vocem ejus audistis unquam, neque speciem ejus vidistis :

38 Et verbum ejus non habetis manens in vobis : quia quem misit ille, huic vos non creditis.

39 Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere, et illæ sunt testantes de me.

40 Et non vultis venire ad me, ut vitam habeatis.

41 Gloriam ab hominibus non accipio.

42 Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis ipsis.

43 Ego veni in nomine patris mei, et non accipitis me : si alius venerit in nomine proprio, illum accipietis.

44 Quomodo potestis vos credere, gloriam ab invicem accipientes, et gloriam quæ à solo Deo non queritis ?

45 Ne putate quia ego accusabo vos apud Patrem : est accusans vos Moses, in quo vos speratis.

46 Si enim crederetis Mosi,

πιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ
ἐκεῖνος ἔγραψεν.

47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμα-
σιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς
ῥήμασι πιστεύσετε ;

Κεφ. 6. 6.

1 **Μ**ετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰη-
σοῦς πέραν τῆς θαλάσσης
τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος·

2 Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος
πολὺς, ὅτι ἐβίων αὐτοῦ τὰ σημεῖα
ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

3 Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ.

4 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ
ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων.

5 Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς
ὀφθαλμούς, καὶ θεωρῶν ὅτι πο-
λὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν,
λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· Πόθεν
ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν
ἔτσι ;

6 Τοῦτο δὲ εἶπεν πειράζων αὐ-
τόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει εἰ ἔμελλε
ποιεῖν.

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος·
Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρ-
κοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν
βραχὺ τι λάβῃ.

8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς
Σίμωνος Πέτρου·

9 Ἔστι παιδάριον ἕν ὧδε, ὃ
ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο
ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς
τοσούτους ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· Ποιή-
σατε τοὺς ἀνθρώπους ἀνακκῆσαι.
Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ·
ἀνέκπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν
ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.

11 Ἐλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰη-

crederetis· utique mihi : de
enim me ille scripsit.

47 Si autem illius literis non
creditis, quomodo meis verbis
credetis ?

CAPUT VI.

1 **P**OST hæc abiit Jêsus
trans mare Galilææ Ti-
beriadis.

2 Et sequebatur eum turba
multa, quia videbant ejus signa
quæ faciebat super infirmis.

3 Adscendit autem in mon-
tem Jêsus, et ibi sedebat cum
discipulis suis.

4 Erat autem proximum
Pascha, festum Judæorum.

5 Attollens ergo Jêsus ocu-
los, et intuitus quia multa tur-
ba venit ad eum, dicit ad Phi-
lippum : Unde ememus panes,
ut manducant hi ?

6 Hoc autem dicebat tentans
eum : ipse enim sciebat quid
futurus esset facere

7 Respondit ei Philippus :
Ducentorum denariorum panes
non sufficiunt eis, ut unusquis-
que eorum modicum quid acci-
piat.

8 Dicit ei unus ex discipulis
ejus, Andreas frater Simonis
Petri :

9 Est puerulus unus hic, qui
habet quinque panes hordea-
ceos, et duos pisciculos : sed
hæc quid sunt inter tot ?

10 Dicit autem Jêsus : Fa-
cite homines discumbere. erat
autem scœnum multum in loco :
discubuerunt ergo viri numero
quasi quinque millia.

11 Accipit autem panes Je

σοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ἄφρων ὅσον ἤθελον.

12 Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται.

13 Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐθήμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν ἄφρων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεδρυακοῖσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

15 Ἰησοῦς οὖν γινούς ὅτι μέλλουσιν ἐρχεσθαι, καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ἔβη ἀγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν·

17 Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναοὺμ· καὶ σκοτία ἤδη ἐγγίνοι, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοῦς ὁ Ἰησοῦς·

18 Ἦ τὸ εἰς θάλασσαν, ἀνέμου μεγάλου κένετος, διηγεῖσθε.

19 Ἐληθακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τῆς πλοῖα γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.

20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

21 Ἦθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς πλοῖον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι

sus, et gratias agens distribuit discipulis, at discipuli discumbentibus : similiter et ex pisciculis quantum volebant.

12 Ut autem impleti sunt, dicit discipulis suis : Colligite superabundantia fragmenta, ut non quid pereat.

13 Collegerunt ergo, et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuere comedentibus.

14 Illi ergo homines videntes quod fecerat signum Jesus, dicebant : hic est verè Propheta venturus in mundum.

15 Jesus ergo cognoscens quod futuri essent venire, et rapere eum, ut facerent eum regem, recessit iterum in montem ipse solus.

16 Ut autem serum factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare.

17 Et ascendentes in navim, venerunt trans mare in Capernaum, et tenebræ jam factæ erant, et non venerat ad eos Jesus.

18 Et mare, vento magno flante, exurgebat.

19 Profecti ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta, vident Jesum ambulans supra mare, et prope navem factum ; et timuerunt.

20 Ille autem dicit eis : Ego sum, ne timete.

21 Voluerunt ergo accipere eum in navim, et statim navis facta est ad terram in quam ibant.

22 Postridie turba constituta trans mare, videns quia na-

πλοίαριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἦν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐπέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοίαριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπέβησαν·

23 Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοίαριον ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου, ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου.

24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐπέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοῦμ, ζητούντες τὸν Ἰησοῦν·

25 Καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, πότε ὡς γέγονας;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε.

27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρωσὴν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσὴν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός.

28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν· Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;

29 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτέ ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκείνος.

30 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί οὖν ποιῆσιν σύ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζη;

31 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον· “Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.”

32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·

vicula alia non erat ibi, si non una illa in quam intrarant discipuli ejus, et quia non introisset cum discipulis suis Jesus in naviculam, sed soli discipuli ejus abiissent :

23 Aliæ vero supervenerunt naves à Tiberiade juxta locum ubi manducaverant panem, gratias agente Domino.

24 Quum ergo vidisset turba quia Jesus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt ipsi in naviculas, et venerunt in Capernaum, quærentes Jesum.

25 Et invenientes eum trans mare, dixerunt ei : Rabbi, quando huc factus es ?

26 Respondit eis Jesus, et dixit : Amen, amen dico vobis, Quæritis me, non quia vidistis signa, sed quia manducastis ex panibus, et saturati estis.

27 Operamini non cibum pereuntem, sed cibum manentem in vitam æternam, quem filius hominis vobis dabit : hunc enim pater signavit, Deus.

28 Dixerunt ergo ad eum : Quid faciamus, ut operemur opera Dei ?

29 Respondit Jesus et dixit eis : Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.

30 Dixerunt ergo ei : Quod ergo facis tu signum, ut videamus et credamus tibi ? quid operaris ?

31 Patres nostri manna manducaverunt in deserto, sicut est scriptum : Panem de cælo dedit eis manducare.

32 Dixit ergo eis Jesus .

Ἄμην, ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν·

33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστίν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν δίδους τῷ κόσμῳ.

34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.

36 Ἄλλ' εἶπον ὑμῖν, ὅτι καὶ ἐώρακατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.

37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμέ ἔξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω·

38 Ὅτι καταβῆκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

39 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἰσχύει ἡμέρα.

40 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἰσχύει ἡμέρα.

41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

42 Καὶ εἶπον· Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος· Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβῆκα;

43 Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ

Amen, amen dico vobis, non Moses dedit vobis panem de cælo : sed pater meus dat vobis panem de cælo verum.

33 Nam panis Dei est ille descendens de cælo, et vitam dans mundo.

34 Dixerunt ergo ad eum, Domine, semper da nobis panem hunc.

35 Dixit autem eis Jesus : Ego sum panis vitæ : veniens ad me, non esuriet : et credens in me, non sitiet unquam.

36 Sed dixi vobis, quia et vidistis me, et non creditis.

37 Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet : et venientem ad me non ejiciam foras.

38 Quia descendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem mittentis me.

39 Hæc autem est voluntas mittentis me Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo : sed resuscitabo illud in novissimo die.

40 Hæc autem est voluntas mittentis me, ut omnis videns Filium, et credens in eum, habeat vitam æternam : et resuscitabo eum ego novissimo die.

41 Murmurabant ergo Judæi de illo, quia dixisset : Ego sum panis descendens de cælo.

42 Et dicebant : Nonne hic est Jesus filius Joseph, cujus nos novimus patrem et matrem ? quomodo ergo dicit hic quia de cælo descendi ?

43 Respondit ergo Jesus, et

εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.

44 Οὐδείς δύναται εἰσεῖν πρὸς με, εἰ μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με, ἐλάσῃ αὐτὸν· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ.

45 Ἔσθι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· “Καὶ ἔσονται πάντες διδασκοὶ τοῦ Θεοῦ.” Πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς με.

46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἐώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἐώρακε τὸν πατέρα.

47 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

48 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.

50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ.

51 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· εἰ μὴ τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;

53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν

dixit eis : Ne murmurate alii cum aliis.

44 Nemo potest venire ad me, si non Pater mittens me, traxerit eum : et ego resuscitabo eum novissimo die.

45 Est scriptum in Prophetis : Et erunt omnes docibiles Dei : omnis igitur audiens à Patre, et discens, venit ad me.

46 Non quia Patrem quisquam vidit, si non existens à Deo : hic vidit Patrem.

47 Amen, amen dico vobis, Credens in me, habet vitam æternam.

48 Ego sum panis vitæ.

49 Patres vestri manducaverunt manna in deserto, et mortui sunt.

50 Hic est panis de cælo descendens, ut quis ex ipso manducaverit et non moriatur.

51 Ego sum panis vivus, ille de cælo descendens : si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum : et panis autem quem ego dabo, caro mea est, quam ego dabo pro mundi vita.

52 Litigabant ergo ad invicem Judæi, dicentes, Quomodo potest hic nobis dare carnem manducare ?

53 Dixit ergo eis Jesus : Amen, amen dico vobis : Si non manducaveritis carnem filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habetis vitam in vobis ipsis.

54 Manducans meam carnem, et bibens meum sangui-

αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν
τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

55 Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς
ἐστί βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀλη-
θῶς ἐστί πόσις.

56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα,
καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ
μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ.

57 Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν
πατήρ, καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα·
καὶ ὁ τρώγων με, καὶ πίνων
δὲ ἐμὲ.

58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον
οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ
ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρ-
τον, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα.

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ,
διδάσκων ἐν Καπερναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπον· Σκλη-
ρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύνα-
ται αὐτοῦ ἀκοῦειν;

61 Ἐιδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ,
ὅτι γογγύζουσι περὶ αὐτοῦ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο
ὑμᾶς σκανδαλίζει;

62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν
τὸ πρότερον.

63 Τὸ πνεῦμά ἐστί τὸ ζωοποι-
οῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδὲν· τὰ
ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦ-
μά ἐστί, καὶ ζωὴ ἐστί·

64 Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες
οἱ οὐ πιστεύουσιν· ἦδει γὰρ ἐξ ἀρ-
χῆς ὁ Ἰησοῦς, τινες εἰσὶν, οἱ μὴ
πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστὶν ὁ παρα-
δώσων αὐτόν.

65 Καὶ εἶλεγ· Διὰ τοῦτο εἶρη-
κα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν
πρὸς με, ἐὰν μὴ ἡ θεδομένον αὐτοῦ
ἐκ τοῦ πατρὸς μου.

nem, habet vitam æternam, et
ego resuscitabo eum novissimo
die.

55 Nam caro mea vere est
cibus, et sanguis meus vere est
potus.

56 Manducans meam car-
nem, et bibens meum sangui-
nem, in me manet, et ego in
illo.

57 Sicut misit me vivens
Pater, et ego vivo propter Pa-
trem: et manducans me, et
ipse vivet propter me.

58 Hic est panis de cælo de-
scendens; non sicut manduca-
verunt patres vestri manna, et
mortui sunt. Manducans hunc
panem, vivet in æternum.

59 Hæc dixit in synagoga,
docens in Capernaum.

60 Multi ergo audientes ex
discipulis ejus, dixerunt: Du-
rus est hic sermo: quis potest
eum audire?

61 Sciens autem Jesus in
seipso, quia murmurarent de
hoc discipuli ejus, dixit eis:
Hoc vos scandalizat?

62 Si ergo videritis filium
hominis ascendentem ubi erat
prius?

63 Spiritus est vivificans,
caro non prodest quicquam.
verba, quæ ego loquor vobis,
spiritus sunt, et vita sunt.

64 Sed sunt ex vobis qui-
dam qui non credunt. sciebat
enim ab initio Jesus, qui essent
non credentes, et quis esset
traditurus eum.

65 Et dicebat: propter hoc
dixi vobis, quia nemo potest
venire ad me, si non fuerit da-
tum ei à patre meo

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπήλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν.

67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

68 Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχουσιν·

69 Καὶ ἡμῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἠγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;

71 Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰουδᾶν Σίμωνος Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλον αὐτὸν παραδίδόναι, εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Κ**Αὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· ὃ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

2 Ἦν δὲ ἐγγύς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.

3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς·

4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστιν ἔτοιμος.

66 Ex hoc multi abierunt discipulorum ejus retro, et non amplius cum illo ambulabant.

67 Dixit ergo Jesus duodecim: Numquid et vos vultis abire?

68 Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.

69 Et nos credidimus et cognovimus, quia tu es Christus, Filius Dei viventis.

70 Respondit eis Jesus: Nonne ego vos duodecim elegi, et ex vobis unus diabolus est?

71 Dicebat autem Judam Simonis Iscariotem: hic enim futurus erat eum tradere, unus existens ex duodecim.

CAPUT VII.

1 **ET** ambulabat Jesus post hæc in Galilæa: non enim volebat in Judæa ambulare, quia quærebant eum Judæi interficere.

2 Erat autem prope festum Judæorum, Scenopogia.

3 Dixerunt igitur ad eum fratres ejus: Transi hinc, et vade in Judæam, ut et discipuli tui videant opera tua quæ facis.

4 Nemo quippe in occulto quid facit, et quærit ipse in manifesto esse. si hæc facis, manifesta teipsum mundo.

5 Neque enim fratres ejus credebant in eum.

6 Dicit ergo eis Jesus: Tempus meum nondum adest: at tempus vestrum semper est paratum.

7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἔστιν.

8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐκ ἔσπληρωται.

9 Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἀποῖς, ἐμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερώς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.

11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος;

12 Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις, οἱ μὲν ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθὸς ἔστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.

13 Οὐδεὶς μὲντοι παρήγγισα ἔλαλται περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἡδὴ δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε.

15 Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς;

16 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμῆ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με·

17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασχῆς, τίτρον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.

18 Ὁ ἀπ' ἐαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθὴς ἔστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

19 Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ

7 Non potest mundus odisse vos, me autem odit, quia ego testor de illo, quia opera ejus mala sunt.

8 Vos ascendite ad festum hoc : ego nondum ascendo ad festum istud, quia tempus meum nondum impletum est.

9 Hæc autem dicens eis, mansit in Galilæa.

10 Ut autem ascenderunt, fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad festum, non manifestè, sed quasi in occulto.

11 Ipsi ergo Judæi quærebant eum in festo, et dicebant : Ubi est ille ?

12 Et murmur multus de eo erat in turbis. hi quidem dicebant, Quia bonus est. alii dicebant, Non : sed seducit turbam.

13 Nemo tamen palam loquebatur de illo, propter metum Judæorum.

14 Jam autem festo mediente, ascendit Jesus in templum, et docebat.

15 Et mirabantur Judæi, dicentes : Quomodo hic literas scit, non doctus ?

16 Respondit ergo eis Jesus, et dixit : Mea doctrina non est mea, sed mittentis me.

17 Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego à meipso loquar.

18 Qui à semetipso loquens, gloriam propriam quærit : at quærens gloriam mittentis eum, hic verax est, et injustitia in illo non est.

19 Non Moses dedit vobis legem, et nemo ex vobis facit

τὸν νόμον ; Τί μὲ ζῆτεῖτε ἀποκτεῖναι ;

20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σὲ ζῆτεῖ ἀποκτεῖναι ;

21 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.

22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων· καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον.

23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ ;

24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.

25 Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ ζῆτοῦσιν ἀποκτεῖναι ;

26 Καὶ ἴδς, παρρησία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός ;

27 Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πύθον ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πύθον ἐστίν.

28 Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων· Καμὲ οἶδατε, καὶ οἶδατε πύθον εἰμὶ· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἴσθιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε·

29 Ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, ἀπέστειλόν με.

30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐκ ἔληλυθε ἡ ὥρα αὐτοῦ.

31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου

legem ? Quid me quæritis interficere ?

20 Respondit turba et dixit : Dæmonium habes : quis te quærit interficere ?

21 Respondit Jesus, et dixit eis : Unum opus feci, et omnes miramini.

22 Propter hoc Moses dedit vobis circumcisionem, non quia ex Mose est, sed ex patribus, et in sabbato circumciditis hominem.

23 Si circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Mosi, Mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato ?

24 Ne judicate secundum speciem, sed justum judicium judicate.

25 Dicebant ergo quidam ex Hierosolymitanis : Nonne hic est quem quærunť interficere ?

26 Et ecce palam loquitur, et nihil ei dicunt : numquid vere cognoverunt principes, quia hic est vere Christus ?

27 Sed hunc scimus unde sit : at Christus quum venerit ; nemo scit unde sit.

28 Clamabat ergo in templo docens Jesus, et dicens : Et me scitis, et scitis unde sim : et à meipso non veni, sed est verus mittens me, quem vos non nosťis.

29 Ego scio eum, quia ab ipso sum, et ipse me misit.

30 Quærebant ergo eum comprehendere : et nemo immisit in illum manum, quia nondum venerat hora ejus.

31 Multi autem de turba

ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον·
 "Ὅτι ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃ, μήτι
 πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὢν
 οὗτος ἐποίησεν ;

32 Ἦκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ
 ὄχλου γογγυζόντος περὶ αὐτοῦ ταῦ-
 τα· καὶ ἀπέστειλαν οἱ φαρισαῖοι
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιά-
 σωσιν αὐτόν.

33 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· "Ἔτι
 μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ
 ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.

34 Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὕρη-
 σετε· καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
 δύνασθε ἔλθεῖν.

35 Εἶπον ἔν οι Ἰουδαῖοι πρὸς
 αὐτούς· Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύ-
 εσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὕρησομεν αὐ-
 τόν ; μή εἰς τὴν διασποράν τῶν Ἑλ-
 λήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ δι-
 δάσκειν τοὺς Ἕλληνας ;

36 Τίς ἐστίν οὗτος ὁ λόγος ὃν
 εἶπε· Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὕρη-
 σετε· καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
 δύνασθε ἔλθεῖν ;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ
 μεγάλη τῆς ἐορτῆς εἰσῆλκει ὁ Ἰη-
 σοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· Ἐάν τις
 διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω.

38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς
 εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοι-
 λίας αὐτοῦ βεβήσουσιν ὕδατος ζῶντος.

39 Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύ-
 ματος, οὗ ἐμελλον λαμβάνειν οἱ
 πιστεύοντες εἰς αὐτόν· Οὐπω γὰρ ἦν
 πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω
 ἐδοξάσθη.

40 Πολλοὶ ἔν εκ τοῦ ὄχλου
 ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὐ-
 τὸς ἐστίν ἀληθῶς ὁ προφήτης·

41 Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν
 ὁ Χριστὸς· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μή
 γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς
 ἐρχεται ;

crediderunt in eum, et dice-
 bant : Quia Christus quum ven-
 erit, numquid plura signa fa-
 ciet his quæ hic fecit ?

32 Audierunt Pharisæi tur-
 bam murmurantem de illo hæc :
 et miserunt Pharisæi et prin-
 cipes Sacerdotum ministros,
 ut apprehenderent eum.

33 Dixit ergo Jesus : Ad-
 huc modicum tempus vobiscum
 sum, et vado ad mittentem me.

34 Quæretis me, et non in-
 venietis : et ubi sum ego, vos
 non potestis venire.

35 Dixerunt ergo Judæi ad
 semetipsos : Quo hic futurus
 est ire, quia nos non invenie-
 mus eum ? numquid in disper-
 sionem Græcorum futurus est
 ire, et docere Græcos ?

36 Quis est hic sermo quem
 dixit : quæretis me, et non in-
 venietis : et ubi sum ego, vos
 non potestis venire ?

37 In autem novissimo die
 magno festivitatis stabat Jesus,
 et clamabat, dicens : Si quis
 sitit, veniat ad me, et bibat.

38 Credens in me, sicut
 dixit scriptura, flumina de ven-
 tre ejus fluent aquæ vivæ.

39 Hoc autem dixit de spi-
 ritu, quem futuri erant acci-
 pere credentes in eum : non-
 dum enim erat spiritus sanctus,
 quia Jesus nondum erat glori-
 ficatus.

40 Multi ergo ex turba au-
 dientes sermonem, dicebant :
 Hic est vere propheta.

41 Alii dicebant : Hic est
 Christus : alii vero dicebant :
 Num enim ex Galilæa Christus
 venit ?

42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἐρχεῖται;

43 Σχίσμα ἔν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.

44 Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιᾶσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδείς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον ἔν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;

46 Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.

47 Ἀπεκρίθησαν ἔν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

48 Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων;

49 Ἄλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικαίλαται οἱ εἰσι.

50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν·

51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γινῶ τί ποιᾷ;

52 Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεῖνθησον, καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.

53 Καὶ ἐπερρεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

Κεφ. ἡ. 8.

1 **I**ησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

2 Ὁρᾶρου δὲ πάλιν πα; σγένετο

42 Nonne scriptura dicit, quia ex semine David, et de Bethlehem vico, ubi erat David, Christus venit?

43 Dissensio itaque in turba facta est propter eum.

44 Quidam autem volebant ex ipsis apprehendere eum· sed nemo immisit super eum manus.

45 Venerunt ergo ministri ad Pontifices et Phariseos: et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum?

46 Responderunt ministri: Nunquam sic loquutus est homo, sicut hic homo.

47 Responderunt ergo eis Pharisei: Numquid et vos seducti estis?

48 Numquid aliquis ex principibus credidit in eum, aut ex Phariseis?

49 Sed turba hæc non noscens legem, maledicti sunt.

50 Dicit Nicodemus ad eos, ille profectus nocte ad eum, unus existens ex ipsis:

51 Numquid lex nostra iudicat hominem, si non audierit ab ipso prius, et cognoverit quid faciat?

52 Responderunt et dixerunt ei: Numquid et tu ex Galilæa es? scrutare, et vide, quia propheta in Galilæa non surrexit.

53 Et perrexit unusquisque in domum suam.

CAPUT VIII.

1 **J**ESUS autem perrexit in montem olearum.

2 Diluculo autem iterum ac-

εις τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατεilahμένην· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,

4 Λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατεilahθη ἑαυτοφώρῳ μοιχευομένη.

5 Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ ἕν τι λέγεις;

6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κίψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν μὴ προσποιούμενος.

7 Ὡς δὲ ἐπέμνον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακίψας εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλέτω.

8 Καὶ πάλιν κάτω κίψας, ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν.

9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλαγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἰς καθέως, ἀρχάμενοι ἀπὸ τῶν προσκυλέγων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα.

10 Ἀνακίψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναίκος, εἶπεν αὐτῇ· Ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατηγοροὶ σου; οὐδεὶς σε κατέκρινεν;

11 Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου, καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

12 Πάλιν ἕν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

cessit in templum, et omnis populus venit ad eum, et sedens docebat eos.

3 Adducunt autem Scribæ et Pharisei ad eum mulierem in adulterio deprehensam : et statuentes in medio,

4 Dicunt ei : Magister, hanc invenimus in ipso facto adulterantem :

5 In autem Lege nostra Moses mandavit hujusmodi lapidari : Tu ergo quid dicis ?

6 Hoc autem dicebant tentantes eum, ut haberent accusationem adversus eum. At Jesus deorsum inclinans, digito scribebat in terram.

7 Ut autem perseverabant interrogantes eum, erectus ait ad eos : Qui sine peccato est vestrum, primus lapidem in illam jaciat.

8 Et iterum deorsum inclinans, scribebat in terram.

9 Ii autem audientes, et à conscientia redarguti, exibant unus post unum, incipientes à senioribus usque extremos : et relictus est solus Jesus, et mulier in medio existens.

10 Erectus autem Jesus, et neminem spectans præter mulierem, dixit ei : Ubi sunt illi accusatores tui ? nemo te condemnavit ?

11 Illa autem dixit : Nemo, Domine. Dixit autem ei Jesus : Nec ego te condemno. Vade, et non amplius pecca.

12 Iterum ergo eis Jesus loquutus est, dicens : Ego sum lux mundi : sequens me, non ambulabit in tenebris, sed habebit lumen vitæ.

3 Εἶπον ἔν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι·
Συ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρ-
τυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

14 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία
μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ
ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν
ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.

15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρι-
τεῖς, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.

16 Καὶ ἂν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ
κοίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστίν· ὅτι μό-
τος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ, καὶ ὁ πέμψας
με πατήρ.

17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμε-
τέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων
μαρτυρία ἀληθής ἐστίν.

18 Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ
ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
πέμψας με πατήρ.

19 Ἐλεγον ἔν αὐτῷ· Ποῦ ἐσ-
τίν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
σοῦς· Οὐτε ἐμὲ οἶδατε, οὔτε τὸν
πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν
πατέρα μου ᾔδειτε ἂν.

20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν
ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, δι-
δάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδείς ἐπία-
σεν αὐτὸν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ
ᾠρα αὐτοῦ.

21 Εἶπεν ἔν ἑάλιν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητή-
σατέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν
ἀποθανεῖσθε· ὅπως ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε ἔλθεῖν.

22 Ἐλεγον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι·
Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει·
Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύ-
νασθε ἔλθεῖν;

23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς
ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω

13 Dixerunt ergo ei Phari-
sæi : Tu de temetipso testaris :
testimonium tuum non est ve-
rum.

14 Respondit Jesus et dixit
eis : Etsi ego testor de meipso,
verum est testimonium meum :
quia scio unde veni, et quo
vado : vos autem nescitis unde
venio, et quo vado.

15 Vos secundum carnem
judicatis : ego non judico quem-
quam.

16 Et si judico autem ego,
judicium meum verum est :
quia solus non sum, sed ego,
et mittens me Pater.

17 Et in Lege vero vestra
scriptum est, Quia duorum
hominum testimonium verum
est.

18 Ego sum testificans de
meipso, et testatur de me mit-
tens me Pater.

19 Dicebant ergo ei : Ubi
est Pater tuus ? Respondit Je-
sus : Neque me scitis, neque
Patrem meum : si me sciretis,
et Patrem meum sciretis.

20 Hæc verba loquutus est
Jesus in gazophylacio, docens
in templo : et nemo apprehen-
dit eum : quia necdum venerat
hora ejus.

21 Dixit ergo iterum eis Je-
sus : Ego vado, et quæretis
me, et in peccato vestro mo-
riemini : Quod ego vado, vos
non potestis venire.

22 Dicebant ergo Judæi :
Numquid interficiet semetip-
sum, quia dicit : Quod ego vado,
vos non potestis venire ?

23 Et dicebat eis : Vos de
deorsum estis, ego ex sursum

εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

24 Εἶπον ἔν ὑμῖν, ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· εἰάν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

25 Ἔλεγον ἔν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ὃ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστίν· καὶ γὰρ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον.

27 Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ ἔλεγεν.

28 Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.

29 Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστίν, οὐκ ἀφήκε με μόνον ὁ πατήρ· ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστά αὐτοῦ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἔλεγεν ἔν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· Ἐάν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ,

32 Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, ἣ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Σέβημα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δούλος ἐστὶ τῆς ἁμαρτίας.

sum : vos de mundo hoc estis, ego non sum de mundo hoc.

24 Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris. si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris.

25 Dicebant ergo ei : Tu quis es ? Et dixit illis Jesus : Principium, quod et loquor vobis.

26 Multa habeo de vobis loqui et judicare, sed mittens me verax est : et ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in mundum.

27 Non cognoverunt quia Patrem eis dicebat.

28 Dixit ergo eis Jesus : Quum exaltaveritis filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, et à meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater meus, hæc loquor.

29 Et mittens me cum me est. non reliquit me solum Pater, quia ego placita ei facio semper.

30 Hæc illo loquente multi crediderunt in eum.

31 Dicebat ergo Jesus ad credentes ei Judæos : Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis.

32 Et cognoscetis veritatem, et veritas liberos faciet vos.

33 Responderunt ei : Semper Abraham sumus, et nemini servivimus unquam : quomodo tu dicis, liberi eritis ?

34 Respondit eis Jesus : Amen, amen dico vobis, quia omnis faciens peccatum, servus est peccati.

35 Ὁ δὲ δούλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· Ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 Ἐὰν ἔν ὁ υἱὸς ὑμῶν ἐλευθέρωσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσσεσθε.

37 Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστέ· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38 Ἐγὼ δὲ εἶωρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου, λαλῶ καὶ ὑμεῖς ἔν ὁ εἰωρακατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστὶ. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἄν.

40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λαλάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· Τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν.

41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν· Εἶπον ἔν αὐτῷ· Ἥμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγενήμεθα· ἐνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.

42 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπήτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἦκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

43 Διατί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν· ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν· ὅτι οὐχ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ· ὅταν λαλήσῃ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λα-

35 At servus non manet in domo in æternum: filius manet in æternum.

36 Si ergo filius vos liberaverit, vere liberi eritis.

37 Scio quia semen Abraham estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis.

38 Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor, et vos igitur quod vidistis apud Patrem vestrum, facitis.

39 Responderunt et dixerunt ei: Pater noster Abraham est. Dicit eis Jesus: Si filii Abraham essetis, opera Abraham faceretur.

40 Nunc autem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem vobis loquutus sum, quam audiavi à Deo: hoc Abraham non fecit.

41 Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei: Nos ex fornicatione non sumus nati: unum patrem habemus Deum.

42 Dixit eis Jesus: si Deus pater vester esset, diligeretur utique me: ego enim ex Deo profectus sum, et veni: neque enim à meipso veni, sed ille me misit.

43 Propter quid loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum.

44 Vos ex patre diabolo estis, et desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, et in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: quum loquitur mendacium, ex propriis lo-

λαί· ὅτι ψεύστης ἐστὶ, καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ.

45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι.

46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι;

47 Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

48 Ἀπεκρίθησαν ἔν οι Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;

49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με·

50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

51 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, εἴαν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

52 Εἶπον ἔν αὐτῷ οι Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραάμ ἀπέθανε καὶ οι προφῆται, καὶ σύ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα;

53 Μὴ σύ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον, τίνα σεαυτὸν τὸ ποιεῖς;

54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐάν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς ὑμῶν ἐστίν.

55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν·

quitur: quia mendax est, et pater ejus.

45 Ego autem quia veritatem dico, non creditis mihi.

46 Quis ex vobis arguit me de peccato? Si autem veritatem dico, propter quid vos non creditis mihi?

47 Existens ex Deo, verba Dei audit: Propter hoc vos non auditis, quia ex Deo non estis.

48 Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Non pulchrè dicimus nos, quia Samaritanus es tu, et dæmonium habes?

49 Respondit Jesus: Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, et vos inhonoratis me.

50 Ego autem non quæro gloriam meam: est quærens et judicans.

51 Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in æternum.

52 Dixerunt ergo ei Judæi: Nunc cognovimus quia dæmonium habes. Abraham mortuus est et Prophetæ, et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum?

53 Non tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? et Prophetæ mortui sunt: Quem teipsum tu facis?

54 Respondit Jesus: Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus glorificans me, quem vos dicitis quia Deus vester est:

55 Et non cognovistis eum

ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ εἰς αὐτὸν εἶπα ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

56 Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.

57 Εἶπον ἔν οι Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἐτη οὐκ ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ ἑώρακας;

58 Εἶπον αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι.

59 Ἦσαν ἔν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρεῆγεν οὕτω.

Κεφ. 9. 9.

1 **Κ**Αὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενεσῆς·

2 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ῥαββί, τίς ἡμαρταν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;

3 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐτε οὗτος ἡμαρταν, οὐτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

4 Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας· ἐστὶν ἔρχεται νῦξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾶ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.

6 Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ σπύματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,

7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε.

ego autem novi eum : Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis, mendax : Sed scio eum, et sermonem ejus servo.

56 Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum : et vidit, et gavisus est.

57 Dixerunt ergo Judæi ad eum : Quinquaginta annos nondum habes, et Abraham vidisti ?

58 Dixit eis Jesus : Amen, amen dico vobis, priusquam Abraham esset, ego sum.

59 Tulerunt ergo lapides ut jacerent in eum. Jesus autem abscondit se, et exivit de templo, transiens per medium eorum, et præteriit sic.

CAPUT IX.

1 **E**T præteriens vidit hominem cæcum ex natiuitate.

2 Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes : Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur ?

3 Respondit Jesus : Neque hic peccavit, neque parentes ejus : sed ut manifestentur opera Dei in illo :

4 Me oportet operari opera mittentis me, donec dies est : Venit nox, quando nemo potest operari.

5 Quamdiu in mundo sum, lux sum mundi.

6 Hæc dicens, expuit humi, et fecit lutum ex sputo, et liniuit lutum super oculos cæci.

7 Et dixit ei : Vade, lava

νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἐρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος. Ἀπήλθεν ἔν και ἐνίψατο, και ἤλθε βλέπων.

8 Οἱ ἔν γείτονες και οἱ θεωροῦντες αὐτὸν εὐό πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος και προσαιτῶν ;

9 Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· Ὅτι ὁμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκείνος ἔλεγον· Ὅτι ἐγὼ εἰμι.

10 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί ;

11 Ἀπεκρίθη ἐκείνος, και εἶπεν· Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, και ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, και εἶπέ μοι· Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, και νίψαι. Ἀπελθὼν δέ κη νιψάμενος, ἀνέβλεψα.

12 Εἶπεν οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκείνος ; Λέγει· Οὐκ οἶδα.

13 Ἀγούσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.

14 Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, και ἀνέμειν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

15 Πάλιν ἔν ἡρώτων αὐτοῦ κη οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκε μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, και ἐνίψαμην, και βλέπω.

16 Ἐλεγον ἔν ἐκ τῶν φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι εὐό σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν ; Και σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν ἔν οἱ Ἰου-

in natatoriam Siloam, quod interpretatur, Missus. Abiit ergo et lavit, et venit videns.

8 Itaque vicini et spectantes eum prius quia cæcus erat, dicebant : Nonne hic est sedens et mendicans ?

9 Alii dicebant, Hic est Alii autem : Similis ei est. Ille dicebat : Ego sum.

10 Dicebant ergo ei : Quomodo aperti sunt tibi oculi ?

11 Respondit ille, et ait : Homo dictus Jesus, lutum fecit, et unxit meos oculos, et dixit mihi : Vade ad natatoriam Siloam, et lava. Abiens autem et lotus vidi.

12 Dixerunt ergo ei : Ubi est ille ? Ait : Nescio.

13 Adducunt eum ad Pharisæos illum nuper cæcum.

14 Erat autem Sabbatum quando lutum fecit Jesus, et aperuit ejus oculos.

15 Iterum ergo interrogabant eum et Pharisæi quomodo vidisset. At dixit eis : Lutum imposuit super oculos meos, et lavi, et video.

16 Dicebant ergo ex Pharisæis quidam : Hic homo non est à Deo, quod Sabbatum non custodit. Alii dicebant : Quomodo potest homo peccator talia signa facere ? Et schisma erat in ipsis.

17 Dicunt ergo cæco iterum : Tu quid dicis de illo, quod aperuit tuos oculos ? Ille autem dixit : Quia propheta est.

18 Non crediderunt ergo

δαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνεβλέψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος·

19 Καὶ ἠρώτησαν αὐτούς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγενήθη; Πῶς ἐν ἄρτι βλέπει;

20 Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον· Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγενήθη·

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει.

22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἥδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται.

23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

24 Ἐφώνησαν ἐν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστίν.

25 Ἀπεκρίθη ἐν ἐκείνος, καὶ εἶπον· Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ἦν, ἄρτι βλεῖω.

26 Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;

27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἥδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

28 Ἐλοιδόγησαν ἐν αὐτὸν, καὶ

Judæi de illo, quia cæcus erat, et vidit, usque quo vocaverunt parentes ejus qui visum receperat.

19 Et interrogaverunt eos, dicentes : Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt?

20 Responderunt autem eis parentes ejus, et dixerunt, Scimus quia hic est filius noster, et quia cæcus natus est :

21 Quomodo autem nunc videt, non scimus, aut quis aperuit ejus oculos, nos non scimus : ipse ætatem habet, ipsum interrogate : ipse de seipso loquatur.

22 Hæc dixerunt parentes ejus, quoniam timebant Judæos : jam enim constituerant Judæi, ut si quis eum confiteretur Christum, extra synagogam fieret.

23 Propter hoc parentes ejus dixerunt : Quia ætatem habet, ipsum interrogate.

24 Vocaverunt ergo ex secundo hominem qui fuerat cæcus, et dixerunt ei : Da gloriam Deo : nos scimus quia homo hic peccator est.

25 Respondit ergo ille, et ait : Si peccator est, nescio : unum scio, quia cæcus existens, modo video.

26 Dixerunt autem illi rursus : Quid fecit tibi? Quomodo aperuit tuos oculos?

27 Respondit eis : Dixi vobis jam, et non audistis : quid iterum vultis audire? Num et vos vultis ejus discipuli fieri?

28 Conviciati sunt ergo ei,

εἶπον· Σὺ εἰ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσῆος ἐσμὲν μαθηταί·

29 Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσῆς λαλάηκεν ὁ Θεός· Τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πῶθεν ἐστίν·

30 Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πῶθεν ἐστίν, καὶ ἀνέβλεψέ μου τοὺς ὀφθαλμούς·

31 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεός οὐκ ἀκούει· Ἀλλ' εἴαν τις θεοσεβῆς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει·

32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἐνοιξέ τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου·

33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν·

34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῶ· Ἐν ἁμαρτίας σὺ ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω·

35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· Καὶ εὐρών αὐτὸν, εἶπεν αὐτῶ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;

36 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπε· Τίς ἐστί, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;

37 Εἶπε δὲ αὐτῶ, ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σου, ἐκεῖνός ἐστιν·

38 Ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε· Καὶ προσεκύνησεν αὐτῶ·

39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται·

40 Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῶ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμὲν;

et dixerunt: Tu es discipulus illius: nos autem Mosis sumus discipuli.

29 Nos scimus quia Mosis loquutus est Deus: hunc autem non scimus unde est.

30 Respondit ille homo, et dixit eis: In enim hoc mirabile est, quia vos nescitis unde sit, et aperuit meos oculos.

31 Scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor sit, et voluntatem ejus faciat, hunc audit.

32 Ex seculo non auditum est quia aperuit quis oculos caeci nati.

33 Si non esset hic à Deo, non poterat facere quicquam.

34 Responderunt et dixerunt ei: In peccatis tu natus es totus: et tu dooes nos? Et ejecerunt eum foras.

35 Audivit Jesus quia ejecerunt eum foras, et inveniens eum, dixit ei: Tu credis in Filium Dei?

36 Respondit ille, et dixit: Quis est, Domine, ut credam in eum?

37 Dixit autem ei Jesus: Et vidisti eum, et loquens cum te, ille est.

38 Is autem ait: Credo, Domine: Et adoravit eum.

39 Et dixit Jesus: In judicium ego in mundum hunc veni: ut non videntes videant, et videntes caeci fiant.

40 Et audierunt ex Pharisaeis haec existentes cum eo, et dixerunt ei: Num et nos caeci sumus?

41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ι. 10.

1 **Α**Μὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσπερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστί καὶ ληστής·

2 Ὁ δὲ εἰσπερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιῆν ἐστί τῶν προβάτων·

3 Τοῦτω ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκείει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά·

4 Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτοῦ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασί τὴν φωνὴν αὐτοῦ·

5 Ἄλλοτριῶν δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασί τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν·

6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἢ θλάσει αὐτοῖς·

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων·

8 Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα·

9 Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ εἴν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὕρησει·

10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν

41 Dixit eis Jesus : Si cæci essetis, non haberetis peccatum ; nunc verò dicitis, Videmus ; igitur peccatum vestrum manet.

CAPUT X.

1 **A**MEN, amen dico vobis, non intrans per ostium in ovile ovium, sed ascendens aliunde, ille fur est et latro.

2 Intrans verò per ostium, pastor est ovium.

3 Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt, et proprias oves vocat juxta nomen, et educit eas.

4 Et quum proprias oves emisit, ante eas vadit : et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus.

5 Alienum autem non sequentur, sed fugient ab eo : quia non noverunt alienorum vocem.

6 Hoc proverbium dixit eis Jesus : Illi autem non cognoverunt quænam essent quæ loquebatur eis.

7 Dixit ergo iterum eis Jesus : Amen, amen dico vobis, ego sum ostium ovium.

8 Omnes quotquot ante me venerunt, fures sunt et latrones : sed non audierunt eos oves.

9 Ego sum ostium : per me si quis introierit, salvabitur : et ingredietur et egredietur, et pastum inveniet.

10 Fur non venit si non ut furetur et mactet, et perdat. Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant

11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν προβάτων·

12 Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα·

13 Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστίν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων·

14 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἑμέα, καὶ γινώσκωμαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν·

15 Καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ γὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθει ὑπὲρ τῶν προβάτων·

16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· καλεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποιμνὴ, εἰς ποιμὴν·

17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθει τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν·

18 Οὐδεὶς αἶρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθει αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω δεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου·

19 Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους·

20 Ἐλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε·

21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἐστὶ δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν·

22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν Ἱερουσόλοις, καὶ χειμῶν ἦν·

11 Ego sum pastor bonus· pastor bonus animam suam ponit pro ovibus·

12 Mercenarius autem, et non existens pastor, cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit : et lupus rapit eas, et dispergit oves·

13 At mercenarius fugit, quia mercenarius est, et non curæ est ei de ovibus·

14 Ego sum pastor bonus, et cognosco meas, et cognoscor à meis·

15 Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem : et animam meam pono pro ovibus·

16 Et alias oves habeo, quæ non sunt ex caula hac : et illas me oportet adducere : et vocem meam audient : et fiet unum ovile, unus pastor·

17 Propter hoc Pater me diligit, quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam·

18 Nemo tollit eam à me : sed ego pono eam a meipso : potestatem habeo ponendi eam, et potestatem habeo iterum sumendi eam· Hoc mandatum accepi à Patre meo·

19 Dissensio igitur iterum facta est in Judæis propter sermones hos·

20 Dicebant autem multi ex ipsis : Dæmonium habet, et insanit : quid eum auditis ?

21 Alii dicebant : Hæc verba non sunt dæmoniaci : Num dæmonium potest cæcorum oculos aperire ?

22 Facta sunt autem Encæniam Hierosolymis : et hyems erat

23 Καὶ περιπατεῖ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος.

24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἔως τότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπέ ἡμῖν παρρησία.

25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐῖπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ·

26 Ἄλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· ἀλλ' ὅτι ἐστὶ ἐκ τῶν προφητῶν τῶν ἡμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.

27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ γινώσκω κτῆ, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·

28 Καὶ γὰρ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι κτῆ, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσσει τις κτῆ ἐκ τῆς χειρὸς μου.

29 Ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστίν· καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς μου·

30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν.

31 Ἐθάσασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.

32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάσετε με;

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάσομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἐστὶ γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· Ἐγὼ εἶπα, θεοὶ ἐστέ;

35 Εἰ ἐκεῖνοις εἶπε θεοὺς, πρὸς

23 Et ambulabat Jesus in templo in porticu Solomonis.

24 Circumdederunt ergo eum Judæi, et dicebant ei: Quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam.

25 Respondit eis Jesus. Dixi vobis: et non creditis: opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testantur de me.

26 Sed vos non creditis: non enim estis ex ovibus meis, sicut dixi vobis.

27 Oves meæ vocem meam audiunt, et ego cognosco eas, et sequuntur me.

28 Et ego vitam æternam do eis, et non peribunt in æternum, et non rapiet quisquam eas de manu mea.

29 Pater meus qui dedit mihi, major omnibus est: et nemo potest rapere de manu Patris mei.

30 Ego et Pater unum sumus.

31 Sustulerunt ergo iterum lapides Judæi, ut lapidarent eum.

32 Respondit eis Jesus: Multa pulchra opera ostendi vobis ex Patre meo: propter quod eorum opus lapidatis me?

33 Responderunt ei Judæi, dicentes: De pulchro opere non lapidamus te, sed de blasphemia, et quia tu homo existens, facis teipsum Deum.

34 Respondit eis Jesus. Non est scriptum in lege vestra: Ego dixi, dii estis?

35 Si illos dixit deos, ad

ἔς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ ἐ
δύναται λυθῆναι ἢ γραφή·

36 Ὁν ὁ πατήρ ἡγάσασε, καὶ
ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς
λέγετε· Ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶ-
πον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι·

37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πα-
τρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι·

38 Εἰ δὲ ποιῶ, κἄν ἐμοὶ μὴ πισ-
τεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα
γινώτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ
πατήρ, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ.

39 Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν
πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς
αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν
τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου
ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων·
καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ·

41 Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐ-
τὸν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν
σημεῖον ἐποίησεν ἡμῶν· πάντα δὲ ὅσα
εἶπεν Ἰωάννης περὶ σέως, ἀληθῆ ἦν.

42 Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ
εἰς αὐτόν.

Κεφ. ια. 11.

1 **H**Ν δὲ εἰς ἀσθενῶν Λάζαρος
ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς
κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς
ἀδελφῆς αὐτῆς.

2 Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλειψασα
τὸν Κύριον μύρω, καὶ ἐκμάχασα
τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς·
ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἡσθένει.

3 Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ
πρὸς αὐτόν, λέγουσαι· Κύριε, ἴδε,
ὄν φιλεῖς, ἀσθενεῖ.

4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν·
Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἐστὶ πρὸς θά-
νατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ
Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ
δι' αὐτῆς.

quos sermo Dei factus est, et
non potest solvi scriptura :

36 Quem Pater sanctifica-
vit et misit in mundum, vos di-
citis : Quia blasphemamas, quia
dixi, Filius Dei sum ?

37 Si non facio opera Patris
mei, ne credite mihi.

38 Si autem facio, etsi mihi
non credatis, operibus credite :
ut cognoscatis et credatis quia
in me Pater, et ego in eo.

39 Quærebant ergo rursum
eum apprehendere : et exivit
ex manu eorum.

40 Et abiit iterum trans Jor-
danem in locum, ubi erat Joan-
nes primum baptizans : et
mansit illic.

41 Et multi venerunt ad
eum, et dicebant : Joannes
quidem signum fecit nullum :
Omnia autem quæcumque dixit
Joannes de hoc, vera erant.

42 Et crediderunt multi illic
in eum.

CAPUT XI.

1 **ERAT** autem quidam lan-
guens Lazarus à Betha-
nia, ex vico Mariæ et Marthæ
sororis ejus.

2 Erat autem Maria ungens
Dominum unguento, et exter-
gens pedes ejus capillis suis :
cujus frater Lazarus infirma-
batur.

3 Miserunt ergo sorores ad
eum, dicentes : Domine, ecce,
quem amas, infirmatur.

4 Audiens autem Jesus dixit :
Hæc infirmitas non est ad mor-
tem, sed pro gloria Dei : ut
glorificetur filius Dei per
eam.

5 **Ἡγάσα** δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον·

6 Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμενεν ἐν ᾧ ἦν εἴπω δύο ἡμέρας,

7 Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.

8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ·

9 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέρας· εἴαν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκώπεται· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τοῦτου βλέπει·

10 Ἐὰν δὲ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκώπεται· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

11 Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κοιμῆται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.

12 Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Κύριε, εἰ κοιμῆται, σωθήσεται.

13 Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ υἱοῦ λέγει·

14 Τίτε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρήρησι· Λάζαρος ἀπέθανε,

15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς, εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.

18 Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγυὸς τῶν

5 Diligebat autem Jesus Martham, et sororem ejus, et Lazarum.

6 Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in quo erat locos duos dies.

7 Deinde post hoc dicit discipulis suis : Eamus in Judæam iterum.

8 Dicunt ei discipuli : Rabbi, nunc quærebant te lapidare Judæi : et iterum vadis illuc ?

9 Respondit Jesus : Nonne duodecim horæ sunt diei ? si quis ambulaverit in die, non offendit : quia lucem mundi hujus videt.

10 Si autem quis ambulaverit in nocte, offendit : quia lux non est in eo.

11 Hæc ait, et post hoc dicit eis : Lazarus amicus noster dormit : sed vado ut à somno excitem eum.

12 Dixerunt ergo discipuli ejus : Domine, si dormit, servabitur.

13 Dixerat autem Jesus de morte ejus : Ili autem putaverunt quia de dormitione somni diceret.

14 Tunc ergo dixit eis Jesus manifeste : Lazarus mortuus est.

15 Et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi. Sed eamus ad eum.

16 Dixit ergo Thomas, dictus Didymus, condiscipulis : Eamus et nos, ut moriamur cum eo.

17 Veniens igitur Jesus invenit eum quatuor dies jam habentem in monumento.

18 Erat autem Bethania jux

Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε·

19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίας, ἵνα παραμυθῶσονται αὐτάς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.

20 Ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐρχεται, ὑπήνησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθίστο.

21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς ὡςδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει·

22 Ἀλλὰ καὶ νῦν εἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτησῇ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός.

23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.

24 Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καὶ ἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται·

26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο;

27 Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

28 Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἀπήλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίας τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάβρα, εἰπούσα· Ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε.

29 Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἐρχεται πρὸς αὐτόν.

30 Οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήνησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ'

ta Hierosolyma quasi à stadiis quindecim.

19 Et multi ex Judæis venerant ad eas quæ circa Martham et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo.

20 Ergo Martha, ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi : Maria autem in domo sedebat

21 Dixit ergo Martha ad Jesum : Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus.

22 Sed et nunc scio quia quæcunque poposceris Deum, dabit tibi Deus.

23 Dicit illi Jesus : Resurget frater tuus.

24 Dicit ei Martha : Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die.

25 Dixit ei Jesus : Ego sum resurrectio et vita : credens in me, etiam si mortuus fuerit, vivet.

26 Et omnis vivens et credens in me, non morietur in æternum. Credis hoc ?

27 Ait illi : Utique Domine : ego credidi quia tu es Christus Filius Dei, in hunc mundum veniens.

28 Et hæc loquuta abiit, et vocavit Mariam sororem suam silentio, dicens : Magister adest, et vocat te.

29 Illa ut audivit, surgit cito, et venit ad eum.

30 Nondum autem venerat Jesus in vicum, sed erat in loco, ubi occurrerat ei Martha.

31 Ergo Judæi existentes

αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυθού-
μενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν
ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν,
ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· Ὅτι
ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ.

32 Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ἐπου-
ῆν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσον,
αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐ-
τῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέ-
θανέ μου ὁ ἀδελφός.

33 Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν
κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας
αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβρι-
μήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν
ἑαυτόν·

34 Καὶ εἶπε· Ποῦ τοθεύκατε
αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρ-
χου καὶ ἴδε.

35 Ἐδάκρυεν ὁ Ἰησοῦς.

36 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι·
Ἴδε πῶς ἐρίλει αὐτόν.

37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον·
Οὐκ ἠδύνατο εὖτος ὁ ἀνοίξας τοὺς
ὀφθαλμούς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα
καὶ οὗτος μὴ ἀποθάῃ;

38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώ-
μενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ
μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ·

39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἄρατε τὸν
λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ
τεθνηκότος, Μάρθα· Κύριε, ἥδη
ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι.

40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ
εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὅτι
τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;

41 Ἦσαν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ
τεθνηκώς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἤρε τοὺς ὀφθαλμούς ἄνω, καὶ εἶπε·
Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς
μου.

42 Ἐγὼ δὲ ἤδουν ὅτι πάντοτε
μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον

cum ea in domo, et consolantes
eam, videntes Mariam quia
cito surrexit et exiit, sequuti
sunt eam, dicentes: Quia va-
dit ad monumentum, ut ploret
ibi.

32 Ergo Maria quum venis-
set ubi erat Jesus, videns eum,
cecidit ad pedes ejus, dicens
ei: Domine, si fuisses hic,
non esset mortuus meus frater

33 Jesus ergo, ut vidit eam
plorantem, et venientes cum
ipsa Judæos plorantes, infre-
muit spiritu, et turbavit seip-
sum:

34 Et dixit: Ubi posuistis
eum? Dicunt ei: Domine,
veni et vide.

35 Lacrymatus est Jesus.

36 Dixerunt ergo Judæi.
Ecce quomodo amabat eum.

37 Quidam autem ex ipsis
dixerunt: Non poterat hic,
aperiens oculos cæci, facere ut
et hic non moreretur?

38 Jesus ergo rursus infre-
mens in semetipso, venit ad
monumentum. Erat autem
spelunca, et lapis positus erat
super ea.

39 Ait Jesus: Tollite lapi-
dem. Dicit ei soror mortui,
Martha: Domine, jam sætet: et
quatruiduanus enim est.

40 Dicit ei Jesus: Non dixi
tibi, quoniam si credideris, vi-
debis gloriam Dei?

41 Tulerunt ergo lapidem,
ubi erat mortuus positus. At
Jesus sustulit oculos sursum,
et dixit: Pater, gratias ago ti-
bi, quoniam audisti me.

42 Ego autem sciebam quia
semper me audis: sed propter

τὸν περισσῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκράυασε· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

44 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δύσατε αὐτὸν, καὶ ἄψετε ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριαν, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν·

46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν; Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.

48 Ἐὰν ἀφώμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀρῶσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

49 Εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν·

50 Οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προσφάτησεν ὅτι ἤμελλον ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους·

52 Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διασκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν.

turbam circumstantem dixi : ut credant quia tu me misisti.

43 Et hæc dicens, voce magna clamavit : Lazare, veni foras.

44 Et exiit mortuus, ligatus pedes et manus fasciis : et facies illius sudario obvincta erat. Dicit eis Jesus : Solvite eum, et sinite abire.

45 Multi ergo ex Judæis venientes ad Mariam, et spectantes quæ fecit Jesus, crediderunt in eum.

46 Quidam autem ex ipsis abierunt ad Phariseos, et dixerunt eis quæ fecit Jesus.

47 Coëgerunt ergo principes Sacerdotum, et Pharisei concilium, et dicebant : Quid facimus ? Quia hic homo multa signa facit.

48 Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum : et venient Romani, et tollent nostrum et locum et gentem.

49 Unus autem quidam ex ipsis Cajaphas princeps Sacerdotum existens anni illius, dixit eis : Vos nescitis quicquam :

50 Nec cogitatis quia expedit nobis ut unus homo moriatur pro populo, et non tota gens pereat.

51 Hoc autem à semetipso non dixit : sed princeps Sacerdotum existens anni illius, prophetavit quia futurus esset Jesus mori pro gente :

52 Et non pro gente tantum, sed ut et natos Dei dispersos cogeret in unum.

53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνβουλευσάντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρήσια περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπήλθεν ἐκείθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραϊμ λεγομένην πόλιν· Καὶκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱερουσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς.

56 Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλαγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῶν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 Δεδόκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα εἰάν τις γινῶσκει τοῦ ἐσθιῖν, δεικνύσῃ αὐτόν.

53 Ab illo ergo die consulabant, ut interficerent eum.

54 Jesus ergo non amplius palam ambulabat in Judæis : sed abiit illinc in regionem prope desertum, in Ephraim dictam urbem : et ibi morabatur cum discipulis suis.

55 Erat autem prope Pascha Judæorum, et ascenderunt multi in Hierosolyma ex illa regione ante Pascha, ut purificarent seipsos.

56 Quærebant ergo Jesum, et loquebantur alii cum aliis in templo stantes : Quid videtur vobis, quia non venit in festum ?

57 Dederant autem et principes Sacerdotum et Pharisei mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Ο**ὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν.

2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διακόνει· ὃ δὲ Λάζαρος εἶς ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ.

3 Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίβραν μύρου νάρδου πισταρῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

4 Λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σιμωνος Ἰσκαριώτης, ὃ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·

5 Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ

CAPUT XII.

1 **ERGO** Jesus ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ubi erat Lazarus mortuus, quem suscitaverat ex mortuis.

2 Fecerunt ergo ei cœnam ibi, et Martha ministrabat : at Lazarus unus erat recumbentium cum eo.

3 Igitur Maria accipiens libram unguenti nardi fidelis multi pretii, unxit pedes Jesu, et extersit capillis suis pedes ejus : at domus impleta est ex odore unguenti.

4 Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Judas Simonis Iscariotes, ille futurus eum tradere·

5 Quare hoc unguentum non

ἐπαράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς ;

6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἐμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.

7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου ἐτεθήρηκεν αὐτό.

8 Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐκεῖ ἐστὶ καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρον ἐκ νεκρῶν.

10 Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν·

11 Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπέστηγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἑσπέρῃ οὗτος ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα,

13 Ἐλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· Ὡσαννα, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.

14 Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον·

15 Ἐμὴ φοβοῦ, θυγατερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

16 Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γε-

venit trecentis denariis, et datum est egenis ?

6 Dixit autem hoc, non quia de egenis cura esset ei, sed quia fur erat, et marsupium habebat, et injecta portabat.

7 Dixit ergo Jesus : Sine illam : in diem sepulturæ meæ servavit illud.

8 Pauperes enim semper habetis cum vobis ipsis, me autem non semper habetis.

9 Cognovit ergo turba multa ex Judæis quia illic est : et venerunt non propter Jesum tantum, sed ut et Lazarum viderent, quem suscitavit ex mortuis.

10 Consultarunt autem principes Sacerdotum ut et Lazarum interficerent.

11 Quia multi propter illum subibant Judæorum, et credebant in Jesum.

12 Postridie turba multa veniens ad diem festum, audientes quia venit Jesus Hierosolyma,

13 Acceperunt ramos palmarum, et exierunt in occursum ei : et clamabant, Hosanna, benedictus veniens in nomine Domini, rex Israël.

14 Inveniens autem Jesus asellum, sedit super eum, sicut est scriptum :

15 Ne time filia Sion : ecce rex tuus venit sedens super pullum asinæ.

16 Hæc autem non cognoverunt discipuli ejus primum : sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia

γραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῶν.

17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπέστησεν αὐτῶν ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιημέναι τὸ σημεῖον.

19 Οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; Ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπέηλθεν.

20 Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνας ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ.

21 Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φίλιππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

22 Ἐρχεται Φίλιππος, καὶ λέγει τῶν Ἀνδρέα· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῶν Ἰησοῦ.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, δὴν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.

25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

26 Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθήστω· καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάραται· καὶ τί εἰπῶ; Πάτερ, σώσον

hæc erant de eo scripta, et hæc fecerunt ei.

17 Testabatur ergo turba existens cum eo, quando Lazarum vocavit ex monumento, et suscitavit eum ex mortuis.

18 Propter hoc et obviam venit ei turba, quia audivit hoc eum fecisse signum.

19 Ergo Pharisæi dixerunt ad semetipsos : Videtis quia non proficitis quicquam ? Ecce mundus post eum abiit.

20 Erant autem quidam Græci ex ascendentibus, ut adorarent in die festo.

21 Hi ergo accesserunt Philippo illi à Bethsaida Galilææ . et rogabant eum, dicentes : Domine, volumus Jesum videre.

22 Venit Philippus, et dicit Andreæ : et rursum Andreas et Philippus dicunt Jesu.

23 At Jesus respondit eis, dicens : Venit hora ut glorificetur filius hominis.

24 Amen, amen dico vobis, si non granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet : si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.

25 Amans animam suam, perdet eam : et odio habens animam suam in mundo hoc, in vitam æternam custodiet eam.

26 Si mihi ministrat quis, me sequatur : et ubi sum ego, illic et minister meus erit : Et si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater.

27 Nunc anima mea tyrbata est : et quid dicam ? Pater

με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ εἰδύξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.

29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας, εἶπε βροντὴν γεγονέναι· Ἄλλοι δὲ λεγόντων· Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Οὐ δι' ἐμεῦ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἀρχὼν τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλήθησεται ἔξω·

32 Καίγω, εἰάν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.

33 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλον ἀποθνήσκειν.

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σύ λέγεις, ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστὶ περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει.

36 Ἔως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἐμπαροῦσεν αὐτῶν, οὐκ εἰσέτερον εἰς αὐτόν·

38 Ἴνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν· Ἐκρίε,

serva me ex hora hac : Sed propter hoc veni in horam hanc.

28 Pater, glorifica tuum nomen. Venit ergo vox de cælo : Et glorificavi, et iterum glorificabo.

29 Ergo turba stans et audiens, dicebat tonitruum esse factum. Alii dicebant : Angelus ei loquutus est.

30 Respondit Jesus et dixit : Non propter me hæc vox facta est, sed propter vos

31 Nunc judicium est mundi : nunc princeps mundi hujus ejicietur foras.

32 Et ego si exaltatus fuero à terra, omnes traham ad me ipsum.

33 Hoc autem dicebat, significans qua morte futurus esset mori.

34 Respondit ei turba : Nos ardivimus ex Lege quia Christus manet in æternum : et quomodo tu dicis, oportet exaltari filium hominis ? Quis est iste filius hominis ?

35 Dixit ergo eis Jesus : Adhuc modicum tempus lumen cum vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant : et ambulans in tenebris, nescit quo vadat.

36 Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis fiat. Hæc loquutus est Jesus, et abiens abscondit se ab eis.

37 Tot autem eo signa faciente coram eis, non credebant in eum :

38 Ut sermo Esaiæ Prophetæ impleretur, quem dixit

τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίον Κυρίου ἐνὶ ἀσκαλώφῃ;”

39 Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεῦσαι, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας·

40 “ Τετύφλωκεν αὐτῶν τὰς ὀφθαλμούς, καὶ παύρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.”

41 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.

42 Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοῦς φαρισαίους οὐκ ᾤμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γίνωνται·

43 Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἥπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

44 Ἰησοῦς δὲ ἐκραξέε καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ’ εἰς τὸν πέμψαντά με·

45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη·

47 Καὶ εἰάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα σώσω τὸν κόσμον.

48 Ὁ ἀθετῶν ἐμέ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος οὗ ἐλάλησα, ἐκείνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ·

49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαντοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ’ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε. τί λαλήσω·

50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐ-

Domine, quis credidit auditui nostro, et brachium Domini cui revelatum est ?

39 Propter hoc non poterant credere, quia iterum dixit Esaias :

40 Excæcavit eorum oculos, et induravit eorum cor : ut non videant oculis, et intelligant corde, et convertantur, et sanem eos.

41 Hæc dixit Esaias quando vidit gloriam ejus, et loquutus est de eo.

42 Verumtamen et ex principibus multi crediderunt in eum : sed propter Phariseos non confitebantur, ut non extra synagogam fierent.

43 Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei.

44 Jesus autem clamavit, et dixit : Credens in me, non credit in me, sed in mittentem me.

45 Et spectans me, spectat mittentem me.

46 Ego lux in mundum veni, ut omnis credens in me in tenebris non maneat.

47 Et si quis mea audierit verba, et non crediderit, ego non judico eum. Non enim veni ut judicem mundum, sed ut servem mundum.

48 Rejjiciens me et non accipiens verba mea, habet judicantem eum : sermo quem loquutus sum, ille judicabit eum in novissimo die.

49 Quia ego ex meipso non sum loquutus, sed mittens me Pater, ipse mihi mandatam dedit, quid dicam et quid loquar.

50 Et scio quia mandatam

τοῦ ζωῆ αἰωνίως ἔστιν· ἃ οὖν
λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἶρηκέ μοι ὁ πα-
τήρ, οὕτω λαλῶ.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 ΠΡὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσ-
χα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι
ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ
τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ
κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτοὺς.

2 Καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ
διαβόλου ἤδη βεβλημένος εἰς τὴν
καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου,
ἵνα αὐτὸν παραδώ.

3 Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα
δὲδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖ-
ρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ
πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει,

4 Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ
εἶθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν λίν-
τιον, διέζωσεν ἑαυτὸν·

5 Εἶτα βάλαισι ὕδαρ εἰς τὸν
νεπέθρα, καὶ ἤρξατο νίπαιν τοὺς
πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν
τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.

6 Ἐρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα
Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἑκείνος·
Κύριε, τί μου νίπεις τοὺς πόδας;

7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας
ἄρτι, γνώση δὲ μετὰ ταῦτα.

8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ
νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶ-
να. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος
μετ' ἐμοῦ.

9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος·
Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον,
ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν.

10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ
λελουμένος οὐ χεῖριαν ἔχει ἢ τοὺς
πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς
ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἔσθε, ἀλλ'
οὐχὶ πάντες.

ejus vita æterna est. Quæ
ergo loquor ego, sicut dixit
mihi Pater, sic loquor.

CAPUT XIII.

1 ANTE autem diem festum
Paschæ, sciens Jesus
quia venit ejus hora, ut transi-
ret ex mundo hoc ad Patrem,
diligens proprios qui in mundo,
in finem dilexit eos.

2 Et cœna facta, diabolo
jam jaculato in cor Judæ Si-
monis Iscariotæ, ut eum trade-
ret :

3 Sciens Jesus quia omnia
dedit ei Pater in manus, et
quia à Deo exivit, et ad Deum
vadit.

4 Surgit à cœna, et ponit
vestimenta : et accipiens lin-
teum, præcinxit seipsum.

5 Deinde injicit aquam in
pelvim, et cœpit lavare pedes
discipulorum, et extergere lin-
teo quo erat præcinctus.

6 Venit ergo ad Simonem
Petrum : et dicit ei ille : Do-
mine, tu meos lavas pedes ?

7 Respondit Jesus et dixit
ei : Quod ego facio, tu nescis
modo, scies autem post hæc.

8 Dicit ei Petrus : Non la-
vabis pedes meos in æternum.
Respondit ei Jesus : Si non
lavero te, non habes partem
cum me.

9 Dicit ei Simon Petrus :
Domine, non pedes meos tan-
tum, sed et manus et caput.

10 Dicit ei Jesus : Lotus
non opus habet quam pedes
lavare, sed est mundus totus :
Et vos mundi estis, sed non
omnes.

11 Ἦιδαι γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστέ.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε τί ποιοῦκα ὑμῖν ;

13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας·

15 Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

16 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπέσταλος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· Ἐγὼ οἶδα ἕξ ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. “Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐσθῆσον ἐμὲ ἐμὰ τῆν ἑτέραν αὐτοῦ.”

19 Ἀσ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι.

20 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν· Ὁ λαμβάνων, ἐὰν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησεν, καὶ εἶπεν· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Ἐβλεπεν οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

23 Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἰς τῶν

11 Sciebat enim tradentem se ; propter hoc dixit : Non omnes mundi estis.

12 Postquam ergo lavit pedes eorum, et accepit vestimenta sua, recumbens iterum, dixit eis : Scitis quid fecerim vobis ?

13 Vos vocatis me : Magister et Dominus : et pulchre dicitis : sum etenim.

14 Si ergo ego lavi vestros pedes, dominus et magister, et vos debetis alii aliorum lavare pedes.

15 Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, et vos faciatis.

16 Amen, amen dico vobis, non est servus major domino suo, neque legatus major mittente illum.

17 Si hæc scitis, beati estis si feceritis ea.

18 Non de omnibus vobis dico : ego scio quos elegerim : Sed ut Scriptura adimpleatur : Manducans cum me panem, levavit contra me calcaneum suum.

19 A modo dico vobis, antequam fiat, ut quum factum fuerit, credatis quia ego sum.

20 Amen, amen dico vobis . accipiens si quem misero, me accipit : at me accipiens, accipit mittentem me.

21 Hæc dicens Jesus turbatus est spiritu, et protestatus est, et dixit : Amen, amen dico vobis, unus ex vobis tradet me.

22 Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hæsitantes de quo diceret.

23 Erat autem recumbens

μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.

24 Νεῦσι οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος τυθείσθαι εἰς ἃν εἶη περὶ οὗ λέγει.

25 Ἐπιτεσσὼν δὲ ἐκείνος ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστίν;

26 Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· Ἐκείνός ἐστιν ὃν ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον, ἐπίδωσα. Καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτη·

27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅ τι σκεῖς, ποιήσον τάχιον.

28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς εἶπεν αὐτῷ·

29 Τινὲς γὰρ ἰδοῦντες, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ἃν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἐορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα εἶ ὀψίον.

30 Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκείνος, εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ ὅτε ἐξῆλθε.

31 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ·

32 Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζητήσατέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

unus discipulorum ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus.

24 Innuit ergo huic Simon Petrus percontari quis esset de quo dicit.

25 Incumbens autem ille supra pectus Jesu, dicit ei : Domine, quis est ?

26 Respondet Jesus : Ille est cui ego intingens buccellam dederō. Et intingens buccellam, dat Judæ Simonis Iscariotæ.

27 Et post buccellam tunc introivit in eum Satanas. Dicit ergo ei Jesus : Quod facis, fac citius.

28 Hoc autem nemo scivit recumbentium ad quid dixerit ei.

29 Quidam enim putabant, quandoquidem marsupium habebat Judas, quod dicit ei Jesus : Eme quorum opus habemus ad festum : aut egenis ut aliquid daret.

30 Accipiens ergo buccellam ille, continuo exivit : erat autem nox.

31 Quum ergo exisset, dicit Jesus : Nunc glorificatus est filius hominis, et Deus glorificatus est in eo.

32 Si Deus glorificatus est in eo, et Deus glorificabit eum in semetipso : et continuo glorificabit eum.

33 Filioli, adhuc modicum cum vobis sum. Quæretis me, et sicut dixi Judæis : Quo vado ego, vos non potestis venire : et vobis dico modo.

34 Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem : sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem.

35 Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγάσῃν ἕχῃτε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.

37 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ δύναμαι σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; Τὴν ψυχὴν μου ὑπέρ σου θήσω.

38 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἄμην, ἀμην λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 ΜΗ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. Πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ εἰσίν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

3 Καὶ ἐὰν πορευθῶ, καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήφομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ᾔητε.

4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.

5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δύναμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναί;

6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 Εἰ ἐγνώκατέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκατε ἂν· καὶ ἂν ἄρτι γινώσκατε αὐτόν, καὶ ἐώρακατε αὐτόν.

8 Λέγει αὐτῷ Φιλιππος· Κύριε,

35 In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dilectionem habueritis ad invicem.

36 Dicit ei Simon Petrus : Domine, quo vadis ? Respondit ei Jesus : Quo ego vado, non potes me modo sequi, postea autem sequeris me.

37 Dicit ei Petrus : Domine, propter quid non possum te sequi modo ? Animam meam pro te ponam.

38 Respondit ei Jesus : Animam tuam pro me pones ? Amen, amen dico tibi, non galus cantabit, donec neges me ter.

CAPUT XIV.

1 NON turbetur vestrum cor : Creditis in Deum, et in me credite.

2 In domo Patris mei mansiones multæ sunt : Si autem non, dixissem vobis ; Vado parare locum vobis.

3 Et si abiero, et præparavero vobis locum, iterum venio, et accipiam vos ad meipsum : ut ubi sum ego, et vos sitis.

4 Et quo ego vado scitis, et viam scitis.

5 Dicit ei Thomas : Domine, nescimus quo vadis ; et quomodo possumus viam scire ?

6 Dicit ei Jesus : Ego sum via, et veritas, et vita. nemo venit ad Patrem, si non per me

7 Si cognovissetis me, et Patrem meum cognovissetis atique, et à modo cognoscitis eum, et vidistis eum.

8 Dicit ei Philippus . Do-

δειξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἶμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; Ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· Δείξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἔσται; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, διὰ τοῦ ἡμῶν οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.

11 Πιστεύσατέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύσατέ μοι.

12 Ἀμήν, ἀμήν, λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι,

13 Καὶ ὅ,τι ἂν αἰτήσῃτε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

14 Ἐάν τι αἰτήσῃτε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρήσατε.

16 Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παρακλητὸν δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα·

17 Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν· ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῶν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.

18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

19 Ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.

mine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis.

9 Dicit ei Jesus : Tantum tempus cum vobis sum, et non cognovisti me? Philippe, Videns me, vidit Patrem: Et quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem?

10 Non credis quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba quæ ego loquor vobis, à meipso non loquor: At Pater in me manens, ipse facit opera.

11 Credite mihi quia ego in Patre, et Pater in me est: Si autem non, propter opera ipsa credite mihi.

12 Amen, amen, dico vobis, credens in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet, et majora his faciet: quia ego ad Patrem meum vado.

13 Et quodcumque petieritis in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio.

14 Si quid petieritis in nomine meo, ego faciam.

15 Si diligitis me, mandata mea servate.

16 Et ego rogabo Patrem, et alium paracletum dabit vobis, ut maneat cum vobis in æternum:

17 Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere: quia non videt eum, nec scit eum: Vos autem cognoscitis eum, quia apud vos manet, et in vobis erit.

18 Non relinquam vos orphanos: venio ad vos.

19 Adhuc modicum, et mundus me non jam videt: Vos autem videtis me: quia ego vivo, et vos vivetis.

20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν.

21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκείνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτὸν.

22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;

23 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.

24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος οὗ ἀκούετε, οὐκ ἐστὶν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων·

26 Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκείνός ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.

27 Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.

28 Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Ἰπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· εἰ ἠγαπήστέ με, εὐχάρητε ἂν, ὅτι εἶπον, πορεύομαι πρὸς τὸς πατέρας· ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστί.

29 Καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.

30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω

20 In illo die cognoscetis vos quia ego in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis.

21 Habens mandata mea, et servans ea, ille est diligens me: at diligens me diligitur à Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum.

22 Dicit ei Judas, non Iscariotes: Domine, quid factum est quia nobis futurus es manifestare teipsum, et non mundo?

23 Respondit Jesus, et dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum servabit: et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.

24 Non diligens me, sermones meos non servat: Et sermo quem audistis, non est meus, sed mittentis me Patris.

25 Hæc loquutus sum vobis apud vos manens.

26 At paracletus Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia: et suggeret vobis omnia quæ dixi vobis.

27 Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur vestrum cor, neque formidet.

28 Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia dixi, Vado ad Patrem: quia Pater meus major me est.

29 Et nunc dixi vobis antequam fiat, ut quum factum fuerit, credatis.

30 Non jam multa loquar

μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν.

31 Ἄλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἀγώμεν ἐντεῦθεν.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Ε**ΓΩ εἰμι ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.

2 Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.

3 Ἦδὴ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστέ διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.

4 Μείνατε ἐν ἐμοὶ, καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρεν ἀφ' ἑαυτοῦ. Ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, Ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε.

5 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

6 Ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνηται· καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς πυρὸς βάλλουσι, καὶ καίεται.

7 Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε, αἰτήσεσθε, καὶ γινήσεται ὑμῖν.

8 Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ γινήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.

9 Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ,

cum vobis: venit enim hujus mundi princeps, et in me non habet quicquam.

31 Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem: et sicut mandavit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

CAPUT XV.

1 **E**GO sum vitis illa vera, et Pater meus agricola est.

2 Omnem palmitem in me non facientem fructum, tollit eum: et omnem fructum ferentem, purgat eum, ut plerum fructum afferat.

3 Jam vos mundi estis propter sermonem quem loquutus sum vobis.

4 Manete in me, et ego in vobis: Sicut palmes non potest fructum ferre à semetipso, si non manserit in vite: sic nec vos, si non in me manseritis.

5 Ego sum vitis, vos palmites: manens in me, et ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me non potestis facere quicquam.

6 Si non quis manserit in me, ejectus est foras sicut palmes, et exaruit: et colligunt eos, et in ignem mittunt, et ardent.

7 Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis petetis, et fiet vobis.

8 In hoc glorificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis, et efficiamini mei discipuli.

9 Sicut dilexit me Pater, et

καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσῃτε, μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς μου τητήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

11 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμῇ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμῇ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς·

13 Μείζονα ταύτης ἀγάπην αὐδοίς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ᾗ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.

14 Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐνετέλλομαι ὑμῖν.

15 Οὐκ ἐπί τῳ ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδεν τί ποιῆσὶ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου, ἐγνώρισά ὑμῖν.

16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔβηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μείνῃ· ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματι μου, δῶ ὑμῖν·

17 Ταῦτα ἐνετέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μείσηκεν.

19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

20 Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἐστὶ δούλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμεῖς διώξουσιν· εἰ τὸν

ego dilexi vos : Manete in dilectione mea.

10 Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea : sicut ego præcepta Patris mei servavi, et maneo ejus in dilectione.

11 Hæc loquutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis maneat, et gaudium vestrum impleatur.

12 Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.

13 Majorem hac dilectionem nemo habet, ut quis animam suam ponat pro amicis suis.

14 Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis.

15 Non amplius vos dico servos, quia servus nescit quid faciat ejus dominus : Vos autem dixi amicos, quia omnia quæcumque audivi à Patre meo, nota feci vobis.

16 Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos, ut vos abeatis, et fructum feratis, et fructus vester maneat : ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis.

17 Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.

18 Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odit.

19 Si de mundo fuissetis, mundus proprium amaret : quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propter hoc odit vos mundus.

20 Mementote sermonis quem ego dixi vobis : Non est servus major domino suo. Si me persequuti sunt, et vos per-

λόγον μου ἐθήθησαν, καὶ τὸν ἑμέ-
τερον τηθήσουσιν.

21 Ἄλλα ταῦτα πάντα πωθή-
σουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι
οὐκ οἶδασί τὸν πέμψαντά με.

22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα
αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ
ἐνόησαν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν.

23 Ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα
μου μισεῖ.

24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν
αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος ποιοῦν, ἁμαρτίαν
οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ
ἐώρακασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ
καὶ τὸν πατέρα μου.

25 Ἄλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος
ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν·
"Ὅτι ἐμίσησάν με ὠρεάν."

26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλη-
τος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ
πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ
παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεί-
νος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

27 Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε,
ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

Κεφ. ις. 16.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα
μὴ σκανδαλισθῆτε.

2 Ἀποσυναγωγὸς ποιήσουσιν
ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ
ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν
προσφέρειν τῷ Θεῷ.

3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν,
ἕτι οὐκ ἐγνώσαν τὸν πατέρα, οὐδὲ
ἐμέ.

4 Ἄλλα ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημο-
νεύετε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.
Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον,
ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην·

sequentur : si sermonem meum
servaverunt, et vestrum ser-
vabunt.

21 Sed hæc omnia facient
vobis propter nomen meum,
quia nesciunt mittentem me.

22 Si non venissem, et lo-
quutus fuisset eis, peccatum
non haberent : nunc autem ex-
cusationem non habent de pec-
cato suo.

23 Me odio habens, et Pa-
trem meum odit.

24 Si opera non fecissem in
eis, quæ nemo alius fecit, pec-
catum non haberent : Nunc au-
tem et viderunt, et oderunt, et
me et Patrem meum.

25 Sed ut impleretur sermo
scriptus in Lege eorum : ode-
runt me gratis.

26 Quum autem venerit Pa-
racletus, quem ego mittam vo-
bis à Patre, Spiritum veritat-
tis, qui à Patre procedit, ille
testabitur de me.

27 Et vos autem testabimini,
quia ab initio cum me estis.

CAPUT XVI.

1 HÆC loquutus sum vobis,
ut non scandalizemini.

2 Absque synagogis facient
vos : sed venit hora, ut omnis
interficiens vos, existimet cul-
tum adferre Deo.

3 Et hæc facient vobis, quia
non noverunt Patrem, neque
me.

4 Sed hæc loquutus sum vo-
bis, ut quum venerit hora, re-
miniscamini eorum, quia ego
dixi vobis. Hæc autem vobis
ex initio non dixi, quia cum
vobis eram.

5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Πού ὑπάγεις;

6 Ἄλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη σπεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.

7 Ἄλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρακλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς·

8 Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλόγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.

9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ·

10 Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με·

11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέχριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι·

13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμὰ ἔστι· διὰ τοῦτο εἶπον· Ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ ἄλλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἔστι

5 Nunc autem vado ad mittentem me : et nemo ex vobis interrogat me : Quo vadis ?

6 Sed quia hæc loquutus sum vobis, tristitia implevit vestrum cor.

7 Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam : Si enim non abiero, paracletus non veniet ad vos : si autem abiero, mittam eum ad vos.

8 Et veniens ille, arguet mundum de peccato, et de justitia, et de judicio.

9 De peccato quidem, quia non credunt in me :

10 De justitia vero, quia ad Patrem meum vado, et non amplius videbitis me :

11 De autem judicio, quia princeps mundi hujus judicatus est.

12 Adhuc multa habeo dicere vobis, sed non potestis portare modo.

13 Quum autem venerit ille Spiritus veritatis, deducet vos in omnem veritatem : non enim loquetur à semetipso, sed quæcumque audiet, loquetur, et ventura annuntiabit vobis.

14 Ille me glorificabit : quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis.

15 Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt : propter hoc dixi, quia de meo accipit, et annuntiabit vobis.

16 Modicum, et non videbitis me : et iterum modicum, et videbitis me, quia vado ad Patrem.

17 Dixerunt ergo ex discipulis ejus ad invicem : Quid

τούτο ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· Καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με· καὶ· Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;

18 Ἐλεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστίν ὃ λέγει, τὸ Μικρὸν; Οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ.

19 Ἐγνων οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε με· ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με;

20 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνησέτε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.

21 Ἡ γυνὴ ὅταν τέκνη, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.

22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδὲς αἶρει ἀπ' ὑμῶν,

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὸς οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματι μου, δώσει ὑμῖν.

24 Ἔως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματι μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λαλάθηκα ὑμῖν· ἀλλ' ἐρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν,

est hoc quod dicit nobis : Modicum, et non videbitis me : et iterum modicum, et videbitis me : et : quia ego vado ad Patrem ?

18 Dicebant ergo : Hoc quid est quod dicit, Modicum ? Nescimus quid loquitur.

19 Cognovit autem Jesus quia volebant eum interrogare, et dixit eis : De hoc quaeritis alii cum aliis, quia dixi : Modicum et non videbitis me : et iterum modicum, et videbitis me ?

20 Amen, amen dico vobis, quia flebitis et plorabitis vos, at mundus gaudebit : vos autem contristabimini, sed tristitia vestra in gaudium fiet.

21 Mulier quum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus : quum autem genuerit puerum, non amplius meminit tribulationis propter gaudium, quia genitus est homo in mundum.

22 Et vos igitur tristitiam quidem nunc habetis, iterum autem videbo vos, et gaudebit vestrum cor, et gaudium vestrum nemo tollit à vobis.

23 Et in illo die me non interrogabitis quicquam. Amen, amen dico vobis, quod quaecumque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.

24 Usque modo non petistis quicquam in nomine meo : Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.

25 Hæc in proverbiiis loquutus sum vobis : sed venit hora quum non amplius in pro-

ἀλλὰ παρήσια πρὸς τοῦ πατρὸς ἀναγγεῖλω ὑμῖν.

26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμῖς ἐμὲ ἀγαπήσατε, καὶ πεποιθήσατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

28 Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν, ἀφίμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἰός, νῦν παρήσια λαλοῖς, καὶ παρουσίαν οὐδεμίαν λέγεις.

30 Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.

31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄρει πιστεύετε ;

32 Ἰδοῦ, ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμι μόνος. Ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστί.

33 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίβιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Τ**Αῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπέηρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε·

2 Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πάν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

3 Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ.

verbiis loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis.

26 In illo die in nomine meo petetis : et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis.

27 Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, et credidistis quia ego à Deo exivi.

28 Exivi à Patre, et veni in mundum : iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem.

29 Dicunt ei discipuli ejus Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis.

30 Nunc scimus quia scis omnia, et non usum habes ut quis te interroget. in hoc credimus quia à Deo existis.

31 Respondit eis Jesus : Modo creditis ?

32 Ecce, venit hora, et jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria, et me solum relinquantis : et non sum solus, quia Pater cum me est.

33 Hæc loquutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo tribulationem habebitis : sed confidite, ego vici mundum.

CAPUT XVII.

1 **H**ÆC loquutus est Jesus, et sustulit oculos suos in cælum, et dixit : Pater, venit hora, glorifica tuum filium, ut et filius tuus glorificet te.

2 Sicut dedisti ei auctoritatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam.

3 Hæc autem est æterna

ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

4 Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἔργον ἐτελειώσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·

5 Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτοῦ, ἐν δόξῃ ἣ ἔσχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί.

6 Ἐφανερώσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου ἐτηρήησάν.

7 Νῦν ἔγνωσαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σου ἐστίν·

8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.

9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἔρωτή· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτή, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσὶ·

10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.

11 Καὶ οὐκ εἶμι ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὡσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς.

12 Ὅτις ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ·

13 Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν τε πληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

vita, ut cognoscant te solum verum Deum, et quem misisti Jesum Christum.

4 Ego te glorificavi super terram : opus consummavi quod dedisti mihi ut facerem.

5 Et nunc glorifica me tu Pater apud te ipsum, gloria quam habui ante mundum esse apud te :

6 Manifestavi tuum nomen hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos dedisti : et sermonem tuum servaverunt.

7 Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt.

8 Quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis : et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia à te exivi, et crediderunt quia tu me misisti.

9 Ego pro eis rogo : Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt

10 Et mea omnia tua sunt, et tua mea : et clarificatus sum in eis.

11 Et non amplius sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, conserva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum sicut nos.

12 Quum essem cum eis in mundo, ego servabam eos in nomine tuo : Quos dedisti mihi custodivi, et nemo ex eis periit, si non filius perditionis, ut Scriptura impleatur.

13 Nunc autem ad te venio, et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis

14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου·

15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἀρῆς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμὶ.

17 Ἀγιάσον αὐτούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστί.

18 Καθὼς ἐμέ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτούς εἰς τὸν κόσμον,

19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ᾧσιν ἠγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ·

21 Ἴνα πάντες ἐν ᾧσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ᾧσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.

22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ᾧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμὸν.

23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμέ ἠγάπησας.

24 Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κηκεῖνοι ᾧσι μοι· ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

25 Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.

26 Καὶ ἐγνώρισά αὐτοῖς τὸ

14 Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus odio habuit eos, quia non sunt de mundo, sicut ego non sum de mundo.

15 Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos à malo.

16 De mundo non sunt: sicut ego de mundo non sum.

17 Sanctifica eos in veritate tua: Sermo tuus veritas est.

18 Sicut me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum.

19 Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut et ipsi sint sanctificati in veritate.

20 Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro credituris per verbum eorum in me.

21 Ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint: ut mundus credat quia tu me misisti.

22 Et ego gloriam quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint unum, sicut nos unum sumus.

23 Ego in eis, et tu in me, ut sint consummati in unum: et ut cognoscat mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos, sicut me dilexisti.

24 Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, et illi sint cum me: ut videant gloriam meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.

25 Pater juste, et mundus te non cognovit, ego autem te cognovi, et hi cognoverunt quia tu me misisti.

26 Et notum feci eis nomen

ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἦν ἡγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ἢ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.

Κεφ. ιβ'. 18.

1 **Τ**Αὔτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτῶ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Ἦιδεῖ δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

3 Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας, ἐρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων.

4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε ;

5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Ἀγεί αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι. Εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν.

6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ἐγὼ εἰμι· ἀσθῆλον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔσπεσον χαμαί.

7 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐπηρώτησε· Τίνα ζητεῖτε ; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

8 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι. Εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄψετε τούτους ὑπάγειν.

9 Ἴνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· Ὅτι οὗς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.

10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἰλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔκασε τὸν ἐκ ἀρχιερέως ὄντων, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

tum, et notum faciam : ut dilectio qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis.

CAPUT XVIII.

1 **H**ÆC dicens Jesus egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse, et discipuli ejus.

2 Sciebat autem et Judas, tradens eum, locum, quia frequenter convenerat Jesus illuc cum discipulis suis.

3 Ergo Judas accipiens cohortem, et ex principibus Sacerdotum et Phariseis ministros, venit illuc cum laternis et facibus, et armis.

4 Jesus itaque sciens omnia ventura super se,iciens dixit eis : Quem quæritis ?

5 Responderunt ei : Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus : Ego sum. Stabat autem et Judas ille tradens eum cum ipsis.

6 Ut ergo dixit eis : Ego sum, abierunt in ea quæ post, et ceciderunt humi.

7 Iterum ergo eos interrogavit : Quem quæritis ? At dixerunt : Jesum Nazarenum.

8 Respondit Jesus : Dixi vobis, quia ego sum. Si ergo me quæritis, sinite hos abire.

9 Ut impleretur sermo quem dixit : Quia quos dedisti mihi, non perdidisti ex eis quemquam.

10 Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eum, et percussit principis Sacerdotum servum, et abscidit ejus auriculam dexteram : Erat autem nomen servo Malchus.

11 Εἶπον ἔν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν,

13 Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄναν πρῶτον· ἦν γὰρ πονθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἑνιαυτοῦ ἐκείνου·

14 Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἦκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής· ὃ δὲ μαθητής ἐκείνος ἦν γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως.

16 Ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω· ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσῆγαγε τὸν Πέτρον.

17 Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκείνος· Οὐκ εἰμί.

18 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακίαν πεποικότες, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἕστως καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παρῆρθια ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν·

11 Dixit ergo Jesus Petro : Injice gladium tuum in vaginam : Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum ?

12 Ergo cohors et tribunus, et ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, et ligaverunt eum.

13 Et adduxerunt eum ad Annam primum : erat enim socrer Cajaphæ, qui erat princeps Sacerdotum anni illius.

14 Erat autem Cajaphas ille consulens Judæis, quia expedit unum hominem perire pro populo.

15 Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, et alius discipulus. At discipulus ille erat notus principi Sacerdotum, et simul introivit Jesu in atrium principis Sacerdotum.

16 At Petrus stabat ad ostium foris : Exivit ergo discipulus alius, qui erat notus principi Sacerdotum, et dixit ostiariæ, et introduxit Petrum.

17 Dicit ergo ancilla ostiaria Petro : Nunquid et tu ex discipulis es hominis istius ? Dicit ille : Non sum.

18 Stabant autem servi et ministri prunam facientes, quia frigus erat, et calefaciebant se : erat autem cum eis Petrus stans et calefaciens se.

19 Ergo princeps Sacerdotum interrogavit Jesum de discipulis suis, et de doctrina ejus.

20 Respondit ei Jesus : Ego palam loquutus sum mundo : ego semper docui in synagoga et in templo, quo undique Judæi conveniunt, et in occulto loquutus sum nihil.

21 Τί με ἀπερωτᾷς; ἀπερώτησον τοὺς ἀκροατοὺς, εἰ ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὕτοι εἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.

22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἰς τῶν ὑπηρέτων παρεστηκώς ἔδωκε βῆσιμα τῷ Ἰησοῦ, εἰσών· οὕτως ἀποκρίθη τῷ ἀρχιερεῖ;

23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρις;

24 Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερεῖα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἕστως καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠνήθησας ἐκείνος, καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί.

26 Λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ᾧ οὐ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;

27 Πάλιν οὖν ἠνήθησας ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωία· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα πάγωσι τὸ πάσχα.

29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάθετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατέ αὐτόν.

21 Quid me interrogas? Interroga audientes, quid loquutus sim ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego.

22 Hæc autem eo dicente, unus ministrorum assistens dedit alapam Jesu, dicens: Sic respondes principi Sacerdotum?

23 Respondit ei Jesus: Si male loquutus sum, testare de malo: si autem bene, quid me cædis?

24 Misit igitur eum Annas ligatum ad Cajapham principem Sacerdotum.

25 Erat autem Simon Petrus stans, et calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Num et tu ex discipulis ejus es? Negavit ille, et dixit: Non sum.

26 Dicit unus ex servis principis Sacerdotum, cognatus existens cujus absciderat Petrus auriculam: Non ego te vidi in horto cum illo?

27 Iterum ergo negavit Petrus, et statim gallus cantavit.

28 Adducunt ergo Jesum ad Cajapha in prætorium; erat autem mane: et ipsi non introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha.

29 Exivit ergo Pilatus ad eos, et dixit: Quam accusationem affertis adversus hominem hunc?

30 Responderunt et dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non utique tibi tradissemus eum.

31 Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum.

Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῶν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.

32 Ἴνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶπε, σημαίνων πρὸς τὸ δανάτω ἡμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πρατώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐρώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;

35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκαν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;

36 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐν τούτῳ.

37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σὺ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγὼ· ἐγὼ εἰς τοῦτο γογγύημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλέηθηκα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστὶν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὕρισκω ἐν αὐτῷ.

39 Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῶν, ἵνα θνα ὑμῶν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλοσθε οὖν ὑμῶν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

40 Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες· Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

Dixerunt ergo ei Judæi : Non bis non licet interficere quemquam.

32 Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit, significans quâ morte futurus esset mori.

33 Introivit ergo in prætorium iterum Pilatus, et vocavit Jesum, et dixit ei : Tu es rex Judæorum ?

34 Respondit ei Jesus : A temetipso tu hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me ?

35 Respondit Pilatus : Numquid ego Judæus sum ? Gens tua et principes Sacerdotum traderunt te mihi : quid fecisti ?

36 Respondit Jesus : Regnum meum non est de mundo hoc : si ex mundo hoc esset regnum meum, ministri utique mei decertarent, ut non traderer Judæis : nunc autem regnum meum non est hinc.

37 Dixit itaque ei Pilatus : Num ergo rex es tu ? Respondit Jesus : Tu dicis, quia rex sum ego : Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut tester veritati : omnis existens ex veritate, audit meam vocem.

38 Dicit ei Pilatus : Quid est veritas ? Et hoc dicens, iterum exiit ad Judæos, et dicit eis : Ego nullam causam invenio in eo.

39 Est autem consuetudo vobis, ut unum vobis absolvam in Pascha vultis ergo vobis absolvam regem Judæorum ?

40 Clamaverunt ergo rursus omnes, dicentes : Non hunc, sed Barabbam : Erat autem Barabbar

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Τ**ότε οὖν ελαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἠμαστιγώσας.

2 Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἡμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν·

3 Καὶ ἔλεγον· Χαίρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδου αὐτῷ ῥασίσματα.

4 Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γινώτεσθε ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω.

5 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκανθίνον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἡμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.

6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

7 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν δεῖται ἀποθανεῖν, ὅτι θάυτον υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.

8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη·

9 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπέκρινεν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

10 Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαι σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε;

CAPUT XIX.

1 **T**UNC ergo accepit Pilatus Jesum, et flagellavit.

2 Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt ejus capiti : et veste purpurea amicierunt eum.

3 Et dicebant : Gaude rex Judæorum : et dabant ei alapas.

4 Exivit ergo iterum foras Pilatus, et dicit eis : Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis, quia in eo nullam causam invenio.

5 Exivit ergo Jesus foras, portans spineam coronam, et purpureum vestimentum. Et dicit eis : Ecce homo.

6 Quum ergo vidissent eum principes Sacerdotum et ministri, clamaverunt, dicentes : Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Accipite eum vos, et crucifigite : ego enim non invenio in eo causam.

7 Responderunt ei Judæi . Nos legem habemus, et secundum legem nostram debet mori, quia se ipsum Filium Dei fecit.

8 Quum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit.

9 Et ingressus est in prætorium iterum, et dicit Jesu : Unde es tu ? At Jesus responsum non dedit ei.

10 Dicit ergo ei Pilatus : Mihi non loqueris ? Nescis quia nuctoritatem habeo crucifigere te, et auctoritatem habeo absolvere te ?

11 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν εὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δοδωμένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοί, μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

12 Ἐκ τούτου ἐζήτησι ὁ Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραζον, λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ποιῶν, ἀντείλεγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστί δὲ Γαββαθᾶ.

14 Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίους· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν·

15 Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον, ἄρον, σταυρώσω αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλεὺς ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλεὺς εἰ μὴ Καίσαρα.

16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.

17 Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίς τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστί Γολγοθᾶ·

18 Ὃπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

19 Ἐγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῷ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ἸΗΣΟΥΣ Ὁ ΝΑΖΩΡΑΓΟΣ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ἸΟΥΔΑΙΩΝ,

11 Respondit Jesus : Non haberes auctoritatem ullam adversum me, si non esset tibi datum desuper. Propter hoc tradens me tibi majus peccatum habet.

12 Ex hoc quærebat Pilatus absolvere eum : At Judæi clamabant, dicentes : Si hunc absolveris, non es amicus Cæsaris : omnis regem seipsum faciens, contradicit Cæsari.

13 Ergo Pilatus audiens hunc sermonem, adduxit foras Jesum, et sedit pro tribunali, in locum dictum Lithostrotum, Hebraice autem Gabbatha.

14 Erat autem parascève Paschæ, hora autem quasi sexta : et dicit Judæis : Ecce rex vester.

15 Illi autem clamabant : Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Regem vestrum crucifigam ? Responderunt principes Sacerdotum . Non habemus regem, si non Cæsarem.

16 Tunc ergo tradidit illum eis ut crucifigeretur. Acceperunt autem Jesum et abduxerunt.

17 Et portans crucem suam exivit in dictum Calvariæ locum, qui dicitur Hebraice Golgotha.

18 Ubi eum crucifixerunt, et cum eo alios duos, hinc et hinc, medium autem Jesum.

19 Scripsit autem et titulum Pilatus, et posuit super crucem. Erat autem scriptum JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM.

20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἕγγυς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος, οὗ ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένος Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί.

21 Ἐλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράψῃ· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.

22 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὁ νέγραφα, γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιῶτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄβραχος, ἐκ τῶν ἀνωθεν ὑφαντὸς δι' ὄλου·

24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, εἷνος ἕσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· “ Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλήρον.” Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

25 Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ·

26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.

27 Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβον αὐτὴν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος εἰς τὰ ἴδια.

28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς

20 Hunc ergo titulum multi legerunt Judæorum : quia prope erat locus civitatem ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraice, Græce, Romane.

21 Dicebant ergo Pilato principes Sacerdotum Judæorum : Ne scribe : Rex Judæorum : sed quia ipse dixit : Rex sum Judæorum.

22 Respondit Pilatus : Quod scripsi, scripsi.

23 Ergo milites quum crucifixissent Jesum, acceperunt vestimenta ejus, et fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem, et tunicam : Erat autem tunica inconstutilis, ex iis quæ desuper contexta per totum.

24 Dixerunt ergo ad invicem : Non scindamus eam, sed sortiamur de illa, cujus erit. Ut scriptura impleretur, dicens : Partiti sunt vestimenta mea sibi ipsis, et super vestem meam miserunt sortem. Illi quidem igitur milites hæc fecerunt.

25 Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus et soror matris ejus, Maria Cleopæ, et Maria Magdalene.

26 Jesus ergo videns matrem et discipulum adstantem, quem diligebat, dicit matri suæ : Mulier, ecce filius tuus.

27 Deinde dicit discipulo : Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus ille in propria.

28 Post hoc sciens Jesus

ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα
 τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· Δεψώ.

29 Σκεῦος οὖν ἔκτιστο ἕξους μισ-
 τόν· οἱ δὲ, ἀλῆσαντες σπόγγον
 ἕξους, καὶ ὀσώπῳ περιθέντες, προ-
 σήνεγκαν αὐτοῦ ἐπὶ στόματι.

30 Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ἕξος ὁ
 Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέλεσται· καὶ κλί-
 νας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ
 πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μεί-
 νῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν
 τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευή ἦν,
 ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἔκτιστο τοῦ
 σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον
 ἵνα κατεργάσῃν αὐτῶν τὰ σκέλη,
 καὶ ἄρθωσιν.

32 Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται,
 καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέβησαν τὰ
 σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυ-
 ρωθέντος αὐτῶν.

33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες,
 ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ
 κατέβησαν αὐτοῦ τὰ σκέλη·

34 Ἄλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν
 λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνέξε, καὶ
 εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

35 Καὶ ὁ βωρακῶς μαμαρτύρησε,
 καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ εἶπεν ἡ μαρτυρία·
 κακεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
 ὑμεῖς πιστεύσητε.

36 Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ
 γραφή πληρωθῇ· “Ὅστων οὐ συν-
 τριβήσεται αὐτοῦ.”

37 Καὶ ἄλιον ἕτερα γραφὴ λέ-
 γει· “ὄψονται εἰς ἐν ἕξοκέντησαν.”

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε
 τὸν Πιλάτον ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀρι-
 μαθαίας, ὃν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ,
 κρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν
 Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ

quia omnia jam consummata
 sunt, ut consummaretur scrip-
 tura, dicit : Sitio.

29 Vas ergo erat positum
 aceto plenum illi vero im-
 plentes spongiam aceto, et hy-
 sopo circumponentes, obtule-
 runt ejus ori.

30 Quum ergo accepisset
 acetum Jesus, dixit : Consum-
 matum est : Et inclinans caput
 tradidit spiritum.

31 Ergo Judæi, ut non re-
 manerent in cruce corpora in
 Sabbato, quoniam Parasceve
 erat, erat enim magnus dies
 ille Sabbati, rogaverunt Pila-
 tum ut frangerentur eorum
 crura, et tollerentur.

32 Venerunt ergo milites,
 et quidem primi fregerunt cru-
 ra : et alterius crucifixi ei.

33 Ad autem Jesum veni-
 entes, ut viderunt eum jam
 mortuum, non fregerunt ejus
 crura.

34 Sed unus militum lancea
 ejus latus fodit, et continuo exi-
 vit sanguis et aqua.

35 Et videns testificavit, et
 verum est testimonium ejus :
 Et ille scit quia vera dicit, ut
 vos credatis.

36 Facta sunt enim hæc ut
 Scriptura impleretur : Os non
 comminuetur ejus.

37 Et iterum alia Scriptura
 dicit : Videbunt in quem trans-
 fixerunt.

38 Post hæc rogavit Pilatum
 Joseph ab Arimathæa, existens
 discipulus Jesu, occultus autem
 propter metum Judæorum, ut
 tolleretur corpus Jesu : et per

Ἰησοῦ· καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Πιλάτος· ἦλθεν οὖν καὶ ἤρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

39 Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατὸν.

40 Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐδησαν αὐτὸ ὀδονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

41 Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.

42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγύς ἦν τὸ μνημεῖον, ἐθήκαν τὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Τῇ** δὲ μετὰ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἐρχεται πρῶτι, σκοτίας ἐστὶ οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἐθήκαν αὐτόν.

3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4 Ἐίρχον δὲ οἱ δύο ἑαυτοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρον, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,

5 Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀδόνια· οὐ μένοι εἰσῆλθεν.

6 Ἐρχεται οὖν Σίμων Πέτρος

misit Pilatus: Venit ergo et tulit corpus Jesu.

39 Venit autem et Nicodemus, ille veniens ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrrhæ et aloës, quasi libras centum.

40 Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Judæis sepelire.

41 Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus, et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat.

42 Ibi ergo propter Parasceven Judæorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum.

CAPUT XX.

1 **AT** una Sabbatorum Maria Magdalene venit mane, tenebris adhuc existentibus, ad monumentum: et videt lapidem sublatum ex monumento.

2 Currit ergo et venit ad Simonem Petrum, et ad alium discipulum, quem diligebat Jesus: et dicit illis: Tulerunt Dominum de monumento, et nescimus ubi posuerunt eum.

3 Exiit ergo Petrus et alius discipulus, et venerunt ad monumentum.

4 Currebant autem duo simul, et alius discipulus præcurrit citius Petro, et venit primus ad monumentum.

5 Et inclinatus videt posita linteamina: non tamen introiit.

6 Venit ergo Simon Petrus

ἀκαλουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

7 Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον.

8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν.

9 Οὐδέτις γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι ὅτι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστήσεται.

10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν ἐκλαυε, παρεκλίθη εἰς τὸ μνημεῖον,

12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἐκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκείνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἤραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

14 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι.

15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; Τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκούσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστι, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας, καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μὴ μου ἅπτου· οὐκ ἔτι ἀναβέβηκα

sequens eum, et introivit in monumentum, et conspicit lintheamina posita,

7 Et sudarium quod fuerat super caput ejus, non cum lintheaminibus positum, sed seorsum involutum in unum locum.

8 Tunc ergo introivit et ille alius discipulus veniens primus ad monumentum, et vidit, et credidit.

9 Nondum enim sciebant Scripturam, quia oportet eum ex mortuis resurgere.

10 Abierunt ergo iterum ad semetipsos discipuli.

11 Maria autem stabat ad monumentum plorans foris. Dum ergo fleret, inclinavit se in monumentum.

12 Et vidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput, et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu.

13 Et dicunt ei illi : Mulier, quid ploras? Dicit eis : Quia tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum.

14 Et hæc loquuta, conversa est in ea quæ post, et vidit Jesum stantem, et non sciebat quia Jesus est.

15 Dicit ei Jesus : Mulier, quid ploras? Quem quæris? Illa, existimans quia hortulanus est, dicit ei : Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti eum : et ego eum tollam.

16 Dicit ei Jesus : Maria. Conversa illa dicit ei : Rabboni, quod dicitur, Magister.

17 Dicit ei Jesus : Ne me tange : nondum enim ascendi

πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

18 Ἐρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὐσῆς οὖν ὁψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκίνησεν τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.

20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ· ἠγάπησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον.

21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλλέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς.

22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησεν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε πνεῦμα ἅγιον.

23 Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κρατήσονται.

24 Θωμᾶς δὲ, εἰς ἕκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς·

25 Ἐλογον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἠλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἠλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν· ἔρχεται δὲ Ἰη-

ad Patrem meum : vade autem ad fratres meos, et dic eis : Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, et Deum meum et Deum vestrum.

18 Venit Maria Magdalena annuntians discipulis, Quia vidit Dominum, et hæc dixit ei.

19 Existente ergo vespere die illo una Sabbatorum, et foribus clausis, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, et stetit in medium, et dicit eis : Pax vobis.

20 Et hoc dicens ostendit eis manus et latus suum. Gavisii sunt ergo discipuli videntes Dominum.

21 Dixit ergo eis Jesus iterum : Pax vobis : sicut misit me Pater, et ego mitto vos.

22 Et hoc dicens, insufflavit, et dicit eis : Accipite Spiritum sanctum.

23 Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis : Quorum retinueritis, retenta sunt.

24 Thomas autem, unus ex duodecim, dictus Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus.

25 Dixerunt ergo ei alii discipuli : Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis : Si non videro in manibus ejus vestigium clavorum, et mittam digitum meum in vestigium clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam.

26 Et post dies octo iterum erant intus discipuli ejus, et Thomas cum eis. Venit Jesus

σοὺς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν.

27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.

28 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἐώρακάς με, Θωμᾶ, πιστεύουκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀ οὐκ ἔστι γηγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσῃτε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔστιν ὁ Χριστός ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Κεφ. κά. 21.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν θαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος, ἐφανέρωσε δὲ οὕτως.

2 Ἦσαν ἰμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

3 Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἀλιεῦεν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί· ἐξῆλθον, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

4 Πρωτὰς δὲ ᾗδη γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μὲν-

januis clausis, et stetit in medio, et dedit : Pax vobis.

27 Deinde dicit Thomas : infer digitum tuum huc, et vide manus meas : et affer manum tuam, et mitte in latus meum : et ne fias incredulus, sed credens.

28 Et respondit Thomas, et dixit ei : Dominus meus, et Deus meus.

29 Dicit ei Jesus : Quia vidisti me, Thoma, credidisti : beati, non videntes, et credentes.

30 Multa quidem igitur et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc.

31 Hæc autem scripta sunt, ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei : et ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.

CAPUT XXI.

1 POST hæc manifestavit seipsum iterum Jesus discipulis ad mare Tiberiadis : Manifestavit autem sic.

2 Erant simul Simon Petrus, et Thomas dictus Didymus, et Nathanaël à Cana Galilææ, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo.

3 Dicit eis Simon Petrus : Vado piscari. Dicunt ei : Venimus et nos cum te. Exierunt, et ascenderunt in navigium statim, et in illa nocte prenderunt nihil.

4 Mane autem jam facto stetit Jesus in litore : non tamen

τοι ἤδιδσαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι.

5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὐ.

6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Βάλειτε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίχτυον, καὶ εὐρήσθε. Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἐλαύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

7 Λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκείνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπεκδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν·

8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίχτυον τῶν ἰχθύων.

9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακίαν κειμένην, καὶ ὄψαριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὄψαριῶν ὧν ἐπιάσατε νῦν.

11 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίχτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενητηκοντατριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίχτυον.

12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδείς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξελάσαι αὐτὸν· Σὺ τίς εἶ; Εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

13 Ἐρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὄψαριον ὁμοίως.

14 Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερεθεῖς ἐκ νεκρῶν.

cognoverunt discipuli quia Jesus est.

5 Dicit ergo eis Jesus : Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei : Non.

6 Ille autem dixit eis : Jaccite in dexteratas partes navigii rete, et invenietis. Jecerunt ergo, et non jam illud trahere valebant à multitudine piscium.

7 Dicit ergo discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro : quem diligebat Jesus, Petro : Dominus est. Simon ergo Petrus audiens quia Dominus est, amiculum succinxit, erat enim nudus, et misit seipsum in mare.

8 At alii discipuli navigio venerunt, non enim erant longè à terra, sed quasi à cubitis ducentis, trahentes rete piscium.

9 Ut ergo descenderunt in terram, conspiciunt prunas positas, et piscem superpositum, et panem.

10 Dicit eis Jesus : Afferte à piscibus quos prendidistis nunc.

11 Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram, plenum piscibus magnis centum quinquaginta tribus : Et tot existentibus non scissum est rete.

12 Dicit eis Jesus : Venite, prandete. Nemo autem audebat discipulorum interrogare eum : Tu quis es? Scientes quia Dominus est.

13 Venit ergo Jesus, et accipit panem, et dat eis, et piscem similiter.

14 Hoc jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis, excitatus ex mortuis.

15 Ὅτε οὖν ἤρριστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων ; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Βόσκει τὰ ἀρνία μου.

16 Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με ; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με ; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με ; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, σὺ γνωσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκει τὰ πρόβατά μου·

18 Ἀμην, ἀμην λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐξώνυυες σεαυτὸν, καὶ περιπατάεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενείς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.

19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων σοίμ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν· καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι.

20 Ἐπιστραφείς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε ;

21 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί ;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε ; Σὺ ἀκολουθε μοι.

23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκείνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθ-

15 Quum ergo prandissent, dicit Simoni Petro. Jesus : Simon Jona, diligis me plus his ? Dicit ei : Etiam Domine : tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce agnos meos.

16 Dicit ei iterum secundò : Simon Jona, diligis me ? Ait illi : Etiam Domine : tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce oves meas.

17 Dicit ei tertio : Simon Jona, amas me ? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio : Amas me ? Et dixit ei : Domine, tu omnia scis : tu cognoscis quia amo te. Dicit ei Jesus : Pasce oves meas.

18 Amen, amen dico tibi, quum esses junior, cingebas te ipsum, et ambulabas, ubi volebas : quum autem senueris, extends manus tuas, et alius te cinget, et feret quo non vis.

19 Hoc autem dixit, significans qua morte glorificaturus esset Deum. Et hoc effatus, dicit ei : Sequere me.

20 Conversus autem Petrus conspicit discipulum quem diligebat Jesus, sequentem, qui et recubuerat in cœna super pectus ejus, et dixerat : Domine, quis est tradens te ?

21 Hunc videns Petrus, dicit Jesu : Domine, hic autem quid ?

22 Dicit ei Jesus : Si eum volo manere donec veniam, quid ad te ? Tu sequere me.

23 Exivit ergo sermo iste ad fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus non moritur : sed, Si eum volo

νήσκει· ἀλλ, Ἐὰν αὐτὸν θελω μένειν ἕως ἔρχομαι, εἰ πρὸς σε ;

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράφας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐσεν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν εἴμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν.

manere donec veniam, quid ad te ?

24 Hic est discipulus testificans de his, et scribens hæc : et scimus quia verum est testimonium ejus.

25 Sunt autem et alia multa quæcumque fecit Jesus, quæ si scribantur ad unum, nec ipsum arbitror mundum capere scriptos libros. Amen.

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ

ΑΓΙΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Κεφ. α. 1.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ᾧ Θεόφιλε, ᾧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς πωθεῖν τε καὶ διδάσκειν,

2 Ἀχρι ἧς ἡμέρας ἐνλειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη·

3 Οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὁπλανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ·

4 Καὶ συναλιζόμενος παρεγγείλην αὐτοῖς ἀπὸ Ἱερουσαλὴμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου·

5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν

ACTA

SANCTORUM

APOSTOLORUM.

CAPUT I.

1 ILLUM quidem primum sermonem feci de omnibus, ὁ Theophile, quæ cœpit Jesus facereque et docere,

2 Usque qua die præcipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegerat, receptus est :

3 Quibus et præbuit seipsum vivum post pati ipsum, in multis signis, per dies quadraginta conspectus eis, et dicens quæ de regno Dei.

4 Et congregans denunciavit eis ab Hierosolymis non discedere : sed expectare promissionem Patris, quam audistis me.

5 Quia Joannes quidem bap-

εν ὕδατι, ὑμῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

6 Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐτηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθίστανεις τὴν βασιλείαν ἐν Ἰσραὴλ ;

7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστι γινῆναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὗς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ·

8 Ἀλλὰ λήψεθε δύναμιν ἐπιθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἕσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

10 Καὶ ὡς ἀκτινίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ·

11 Οἱ καὶ εἶπον· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐσθίετε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν ; Οὗτος δὲ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἐφ' ὑμῶν εἰς τὸν ἔρανόν, οὗτος ἐλεύσεται ἐν τέρπον θεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἔλαινος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ἰδύν.

13 Καὶ δεα εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶον, οὗ ἦσαν καταμένοντες ὁ, τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαιῶν καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου·

14 Οὗτοι πάντες ἦσαν ἐρροκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναῖξι, καὶ Μα-

tizavit aqua, vos autem baptizabimini in Spiritu sancto non post multos hos dies.

6 Qui quidem igitur convenientes interrogabant eum, dicentes : Domine, si in tempore hoc restituis regnum Israël ?

7 Dixit autem ad eos : Non vestrum est nosse tempora vel opportunitates, quæ Pater posuit in propria auctoritate.

8 Sed accipietis virtutem supervenientis sancti Spiritus in vos, et eritis mihi testes inque Hierusalem, et in omni Judæa et Samaria, et usque ad ultimum terræ.

9 Et hæc dicens videntibus illis elevatus est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum.

10 Et ut attendentes erant in cælum, eunte eo, et ecce viri duo astiterunt eis in vestitu albo.

11 Qui et dixerunt : Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum ? Hic Jesus receptus a vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.

12 Tunc reversi sunt in Hierusalem à monte vocato Oliveti : qui est prope Hierusalem, Sabbati habens iter.

13 Et quum introissent, ascenderunt in cœnaculum, ubi erant manentes Petrus et Jacobus, et Joannes, et Andreas, Philippus et Thomas, Bartholomæus et Matthæus, Jacobus Alphæi et Simon Zelotes, et Judas Jacobi.

14 Hi omnes erant perseverantes concorditer oratione et deprecatione, cum mulieribus,

ρία τῆ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν, εἶπεν· ἦν εὖ ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἰκοσίν.

16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἴδετε πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προσέειπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὀδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν,

17 Ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.

18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας· καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ·

19 Καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, Ἄκελδαμα, τουτ' ἐστὶ, χωρίον αἱματος.

20 Γέγραπται γάρ ἐν βιβλῳ ψαλμῶν· Ἔρημος ἡ ἑπαυλις αὐτοῦ ἐρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ. Καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος·

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,

22 Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήθη ἀπ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβάν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ Ματθίαν.

24 Καὶ προσευξάμενοι εἶπον·

et Maria matre Jesu, et cum fratribus ejus.

15 Et in diebus illis exurgens Petrus in medio discipulorum, dixit: eratque turba nominum in idipsum, quasi centum viginli.

16 Viri fratres, oportebat impleri Scripturam hanc, quam prædixit Spiritus sanctus per os David, de Juda facto duce viæ comprehendentibus Jesum:

17 Quia adnumeratus erat cum nobis, et sortitus est sortem ministerii hujus.

18 Hic quidem igitur acquisivit agrum de mercede injustitiæ: et præceps factus crepuit medius, et effusa sunt omnia viscera ejus.

19 Et notum factum est omnibus habitantibus Hierusalem, ita ut vocari agrum illum proprio idiomate eorum, Haceldama, hoc est, Ager sanguinis.

20 Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commotio ejus deserta, et non sit habitans in ea. Et: Episcopatum ejus accipiat alter.

21 Oportet ergo convenientium nobis virorum in omni tempore, in quo intravit et exiit ad nos Dominus Jesus,

22 Incipiens à baptisate Joannis, usque in diem qua receptus est à nobis, testem resurrectionis ejus fieri cum nobis unum horum.

23 Et statuerunt duos, Joseph vocatum Barsabam, qui cognominatus est Justus, et Matthiam.

24 Et orantes dixerunt: Tu

Σὺ Κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο, ἕνα, ὃν ἐξελέξω,

25 Λαβῆαὶν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.

26 Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθαίαν, καὶ συγκαταψήφισθη μετὰ τῶν ἑνδεκά ἀποστόλων.

Κεφ. Ἐ. 2.

1 **Κ**Αὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπιταυρό·

2 Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι,

3 Καὶ ᾤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν.

4 Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλῶσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδοκε αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.

5 Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

6 Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.

7 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ θαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοῦ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;

Domine cordium cognitor omnium, ostende ex his duobus unum, quem elegeris,

25 Accipere sortem ministerii hujus et apostolatus, de quo aberravit Judas, abire in locum proprium.

26 Et dederunt sortes eorum, et cecidit sors super Matthiam: et connumeratus est cum undecim Apostolis

CAPUT II.

1 **ET** in compleri diem Pentecostes, erant omnes unanimiter in eodem:

2 Et factus est repente de caelo sonus tanquam ruentis flatus violenti, et replevit totam domum ubi erant sedentes.

3 Et visæ sunt illis dispersitæ linguæ tanquam ignis, seditque supra unumquemque eorum:

4 Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, et cœperunt loqui aliis linguis, prout Spiritus dabit illis eloqui.

5 Erant autem in Hierusalem habitantes Judæi, viri religiosi, ab omni gente eorum qui sub caelo.

6 Facta autem voce hac, convenit multitudo, et confusa est: quoniam audiebat unusquisque proprio idiomate loquentes illos.

7 Stupebant autem omnes et mirabantur, dicentes ad invicem: Nonne ecce omnes isti sunt loquentes Galilæi?

8 Et quomodo nos audimus unusquisque proprio idiomate nostro in quo nati sumus?

9 Παρθοὶ καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,

10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,

11 Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλοῦντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διεπόρουσιν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;

13 Ἐτεροι δὲ χλευάζοντες ἔλεγον· Ὅτι γλεύκοις μεμυστωμένοι εἰσὶ.

14 Στασθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκά, ἐπήρξε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς· Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῶν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωπίσασθε τὰ ῥήματά μου·

15 Οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·

16 Ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ·

17 Ἐπιπληροῦνται ὑμεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ, λέγει ὁ Θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὄρασεις ὀφθονταί, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνεπισθήσονται.

18 Καὶ γὰρ ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι·

19 Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς

9 Parthi et Medi et Elamitæ, et habitantes Mesopotamiam, Judæamque et Cappadociam, Pontum et Asiam,

10 Phrygiamque et Pamphyliam, Ægyptum, et partes Libyæ secundum Cyrenen, et advenæ Romani, Judæique et proselyti,

11 Cretes et Arabes, audimus loquentes eos nostris linguis magnalia Dei.

12 Stupebant autem omnes et hæsitabant, alius ad alium dicentes : Quidnam vult hoc esse ?

13 Alii autem cavillantes dicebant : Quia musto pleni sunt.

14 Stans autem Petrus cum undecim, sustulit vocem suam, et loquutus est eis : Viri Judæi, et habitantes Hierusalem universi, hoc vobis notum sit, et auribus percipite verba mea.

15 Non enim, sicut vos æstimatis, hi ebrii sunt : est enim hora tertia diei :

16 Sed hoc est dictum per prophetam Joël :

17 Et erit in novissimis diebus, dicit Deus, effundam de Spiritu meo super omnem carnem : et prophetabunt filii vestri et filix vestræ, et juvenes vestri visiones videbunt, et seniores vestri somnia somniabunt.

18 Atque super servos meos, et super ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo, et prophetabunt.

19 Et dabo prodigia in cælo sursum, et signa in terra deor-

γῆς κάτω, αἷμα καὶ εὖρ καὶ ἀσμί-
δα καπνοῦ.

20 Ὁ ἥλιος μεταστραφῆσεται
εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,
πρὶν ἢ ἔλθῃν τὴν ἡμέραν Κυρίου
τὴν μεγάλην καὶ θαυμαρῆν.

21 Καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπι-
καλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθή-
ται."

22 Ἄνδρες Ἰσραηλιταί, ἀκούσα-
τε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν
τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
ἀποδοδεϊγμένον εἰς ὑμᾶς, δυνάμει
καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε
δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, κα-
θὼς καὶ αὐτοὶ οἶδατε,

23 Τοῦτον τῇ ὤρεσμένῃ βουλῇ
καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον
λαβόντες, διὰ χειρῶν ἀνέμων προσ-
πέξαντες ἀνείλατε·

24 Ὅτι ὁ Θεὸς ἀνίστησεν, λύσας
τοὺς ὠδίνους τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ
ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ'
αὐτοῦ.

25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν·
"Προεώραμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου
διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν,
ἵνα μὴ σαλευθῶ.

26 Διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία
μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά
μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασ-
κηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·

27 Ὅτι οὐκ ἠγκαλαλείψεις τὴν
ψυχὴν μου εἰς ἄδου, οὐδὲ δώσεις
τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·
πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ
προσώπου σου."

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔξοτε εἰπεῖν
μετὰ παβήρησις πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ
πατριάρχου Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύ-
τησε καὶ ἐτίφη, καὶ τὸ μνημεῖον αὐ-

sum, sanguinem et ignem et
vaporem fumi.

20 Sol convertetur in tene-
bras, et Luna in sanguinem,
antequam venire diem Domini
illam magnam et illustrem.

21 Et erit, omnis quicumque
invocabit nomen Domini, sal-
vus erit.

22 Viri Israëlitæ, audite
verba hæc : Jesum Nazare-
num, virum à Deo approba-
tum in vobis virtutibus et pro-
digiis et signis quæ fecit per
illum Deus in medio vestri, si-
cut et ipsi scitis,

23 Hunc definito consilio et
præscientia Dei expositum ac-
cipientes, per manus exlegum,
affigentes interemistis :

24 Quem Deus resuscitavit,
solvens dolores mortis, juxta
quod non erat possibile teneri
illum ab eo.

25 David enim dicit in eum .
Providebam Dominum in con-
spectu meo sæpè, quoniam
ex dextris meis est, ut ne con-
cutiar.

26 Propter hoc lætatum est
cor meum, et exultavit lingua
mea : insuper vero et caro
mea requiescet in spe.

27 Quoniam non dereliques
animam meam in inferno, nec
dabis sanctum tuum videre cor-
ruptionem.

28 Notas fecisti mihi vias
vitæ : replebis me jucunditate
cum facie tua.

29 Viri fratres, liceat dicere
cum libertate ad vos de patri-
archa David, quoniam et de-
functus est, et sepultus est, et

τοῦ ἔσθιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.

30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σὰρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστὸν, καθίσει ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ·

31 Προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὐ κατελείφη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾄδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.

32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἴσμεν μάρτυρες.

33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψώθησιν, ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαθὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεσε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε, καὶ ἀκούετε.

34 Οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς· λέγει δὲ αὐτός· “Εἶπεν ὁ Κύριος ἐγὼ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

35 “Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.”

36 Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ Κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενώγησαν τῇ καρδίᾳ, εἰπὼν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;

38 Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ λήψεθε τὴν δωρεάν τοῦ ἁγίου πνεύματος·

39 Ἐμὴν γὰρ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι

sepulchrum ejus est in nobis usque diem hanc.

30 Propheta igitur existens, et sciens quia jure jurando jurasset illi Deus, de fructu lumbi ejus secundum carnem resuscitaturum Christum, ut collocaret super throno ejus,

31 Providens loquutus est de resurrectione Christi, quia non derelicta est anima ejus in inferno, neque caro ejus vidit corruptionem.

32 Hunc Jesum resuscitavit Deus, cujus omnes nos sumus testes.

33 Dexterā igitur Dei exaltatus, et promissionem sancti Spiritus accipiens à Patre, effudit hunc quem nunc vos videtis et auditis.

34 Non enim David ascendit in cælum: dicit autem ipse: Dixit Dominus Domino meo: Sede ex dextris meis,

35 Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

36 Certo ergo cognoscat omnis domus Israël, quia Dominum et Christum eum Deus fecit, hunc Jesum quem vos crucifixistis.

37 Audientes autem compuncti sunt corde, dixeruntque ad Petrum et reliquos Apostolos: Quid faciemus, viri fratres?

38 Petrus vero ait ad illos: Pœnitemini, et baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum: et accipietis donum sancti spiritus.

39 Vobis enim est reprobmissio et filiis vestris, et omni-

τοὺς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκα-
λέσῃται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

40 Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι
διμαρτύρητο, καὶ παρεκάλει, λέγων·
Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς
ταύτης.

41 Οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδοξά-
μνοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθη-
σαν· καὶ προσεβίβησαν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλια.

42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες
τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῇ
κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου,
καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 Ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ
φόβος· Πολλὰ τε τέρατα καὶ
σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγι-
νετο.

44 Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες
ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα
κοινά·

45 Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς
ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διμέριζον
αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἂν τις χρεῖαν
εἶχε.

46 Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτε-
ροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μὲτε-
λάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίας,

47 Αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, καὶ
ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν.
Ὁ δὲ Κύριος προσέβητε τοὺς σωζο-
μένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**Πὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ
Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ
ἱερόν, ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς
τῆς ἐνάτης·

2 Καὶ τις ἀνὴρ χυλὸς ἐκ κοιτί-

bus qui in longe, quoscumque
advocaverit Dominus Deus nos-
ter.

40 Aliisque verbis plurimis
obtestabatur et exhortabatur,
dicens: Salvamini à generati-
one prava ista.

41 Qui quidem ergo liben-
ter recipientes sermonem ejus,
baptizati sunt: et appositæ
sunt die illa animæ circiter tria
millia.

42 Erant autem perseveran-
tes in doctrina Apostolorum,
et communicatione et fractione
panis, et orationibus.

43 Fiebat autem omni ani-
mæ timor: multaque prodigia
et signa per Apostolos fiebant.

44 Omnes autem credentes
erant in idem, et habebant om-
nia communia.

45 Et possessiones et facul-
tates vendebant, et dividebant
illa omnibus, prout quis opus
habebat.

46 Per diem quoque perdu-
rantes unanimiter in templo,
frangentesque per domum pa-
nem, sumebant alimentum in
exultatione et simplicitate cor-
dis,

47 Laudantes Deum, et ha-
bentes gratiam ad omnem ple-
bem. At Dominus apponebat
eos qui salvi fiebant per diem
ecclesiæ.

CAPUT III.

1 **I**N idipsum autem Petrus et
Joannes ascendebant in
templum ad horam orationis
nonam.

2 Et quidam vir claudus ex

ας μηρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, θρασυτά-
τος· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς
τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην
'Οραιάν, τοῦ ἀρκτεῖν ἐλεημοσύνην
παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ
ἱερόν·

3 Ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην
μέλλοντας εἰσεῖναι εἰς τὸ ἱερόν, ἠρώ-
τα ἐλεημοσύνην.

4 Ἀτονίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐ-
τὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε· Βλέψον
εἰς ἡμᾶς.

5 Ὁ δὲ ἐπέσχετο αὐτοῖς, προσ-
δοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν.

6 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀργύριον
καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ
ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· Ἐν τῷ ὀνό-
ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου
ἔγειραι καὶ περιπατεῖ.

7 Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς
χειρὸς ἠγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐσ-
τερρώθησαν αὐτοῦ αἱ βῆσεις καὶ
τὰ σφυρά.

8 Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ
περιπατεῖ· καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς
εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλό-
μενος, καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.

9 Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς
περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν
Θεόν·

10 Ἐπογίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι
οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην
καθήμενος ὅτι τῇ Ὀραιᾷ πύλῃ τοῦ
ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν δάμλους καὶ
ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι
αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ τοῦ λαθέντος
χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην,
συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς
ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένην Σολο-
μώνος, ἑκθαμβοί.

12 Ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο
πρὸς τὸν λαόν· Ἄνδρες Ἰσραηλι-

utero matris suæ existens, ba-
julabatur : quem ponebant per
diem ad portam templi dictam
Speciosam, petere eleēmosyn-
nam ab introeuntibus in tem-
plum.

3 Qui videns Petrum et Jo-
annem futuros introire in tem-
plum, rogabat eleēmosynam
accipere.

4 Intendens autem Petrus in
eum cum Joanne, dixit : Res-
pice in nos.

5 Ille autem attentebat eis,
expectans aliquid ab eis acci-
pere.

6 Dixit autem Petrus : Ar-
gentum et aurum non est mihi,
quod autem habeo, hoc tibi do :
in nomine Jesu Christi Naza-
ræi surge et ambula.

7 Et apprehendens ipsum
dextera manu allevavit : pro-
tinus autem confirmatæ sunt
ejus bases et plantæ.

8 Et exiliens stetit, et ambu-
labat : et intravit cum illis in
templum, ambulans et exiliens,
et laudans Deum.

9 Et vidit eum omnis popu-
lus ambulantem et laudantem
Deum.

10 Cognoscebantque illum
quod ipse erat ad eleēmosynam
sedens ad Speciosam portam
templi ; et impleti sunt stupo-
re et extasi super contingente
ei.

11 Tenente autem sanato
claudio Petrum et Joannem, cu-
currit ad eos omnis populus ad
porticum vocatum Solomonis,
stupentes.

12 Videns autem Petrus re-
spondit ad populum : Viri Isra-

και, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀσπνίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;

13 Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς παραδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν.

14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἤτησασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν.

15 Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκρίνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρες ἐσμεν.

16 Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ ὀφθαλεῖ, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἢ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν δόξαν ἡλικίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.

18 Ὁ δὲ Θεὸς ἂν προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστὸν, ἐπλήρωσεν οὕτω.

19 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὅπως ἂν εἰλωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,

20 Καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν.

21 Ὅν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεῖξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὃν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.

22 Μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν· Ὅτι· “ προφήτην ὑμῖν

ēlitæ, quid miramini in hoc, aut nobis quid attenditis, quasi propria virtute aut pietate fecimus ambulare eum?

13 Deus Abraham et Isaac et Jacob, Deus Patrum nostrorum glorificavit puerum suum Jesum, quem vos tradidistis, et negastis eum ante faciem Pilati, judicante illo dimitti.

14 Vos autem sanctum et justum negastis, et petistis vicarium homicidam donari vobis:

15 At principem vitæ interfecistis, quem Deus suscitavit ex mortuis, cujus nos testes sumus.

16 Et in fide nominis ejus, hunc, quem videtis et nostis, confirmavit nomen ejus: et fides quæ per eum dedit illi integritatem hanc in conspectu omnium vestrum.

17 Et nunc, fratres, scio quia per ignorantiam fecistis, sicut et principes vestri.

18 At Deus quæ prænuntiavit per os omnium Prophetarum suorum, pati Christum, implevit sic.

19 Pœnitementi igitur, et convertimini ad deleri vestra peccata: Ut quum venerint tempora refrigerii à conspectu Domini,

20 Et miserit ante prædicationem vobis Jesum Christum,

21 Quem oportet cælum quidem suscipere usque in tempora restitutionis omnium quæ loquutus est Deus per os omnium sanctorum suorum Prophetarum à seculo.

22 Moses quidem enim ad patres dixit: Prophetam vobis

ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.

23 Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ."

24 Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ προκαλήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.

25 Ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· "καὶ ἐγὼ σπέρματι σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς."

26 Ὑμῶν πρῶτον ὁ Θεὸς ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ· Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ἀλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,

2 Διαπνούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν·

3 Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.

4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον, ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἀρχόντας καὶ

suscitabit Dominus Deus vester de fratribus vestris, tamquam me : ipsum audietis juxta omnia quæcunque loquutus fuerit ad vos.

23 Erit autem, omnis anima, quæ non audierit Prophetam illum, exterminabitur de plebe.

24 Et omnes autem Prophetæ à Samuel et deinceps, quotcumque loquuti sunt, et prænuntiaverunt dies istos.

25 Vos estis filii Prophetarum et testamenti quod disposuit Deus ad patres nostros, dicens ad Abraham : et in semine tuo benedicentur omnes familiæ terræ.

26 Vobis primum Deus suscitans puerum suum Jesum, misit eum benedictentem vobis, in averti unumquemque à nequitiiis vestris.

CAPUT IV.

1 **L**OQUENTIBUS autem illis ad populum, supervenerunt eis Sacerdotes et magistratus templi et Sadducæi,

2 Labore affecti propter docere eos populum, et annuntiare in Jesu resurrectionem mortuorum.

3 Et injecerunt eis manus, et posuerunt in custodiam in crastinum : erat enim vespera jam.

4 Multi autem audientium verbum, crediderunt : et factus est numerus virorum quasi milia quinque.

5 Factum est autem in crastinum, congregari eorum prin-

προσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ,

6 Καὶ Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.

7 Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μίσῳ, ἐπυνθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς ;

8 Τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ προσβύτεροι τοῦ Ἰσραὴλ,

9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος ἐσώσεται·

10 Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.

11 Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὃς ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομόντων, ὃ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας·

12 Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὗτος γὰρ ὀνομαζόμενος ἔσται ἔσθρον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

13 θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοι εἰσι καὶ ἰδιῶται, θαύμαζον, ἐσπογίνωσκόν τε αὐτούς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν·

14 Τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστώτα, τὸν τετραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντιπεῖν.

15 Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους,

cipes et Seniores et Scribas in Hierusalem.

6 Et Annam principem Sacerdotum et Cajapham et Joannem et Alexandrum, et quotquot erant de genere Pontificali.

7 Et statuentes eos in medio, percunctati sunt : In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos ?

8 Tunc Petrus repletus Spiritu sancto dixit ad eos : Principes populi, et seniores Israel,

9 Si nos hodie dijudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste servatus est :

10 Notum sit omnibus vobis et omni plebi Israel, quia in nomine Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit ex mortuis, in hoc iste adstitit coram vobis sanus

11 Hic est lapis nibili habitus à vobis ædificantibus, factus in caput anguli :

12 Et non est in alio nomine salus : Neque enim nomen est aliud sub cælo datum in hominibus, in quo oporteat servari nos.

13 Videntes autem Petri libertatem et Joannis, et deprehendentes quod homines illiterati sunt et idiotæ, admirabantur, cognoscebantque eos quoniam cum Jesu fuerant.

14 At hominem videntes cum eis stantem illum curatum, nihil habebant contradicere.

15 Jussis autem ipsis extra concilium abire, conferebant ad invicem,

16 Λέγοντες· Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ φανερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρῆσαι·

17 Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλῆν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδὲν ἀνθρώπων.

18 Καὶ κατέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτούς, εἶπον· Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κριναίε.

20 Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.

21 Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ, πῶς κολάσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι·

22 Ἐστὼν γὰρ ἦν πλεῖστον τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγγίνετο τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτούς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον.

24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ἡμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπον· Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,

25 Ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ τοῦ παιδός σου εἰπών· “ Ἰναλί ἐφρέ-

16 Dicentes : Quid faciemus hominibus istis? quoniam quidem enim notum signum factum est per eos, omnibus habitantibus Hierusalem manifestum, et non possumus negare.

17 Sed ut ne super plus perserpat in populum, minaciter comminemur eis non ultra loqui in nomine hoc ulli homini.

18 Et vocantes eos, denuntiaverunt eis omnino non loqui neque docere in nomine Jesu.

19 At Petrus et Joannes respondentes ad eos dixerunt : Si justum est in conspectu Dei, vos audire potius quam Deum, judicate :

20 Non possumus enim nos, quæ vidimus et audivimus, non loqui.

21 Illi vero comminantes dimiserunt eos : nihil invenientes quomodo punirent eos propter populum : quia omnes glorificabant Deum super facto.

22 Annorum enim erat plerium quadraginta homo, in quo factum fuerat signum istud saninitatis.

23 Dimissi autem venerunt ad proprios : et annuntiaverunt quanta ad eos principes Sacerdotum et seniores dixissent.

24 Ii autem audientes unanimiter levaverunt vocem ad Deum, et dixerunt : Domine, tu Deus, qui fecisti cælum et terram et mare, et omnia quæ in eis :

25 Qui per os David pueri tui dicens. fuisti : ut quid frø-

αξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν
κονά ;

26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθη-
σαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.”

27 Συνήχθησαν γὰρ ἐπ’ ἀλη-
θείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον
παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἐχρήσασ, Ἡρώ-
δης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν
ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,

28 Ποιεῖσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ
βουλή σου προώρῃσε γενέσθαι.

29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐκίδη
ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς
τοῖς δούλοις σου μετὰ παβήσιας
ἀσπίδος λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 Ἐν τῷ τῆν χεῖρά σου ἐκτεί-
νῃν σε εἰς ἰασίν, καὶ σημεῖα, καὶ
τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος
τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.

31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἑσα-
λεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμέ-
νοι· καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύ-
ματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ μετὰ παβήσιας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευ-
σάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ψυχή
μία· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων
αὐτῷ ἔλεγον ἴδιον εἶναι, ἀλλ’ ἦν
αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

33 Καὶ μεγάλη δυνάμει ἀπε-
δίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι
τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,
χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας
αὐτούς.

34 Οὐδὲ γὰρ ἐνόησεν τις ὑπῆρχον
ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρί-
ων ἢ οἰκῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες
ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πωρασκομέ-
νων,

35 Καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας

muerunt gentes, et populum
meditati sunt inania ?

26 Adstiterunt reges terræ,
et principes coacti sunt in idem
adversus Dominum et adversus
Christum ejus.

27 Coacti sunt enim in veri-
tate in sanctum puerum tuum
Jesum, quem unxisti, Herodes-
que et Pontius Pilatus, cum
gentibus et populis Israël.

28 Facere quæcumque ma-
nus tua et consilium tuum præ-
finivit fieri.

29 Et nunc Domine respice
in minas eorum, et da servis
tuis cum fiducia omni loqui ver-
bum tuum.

30 In manum tuam exten-
dere in sanitatem, et signa et
prodigia fieri per nomen sancti
pueri tui Jesu.

31 Et precatis eis motus est
locus in quo erant congregati :
et repleti sunt omnes Spiritu
sancto, et loquebantur verbum
Dei cum fiducia.

32 At multitudinis credenti-
um erat cor et anima una : et
neque unus quicquam existen-
tium ei dicebat proprium esse,
sed erant illis omnia communia.

33 Et magna virtute red-
debant testimonium Apostoli
resurrectionis Domini Jesu
Christi, gratiaque magna erat
in omnes eos.

34 Neque enim egens quis-
quam erat in ipsis : Quotquot
enim possessores agrorum aut
domorum erant, vendentes af-
ferebant pretia venditorum,

35 Et ponebant ante pedes

τῶν ἀποστόλων· διεδίδου δὲ ἐκάσ-
τω καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν.

36 Ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρ-
νάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἔστι
μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλησί-
ως, Δευίτης, Κύπριος τῷ γένει,

37 Ἐπαρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ,
πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρεῖμα, καὶ
ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποσ-
τόλων.

Κεφ. ε. 5.

1 **Α**νήρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι,
σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναί-
καυτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα·

2 Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τι-
μῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς
αὐτοῦ· καὶ ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ
τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθη-
κεν.

3 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀνανία,
διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν
καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ
τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;

4 Οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε, καὶ
πρασθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπέηρχε;
Τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ
πρᾶγμα τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω ἀν-
θρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

5 Ἀκούων δὲ Ἀνανίας τοὺς
λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ
ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

6 Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι
συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες
ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν
διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μὴ εἰ-
δυῖα τὸ γεγονός, εἰσῆλθεν.

Apostolorum: Dividebatur au-
tem singulis, prout quis opus
habebat.

36 Joses autem cognomina-
tus Barnabas ab Apostolis, quod
est interpretatum, Filius con-
solationis, Levites Cyprius ge-
nere,

37 Existente ei agro, vendito
attulit pecuniam, et posuit ante
pedes Apostolorum.

CAPUT V.

1 **V**IR autem quidam Anani-
as nomine, cum Sapphi-
ra uxore sua vendidit posses-
sionem:

2 Et intervertit de pretio,
conscia etiam uxore sua: et
afferens partem quandam, ad
pedes Apostolorum posuit.

3 Dixit autem Petrus: Anani-
a, propter quid implevit Sa-
tanias cor tuum, fallere te Spi-
ritum sanctum, et intervertere
de pretio prædii?

4 Nonne manens tibi mane-
bat: et venundatum in tua po-
testate erat? Quid quod posu-
isti in corde tuo rem hanc?
Non es mentitus hominibus,
sed Deo.

5 Audiens autem Ananias
verba hæc, cadens expiravit:
Et factus est timor magnus su-
per omnes audientes hæc.

6 Surgentes autem juvenes
composuerunt eum, et efferentes
sepelierunt.

7 Factum est autem quasi
horarum trium spatium, et ux-
or ipsius, nesciens factum, in-
travit.

8 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος·
Εἶπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον
ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, το-
σούτου.

9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν·
Τί ὅτι συμφωνήθη ὑμῖν περιάσαι τὸ
πνεῦμα Κυρίου; Ἴδού, οἱ πόδες
τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ
τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε.

10 Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ
τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν·
εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον
αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες
ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

11 Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ'
ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάν-
τας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποσ-
τόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα
ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ἡμο-
θυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολο-
μώνος.

13 Τῶν δὲ λαῶν οὐδεὶς ἐτόλ-
μα κολλᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἡμο-
γάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός.

14 Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο
πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, ἐλήθη ἀν-
δρῶν τε καὶ γυναικῶν·

15 Ὡστε κατὰ τὰς πλατείας
ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθεῖναι
ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρ-
χομένου Πέτρου κἄν ἡ σκιά ἐπισ-
κιάσῃ τινι αὐτῶν.

16 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος
τῶν ἀερίξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ,
φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους
ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες
ἔθεραπέοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ
πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ ἑσὰ αἵρεσις
τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν
ζήλου·

18 Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας

8 Respondit autem ei Pe-
trus : Dic mihi, si tanti agrum
vendidistis ? Illa autem dixit :
Etiam tanti.

9 At Petrus ait ad eam, Quid
quod convenit vobis tentare
Spiritum Domini ? Ecce pedes
eorum qui sepelierunt virum
tuum ad ostium, et efferent te.

10 Cecidit autem confestim
ante pedes ejus, et expiravit :
Intrantes autem juvenes inve-
nerunt illam mortuam, et effe-
rentes sepelierunt ad virum
suum.

11 Et factus est timor mag-
nus in universa ecclesia, et in
omnes audientes hæc.

12 Per autem manus Apos-
tolorum fiebant signa et prodig-
ia in plebe multa. Et erant
unanimiter omnes in porticu
Solomonis.

13 At cæterorum nemo au-
debat conjugii illis : sed mag-
nificabat eos populus.

14 Magis autem apponeban-
tur credentes Domino, multitu-
dines virorumque ac mulierum.

15 Ut et secundum plateas
efferrent infirmos, et ponerent
in lectulis ac grabbatis, ut ve-
nientis Petri vel umbra obum-
braret quemquam illorum.

16 Conveniebat autem et
multitudo eorum quæ circa ci-
vitatum in Hierusalem, afferen-
tes ægros et vexatos à spiriti-
bus immundis : qui curabantur
omnes.

17 Exurgens autem princeps
Sacerdotum et omnes qui cum
illo, existens hæresis Sadducæ-
orum, repleti sunt zelo :

18 Et injecerunt manus suas

αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρεσει δημοσίου.

19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτός ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπε·

20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνακάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.

22 Οἱ δὲ ἀνηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,

23 Λέγοντες· Ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον εὗρομεν κλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοιξαντες δὲ, εἶσω εὐθένα εὗρομεν.

24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, εἰς ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διητέρουσιν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 Παραγενόμενος δὲ τις ἀσθηγίδων αὐτοῖς, λέγων· Ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὗς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ἀνηρέταις, ἤγαγον αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἕστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς,

28 Λέγων· Οὐ παραγγελία

in Apostolis, et posuerunt eos in custodia publica.

19 Angelus autem Domini per noctem aperuit januas custodiæ, educensque eos, dixit :

20 Ite, et stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitæ hujus.

21 Audientes autem intraverunt sub diluculum in templum, et docebant. Adveniens autem princeps Sacerdotum et qui cum eo, convocaverunt concilium et omnem senatum filiorum Israël : Et miserunt ad carcerem, adduci eos.

22 At ministri accedentes non invenerunt eos in custodia, reversi autem nuntiaverunt,

23 Dicentes : Quod quidem carcerem invenimus clausum in omni securitate, et custodes stantes foras ante januas, aperientes autem intus neminem invenimus.

24 Ut autem audierunt sermones hos, et Pontifex et præfectus templi et principes Sacerdotum, ambigebant de illis, quidnam fieret hoc.

25 Adveniens autem quidam nuntiavit eis, dicens : ecce, viri quos posuistis in custodia, sunt in templo stantes et docentes populum.

26 Tunc abiens præfectus cum ministris, adduxit illos, non cum vi, timebant enim populum ut ne lapidarentur.

27 Adducentes autem illos statuerunt in concilio : Et interrogavit eos princeps Sacerdotum,

28 Dicens : Nonne denun

παρηγγειλαμεν υμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; Καὶ ἰδοὺ, πεπληρωκαὶς τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδασχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, εἶπον· Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχριστίσατε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

31 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτήρα ὑψώσας τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

32 Καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχούσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεσπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεγρίῳ φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, εἰμίος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἕξω βραχὺ τι τοὺς πρεσβυτέρους ποιῆσαι·

35 Εἰπέ τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλιταί, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.

36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδῶς, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν, ὃ προσεκλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῆρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέθοντο αὐτῷ, ἐσπλήθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν·

37 Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν

tiatione denuntiavimus vobis non docere in nomine isto? et ecce replestis Hierusalem doctrina vestra, et vultis superinducere super nos sanguinem hominis istius.

29 Respondens autem Petrus et Apostoli, dixerunt Obedire oportet Deo magis, quam hominibus.

30 Deus Patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem vos interemistis suspendentes in ligno.

31 Hunc Deus principem et salvatorem exaltavit dextera sua, dare poenitentiam Israëli, et remissionem peccatorum.

32 Et nos sumus ejus testes verborum horum, et Spiritus vero sanctus, quem dedit Deus obedientibus sibi.

33 Ihi autem audientes furebant, et consulebant tollere illos.

34 Surgens autem quidam in concilio Pharisæus, nomine Gamaliel, legisdoctor, nonoratus omni populo, jussit ioras breve quid apostolos fieri:

35 Dixitque ad illos: Viri Israelitæ, attendite vobis ipsis super hominibus istis, quid estis futuri agere.

36 Ante enim hos dies extitit Theudas, dicens esse aliquem seipsum: cui adhæsit numerus virorum circiter quadringentorum: qui sublatus est, et omnes quicumque assensi sunt ei, dissoluti sunt, et facti sunt ad nihilum.

37 Post hunc extitit Judas Galilæus, in diebus descriptionis, et avertit populum multum

ικανὸν ἐπίσω αὐτοῦ· κακείνος ἀπέλωλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέσιοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν.

38 Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ βάσατε αὐτούς· ὅτι εἴαν ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλή αἴτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·

39 Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε καταλύσαι αὐτὸ, μήποτε καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε.

40 Ἐπέσιθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ δαΐλυσαι αὐτούς.

41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατήξιώθησαν ἀτιμασθῆναι·

42 Παῖσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Ε**Ν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.

2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον· Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακοπεῖν τραπέζαις.

3 Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἀνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης.

4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.

post se : et ipse periit, et omnes quotquot assensi sunt ei, dispersi sunt.

38 Et nunc dico vobis, assistite ab hominibus istis, et finite illos : quoniam si sit ex hominibus consilium hoc aut opus hoc, dissolvetur.

39 Si vero ex Deo est, non potestis dissolvere id : ne forte et Deo pugnantes inveniamini.

40 Consenserunt autem illi : Et convocantes Apostolos, cædentes denuntiaverunt non loqui in nomine Jesu : et dimiserunt eos.

41 Illi quidem igitur ibant gaudentes à conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine ejus contumelia affici.

42 Totumque diem in templo et circa domum non cessabant docentes et euangelizantes Jesum Christum.

CAPUT VI.

1 **Ι**N autem diebus illis multiplicantibus discipulis factum est murmur Græcorum adversus Hellenistas, quod despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum.

2 Advocantes autem duodecim multitudinem discipulorum, dixerunt : Non placitum est nos derelinquentes sermonem Dei, ministrare mensis.

3 Considerate ergo, fratres, viros ex vobis testimonio probatos septem, plenos Spiritu sancto et sapientia, quos constituamus super usu hoc.

4 Nos vero orationi et ministerio verbi perdurabimus.

5 Καὶ ἤρσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τιμόνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχεία.

6 Οὓς ἐστήσαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤρξανε, καὶ ἐπληθύνθη ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολλὸς τε ὄχλος τῶν ἰσραῆλιν ὑπήκουον ἧ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ·

10 Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι ἧ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.

11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας· Ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν.

12 Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς· καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,

13 Ἐστήσαν τε μάρτυρας Ἰουδαῖς, λέγοντας· Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ καίεται ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τοῦτου καὶ τοῦ νόμου·

14 Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον.

5 Et placuit sermo coram omni multitudine : Et elegerunt Stephanum, virum plenum fide et Spiritu sancto, et Philippum, et Prochorum, et Nicanorem, et Timonem, et Parmenam, et Nicolaum advenam Antiochenum.

6 Quos statuerunt coram Apostolis : et precati imposuerunt eis manus.

7 Et verbum Dei crescebat, et multiplicabatur numerus discipulorum in Hierusalem valde : multaque turba Sacerdotum obediebant fidei.

8 Stephanus autem plenus fide et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo.

9 Surrexerunt autem quidam de synagoga dicta Libertinorum, et Cyrenensium, et Alexandrinorum, et eorum qui à Cilicia et Asia, disquirentes Stephano.

10 Et non poterant resistere sapientiæ et spiritui quo loquebatur.

11 Tunc summiserunt viros dicentes : audivimus eum dicentem verba blasphema in Mosem et Deum.

12 Commoveruntque plebem et seniores et Scribas : et instantes corripuerunt eum, et adduxerunt in concilium.

13 Statueruntque testes falsos, dicentes : Homo iste non cessat verba blasphema loquens adversus locum sanctum hunc et Legem.

14 Audivimus enim eum dicentem, quoniam Jesus Nazarenus hic dissolvit locum istum

καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.

15 Καὶ ἀσπείςαντες εἰς αὐτὸν ἄπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ἐπρόσωπον ἀγγέλου.

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Εἶπε** δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει·

2 Ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε· Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη ἐν τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν Χαρρὰν,

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν· Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἂν σοὶ δείξω.

4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατοικήσεν ἐν Χαρρὰν. Κακέϊθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετώκησεν αὐτὸν εἰς σὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε,

5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδῶς· καὶ ἐπηγγέιλαιτο αὐτῷ δοῦναι εἰς κατώσχεδον αὐτῇ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, οὐκ ὄντες αὐτῷ τέκνον.

6 Ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ Θεός· Ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ παροικοῦν ἐν γῇ ἀλλοθρία, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἐτη ἑξακόσια.

7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύωσι, κρινῶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ

et mutabit mores quos tradidit nobis Moyses.

15 Et attendentes in eum omnes sedentes in concilio, viderunt faciem ejus tanquam faciem angeli.

CAPUT VII.

1 **DIXIT** autem princeps Sacerdotum: Si hæc ita habent?

2 Is vero ait: Viri fratres et patres, audite: Deus gloriæ apparuit patri nostro Abraham existenti in Mesopotamia, prius quam habitare eum in Charran:

3 Et dixit ad illum: Exi de terra tua et de cognatione tua: et veni in terram quam tibi monstravero.

4 Tunc exiens de terra Chaldeorum, habitavit in Charran Et inde, post mori patrem ejus, transtulit illum in terram istam, in quam vos nunc habitatis.

5 Et non dedit illi hæreditatem in ea, nec passum pedis: et repromisit dare illi in possessionem eam, et semini ejus post ipsum, non existente ei nato.

6 Loquutus est autem sic Deus: Quia erit semen ejus accola in terra aliena, et servituti subjicient id, et male tractabunt annos quadringentos.

7 Et gentem, cui servierint, judicabo ego, dixit Deus: et post hæc exhibunt, et servient mihi in loco isto.

8 Et dedit illi pactum circumcisionis: et sic genuit Isaac et circumcidit eum die oc-

ἡμέραι τῆ ὀγδόῃ· καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχει ζηλώσαντες, τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,

10 Καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν Σλίψων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλην τὴν οἶκον αὐτοῦ.

11 Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναάν, καὶ Σλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὗρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σίτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ.

14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ψυχαῖς ἑβδομηκονταπέντε.

15 Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.

16 Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι, ὃ ὠνόμασε Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ τοῦ Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὠμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ἤρξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ·

18 Ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ·

tavo : et Isaac, Jacob : et Jacob duodecim patriarchas.

9 Et Patriarchæ æmulantes, Joseph vendiderunt in Ægyptum : et erat Deus cum eo :

10 Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus ejus, et dedit ei gratiam et sapientiam in conspectu Pharaonis regis Ægypti, et constituit eum præpositum super Ægyptum, et omnem domum suam.

11 Venit autem fames in universam terram Ægypti et Chanaan, et tribulatio magna : et non inveniebant cibos patres nostri.

12 Audiens autem Jacob existentia frumenta in Ægypto, misit patres nostros primum.

13 Et in secundo cognitus est Joseph fratribus suis, et manifestum factum est Pharaoni genus Joseph.

14 Mittens autem Joseph accersivit patrem suum Jacob, et omnem cognationem suam in septuaginta quinque animabus

15 Descendit autem Jacob in Ægyptum, et defunctus est ipse et patres nostri.

16 Et translati sunt in Sichem, et positi sunt in sepulchro, quod emit Abraham pretio argenti à filiis Emmor Sichem.

17 Quum autem appropinquaret tempus promissionis, quam juraverat Deus Abraham, crevit populus et multiplicatus est in Ægypto,

18 Quoadusque surrexit rex alius, qui non sciebat Joseph.

19 Οὗτος κατασφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.

20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγενήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστέιος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνεγράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς.

21 Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν, ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραῶ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.

22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάση σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱούς Ἰσραὴλ.

24 Καὶ ἰδὼν εἴνα ἀδικούμενον, ἡμίνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκῃσιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον·

25 Ἐνόμιζε δὲ συνίεναι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.

26 Τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν αὐτούς εἰς εἰρήνην, εἰπών· Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς· ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;

27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπέσωτο αὐτὸν, εἰπών· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

28 Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν ἐρόπον ἀνείλας χθὲς τὸν Αἰγύπτιον;

29 Ἐφυγε δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λογῷ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πύρροικος

19 Hic circumveniens genus nostrum, male affecit patres nostros, ad faciendum expositos infantes suos, ad non sobolescere.

20 In quo tempore natus est Moses, et fuit venustus Deo, qui nutritus est menses tres in domo patris sui.

21 Expositum autem illum, sustulit eum filia Pharaonis, et nutritivum sibi ipsi in filium.

22 Et eruditus est Moses omni sapientia Ægyptiorum: erat autem potens in dictis et factis.

23 Quum autem impleteretur ei quadraginta annorum tempus, ascendit in cor ejus invisere fratres suos filios Israël.

24 Et videns quendam injuria affectum, ultus est: et fecit ultionem oppresso, percutiens Ægyptium.

25 Existimabat autem intelligere fratres suos, quoniam Deus per manum ipsius daret illis salutem: ii autem non intellexerunt.

26 At sequenti die visus est eis pugnantibus, et compulit eos in pacem, dicens: Viri, fratres estis vos: ut quid injuria afficitis alii alios?

27 At injuria afficiens proximum, repulit eum, dicens: Quis te constituit principem et judicem super nos?

28 Num interficere me tu vis, quemadmodum interfecisti heri Ægyptium?

29 Fugit autem Moses in verbo isto. et factus est advens

ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱούς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος Κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς βίου.

31 Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν, ἐθαύμασε τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτὸν·

32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἐντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.

33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος· Ἄλυσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν.

34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον.

35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν ὃν ἤρνήσαντο, εἰπόντες· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βίῳ.

36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτου, καὶ ἐν ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕτη τεσσαράκοντα.

37 Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Ἐπισητήσθη ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε.

38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα, δοῦναι ἡμῖν.

in terra Madian, ubi generavit filios duos.

30 Et expletis annis quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina angelus Domini in flamma ignis rubi.

31 At Moses videns, admiratus est visum: Accedente autem illo considerare, facta est vox Domini ad eum:

32 Ego Deus patrum tuorum, Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob. Tremens autem factus Moses non audebat considerare.

33 Dixit autem illi Dominus: Solve calceamentum pedum tuorum: enim locus in quo stas, terra sancta est.

34 Videns vidi afflictionem populi mei qui in Aegypto, et gemitum eorum audivi, et descendendi eruere eos: Et nunc veni, mittam te in Aegyptum.

35 Hunc Moysen quem negaverunt, dicentes: Quis te constituit principem et iudicem? hunc Deus principem et redemptorem misit in manu angeli visi illi in rubo.

36 Hic eduxit illos, faciens prodigia et signa in terra Aegypti, et in rubro mari, et in deserto annos quadraginta.

37 Hic est Moyses dicens filiis Israel: Prophetam vobis resuscitabit Dominus Deus vester de fratribus vestris tanquam me: eum audite

38 Hic est ille factus in ecclesia in solitudine, cum angelo loquente ei in monte Sina, et patribus nostris, qui accepit verba viventia, dare nobis.

39 Ὡς οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπέωσαντο, καὶ ἐστρέψθησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,

40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν· “Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσὴς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.”

41 Καὶ ἐμοσχολοίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 Ἐστρεψθε δὲ ὁ θεὸς καὶ παρεδῶκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βιβλίῳ τῶν προφητῶν· “Μὴ σφάγια καὶ θυσίαι προσηνάγκατέ μοι ἐτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ ;

43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥεμφάν, τοὺς εἰσὶν οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικεῖτε ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.”

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν τοῖς πατέράσιν ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διελάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν εἶπον ὃν ἐωράκει,

45 Ἦν καὶ εἰσῆγαγον διαδοξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατὰσχέσει τῶν ἰδόντων, ὃν ἔβυσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ὥς τῶν ἡμερῶν Δαβὶδ·

46 Ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἠτήσατο εὐρεῖν σκηνώμα τῷ θεῷ Ἰακώβ.

47 Σολομῶν δὲ ἐπεδόμησεν αὐτῷ οἶκον.

48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψίστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει·

39 Cui noluerunt auscultantes fieri patres nostri, sed repulerunt, et versi sunt cordibus suis in Ægyptum,

40 Dicentes ad Aaron : Fac nobis deos qui præcedent nos : Nam Moses hic qui eduxit nos de terra Ægypti, nescimus quid factum sit ei.

41 Et vitulum fecerunt in diebus illis, et obtulerunt hostiam simulachro, et oblectati sunt in operibus manuum suarum.

42 Convertit autem Deus, et tradidit eos servire militiae cæli, sicut scriptum est in libro Prophetarum : Num victimas et sacrificia obtulistis mihi annos quadraginta in deserto, domus Israël ?

43 Et suscepistis tabernaculum Moloch, et sydus Dei vestri Remphan, figuras quas fecistis adorare eas : Et transferam vos trans Babylonem.

44 Tabernaculum testimonii erat in patribus nostris in deserto, sicut disposuit loquens Mosi, facere illud secundum exemplar quod viderat.

45 Quod et induxerunt suscipientes patres nostri cum Jesu in possessionem Gentium, quas expulit Deus à facie patrum nostrorum, usque dies David :

46 Qui invenit gratiam ante Deum, et petiit invenire tabernaculum Deo Jacob.

47 Solomon autem ædificavit illi domum.

48 Sed non excelsus in manufactis templis habitat, sicut propheta dicit :

49 “Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον εἶπον οἰκοδομησέ μοι; Λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;”

51 Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπειρηγμένοι ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμῖς ἀσὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀνταπίσταντε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.

52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκταναν τοὺς προκαταγγελλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμῖς προδοταὶ καὶ φονεῖς γεγένησθε,

53 Οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαλαγὰς ἀγγελῶν, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεσπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ’ αὐτόν.

55 Ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀσπίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ,

56 Καὶ εἶπεν· Ἴδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς κλυθμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ Θεοῦ.

57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὤρμησαν ὑποθυμᾶδόν ἐπ’ αὐτόν·

58 Καὶ ἐβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου,

59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.

49 Cælum mihi thronus, at terra scabellum pedum meorum. Qualem domum ædificabitis mihi, dicit Dominus? aut quis locus requietionis meæ?

50 Nonne manus mea fecit hæc omnia?

51 Duri cervice, et incircumcisi corde et auribus, vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut patres vestri et vos.

52 Quem Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt prænuntiantes de adventu justii, cujus nunc vos proditores et homicidæ fuistis:

53 Qui accepistis Legem in dispositiones angelorum, et non custodistis.

54 Audientes autem hæc, dissecabantur cordibus suis, et stridebant dentes in eum.

55 Existens autem plenus spiritu sancto, intendens in cælum, vidit gloriam Dei, et Jesum stantem ex dextris Dei.

56 Et ait: Ecce video cælos apertos, et filium hominis ex dextris stantem Dei.

57 Clamantes autem voce magna, continuerunt aures suas, et irruerunt unanimiter in eum.

58 Et ejicientes extra civitatem, lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis vocati Sauli.

59 Et lapidabant Stephanum, invocantem et dicentem: Domine Jesu, suscipe spiritum meum.

60 Θεις δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην· Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐκοιμήθη.

Κεφ. η'. 8.

1 ΣΑΥΛΟΣ δὲ ἦν συνουδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες γὰρ δισπαρήσαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων.

2 Συνέκομισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.

3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορεύομενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας, παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.

6 Προσέχον τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοῦ καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

7 Πολλῶν γὰρ τῶν ἔχοντων ἐνεύματα ἀκάθαρτα, βεῶντα μεγάλη φωνῇ, ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἰθερραπίθησαν.

8 Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἄνθρωπος δὲ τις ὀνόματι Σίμων προὔπηρχεν ἐν τῇ πόλει μαγείων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν,

10 Ὅτι προσερχον παντες ἀπὸ

60 Positis autem genibus, clamavit voce magna: Domine, ne statuas illis peccatum hoc. Et hoc dicto, obdormivit.

CAPUT VIII.

1 SAULUS autem erat consentiens neci ejus. Facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesiam in Hierosolymis: omnesque dispersi sunt per regiones Judææ et Samarizæ, præter Apostolos

2 Extulerunt autem Stephanum viri religiosi, et fecerunt planctum magnum super eo.

3 Saulus vero devastabat ecclesiam, per domos intrans, trahensque viros ac mulieres, tradebat in custodiam.

4 Illi quidem igitur dispersi pertransibant euangelizantes verbum.

5 Philippus autem descendens in civitatem Samarizæ, prædicabat illis Christum.

6 Intendebant autem turbæ dictis à Philippo unanimiter, in audire eos et videre signa quæ faciebat.

7 Multorum enim habentium spiritus immundos, clamantes voce magna, exhibant: Multi autem paralytici et claudi curati sunt.

8 Et factum est gaudium magnum in civitate illa.

9 Vir autem quidam nomine Simon, ante fuerat in civitate magicam exercens, et attonitam reddens gentem Samarizæ, dicens esse aliquem seipsum magnum.

10 Cui auscultabant omnes à

μικρῷ ἕως μεγάλου, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ μεγάλη.

11 Προσεῖχον δὲ αὐτῶ δια τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς.

12 Ὅτε δὲ ἐπίστεισαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τὸ καὶ γυναῖκες.

13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστεισε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινόμενας, ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτούς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην,

15 Οἵτινες καταβαίντες προσήυξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι πνεῦμα ἅγιον.

16 Οὐκ ἔτι γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιτετακώς, μόνον δὲ βαπτισθέντες ὑπέρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

17 Τότε ἐπέτιθον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.

18 Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρέματα,

19 Λέγων· Δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνη πνεῦμα ἅγιον.

20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπόλωλιν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ὀνόμασας διὰ χρημάτων καῖσθαι.

inimino usque ad maximum, dicentes : Hic est virtus Dei magna.

11 Attendebant autem ei, propter multo tempore magicis dementasse eos.

12 Quum vero credidissent Philippo euangelizanti quæ de regno Dei, et nomine Jesu Christi, baptizabantur. virique ac mulieres.

13 At Simon et ipse credit, et baptizatus erat perdurans Philippo : Vidensque signa et virtutes magnas factas, obstupefiebat.

14 Audientes autem qui in Hierosolymis Apostoli, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum et Joannem :

15 Qui descendentes oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum sanctum.

16 Nondum enim erat in quenquam illorum illapsus : tantum autem baptizati erant in nomen Domini Jesu.

17 Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum sanctum.

18 Conspiciens autem Simon quia per impositionem manuum Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecunias,

19 Dicens Date et mihi potestatem hanc, ut cuicumque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum.

20 Petrus autem dixit ad eum : Argentum tuum cum te sit in perditionem : quoniam donum Dei existimasti per pecunias acquiri.

21 Οὐκ ἔστι σοι μερίς οὐδὲ κληροῦς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

22 Μεταάνησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταῦτες, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου·

23 Εἰς γὰρ χολὴν περίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ἔρω σε ὄντα.

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, Δεήθητε ὑμῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὥπως μηδὲν παύσῃ ἐπὶ ἐμῶν σιρήματα.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυρούμενοι, καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, πολλὰς τε κώμους ἐν Σαμαρειτῶν σύγγελίσαντο.

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον λέγων· Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημέριαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἔστιν ἔρημος.

27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυναστείας Κανδάκης τῆς βασιλείας Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γᾶς αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ·

28 Ἦν τε ὑπεστρέφων, καὶ παθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, ἀνεγίνωκε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.

29 Εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα ἐν Φιλίππῳ· Πρόσελθε, καὶ κολληθήσεται ἐν ἄρμασι τούτῳ.

30 Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν· Ἄρῃ γε γνώσκεις τὰ ἀναγινώσκεις;

31 Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, εἰ μὴ τις ὀδηγήσῃ με;

21 Non est tibi pars neque sors in sermone isto : nam cor tuum non est rectum coram Deo.

22 Pœnitere igitur ab nequitia tua hac, et roga Deum, si forte remittetur tibi cogitatio cordis tui.

23 In enim felle amaritudinis, et obligatione iniquitatis video te existentem.

24 Respondens autem Simon dixit : Precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil veniat super me horum quæ dixistis.

25 Illi quidem itaque testificati et loquuti verbum Domini, redierunt in Hierusalem, multosque vicos Samaritanorum euangelizarunt.

26 Angelus autem Domini loquutus est ad Philippum, dicens : Surge, et vade contra meridiem ad viam descendentem ab Hierusalem in Gazam hæc est deserta.

27 Et surgens abiit : Et ecce vir Æthiops Eunuchus, potens Candaces reginæ Æthiopum qui erat super ompem gazam ejus, qui venerat adoraturus in Hierusalem :

28 Eratque revertens, et sedens super currum suum, et legebat Prophetam Esaiam.

29 Dixit autem Spiritus Philippo : Accede, et agglutinare curru huic.

30 Præcurrens autem Philippus audivit eum legentem prophetam Esaiam, et dixit : Num intelligis quæ legis ?

31 Is autem ait . Quomodo enim possem, si non aliquis dux

Παρακάλεσε τὸν Φίλιππον ἀνα-
 ζάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 Ἡ δὲ περισχὴ τῆς γραφῆς
 ἦν ἀνεγίνωσκον ἦν αὐτῇ· “Ὡς πρό-
 βαιον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς
 ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν
 ἀφρωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στό-
 μα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ
 κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεάν
 αὐτοῦ εἰς διηγῆσεται; “Ὅτι αἰρεται
 ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.”

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ
 Φίλιππῳ, εἶπε· Δέομαί σου, περι-
 τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο;
 Περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τίνος;

35 Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ
 στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρχάμενος ἀπὸ
 τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσασατο
 αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν
 ὁδὸν, ἤλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν
 ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει
 με βαπτισθῆναι;

37 Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· Εἰ
 πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἐξ-
 ἔστιν Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πισ-
 τεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν
 Ἰησοῦν Χριστόν.

38 Καὶ ἐκέλευσε στήναι τὸ ἄρ-
 μα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς
 τὸ ὕδωρ, ὅ,τε Φίλιππος κ; ὁ εὐνοῦ-
 χος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.

39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ
 ὕδατος, πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν
 Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐ-
 κέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν
 ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζω-
 τον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο
 εἰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν
 αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

viz fuerit mihi? Rogavitque
 Philippum ascendentem sedere
 cum eo.

32 At locus scripturæ quem
 legebat, erat hic: Tanquam
 ovis ad occisionem ductus est:
 et sicut agnus coram tondente
 se mutus, sic non aperit os
 suum.

33 In humilitate ejus judici-
 um ejus sublatum est: At ge-
 nerationem ejus quis enarrabit?
 quoniam tollitur à terra vita
 ejus.

34 Respondens autem Eunu-
 chus Philippo, dixit: Obsecro
 te, de quo Propheta dicit hoc?
 de seipso, an de alio aliquo?

35 Aperiens autem Philip-
 pus os suum, et incipiens à
 scriptura ista, euangelizavit illi
 Jesum.

36 Ut vero ibant per viam,
 venerunt ad quandam aquam:
 et ait Eunuchus: Ecce aqua:
 quid prohibet me baptizari?

37 Dixit autem Philippus:
 Si credis ex toto corde, licet.
 Respondens autem ait: Credo
 Filium Dei esse Jesum Chris-
 tum.

38 Et jussit stare currum:
 et descenderunt uterque in
 aquam, et Philippus et Eunu-
 chus: et baptizavit eum.

39 Quum autem ascendis-
 sent de aqua, Spiritus Domini
 rapuit Philippum, et non vidit
 eum amplius Eunuchus: Per-
 gebat enim viam suam gaudens.

40 Philippus autem inventus
 est in Azotum, et præteriens
 euangelizabat civitates omnes,
 donec veniret Cæsaream.

Κεφ. θ'. 9.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἐτι ἐμμένων ἀπειλῆς καὶ φόβου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ,

2 Ἡτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολάς εἰς Δαμασκίον πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως εἴαν τινὰς εὕρη τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.

3 Ἐν δὲ τῷ περιεῖσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγιζέειν τῇ Δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ,

4 Καὶ πτώων ἐπι τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;

5 Εἶπε δέ· Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· σκληρὸν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.

6 Τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτὸν· Ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι τί σε δεῖ ποιῆν.

7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδούμενοι αὐτῷ, εἰστήκεισαν ἄνοι, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.

8 Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεωγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἑώρακε· χειραγωγούμενος δὲ αὐτὸν, εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν.

9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλεπῶν· καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δὲ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε

CAPUT IX.

1 **A**T Saulus adhuc spirans minarum et cædis in discipulos Domini, accedens principi Sacerdotum,

2 Petiit ab eo epistolas in Damascum ad synagogas, ut si quos invenisset hujus viæ existentes virosque et mulieres, victos perduceret in Hierusalem.

3 In autem proficisci factum est eum appropinquare Damasco, et subito circumfulsit eum lux de cælo.

4 Et cadens in terram, audivit vocem dicentem sibi: Saule, Saule, quid me persequeris?

5 Ait autem: Quis es, Domine? At Dominus dixit: Ego sum Jesus, quem tu persequeris: durum tibi ad stimulos calcitrare.

6 Tremensque et pavens dixit: Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum. Surge, et ingredere in civitatem, et dicetur tibi quid te oporteat facere.

7 At viri simul iter facientes ipsi, steterunt attoniti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes.

8 Surrexit autem Saulus de terra: apertis autem oculis suis, neminem videbat: Manuducantes vero eum, introduxerunt in Damascum.

9 Et erat dies tres non videns: et non manducavit, neque bibit.

10 Erat autem quidam discipulus in Damasco, nomine

πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὄραματι· Ἄνανια. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἰδοῦ, ἐγὼ, Κύριε.

11 Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀναστάς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐδίσσιαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, ταρσέα· Ἰδοῦ γὰρ προσεύχεται.

12 Καὶ εἶδεν ἐν ὄραματι ἄνδρα ὀνόματι Ἄνανιαν, εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἄνανίας· Κύριε, ἀκήρεια ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλὴμ·

14 Καὶ ὧδε ἔχει ἔξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος· Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοι ἔστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραὴλ.

16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπερὶ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.

17 Ἀπῆλθε δὲ Ἄνανίας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἶπε· Σαυὺλ ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, Ἰησοῦς ὁ ὀρθεὶς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῆς πνεύματος ἁγίου.

18 Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λαπίδες, ἀνέβλεψέ τε παραρρήμα· καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη,

19 Καὶ λαβὼν τροφήν, ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς·

Ananias : et dixit ad illum Dominus in visu, Anania. Is autem ait : Ecce ego, Domine.

11 At Dominus ad eum : Surgens vade in vicum vocatum Rectum : et quære in domo Judæ Saulum nomine, Tarsensem : ecce enim orat :

12 Et vidit in visione virum nomine Ananiam introeuntem, et imponentem sibi manum, ut visum recipiat.

13 Respondit autem Ananias : Domine, audivi à multis de viro hoc, quanta mala fecerit sanctis tuis in Hierusalem.

14 Et hic habet potestatem à principibus Sacerdotum, ligare omnes invocantes nomen tuum.

15 Dixit autem ad eum Dominus : Vade, quoniam vas electionis mihi est iste, ad portandum nomen meum coram gentibus, et regibus, filiisque Israël.

16 Ego enim ostendam illi quanta oportet eum pro nomine meo pati.

17 Abiit autem Ananias, et introiit in domum : et imponens in eum manus, dixit : Saulle frater, Dominus misit me, Jesus visus tibi in via qua veniebas, ut videas, et implearis Spiritu sancto.

18 Et confestim ceciderunt ab oculis ejus tanquam squamæ, visum recepitque statim : et surgens baptizatus est.

19 Et accepto cibo confortatus est : Fuit autem Saulus cum iis qui in Damasco discipulis dies aliquot.

20 Καὶ εὐθὺς ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστὸν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθῆσας ἐν Ἱερουσαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τῆτο; καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδαιμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνδυναμοῦτο, καὶ συνέχευε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνθεουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν·

24 Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαῦλῳ ἡ βουβουλή αὐτῶν· σαρπητήρουν τε εἰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὥσως αὐτὸν ἀνέλωσι.

25 Λαθόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν σφυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβούντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.

27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ ὥς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

28 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἀπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,

29 Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνοιστάς. Οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν·

20 Et continuo in synagogis prædicabat Christum, quoniam hic est Filius Dei.

21 Stupebant autem omnes audientes, et dicebant: Nonne hic est ille populatus in Hierusalem invocantes nomen istud: et huc ad hoc venit ut vinclos illos duceret ad principes Sacerdotum?

22 Saulus autem magis convalescebat, et confundebat Judæos habitantes in Damasco, conferens quoniam hic est Christus.

23 Quum autem implerentur dies multi, simul consilium fecerunt Judæi interimere eum.

24 Notæ factæ sunt autem Saulo insidiæ eorum. Adservabantque portas dieque ac nocte, ut eum interficerent.

25 Accipientes autem eum discipuli nocte, demiserunt per murum, submittentes in sporta.

26 Adveniens autem Saulus in Hierusalem, tentabat jungi discipulis: et omnes timebant eum, non credentes, quod esset discipulus.

27 Barnabas autem apprehendens illum, duxit ad Apostolos, et narravit illis quomodo in via vidisset Dominum, et quia loquutus est ei, et quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Jesu.

28 Et erat cum illis intrans et exiens in Hierusalem, et fiducialiter agens in nomine Domini Jesu.

29 Loquebaturque et disputabat adversus Hellenistas: Illi autem quærebant eum occidere.

30 Ἐπιγινόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ
κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν,
καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ'
ἑλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας
καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκο-
δομούμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φό-
βῳ τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει
τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διαρχό-
μενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ
πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας
Λύδδαν.

33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα
Αἰνέα ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ἑκτὼ κα-
τακλιμῶν ἐπὶ κρεβάτι, ὃς ἦν
παραλελυμένος,

34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος·
Αἰνέα, ἰάται σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός·
ἀνάστηθι, καὶ στρέψον σεαυτῷ.
Καὶ εὐθέως ἀνέστη·

35 Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ
κατοικοῦντες Λύδδαν καὶ τὸν Σαρ-
ωνῶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν
Κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθή-
τρια, ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διαρμη-
νευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν
πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημο-
συνῶν ὧν ἐποίει.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθα-
νεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν
ὑπερώῳ.

38 Ἐγγὺς δὲ εὐσῆς Λύδδης τῇ
Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι
Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν
ἄνδρας πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦν-
τες μὴ ἐκνήσαι διαλθεῖν ἕως αὐτῶν.

39 Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλ-
θεν αὐτοῖς· ὃν παραγενομένου ἀνή-
γαγον εἰς τὸ ὑπερῶν, καὶ παρέσ-

30 Cognoscentes autem fra-
tres, deduxerunt eum in Cæsa-
ream, et dimiserunt eum in
Tarsum.

31 Ille quidem igitur ecclē-
siæ per totam Judæam et Ga-
lilæam et Samariam habebant
pacem, ædificatæ et purgentes
timore Domini, et consolatione
sancti Spiritus replebantur.

32 Factum est autem Pe-
trum transeuntem per omnes,
devenire et ad sanctos habi-
tantes Lyddam.

33 Invenit autem ibi homi-
nem quendam Æneam nomine,
ab annis octo jacentem in grab-
bato, qui erat paralyticus.

34 Et ait illi Petrus : Ænea,
sanat te Jesus Christus : surge,
et sterne tibi ipsi. Et continuo
surrexit.

35 Et viderunt eum omnes
habitantes Lyddam et Saronam ;
qui conversi sunt ad Dominum.

36 In Joppe autem quædam
erat discipula nomine Tabitha,
quæ interpretata dicitur Dor-
cas : Hæc erat plena bonis
operibus et eleëmodynīs quas
faciebat.

37 Factum est autem in die-
bus illis infirmatam eam mori :
Lavantes autem eam posuerunt
in cœnaculo.

38 Prope autem existente
Lydda Joppe, discipuli audien-
tes quia Petrus est in ea, mise-
runt quos duos viros ad eum, rogan-
tes, non pigritari venire usque
ad ipsos.

39 Surgens autem Petrus si-
mul venit illis : Quem adve-
nientem duxerunt in cœnacu-

τησαν αὐτῷ εἶσαι αἱ χιῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδοκνύμεναι χιτῶνας, καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίησεν αὐτῶν οὕσα ἡ Δορκάς.

40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, θεῖς τὰ γόνατα προσκύβητο· καὶ βασιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε· Ταβιθά, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισεν.

41 Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους, καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτήν ζῶσαν.

42 Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης· καὶ πολλοὶ ἐπίστουσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μένειν αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρὰ τινι Σίμωνι βυρσοῖ.

Κεφ. ι'. 10.

1 Ἀνὴρ δὲ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σαρδίων τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς,

2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποίων τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός·

3 εἶδεν ἐν ὄραματι φανερῶς, ὡς ἰὼραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε.

4 Ὁ δὲ ἀπετίνας αὐτῷ καὶ ἔμφοδος γενόμενος, εἶπε· Τί ἐστὶ Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν στείλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετὰσπῆλαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·

lum : et adstitit ei omnes viduas fientes, et ostendentes tunicas et vestes quas faciebat cum illis existens Dorcas.

40 Ejiciens autem foras omnes Petrus, ponens genua oravit : et conversus ad corpus, dixit : Tabitha, resurge. Illa vero aperuit oculos suos : et videns Petrum resedit.

41 Dans autem illi manum, erexit eam. Vocans autem sanctos et viduas, stitit eam vivam.

42 Notum autem factum est per universam Joppem : et multi crediderunt in Dominum.

43 Factum est autem dies apud quendam Simonem coriarium.

CAPUT X

1 VIR autem quidam erat in Cæsarea nomine Cornelius, centurio ex cohorte vocata Italica,

2 Pius et timens Deum, cum omni domo sua, faciensque eleemosynas multas plebi, et deprecans Deum per omne.

3 Vidit in visu manifeste, quasi horam nonam diei, angelum Dei introeuntem ad se, et dicentem ei : Corneli.

4 Ille autem attendens ei, et pavefactus dixit : Quid est Domine ? Dixit autem illi : Orationes tuæ et eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei.

5 Et nunc mitte in Joppen viros, et accerse Simonem quemdam qui cognominatur Petrus

6 Οὕτως ξενίζομαι παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν· οὕτως λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν οικειῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ,

8 Καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἑσπέρῳ ἰδοσκοροῦντων ἐκείνων, καὶ σῆ πόλις ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὧραν ἑκτην.

10 Ἐγένετο δὲ πρὸς πνεύματα, καὶ ἤθελε γούσασθαι. Παρασκευάζοντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσον ἐπ' αὐτὸν ἑκστασις·

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀβελὸν μεγάλην, εἰσσεσθῆναι ἀρχαῖς δεδεμένον, καὶ καθιμένον ἐπὶ τῆς γῆς·

12 Ἐν ᾧ ἑσπέρως πάντα τὰ τετραπόδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἔρπετά, καὶ τὰ πτεροειδῆ τοῦ οὐρανοῦ.

13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν Ἀναστὰς Πέτρε, δύσον, καὶ φάγε.

14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε· Μηδαμῶς, Κύριε· ἐτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.

15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοῖνου.

16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρις· καὶ πάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦός τις τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διησῆρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ πεισταλαμίνοι

6 Hic hospitatur apud quendam Simonem coriarium, cui est domus juxta mare : hic dicit tibi quid te oportet facere.

7 Ut autem discessit angelus ille loquens Cornelio, vocatis duobus famulis suis, et milite pio assistentium ei,

8 Et expositis illis omnibus, misit illos in Joppen.

9 At postridie iter facienti-bus illis, et civitati appropinquantibus, ascendit Petrus supra domum precari, circa horam sextam.

10 Factus est autem esuriens, et voluit gustare : Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus :

11 Et spectat cælum apertum, et descendens super se vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initis vinc-tum, et demissum in terram :

12 In quo erant omnia quadrupedia terræ, et feræ, et reptilia, et volatilia cæli.

13 Et facta est vox ad eum : Surgens, Petre, occide et manduca.

14 At Petrus ait : Nequamquam, Domine : quia nunquam manducavi omne commune aut immundum.

15 Et vox iterum ex secundo ad eum : Quæ Deus purificavit, tu ne commune dic.

16 Hoc autem factum est perter : Et rursus receptum est vas in cælum.

17 Ut autem in seipsum hæsitabat Petrus quidnam esset visio quam vidisset, et ecce,

ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα.

18 Καὶ φωνήσαντες ἐθυθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ἔσθιζεται.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου ἐθυθουμένου περὶ τοῦ δράματος, εἶπεν αὐτῷ, τὸ πνεῦμα, Ἰδοὺ, ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί σε·

20 Ἀλλὰ ἀναστὰς κατέβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος, διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

21 Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτὸν, εἶπεν· Ἰδοὺ, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν ἦν ἄρσενος;

22 Οἱ δὲ εἶπον, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀγὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ Θεοῦ τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαι σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρά σου.

23 Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς, ἐξέτισε. Τῇ δὲ ἑσπέρῳ ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς· καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνήλθον αὐτῷ.

24 Καὶ τῇ ἑσπέρῳ εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

25 Ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν.

26 Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε, λέγων· Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.

27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ, εἰ-

viri missi à Cornelio, inquirentes domum Simonis, astiterunt ad vestibulum.

18 Et vocantes interrogabant si Simon cognominatus Petrus illic hospitatur.

19 At Petro cogitanti de visione, dixit ei Spiritus : Ecce, viri tres quærunt te :

20 Sed surgens descende, et vade cum eis, nihil ambigens : quia ego misi illos.

21 Descendens autem Petrus ad viros missos à Cornelio ad ipsum, dixit : Ecce ego sum quem quæritis : quæ causa, propter quam adestis ?

22 Illi vero dixerunt, Cornelius centurio, vir justus et timens Deum, testimonio ornatusque à tota gente Judæorum, divinitus admonitus est ab angelo sancto accersere te in domum suam, et audire verba abs te.

23 Introvocans ergo eos recepit hospitio. At sequenti die Petrus exiit cum illis, et quidam fratrum ab Joppe comitati sunt eum.

24 Et altera die introierunt in Cæsaream : At Cornelius erat expectans eos, convocans cognatos suos et necessarios amicos.

25 Ut autem factum est ingredi Petrum, occurrens ei Cornelius, procidens ad pedes, adoravit.

26 At Petrus elevavit eum, dicens, Surge : et ego ipse homo sum.

27 Et colloquens ei, intra-

σηλθε, και εὐρίσκει συνληλυθότας πολλούς.

28 Ἐφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς ἐπιστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἔμοι ὁ Θεὸς ἐδῶκε μηδὲνα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἀνθρώπων·

29 Διὸ και ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μεταπέμφασθέ με;

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων, και τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· και ἰδοὺ, ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθήτῃ λαμπρᾷ,

31 Καὶ φησί· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ, και αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

32 Ἰέμῳ οὖν εἰς Ἰόππην, και μετακάλεσαι Σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παραγεγόμενος λαλήσει σοι.

33 Ἐξ αὐτῆς οὖν ἐπεμψα πρὸς σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγεγόμενος· νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάροισμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός·

35 Ἄλλ' ἐν παντὶ εἶδει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, και ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτός αὐτῷ ἐστι.

36 Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτός ἐστι πάντων Κύριος.

37 Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γεγόμενον

vit, et invenit conventos multos.

28 Dixitque ad illos: Vos scitis ut nefas est viro Judæo conjungi aut accedere alienigenæ: Et mihi Deus ostendit neminem communem aut immundum dicere hominem.

29 Ideo et incontradicenter veni accersitus. Interrogo ergo, qua causa accersistis me?

30 Et Cornelius ait: A nudiusquarta die usque ad hanc horam eram jejunans, et nona hora orans in domo mea, et ecce vir stetit ante me in veste splendida,

31 Et ait: Corneli, exaudita est tua oratio, et eleemosynæ tuæ commemoratæ sunt in conspectu Dei.

32 Mitte ergo in Joppen, et accerse Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo Simonis coriarii juxta mare: qui adveniens loquetur tibi.

33 Ex eadem ergo misi ad te: tuque bene fecisti adveniens: Nunc ergo omnes nos coram Deo adsumus, audire omnia præcepta tibi à Deo.

34 Aperiens autem Petrus os, dixit: in veritate deprehendo quia non est personarum acceptor Deus:

35 Sed in omni gente timens eum, et operans justitiam, acceptus illi est.

36 Verbum quod misit filiis Israël, annuntians pacem per Jesum Christum: hic est omnium Dominus.

37 Vos scitis factum verbum

ῥήμα κατ' ἄλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρχάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης·

38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν ἐδεργῶν καὶ ἰώμονας πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ.

39 Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες πάντων, ὧν ἐποίησεν ἐν τῇ χώρῃ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

40 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι,

41 Οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκρεματούμενοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνετάγομεν καὶ συνεσίωμεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

42 Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρεῖν τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτυρεῖσθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν·

43 Ταῦτ' ἅπαντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεςιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.

45 Καὶ ἐξίστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχεται·

46 Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος·

47 Μήτις τὸ ὕδωρ κωλύσαι δύ-

per universam Judæam, inceptum à Galilæa, post baptismum quod prædicavit Joannes :

38 Jesum à Nazaret, ut unxit eum Deus Spiritu sancto et efficacia, qui pertransiit benefaciens et sanans omnes potestate oppressos à diabolo, quoniam Deus erat cum illo.

39 Et nos sumus testes omnium quæ fecit inque regione Judæorum et in Hierusalem : quem et occiderunt suspendentes in ligno.

40 Hunc Deus suscitavit tertia die, et dedit eum manifestum fieri :

41 Non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo, nobis, qui commanducavimus et combibimus ei, post resurrexisse eum ex mortuis.

42 Et præcepit nobis prædicare populo, et testificari quia ipse est ille definitus à Deo iudex vivorum et mortuorum.

43 Huic omnes Prophetæ testantur, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnem credentem in eum.

44 Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super omnes audientes verbum.

45 Et obstupuerunt qui ex circumcissione fideles quotquot comitati fuerant Petrum, quia et in gentes donum sancti Spiritus effusum est.

46 Audiebant enim illos loquentes linguis, et magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus :

47 Numquid aquam probi-

ναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, ὡς τινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον, καθὼς καὶ ἡμεῖς ;

48 Προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· τότε ἤρώτησαν αὐτὸν διαμείναι ἡμέρας τινάς.

Κεφ. ια'. 11.

1 **Η**κουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέχθησαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσόλυμα, διακρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,

3 Λέγοντες· Ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.

4 Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξέτιθετο αὐτοῖς καθέξις, λέγων·

5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος· καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευῆς τι ὡς ὀβήνη μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ,

6 Εἰς ἣν ἀσπίδας κειμένους· καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἔρπαστα, καὶ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ.

7 Ἦκουσα δὲ φωνῆς λογιώσης μοι· Ἀναστὰς Πέτρε, δύσον καὶ φάγε.

8 Ἐῖπον δέ· Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.

9 Ἀσπερίθη δὲ μοι φωνὴ ἐκ

bere potest quis, ad non baptizari hos, qui Spiritum sanctum acceperunt sicut et nos ?

48 Jussitque eos baptizari in nomine Domini Jesu. Tunc rogaverunt eum manere dies aliquot.

CAPUT XI.

1 **A**UDIERUNT autem Apostoli et fratres existentes apud Judæam, quoniam et Gentes receperunt verbum Dei.

2 Et quum ascendisset Petrus in Hierosolyma, disceptabant adversus illum qui ex circumcissione,

3 Dicentes : Quod ad viros præputium habentes ingressus es, et manducasti eis.

4 Incipiens autem Petrus, exponebat illis secundum ordinem, dicens :

5 Ego eram in civitate Joppe orans : et vidi in excessu mentis visionem, descendens vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initiis demissam ex cælo, et venit usque ad me :

6 In quod attendens considerabam, et vidi quadrupedia terre, et bestias, et reptilia, et volatilia cæli.

7 Audivi autem vocem dicentem mihi : Surgens Petre, occide et manduca.

8 Dixi autem : Nequaquam, Domine : quia omne commune aut immundum nunquam introivit in os meum.

9 Respondit autem mihi vox

δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἄ ὁ Θεὸς ἠκαθάρισε, σὺ μὴ κοῖνου.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς καὶ πάλιν ἀνεστράφη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.

11 Καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἡμεν, ἀνεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς μᾶς.

12 Εἶπε δὲ μοι τὸ πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός,

13 Ἀπήγγελλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ κλιόντα αὐτῷ· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετὰστειλε Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,

14 Ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

15 Ἐν δὲ τῷ ἀρχεῖσθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα ἐν ἁγίῳ ἐπ' αὐτούς, ὡς καὶ ἐπ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.

16 Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος Κυρίου, ὡς εἶπεν Ἰωάννης μὲν βεβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

17 Εἰ οὖν τὴν ἰσὴν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεός, ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ δὲ εἰς ἡμεν δυνατός καλεῖσθαι τὸν Θεόν;

18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἠσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ἄρα γὰρ καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς ἐνομένης ἐπὶ Στε-

ex secundo de cælo: Quæ Deus mundavit, tu ne commune dixeris.

10 Hoc autem factum est per ter: et rursus recepta sunt omnia in cælum.

11 Et ecce ex eadem tres viri astiterunt in domo in qua eram, missi à Cæsarea ad me.

12 Dixit autem mihi Spiritus simul ire illis, nihil ambigentem. Venerunt autem cum me et sex fratres isti, et ingressi sumus in domum viri.

13 Annuntiavitque nobis quomodo vidisset angelum in domo sua stantem et dicentem sibi: Mitte in Joppen viros, et accerse Simonem cognominatum Petrum,

14 Qui loquetur verba ad te, in quibus salvus eris tu, et universa domus tua.

15 In vero incipere me loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut et super nos in initio.

16 Recordatus sum autem verbi Domini, sicut dicebat: Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini in Spiritu sancto.

17 Si ergo par donum dedit illis Deus, sicut et nobis, creditibus in Dominum Jesum Christum, ego autem quis eram potens prohibere Deum?

18 Audientes autem hæc, tacuerunt, et glorificaverunt Deum, dicentes: Nempe et gentibus Deus pœnitentiam dedit ad vitam.

19 Illi quidem igitur dispersi à tribulatione facta in Ste-

πάνω, διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδεὶν λαλῆντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους.

20 Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνοῦστας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μεσ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Κύριον.

22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διαλεθῆν ἕως Ἀντιοχείας·

23 Ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ·

24 Ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ Κυρίῳ.

25 Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον· καὶ εὗρων αὐτὸν, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν.

26 Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανὸν, χρηματίζουσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητάς, Χριστιανοὺς.

27 Ἐν ταῖταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν.

28 Ἀναστὰς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ὄνοματι Ἀγαθός, ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἔστεις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος.

phano, perambulaverunt usque ad Phœnicem et Cyprum et Antiochiam, nemini loquentes verbum si non solum Judæis.

20 Erant autem quidam ex eis viri Cyprii et Cyrenæi, qui introeuntes in Antiochiam, loquebantur ad Hellenistas, euangelizantes Dominum Jesum.

21 Et erat manus Domini cum eis ad sanandum eos : multusque numerus credens conversus est ad Dominum.

22 Auditus est autem sermo ad aures ecclesiæ quæ in Hierosolymis super istis : et miserunt Barnabam venire usque Antiochiam.

23 Qui adveniens et videns gratiam Dei, gavisus est : et hortabatur omnes proposito cordis permanere Domino :

24 Quia erat vir bonus et plenus Spiritu sancto et fide Et apposita est turba multa Domino.

25 Profectus est autem in Tarsum Barnabas requirere Saulum : Et inveniens eum duxit eum in Antiochiam.

26 Factum est autem eos annum totum convenire in ecclesia, et docere turbam multam, appellarique primum in Antiochia discipulos Christianos.

27 In his autem diebus descenderunt ab Hierosolymis Prophetæ in Antiochiam.

28 Surgens autem unus ex eis nomine Agabus, significabat per Spiritum, famem magnam futuram in universam habitatam, quæ et facta est sub Claudio Cæsare.

29 Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς ηυ-
πορεῖτέ τις, ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν
εἰς διακονίαν ἡμῶν τοῖς κατακοῦ-
σιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·

30 Ὁ καὶ ἐποίησαν, ἀποστεί-
λαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ
χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Κ**ΑΤ' ἐπιπὼν δὲ τὸν καιρὸν
ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βα-
σιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς
τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας·

2 Ἀνεῖλε δὲ Ἰακώβον τὸν ἀδελ-
φὸν Ἰωάννου, μαχαίρα·

3 Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστὸν ἐστὶ τοῖς
Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ
Πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύ-
μων·

4 Ὅν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυ-
λακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετρα-
δίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν,
βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγα-
γεῖν αὐτὸν ἐν λαῷ.

5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο
ἐν τῇ φυλακῇ· προσεχὴ δὲ ἦν ἐκ-
τενῆς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας
πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ἤμελλεν αὐτὸν προ-
άγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ
ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο
στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσει δυοῖ,
φύλακός τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν
τὴν φυλακὴν·

7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου
ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ
οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν
τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων.
Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ ἐξέπεσον
αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν·

8 Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐ-
τὸν· Περιζῶσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ
σανδάλια σου. Ἐβίβησε δὲ οὕτω,

29 At discipulorum prout
bene agebat quis, decreverunt
singuli eorum in ministerium
mittere habitantibus in Judea
fratribus.

30 Quod et fecerunt, mit-
tentes ad seniores per manum
Barnabæ et Sauli.

CAPUT XII.

1 **P**ER illud autem tempus
injecit Herodes rex ma-
nus male tractare quosdam de
ecclesia.

2 Occidit autem Jacobum
fratrem Joannis, gladio.

3 Et videns quod gratum est
Judæis, apposuit apprehendere
et Petrum : Erant autem dies
azymorum :

4 Quem etprehendens misit
in custodiam, tradens quatuor
quaternionibus militum custo-
dire eum : volens post Pascha
producere eum populo.

5 Ille quidem igitur Petrus
servabatur in custodia : Oratio
autem erat assidua facta ab ec-
clesia ad Deum pro eo.

6 Quum autem futurus esset
producere eum Herodes, nocte
illa erat Petrus dormiens inter
duos milites, victus catenis
duabus, custodesque ante osti-
um servabant custodiam.

7 Et ecce angelus Domini
adstitit, et lumen refulsit in
carcere : pulsans autem latus
Petri, excitavit eum, dicens
Surge in celeritate. Et cecide-
runt ejus catenæ de manibus.

8 Dixitque angelus ad eum :
Præcingere, et subliga sandalia
tua. Fecit autem sic. Et dixit

και λεγει αυτω· Περιβαλου το ιματιον σου, και ακολουθει μοι.

9 Και εξελθων ηκολουθει αυτω, και ουκ ηδει οτι αληθες εστι το γινομενον δια του αγγελου· εδωκει δε δραμα βλεπειν.

10 Διελθόντες δε πρώτην φυλακην και δευτέρα, ηλθον επι την κύλην την σιδηράν, την φέρουσαν εις την πόλιν, ητις αυτομάτη ανοιχθη αυτοις· και εξελθόντες προηλθον βύμην μίαν, και εὐθέως απήσθη ο αγγελος απ' αυτου.

11 Και ο Πέτρος γεόμενος εν εαυτω, ειπε· Νυν αιδα αληθως οτι εξαπέστειλε Κύριος τον αγγελον αυτου, και εξείλετό με εκ χειρός 'Ηρώδου, και πάσης της προσδοκίας του λαου των 'Ιουδαιων.

12 Συνιδών τε ηλθεν επι την οικίαν Μαρίας της μητρός 'Ιωάννου, του επικαλουμένου Μάρκου, ου ησαν ικανοι συνηθοισμένοι και προσευχόμενοι.

13 Κρούσαντος δε του Πέτρου την θύραν του πυλῶνος, προσήθε παιδίσκη υπακουσαι, ονοματι 'Ρόδη·

14 Και επιγνοῦσα την φωνην του Πέτρου, απο της χαρῆς ουκ ηνοιξε τον πυλῶνα, εισδραμουσα δε απήγγειλεν εστῆναι τον Πέτρον προ του πυλῶνος·

15 Οι δε προς αυτην ειπον· Μαίνη· 'Η δε διίσχυριζετο ούτως εχειν· οι δε ελεγον· 'Ο αγγελος αυτου εστιν.

16 'Ο δε Πέτρος επέμνε κρούων· ανοίξαντες δε ειδον αυτον, και εξῆστησαν.

17 Κατασείσας δε αυτοις τη χειρι σιγαῶν, διηγήσατο αυτοις πως ο Κύριος αυτον εξήγαγεν εκ της φυλακῆς· ειπε δε· 'Απαγγείλατε 'Ιακώβω και τοις αδελφοις ταυτα.

illi : Circumda vestimentum, et sequere me.

9 Et exiens sequebatur eum, et nesciebat quia verum est factum per angelum : existimabat autem visum videre.

10 Transeuntes autem primam custodiam et secundam, venerunt ad civitatem, quæ spontanea aperta est eis : Et exeuntes processerunt virum unum : et continuo discessit angelus ab eo.

11 Et Petrus factus in seipso, dixit : Nunc scio vere quia emisit Dominus angelum suum, et eripuit me de manu Herodis, et omni expectatione plebis Judæorum.

12 Consideransque venit ad domum Mariæ matris Joannis, cognominati Marci, ubi erant multi congregati fratres et orantes.

13 Pulsante autem Petro ostium vestibuli, processit puella subauscultare, nomine Rhode

14 Et agnoscens vocem Petri, præ gaudio non aperuit vestibulum, introcurrens autem nuntiavit stare Petrum ante vestibulum.

15 Illi autem ad eam dixerunt : Insanis. Illa autem affirmabat sic habere. Illi autem dicebant : Angelus ejus est.

16 At Petrus perseverabat pulsans : Aperientes autem viderunt eum, et obstupuerunt.

17 Annuens autem eis manu tacere, narravit eis quomodo Dominus eum eduxisset de custodia : dixit autem : Annuntiate Jacobo et fratribus hæc.

Και ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάρραχος οὐχ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, εἰ ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὐρῶν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν.

20 Ἦν δὲ Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλάστων τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτύνου τοῦ βασιλέως, ἤτοιόντο εἰρήνην διὰ τὸ εὐφρασθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.

21 Ταχῆ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτοὺς.

22 Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνή, καὶ οὐκ ἀνθρώπου.

23 Παραχρήμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνδ' ὧν οὐκ ἴδωκε τὴν δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γινόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤυξανε καὶ ἐπληθύνετο.

25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς Ἀντιόχειαν, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Ἦ**σαν δὲ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ,τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μανανὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦ σύντροφος, καὶ Σαῦλος.

Et egressus abiit in alium locum.

18 Facta autem die erat turbatio non parva in militibus, quidnam Petrus factus esset.

19 Herodes autem requirens eum, et non inveniens, inquirens custodes, jussit ad supplicium trahi: et descendens à Judæa in Cæsaream, commoratus est.

20 Erat autem Herodes iratus Tyriis et Sidoniis. Uno animo autem advenerunt ad eum, et persuadentes Blastum, qui super cubiculum regis, postulabant pacem, propter ali ipsorum regionem à regia.

21 Statuto autem die Herodes vestitus vestem regiam, et sedens pro tribunali, concionabatur ad eos.

22 At populus acclamabat: Vox Dei, et non hominis.

23 Confestim autem percussit eum angelus Domini, pro quibus non dedisset gloriam Deo: et factus vermibus corrosus exspiravit:

24 At verbum Dei crescebat et multiplicabatur.

25 Barnabas autem et Saulus reversi sunt ex Hierusalem implentes ministerium, simul assumentes et Joannem cognominatum Marcum.

CAPUT XIII.

1 **Ἔ**rant autem quidam in Antiochia apud existentem ecclesiam prophetæ et doctores, Barnabasque et Simon vocatus Niger, et Lucius Cyrenæus, Manahenque Herodis Tetrarchæ coëducatus, et Saulus.

2 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστεύοντων, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν τε Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.

3 Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

4 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατήλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκείθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον.

5 Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, καθήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων. Εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.

6 Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρον τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαρ-ἰησοῦς,

7 Ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ· οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·

8 Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος· οὗτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθύπαλον ἀπὸ τῆς πίστεως.

9 Σαῦλος δὲ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, καὶ ἀτεινῶν εἰς αὐτόν,

10 Εἶπεν· Ὁ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης βλαδιουργίας, υἱὸς διαβόλου, ἐχθρὸς πάσης δικαιοσύνης, οὐ καύση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας·

11 Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ τοῦ Κυρίου ἐπὶ σέ· καὶ εἶση τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς.

2 Ministrantibus autem illis Domino et jejunantibus, dixit Spiritus sanctus: Segregate mihi Barnabamque et Saulum in opus quod advocavi eos.

3 Tunc jejunantes et precati, et imponentes manus eis, dimiserunt.

4 Hi quidem emissi à Spiritu sancto, descenderunt in Seleuciam, illincque abnavigaverunt in Cyprum.

5 Et facti in Salamina, annuntiabant verbum Dei in synagogis Judæorum: Habebant autem et Joannem ministrum.

6 Peragrantes autem insulam usque ad Paphum, invenerunt quendam magum pseudoprophetam Judæum, cui nomen Bar-jesus,

7 Qui erat cum Proconsule Sergio Paulo, viro prudente: Hic advocans Barnabam et Saulum, expetebat audire verbum Dei.

8 Resistebat autem illis Elymas magus, sic enim interpretatur nomen ejus, quærens avertere Proconsulem à fide.

9 Saulus autem, qui et Paulus, repletus Spiritu sancto, et intendens in eum,

10 Dixit: O plene omni dolo et omni maleficientia, fili diaboli, inimice omnis justitiæ, non cessabis pervertere vias Domini rectas?

11 Et nunc ecce manus Domini super te: et eris cæcus, non videns solem usque ad tempus. Confestim autem cecidit in eum caligo et tenebræ: et circumiens quærebat manuconductores.

12 Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός, ἐπίστευσεν, ἐκπλασσύμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

13 Αναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερσόλυμα.

14 Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.

15 Μετὰ δὲ τῶν ἀνάγνωσι τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἐστὶ λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε.

16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ καλασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν· Ἄνδρες Ἰσραηλίται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεοῦ, ἀκούσατε.

17 Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ, ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὑψώσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς·

18 Καὶ ὡς τεσσαρακονάετη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ·

19 Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναάν, κατεκληροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν·

20 Καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἑτασί τετρακοσίων καὶ πενήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.

21 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν, ὁ Θεὸς τὸν Σαουλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔστη τεσσαράκοντα·

22 Καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ, εἰς βασι-

12 Tunc videns Proconsul factum, credidit percussus super doctrina Domini.

13 Profecti autem à Papho qui circa Paulum, venerunt in Pergem Pamphyliae : Joannes autem diacedens ab eis, reversus est in Hierosolyma.

14 Illi vero pertranseuntes à Perge venerunt in Antiochiam Pisidiæ, et ingressi in synagogam die Sabbatorum, sederunt.

15 Post autem lectionem Legis et Prophetarum, miserunt principes synagogæ ad eos, dicentes : Viri fratres, si est sermo in vobis exhortationis ad plebem, dicite.

16 Surgens autem Paulus, et silentium indicens manu, ait : Viri Israëlita, et timentes Deum, audite.

17 Deus populi hujus Israël elegit patres nostros, et populum exaltavit in terra Ægypto, et cum brachio excelso eduxit eos ex ea.

18 Et quasi quadraginta annorum tempus mores sustinuit eorum in deserto ;

19 Et delens gentes septem in terra Chanaan, sorte distribuit eis terram eorum.

20 Et post hæc quasi annis quadringentis et quinquaginta dedit Judices, usque ad Samuel Prophetam.

21 Et exinde postulaverunt regem : et dedit illis Deus Saul filium Cis, virum de tribu Benjamin, annos quadraginta.

22 Et amovens eum, excitavit illis David in regem : cui e-

λέα, ᾧ κὶ εἶπε μαρτυρήσας· “Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσοῦ, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.”

23 Τοῦτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ’ ἐπαγγελίαν ἤγειρε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν,

24 Προκηρῦξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ.

25 Ὡς δὲ ἐπλήρωσεν ὁ Ἰωάννης τὸν ὄρον, ἔλεγεν· Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ, ἀλλ’ ἰδοὺ, ἔρχεται μετ’ ἡμῶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος εἶναι ὑποδηματῶν ποδῶν λύσαι.

26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ἡμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη.

27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρινάμενοι, ἐπλήρωσαν,

28 Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ᾐτήσαντο Πιλάτου ἀναρθεῖν αὐτόν.

29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον·

30 Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

31 Ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναγαγῶσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἰερουσαλὴμ, οἵτινες εἰσὶ μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελίζομεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν·

dixit testatus : Inveni David filium Jesse, virum secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas.

23 Hujus Deus à semine secundum promissionem excitavit Israëlī Salvatorem Jesum :

24 Prædicante Joanne ante faciem adventus ejus baptismum pœnitentiæ omni populo Israël.

25 Quum autem impleret Joannes cursum, dicebat : Quem me arbitramini esse ? non sum ego : sed ecce venit post me, cujus non sum dignus calceamenta pedum solvere.

26 Viri fratres, filii generis Abraham, et qui in vobis timentes Deum, vobis verbum salutis hujus missum est.

27 Nam habitantes in Hierusalem et principes eorum, hunc ignorantes, et voces Prophetarum per omne Sabbatum lectas, judicantes, impleverunt·

28 Et nullam causam mortis invenientes, petierunt Pilatum interfici eum.

29 Ut autem consummarunt omnia de eo scripta, detrahentes à ligno posuerunt in monumentum.

30 At Deus excitavit eum ex mortuis.

31 Qui visus est per dies multos simul ascendentibus cum eo de Galilæa in Hierusalem : qui sunt testes ejus ad plebem.

32 Et nos vobis annuntiamus illam ad patres repromissionem factam, Quoniam hanc Deus adimplevit natis eorum nobis, resuscitans Jesum·

33 Ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγρασται· “Υἱὸς μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.”

34 Ὅτι δὲ ἀνίστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν· “Ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὄσια Δαβὶδ τὰ ἁγιά.”

35 Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· “Οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σε ἰδοῖν διαφθοράν.”

36 Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδία γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προσετίθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν·

37 Ὅν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν.

38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄψεις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεσθαι,

39 Καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται.

40 Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·

41 “Ἴδετε οἱ καταφρονῆται, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.”

42 Ἐξείοντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα.

43 Αὐθισθῆς δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς, ἐπειθον αὐτοὺς ἰαμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ

33 Sicut et in Psalmo secundo scriptum est : Filius meus es tu, ego hodie genui te.

34 Quod autem resuscitavit eum ex mortuis, non amplius futurum reverti in corruptionem, ita dixit : Quia dabo vobis sancta David fidelia.

35 Ideoque in alio dicit : Non dabis sanctum tuum videre corruptionem.

36 David quidem enim propria generatione administrans Dei voluntati, dormivit, et depositus est ad patres suos, et vidit corruptionem.

37 Quem vero Deus suscitavit, non vidit corruptionem.

38 Notum igitur sit vobis, viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annuntiatur :

39 Et ab omnibus quibus non potuistis in Lege Mosi justificari, in hoc omnis credens justificatur.

40 Videte ergo ne superveniat in vos dictum in Prophetis :

41 Videte contemptores, et admiramini, et evanescite : quia opus ego operor in diebus vestris, cui non credetis, si quis enarraverit vobis.

42 Exeuntibus autem illis ex synagoga Judæorum, rogarunt gentes in sequens Sabbatum narrari sibi hæc verba.

43 Soluta autem synagoga, sequuti sunt multi Judæorum et colentium Deum proselytorum Paulum et Barnabam : qui ad loquentes eos, suadebant eis permanere gratiæ Dei.

44 Ipso autem veniente sub-

σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες.

46 Παρῆρσιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, εἶπον· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθείσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.

47 Οὕτω γὰρ ἐπέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος· “Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἑσχατοῦ τῆς γῆς.”

48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· καὶ πιστεύσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζῶνι αἰώνιον.

49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι’ ὅλης τῆς χώρας·

50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παράτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγυριαν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

51 Οἱ δὲ ἐκλιναζάμενοι τὸν κενιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ’ αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.

52 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

Κεφ. ιδ'. 14.

1. **E**Γένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων,

bato pene universa civitas con- venit audire verbum Dei.

45 Videntes autem Judæi turbas, repleti sunt zelo, et contradicebant à Paulo dictis, contradicentes et blasphemantes.

46 Libertate usi vero Paulus et Barnabas, dixerunt: Vobis erat necessarium primum dici verbum Dei: quandoquidem vero repellitis illud, et non dignos judicatis vos ipsos æternæ vitæ, ecce, convertimur ad Gentes.

47 Sic enim præcepit nobis Dominus: Posui te in lucem Gentium, ad existendum te in salutem usque ad extremum terræ.

48 Audientes autem Gentes gavisæ sunt, et glorificabant verbum Domini, et crediderunt quotquot erant ordinati: ad vitam æternam.

49 Perferebatur autem verbum Domini per universam regionem.

50 At Judæi concitaverunt: religiosas mulieres et honestas et primos civitatis, et excitaverunt persecutionem in Paulum et Barnabam, et ejecerunt eos de finibus suis.

51 Illi vero excutientes pulverem pedum suorum in eos, venerunt in Iconium.

52 At discipuli replebantur gaudio et Spiritu sancto

CAPUT XIV.

1 **F**ACTUM est autem in Iconio juxta illud ipsum introire eos in synagogam Ju-

καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε εἰσευῆσαι
'Ιουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ
πλῆθος·

2 Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι
ἐπέγηγον καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυ-
χὰς τῶν ἰδῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.

3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέ-
τριψαν σαβηραζόμενοι ἐπὶ τῷ
Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς
χάριτος αὐτοῦ, δίδόντι σημεῖα καὶ
τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χαρῶν
αὐτῶν·

4 Ἐσχιάθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς
πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς
Ἰουδαίαις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀπεστό-
λοις.

5 Ἦς δὲ ἐγένετο ὀργὴ τῶν ἰδῶν
τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν
αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι
αὐτούς,

6 Συνδόντες κατέφυγον εἰς τὰς
πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν
καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περιχώρον,

7 Καὶ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.

8 Καὶ τις ἀνὴρ ἐν Λύστραις
ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χω-
λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑψί-
μων, ὃς οὐδέποτε περιεστράφη·

9 Οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λα-
λοῦντος· ἔς ἀκουσάσας αὐτῷ, καὶ
ἰδῶν ὅτι εἰσὶν ἔχει τοῦ σωθῆναι,

10 Εἶπε μεγάλη τῇ φωνῇ·
'Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ἰσθός·
καὶ ἦλλετο, καὶ περιεστράφη.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίη-
σεν ὁ Παῦλος, ἐπέστησαν τὴν φωνὴν
αὐτῶν, Λυκαονιστὶ λέγοντες· Οἱ
θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβη-
σαν πρὸς ἡμᾶς·

12 Ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρ-
νάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἐρ-

dæorum, et loqui ita ut crederet
Judæorumque et Græcorum
multa multitudo.

2 At increduli Judæi susci-
taverunt et male affectas reddi-
derunt animas Gentium adver-
sus fratres.

3 Multo quidem igitur tem-
pore demorati sunt libere lo-
quentes in Domino testante
verbo gratiæ suæ, et dante
signa et prodigia fieri per ma-
nus eorum.

4 Divisa est autem multitu-
do civitatis : et hi quidem
erant cum Judæis, hi vero cum
Apostolis.

5 Ut autem factus est impe-
tus Gentiumque et Judæorum
cum principibus suis, injuriari
et lapidare eos,

6 Intelligentes confugerunt
ad civitates Lycaoniæ, Lystram
et Derben, et circum regionem.

7 Et ibi erant evangelizan-
tes.

8 Et quidam vir in Lystriis
impotens pedibus sedebat, clau-
dus ex utero matris suæ subsis-
tens, qui nunquam ambulaverat.

9 Hic audivit Paulum lo-
quentem : qui intuitus eum, et
videns quia fidem haberet ad
salvum fieri,

10 Dixit magna voce, Surge
super pedes tuos rectus. Et
exiliebat et ambulabat.

11 At turbæ videntes quod
fecerat Paulus, levaverunt vo-
cem suam, Lycaonice dicentes
Dii similitati hominibus descen-
derunt ad nos.

12 Vocabantque quidem Bar-
nabam, Jovem at Paulum,

μῆν· δευτεῖρά αὐτοῦ ἦν ὁ ἠγούμενος τοῦ λόγου.

13 Ὁ δὲ Ἰσραὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στήμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐπέβηκε, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύσειν·

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαῆρξάντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κρᾶζοντες,

15 Καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιῶτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιωθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέψαν ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,

16 Ὃς ἐν ταῖς παρελημέβαις γενεαῖς εἶσε πάντα τὰ ἔθνη περιεσεῖν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·

17 Καὶ τοι γε οὐκ ἀράργουσαν ἑαυτὸν ἀφήκεν, ἀγαθοποιῶν, οὐρανὸν ἡμῖν ὑετοῦς ὁδοῦς καὶ καιροῦς καρποφόρου, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.

18 Καὶ ταῦτα λέγοντες, μάλιστα κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύσειν αὐτοῖς.

19 Ἐπήλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν εὐδάναι.

20 Κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.

21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοῦς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν·

Mercurium: quoniam ipse erat dux verbi.

13 At sacerdos Jovis exis-tentis ante civitatem eorum, tauros et cernenas ad portas adferens, cum turbis volebat sacrificare.

14 Audientes autem Apostoli, Barnabas et Paulus, dirumpentes pallia sua, insiluerunt in turbam, clamantes,

15 Et dicentes: Viri, quid hæc facitis? et nos similiter patibiles sumus vobis homines, annuntiantes vobis ab his vanis converti ad Deum vivum, qui fecit cælum et terram, et mare, et omnia quæ in eis.

16 Qui in præteritis generationibus dimisit omnes Gentes ingredi vias suas.

17 Quemquam nos intestatum semetipsum reliquit, benefaciens, cælitus nobis pluvias dans et tempora fructifera, implens cibo et lætitia corda nostra.

18 Et hæc dicentes, vix sedaverunt turbas ad non sacrificandum sibi.

19 Supervenerunt autem ab Antiochia et Iconio Judæi, et suadentes turbis, et lapidantes Paulum, traxerunt extra civitatem, æstimantes eum mortuum esse.

20 Circumdantibus autem eum discipulis, surgens intravit in civitatem, et postridie exiit cum Barnaba in Derben.

21 Euangelizantesque civitatem illam, et docentes multos, reversi sunt in Lystram et Iconium et Antiochiam.

22 Ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἑμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων ὀδεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

23 Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς τὸ πεισθεύκωσαν.

24 Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς Παμφυλίαν.

25 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν.

26 Κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν παραδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπέληρσαν.

27 Παραγονόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνηγγεῖλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.

28 Διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Κ**ΑΙ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς· Ὅτι εἰὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ Ἰσραὴλ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.

2 Γενομένης οὖν στάσεως καὶ συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλήμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

3 Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκοινηγούμενοι

22 Confirmantes animas discipulorum, exhortantes permanere in fide, et quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

23 Ordinantes autem illis presbyteros per ecclesiam, precati cum jejunationibus, commendaverunt eos Domino in quem crediderunt.

24 Et transeuntes Pisidiam, venerunt in Pamphyliam.

25 Et loquentes in Perge verbum, descenderunt in Attaliam.

26 Et inde abnavigaverunt in Antiochiam, unde erant traditi gratiæ Dei in opus, quod compleverunt.

27 Advenientes autem et congregantes ecclesiam, annuntiaverunt quanta fecisset Deus cum illis, et quia aperuisset Gentibus ostium fidei.

28 Morati sunt autem illic tempus non modicum cum discipulis.

CAPUT XV.

1 **ET** quidam descendentes de Judæa, docebant fratres : Quia si non circumcidamini more Moysis, non potestis salvari.

2 Facta ergo seditione et disceptatione non exigua Paulo et Barnabæ adversus illos, statuerunt ascendere Paulum et Barnabam, et quosdam alios ex illis ad Apostolos et presbyctros in Hierusalem, de quæstione hac.

3 Illi quidem ergo deducti ab ecclesia, pertransibant Phœnicen, et Samariam, narrantes

την διαστροφην τῶν ἔθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.

4 Παραγινόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.

5 Ἐξανέστησαν δὲ εἰς τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν φαρισαίων, πιστευούσους, λέγοντες· Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωυσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.

7 Πολλῆς δὲ συζητήσεως γενόμενης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς εἰσίστασθε ὅτι ἀπ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.

8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν·

9 Καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, ἐπὶ πίστει καὶ ἐαρισίας τὰς καρδίας αὐτῶν.

10 Νῦν οὖν τί περιάξετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστευομὸν σωθῆναι, καθ' ὃν ἐρόπον κἀκείνοι.

12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.

13 Μετὰ δὲ τὸ σιγήσαι αὐτούς,

conversionem Gentium . et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus.

4 Advenientes autem in Hierusalem, suscepti sunt ab Ecclesia et Apostolis, et senioribus, annuntiaveruntque quanta Deus fecisset cum illis.

5 Exsurrexerunt autem quidam de hæresj Phariseorum credentes, dicentes: Quia oportet circumcidere eos, præcipereque servare legem Moysis.

6 Congregati sunt autem Apostoli et seniores videre de verbo hoc.

7 Multa autem conquisitione facta, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos scitis quoniam à diebus antiquis Deus in nobis elegit per os meum audire Gentes verbum Evangelii, et credere.

8 Et corda noscens Deus testatus est eis, dans illis Spiritum sanctum, sicut et nobis:

9 Et nihil discevit inter nosque et illos, fide purificans corda eorum.

10 Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum super cervicem discipulorum, quod neque patres nostri neque nos potuimus portare?

11 Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum et illi.

12 Tacuit autem omnis multitudo, et audiebant Barnabam et Paulum narrantes, quanta fecisset Deus signa et prodigia in Gentibus per eos.

13 Post autem tacere eos,

ἀποκριθὴ Ἰάκωβος, λέγων Ἐν ὄψει ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου.

14 Συμῶν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἕνι ὀνόματι αὐτοῦ,

15 Καὶ οὕτω συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

16 Ὑποκαταστήσω ἐν ἁγίῳ Δαβὶδ τὴν σκηνωσίαν, καὶ ἐὰν κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν,

17 Ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατὰλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οἷς ἐκτελέσθηαι τὸ ὄνομα μου ἐπ' αὐτούς· λέγει Κύριος ὁ σκῶν ταῦτα πάντα.

18 Γνωστὰ δὲ τῷ αἰώνῳ ἔσθι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν βαπτισθέντων ἕνι τῷ Θεῷ,

20 Ἀλλὰ ἐπιστρέψαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τοῦ εἰδωλίου, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τοῦ ἀνικτοῦ, καὶ τοῦ αἵματος·

21 Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοῖς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἵναι ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἴδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν ἀπέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν, σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβῃ· Ἰούδαν τὸν ἰσραηλιτὴν Βαρσαβῶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἰν τοῖς ἀδελφοῖς·

23 Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τὰς εἰρήσεις· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν

respondit Jacobus, dicens: Viri fratres, audite me.

14 Simeon narravit quemadmodum primum Deus respexit sumere ex Gentibus populum in nomine suo.

15 Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scriptum est :

16 Post hæc revertar, et reædificabo tabernaculum David collapsum, et diruta ejus reædificabo, et erigam illud :

17 Ut requirant cæteri hominum Dominum, et omnes Gentes super quas invocatum est nomen meum super eos : dicit Dominus faciens hæc omnia.

18 Nota à seculo sunt Deo omnia opera ejus.

19 Ideo ego judico non obturbari ex Gentibus conversos ad Deum :

20 Sed mittere eis ad abstinendum à contaminationibus simulachrorum et fornicatione et suffocato et sanguine.

21 Moyses enim ex generationibus antiquis per civitatem prædicantes eum habet, in synagogis per omne sabbatum lectus.

22 Tunc visum est Apostolis, et senioribus cum omni ecclesia, electos viros ex eis mittere cum Paulo et Barnaba in Antiochiam, Judam cognominatum Barsabam, et Silam, viros ductores in fratribus :

23 Scribentes per manus eorum hæc : Apostoli, et seniores et fratres, his qui apud Antio-

Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.

24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασχευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστείλαμεθα,

25 Ἐδοξεν ἡμῖν γονομένοις ἑπιθυμαδῶν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας τέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβῃ καὶ Παύλῳ,

26 Ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ἰνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

27 Ἀπεστάλαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

28 Ἐδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλεον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βῆρος πλὴν τῶν ἐπιταγῶν τούτων,

29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, καὶ σνικιῶ, καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διαληροῦντες ταυτοὺς, εὖ πράξετε. Ἐξήλωθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.

31 Ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει·

32 Ἰούδας δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεισαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπιστήριξαν.

33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελθῆσαν μετ' εὐφροσύνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους·

34 Ἐδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διεπίθων ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες

chiam, et Syriam, et Ciliciam fratribus qui ex Gentibus, gaudere.

24 Quandoquidem audivimus quia quidam ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis, labefactantes animas vestras, dicentes circumcidi, et servare legem, quibus non mandavimus :

25 Visum est nobis factis concorditer, electos viros mittere ad vos, cum dilectis nostris Barnaba et Paulo,

26 Hominibus tradentibus animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi.

27 Misimus ergo Judam et Silam, et eos per sermonem annuntiantes eadem.

28 Visum est enim sancto Spiritui et nobis, nihil amplius imponere vobis onus, quam necessarium horum :

29 Abstinerere immolatis simulachrorum et sanguine et suffocato et fornicatione : ex quibus custodientes vos ipsos, bene agetis. Valet.

30 Illi quidem ergo dimissi, venerunt in Antiochiam, et congregantes multitudinem tradiderunt epistolam.

31 Legentes autem, gavisii sunt super cohortatione.

32 Judasque et Silas, et ipsi prophetæ existentes, per sermonem multum exhortati sunt fratres, et confirmaverunt.

33 Facientes autem tempus, dimissi sunt cum pace à fratribus ad Apostolos.

34 Visum est autem Silæ remanere ibi.

35 Paulus autem et Barnabas demorabantur in Antiochia,

και ευαγγελιζόμενοι, μετὰ και ἑτέ-
ρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

36 Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπε
Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· Ἐπισ-
τρέφαντες δὴ καταβήμεθα τοὺς
ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν,
ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον
τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.

37 Βαρνάβας δὲ θέουλεύσατο
συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην τὸν
καλούμενον Μάρκον·

38 Παῦλος δὲ ἤξίου, τὸν ἀποσ-
τάνα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας,
καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ
ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον.

39 Ἐγένετο οὖν παραξυσμὸς,
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ'
ἀλλήλων· τὸν τε Βαρνάβαν παρα-
λαβόντα τὸν Μάρκον, ἐκπεῦσαι
εἰς Κύπρον·

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεγόμενος
Σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθείς τῇ χά-
ριτι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ
Κιλικίαν, καταστηρίζων τὰς ἐκκλη-
σίας.

Κεφ. ις. 16.

1 **Κ**ατήνησε δὲ εἰς Δέρβην καὶ
Λύστραν· καὶ ἰδοὺ μαθη-
τὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος,
υἱὸς γυναικὸς σινοῦ Ἰουδαίας πιστοῦ,
πατρὸς δὲ Ἑλλήνος,

2 Ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν
Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν·

3 Τοῦτον ἐβέλησεν ὁ Παῦλος
σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λαβὼν πε-
ριέτμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους
τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκεῖνοις·
ᾄδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα
αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

docentes et euangelizantes cum
et aliis pluribus verbum Do-
mini.

36 Post autem aliquot dies
dixit Paulus ad Barnabam : Re-
vertentes visitemus fratres nos-
tros per omnem civitatem, in
quibus annuntiavimus verbum
Domini, quomodo habent.

37 Barnabas autem consuluit
coassumere Joannem vocatum
Marcum :

38 Paulus autem ducebat,
illum absistentem ab eis de
Pamphylia, et non coeuntem
eis in opus, non coassumere
hunc.

39 Facta est ergo irritatio,
ita ut abscedere eos ab invi-
cem : ipsumque Barnabam as-
sumentem Marcum enavigare
in Cyprum.

40 Paulus vero eligens Si-
lam abiit, traditus gratiæ Dei à
fratribus.

41 Perambulabat autem Sy-
riam et Ciliciam, confirmans
ecclesias.

CAPUT XVI.

1 **P**ERVENIT autem in Der-
ben et Lystram : et ecce
discipulus quidam erat ibi, no-
mine Timotheus, filius mulie-
ris cujusdam Judææ fidelis,
patris autem Græci ;

2 Qui testimonio probabatur
ab his qui in Lystris et Iconio
fratribus.

3 Hunc voluit Paulus cum
se proficisci : et assumens cir-
cumcidit eum propter Judæos
existentes in locis illis : scie-
bant enim omnes patrem ejus
quod Græcus erat.

4 Ὡς δὲ ἀπεπησύνθη τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκρυμμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκατησίου ἡστέροῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

6 Διαελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

7 Ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπειράζον κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα.

8 Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

9 Καὶ ὄραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ· Ἄνθρωπος τις ἦν Μακεδὼν ἡστέως παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.

10 Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐξήρτησάμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμῶς ὁ Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην· τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν·

12 Ἐκεῖθεν τε εἰς Φιλίππους, ἧτις ἐστὶ πρώτη τῆς κορίνης τῆς Μακεδονίας πόλις, κολώνια. Ἡμεῖς δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς·

13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ πύλας, οὗ ὀνομαζέσθαι προσευχὴ εἶναι· καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν τοῖς συνελθούσας γυναῖξιν.

14 Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφύρα πωλῶσα, πόλεως Θυατείρων,

4 Quum autem pertransirent civitates, tradebant eis custodire dogmata iudicata ab Apostolis et senioribus qui in Hierusalem.

5 Ipsæ quidem ergo ecclesiæ confirmabantur fide, et abundabant numero per diem.

6 Transeuntes autem Phrygiam et Galaticam regionem, vetiti sunt à sancto Spiritu loqui verbum in Asia,

7 Venientes versus Mysiam, tentabant versus Bithyniam ire: et non permisit eos Spiritus.

8 Prætereuntes autem Mysiam, descenderunt in Troadem.

9 Et visio per noctem conspecta est Paulo: Vir quidam erat Macedo stans deprecans eum, et dicens: Transiens in Macedoniam adjuva nos.

10 Ut autem visum vidit, statim quæssivimus proficisci in Macedoniam, colligentes quod vocasset nos Dominus euangelizare eis.

11 Prævecti ergo à Troado, recta cucurrimus in Samothraciam, et sequenti in Neapolim

12 Indeque in Philippes, quæ est prima partis Macedoniæ civitas, Colonia. eramus autem in hac urbe versantes dies aliquot.

13 Ipsaque die sabbatorum egressi sumus extra urbem juxta flumen, ubi solebat oratio esse: et sedentes loquebamur convenientibus mulieribus.

14 Et quædam mulier nomine Lydia purpuræ venditrix

πυθωμένη τὸν Θεόν, ἤκουσεν ἡς ὁ Κύριος ἀτήνοξε τὴν καρδίαν, προσέχων τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.

15 Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεισε, λέγουσα· Εἰ κερικαλέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντως εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν, παιδίσκη τινα ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος, ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἧτις ἐργασίαν πολλὴν παρείχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μενετυομένη.

17 Αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἐκραζε λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

18 Τοῦτο δε θεοῖσι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διακονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε· Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ.

19 Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ εἰλαπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἰλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας·

20 Καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες·

21 Καὶ καταγγέλλουσιν ἕθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδόχασθαι οὐδὲ πεισῖν, Ῥωμαῖοις οὖσι.

22 Καὶ συνεστῆθη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ οἱ στρατηγοὶ περιβλήσαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐπέλκυσον βαδίζεν·

23 Πολλὰς τε ἐπιθέοντες αὐτοῖς

civitatis Thyatirenorum, colens Deum, audivit : cujus Dominus aperuit cor, intendere effatis à Paulo.

15 Ut autem baptizata est, et domus ejus, deprecata est, dicens : Si judicastis me fidelem Domino esse, ingredientes in domum meam manete : et coëgit nos.

16 Factum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum Pythonis, occurrere nobis, quæ quæstum multum præstabat dominis suis, vaticinans.

17 Hæc subsequuta Paulum et nos, clamabat, dicens : isti homines servi Dei excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam salutis.

18 Hoc autem faciebat ad multos dies : dolens autem Paulus, et conversus, spiritui dixit ; Præcipio tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora.

19 Videntes autem domini ejus quia exivit spes quæstus eorum, apprehendentes Paulum et Silam, traxerunt in forum ad principes.

20 Et offerentes eos præfectis, dixerunt : Hi homines conturbant nostram civitatem, Judæi subsistentes :

21 Et annuntiant mores, quos non licet nobis suscipere, neque facere Romanis existentibus.

22 Et consurrexit turba adversus eos, et præfecti dirumpentes eorum vestes, jusserunt flagellare.

23 Multasque imponentes

πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγειλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς.

24 Ὃς παραγγελίαν τοιαύτην εὐληφώς, ἔβαλον αὐτούς εἰς τὴν ἐσωτέρην φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνον τὸν Θεόν· ἐπηροῦντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι.

26 Ἄφνω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἀνεύχθησαν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμά ἀνήθη.

27 Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνευγμέναι τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἔμελλεν βαλεῖν ἀναρρεῖν, νομίζων ἐκτεφουγῆναι τοὺς δεσμούς.

28 Ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων· Μηδὲν πράξεις σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ εἰσμεν ἐνθάδε.

29 Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἐντρομος γενόμενος προσέειπε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ·

30 Καὶ παραγαγὼν αὐτούς ἔξω, ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

31 Οἱ δὲ εἶπον· Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

32 Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἑσπέρῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ ἔβαπτίσθη αὐτοὺς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα·

eis plagas, miserunt in custodiam, mandantes vincitorum custodi tutò custodire eos.

24 Qui mandatum tale accipiens, misit eos in interiorē carcerem, et pedes eorum strinxit in lignum.

25 Secundum autem mediam noctem Paulus et Silas orantes laudabant Deum : audiebant autem eos vincti.

26 Subito vero terræmotus factus est magnus, ita ut moveri fundamenta carceris : aperta suntque statim ostia omnia, et universorum vincula remissa sunt.

27 E somnis autem factus vincitorum custos, et videns apertas januas carceris, educens gladium, futurus erat seipsum interficere, æstimans effugisse vinctos.

28 Clamavit autem voce magna Paulus, dicens : Nihil feceris tibi ipsi malum : universi enim sumus hic.

29 Petens vero lumen irrupit, et tremefactus factus proccidit Paulo et Silæ.

30 Et producens eos foras, ait : Domini, quid me oportet facere ut server ?

31 Illi autem dixerunt : Crede in Dominum Jesum Christum, et servaberis tu et domus tuâ.

32 Et loquuti sunt ei verbum Domini, et omnibus qui erant in domo ejus.

33 Et tollens eos in illa hora noctis, lavit à plagis : et baptizatus est ipse et ejus omnes continuo

34 Ἀναγαγὼν εἰς αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκε τραπέζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανομί πιστευτικῶς τῷ Θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τῶς βαβυλῶνους, λέγοντες· Ἀπόλυσω τοὺς ἀδρόνους ἐκείνους.

36 Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον· Ὅτι ἀπεστάλασιν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.

37 Ὁ δὲ Παῦλος εἶπε πρὸς αὐτούς· Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀδρόνους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἐξαγαγίτωσαν.

38 Ἀνήγγειλαν δὲ τοὺς στρατοῦς οἱ βαβυλῶνοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι.

39 Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐδουλοῦντες ἐρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.

40 Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Δ**ΙΟΔΟΥΣΑΝΤΙΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονικίαν, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.

2 Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγειο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,

3 Διανοίγων καὶ παραιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν εἶδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός

34 Perducensque eos in domum suam, apposuit mensam, et lætatus est cum omni domo credens Deo.

35 Die autem facta miserunt magistratus lictores, dicentes : Dimitte homines illos.

36 Assentiavit autem carceris custes verba hæc ad Paulum : Quia miserunt magistratus, ut dimittamini : nunc igitur exeuntes, ite in pace.

37 At Paulus ait ad eos : Cædentes vos publice, indemnatos, homines Romanos subsistentes, miserunt in carcerem, et nunc occultè vos ejiiciunt ? non enim : sed venientes ipsi vos educant.

38 Renuntiaverunt autem magistratibus lictores verba hæc : et timuerunt audientes quod Romani essent.

39 Et venientes deprecati sunt eos, et educentes rogabant egredi urbe.

40 Exeuntes autem de custodia introierunt ad Lydiam : et videntes fratres consolati sunt eos, et egressi sunt.

CAPUT XVII.

1 **I**TER facientes autem per Amphipolim et Apolloniam, venerunt in Thessaloniam, ubi erat synagoga Judæorum.

2 Secundum autem consuetum Paulo introivit ad eos, et per Sabbata tria differebat eis de scripturis.

3 Adaperiens et proponens, quia Christum oportuit pati, et resurgere à mortuis : et quia

ἔστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ
καταγγέλλω ὑμῖν.

4 Καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπεισθή-
σαν, καὶ προσεκληρώθησαν ἐν Παύ-
λῳ καὶ ἐν Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων
Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν
τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες
Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν
ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροῦς,
καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν
πόλιν· ἐπιστάντες τε ἐν οἰκίᾳ Ἰά-
σονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς
τὸν δῆμον·

6 Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον
τὸν Ἰάσονα, καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπι-
τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες· Ὅτι οἱ
τὴν οἰκουμένην ἀνασταλώσαντες,
οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν,

7 Οὓς ὑποδέσκειαι Ἰάσων καὶ
οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμα-
των Καίσαρος πράττουσι, βασιλέα
λέγοντες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν.

8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ
τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα.

9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ
τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέ-
λυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως δια-
τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦ-
λον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροαιαν·
οἵτινες παραγενομένοι, εἰς τὴν συ-
ναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήσαν.

11 Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι
τῶν ἐν Θεσσαλονικίᾳ, οἵτινες ἐδέξ-
αντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυ-
μίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες
τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτω.

12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν
ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων

hic est Christus Jesus, quem
ego annuntio vobis.

4 Et quidam ex eis persuasi
sunt, et adjuncti sunt Paulo et
Silæ, et religiosorum Græcorum
multa multitudo, mulierumque
primariarum non pau-
cæ.

5 Æmulantes autem Judæi
impersuasi, et assumentes cir-
cumforaneorum quosdam viros
malos, et turbam facientes, con-
citaverunt civitatem: instan-
tesque domui Jasonis, quære-
bant eos ducere in populum.

6 Non invenientes autem
eos, traherent Jasonem et quos-
dam fratres ad principes civi-
tatis, clamantes: Quoniam ha-
bitatam subvertentes, hi et hic
adsunt,

7 Quos suscepit Jason: et
hi omnes contra decreta Cæsa-
ris faciunt, regem dicentes
alium, Jesum.

8 Concitaverunt autem tur-
bam et principes civitatis au-
dientes hæc:

9 Et accipientes satisfactio-
nem à Jasonem et cæteris, dimi-
serunt eos.

10 At fratres confestim per
noctem miserunt Paulum et
Silam in Berœam, qui adveni-
entes, in synagogam Judæorum
abierunt.

11 Hi autem erant genero-
siores iis qui in Thessalonica,
qui susceperunt verbum cum
omni alacritate, per diem scru-
tantes scripturas, si haberent
hæc ita.

12 Multi quidem ergo ex eis
crediderunt, et Græcarum mu-

γυναῖκας τῶν εὐσχημόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγους.

13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροῖᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κακῆς, σαλεύοντες τοὺς ὄχλους.

14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν Σάλασσαν ὑπέμνον δὲ, ὅ, τε Σίλας καὶ Τιμόθεος ἐκεί.

15 Οἱ δὲ καθιστώντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς εὐχρίστα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξήσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδοχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν.

17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.

18 Τινὲς δὲ τῶν Ἑπικουρείων καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνεβαλον αὐτῷ· καὶ τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σεπτεμλόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δὲ Ἐπένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελοῦς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίσει.

19 Ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον ἀγάγον ἤγαγον, λέγοντες· Δυνάμεθα γινῶναι εἰς ἡ καὶνὴ αὐτῆ ἢ ὑπὸ σου λαλουμένη διδασχῆ;

20 Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γινῶναι εἰ ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι.

lierum honestarum, et virorum non pauci.

13 Quum autem cognovissent ex Thessalonica Judæi, quia et in Berœa annuntiatum est à Paulo verbum Dei, venerunt et illuc, concitantes turbas.

14 Statim autem tunc Paulum dimiserunt fratres ire usque ad mare: remanserunt autem Silasque et Timotheus ibi.

15 At tuto collocaturi Paulum, perduxerunt eum usque ad Athenas: et accipientes mandatum ad Silam et Timotheum, ut quam citissime venirent ad illum, abierunt.

16 In autem Athenis exspectante eos Paulo, incitabatur spiritus ejus in ipso, vidente idololatram existentem civitatem.

17 Disputabat quidem igitur in synagoga Judæis et colentibus, et in foro per omnem diem ad contingentes.

18 Quidam autem Epicureorum et Stoicorum Philosophorum conferebant cum eo: et quidam dicebant: Quid utique vult seminator verborum hic dicere? hi autem: Peregrinorum dæmoniorum videtur annuntiator esse: quia Jesum et resurrectionem annuntiabat.

19 Apprehendentesque eum, ad Areopagum duxerunt, dicentes: Possumus scire quæ nova hæc à te effata doctrina?

20 Peregrina enim quædam infers in aures nostras: volumus ergo scire quid utique velint hæc esse.

21 Αθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον.

22 Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου, ἔφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς ὀσισδαιμονοστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.

23 Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγεύρακτο· Ἀγνώστῳ Θεῷ· ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ·

25 Οὐδὲ ἐπὶ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδόμενός τις, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ σποὴν κατὰ πάντα.

26 Ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὀρίσας προτεταγμένους καιροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν·

27 Ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρα γε ἠεληφῆσειαν αὐτὸν καὶ εὔροισιν· καιτογρ οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκείνου ἡμῶν ὑπάρχοντα.

28 Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμεν· ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρηκάσι· Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, ἐκ ὀφίλομεν νομίξεν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγμασι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὀμοιον.

30 Τοῦς μὲν οὖν χρόνους τῆς

21 Athenienses autem omnes et advenæ hospites ad nihil aliud vacabant quam dicere aliquid et audire novum.

22 Stans autem Paulus in medio Areopagi, ait : Viri Athenienses, per omnia quasi superstitiosiores vos aspicio.

23 Præteriens enim et contemplans sacra vestra, inveni et aram in qua scriptum erat : Ignoto Deo : Quem ergo ignorantes colitis, hunc ego annuntio vobis.

24 Deus faciens mundum et omnia quæ in eo, hic cæli et terræ Dominus existens, non in manufactis templis habitat.

25 Nec à manibus hominum colitur, indigens aliquo, ipse dans omnibus vitam et inspirationem et omnia.

26 Fecitque ex uno sanguine omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ : definiens præstituta tempora, et terminos habitationis eorum :

27 Quærere Dominum, si forte attraxerit eum et inveniatur : quamvis non longe ab unoquoque nostrum subsistentem.

28 In ipso enim vivimus et movemur et sumus : sicut et quidam apud vos poetarum dixerunt : Ipsius enim et genus sumus.

29 Genus ergo subsistentes Dei, non debemus æstimare, auro aut argento aut lapidi, eculpturæ artis et cogitationis hominis, Divinum esse simile.

30 Ipsa quidem ergo tem-

ἀγνωσίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς, ταυῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν.

31 Διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνεσθαι τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν, πίστιν παρασχῶν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασεν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον· Ἀκουσάμεθά σου πάλιν περὶ τούτου.

33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστανσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ιθ'. 18.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς Κόρινθον.

2 Καὶ εὗρών τινα Ἰουδαίου ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχῆναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς.

3 Καὶ διὰ τὸ ὁμοεταχεῖν εἶναι, ἔμεινε παρ' αὐτοῖς, καὶ ἐργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην.

4 Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθὲ τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας.

5 Ὡς δὲ κατήλθεν ἀπὸ τῆς Μακεδονίας, εἶπε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ Παῦ-

pora hujus ignorantiae despiciens Deus, nunc annuntiat hominibus omnibus ubique poenitere :

31 Propter quod statuit diem in quo futurus est judicare habitamam in justitia, in viro quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum à mortuis.

32 Audientes autem resurrectionem mortuorum, hi quidem irridebant, hi vero dixerunt : Audiemus te iterum de hoc.

33 Et sic Paulus exivit de medio eorum.

34 Quidam vero viri adhærentes ei, crediderunt : in quibus et Dionysius Areopagita, et mulier nomine Damaria, et alii cum eis.

CAPUT XVIII.

1 POST autem hæc egressus Paulus ab Athenis, venit in Corinthum.

2 Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, nuper venientem ab Italia, et Priscillam uxorem ejus, propter ordinasse Claudium discedere omnes Judæos à Roma, accessit eos.

3 Et propter ejusdem artis essa, manebat apud eos, et operabatur : erant enim tabernaculi factores artem.

4 Disputabat autem in synagoga per omne sabbatum suadebatque Judæis et Græcis.

5 Ut autem venissent de Macedonia, Silasque et Timotheus, constringebatur spiritu

λος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναζόμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς· Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρός ἐγώ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἴθνη πορεύσομαι.

7 Καὶ μεταβὰς ἐπιῖθον, ἤλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομαροῦσα τῇ συναγωγῇ.

8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίτευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίσταντο, καὶ ἐβαπτίζοντο.

9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ὀράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλε, καὶ μὴ σιωπήσῃς·

10 Διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σου, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε· διότι λαὸς ἔστι μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

11 Ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλίονος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαιῆς, κατεπέστησαν ἡμεθυμαδὸν εἰς Ἰουδαίῳ τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

13 Λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπαύει τοὺς ἀνθρώπους σέβασθαι τὸν Θεόν.

14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίον πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδικημά τι ἢ βλασφημία ποινῆς, ὡς Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠρσάχομεν ὑμῖν·

15 Εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ἡμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι·

Paulus, testificans Judæis Christum Jesum.

6 Oppositis autem eis, et blasphemantibus, excutiens vestimenta, dixit ad eos : Sanguis vester super caput vestrum : mundus ego, à nunc ad gentes vadam.

7 Et migrans inde, intravit in domum cujusdam nomine Justi, colentis Deum, cujus domus erat conjuncta synagogæ.

8 Crispus autem archisynagogus credidit Domino cum omni domo sua : et multi Corinthiorum audientes credebant, et baptizabantur.

9 Dixit autem Dominus per visionem in nocte Paulo : Ne time, sed loquere, et ne taceas.

10 Propter quod ego sum tecum, et nemo apponetur tibi ad malefaciendum tibi, propter quod populus est mihi multus in civitate hac.

11 Seditque annum et menses sex, docens in eis verbum Dei.

12 Gallione autem proconsule Achaiæ, insurrexerunt concorditer Judæi Paulo, et adduxerunt eum ad tribunal,

13 Dicentes : Quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum.

14 Futuro autem Paulo aperire os, dixit Gallio ad Judæos : Si quidem ergo esset injuria aliqua aut facinus malum, ὁ Judæi, juxta rationem utique sustinerem vos.

15 Si vero quæstio est de verbo et nominibus et lege quæ secundum vos, videritis ipsi : judex enim ego horum non volo esse.

16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔκρουον ἑμαρτοσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τοῦτων ἐν Γαλιλίᾳ ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσευχόμενος ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέβηκε εἰς τὴν Σύριαν· καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν.

19 Κατήχησε δὲ εἰς Ἐφεσον, καλίστους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις·

20 Ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἕτι πλείονα χρόνον μῆναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν·

21 Ἄλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπὼν· Δεῖ με πάντως τὴν Ἱερουσλήμ· ἀνακαμῆσαι εἰς Ἱερουσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. Καὶ ἀνῆλθεν ἀπὸ τῆς Ἐφέσου.

22 Καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἑκακλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.

23 Καὶ ποιήσας χρόνον τινα, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, βασιστερίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δὲ τις, Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς ἐν γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήχησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς·

25 Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου· καὶ ζῆλον ἐν πνεύματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βύπτισμα Ἰωάννου·

16 Et abegit eos à tribunali.

17 Apprehendentes autem omnes Græci Sosthenem principem synagogæ, percutiebant ante tribunal: et nihil eorum Gallioni curæ erat.

18 At Paulus adhuc admanens dies multos, fratribus valediciens, enavigavit in Syriam: et cum eo Priscilla et Aquila, tonsus caput in Cenchreis: habebat enim votum.

19 Devenit autem in Ephesum, et illos reliquit ibi: ipse vero ingressus in synagogam, disputabant Judæis.

20 Interrogantibus autem eis super plus tempus manere apud eos, non consensit:

21 Sed valedixit eis, dicens: Oportet me omnino festum venientem facere in Hierosolymania: iterum autem revertar ad vos, Deo volente. Et profectus est ab Epheso.

22 Et descendens in Cæsaream, ascendens et salutans ecclesiam, descendit in Antiochiam.

23 Et faciens tempus aliquod, profectus est, perambulans ex ordine Galaticam regionem et Phrygiam, confirmandum omnes discipulos.

24 Judæus autem quidam Apollos nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit in Ephesum, potens existens in scripturis.

25 Hic erat edoctus viam Domini, et fervens spiritu loquebatur, et docebat diligenter ea quæ de Domino, sciens tantum Baptisma Joannis.

26 Οὕτως τε ἤρξατο παρῆσι-
ίζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκού-
σαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσ-
κυλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ
ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ
Θεοῦ ὁδόν.

27 Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελ-
θεῖν εἰς τὴν Ἀχαιαν, ἀποστρέψα-
μενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μα-
θηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτὸν· ὃς πα-
ραγνόμενος συνέλαβε πολλοὺς τοῖς
πιστευομένοις διὰ τῆς χάριτος·

28 Εὐτόμως γὰρ τοῖς Ἰουδαίους
ἐιακατηλέγγετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικ-
νὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν
Χριστὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. ιθ'. 19.

ΕΓένητο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολ-
λῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦ-
λον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη,
εἰσελθεῖν εἰς Ἐφεσον· καὶ εὗρον τινας
μαθητάς,

2 Εἶπε πρὸς αὐτούς· Εἰ πνεῦμα
ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες ; Οἱ
δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· ἄλλ' οὐδὲ εἰ
πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν.

3 Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· Εἰς τί
οὖν ἐβαπτίσθητε ; Οἱ δὲ εἶπον· Εἰς
τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.

4 Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης
μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας,
ἐγὼ λαῶν λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον
μετ' αὐτὸν ἵνα πισταῖσθε, τουτέστι-
ν, εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

5 Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,

6 Καὶ ἐπιθέντες αὐτοῖς τοῦ
Παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦ-
μα ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν
τε γλώσσαις· καὶ προφήτευσον.

26 Hicque cœpit fiducialiter
agere in synagoga. Audientes
autem eum Aquila et Priscilla,
assumpserunt eum, et diligen-
tius ei exposuerunt viam Dei.

27 Volente autem eo ire
in Achaiam, exhortati fratres
scripserunt discipulis excipere
eum : qui adveniens contulit
multum credentibus per gra-
tiam.

28 Vehementer enim Judæ-
os redarguebat publice, osten-
dens per scripturas, esse Chris-
tum Jesum.

CAPUT XIX.

FACTUM est autem in
Apollo esse in Corin-
tho, Paulum peragrantem su-
periores partes, venire in Eph-
esum : et inveniens quosdam
discipulos,

2 Dixit ad eos : Si Spiritum
sanctum accepistis credentes ?
Illi autem dixerunt ad eum :
Sed neque si Spiritus sanctus
est, audivimus.

3 Dixitque ad eos : In quid
ergo baptizati estis ? Illi autem
dixerunt : In Joannis baptismi.

4 Dixit autem Paulus, Joan-
nes quidem baptizavit baptismi
pœnitentiæ, populo dicens : In
venientem post ipsum ut cre-
derent, hoc est, in Christum
Jesum.

5 Audientes autem baptizati
sunt in nomine Domini Jesu.

6 Et imponente illis Paulo
manus, venit Spiritus sanctus
super eos : loquebanturque lin-
guis, et prophetabant.

7 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκάδύο.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρτήσάξτε, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος, καὶ εἰδὼν εὐὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

9 Ὡς δὲ εἶπες διαληγόντες καὶ ἠκούσων, καταλογούντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλῆθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν, ἀφώρῃσε τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου εἰνός.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε εἰσέτας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν, ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλληνας.

11 Δυνάμεις τε οὐ εἰς τυχούσας ὅποις ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου.

12 Ὡστε καὶ οἱ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐκπέφρασθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάτια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν εἰς νόσους, εἴ τε ἐνέψυματα εὐὰ πονηρὰ ἐξέρχονται ἀπ' αὐτῶν.

13 Ἐσεχίρησαν δὲ τινες ἀπὸ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοῖς ἔχοντες εὐὰ ἐνέψυματα εὐὰ πονηρὰ ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντας· Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ἐν ᾧ Παῦλος κηρύσσει.

14 Ἦσαν δὲ τινες υἱοὶ Σεβαστοῦ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑταῖοι, οἱ τοῦτο ποιοῦντες.

15 Ἀπεκρῆθὲν δὲ εὐὸ ἐνέψυμα εὐὸ πονηρὸν, εἶπε· Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον δαίσιταμαι· ὑμῖς δὲ τίνες ἐστέ;

16 Καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν εὐὸ ἐνέψυμα εὐὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμ-

7 Erant autem omnes viri fere duodecim.

8 Introgressus autem in synagogam, libere loquebatur per menses tres disputans et suadens quæ de regno Dei.

9 Quum autem quidam indurarentur et non crederent, maledicentes viam coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos, quotidie disputans in schola Tyranni cujusdam.

10 Hoc autem factum est per annos duos, ita ut omnes habitantes Asiam audire verbum Domini Jesu, Judæosque et Græcos.

11 Virtutesque non vulgares faciebat Deus per manus Pauli.

12 Ita ut etiam super languidos adferri à corpore ejus sudaria vel semicinctia, et abscedere ab eis languores, et spiritus malignos exire ab eis.

13 Tentaverant autem quidam de circumstantibus Judæis exorcistis invocare super habentes spiritus malos nomen Domini Jesu, dicentes : Adjuramus vos Jesum quem Paulus prædicat.

14 Erant autem quidam filii Scevæ Judæi principis sacerdotum septem, hoc facientes :

15 Respondens autem spiritus malignus, dixit : Jesum novi, et Paulum scio : vos autem qui estis ?

16 Et insiliens in eos homo in quo erat spiritus malignus, et prædominatus eis, invaluit contra eos, ita ut nudos et

νοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.

17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἐφεσον· καὶ ἐπέσσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἰμμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

18 Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογοῦμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 Ἰκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πρᾶξαντων, συνενέγκαντες τὰς βιβλους, κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνέληψισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἤξανε καὶ ἰσχυρη.

21 Ὡς δὲ ἐαληρώθη ταῦτα, ἴθεο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διαβάν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰπών· Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτοὺς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εὐραχὸς οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.

24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἄρτεμιδος, παρήσχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην,

25 Οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ ταῦτα ἐργάτας, εἶπεν· Ἄνδρες, εἰδέσασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστίν·

26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος

vulneratos effugere ex demo illa.

17 Hoc autem factum est notum omnibus Judæisque et Græcis habitantibus Ephesum: et cecidit timor super omnes illos, et magnificabatur nomen Domini Jesu.

18 Multique credentium veniebant, confitentes et annuntiantes actus suos.

19 Multi autem curiosa agentium, conferentes libros combusserunt coram omnibus, et computaverunt pretia illorum, et invenerunt argenti myriades quinque.

20 Ita per potentiam verbum Domini crescebat et invalescebat.

21 Ut autem impleta sunt hæc, proposuit, Paulus in Spiritu, pervadens Macedoniam et Achaïam; ire in Hierusalem, dicens: Quod post fieri me ibi, oportet me et Romam videre.

22 Mittens autem in Macedoniam duos ministrantium sibi, Timotheum et Erastum, ipse remansit tempus in Asiam.

23 Facta est autem secundum tempus illud turbatio non parva de via.

24 Demetrius enim quidam nomine, argenti cælator, faciens ædes argenteas Dianæ, præstabat artificibus quæstum non modicum.

25 Quos congregans, et eos qui circa talia opifices, dixit: Viri, scitis quia de hoc officio acquisitio nobis est.

26 Et spectatis, et auditis quia non solum Ephesi, sed pene totius Asiæ, Paulus hic

οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀσεβησμὸν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καβαρῆσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ, καὶ γινόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.

29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσεως· ὤρμησάν τε ἐμβουμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀριστάρχον Μακεδόνας, συναδῆμους τοῦ Παύλου.

30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί.

31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ταυτὸν εἰς τὸ θέατρον.

32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλό τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν εἰνος ἔνεκεν συναληλύθεισαν.

33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προσέβησαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὃ δὲ Ἀλέξανδρος κατασεισας τὴν χεῖρα, ᾔβησεν ἀπολογισθῆαι τῷ δήμῳ.

34 Ἐπιγινόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς εἶπὶ ὥρας δύο κραζόντων· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.

35 Καταστειλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησὶν· Ἄνδρες Ἐφεσίοι, εἷς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς ἐδὲ γνώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν

suadens avertit multam turbam, dicens : Quoniam non sunt Dii per manus facti.

27 Non solum autem hæc periclitatur nobis pars in redargutionem venire, sed et magnæ deæ Dianæ templum in nihilum reputari, futurumque et destrui majestatem ejus, quam tota Asia et habitata colit.

28 Audientes autem, et facti pleni excaescentia, exclamaverunt dicentes : Magna Diana Ephesiorum.

29 Et impleta est civitas tota confusione, irrueruntque unanimiter in theatrum, corripientes Cajum et Aristarchum Macedonas, comites Pauli.

30 At Paulo volente intrare in populum, non siverent eum discipuli.

31 Quidam autem et Asiæ principum existentes ei amici, mittentes ad eum, rogarunt non dare seipsum in theatrum.

32 Alii quidem ergo aliud quid clamabant ; erat enim ecclesia confusa, et plures nesciebant cujus causa convenissent.

33 De autem turba producerunt Alexandrum, propellentibus eum Judæis : at Alexander concutiens manum, volebat ratiocinari populo.

34 Agnoscentes autem quod Judæus esset, vox facta est una ex omnibus quasi per horas duas clamantibus : Magna Diana Ephesiorum.

35 Reprimens autem scriba turbam, dixit : Viri Ephesii, quis enim est homo qui non cognoscit Ephesiorum civita

νικώτερον οὐσαν τῆς μεγάλης θεᾶς
'Αρτέμιδος, καὶ τοῦ Διοσκουῆς ;

36 Ἀναντιβήτων οὖν ὄντων
τούτων, δεόν ἐστιν ὑμᾶς κατασταλ-
μένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προσι-
τὸς εἶναι.

37 Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας
τούτους, οὔτε ἱεροδούλους, οὔτε βλασ-
φημούντας τὴν θεὰν ὑμῶν.

38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ
οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἐπὶ τινὰ
λόγον ἔχουσιν, ἀγοραῖοι ἀγονταί,
καὶ ἀνθύπατοί εἰσὶν ἐγκαλεῖσθαι
ἀλλήλοις.

39 Εἰ δὲ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζη-
τεῖτε, ἐν τῇ ἐνόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπι-
λυθήσεται·

40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκα-
λεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον,
μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ
δυστησίμαθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς
δυστροφῆς ταύτης.

41 Καὶ ταῦτα εἰσῶν, ἀπέλυσε
τὴν ἐκκλησίαν.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Μ**ετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν
δόρυβον, προσκαλεσάμε-
νος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς, καὶ
ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς
τὴν Μακεδονίαν.

2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ
παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ,
ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα,

3 Ποιήσας τε μήνας τρεῖς, γε-
νομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν
Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς
τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ
ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.

4 Συνείπτετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς
'Ἀσίας Σώπατρος Βεροιαῖος· Θεσ-
σαλονικέων δὲ, Ἀρίσταρχος, καὶ
Σεκουῆδος, καὶ Γάιος Δερβείος, καὶ

tem ædituam existentem mag-
næ deæ Dianæ, et Jovis prolis ?

36 Incontradicibilibus ergo
existentibus his, necesse est
vos sedatos subsistere, et nihil
præceps agere.

37 Adduxistis enim homines
istos neque sacrilegos, neque
blasphemantes Deam vestram.

38 Si quidem ergo Deme-
trius et qui cum eo artifices
adversus aliquem sermonem
habent, forenses aguntur, et
proconsules sunt : postulent
alii alios.

39 Si autem quid de aliis re-
quiritis, in legitima ecclesia ab-
solvetur.

40 Etenim periclitamur pos-
tulari seditionis circa hodie-
rum, nulla causa subsistente,
de qua poterimus dare ratio-
nem concursus istius.

41 Et hæc dicens, dimisit
ecclesiam.

CAPUT XX.

1 **P**OST autem cessasse tu-
multum, advocans Pau-
lus discipulos et salutans, exiit
proficisci in Macedoniam

2 Perambulans autem partes
illas, et exhortatus eos sermo-
ne multo, venit in Græciam.

3 Faciensque menses tres,
factis ei insidiis à Judæis futuro
provehî in Syriam, facta fuit
sententia ad revertendum per
Macedoniam.

4 Comitatus est autem eum
usque in Asiam Sopater Berœ-
ensis : Thessalonicensium ve-
ro Aristarchus et Secundus et

Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικός καὶ Τρόφιμος.

5 Οὗτοι προσελθόντες ἔμνον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι·

6 Ἡμεῖς δὲ ἐξελεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὗ διατρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μαθητῶν τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξίεναι τῇ ἑπαύριον· σαρέσειν ἔτι τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου·

8 Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι.

9 Καθήμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐστὶ τῆς θυρίδος, καταπερόμενος ὑπὸν θαλάσσης, διαλεγόμενου τοῦ Παύλου ἐστὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου, ἔπεσον ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω· καὶ ἤρθη νεκρός.

10 Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσον αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε· Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν.

11 Ἀναβὰς δὲ, καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γυσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τι ὀμλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν.

12 Ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προσελθόντες ἐστὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς τὴν Ἀσσον, ἐκείθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διαταγμένος, μέλλων αὐτὸς περῆναι.

14 Ὡς δὲ συνελαθὲν ἡμῖν εἰς

Cajus Derbæus, et Timotheus : Asiani vero, Tychicus et Trophimus.

5 Hi præcedentes manserunt nos in Troade.

6 Nos vero enavigavimus post dies azymorum à Philippis, et venimus ad eos in Troadem intra dies quinque, ubi demorati sumus diebus septem.

7 In autem una sabbatorum congregatis discipulis ad frangendum panem, Paulus disputabat eis, futurus exire postridie : protraxitque sermonem usque in mediam noctem.

8 Erant autem lampades multæ in cœnaculo ubi erant congregati.

9 Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychus super fenestram, dejectus somno profundo, disputante Paulo diutius, ruens præ somno, cecidit de tertio cœnaculo deorsum : et sublatus est mortuus.

10 Descendens autem Paulus irruit ei, et complexus dixit : Ne tumultuemini : nam anima ipsius in ipso est.

11 Ascendens autem, et frangens panem et gustans, ad multumque alloquutus usque in diluculum, sic exiit.

12 Adduxerunt autem puerum viventem, et cansolati sunt non mediocriter.

13 Nos autem progressi ad navem, devecti sumus in Asson, inde futuri recipere Paulum : sic enim erat constitutus, futurus ipse pedibus ire.

14 Ut autem congressus est

τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθμεν εἰς Μιτυλήνην.

15 Καὶ κειθὲν ἀποσελεύσαντες, ἐπὶ ἐπιούσῃ κατηνεθήσαμεν ἀντικρὺ Χίου· ἐπὶ δὲ ἐτέρα παραβάλαμεν εἰς Σάμον· καὶ μέιναντες ἐν Τρωγυλίῳ ἐπὶ ἐχομένην ἤλθομεν εἰς Μίλητον·

16 Ἐπεὶ γὰρ ὁ Παῦλος παρασελεύσας τὴν Ἐφεσον, ὅσως μὴ γίνηται αὐτῷ χρονοτριβήσας ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἐσπουδὲ γὰρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου ἀπέμψας εἰς Ἐφεσον, μετακλήσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

18 Ὡς δὲ παρεγένετο πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μετ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην·

19 Δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν, εἰς συμβάσαντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων·

20 Ὡς οὐδὲν ὑπεσπειλάμην τῶν συμπερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκου·

21 Διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ εἰς τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

22 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ δεδεδωμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συνεκδησάντά μοι μὴ εἰδώς·

23 Πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται, λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν·

24 Ἀλλ' οὐδὲν λόγον σοιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν μου τι-

nobis in Asson, recipientes eum venimus in Mitylenen.

15 Et inde abnavigantes, sequenti devenimus contra Chium : at alia adjecimus in Samon : et manentes in Trogyllio, sequenti venimus in Miletum.

16 Proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum, ut non fieret ea tempus terere in Asia : festinabit enim, si possibile esset sibi, diem Pentecostes fieri in Hierosolymis.

17 A Miletto mittens in Ephesum, vocavit seniores ecclesiae.

18 Ut autem advenerant ad eum, dixit eis : Vos scitis, à prima die à qua ingressus sum in Asiam, quomodo cum vobis omne tempus fuerim :

19 Serviens Domino cum omni humilitate, et multis lacrymis et tentationibus, evenientibus mihi in insidiis Judaeorum.

20 Ut nihil remiserim confidentium, ad non annuntiantium vobis et docendum vos publice et per domos :

21 Testificans Judæisque et Græcis in Deum pœnitentiam, et fidem in Dominum nostrum Jesum Christum.

22 Et nunc ecce ego vinc-tus spiritu vado in Hierusalem, quæ in ea concursura mihi non noscens.

23 Nisi quod Spiritus sanctus per civitatem protestatur mihi, dicens quoniam vincula me et tribulationes manent.

24 Sed nullius rationem facio, nec habeo animam meam

μίαν ἡμεραν, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτυρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδοῦ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ ἔτι ἔλθετε τὸ πρῶτον μου ἡμεῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

26 Διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων·

27 Οὐ γὰρ ὑπεστεύλαμην ὑμῖν τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ.

28 Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.

29 Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξιν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου,

30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διστραμμένα, τοῦ ἀποστῆναι τοὺς μαθητὰς ἀπὸ αὐτῶν.

31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν, νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νοθεῶν ἵνα ἑκαστον·

32 Καὶ τανῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι, καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις παῶν.

33 Ἄργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδένος ἐπεθύμησα·

34 Αὐτοὶ δὲ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὐσί μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί.

pretiosam mihi ipsi, ut finire cursum meum cum gaudio, et ministerium quod accipi à Domino Jesu, testificari Evangelium gratiæ Dei.

25 Et nunc ecce, ego scio quia non amplius videbitis faciem meam vos omnes, in quibus transivi prædicans regnum Dei.

26 Ideo et testor vobis in hodierna die quia mundus ego à sanguine omnium.

27 Non enim subterfugi, ad non annuntiandum vobis omne consilium Dei.

28 Attendite ergo vobis ipsis et universo gregi in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos, pascere ecclesiam Dei, quam acquisivit per proprium sanguinem.

29 Ego enim scio hoc, quoniam intrabunt post discessionem meam lupi graves in vos non parcentes gregi.

30 Et ex vobis ipsis exsurgent viri loquentes perversa, ad abstrahendum discipulos post se.

31 Ideo vigilate, memores quoniam triennium noctem et diem non cessavi cum lacrymis monens unumquemque.

32 Et nunc commendo vos. fratres, Deo et verbo gratiæ ipsius, potenti superædificare et dare vobis hæreditatem in sanctificatis omnibus.

33 Argentum aut aurum aut vestem nullius concupivi.

34 Ipsi autem noscitis quoniam usibus meis et existentibus cum me ministraverunt manus istæ.

35 Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν.

36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θείσ τε γόνατα αὐτοῦ, σὺν πάνσιν αὐτοῖς προσηύξατο.

37 Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπισπόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουσ αὐτόν·

38 Ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μελλουσί τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν· σπρόπτερον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Κοφ. κά. 21.

1 **Ω**Σ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν, ἐν δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ εἰς τὴν Πάταρα.

2 Καὶ εὐρόντες πλοῖον διακτρῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.

3 Ἀφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσ γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτίζόμενον τὸν γόμον.

4 Καὶ ἀνευρόντες μαθητάς, ἐσμεσίναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἐτά· οἶτινες ἐπὶ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ·

5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναίξι καὶ τέκνοισ, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γό-

35 Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, meminisseque verborum Domini Jesu, quoniam ipse dixit : Beatius est dare magis quam accipere.

36 Et hæc dicens, ponens genua sua, cum omnibus illis oravit.

37 Magnus autem factus est fletus omnium : et incumbentes super collum Pauli exosculabantur eum :

38 Dolentes maxime in verbo quod dixerat, quoniam non amplius futuri essent faciem ejus spectare : deducebant autem eum ad navem.

CAPUT XXI.

1 **U**T autem factum est pro- vehi nos avulsos ab eis, recta currentes venimus in Co- um, at sequenti in Rhodum, et inde in Patara.

2 Et invenientes navem trans- fretantem in Phœnicem, ascen- dentes provecti sumus.

3 Apparentes autem Cypro, et relinquentes eam ad sinis- tram, navigavimus in Syriam, et devecti sumus in Tyrum : ibi enim erat navis expositura onus.

4 Et invenientes discipulos, admansimus ibi diebus septem, qui Paulo dicebant per Spiritu, non ascendere in Hieru- salem.

5 Quando autem factum est nos peragere dies, exeuntes ibamus, deducētibz nos om- nibz cum uxoribz et liberis, usque foras civitatem : et po-

κατα ἑσὶ τὸν αἰγιαλὸν, προσηυξάμεθα,

6 Καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου κατηγήσαμεν εἰς Πτολεμαίδα· καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς, ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.

8 Τῇ δὲ ἑπαύριον ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ.

9 Τοῦτω δὲ ἦσαν θυγατέρες καρθενοὶ τέσσαρες προφητεύουσαι.

10 Ἐπιμονόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατήλθε τις ἀπὸ τῆς Ἰερουσαλῆμ, ἐνόματι Ἄγαβος.

11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε· Τὰδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸν ἄνδρα, οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὐτῆ, οὕτω δῆσουσιν ἐν Ἰερουσαλῆμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.

12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλῆμ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος· Τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ συνδράσκοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλῆμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

14 Μὴ σπιδρομένου δὲ αὐτοῦ, ἠσυχάσαμεν, εἰπόντες· Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀσπασασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλῆμ.

nentes genna in littore, oravimus,

6 Et salutantes invicem, ascendimus in navem : illi autem redierunt in propria.

7 Nos vero navigationem perficientes, à Tyro descendimus in Ptolemaidem, et salutantes fratres, mansimus die una apud illos.

8 At postridie egressi qui circa Paulum, venimus in Cæsaream : et intrantes in domum Philippi Evangelistæ, existentis ex septem, mansimus apud eum.

9 Huic autem erant filia virgines quatuor prophetantes.

10 Admanentibus autem nobis dies plures, descendit quidam à Judæa propheta nomine Agabus :

11 Et veniens ad nos, et tollens zonam Pauli, alligansque sibi manus et pedes, dixit : Hæc dicit Spiritus sanctus : Virum, cujus est zona hæc, sic vincient in Hierusalem Judæi, et tradent in manus Gentium.

12 Ut autem audivimus hæc, rogabamus nosque et qui loci illius non ascendere eum in Hierusalem.

13 Respondit autem Paulus : Quid facitis flentes, et comminuentes meum cor ? ego enim non solum vinciri, sed et mori in Hierusalem parate habeo pro nomine Domini Jesu.

14 Non suaso autem eo, quievimus, dicentes : Voluntas Domini fiat.

15 Post autem dies istos ascendebamus in Hierusalem.

16 Συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθη-
τῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν,
ἀγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, Μνά-
σωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενόμενων δὲ ἡμῖν εἰς Ἱε-
ροσόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς
οἱ ἀδελφοί.

18 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσήλθο Παῦ-
λος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰακώβον· πάν-
τες τε παρογένοντο οἱ πρεσβύτεροι.

19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς
ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίη-
σεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς
διακονίας αὐτοῦ.

20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον
τὸν Κύριον· εἶπὸν τε αὐτῷ· Θεω-
ρεῖς ἀδελφέ, τίσαι μυριάδες εἰσὶν
Ἰουδαίων τῶν σεπιστευκότων; καὶ
πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρ-
χοις;

21 Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ,
ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μω-
σέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας
Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν
αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι
περιπατεῖν.

22 Τί οὖν ἐστὶ; Πάντως δεῖ
πλήθος συναλθεῖν· ἀκούσονται γὰρ
ὅτι ἐλήλυθας.

23 Τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ σοι λέ-
γομεν· Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες
εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν·

24 Τούτους παραλαβὼν ἀγνίσ-
θησι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐφ'
αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφα-
λήν· καὶ γινῶσι πάντες ὅτι ὧν κα-
τήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλ-
λὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον
φυλάσσων.

25 Περὶ δὲ τῶν σεπιστευκότων
ἔθνων ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες
μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ

16 Simul venerunt autem et
discipulorum à Cæsarea cum
nobis, adducentes apud quem
hospitaremur, Mnasonem quen-
dam Cyprium, antiquum disci-
pulum.

17 Factis autem nobis in Hi-
erosolyma, libenter exceperunt
nos fratres.

18 At sequenti introibat Pau-
lus nobiscum ad Jacobum; omnesque
adfuerunt seniores.

19 Et salutans eos, exposuit
per unum singulum quæ fecis-
set Deus in Gentibus per mi-
nisterium illius.

20 At audientes glorificabant
Deum: dixeruntque ei: Con-
spicis, frater, quot decem millia
sunt Judæorum credentium? et
omnes zelatores legis subsist-
tunt.

21 Edocti erant autem de te,
quia discessionem doceas à Mo-
se eos qui per Gentes omnes
Judæos, dicens non circumci-
dere ipsos filios, neque ritibus
ambulare.

22 Quid ergo est? omnino
oportet multitudinem conveni-
re: audient enim quod venisti.

23 Hoc ergo fac quod tibi
dicimus: Sunt nobis viri qua-
tuor, votum habentes super se-
ipsos.

24 Hos assumens purificator
cum illis: et impende in illis,
ut radant caput: et scient om-
nes, quia eorum quæ audierunt
de te nihil est, sed incedis et
ipse legem custodiens.

25 De autem credentibus
Gentibus nos scripsimus, judi-
cantes nihil hujusmodi obser-

φυλάσσεσθαι αὐτοὺς εἰς τὸ εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα, καὶ σπικτὸν, καὶ πορνείαν.

26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἀνδρας, ἐν ἑχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσῆμι εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηγήθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

27 Ὡς δὲ ἤμαλλον αἱ ἑπτά ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον εἰς χεῖρας ἐπ' αὐτὸν,

28 Κράζοντες Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τοῦτου πάντα πανταχοῦ διδάσκων· δεῖ τε καὶ Ἑλληνας εἰσῆγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ κελόνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.

29 Ἦσαν γὰρ προσωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφεσίον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον δεῖ εἰς τὸ ἱερὸν εἰσῆγαγεν ὁ Παῦλος.

30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἴλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτείνειν, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρκῳ τῆς σείρης, δεῖ ὅλη συγκέχεται Ἱερουσαλήμ·

32 Ὅς ἐξαντῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ εκατοντάρχους, κατέδραμον ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

vare eos, si non cavere eos hoc, et idolis immolatum, et sanguinem, et suffocatum, et fornicationem.

26 Tunc Paulus assumens viros, sequenti die cum illis purificatus intravit in templum, annuntians expletionem dierum purificationis, donec offeretur pro unoquoque eorum oblatio.

27 Ut autem futuri erant septem dies consummari, hi qui de Asia Judæi conspicientes eum in templo, confuderunt omnem turbam, et injecerunt manus in eum ;

28 Clamantes, Viri Israëlitarum, adjuvate : hic est homo adversus populum et legem et locum hunc omnes ubique docens : insuperque et Græcos induxit in templum, et polluit sanctum locum istum.

29 Fuerant enim ante videntes Trophimum Ephesium in civitate cum ipso, quem existimaverunt quoniam in templum introduxisset Paulus.

30 Commotaque est civitas tota, et facta est concursio populi : et apprehendentes Paulum, trahebant eum extra templum : et statim clausæ sunt januæ.

31 Quærentibus autem eum occidere, ascendit fama tribuno cohortis, Quia tota confusa est Hierusalem.

32 Qui ex ipsa assumens milites et centuriones, decurrit ad illos. Illi autem videntes tribunum et milites, cessaverunt percutientes Paulum.

33 Τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπέλαβετο αὐτοῦ, καὶ ἐπέλευσε δεθῆναι ἀλύσσει δυοῖ· καὶ ἐσυνθάνατο τὶς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστὶ ποιοηκώς.

34 Ἄλλοι δὲ ἄλλοι τι εἶδόν ἐν τῷ ὄχλῳ μὴ δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλές διὰ τὸν θόρυβον, ἐπέλευσαν ἄγασθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν·

35 Ὅτε δὲ ἐγένετο εἰς τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 Ἡκολούθει γὰρ τὸ πλεθρὸς τοῦ λαοῦ, κρίζον· Αἶψα αὐτόν.

37 Μίλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξοσι μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε ; Ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστεὶ γινώσκεις ;

38 Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων ;

39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμὶ Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέχομαι δὲ σου, ἐπιτρέψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.

40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἵστας εἰς τῶν ἀναβαθμῶν κατέσσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γινομένης, προσεφώνησε τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, λέγων·

Κεφ. κς'. 22.

1 ἌΝδρες ἀδελφοί, καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νῦν ἀπολογίας.

2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσεφώνησε αὐτοῖς,

33 Appropinquans autem tribunus apprehendit eum, et jussit vinciri catenis duabus : et interrogabat quisnam esset, et quid est perpetrans.

34 Alii autem aliud quid clamabant in turba : non potens autem cognoscere certum propter tumultum, jussit duci eum in castra.

35 Quum autem factus est ad gradus, contigit portari eum à militibus propter violentiam turbæ.

36 Sequebatur enim multitudo populi clamans : Tolle eum.

37 Futurusque induci in castra Paulus, dicit tribuno : Si licet mihi dicere aliquid ad te ? Ille vero dixit, Græce nosti ?

38 Nonne tu es Ægyptius ille ante hos dies tumultum movens et educens in desertum quatuor mille viros sicariorum ?

39 Dixit autem Paulus : Ego homo quidem sum Judæus Tarsensis, Ciliciæ non obscuræ civitatis civis : rogo autem te, per mitte mihi loqui ad populum.

40 Permittente autem eo, Paulus stans in gradibus annuit manu populo : multo vero silentio facto, alloquutus est Hebræa lingua, dicens ·

CAPUT XXII.

1 VIRI fratres et patres, audite meam ad vos nunc excusationem.

2 Audientes autem quia Hebræa lingua alloqueretur illos,

μᾶλλον περιέχον ἡσυχίαν, καὶ φησὶν·

3 Ἐγὼ μὲν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γογγωνημένος ἐν Ταρσῷ ἐπὶ Κιλικίας, ἀνατιθεραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, σπουδατευμένος κατὰ ἀκριβείαν τοῦ πατρῆου νόμου, ζήλωτης ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ἡμεῖς ἄστε σήμερον·

4 Ὃς ταύτην ἐτῆ ἰδὼν ἰδίωξα ἔχρι θανάτου, δεσμῶν καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἀνδρας ἐν καὶ γυναῖκας,

5 Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πάν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολάς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκείσε ὄντας, δεδωμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.

6 Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἔγγιζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημερίαν, ἔξαιφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιεστέγνυμαι φῶς λαμπρὸν περὶ ἐμὲ,

7 Ἐπεσά· τί εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις.

8 Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἶ, Κύριε; εἶπέ τε πρὸς με· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις.

9 Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἰδεύσαντο, καὶ ἔμποδοὶ ἐγένοντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.

10 εἶπον δὲ· Τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος πρὸς με· Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν· καὶ κἂν σὺ λαλήθῃσσαι περὶ πάντων ὧν ἐτίμαται σοὶ ποιήσαι.

11 Ὡς δὲ οὐκ ἐπέλεπον, ἀπὸ

magis præstiterunt silentium : et dicit :

3 Ego quidem sum vir Judæus, natus in Tarso Cilicis, nutritus autem in civitate ista secus pedes Gamalielis, eruditus juxta exquisitionem paternæ legis, zelotes existens Dei, sicut omnes vos estis hodie :

4 Qui hæc viam persequutus sum usque ad mortem, vinciens et tradens in custodias virosque et mulieres :

5 Sicut princeps sacerdotum testatur mihi, et omnis senatus : à quibus et epistolas accipiens ad fratres, in Damascum pergebam, adducturas et illic existentes, victos in Hierusalem, ut punirentur.

6 Factum est autem mihi profecto et appropinquanti Damasco circa meridiem, subito de cælo circumfulgere lucem copiosam circa me :

7 Cecidique in solum, et audivi vocem dicentem mihi : Saule, Saule, quid me persequeris ?

8 Ego autem respondi : Quis es, Domine ? dixitque ad me : Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu persequeris.

9 Qui vero cum me existentes quidem lumen spectabant, et expavefacti sunt : at vocem non audierant loquentis mihi.

10 Dixi autem : Quid faciam, Domine ? at Dominus dixit ad me : Surgens vade in Damascum, et illic tibi dicetur de omnibus, quæ constituta sunt tibi facere.

11 Quum autem non vide-

στὴς δόξης τοῦ φωτός ἐκείνου, χειρουργούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθεν εἰς Δαμασκόν.

12 Ἀνανίας δὲ τις ἀγῆρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικοῦντων Ἰουδαίων,

13 Ἐλθὼν πρὸς με, καὶ ἀστὰς εἶπέ μοι· Σαουλ ἀδελφε, ἀνάβλεψον. Κεῖ γὰρ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θελημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ·

15 Ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας.

16 Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπαλασάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.

17 Ἐγύγνετο δὲ μοι ὑπεστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενίσθαι με ἐν ἐκστάσει,

18 Καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· Σπεῦσον, καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ· διότι σὺ παραδέξονται σοὶ τὴν μαρτυρίαν πρὸς ἑμεῦ.

19 Κεῖ γὰρ εἶπεν· Κύριε, αὐτοὶ εἰσίστανται ἐπὶ ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέξων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς ἀσθενήοντας ἐπὶ σοί·

20 Καὶ ὅτε ἐξέχυστο ἐπὶ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐπιστάτης, καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναρέσει αὐτοῦ, φυλάσσειν τὰ ἱμάτια τῶν ἀναρετόντων αὐτόν.

21 Καὶ εἶπε πρὸς με· Πορεύου· ἐπὶ ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελώω σε.

rem præ gloria luminis illius, manu ductus à simul existentibus mihi, veni in Damascum.

12 Ananias autem quidam, vir pius secundum legem, testimonio ornatus ab omnibus habitantibus Judæis,

13 Veniens ad me, et astans dixit mihi : Saule frater, respice. Et ego eadem hora respexi in eum.

14 Ille autem dixit : Deus patrum nostrorum præordinavit te cognoscere voluntatem ejus, et videre justum, et audire vocem ex ore ejus.

15 Quia eris testis ei ad omnes homines, eorum quæ vidisti et audisti.

16 Et nunc quid moraris ? surgens baptizare, et ablue peccata tua, invocans nomen Domini.

17 Factum est autem mihi revertenti in Hierusalem, et orante me in templo, fieri me in exstasi,

18 Et videre illum dicentem mihi : Festina et exi in celeritate ex Hierusalem, quoniam non recipient tuum testimonium de me.

19 Et ego dixi : Domine, ipsi sciunt quia ego eram carcerans et cædens per synagogas credentes in te.

20 Et quum effunderetur sanguis Stephani primi testis tui, et ipse eram astans et consentiens interemptioni ejus, et custodiens vestimenta interficientium illum.

21 Et dixit ad me : Vade, quoniam ego in gentes longe emittam te.

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τοῦ-
του τοῦ λόγου, καὶ ἐπέσαν τὴν φω-
νὴν αὐτῶν, λέγοντες· Αἶψα ἀπὸ
τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ κα-
θῆκον αὐτὸν ζῆν.

23 Κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ
βιασθέντων τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν
βαλλόντων εἰς τὸν αἶρα,

24 Ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλιαρ-
χος ἀγασθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν,
εἰπὼν μάλιστα ἀνετάξασθαι αὐτόν·
ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπι-
φώνουν αὐτῷ.

25 Ὡς δὲ ἀφῆκον αὐτὸν τοῖς
ἱμάσι, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα ἐκα-
τόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον
Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκτιστον ἐξέσθην
ὑμῖν μαστίζειν·

26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἐκατόνταρχος,
προσελθὼν ἀπέγγειλε τῷ χιλιαρ-
χῳ, λέγων· Ὅρα εἰ μέλλεις ποιεῖν·
ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός
ἐστί.

27 Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιαρχος
εἶπεν αὐτῷ· Λέγε μοι, εἰ σὺ Ῥω-
μαῖός εἰ ; Ὁ δὲ εἶπεν, Ναί·

28 Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιαρχος·
Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου εἶμι πολι-
τείαν αὐτήν ἐκτησάμην. Ὁ δὲ
Παῦλος εἶπεν· Ἐγὼ δὲ καὶ γογγύ-
νημαι.

29 Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπὸ
αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετά-
ξαι· καὶ ὁ χιλιαρχος δὲ ἐφοβήθη,
ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι
ἦν αὐτὸν δεδουκός.

30 Τῇ δὲ ἐκείρῳ βουλάμενος
γνώσκειν τὸ ἀσφαλές, τὸ, εἰ κατηγο-
ρεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν· καὶ ἐκέλευ-
σεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὄλον
τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ καταγαγῶν
τὸν Παῦλον, ἐστήσεν εἰς αὐτούς.

22 Audiebant autem eum
usque ad hoc verbum, et sustu-
lerunt vocem suam, dicentes :
Tolle de terra hujuscemodi :
non enim convenit eum vivere.

23 Vociferantibus autem eis,
et projicientibus vestimenta, et
pulverem jactantibus in aerem,

24 Jussit eum tribunus induci
in castra, dicens flagellis inquiri
eum, ut sciret propter quam causam
sic acclamarent ei.

25 Quum autem astrinxisset
eum loris, dixit ad adstantem
centurionem Paulus : Si hominem
Romanum et indemnatum licet vobis
flagellare ?

26 Audiens autem centurio,
accedens nuntiavit tribuno di-
cens : Vide quid futurus es facere :
nam homo hic Romanus est.

27 Accedens autem tribunus
dixit illi : Dic mihi, si tu Romanus
es ? Ille autem dixit : Etiam.

28 Responditque tribunus :
Ego multo capitali civitatem
hanc consequutus sum. At
Paulus ait : Ego autem et natus
sum.

29 Protinus ergo discesse-
runt ab illo futuri eum inquire-
re : et tribunus vero timuit,
cognoscens quia Romanus es-
set, et quia erat eum vinciens.

30 At postridie volens scire
certum, quid accusaretur à
Judæis, solvit eum à vinculis,
et jussit venire principes sacerdotum
et omnem confessum eorum : et
producens Paulum, statuit inter illos.

Κεφ. κγ'. 23.

Ἰ Τενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ προσέλιττυμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστώσιν αὐτῷ, τύπειν αὐτοῦ τὸ στήμα.

3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε· Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κρονοαμένε· καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελύεις με τύπτεσθαι;

4 Οἱ δὲ παρεστώτες εἶπον· Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;

5 Ἐφη γὰρ ὁ Παῦλος· Οὐκ ἤδωκα, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς γέγραπται γάρ· “ Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.”

6 Γινώσκω δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι.

7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων· καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος·

8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα.

9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὕρισκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ, εἰ δὲ πνεῦμα

CAPUT XXIII.

1 INTENDENS autem Paulus fratres, ego omni conscientia bona ministravi Deo usque in hunc diem.

2 At princeps sacerdotum Ananias præcepit astantibus sibi percutere ejus os.

3 Tunc Paulus ad eum dixit: Percutere te futurus est Deus, paries dealbate; et tu sedes judicans me secundum legem, et contra legem faciens jubes me percuti?

4 At astantes dixerunt: Summum sacerdotem Dei conviciaris?

5 Dixitque Paulus: Nesciebam, fratres, quia est princeps sacerdotum: scriptum est enim Principi populi tui non dices male.

6 Sciens autem Paulus quia una pars esset Sadducæorum, at altera Phariseorum, exclamavit in confessu: Viri fratres, ego Phariseus sum, filius Pharisei: de spe et resurrectione mortuorum ego judicor.

7 Hoc autem ipso loquuto, facta est seditio Phariseorum et Sadducæorum, et divisa est multitudo.

8 Sadducæi quidem enim dicunt non esse resurrectionem, neque angelum, neque spiritum: Pharisei autem confitentur utraque.

9 Factus est autem clamor magnus; et exsurgentes scribæ partis Phariseorum depugnabant, dicentes: Nihil malum invenimus in homine isto: si

δλάλησθε αὐτῷ, ἢ ἄγγελος, μὴ
φουμαχῶμεν.

10 Πολλῆς δὲ γενομένης στά-
σεως, εὐλαθεῖσιν ὁ χιλιάρχος μὴ
διασασθῆναι ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν,
ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβῆναι
ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν,
ἀγεῖν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστάς
αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε· Θάρσει, Παῦ-
λε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ
ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, αὐτῷ σε δεῖ
καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιή-
σαντές τινες τῶν Ἰουδαίων εὐσεβο-
φίην, ἀνεθεμάτισαν δευσοῦς, λέγον-
τες· μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως
οὐ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον.

13 Ἦσαν δὲ ἐπίουσι τεσσαρά-
κοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν
ποιοησάντες,

14 Οἵτινες προσελθόντες τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις,
εἶπον· Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν
ἐαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὐ
ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.

15 Νῦν οὖν ὑμῖς ἐμφανίσαιτε
τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ,
ὅπως αὐτὸν καταγάγῃ εἰς
ἐμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγνώσκειν
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς
δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσειν αὐτὸν, ἐτοιμοὶ
ἴσμεν τοῦ ἀνέλθειν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελ-
φῆς Παύλου τὸ βενδρον, παραγονό-
μενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμ-
βολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.

17 Προκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦ-
λος ἓνα τῶν εκατοντάρχων, εἶπε·
Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε εἰς
τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ τι ἀπαγ-
γεῖλαι αὐτῷ.

18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐ-

autem spiritus loquutus est ei
aut angelus, ne repugnemus
Deo.

10 Multa autem facta sedi-
tione, veritus tribunus ne dis-
cerperetur Paulus ab ipais, jus-
sit milites descendentes rapere
eum de medio eorum, ducere-
que in castra.

11 At sequenti nocte adsis-
tens ei Dominus, ait : Confide,
Paule : sicut enim testificatus
es quæ de me in Hierusalem,
sic te oportet et in Romam tes-
tificari.

12 Facta autem die, facientes
quidam Judæorum coitionem,
devoerunt sese, dicentes ne-
que edere neque bibere us-
quequo occiderent Paulum.

13 Erant autem plures qua-
draginta hanc conjurationem
facientes.

14 Qui accedentes ad prin-
cipes sacerdotum et seniores,
dixerunt : Devotione devovi-
mus nos ipsos, nihil gustare
usquequo occidamus Paulum.

15 Nunc ergo vos indicate
tribuno cum confessu ut cras
illum producat ad vos, ut futu-
ros cognoscere exquisitius quæ
de eo : nos vero, ante appropin-
quare eum, parati sumus in-
terficere illum.

16 Audiens autem filius so-
roris Pauli insidias, adveniens
et intrans in castra, nuntiavit
Paulo.

17 Advocans autem Paulus
unum centurionum, ait : Ado-
lescentem hunc adduc ad tribu-
num : habet enim aliquid indi-
care illi.

18 Ille quidem ergo assu-

τὸν ἡγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ φησὶν· Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με, ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλῆσαι σοί.

19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο· Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι;

20 Εἶπε δὲ· Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέβητο τοῦ ἐρωτῆσαι σε ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μέλλοντός τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

21 Σὺ οὖν μὴ πισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν βασιλεὺς μήτε φαγεῖν μήτε πεινῆσαι ὅσ' ἀνέλυσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἔτοιμοί εἰσι, προσδοχίμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

22 Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν· Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίας, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισάρειας, καὶ ἡπείσιν ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιοτάτους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός·

24 Κτῆρη τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιτεθῶσάντες τὸν Παῦλον διασωσῶσι πρὸς Φήλινα τὸν ἡγεμόνα·

25 Γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν εἶπεν τοῦτον·

26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κραισίτω ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.

27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον, συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ὅπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξοιλόμην αὐτὸν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι.

mens eum duxit ad tribunum, et ait: Vincetus Paulus advocans me rogavit hunc adolescentem perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi.

19 Apprehendens autem manum illius tribunus, et secedens seorsum, interrogavit: Quid est quod habes indicare mihi?

20 Dixit autem: Quia Judæi constituerunt rogare te ut cras in confessum producas Paulum, ut futuri aliquid exquisitius percunctari de illo.

21 Tu ergo ne credideris illis: insidiantur enim ei ex eis viri plures quadraginta, qui deoverunt sese neque manducare neque bibere usquequo interfecerint eum: et nunc parati sunt expectantes à te renuntiationem.

22 Ipse quidem igitur tribunus dimisit adolescentem, præcipiens nemini eloqui, quoniam hæc indicaveris ad me.

23 Et advocans duos quosdam centurionum, dixit: Parate milites ducentos, ut eant usque Cæsaream, et equites septuaginta, et stipatores ducentos, à tertia hora noctis.

24 Jumentaque adparare, ut imponentes Paulum salvum perducerent ad Felicem præsidem.

25 Scribens epistolam continentem formam hanc:

26 Claudius Lysias præstantissimo præsidi Felici gaudere.

27 Virum hunc comprehensum à Judæis, et futurum interfici ab eis, superveniens cum exercitu eripui eum, ascens quia Romanus est.

28 Βουλόμενος δὲ γινῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν·

29 Ὃν εὗρον ἐγκαλοῦμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἐγκλημα ἔχοντα.

30 Ἐπηυθείσης δὲ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἑξαυτῆς ἑσπεύσα πρὸς σε, παραγγίλλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπι σοῦ· Ἐβήσω.

31 Ὅι μὲν οὖν στραλιῶται κατὰ τὸ διαλεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα.

32 Τῇ δὲ ἑσπέρῳ ἡμέρᾳ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν.

33 Οἱσιν εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.

34 Ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος εἶναι ἀπὸ Κιλικίας·

35 Διακούσομαι σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγίνωνται. Ἐπέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ στρασιῶν τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

Κεφ. κδ'. 24.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ῥήτορος Τερτύλλου ἐνὸς, οἱσιν ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.

2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τερτύλλος, λέγων·

3 Πολλῆς εἰρήνης ευχαρίωντες διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων γινομέ-

28 Volens autem scire causam ob quam incusarent eum, deduxi eum in consessum eorum.

29 Quem inveni appellatum de quæstionibus legis ipsorum, nihil vero dignum morte aut vinculis crimen habentem.

30 Indicatis autem mihi in sidiis in virum futuris esse à Judæis, statim misi ad te: denuntians et accusatoribus dicere quæ ad eum apud te. Vale.

31 Ipsi quidem ergo milites secundum conetitutum sibi, assumentes Paulum, duxerunt per noctem in Antipatridem.

32 At postridie dimittentes equites ire cum eo, reversi sunt in castra.

33 Qui ingressi in Cæsaream, et reddentes epistolam præsidi, statuerunt et Paulum ei.

34 Legens autem præses, et interrogans ex quali provincia esset, et cognoscens quia de Cilicia:

35 Audiam te, inquit, quum et accusatores tui adfuerint. Jussitque eum in præterio Herodis custodiri.

CAPUT XXIV.

1 POST autem quinque dies descendit princeps sacerdotum Ananias cum senioribus et oratore Tertullo quodam, qui comparuerunt præsidi adversus Paulum.

2 Citato autem eo, cæpit accusare Tertullus, dicens:

3 Multæ pacis ocmportes per te, et directionum factarum

νων τῷ ἴθναι τούτῳ διὰ τῆς σῆς
προνοίας, πάντῃ σε καὶ πανταχοῦ
ἀποδοχόμεθα, κράτιστε Φήλιξ, μετὰ
εὐχαριστίας.

4 Ἴνα δὲ μὴ εἶαι πλείων σε ἐγ-
κόπιω, παρακαλῶ ἀκοῦσαι σε ἡμῶν
συντόμως ἐπὶ σῇ δικαιοσύνῃ.

5 Εὐρόνης γάρ τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον λοιμὸν, καὶ κινουῖντα στάσιν
παῖσι τοῖς Ἰουδαίους τοῖς κατὰ τὴν
οἰκουμένην, ἀρωγοστάτην σε τῆς τῶν
Ναζωραίων αἰρέσεως·

6 Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειρασε βεβη-
λῶσαι, ὃν καὶ ἐπαρήσαμεν καὶ κατὰ
τὸν ἡμέτερον νόμον ἠβαλήσαμεν κρι-
νειν.

7 Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλι-
αρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν
χειρῶν ἡμῶν ἀτήγαγε·

8 Κελεύσας τοὺς κατήγορους
αὐτοῦ ἔρχεσθαι εἰς σε· παρ' οὗ
δυστήρη αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάν-
των τούτων ἐπιγίνωμι, ὡς ἡμεῖς
κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι,
φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος,
νύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέ-
γειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε
κριτὴν τῷ ἴθναι τούτῳ ἐπιστάμενος,
αἰθιμότερον τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπο-
λογοῦμαι·

11 Δυναμένου σου γινῆναι ὅτι οὐ
πλείους εἰσὶ μοι ἡμέραι ἢ δεκαδύο,
ἀπ' ἧς ἀπέβην ἀροστανήσων ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ·

12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν
με πρὸς τινα διαλεγόμενον, ἢ ἐπι-
στάσαν πτωδύνα ἔχλου, οὔτε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν
πόλιν,

13 Οὔτε παραστήσαι με δύναν-
ται περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου.

14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι

genti huic per tuam pruden-
tiam, prorsusque et ubique
suscipimus, præstantissime Fel-
lix, cum omni gratiarum acti-
one.

4 Ut autem non super plus
te interpellem, oro audire te
nos concise tua æquitate.

5 Invenientes enim homi-
nem hunc pestem, et moventem
seditionem omnibus Judæis qui
per habitatam, antistitemque
Nazarenorum sectæ :

6 Qui etiam templum tenta-
vit prophanare, quem et apprehendimus,
et secundum nos-
tram legem volumus judicare.

7 Adveniens autem Lysias
tribunus, vi multa ex manibus
nostris abduxit :

8 Jubens accusatores ejus
venire ad te : à quo poteris
ipse judicans de omnibus istis
cognoscere quorum nos accu-
samus eum.

9 Consenserunt autem et Ju-
dæi, dicentes hæc ita habere.

10 Respondit autem Paulus,
annuente sibi præside dicere :
Ex multis annis existentem te
judicem genti huic sciens, me-
liore animo quæ de me ipso
defendam.

11 Potente te cognoscere
quia non plures sunt mihi dies
quam duodecim, ex quo ascen-
di adoraturus in Hierusalem.

12 Et neque in templo inve-
nerunt me apud aliquem dispu-
tantem, aut seditionem facien-
tem turbæ, neque in synagoga,
neque per urbem.

13 Neque probare possunt
de quibus nunc accusant me.

14 Confiteor autem hoc tibi,

κατὰ τὴν ἑδὴν ἦν λέγουσιν αἰρεσιν, οὕτω λατρεύω ἐν τῷ πατρῷ Θεῷ, πιστεύω εἰς τοὺς κατὰ τὸν νόμον, καὶ τοὺς προφήτας, γογγυζομένους

15 Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὕτως προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἰδεῖν νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

16 Ἐν ταύτῃ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀβρότητα συνείδησιν ἔχων πρὸς τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους δικαιοσύνης.

17 Δι' ἑτῶν δὲ πλείων παραγομένη ἐλεημοσύνας ποιῶν εἰς τὸ ἔθνος μου, καὶ προσφοράς·

18 Ἐν οἷς εὖρον με ἠγνοσμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ θυροῦ. Τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαίαι,

19 Οὓς δεῖ εἶναι σοῦ παρῆναι, καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχουσιν πρὸς με·

20 Ἡ αὐτοὶ οὕτως ἐπέσπασαν, εἴ τι εὖρον ἐν ἐμοὶ ἀδικήματα, ἐτάχιος μου εἶναι τῷ συνέδριον,

21 Ἡ περὶ μᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἔπραξα ὁσῶς ἐν αὐτοῖς· Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φηλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰσῶν· Ὅταν Ἀνσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ, διαγνώσκειμαι τὰ καθ' ὑμᾶς.

23 Διαταξάμενος τε τῷ εκατοντάρχη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἀνοσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρεσιῶν, ἢ προσέβηχθαι αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγομένους ὁ Φηλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναίκαί αὐτοῦ οὕσῃ Ἰουδαία, μετῄμαλτο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκου-

quod secundum viam quam dicunt hæresim, sic deservio patrio Deo, credens omnibus quas secundum legem et in Prophetis scripta :

15 Spem habens in Deum, quam et hi ipsi expectant, resurrectionem futuram esse mortuorum, justorumque et injustorum.

16 In hoc autem ipse exerceo inoffensam conscientiam habere ad Deum et homines semper.

17 Per annos autem plures accessi eleemosynas facturum in gentem meam et oblationes.

18 In quibus invenerunt me purificatum in templo, non cum turba, neque cum tumultu, quidam ex Asia Judæi.

19 Quos oportebat apud te præsto esse, et accusare si quid haberent adversus me.

20 Aut ipsi hi dicant, si quid invenerunt in me iniuriam, stante me in consensu,

21 Aut de una hac voce, qua clamavi stans in eis : quoniam de resurrectione mortuorum ego judicor hodie à vobis.

22 Audiens autem hæc Felix distulit illos, exquisitius cognoscens quæ de via, dicens : Quam Lysias tribunus descenderit, pernoscam quæ juxta vos.

23 Constituensque centurioni custodire Paulum, habereque laxationem, et neminem prohibere propriorum ei ministrare, aut audire eum.

24 Post autem dies aliquot adveniens Felix cum Drusilla uxore sua existente Judæa, accersivit Paulum, et audivit eum

σεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως.

25 Διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀγκρατείας καὶ τοῦ κριμαῖος τοῦ μέλλοντος ἕσθαι, ἔμφοθος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μέλαθεὼν μετακαλέσομαι σε·

26 Ἄμα καὶ ἐλπίζων εἶναι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ συχνότερον αὐτὸν μετασπεύμενος, ὤμιλει αὐτῷ.

27 Διῆλθας δὲ πληρωθεὶς ἑλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων εἰ χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλωσε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

Κεφ. κς. 25.

1 **Φ**ῆστος οὖν ἐπιθὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας.

2 Ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,

3 Αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν.

4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.

5 Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ, συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τοῦτω, καληγορεῖτωσαν αὐτοῦ.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, κατεβὰς εἰς Καισαρείαν, ἐπὶ δεκάτην καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

de quæ in Christum Jesum fide.

25 Differente autem illo de justitia et castitate et judicio futuro esse, tremefactus Felix respondit : Quod nunc habens vade : opportunitatem autem nactus accersam te :

26 Simul et sperans quod pecunia daretur ei à Paulo, ut solveret eum : ideo et frequenter eum accersens, loquebatur ei.

27 Biennio autem expleto, accepit successorem Felix Porcium Festum : volensque gratias præstare Judæis Felix, reliquit Paulum vincitum.

CAPUT XXV

1 **F**ESTUS ergo ingressus provinciam, post tres dies ascendit in Hierosolyma à Cæsarea.

2 Indicaverunt autem ei et princeps sacerdotum, et primi Judæorum adversus Paulum, et rogabant eum :

3 Postulantes gratiam adversus eum, ut accerseret eum in Hierusalem : insidias facientes interficere eum per viam.

4 Ipse quidem ergo Festus respondit, servari Paulum in Cæsarea, seipsum autem futurum in festinatione proficisci.

5 Qui ergo potentes in vobis, ait, simul descendentes, si quod est in viro hoc accusent eum.

6 Demoratus autem in illis dies plures quam decem, descendens in Cæsaream, posttridie sedens pro tribunali, jussit Paulum adduci.

7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρβάρια αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι·

8 Ἀπολογουμένου αὐτοῦ· Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον.

9 Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις δίδων χάριν καταβῆσθαι, ἀπεκρίθεις τῷ Παύλῳ εἶπε· Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβῆς, ἐκεῖ περὶ σου τῶν κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστὼς εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.

11 Εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτούμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστὶν ὧν οὔτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλούμαι.

12 Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι; Ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον.

14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων· Ἀνὴρ τις ἐστὶ καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος, δέσμιος·

15 Περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην·

16 Πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ

7 Adveniente autem eo, circumsteterunt qui ab Hierosolymis descenderant Judæi, multas et graves criminationes ferentes adversus Paulum, quas non poterant probare :

8 Se defendente eo : Quoniam neque in legem Judæorum, neque in templum, neque in Cæsarem peccavi.

9 Festus autem Judæis volens gratiam præstare, respondens Paulo dixit : Vis in Hierosolyma ascendens ibi de his judicari apud me ?

10 Dixit autem Paulus : Ad tribunal Cæsaris stans sum, ubi me oportet judicari : Judæis nihil nocui, sicut et tu pulchrius noeti.

11 Si quidem enim nocui, et dignum morte feci aliquid, non recuso mori : si vero nihil est quorum hi accusant me, nemo me potest illis gratificari : Cæsarem appello.

12 Tunc Festus colloquutus cum concilio, respondit : Cæsarem appellasti ? ad Cæsarem ibis.

13 Diebus autem peractis quibusdam, Agrippa rex et Bernice venerunt in Cæsaream salutaturi Festum.

14 Ut autem plures dies demorabantur ibi, Festus regi indicavit quæ ad Paulum, dicens : Vir quidam est derelictus à Felice vincus,

15 De quo, facto me in Hierosolyma, indicaverunt principes sacerdotum et seniores Judæorum, postulantes adversus illum sententiam.

16 Ad quos respondi, quia

ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι ἑνὸς ἀνθρώπου εἰς ἀπόλωσαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροῦντας, τοιοῦτον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

17 Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, εἴη ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα·

18 Περὶ οὗ σταθόντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ·

19 Ζητήματα δὲ ἑνὸς περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν, καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφρασκον ὁ Παῦλος ζῆν.

20 Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου ζήτησιν, ἔλεγον εἰ βούλοιντο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ κεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.

21 Τοῦ δὲ Παύλου ἐπαλασσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη· Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δὲ Αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον συν τε τοῖς χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελσίσαντος τοῦ Φῆστου. ἤρχθη ὁ Παῦλος

24 Καὶ φησὶν ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱερο-

non est consuetudo Romanis donare aliquem hominem ad perditionem, prius quam accusatus ad conspectum habeat accusatores, locumque defensionis accipiat de criminatione.

17 Convenientibus ergo illis huc, dilationem nullam faciens, sequenti sedens pro tribunali, jussi adduci virum.

18 De quo stantes accusatores, nullam causam inferebant quorum suspicabar ego.

19 Quæstiones vero quasdam de propria superstitione habebant adversus eum, et de quodam Jesu defuncto, quem affirmabat Paulus vivere.

20 Hæsitans autem ego in eam quæ de hoc quæstionem, dicebam si vellet ire in Hierusalem, et ibi judicari de istis.

21 At Paulo appellante servari se ad Augusti cognitionem, jussi servari eum, usque quo mittam eum ad Cæsarem.

22 Agrippa autem ad Festum dixit: Volebam et ipse hominem audire. Ille autem: Cras, inquit, audies eum.

23 Ergo postridie veniente Agrippa et Bernice cum multo apparatu, et introeuntibus, in auditorium cumque tribunis et viris secundum eminentiam existentibus civitatis, et jubente Festo, adductus est Paulus.

24 Et dicit Festus: Agrippa rex, et omnes qui simul adstantes nobis viri, spectatis hunc, de quo omnis multitudo Judæorum interpellavit me inque

σολύμοις, καὶ ἐνθάδε, ἐπιθεῶντες
μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.

25 Ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μη-
δὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν παρασχί-
ναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου δικαίως
σαμένου τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα ἀμί-
πταν αὐτόν·

26 Περὶ οὗ ἀσφαλὲς ἐὶ γράψαι
ἐγὼ Κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον
αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ
σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἕως εἰς
ἀνακρίσεως γνομένης, σχῶ ἐν
γράψαι·

27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, ἀμί-
πτητα δόξαι, μὴ καὶ τὰς κατ'
αὐτοῦ αἰτίας σημεῖναι.

Κεφ. κς. 26.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦ-
λον ἔφη· Ἐπιτρέψαι σοὶ
πατρὸς σου τοῦ λέγειν. Τότε ὁ
Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνων τὴν
χεῖρα·

2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι
ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ἤγημαι ἑμαυτὸν μακάριον, μέλλων
ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον·

3 Μάλιστα γνώστην ὄντα σε
πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἔβην ἐν
καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι σου,
μακροθύμως ἀποῦσαι μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν
ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γνο-
μένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσο-
λύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι,

5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν,
ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ἐπεὶ κατὰ τὴν
ἀκριβοστάτην αἴρεσιν εἰς ἡμετέρας
θρησκείας ἔζησα φαρισαῖος.

6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι εἰς τὴν πρὸς
τοὺς πατέρας ἀπαγγελίας γνομένης
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔστηκα κρινόμενος·

Hierosolymis et hic acclaman-
tes non oportere vivere eum
amplius.

25 Ego vero comperiens ni-
hil dignum morte eum admi-
sisse, et ipso autem hoc appel-
lante Augustum, judicavi mit-
tere eum.

26 De quo certum quid scri-
bere Domino non habeo : ideo
produxi eum ad vos, et maxime
ad te, rex Agrippa, ut interro-
gatione facta habeam quid scri-
bere.

27 Irrationibile enim mihi
videtur, mittentem vincitum,
non et eas quæ contra eum
causas significare.

CAPUT XXVI.

1 AGRIPPA vero ad Pau-
lum ait : Permittitur ti-
bi pro temetipso dicere. Tunc
Poulus se defendebat exten-
dens manum :

2 De omnibus quibus accu-
sor à Judæis, rex Agrippa,
ætimo me ipsum beatum, de-
fensurus me apud te hodie :

3 Maxime cognitorem exis-
tentem te omnium illorum apud
Judæos morumque et quæstio-
num. ideo obsecro te patienter
audire me.

4 Quidem ergo vitam meam
à juventute, ab initio factam in
gente mea in Hierosolymis, no-
verunt omnes Judæi.

5 Præscientes me antea, si ve-
lint testari, quoniam secundum
diligentissimam sectam nostræ
religionis vixi Phariseus.

6 Et nunc in spe quæ ad pa-
tres repromissionis factæ à Deo,
sto iudicio subjectus :

7 Εἰς ἣν ἐὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκλειείᾳ νύκτι καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ὀγκυλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων.

8 Τί ἄπιστον κρίνεσαι παρ' ὑμῶν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει ;

9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμμανῶν πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι·

10 Ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβὼν ἀνακουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον·

11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠναγκαζὼν βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμανόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον θεῶς καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.

12 Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων,

13 Ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμπαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἑμοὶ πορευομένους.

14 Πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις ; Σκληρὸν σοὶ πρὸς κέντρα λατρίζεις.

15 Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς εἰ Κύριε ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις·

16 Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι

7 In quam duodecim tribus nostræ in assiduitate nocte et die deservientes sperant devenire : de qua spe accusor, rex Agrippa, à Judæis.

8 Quid ? incredibile judicatur apud vos si Deus mortuos suscitatur ?

9 Ego quidem ergo videbar mihi ipsi adversus nomen Jesu Nazareni debere multa contraria agere.

10 Quod et feci in Hierosolymis : et multos sanctorum ego carceribus inclusi, à principibus Sacerdotum potestatem accipiens : interemptisque illis detuli suffragium.

11 Et per omnes synagogas frequenter puniens eos, compellabam blasphemare, immoderateque insaniens eis, persequebar usque et in exteris civitates.

12 In quibus et profectus in Damascum cum potestate et procuracione à principibus sacerdotum,

13 Die media, per viam vidi, rex, cælitus supra splendorem solis, circumfulgens me lumen et eos qui cum me proficiscentes.

14 Omnibus autem decidentibus nobis in terram, audivi vocem loquentem ad me, et dicentem Hebraica lingua : Saule, Saule, quid me persequeris ? durum tibi ad stimulos calcitrare.

15 Ego autem dixi, Quis es, Domine ? Ille autem dixit : Ego sum Jesus, quem tu persequeris.

16 Sed exsurge, et sta supra

ἔπει τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ἔβηθην σοι, προχειρίσασθαι σε ὑπερρέτην καὶ μάρτυρα ὧν σε εἶδες, ὧν σε ἐβήθησομαι σοι·

17 Ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω,

18 Ἀνοῖξαι ὀφθαλμούς αὐτῶν, τοῦ δεῖστέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαθεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλήρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, ὥστε ἐπὶ εἰς ἐμέ.

19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀσευθῆς τῇ οὐρανόφωτο ἑσπασία·

20 Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσαν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπαγγέλλων μετανοσίαν, καὶ ἐπιστρέψαι ἐπὶ τὸν Θεόν, ἅξια τῆς μετάνοιαις ἔργα πράσσειντας.

21 Ἐνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρώνητο διαχειρίσασθαι.

22 Ἐπιουρίας οὖν τυχῶν τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἕτερον λέγων ὧν σε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ Μωσῆς·

23 Εἰ παθητός ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν ἐπὶ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλην εἰς φωνὴν ἔφη· Μαίρη Παῦλε· εἰ πολλὰ σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέσει.

25 Ὁ δὲ, Οὐ μαίνομαι, φησί, κράτιστε Φῆστε· ἀλλ' ἀληθείας κ' ὠφροσύνης ἔχημα ἀποφθέγγομαι.

pedes tuos : ad hoc enim apparui tibi, designare te ministrum et testem quorumque vidisti, quorumque apparebo tibi :

17 Eripiens te de populo et Gentibus, in quas nunc te mitto,

18 Aperire oculos eorum, ad convertendum à tenebris ad lucem, et potestate Satanæ ad Deum, ad accipiendum eos remissionem peccatorum, et sortem in sanctificatis, fide quæ in me.

19 Unde, rex Agrippa, non fui incredulus cælesti visioni :

20 Sed his qui in Damasco primum et Hierosolymis, in omnemque regionem Judææ, et Gentibus annuntiabam pœnitere, et converti ad Deum, digna pœnitentiæ opera facientes

21 Causa horum me Judæi comprehendentes in templo, tentabant interficere.

22 Auxilium igitur nactus à Deo, usque in diem hanc sto, testificans parvoque et magno, nihil extra dicens eorum quæ et Prophetæ loquuti sunt futurorum esse, et Moses :

23 Si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen futurus est annuntiare populo et Gentibus.

24 Hæc autem eo defendente, Festus magna voce dixit : Insanis, Paule : multæ te literæ ad insaniam convertunt.

25 Ille vero : Non insanio, inquit, optime Feste, sed veritatis et sobrietatis verba eloquor.

26 Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρῆρσιζομένος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν· οὐ γὰρ ἔστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.

27 Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐν ὀλίγῳ με πείσεις Χριστιανὸν γενέσθαι.

29 Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν· Εὐξαίμην ἂν ἐγὼ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὅποιός εἰμι, παρεκτός τῶν δεσμῶν τούτων.

30 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμῶν, ἡ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθημένοι αὐτοῖς,

31 Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἡ δεσμῶν πρᾶσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

32 Ἀγρίππας δὲ ἐγὼ Φήστω ἔφη· Ἀπολεύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκλήθητο Καίσαρα.

Κεφ. κζ'. 27.

1 **Ω**Σ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀπολεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδου τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἐκαλοντάρχῃ, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπειζῆς Σεβαστῆς.

2 Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυτίνῳ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνης Θεσσαλονικεύς.

3 Τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος

26 Scit enim de his rex, ad quem et libertate usus eloquor : latere enim eum quicquam horum non arbitror : neque enim in angulo gestum hoc est.

27 Credis rex Agrippa Prophetis ? scio quia credis.

28 Ipse autem Agrippa ad Paulum ait : In parvo me suades Christianum fieri.

29 At Paulus ait : Optarem utique Deo, et in parvo et in multo, non solum te, sed et omnes audientes me hodie, fieri tales qualis et ego sum, exceptis vinculis his.

30 Et hæc dicente eo, exsurrexit rex et Præses, et Bernice, et considentes eis.

31 Et secedentes loquebantur ad invicem, dicentes : Quia nihil morte dignum aut vinculis facit homo iste.

32 Agrippa autem Festo dixit : Absolvi poterat homo hic, si non appellasset Cæsarem

CAPUT XXVII

1 **U**T autem judicatum est navigare nos in Italiam, tradiderunt et Paulum et quosdam alios vinctos centurioni, nomine Julio, cohortis Augustæ

2 Ascendentes autem navem Adramytenam, futuri navigare quæ circa Asiam loca, avecti sumus, existente cum nobis Aristarcho Macedone Thessalonicensi.

3 Ipsaque altera devenimus in Sidonem : humaneque Julius

τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς φίλους κορευθέντα, ἐπιμελείας τυχεῖν.

4 Κακῶσιν ἀναχθέντες ὑπεσλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.

5 Τότε, πρὸς ἐλάγιος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπεύσαντες, κατήλομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας.

6 Κακῶς εὐρῶν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν ἐπέστειν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐπιβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυστασίως, καὶ μέλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ ἀρροισίως ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεσλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλιμόνην.

8 Μόλις πρὸς παραλογίμενοι αὐτὴν, ἤλομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλαῖς λιμένας, ᾧ ἔγγυς ἦν πόλις Λασαῖα.

9 Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισηφαλοῦς τοῦ αἰέτος, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστίαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρεῖνε ὁ Παῦλος,

10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φέρου καὶ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἕσθαι τὸν πλοῖον.

11 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήτῃ ἐπέειπε μάλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λογομένοις.

12 Ἀνυπόθετος δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχων πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κακῶσιν, εἴπως δύναντο καταλήσασθαι εἰς Φοινίκια παραχειμαῖσαι,

Paulo usus, permisit ad amicos euntem curam sui nancisci.

4 Et inde avecti subnavigavimus Cyprum, propter hoc ventos esse contrarios.

5 Hocque pelagus quod juxta Ciliciam et Pamphyliam pernavigantes, delati sumus in Myra Lyciæ.

6 Et ibi inveniens centurio navem Alexandrinam navigantem in Italiam, imposuit nos in eam.

7 In multis autem diebus tarde navigantes, et vix devenientes secundum Cnidum, non permittente nos vento, subnavigavimus Cretam secundum Salmonem.

8 Vixque præterlegentes eam, venimus in locum quendam vocatum Pulchros portus, cui juxta erat civitas Lasæa.

9 Multo autem tempore peracto, et existente jam periculosa navigatione, propter quod et jejunium jam præterisse, admonebat Paulus,

10 Dicens eis: Viri, conspicio quoniam cum injuria et multo damno non solum oneris et navis, sed etiam animarum nostrarum futuram esse navigationem.

11 At centurio gubernatori et nauclero credebat magis, quam à Paulo dictis.

12 Inapposito autem portu subsistente ad hyemationem, plerique posuerunt consilium subduci inde, si quo modo possent devecti in Phœnicem hy

λιμένα τῆς Κρήτης β) ἰσουλὰ κατὰ
Λίβα καὶ κατὰ Χῶρον

13 Ἵππευσι πάντες οὐκ ἔχοντες, ἀλλὰ πάντες τῆς ἀπορίας κραταιοί, ἄρνας, ἀσπιδόεντες ἐπὶ τῆς Κρήτης.

14 Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβλασε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος Εὐροκλύδων.

15 Συνερασαθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀνταρταλμαῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.

16 Νησίον δὲ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην, μόλις ἰσχύσαμεν περικραλεῖς γυνέσθαι τῆς σκάφης.

17 Ἦν ἄρα πάντες, βοηθείαι ἐχρῶντο, ὑπερβυζνύοντες τὸ πλοῖον φοβούμενοι τε μὴ εἰς τὴν Σύρτην ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκάφος, οὕτως ἐφέροντο.

18 Σφοδρῶς δὲ χεμιζομένην ἡμῶν, τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιούνη.

19 Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκαφὴν τοῦ πλοίου ἐβρίψαμεν.

20 Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων διαφανόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χεμιῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικαιμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο πᾶσα ἐλπίς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.

21 Πολλῆς δὲ ἀσπίδος ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· Ἐδοί μὲν, ὡς ἄνδρες, περιερχήσαντάς μοι, μὴ ἀνάγασθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαι τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.

22 Καὶ ταῦτο παραινῶ ὑμᾶς συνθυμῆν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τῆς πλοίου.

23 Παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ

emare, portum Cretæ respicientem ad Africum et ad Chorum.

13 Adspirante autem Noto, æstimantes propositum tenere, solventes Asson legebant Cretam.

14 Post non multum autem misit contra ipsam ventus Typhonicus, vocatus Euroclydon.

15 Correpta autem navi, et non potente obtueri vento, concedentes ferebamur.

16 Insulam autem quandam succurrentes, vocatam Claudam, vix potuimus competes fieri scaphæ.

17 Quam subducentes, adjuvatoriis utebantur, accingentes navem: timentesque ne in Syrtim inciderent, submittentem vas, sic ferebantur.

18 Vehementer autem tempestate jactatis nobis, sequenti jactum fecerunt.

19 Et tertia nostris manibus armamenta navis ejecimus.

20 Neque autem Sole, neque syderibus apparentibus per plures dies, tempestateque non exigua imminente, reliquum ablata erat omnis spes servari nos.

21 Multa autem inedia existente, tunc stans Paulus in medio eorum, dixit: Oportebat quidem, ὁ viri, obedientes mihi, non avehi à Creta, lucrarique injuriam hanc, et jacturam.

22 Et nunc suadeo vobis bono animo esse: jactura enim animæ nulla erit ex vobis, præterquam navis.

23 Adstitit enim mihi nocte

ταύτη ἄγγελος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι,
 ὡς λατρεύω,

24 Λέγων· Μὴ φοβοῦ, Παῦλε·
 Καίσαρι σε δεῖ παραστήναι· καὶ
 ἰδοὺ, κεχάρισται σοὶ ὁ Θεὸς πάντας
 τοὺς πλόνοντας μετὰ σοῦ.

25 Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πισ-
 τεύω γὰρ τῷ Θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται
 καθ' ὃν ἐρέσπον λεβλήθηαί μοι·

26 Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς
 ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τεσσαρσκαίδεκάτη
 νῆξ ἐγένετο, διαφορομένον ἡμῶν ἐν
 τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς
 ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινα
 αὐτοῖς χώραν·

28 Καὶ βολίσαντες, εὗρον ὄρ-
 γυιάς εἰκοσί· βραχὺ δὲ διαστήσαν-
 τες, καὶ ἄλλιν βολίσαντες, εὗρον
 ὄργυιάς δεκαπέντε·

29 Φοβούμενοί τε μήπως εἰς
 τραχεῖς τόπους ἐκπέσωσιν, ἐκ πρύμ-
 νης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας,
 ἤρχοντο ἡμέραν γενέσθαι.

30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων
 φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάν-
 των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν,
 προσέειπε ὡς ἐκ πύργου μελλόντων
 ἀγκύρας ἐκτείνειν,

31 Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατον-
 τάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις· Ἐὰν
 μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,
 ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.

32 Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέ-
 κοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ
 εἶασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέλλεν ἡμέρα
 γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος
 ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέ-
 γων· Τεσσαρσκαίδεκάτην σήμερον
 ἡμέραν προσδοκῶντες, ἅσπιτοι διατε-
 λεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι.

34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσ-

hac angelus Dei cujus sum, cui
 et deservio,

24 Dicens : Ne timeas Pau-
 le : Cæsari te oportet assiste-
 re : et ecce donavit tibi Deus
 omnes navigantes cum te.

25 Ideo bono animo estote,
 viri : credo enim Deo, quia sic
 erit quemadmodum dictum est
 mihi.

26 In insulam autem quan-
 dam oportet nos incidere.

27 Ut vero quartadecima
 nox facta est, perlatis nobis in
 Adria circa medium noctis, sus-
 picabantur nautæ afferri ali-
 quam sibi regionem.

28 Et demisso perpendiculo
 nautico, invenerunt passus vi-
 ginti : brevi autem distantes, et
 rursus demisso perpendiculo
 invenerunt passus quindecim.

29 Timentesque ne quomo-
 do in aspera loca incideremus,
 de puppi projicientes ancoras
 quatuor, optabant diem fieri.

30 Ispis vero nautis quæren-
 tibus fugere ex navi, et laxan-
 tibus scapham in mare, obtentu
 quasi è prora futurorum anco-
 ras extendere,

31 Dixit Paulus centurioni
 et militibus : Si non hi manse-
 rint in navi, vos servari non
 potestis.

32 Tunc milites absciderunt
 funes scaphæ, et siverunt eam
 excidere.

33 Usque autem quo futu-
 rus erat dies fieri, hortabatur
 Paulus omnes sumere cibum,
 dicens : Quartadecimam ho-
 die diem expectantes, jejuni
 permanetis, nihil accipientes.

34 Ideo hortor vos accipere

λαβειν τροφης· τούτο γάρ προς της υμετέρας σωτηρίας υπάρχει· ουδενός γάρ υμών εριξ εκ της κεφαλής προσείται.

35 Είπων δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίσιν.

36 Εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφής.

37 Ἴμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί, διακίσεια ἑβδομηκονταεξί.

38 Κορυσθέντες δὲ τροφής, ἐκούριζον τὸ πλοῖον, ἐβαλλόμενοι τὸν σίτον εἰς τὴν θάλασσαν.

39 Ὅτι δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐσθγινοσκον· κλάπον δὲ εἶνα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν βουλευσάντο, εἰ δύναπτο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.

40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περισλόντες εἶον εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδάλιων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεύσῃ, κατεΐχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.

41 Περικυρόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπέκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρόρα εἰρεῖσασα ἔμεινεν ἀσάλυτος, ἡ δὲ πρύμνα ἔλυτο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων.

42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκπολυμήςσας διαφύγοι.

43 Ὁ δὲ ἐκατόνταρχος, βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσε τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν, ἀπορρίψαντας πρῶτους ἐπὶ τὴν γῆν εἶέναι·

44 Καὶ τοὺς λοιποὺς. οὓς μὲν

cibum : hoc enim ad vestram salutem est : nullius enim vestrum capillus ex capite cadet.

35 Dicens autem hæc, et sumens panem, gratias egit Deo in conspectu omnium : et frangens cœpit manducare.

36 Bono animo autem facti omnes, et ipsi adsumpserunt cibum.

37 Eramus vero in navi universæ animæ, ducentæ septuaginta sex.

38 Satiati autem cibo, alleviabant navem, jacentes triticum in mare.

39 Quum autem dies factus esset, terram non agnoscebant : sinum vero quendam considerabant habentem litus, in quem cogitabant, si possent, expellerent navem.

40 Et ancoras sustollentes, permiserunt in mare simul laxantes juncturas gubernaculorum : et sustollentes artemonem flanti, tendebant ad litus.

41 Incidentes autem in locum bimarem illiserunt navem : et quidem prora fixa manebat immobilis, at puppis solvebatur à vi fluctuum.

42 At militum consilium fuit, ut vinctos occiderent, ne quis enatans effugeret.

43 At centurio volens servare Paulum, prohibuit eos consilio, jussitque potentes natate, abjicientes primos ad terram exire :

44 Et reliquos, hos quidem

ἐπεὶ σάνισαν, ὡς δὲ ἐπεὶ ἔτιον τῶν ἀπὸ τοῦ ἀλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπεὶ τὴν γῆν.

Κεφ. κη. 28.

1 **Κ**Α' διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.

2 Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν εὐχουσαν φιλάνθρωπιαν ἡμῶν· ἀνάφαντες γὰρ πυρὰν προσελάθοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑπερὸν τὸν ἐρεστώτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος.

3 Συστρέφαντες δὲ τῷ Παύλου φρυγῶνων πλῆθος, καὶ ἐπιθέτοντες ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἐχθὸνα ἐκ τῆς θέρμης ἐξελεύσασα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον εἰς ἀλλήλους· Πάντως φονεὺς ἔστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν.

5 Ὁ μὲν οὖν, ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, βαθεὺν οὐδὲν κακίον·

6 Οἱ δὲ προσδέκων αὐτὸν μέλλειν ἀμπερασθαι, ἢ καταπίπτειν ἀπὸ τοῦ νεκροῦ· ἐπεὶ πολλὸν δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄσπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον Θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνον ὑπέρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νῆσου, ὀνόματι Ποσλίῳ, ὃς ἀναδεχόμενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποσλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κκατακτεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμε-

in tabulis, hos autem super quædam eorum quæ de navi: et sic factum est, omnes servari ad terram.

CAPUT XXVIII.

1 **ET** salvi evasi, tunc cognoverunt quia Melita insula vocatur.

2 At Barbari præstabant non vulgarem humanitatem nobis: accedentes enim pyram, acceperunt omnes nos, propter imbrem instantem, et propter frigus.

3 Congregante autem Paulo sarmentorum multitudinem, et imponente super pyram, vipera à calore exiens invasit manum ejus.

4 Ut vero viderunt Barbari pendentem bestiam de manu ejus, dicebant ad in vicem: Omnino homicida est homo hic, quem salvum evasum de mari ultio vivere non sinit.

5 Ille quidem ergo excutiens bestiam in ignem, passus est nullum malum.

6 Illi autem expectabant eum futurum intumescere, aut decidere repente mortuum: in multo autem illis expectantibus, et videntibus nihil incommodum in illum factum, mutati dicebant Deum esse.

7 In autem illis quæ circa locum illum erant prædia primario insulæ, nomine Publio, qui suscipiens nos, tres dies amice hospitio excepit.

8 Factum est autem patrem Publii febribus et dysenteria detentum decumbere: ad quem Paulus ingressus, et precatus,

νος, ἐπιθείς εἰς χεῖρας αὐτοῦ, ἴασατο αὐτόν.

9 Τοῦτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, προσήρχοντο, καὶ ἰεραπεύοντο,

10 Οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένους ἐπέθετο εἰς τὴν χεῖραν.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακαχημακίῳ ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις·

12 Καὶ καταχθόντες εἰς Συρακούσας, ἐπιμείναντες ἡμέρας τρεῖς·

13 Ὅθεν περιελθόντες κατητήσαμεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νέτου, δευτέρῳ αἰὲν ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους,

14 Οὗ τῶντες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν εἰς αὐτοὺς ἐπιμείναντες ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν.

15 Καταίθον οἱ ἀδελφοὶ αὐσίαντες εἰς ἑπὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς δεξιάντην ἡμῶν ἄχρις Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτι δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ εκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετρέψθη μένειν καθ' ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκληθέσθαι τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε εἰς τοὺς αὐτοὺς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ, ἢ τοῖς ἰδοῖσι τοῖς πατρίοις, δέσμιος

imponens manus ei, sanavit eum.

9 Hoc ergo facto, et reliqui habentes infirmitates in insula, accedebant et curabantur.

10 Qui etiam multis honoribus honoraverunt nos, et navigantibus imposuerunt quæ ad usum.

11 Post autem tres menses navigavimus in navi quæ hymaverat in insula, Alexandrina, adsignata Castori et Polluci.

12 Et devecti in Syracusas, mansimus dies tres.

13 Unde circumvenientes devenimus in Rhegium: et post unum diem superveniente Austro, secunda die venimus in Puteolos.

14 Ubi invenientes fratres, rogati sumus apud eos manere dies septem: et sic in Romam venimus.

15 Et inde fratres audientes ea quæ de nobis, exierunt in occursum nobis usque ad Appii forum, et Tres tabernas: quos videns Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam.

16 Quum autem venissemus in Romam, centurio tradidit victos præfecto castrorum: at Paulo permissum est manere per seipsum, cum custodiente se milite.

17 Factum est autem post dies tres convocare Paulum existentes Judæorum primos: Convenientibus autem eis, dicebat ad eos: Viri fratres, ego nihil contrarium faciens populo aut moribus patriis, victus ex

ἔξ Ἱεροσολύμων παραδόθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων·

18 Οἱ τινες ἀνακρίναντές με θεούλωντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί·

19 Ἀντιλογόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα· οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορηθεῖσαι·

20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρακάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἔπειτα γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ εἶην ἄλλωσιν ταύτην περιέχεται.

21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ εἶδομεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγνομήνοσ ἐτις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ σονηρόν.

22 Ἀξιοῦμεν δὲ περὶ σοῦ ἀκούσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἦγον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξηνίαν ἑλλήνων· οἷς ἐξουσιοδοτητο διαμαρτυρούμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων το αὐτοὺς εἰς τὸ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ το τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.

24 Καὶ οἱ μὲν ἐπειθόντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.

25 Ἀσίμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελόντο, εἰπόντες τοῦ Παύλου ῥῆμα ἔν, ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,

26 Λέγον· “Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἰπέ· Ἀκοῆ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνήτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum :

18 Qui examinantes me volerunt dimittere, propter nullam causam mortis esse in me.

19 Contradicientibus autem Judæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi gentem meam habens aliquid accusare

20 Propter hanc igitur causam rogavi vos videre, et alloqui : propter enim spem Israël catenam hanc circumdatus sum.

21 Illi autem ad eum dixerunt : Nos neque literas de te accepimus à Judæa ; neque adveniens aliquis fratrum nuntiavit aut loquutus est quid de te malum.

22 Velimus autem à te audire quæ sentis : de quidem enim secta hac notum est nobis quia ubique contradicitur.

23 Constituentes autem illi diem, venerunt ad eum in hospitium plures : quibus exponebat testificans regnum Dei, suadensque eis ea quæ de Jesu exque lege Mosi et Prophetis, à mane usque ad vesperam.

24 Et hi quidem persuadebantur dictis, hi vero non credebant.

25 Discordes autem existentes ad invicem, discedebant, dicente Paulo verbum unum, Quia pulchre Spiritus sanctus loquutus est per Esaiam prophetam ad patres nostros,

26 Dicens : Vade ad populum istum, et dic : Auditum audietis, et non intelligetis : et videntes videbitis, et non cernetis.

27 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὡσὶ βαρβύς ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμωσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὡσὶν ἀκούσωσι, καὶ εἴῃ καρδία συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς·"

28 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

29 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον εἰ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.

30 Ἐμεινε δὲ ὁ Παῦλος διεστίαν ὄλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι· καὶ ἀπέδεχτο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν·

31 Κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης ἀσκήσιας, ἀκωλύτως.

27 Incrassatum est enim cor populi hujus; et auribus graviter audierunt, et oculos suos compresserunt; ne quando videant oculis, et auribus audiant, et corde intelligant, et convertantur, et sanem eos.

28 Notum ergo sit vobis, quoniam Gentibus missum est salutare Dei, ipsi et audient.

29 Et hæc eo dicente, abierunt Judæi, multam habentes in seipsis quæstionem.

30 Mansit autem Paulus biennio toto in proprio conducto, et suscipiebat omnes ingredienti- entes ad eum :

31 Prædicans regnum Dei, et docens ea quæ de Domino Jesu Christo cum omni libertate, improhibite.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΡΩΜΑΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 **Π**ΑΥΛΟΣ, δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφορισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ,

2 Ὁ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,

3 Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα,

4 Τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν

U

PAULI

Apostoli ad

ROMANOS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 **P**AULUS servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, discretus in Evangelium Dei,

2 Quod ante promiserat per Prophetas suos in scripturis sanctis,

3 De Filio suo, facto ex semine David secundum carnem :

4 Definito Filio Dei in vir-

δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἀγιοσύνης,
ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν,

5 Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολήν εἰς ὑπακοήν πίστειως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ·

6 Ἐν οἷς ἐστέ καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ·

7 Πᾶσι τοῖς εὐσιν ἐν Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ·

9 Μάρτυς γὰρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀμαλίσπτως μνησθῆναι ὑμῶν ποιοῦμαι·

10 Πάντοτε ἐστὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἰπως ἤδη ποτὲ εὐδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἔλθω πρὸς ὑμᾶς·

11 Ἐπιθεῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικῶν, εἰς τὸ στερεοθῆναι ὑμᾶς·

12 Τοῦτο δὲ ἐστὶ, συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.

13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προσθέμην ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα καρπὸν τινα σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.

tute, secundum Spiritum sanctificationis, ex resurrectione mortuorum, Jesu Christi Domini nostri.

5 Per quem accepimus gratiam et apostolatam ad obedientiam fidei in omnibus Gentibus, pro nomine ejus.

6 In quibus estis et vos vocati Jesu Christi.

7 Omnibus existentibus in Roma, dilectis Dei, vocatis sanctis; gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

8 Primum quidem gratias ago Deo meo per Jesum Christum pro omnibus vobis, quia fides vestra annuntiatur in universo mundo.

9 Testis enim meus est Deus, cui servio in spiritu meo, in Evangelio Filii ejus, ut indesinenter memoriam vestri facio:

10 Semper in orationibus meis obsecrans si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate Dei, venire ad vos.

11 Desidero enim videre vos, ut aliquid impertiar donum vobis spirituale, ad stabiliri vos:

12 Hoc autem est, simul exhortari in vobis per eam quæ in invicem fidem, vestram atque meam.

13 Non volo autem vos ignorare, fratres, quia sæpe proposui venire ad vos, et prohibitus sum usque adhuc, ut fructum aliquem habeam in vobis, sicut et in cæteris Gentibus.

14 Ἑλλησί τε καὶ Βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὑφειλέτης εἰμί·

15 Οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελισασθαι.

16 Οὐ γὰρ ἐκαιοσχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι·

17 Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς γέγραπται· “Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.”

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, ἐπὶ πᾶσαν ἀσεβίαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεσχόντων·

19 Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ, φανερὸν ἐστὶν ἐν αὐτοῖς· ὃ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανερώσεται·

20 Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοράσται, ἥτε ἀίδιον αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοῦς ἀνασπολογήτως·

21 Διότι γίνοντες τὸν Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐμωσαυώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία·

22 Φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνησαν,

23 Καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφάρτου Θεοῦ ἐν ἰμοιώματι σιχίνου φιδίου ἀνθρώπου, καὶ πτερυγῶν καὶ τετραπόδων καὶ ὀφιδίων·

24 Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμά-

14 Græcisque et Barbaris, sapientibusque et insipientibus debitor sum.

15 Ita quod in me promptum et vobis qui in Roma euangelizare.

16 Non enim erubescio Evangelium Christi: virtus enim Dei est, in salutem omni credenti, Judæoque primum et Græco.

17 Justitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem: sicut scriptum est: At justus ex fide vivet.

18 Revelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem et injustitiam hominum veritatem in injustitia detinentium.

19 Propter quod notum Dei, manifestum est in illis: nam Deus illis manifestavit.

20 Nam invisibilia ipsius à creatura mundi, factis intellecta conspiciuntur, ipsaque sempiterna ejus virtus et divinitas, ad esse eos inexcusabiles.

21 Quoniam cognoscèntes Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt: sed evanuerunt in ratiocinationibus suis, et obscuratum est insipiens eorum cor.

22 Dicentes esse sapientes, stulti facti sunt.

23 Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, et volucrum et quadrupedum et reptilium.

24 Quapropter et tradidit illos Deus in desideria cordium eorum in immunditiam, ad de:

ζῶσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν καινοῖς·

25 Οἷτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τὴν κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς ἴσθι εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αὐτοὶ γὰρ δῆλαιοι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν·

27 Ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς δηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἕρποντες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην καταργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμοσβίαν, ἣν ἴδαι τῆς γλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἴδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, τοῦτον γὰρ μὴ καθήκοντα·

29 Πεπληρωμένοι καὶ ἐπιθυμίας, πορνείας, πονηρίας, πλεονεξίας, κακίας· μιστοῦ φόβου, φόβου, ἐριδος, ὄλου, κακοηθείας·

30 Ψιθυριστὰς, καταλάλους, θεοσυνηγῆς, ὑβριστὰς, ἐπαιρητῆρας, ἀλαζόνες, ἐπηρεαζτὰς κακῶν, γουβύσω ἀσεβεῖς,

31 Ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀσεργεῖς, ἀσπένδους, ἀσελεήμονας·

32 Οἷτως τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνώστες, ὅτι οἱ τὰ φυσικὰ πράσσοντες ἄξιον θανάτου εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιῶσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοχοῦσι τοῖς πράσσουσι.

Κεφ. 6. 2.

1 **Α** Ἰὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὡ ἀνθρώπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ

decere efficiendam corpora sua in semetipsis :

25 Qui commutaverunt veritatem Dei in mendacium, et coluerunt et servierunt creaturæ præter creatorem, qui est benedictus in secula. Amen.

26 Propter hoc tradidit illos Deus in passiones ignominie : ipsæque enim scemine eorum immutarunt naturalem usum in eum qui contra naturam.

27 Similiter et masculi relinquentes naturalem usum femine, exarserunt in libidine sua in invicem, masculi in masculos turpitudinem operantes, et mercedem, quam oportuit, erroris sui in semetipsis recipientes.

28 Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobum sensum, facere non convenientia :

29 Repletos omni injustitia, fornicatione, nequitia, avaritia, malitia : plenos invidia, cæde, contentione, dolo, malignitate :

30 Susurriones, detractores, Deo odibiles, contumeliosos, superbos, arrogantes, inventores malorum, parentibus inobedientes.

31 Insapientes, incompositos, inhumanos, infederabiles, immisericordes.

32 Qui jus Dei cognoscen-tes, quoniam talia agentes digni morte sunt, non solum ea faciunt, sed etiam consentiunt facientibus.

CAPUT II.

1 **I** DEO inexcusabilis es, ὁ homo omnis judicans : in

γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὡς κρίνεις.

2 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοῖς· τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.

3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὡς ἄνθρωπος ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφυγῇ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ·

4 Ἡ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει·

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητος καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ἔργον ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀσακαλῶφως δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ.

6 Ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

7 Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζωῆς αἰώνιον·

8 Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ, κευθαμένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή·

9 Θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν, Ἰουδαίου τε πρώτου καὶ Ἑλλήνου.

10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εὐφροσύνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρώτῳ καὶ Ἑλλήνῳ·

11 Οὐ γὰρ ἐστὶ προσωποληψία παρὰ τοῦ Θεοῦ·

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται,

13 Οὐ γὰρ εἰ ἀκροαταὶ τοῦ νό-

quo enim iudicas alterum, teipsum condemnas: nam eadem agis iudicans.

2 Scimus autem quoniam iudicium Dei est secundum veritatem in talia agentes.

3 Existimas autem hoc, ὁ homo iudicans talia agentes, et faciens ea, quia tu effugies iudicium Dei?

4 An divitias bonitatis ejus, et patientiæ, et longanimitatis contemnis, ignorans quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit?

5 Secundum autem duritiam tuam et impœnitens cor, thesaurizas tibi ipsi iram in die iræ, et revelationis iusti iudicii Dei.

6 Qui reddet unicuique secundum opera ejus.

7 Iis quidem secundum permanentiam operis boni, gloriam et honorem et incorruptionem quærentibus, vitam æternam.

8 Iis autem ex contentione, et incredulis quidem veritati, credentibus autem injustitiæ, indignatio et ira.

9 Tribulatio et angustia in omnem animam hominis operantis malum, Judæique primum et Græci.

10 Gloria autem et honor, et pax omni operanti bonum, Judæoque primum et Græco.

11 Non enim est acceptio personarum apud Deum.

12 Quicumque enim sine lege peccaverunt, sine lege et peribunt: et quicumque in lege peccaverunt, per legem iudicabuntur.

13 Non enim auditores le-

μου δίκαιοι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' οἱ ποιεῖται τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.

14 Ὅταν γὰρ ἴδῃς τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φάσι τὰ τοῦ νόμου ποιῆ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, δαυτοῖς εἰσι νόμος·

15 Οἵτινες ἐνδείκνυται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυροῦσης αὐτῶν εἰς συνειδήσεως, καὶ μεταξύ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,

16 Ἐν ἡμέρᾳ δεῦς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγελίον μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

17 Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπινομάζῃ, καὶ ἐπιαναπαύῃ τοῦ νόμου, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ,

18 Καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηγορούμενος ἐκ τοῦ νόμου·

19 Πέποιθός εἰς σεαυτὸν ἔδηγόν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,

20 Παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα ἐν μορφῶσιν εἰς γνώσεως καὶ εἰς ἀληθείας ἐν τοῦ νόμου·

21 Ὅ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;

22 Ὅ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλα, ἱεροσυλεῖς;

23 Ὅς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις;

24 Ὅ τὸ ἄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομή μὲν γὰρ ὠφελεῖ, εἰ δὲ παρα-

gis justi apud Deum, sed factores legis justificabuntur.

14 Quum enim Gentes non legem habentes, natura ea quæ legis faciunt, ejusmodi legem non habentes, sibi ipsis sunt lex.

15 Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, contestante ipsorum conscientia, et inter se invicem cogitationibus, accusantibus, aut etiam defendentibus,

16 In die quum judicabit Deus occulta hominum secundum Evangelium meum, per Jesum Christum.

17 Ecce tu Judæus cognominaris, et requiescis legi, et gloriaris in Deo,

18 Et nosti voluntatem, et probas differentia, instructus ex lege :

19 Confidisque teipsum ducem esse cæcorum, lumen eorum qui in tenebris :

20 Eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ et veritatis in lege.

21 Ergo docens alium, teipsum non doces? prædicans non furari, furaris?

22 Dicens non moechari, moecharis? abominans idola, sacrilegium facis?

23 Qui in lege gloriaris, per transgressionem legis Deum inhonoras?

24 Ipsum enim nomen Dei per vos blasphematur in Genti-bus, sicut scriptum est.

25 Circumcisio quidem enim prodest, si legem observes : si

βάτης νόμου ἤ, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν.

26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται ;

27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελευῶσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου ;

28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν εὐφρανῶ, Ἰουδαῖος ἔστιν· οὐδὲ ἡ ἐν εὐφρανῶ, ἐν σαρκί, περιτομή·

29 Ἄλλ' ὁ ἐν εὐφρανῶ, Ἰουδαῖος καὶ περιτομή καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματος· οὐδὲ ἡ ἐκ τῶν οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**ὶ οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ εἰς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς ;

2 Πολλὴ, κατὰ πάντα τρόπον. Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστευθήσαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ·

3 Τί γὰρ, εἰ ἠείσθησαν τινες ; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν εἴη εἰς τὸν τοῦ Θεοῦ καταργήσει ;

4 Μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης· καθὼς γέγραπται· “Ὅπως ἂν δικαιοῦσθαι ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρινέσθαι σε.”

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν ; μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ διαφέρων τὴν ἰσχύην ; κατὰ ἄνθρωπον λόγῳ.

6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον ;

7 Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ

autem transgressor legis sis, circumcisio tua præputium facta est.

26 Si igitur præputium instituta legis custodiat, nonne præputium illius in circumcisionem reputabitur ?

27 Et iudicabit ex natura præputium legem consummans, te per literam et circumcisionem transgressorem legis ?

28 Non enim qui in manifesto, Judæus est : neque quæ in manifesto, in carne, circumcisio :

29 Sed qui in abscondito Judæus : et circumcisio cordis, in spiritu, non litera : cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo

CAPUT III.

1 **Q**UID ergo præstans Judæo ? aut quæ utilitas circumcisionis ?

2 Multum, per omnem modum. Primum quidem enim, quia credita sunt eloquia Dei.

3 Quid enim, si non crederunt quidam, num incredulitas illorum fidem Dei inutilem reddet ?

4 Ne fiat : esto autem Deus verax, omnis autem homo mendax, sicut scriptum est : Ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas in iudicari te.

5 Si autem iniquitas nostra Dei iustitiam commendat, quid dicemus ? Num injustus Deus, inferens iram ? secundum hominem dico.

6 Ne sit : alioquin quomodo iudicabit Deus mundum ?

7 Si enim veritas Dei in meo

ἐν τῷ ἡμῶν ψεύσματι ὑπερήσασσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἐστι καὶ γὰρ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι ;

8 Καὶ μὴ, καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθὼς φασι τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ ; ὧν τὸ κρίμα ἐνδίκον ἐστί.

9 Τί οὖν ; προσχόμεθα ; οὐ πάντως· ἀρητησιάζομεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι·

10 Καθὼς γέγραπται· “Ὅτι ἐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

11 Οὐκ ἔστιν ὁ συνίων, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν·

12 Πάντες ἐξέκλιον, ἅμα ἠχρηώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνὸς·

13 Τάφος ἀνεργημένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν· τοῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδόλουσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν,

14 Ὡν τὸ στόμα ἀρεῶς καὶ σιχρίας γέμει·

15 Ὅξείς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέου αἷμα·

16 Σύντριμμα καὶ τελευτωρία ἐν τοῖς ἰδοῖς αὐτῶν,

17 Καὶ ἑδὼν εἰρήνης οὐκ ὅγνωσαν·

18 Οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν·”

19 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ἕσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλοῦ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ·

20 Δίδοι δὲ ἔργων νόμου ὡ δίκαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιο-

mendacio abundavit in gloriam ipsius, quid adhuc et ego tantquam peccator judicor ?

8 Et non sicut blasphemamur, et sicut aiunt quidam nos dicere, quia faciamus mala, ut veniant bona ; quorum damnatio justa est.

9 Quid ergo ? præcellimur ? non omnino : præcausati sumus enim Judæosque et Græcos omnes sub peccato esse :

10 Sicut scriptum est, Non est justus, neque unus :

11 Non est intelligens, non est requirens Deum.

12 Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt : non est faciens bonitatem, non est usque ad unum.

13 Sepulchrum patens guttur eorum : linguis suis dolose egerunt : venenum aspidum sub labiis eorum :

14 Quorum os maledictione et amaritudine plenum est :

15 Veloces pedes eorum effundere sanguinem.

16 Contritis et calamitas in viis eorum.

17 Et viam pacis non cognoverunt.

18 Non est timor Dei ante oculos eorum.

19 Scimus autem, quoniam quæcumque lex dicit, iis qui in lege loquitur, ut omne os obstruatur, et subditus fiat omnis mundus Deo.

20 Propterea ex operibus legis non justificabitur omnis caro coram illo : per enim legem cognitio peccati.

21 Nunc aut em sine lege jus-

σύνη Θεοῦ περανέρωται, μαρτυρομένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν·

22 Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστewς Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολή·

23 Πάντες γὰρ ἡμαρτον, καὶ ἵστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ·

24 Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

25 Ὃν προσέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδείξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν ἀνάρεσιν τῶν προγεγονότων ἀμαρτημάτων,

26 Ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἐνδείξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιούντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξελκισθῆ. Διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί· ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως.

28 Λογίζομεθα οὖν, πιστεῖ δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου.

29 Ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν·

30 Ἐπίστευε εἷς ὁ Θεός, ὃς δικαιοῦσθαι περιτομῆν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.

31 Νόμον οὖν καταργούμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἰστώμεν.

Κεφ. δ'. 4.

1 **T**Ι οὖν ἐροῦμεν Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέναι κατὰ σάρκα;

2 Εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων

titia Dei manifestata est, testificata à lege et Prophetis.

22 Justitia autem Dei per fidem Jesu Christi, in omnes et super omnes credentes : non enim est distinctio.

23 Omnes enim peccaverunt, et deficiuntur gloria Dei :

24 Justificati gratis ipsius gratia, per redemptionem quæ in Christo Jesu.

25 Quem proposuit Deus propitiationem per fidem in ipsius sanguine, ad ostensionem justitiæ suæ, per remissionem præfactorum delictorum :

26 In sustentatione Dei, ad ostensionem justitiæ ejus, in nunc tempore : ad esse ipsum justum, et justificantem eum qui ex fide Jesu.

27 Ubi ergo gloriatio ? exclusa est. Per quam legem ? operum ? non : sed per legem fidei.

28 Ratione colligimus ergo, fide justificari hominem, sine operibus legis.

29 An Judæorum Deus tantum ? nonne vero et Gentium ? imo et Gentium.

30 Si quidem unus Deus, qui justificabit circumcisionem ex fide, et præputium per fidem.

31 Legem ergo destruimus per fidem ? ne fiat : sed legem stabilimus.

CAPUT IV.

1 **Q**UID ergo dicemus Abraham patrem nostrum invenisse secundum carnem ?

2 Si enim Abraham ex

δικαιώθη, ἔχει καίχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Τί γὰρ ἡ γραφή λέγει ;
“ Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ,
καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.”

4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς
οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ
κατὰ τὸ ὄφειλμα·

5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πισ-
τεύοντι δὲ εἰ τὸν δικαιούντα τὸν
ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς
δικαιοσύνην·

6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν
μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὁ Θεὸς
λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων.

7 “ Μακάριοι ὡν ἀπίθησαν αἱ
ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐσκαλύφθησαν αἱ
ἀμαρτίαι.

8 Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐ μὴ λο-
γίσθηται Κύριος ἀμαρτίαν.”

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος,
εἰ τὴν περιτομήν, ἢ καὶ εἰ τὴν
ἀκροβυστίαν ; λέγομεν γὰρ ὅτι
ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς
δικαιοσύνην.

10 Πῶς οὖν ἐλογίσθη ; ἐν πε-
ριτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ ; Οὐκ
ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.

11 Καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτο-
μῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς
πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· ὡς
τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν
πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ
λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιο-
σύνην·

12 Καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς
οὐκ ἐκ περιτομῆς μένοι, ἀλλὰ καὶ
τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἔχουσιν τῆς ἐν
τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς
ἡμῶν Ἀβραάμ.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγ-
γελία τῷ Ἀβραάμ, ἢ τῷ σπέρματι

operibus justificatus est, habet
gloriationem, sed non apud
Deum.

3 Quid enim scriptura dicit ?
Credidit autem Abraham Deo,
et reputatum est illi ad justiti-
am.

4 At operanti merces non
imputatur secundum gratiam,
sed secundum debitum.

5 At non operanti, credenti
autem in justificantem impium,
reputatur fides ejus ad justiti-
am.

6 Sicut et David dicit beati-
tudinem hominis, cui Deus im-
putat justitiam sine operibus :

7 Beati quorum remissæ
sunt iniquitates, et quorum tecta
sunt peccata.

8 Beatus vir cui non impu-
tavit Dominus peccatum.

9 Beatitudo ergo hæc in cir-
cumcisione, an etiam in præpu-
tio ? dicimus enim, quia re-
putata est Abrahamæ fides ad jus-
titiam.

10 Quomodo ergo reputata
est ? in circumcisione existenti,
an in præputio ? non in cir-
cumcisione, sed in præputio.

11 Et signum accepit cir-
cumcisionis, signaculum justiti-
æ fidei quæ in præputio, ad
esse eum patrem omnium cre-
dentium per præputium, ad
reputari et illis justitiam.

12 Et patrem circumcisionis,
iis non ex circumcisione solum,
sed et incedentibus vestigiis
ejus quæ in præputio fidei pa-
tris nostri Abrahamæ.

13 Non enim per legem pro-
missio Abrahamæ, aut semini ejus,

αὐτοῦ, τὸ κληρονομήμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως·

14 Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονομοί, κενώονται ἡ πίστις, καὶ καθήρηται ἡ ἐπαγγελία·

15 Ὁ γὰρ νόμος ἔργῳ καταργάζεται· οὐ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὃς ἔστι πατὴρ πάντων ἡμῶν,

17 Καθὼς γέγραπται· “Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν ἐθέσκα σε,” κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιούντος τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα·

18 Ὅς παρ’ ἐλαίδα ἐπ’ ἐλαίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον· “Ὅτις ἔσται τὸ σπέρμα σου.”

19 Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ θῆμα ἤδη νεκρωμένον, ἐκαιουταύτης αὐτοῦ ὑπάρχων, καὶ τῆς νέκρωσιν τῆς μητρὸς Σάρρας·

20 Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ, οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ’ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, οὓς ὄψαν τῷ Θεῷ·

21 Καὶ πληροφορηθεὶς ἔτι ὁ ἐκήγγελεται, δυνατός ἔστι καὶ ποιῆσαι.

22 Διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι’ αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ·

24 Ἀλλὰ καὶ δι’ ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογιζέσθαι, τοῖς ἀστυχοῦσιν

herodem eum esse mundi, sed per justitiam fidei.

14 Si enim qui ex lege, heredes, exinanita est fides, et inutilis reddita est promissio.

15 Nam lex iram adoperatur : ubi enim non est lex, nec transgressio.

16 Propter hoc ex fide, ut secundum gratiam, ad esse firmam promissionem omni semini, non ei qui ex lege solam, sed et ei qui ex fide Abraham, qui est pater omnium nostrum,

17 Sicut scriptum est : Quia patrem multarum Gentium posui te, ante cui credidit Deum, vivificantem mortuos, et vocantem non existentia ut existentia :

18 Qui contra spem in spem credidit, ad fieri eum patrem multarum Gentium, secundum dictum : Sic erit semen tuum.

19 Et non infirmatus fide, non consideravit suum ipsius corpus jam emortuum, centum annorum fere subsistens, et mortificationem vulvæ Saræ.

20 In autem repromissionem Dei non disceptavit diffidentia, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo.

21 Et plenissime sciens, quia quod promisit, potens est et facere.

22 Ideo et reputatum est illi ad justitiam.

23 Non scriptum est autem propter ipsum solum, quia reputatum est illi :

24 Sed et propter nos, quibus futurum est imputari, cre-

ἵτις τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,

25 Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν.

Κεφ. ε. 5.

1 **Δ** Ικακωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

2 Δι' οὗ καὶ τὴν προσευγαλίην ἐσχηκαμεν ἐν εἰσέτι εἰς τὴν χάριν αὐτῆν ἐν ἣ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

3 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν· εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν καταργᾷ·

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·

5 Ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκπέχεται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῶν.

6 Ἐτι γὰρ Χριστὸς, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσθενῶν ἀπέθανε.

7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθνήσκει· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθνήσκειν.

8 Συνίστησι δὲ τὴν θανάτου ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ὅτι ἔτι ἁμαρτολῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε.

9 Πολλῶν οὖν μᾶλλον, ἡκαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.

10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἰοῦ αὐτοῦ, πολλῶν μᾶλλον κα-

dentibus in excitantem Jesum Dominum nostrum à mortuis.

25 Qui traditus est propter delicta nostra, et excitatus est propter justificationem nostram.

CAPUT V.

1 **J**USTIFICATI ergo ex fide, pacem habemus ad Deum per Dominum nostrum Jesum Christum.

2 Per quem et accessum habuimus fide in gratiam istam in qua stetimus, et gloriamur in spe gloriæ Dei.

3 Non solum autem, sed et gloriamur in tribulationibus, scientes quod tribulatio patientiam operatur.

4 At patientia probationem, at probatio spem :

5 At spes non confundit, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum datum nobis.

6 Adhuc enim Christus existentibus nobis infirmis, secundum tempus pro impiis mortuus est :

7 Vix enim pro justo quis moritur : pro enim bono forsitan quis et audet mori.

8 Commendat autem suam ipsius charitatem in nobis Deus, quoniam adhuc peccatoribus existentibus nobis, Christus pro nobis mortuus est.

9 Multo igitur magis justificati nunc in sanguine ipsius, servabimur per ipsum ab ira.

10 Si enim inimici existentes reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus, multo magis

ταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αἰτοῦ.

11 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν ἐτὴν καταλλαγήν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἤμαρτον.

13 Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλογεῖται μὴ ὄντος νόμου.

14 Ἄλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ἃς ἔστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσει.

16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ ὄνημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς δικαίωμα.

17 Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἐνὸς, πολλῶ μᾶλλον οἱ ἐν περισσειᾳ τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεῆς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἐνὸς

reconciliati servabimur in vita ipsius.

11 Non solum autem, sed et gloriantes in Deo per Dominum nostrum Jesum Christum, per quem nunc reconciliationem accepimus.

12 Propter hoc sicut per unum hominem peccatum in mundum intravit, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.

13 Usque ad enim legem peccatum erat in mundo : peccatum autem non imputatur non existente lege.

14 Sed regnavit mors ab Adam usque ad Mosem, et in non peccantes in similitudinem transgressionis Adæ, qui est typus illius futuri.

15 Sed non sicut delictum, ita et donum. si enim unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Jesu Christi in multos abundavit.

16 Et non sicut per unum peccantem, donum : ipsum quidem enim judicium ex uno in condemnationem : at donatio ex multis delictis in justitiam.

17 Si enim unius delicto mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiæ et donationis justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.

18 Igitur sicut per unam offensam in omnes homines in condemnationem : sic et per

δικαιώματος, εις πάντας ανθρώπους, εις δικαιοσύνην ζωής.

19 Ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ καταστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δικαίου κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

20 Νόμος δὲ παρεισηλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεονάσθη ἡ ἁμαρτία, ὑπερπερισσεύσεν ἡ χάρις,

21 Ἵνα ὡσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Κεφ. 6. 6.

1 **Τ**Ι οὖν ἐροῦμεν; θαυματοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;

2 Μὴ γένοιτο· οἵτινες ἀποθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἐτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;

3 Ἡ ἀγνωστὸν ἐστὶ ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;

4 Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγονάμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐδόμηθα,

6 Τοῦτο γινώσκοντες, ἐτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ·

7 Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

unam justitiam, in omnes homines, in justificationem vitæ.

19 Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita et per obedientiam unius justii constituentur multi.

20 Lex autem subintravit ut abundaret delictum. ubi autem abundavit peccatum, superabundavit gratia.

21 Ut sicut regnavit peccatum in morte, ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum.

CAPUT VI.

1 **Q**UID ergo dicemus? Per manebimus in peccato, ut gratia abundet?

2 Ne fiat: qui mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in illo?

3 An ignoratis, quia quicumque baptizati sumus in Christum Jesum, in mortem ipsius baptizati sumus?

4 Consepulti sumus ergo illi per baptismum in mortem: ut quomodo excitatus est Christus à mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus.

5 Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus: sed et resurrectionis erimus

6 Hoc scientes, quia vetus noster homo simul crucifixus est, ut destruat corpus peccati, ad non ultra serviendum nos peccato.

7 Nam moriens justificatus est à peccato.

8 Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ·

9 Εἰδότες ὅτι Χριστὸς ὑγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἐστὶ ἀπεθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶ κυριότης·

10 Ὁ γὰρ ἀπέθανεν ἐφ' ἡμᾶς· ὃ δὲ ζῆν, ζῆν ἐν Θεῷ·

11 Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογιζέσθε, ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι ἐν ἁμαρτία, ζῶντας δὲ ἐν Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν Κυρίῳ ἡμῶν.

12 Μὴ οὖν βασιλεύτω ἡ ἁμαρτία ἐν ἐνὶ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ,

13 Μὴδὲ κατιστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας ἐν ἁμαρτία· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς ἐν Θεῷ· ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιοσύνης ἐν Θεῷ·

14 Ἄμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ ἐστέ ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτησομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο.

16 Ὅτε εἰδότες ὅτι ὡς κατιστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοι ἐστέ ὡς ὑπακούετε, ἢτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακούετε εἰς δικαιοσύνην;

17 Χάρτις δὲ ἐν Θεῷ, ἐστὶ ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ἀπηλευσάτε δὲ ἐκ καρδίας εἰς τὸν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς·

18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε ἐν δικαιοσύνῃ.

19 Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν

8 Si autem mortui sumus cum Christo, credimus quia etiam simul vivemus ei:

9 Scientes quod Christus resurgens ex mortuis, non amplius moritur; mors illi non ultra dominatur.

10 Quod enim mortuus est, peccato mortuus est semel: quod autem vivit, vivit Deo.

11 Ita et vos existimate, vos ipsos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu Domino nostro.

12 Non ergo regnet peccatum in mortali vestro corpore, ad obediendum ei in concupiscentiis ejus.

13 Neque sistite membra vestra arma injustitiæ peccato, sed exhibete vos ipsos Deo tamquam ex mortuis viventes, et membra vestra arma justitiæ Deo.

14 Peccatum enim vobis non dominabitur: non enim estis sub lege, sed sub gratia.

15 Quid ergo? peccabimus, quoniam non sumus sub lege, sed sub gratia? ne fiat.

16 Nescitis quoniam cui exhibetis vos ipsos servos ad obedientiam, servi estis cui obeditis, sive peccati ad mortem, sive obedientiæ ad justitiā?

17 Gratia autem Deo, quod fuistis servi peccati, obedistis autem ex corde in quam traditi estis formam doctrinæ.

18 Liberati autem à peccato, servi facti estis justitiæ.

19 Humanum dico, propter infirmitatem carnis vestræ, sicut enim exhibuistis membra

δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτε γὰρ δούλες ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλευθέροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.

21 Τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε εἴτε, ἐφ' οἷς νῦν ἐκασχίνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος·

22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον.

23 Τὰ γὰρ ὀφώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. ζ'. 7.

1 Ἄγνωστες, ἀδελφοί· γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ;

2 Ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεσται νόμῳ· εἰ δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζεαι, εἰ δὲ γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· εἰ δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ.

4 Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ.

5 Ὅτε γὰρ ἤμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ σαθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλε

vestra serva immunditiæ et iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra serva justitiæ in sanctificationem.

20 Quum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ.

21 Quem ergo fructum habuistis tunc, in quibus nunc erubescitis? nam finis illorum, mors.

22 Nunc vero liberati à peccato, servi facti autem Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem: at finem, vitam æternam.

23 Nam stipendia peccati, mors: at donatio Dei, vita æterna in Christo Jesu Domino nostro.

CAPUT VII.

1 AN ignoratis fratres, scientibus enim legem loquor, quia lex dominatur homini ad quantum tempus vivit?

2 Nam quæ sub viro est mulier, viventi viro alligata est lege: si autem mortuus fuerit vir, soluta est à lege viri.

3 Igitur vivente viro, adultera decernetur, si fuerit viro alteri: si autem mortuus fuerit vir, liberata est à lege, ad non esse eam adulteram, factam viro alteri.

4 Itaque, fratres mei, et vos mortificati estis legi per corpus Christi, ad esse vos viro alteri ex mortuis excitato, ut fructificemus Deo.

5. Quum enim essemus in carne, passionibus peccatorum per legem operabantur in mem-

στον ἡμῶν, εἰς τὸ παραποροῦναι εἰς θάνατον·

6 Nunc δὲ κατηγορήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατεχόμεθα· ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιῆσι γράμμασι.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδον, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλογεν, οὐκ ἐπιθυμήσεις.

8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, καταργήσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.

9 Ἐγὼ δὲ ἔζωον χωρὶς νόμου ποτὲ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν·

10 Ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολή ἡ εἰς ζῆν. αὐτὴ εἰς θάνατον.

11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξηπάτησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτισεν.

12 Ὅστε ὁ μόνος νόμος ἄγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε θάνατος; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φαῖν ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι πειραγασμένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

14 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, σαρραμένον ὑπὸ τῆν ἁμαρτίαν.

15 Ὁ γὰρ καταργήζομαι, οὐ γνώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο πράξω· ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο ποῶ·

bris nostris, ad fructificandum morti.

6 Nunc autem soluti sumus à lege, mortua in qua detinebamur : ita ut servire nos in novitate spiritus, et non vetustate literæ.

7 Quid ergo dicemus ? quia lex peccatum ? ne fiat : sed peccatum non cognovi si non per legem : nam concupiscentiam nesciebam, si non lex diceret : Non concupisces.

8 Occasionem autem accipiens peccatum per mandatum, adoperatum est in me omnem concupiscentiam : sine enim lege peccatum mortuum.

9 Ego autem vivebam sine lege aliquando : veniente autem mandato, peccatum vixit.

10 Ego autem mortuus sum : et inventum est mihi mandatum quod ad vitam, hoc ad mortem.

11 Nam peccatum, occasionem accipiens per mandatum, decepit me, et per illud occidit.

12 Itaque quidem lex sancta, et mandatum sanctum et justum et bonum.

13 Ergo bonum mihi factum est mors ? ne fiat : sed peccatum : ut appareat peccatum per bonum mihi adoperatum mortem, ut fiat secundum hyperbolen peccans peccatum per mandatum.

14 Scimus enim quia lex spiritualis est : ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato.

15 Quod enim adoperor, non cognosco : non enim quod volo, hoc ago, sed quod odi, illud facio.

16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός.

17 Νυνὶ δὲ οὐκ ἔστι ἐγὼ καταργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκῶσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

18 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκῶ ἐν ἐμοί, ταυτίσθην ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλω ἀγαθὸν μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλόν, οὐχ εὐρίσκω.

19 Οὐ γάρ, ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω.

20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔστι ἐγὼ καταργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκῶσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

21 Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακόν παρακαίεται.

22 Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον·

23 Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦ μου, καὶ ἀρχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.

24 Ταλαιώπως ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;

25 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῦ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.

Κεφ. 8.

1 ΟΥΔὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα στρατευοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα·

2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος

16 Si autem quod non volo, illud facio, consentio legi quoniam bona.

17 Nunc autem non amplius ego adoperor illud, sed habitans in me peccatum.

18 Scio enim quia non habitat in me, hoc est in carne mea, bonum: nam velle adjacet mihi, at perficere bonum, non invenio.

19 Non enim quod volo, facio bonum, sed quod non volo malum, hoc ago.

20 Si autem quod non volo ego illud facio, non jam ego adoperor illud, sed habitans in me peccatum.

21 Invenio igitur legem volenti mihi facere bonum, quoniam mihi malum adjacet.

22 Condelector enim legi Dei secundum interiorem hominem.

23 Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae, et captivantem me legi peccati existenti in membris meis.

24 Miser ego homo! quis me liberabit de corpore mortis hujus?

25 Gratias habeo Deo per Jesum Christum Dominum nostrum. Nempe igitur ipse ego quidem mente servio legi Dei: at carne, legi peccati.

CAPUT VIII.

1 NULLA nempe nunc condemnatio his qui in Christo Jesu, non secundum carnem ambulantes, sed secundum spiritum.

2 Nam lex spiritus vitæ in

της ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοῦ θανάτου.

3 Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένη διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς ἐν ἑαυτοῦ υἱὸν ἀπέμψας ἐν ὁμοιωματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί,

4 Ἴνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπαλοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος.

6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη.

7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἐχθρὰ εἰς Θεόν· τῇ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.

8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρέσται οὐ δύνανται.

9 Ἑμεῖς δὲ οὐκ ἔσμεν ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴτερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκᾷ ἐν ὑμῖν· εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.

10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα, ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.

11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκᾷ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσεται καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικεῖν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ἐπιλέεται ἡμεῖς οὐ ἐν σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν.

13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε,

Christo Jesu, liberavit me à lege peccati et mortis.

3 Nam impossibile legis, in quo infirmabatur per carnem, Deus suum ipsius Filium mittens in similitudine carnis peccati, et de peccato, damnavit peccatum in carne :

4 Ut justificatio legis impleteretur in nobis non secundum carnem ambulantes, sed secundum spiritum.

5 Nam secundum carnem existentes, ea quæ carnis, sapiunt : qui vero secundum spiritum, ea quæ spiritus.

6 Nam prudentia carnis, mors : at prudentia spiritus vita et pax.

7 Propter quod prudentia carnis, inimica in Deum : nam legi Dei non subijcitur : nec enim potest.

8 At in carne existentes, Deo placere non possunt.

9 Vos autem non estis in carne, sed in spiritu, siquidem spiritus Dei habitat in vobis. Si autem quis spiritum Christi non habet, hic non est ejus.

10 Si autem Christus in vobis, ipsum quidem corpus mortuum propter peccatum : at spiritus, vita propter justitiam.

11 Si autem spiritus excitantis Jesum ex mortuis habitat in vobis, suscitans Christum ex mortuis, vivificabit et mortalia corpora vestra per inhabitantem ejus spiritum in vobis.

12 Utique ergo, fratres, debitores sumus non carni, ad secundum carnem vivere.

13 Si enim secundum car-

μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ ἐνούμαι τὰς πράξεις τοῦ σώματος δαυατοῦτε, ζήσεσθε.

14 Ὅσοι γὰρ ἐνούμαι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοι εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ.

15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε ἐνούμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε ἐνούμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κρᾶζομεν, Ἀββᾶ ὁ πατήρ.

16 Αὐτὸ τὸ ἐνούμα συμμαρτυρεῖ ἐφ' ἐνούματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ.

17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκαληρούμενοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συναδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἔβια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.

19 Ἡ γὰρ ἀποκαταραδία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται.

20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐσ' ἐλπίδι·

21 Ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φόβας εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις ἀσπανάξει καὶ συναδίνει ἄχρι τοῦ νῦν·

23 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ ἐνούματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυταῖς στενάζομεν, υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν·

24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει;

25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλ-

nem vivatis, futuri estis mori· si autem spiritu actiones corporis mortificetis, vivetis.

14 Quicumque enim spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei.

15 Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timorem, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.

16 Ipse spiritus contestatur spiritui nostro, quod sumus filii Dei.

17 Si autem filii, et hæredes: hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi: si modo compatimur, ut et conglorificemur.

18 Existimo enim, quod non dignæ passiones nunc temporis ad futuram gloriam revelari in nobis.

19 Nam anxia expectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat.

20 Nam vanitati creatura subjecta est, non volens, sed propter subjicientem:

21 In spe, quia et ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei.

22 Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit, et compariturit usque nunc.

23 Non solum autem, sed et ipsi primitias spiritus habentes, et nos ipsi in nobis ipsis gemimus, adoptionem filiorum expectantes, redemptionem corporis nostri.

24 Nam spe servati sumus spes autem visa, non est spes quod enim videt quis, quid et sperat?

25 Si autem quod non vide-

πιζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ εἰ προσευξόμεθα καθὼς δεῖ, οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερευχαίσεται ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις.

27 Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, οἶδεν εἰ τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐνευχάσθη ὑπὲρ ἁγίων.

28 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς ἔσπ.

29 Ὅτι οὗς προέγνω, καὶ προώρισε συμμέροφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς·

30 Οὗς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὗς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὗς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

32 Ὁς γὰρ τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν, πῶς εὐχὴ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῶν χαρίσεται;

33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων·

34 Τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνευχάσθη ὑπὲρ ἡμῶν.

35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα;

mus, speramus, per pat̄m̄ int̄iam expectamus.

26 Similiter satem et spiritus simul recipit infirmitates nostras : nam quid oremus sicut oportet, nescimus : sed ipse spiritus interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

27 At scrutans corda, scit quid prudentiæ spiritus : quia secundum Deum interpellat pro sanctis.

28 Scimus autem, quoniam diligentibus Deum, omnia co-operantur in bonum, secundum propositum vocatis existentibus.

29 Nam quos præscivit, et prædestinavit conformes imaginis filii sui, ad esse eum primogenitum in multis fratribus.

30 Quos autem prædestinavit, hos et vocavit : et quos vocavit, hos et justificavit : quos autem justificavit, illos et glorificavit.

31 Quid ergo dicemus ad hæc ? si Deus pro nobis, quis contra nos ?

32 Qui etiam proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis gratificabit ?

33 Quis accusabit adversus electos Dei ? Deus justificans.

34 Quis condemnans ? Christus mortuus, magis vero et excitatus : qui et est in dextera Dei, qui etiam interpellat pro nobis.

35 Quis nos separabit à charitate Christi ? tribulatio, an angustia, an persecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius ?

36 Καθὼς γέγραπται· “Ὅτι ἐνθά σου θανατουμένα ἄλην τὴν ἡμέραν ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.”

37 Ἄλλ' ἐν ταύταις πάντιν ὑπερνικώμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.

38 Πείσσομαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζῶη, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα,

39 Οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε εἰς κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. θ. 9.

1 **Α**λήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυροῦσθαι μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἀγίῳ,

2 Ὅτι λύπη μοι ἔστι μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ἰδίῃ τῇ καρδίᾳ μου·

3 Ἐυχόμενος γὰρ αὐτοῖς ὅπως ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα·

4 Οἵτινες εἰσὶν Ἰσραηλιῖται, ὧν ἡ υἰοθεσία, καὶ ἡ διέξα, καὶ αἱ διαθήκαι, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι·

5 Ὃν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς, τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν θεὸς πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

6 Οὐχ εἶπεν δὲ ὅτι ἐπιπείρωσαν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὕτω Ἰσραὴλ·

7 Οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα· “ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.”

36 Sicut scriptum est : Quia propter te mortificamur totam diem : æstimati sumus sicut oves occisionis.

37 Sed in his omnibus superamus propter diligentem nos.

38 Persuasus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque potestates, neque instantia, neque futura,

39 Neque altitudo, neque profunditas, neque aliqua creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ in Christo Jesu Domino nostro.

CAPUT IX.

1 **V**ERITATEM dico in Christo, non mentior, contestante mihi conscientia mea in Spiritu sancto,

2 Quoniam tristitia mihi est magna, et continuus dolor cordi meo.

3 Optabam enim ipse ego anathema esse à Christo pro fratribus meis cognatis meis secundum carnem :

4 Qui sunt Israëlites, quorum adoptio filiorum, et gloria, et testamenta, et legislatio, et cultus, et promissa ;

5 Quorum patres, et ex quibus Christus, quod secundum carnem, existens super omnia Deus benedictus in secula, amen.

6 Non fieri potest autem, quod exciderit verbum Dei. non enim omnes qui ex Israël, ii Israël.

7 Neque quia sunt semen Abrahæ, omnes filii : sed in Isaac vocabitur tibi semen.

8 Τούτῳ, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, λογίζονται εἰς σπέρμα·

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· “Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται ἐγὼ Σάρᾳ υἱός.”

10 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν·

11 Μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἵνα ἡ κατ’ ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις μὲνη, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ’ ἐκ τοῦ καλοῦντος,

12 Ἐρέθη αὐτῇ· Ὅτι “ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.”

13 Καθὼς γέγραπται· “Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα.”

14 Τί οὖν εἰπούμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ γένοιτο.

15 Τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει· “Ἐλεθῆσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτιρήσω.”

16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ.

17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶν· “Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγησά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν ὀνείμαν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ.”

18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει, σκληρύνει.

19 Ἐρεῖς οὖν μοι· τί ἐστὶ μέμφοται; τῷ γὰρ βουλήμασι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;

20 Μενεύγε, ὡς ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ

8 Id est, non filii carnis, hi filii Dei : sed filii promissionis, aestimantur in semen :

9 Promissionis enim verbum hoc : Secundum tempus hoc veniam, et erit Saræ filius.

10 Non solum autem, sed et Rebecca, ex uno concubitum habens, Isaac patre nostro.

11 Nondum enim natis, neque agentibus quid bonum aut malum, ut secundum electionem Dei propositum maneret, non ex operibus, sed ex vocante.

12 Dictum est ei : Quia major serviet minori.

13 Sicut scriptum est, Jacob dilexi, at Esau odio habui.

14 Quid ergo dicemus ? numquid iniquitas apud Deum ? nefiat.

15 Nam Mosi dicit : Miserebor cujus misereor, et miserabor quemcumque miseratus sum.

16 Nempe igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis Dei.

17 Dicit enim scriptura Pharaoni : Quia in ipsam hoc excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, et annuntietur nomen meum in universa terra.

18 Nempe ergo cujus vult, miseretur : quem autem vult, indurat.

19 Dices itaque mihi : Quid adhuc quaeritur ? nam voluntati ejus quis resistit ?

20 Imo vero, ὁ homo, tu quis es respondens Deo ? numquid

ἄρει τὸ ἀλάσμα ἐν ἀλάσσαντι· Τί με ἐποίησας οὕτως;

21 Ἡ οὐκ ἔχει ἔξουσίαν ὁ κερამεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φορέματος ἐποίησας, ὃ μὲν εἰς τιμὴν αἰῶνος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

22 Εἰ δὲ θεὸς ἰδοὺξ-πάσαι τῆν ἀργίην, καὶ γυρίσαι τὸ ἔκλεκτον αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεπὴ ἀργίης κατηρησιμαίνα εἰς ἀπίστειαν·

23 Καὶ ἵνα γυρίσῃ ἐν αὐτοῦ τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεπὴν δόξης, ἃ ἐπρητύωμεν εἰς δόξαν,

24 Οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰθῶν,

25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ἰσὴλ λέγει· “Καλέσω τὸν οὐ λαὸν μου, λαὸν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην·”

26 Καὶ ἴσται, ἐν τῷ εὐαγγ. οὐ ἐβλήθη αὐτοῖς· Οὐ λαὸς μου ὑμῖς, ἐπεὶ πληθήσεσθε υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.”

27 Ἡσαΐας δὲ κηρῆξι ἐπὶ τοῦ Ἰσραὴλ· “ὼν ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατέλοιπεν σιωθήσεται·”

28 Λόγον γὰρ συνελῶν καὶ συνεπέμων ἐν δικαιοσύνῃ, ἐπὶ λόγον συνετραμμένον ἐποίησε Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.”

29 Καὶ καθὼς ἐπρητύηκε Ἡσαΐας· “Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἔγκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμωίωθημεν.”

30 Τί οὖν ἐρῶμεν; Ὅτι ἴδνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·

31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δι-

dicat figmentum fictori: Quid me fecisti sic?

21 An non habet potestatem figulus lutī, ex eadem massa facere hoc quidem in honorem vas, hoc vero in contumeliam?

22 Si autem volens Deus ostendere iram, et notam facere potentiam suam, sustinuit in multa longanimitate vasa iræ adaptata in interitum?

23 Et ut notas faceret divitiarum gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam?

24 Quos et vocavit nos, non solum ex Judæis, sed etiam ex Gentibus.

25 Sicut et in Osee dicit: Vocabo non populum meum, populum meum: et non dilectam, dilectam.

26 Et erit, in loco ubi dictum est eis: Non populus meus vos, ibi vocabuntur filii Dei vivi.

27 Esaias autem clamat pro Israël: Si fuerit numerus filiorum Israël tanquam arena maris, reliquæ servabuntur.

28 Verbum enim consummans et abbrevians in justitia, quia verbum concisum faciet Dominus super terram.

29 Sicut prædixit Esaias: Si non Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma utique facti essemus, et sicut Gomorrha utique similes fuissetis.

30 Quid ergo dicemus? Quod Gentes non sectantes justitiam, apprehenderunt justitiam, justitiam autem quæ ex fide:

31 Israël vero sectans legem

καιουσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφρασε.

32 Διαιτί ; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου προσέκοι-
αν γὰρ ἐν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος

33 Καθὼς γέγραπται· “ Ἴδού, εἶθιμι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ κατασχευθήσεται.”

Κεφ. ι'. 10.

1 **Α** Δελοφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεόν, ὑπερ τοῦ Ἰσραὴλ ἔστιν εἰς σωτηρίαν.

2 Μαρτυροῦ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζήλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν·

3 Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐκ ὑπετάγησαν.

4 Τέλος γὰρ νόμου Χριστός, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.

5 Μωσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, “ ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.”

6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει· “ Μὴ εἰπῆς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν ;” Τοῦτ' ἔστι Χριστὸν καταγωγῆσιν.

7 “ Ἡ, τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἀβυσσόν ;” τοῦτ' ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγωγῆσιν.

8 Ἀλλὰ τί λέγει ; “ Ἐγγύς σε τὸ ῥῆμα ἔσται ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου.” τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὁ κηρύσσόμενος.

9 Ὅτι εἰὰν ἠμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ

X

justitiæ, in legem justitiæ non pervenit.

32 Propter quid ? quia non ex fide, sed quasi ex operibus legis. offenderunt enim lapidi offensionis :

33 Sicut scriptum est : Ecce ego pono in Sion lapidem offensionis, et petram scandali : et omnis credens in eum, non confundetur.

CAPUT X.

1 **F**RATRES, ipsa quidem bono voluntas mei cordis, et obsecratio ad Deum, pro Israël est in salutem.

2 Testor enim illis, quod zelum Dei habent, sed non secundum scientiam.

3 Ignorantes enim Dei justitiam, et propriam justitiam quærentes statuere, justitiæ Dei non sunt subjecti.

4 Finis enim legis Christus, ad justitiam omni credenti.

5 Moses enim scribit Justitiam quæ ex lege, quod faciens ea homo, vivet in eis.

6 Quæ autem ex fide justitia sic dicit : Ne dixeris in corde tuo : Quis ascendet in cælum ? id est Christum deducere.

7 Aut : quis descendet in abyssum ? Hoc est Christum à mortuis reducere.

8 Sed quid dicit ? Prope te verbum est in ore tuo, et in corde tuo. hoc est verbum fidei, quod prædicamus.

9 Quia si confitearis in ore tuo Dominum Jesum, et credideris in corde tuo, quod Deus

Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·

10 Καρδία γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ἠμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.

11 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· “Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ, οὐ κατασχευθήσεται.”

12 Οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολή Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐσικαλουμένους αὐτόν.

13 “Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐσικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται.”

14 Πῶς οὖν ἐσικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος;

15 Πῶς δὲ κηρύξουσιν, εἰ μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται· “Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ.”

16 Ἄλλ’ οὐ πάντες ὑπέκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαίας γὰρ λέγει· “Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;”

17 Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοή διὰ ῥήματος Θεοῦ.

18 Ἄλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἤκουσαν; “Μονοῦνος εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ τέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.”

19 Ἄλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ; πρῶτος Μωσῆς λέγει, “Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ’ οὐκ ἴθνη, ἐπὶ ἴθνη ἀσυνέτῳ παραργῶ ὑμᾶς.”

20 Ἡσαίας, δὲ ἀποτολμᾷ, καὶ λέγει· “Εὐρέθην τοῖς ἔμοι μὴ ζῆ-

illum suscitavit à mortuis, salvaberis.

10 Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem.

11 Dicit enim scriptura : Quia omnis credens in illum, non confundetur.

12 Non enim est distinctio Judæique et Græci, nam idem Dominus omnium, dives in omnes invocantes illum.

13 Omnis enim quicumque invocaverit nomen Domini, servabitur.

14 Quomodo ergo invocabunt in quem non crediderunt? Quomodo autem credent quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante?

15 Quomodo vero prædicabunt si non mittantur? Sicut scriptum est : Quam speciosi pedes euangelizantium pacem, euangelizantium bona!

16 Sed non omnes auscultarunt euangelio. Esaias enim dicit : Domine, quis credidit auditui nostro?

17 Ergo fides ex auditu : at auditus per verbum Dei.

18 Sed dico : Numquid non audierant? Imo vero in omnem terram exivit sonus eorum, et in fines habitatae verba eorum.

19 Sed dico : Numquid non cognovit Israël? primus Moses dicit : Ego ad simulationem adducam vos in non gentem, in gentem insipientem in iram mittam vos.

20 Esaias autem audet, et dicit : Inventus sum me non

τοῦσιν, ἐμφανῆς ἐγνομένην τοῖς ἐμοῖς μὴ ἐπερωτώσει.”

21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· “Ὁλην τὴν ἡμέραν ἐξασέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.”

Κεφ. ιά. 11.

1 **Λ** Εγὼ οὖν· Μὴ ἀπόσωτο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλῆτης εἰμί, ἐκ στέμματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν.

2 Οὐκ ἀπόσωτο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. Ἡ οὐκ οἶδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, λέγων·

3 “Κύριε, τοὺς φροφήτας σου ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· καὶ γὰρ ὑπελείφθη μόνος, καὶ ζῆτοῦσι τὴν ψυχὴν μου.”

4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; “Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑκατοσχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ πρὸς Βαάλ.”

4 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, λείμμα κατ’ ἐκλογὴν χάριτος γέγονον.

6 Εἰ δὲ χάρις, οὐκ ἔστι ἐξ ἔργων· ἔπει ἡ χάρις οὐκ ἔστι γίνεσθαι χάρις· εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔστι ἔπει χάρις· ἔπει τὸ ἔργον οὐκ ἔστι ἐστὶν ἔργον.

7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τούτου οὐκ ἐπέτυχον· ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχον, οἱ δὲ λοιποὶ παρωρόθησαν,

8 Καθὼς γέγραπται· “Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκοῦειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.”

9 Καὶ Δαβὶδ λέγει· “Γενηθήτω

quærentibus, conspicuus factus sum me non interrogantibus.

21 Ad autem Israël dicit: Totam diem expandi manus meas ad populum impersuasum, et contradicentem.

CAPUT XI.

1 **D**ICO ergo: Numquid repulit Deus populum suum? ne fiat: etenim ego Israëlita sum, ex æmine Abraham, tribus Benjamin.

2 Non repulit Deus plebem suam quam præcivit. an nescitis in Elia quid dicit scriptura? ut interpellat Deum adversum Israël? dicens:

3 Domine, Prophetas tuos occiderunt, et altaria tua suffoderunt: et ego relictus sum solus, et quærunt animam meam.

4 Sed quid dicit illi divinum responsum? Reliqui mihi ipsi septies mille viros, qui non curvaverunt genua Baal.

5 Sic ergo et in nunc tempore residuum secundum electionem gratiæ factum est.

6 Si autem gratia, non jam ex operibus: alioquin gratia non jam est gratia. si autem ex operibus, non amplius est gratia: alioqui opus non amplius est opus.

7 Quid ergo? quod inquit Israël, hoc non est consequutus: at electio consequuta est, at cæteri obduruerunt.

8 Sicut scriptum est: Dedit illis Deus spiritum compunctionis, oculos ad non videndum, et aures ad non audiendum, usque in hodiernum diem.

9 Et David dicit: Fiat mensa

ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀναποδόμα αὐτοῖς.

10 Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν· καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον·”

11 Λέγω οὖν· Μὴ ἐταυσαν, ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτούς·

12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἥτημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων, πῶς μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

13 Ὑμῶν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ’ ὅσον μὲν εἰμι ἐγὼ ἔθνων ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω·

14 Εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου· τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;

16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκνετρισθῆς ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πίστεως τῆς ἐλαιίας ἐγένου,

18 Μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ’ ἡ ῥίζα σε.

19 Ἐρεῖς οὖν· Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκνετριθῶ.

20 Καλῶς· ἐπὶ ἀπιστία ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ πίστει ἕστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνεις, ἀλλὰ φοβοῦ·

21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μήπως οὐδὲ σου φείσῃται.

eorum in laqueum, et in captationem, et in scandalum, et in retributionem illis.

10 Obscurentur oculi eorum ad non videndum, et dorsum eorum semper incurva.

11 Dico ergo : numquid offenderunt ut caderent? ne fiat : sed illorum ruina salus Gentibus, ad æmulatione excitandum illos.

12 Si vero ruina illorum divitiæ mundi, et diminutio eorum divitiæ Gentium, quanto magis plenitudo eorum?

13 Vobis enim dico Gentibus, ad quantum quidem sum ego Gentium Apostolus : ministerium meum glorificabo.

14 Si quomodo ad æmulandum provocem meam carnem, et salvem aliquos ex illis.

15 Si enim abjectio eorum, reconciliatio mundi; quæ assumptio, si non vita ex mortuis?

16 Si vero primitiæ sanctæ, et massa : et si radix sancta, et rami.

17 Si vero aliqui ramorum defracti sunt, tu autem oleaster existens insertus es in illis, et particeps radicis et pinguedinis olivæ factus es,

18 Ne obglorieris ramis. si vero obgloriaris, non tu radicem portas, sed radix te.

19 Dices ergo : Defracti sunt rami, ut ergo insererer.

20 Pulchre : incredulitate defracti sunt, tu autem fide stas : ne efferaris animo, sed time.

21 Si enim Deus ipsis secundum naturam ramis non pepercit, ne forte nec tibi parcat.

22 Ἴδὲ οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεισύντας, ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σε, χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνης τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ·

23 Καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς·

24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξοκότης ἀγροελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ ;

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ᾗτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωςις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσελθῇ·

26 Καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· “Ἦξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ·”

27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμα τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν·”

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας·

29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ Θεοῦ·

30 Ὡσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτε ἠασιθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἤλεθηθῆτε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ·

31 Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠασιθήσαν τῷ ὑμῶν ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι·

32 Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς

22 Vide ergo benignitatem et severitatem Dei : in quidem lapsos, severitatem : in autem te, benignitatem, si permanseris in benignitate : alioquin et tu excideris.

23 Et illi autem, se non permanserint in incredulitate, inserentur : potens enim est Deus iterum inserere illos.

24 Si enim tu ex illo secundum naturam excisus es oleastro, et contra naturam insertus es in bonam olivam, quanto magis ii qui secundum naturam, inserentur propriae olivæ ?

25 Non enim volo vos ignorare, fratres, mysterium hoc, ut non sitis apud vos ipsos arrogantes, quia obduratio ex parte Israël facta est, usquequo plenitudo Gentium intraret.

26 Et sic omnis Israël servabitur, sicut scriptum est : Veniet ex Sion liberator, et avertet impietates à Jacob.

27 Et hoc illis à me fœdus, quum abstulero peccata eorum.

28 Secundum quidem Evangelium, inimici propter vos : secundum autem electionem, dilecti propter patres.

29 Impœnitibilia enim dona, et vocatio Dei.

30 Sicut enim aliquando et vos non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consequuti estis illorum incredulitate :

31 Ita et isti nunc non crediderunt vestræ misericordiæ, ut et ipsi misericordiam consequantur.

32 Concluserit enim Deus om

πάντας εἰς ἀπειθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

33 Ὡ βᾶθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 “Τίς γὰρ ἔγνω νῦν Κυρίου ; ἢ τίς σύμβουλος αὐτῷ ἐγένετο ;

35 Ἡ τίς προσέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀναπεδοθήσεται αὐτῷ ;”

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι’ αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμήν.

Κεφ. 16. 12.

1 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρῶν τοῦ Θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν δουσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.

2 Καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν, παρ’ ὃ δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.

4 Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι μέλη πολλά ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·

5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σώματι ὅσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθείς, ἀλλήλων μέλη·

6 Ἐχόντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα,

nes in incredulitatem, ut omnium misereatur.

33 O profunditas divitiarum et sapientiæ et scientiæ Dei ! quam incomprehensibilia iudicia ejus, et impervestigabiles viæ ejus !

34 Quis enim cognovit sensum Domini ? aut quis consiliarius ejus fuit ?

35 Aut quis prior dedit illi, et retribuetur ei ?

36 Quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso omnia : ipsi gloria in secula. Amen.

CAPUT XII.

1 HORTOR itaque vos fratres, per miserationes Dei, sistere corpora vestra hostiam viventem, sanctam, beneplacentem Deo, rationalem cultum vestrum.

2 Et ne configuramini seculo huic : sed reformamini renovatione sensus vestri, ad probandum vos quæ voluntas Dei bona, et beneplacens, et perfecta.

3 Dico enim per gratiam datam mihi, omni existente in vobis, non super sapere præter quod oportet sapere, sed sapere, ad sobrium esse, unicuique sicut Deus partitus est mensuram fidei.

4 Sicut enim in uno corpore membra multa habemus, at membra omnia non eundem habent actum :

5 Ita multi unum corpus sumus in Christo, at singuli aliorum membra.

6 Habentes autem donationes secundum gratiam datam nobis

εἶτε προφησίαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

7 Εἶτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἶτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ.

8 Εἶτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μετὰδιδούς, ἐν ἀπλότῃ· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη, ἀνυπόκριτος· Ἀποστυγούντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ.

10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· Τῇ τιμῇ ἀλλήλους προσηγούμενοι·

11 Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· Τῷ ἐνθύματι ζέοντες· Τῷ καιρῷ δουλεύοντες·

12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες· Τῇ θλίψει ὑπομένοντες· Τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες·

13 Ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· Τὴν φιλαξενίαν διώκοντες.

14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρασθε.

15 Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαίωντων·

16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες· Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. “Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ’ ἑαυτοῖς·

17 Μηδενὶ κακὸν ἀντι κακοῦ ἀποδίδοντες· Προνοήμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων.”

18 Εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.

19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλλὰ ὅτε εἶπον τῇ ὀργῇ γέγραπται· γάρ· “Ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος·

20 Ἐὰν οὖν κενῶ ὁ ἐχθρὸς σου,

differentes, sive prophetium, secundum rationem fidei :

7 Sive ministerium, in ministerio : sive docens, in doctrina :

8 Sive exhortans, in exhortatione : distribuens, in simplicitate : praefectus, in sollicitudine : miserescens, in hilaritate.

9 Dilectio, sine simulatione : odientes malum, adhærentes bono.

10 Fraternali charitate in sese mutuo amore propensi. honore alii alios prævenientes.

11 Solitudine non pigri. spiritu ferventes. Domino servientes.

12 Spe gaudentes. Tribulatione patientes. Orationi instantes.

13 Usibus sanctorum communicantes. Hospitalitatem sectantes.

14 Benedicite persequentibus vos : benedicite, et ne imprecemini.

15 Gaudere cum gaudentibus, et flere cum flentibus.

16 Idipsum in invicem sentientes. Non alta sapientes. sed cum humilibus vos demittentes. Ne este prudentes apud vosmetipsos.

17 Nulli malum pro malo reddentes : procurantes honesta coram omnibus hominibus.

18 Si possibile, quod ex vobis, cum omnibus hominibus pacem habentes.

19 Non vosmetipsos, ulciscetes, dilecti : sed date locum iræ : scriptum est enim : Mihi vindicta, ergo retribuam, dicit Dominus.

20 Si ergo esurierit inimicus

ψίμαξ αὐτόν· εἰάν διψᾷ, ποτίξῃ αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἀνδρακας πυρὸς σαρσεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ."

21 Μὴ νικᾷ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νικᾷ ἐν τῷ ἀγαθῷ εἰς τὸ κακόν.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίας ὑπερσεχούσας ὑποτασσέσθω.

Οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὐσαι ἐξουσίας, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καταγεμενῶν εἰσὶν·

2 Ὡστε ὁ ἀντασσεύμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθέστηκότες, ταυτοῖς κρίμα λήθονται.

3 Οἱ γὰρ ἀρχῶντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν· θελοῦσι δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; εἰ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἔκαστον ἐξ αὐτῆς·

4 Θεῷ γὰρ διάκονος ἐεῖ σοι εἰς τὸ ἀγαθόν· εἰάν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· ἐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονος ἐστὶν, ἔκδικος εἰς ἔργον τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.

5 Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσασθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ἔργην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.

6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόβους τελέειτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

7 Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν.

8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε.

9 Τὸ γὰρ οὐ μοχεύσεις· οὐ φονεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδο-

tuus, ciba illum : si sitit, potum da illi. hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput ejus.

21 Ne vincitor à malo, sed vince in bono malum.

CAPUT XIII.

1 OMNIS anima potestati-bus eminentibus subdita sit. non enim est potestas si non à Deo : quæ autem sunt potestates, à Deo ordinatæ sunt.

2 Itaque resistens potestati, Dei ordinationi resistit : at resistentes, sibi ipsis damnationem accipient.

3 Nam principes non sunt pavor bonorum operum, sed malorum. vis autem non timere potestatem ? bonum fac ; et habebis laudem ex illa.

4 Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris, time : non enim frustra gladium portat. Dei enim minister est, vindex in iram malum agenti.

5 Ideoque necessitas subjici, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam.

6 Propter hoc enim et tributa solvitis : ministri enim Dei sunt in hoc ipsum fortiter incumbentes.

7 Reddite ergo omnibus debita : cui tributum, tributum : cui vectigal, vectigal : cui timorem, timorem : cui honorem, honorem :

8 Nemini quicquam debeatis, si non diligere alii alios : nam diligens alterum, legem implevit.

9 Hoc enim : Non mocha-beris : Non occides : Non fu-

μαρτυρήσεις· οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἰ τις ἐτέρα ἐντολή, ἐν τούτῳ ἐγὼ λόγῳ ἀνακαταλείπεται, ἐν ἐγώ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς εαυτόν.

10 Ἡ ἀγάπη ἐγὼ πλησίον καπὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρημα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἄγγυτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε πιστεύσαμεν.

12 Ἡ νύξ προέκυψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν, ἀποδώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ἔπλα τοῦ φωτός.

13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἐριδι καὶ ζήλῳ·

14 Ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς φρονίαν μὴ ποιήσθε εἰς ἐπιθυμίας.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 Τὸν δὲ ἀσθενούντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.

2 Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχωνα ἐσθίει.

3 Ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.

4 Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; ἐγὼ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἡ πίστις· ἐπαθήσεται δὲ θνατός γὰρ ἔσται ὁ Θεὸς στήσαι αὐτόν.

5 Ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν, παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πάνσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν ἐγὼ ἰδίῳ νοῖ πληρωφρευίσθω.

6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν,

X 2

raberis : Non falsum testaberis : Non concupisces ; et si quod aliud mandatum, in hoc verbo recapitulatur, in hoc : Diliges proximum tuum sicut teipsum.

10 Dilectio proximo malum non operatur. plenitudo ergo legis dilectio.

11 Et hoc, scientes tempus, quia hora nos jam de somno excitari : nunc enim prior nostra salus, quam quum credidimus.

12 Nox processit, at dies appropinquavit. abjiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis.

13 Sicut in die, decenter ambulemus, non comessionibus et ebrietatibus, non cubilibus et lasciviis, non lite et æmulatione :

14 Sed induimini dominum Jesum Christum, et carnis curam ne feceritis in desideriiis.

CAPUT XIV.

1 INFIRMUM autem fide assumite, non in disceptationes disputationum.

2 Hic quidem credit manducare omnia, at infirmus olus edit.

3 Manducans, non manducantem non spernat : et non manducans, manducantem non judicet : Deus enim illum assumpsit.

4 Tu quis es judicans alienum servum ? Proprio domino stat aut cadit. stabit autem : potens enim est Deus statuere illum.

5 Hic quidem judicat diem inter diem, hic autem judicat omnem diem. unusquisque in proprio sensu abundet,

6 Sapiens diem, Domino sapit : et non sapiens diem, Do-

Κυρίῳ οὐ φρονεῖ· ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.

7 Οὐδείς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆν, καὶ οὐδείς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.

8 Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἴάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἴάν τε ἐν ζῶμεν, ἴάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν·

9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

10 Σὺ δὲ εἰ κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ εἰ ἐξεβουλεύεις τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ·

11 Γέγραπται γάρ· “ Ζῶ ἐγὼ λέγει Κύριος, δεξιῆ μου κάμψαι πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.”

12 Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ.

13 Μῆκέτι εἴν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ, μὴ εὐθεῖναι πρόσκαμμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον.

14 Οἶδα καὶ πτετισμαὶ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, δεξιῆ οὐδὲν κοινὸν εἶ ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ εἰ κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν·

15 Εἰ δὲ διὰ βρώμα ἐδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περὶ ἐσῆς· Μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνῳ ἀπέλλυς, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε.

16 Μὴ βλασφημησῶσθε οὖν ὑμῶν πρὸς ἀγαθόν·

17 Οὐ γὰρ ἔστιν ἡ βασιλεία

mino non sapit: manducans Domino manducat, gratias agit enim Deo: et non manducans, Domino non manducat, et gratias agit Deo.

7 Nemo enim nostrum sibi ipsi vivit, et nemo sibi ipsi moritur.

8 Sive enim vivimus, Domino vivimus: sive morimur, Domino morimur. sive ergo vivimus, sive morimur, Domini sumus.

9 In hoc enim Christus et mortuus est, et resurrexit, et revixit, ut et mortuorum et vivorum dominetur.

10 Tu autem quid iudicas fratrem tuum? aut et tu quid spernis fratrem tuum? omnes enim sistemur tribunali Christi.

11 Scriptum est enim: Vivo ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectet omne genu, et omnis lingua confitebitur Deo.

12 Itaque unusquisque nostrum pro seipso rationem reddet Deo.

13 Non amplius ergo invicem iudicemus: sed hoc iudicate magis, non ponere offendiculum fratri, vel scandalum.

14 Scio et persuasus sum in Christo Jesu, quia nihil commune per seipsum, si non existimanti aliquid commune esse, illi commune.

15 Si vero propter cibum frater tuus contristatur, non amplius secundum charitatem ambulas. ne cibo tuo illum perde, pro quo Christus mortuus est.

16 Non blasphemetur ergo vestrum bonum.

17 Non enim est regnum Dei

τοῦ Θεοῦ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν πνεύμασι ἁγίῳ·

18 Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δοκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.

20 Μὴ ἐσκευεν βρώματος κατὰ- λυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ· πάντα μὲν καθάρᾳ· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίουσι.

21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πειεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκίπτεται ἢ σκανδαλίζεται ἢ δισθεσεῖ.

22 Σὺ πίστιν ἔχεις; κατὰ σαυτὸν ἔχει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων σαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.

23 Ὁ δὲ διακρινόμενος, εἰδὼν φάγη, κατακρίπτεται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἀμαρτία ἐστίν.

Κεφ. ιε. 15.

1 **Ο**Φείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν·

2 Ἐκαστος γὰρ ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ αγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν·

3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἠρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· Ὅι ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδίζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ·

4 Ὅσα γὰρ προσγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προσγράφη· ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλησέως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλησέως δώη ὑμῖν τὸ αὐτὸ

esca et potus, sed justitia et pax, et gaudium in Spiritu sancto.

18 Nam in his serviens Christo, beneplacens Deo et probatus hominibus.

19 Nempе igitur quæ pacis sectemur, et quæ ædificationis ad invicem.

20 Ne propter escam destruito opus Dei. omnia quidem munda: sed malum homini per offendiculum edenti.

21 Pulchrum non manducare carnem, neque bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur aut infirmatur.

22 Tu fidem habes: penes teipsum habe coram Deo. Beatus non judicans semetipsum in eo quod probat.

23 At ambigens, si manducaverit, damnatus est, quia non ex fide. omne autem quod non ex fide, peccatum est.

CAPUT XV.

1 **D**EBEMUS autem nos potentes imbecillitates impotentum portare, et non nobis ipsis placere.

2 Unusquisque enim vestrum proximo placeat in bonum ad ædificationem.

3 Etenim Christus non sibi ipsi placuit, sed, sicut scriptum est: Improperia improperantium tibi, ceciderunt super me.

4 Quæcumque enim ante scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam et consolationem scripturarum, spem habeamus.

5 At Deus patientiæ et solatii det vobis id ipsum sapere in

φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν·

6 Ἵνα ἡμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Διὸ προσλαμβάνετε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσλάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν Θεοῦ.

8 Λέγω δὲ Ἰησοῦν Χριστὸν διακονοῦν γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι εἰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων·

9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἰλθείας δοξάσαι τὸν Θεὸν, καθὼς γέγραπται· “Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι σοὶ ἐν ἔθνεσι, καὶ ἐγὼ ἐνὸνόματι σου ψαλῶ.”

10 Καὶ πάλιν λέγει· “Εὐφράνησθε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.”

11 Καὶ πάλιν· “Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐκυνέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.”

12 Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· “Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἀρχεῖν ἐθνῶν, ἐπ’ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.”

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεῦσιν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μετὰ ἔστε ἀγαθωσύνης, επιπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυναμικοὶ καὶ ἀλλήλους νοουεῖν.

15 Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπιναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,

16 Εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργῶντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται

se invicem, secundum Christum Jesum :

6 Ut unanimiter in uno ore glorificetis Deum, et patrem Domini nostri Jesu Christi.

7 Ideo suscipite alii alios, sicut et Christus suscepit vos in honorem Dei.

8 Dico autem Jesum Christum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandum promissiones patrum.

9 At gentes super misericordia glorificare Deum ; sicut scriptum est : Propter hoc confitebor tibi in Gentibus, Domine, et nomini tuo psallam.

10 Et iterum dicit : Lætami ni Gentes cum plebe ejus.

11 Et iterum : Lauclate Dominum omnes Gentes, et magnificate eum omnes populi.

12 Et rursus Esaias ait : Erit radix Jesse, et exurgens regere Gentes, in eum Gentes sperabunt.

13 At Deus spei repleat vos omni gaudio et pace in credere ad abundandum vos in spe, in virtute Spiritus sancti.

14 Persuasus sum autem, fratres mei, et ipse ego de vobis, quoniam et ipsi pleni estis bonitate, repleti omni scientia, potentes et alii alios monere.

15 Audacius autem scripsi vobis, fratres, ex parte, tanquam in memoriam reducens vos per gratiam datam mihi à Deo,

16 Ad esse me ministrum Jesu Christi in Gentibus, sanctificantem Euangelium Dei, ut

ἡ προσφορά τῶν ἔθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

17 Ἐχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς Θεόν·

18 Οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τῶν ὧν οὐ κατεργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἔθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,

19 Ἐν δυνάμει σημεῖων καὶ τερατίων, ἐν δυνάμει πνεύματος Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπεληρωμέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,

20 Οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ἰνομίασθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ·

21 Ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται·
“Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ἔβησαν· καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήκουσι.”

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπετόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

23 Νυνὶ δὲ μηκέτι τόσον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποδίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν·

24 Ὡς εἴαν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος δεῖσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προσεμφθῆναι ἐκεῖ· εἴαν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύωμαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις·

26 Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινῶν τιὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ·

27 Εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφείλεται αὐτῶν εἶσιν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.

fiat oblatio Gentium accepta, sanctificata in Spiritu sancto.

17 Habeo igitur gloriationem in Christo Jesu quæ ad Deum.

18 Non enim audebo loqui aliquid eorum quæ non effecit Christus per me, in obedientiam Gentium, verbo et opere.

19 In virtute signorum et prodigiorum, in virtute Spiritus Dei, ita ut me ab Hierusalem et circum usque ad Illyricum implevisse Euangelium Christi :

20 Sic autem amanter contententem euangelizare, non ubi nominatus est Christus, ut non super alienum fundamentum ædificem.

21 Sed, sicut scriptum est :
Quibus non annuntiatum est de eo, videbunt : et qui non audierunt, intelligent.

22 Ideo et impediabar plurimum venire ad vos.

23 Nunc vero non ulterius locum habens in regionibus his, cupiditatem autem habens veniendi ad vos à multis annis.

24 Ut si proficiscar in Hispaniam, veniam ad vos. spero enim præteriens conspiceret vos, et à vobis præmitti illuc ; si vobis primum ex parte impletus fuero.

25 Nunc autem proficiscor in Hierusalem, ministrans sanctis.

26 Probaverunt enim Macedonia et Achaja collationem aliquam facere in pauperes sanctorum qui in Hierusalem.

27 Placuit eis enim, et debitores eorum sunt. si enim spiritualibus eorum participarunt Gentes, debent et in carnalibus ministrare eis.

28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν.

29 Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνισάσθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·

31 Ἴνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις·

32 Ἴνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συναπαύσωμαι ὑμῖν.

33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Κεφ. ις. 16.

1 **Σ**ΥΝΙΣΤΗΜΙ δὲ ὑμῶν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κερχεαῖς·

2 Ἴνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῆσθῆι πράγματι· ἣ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ.

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκυλλαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργοὺς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

4 Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν κήρυκτον ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν·

5 Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς Χριστόν.

28 Hoc igitur perficiens, et assignans eis fructum, hunc, proficiscar per vos in Hispaniam.

29 Scio autem quoniam veniens ad vos, in plenitudine benedictionis Euangelii Christi veniam.

30 Obsecro autem vos, fratres, per Dominum nostrum Jesum Christum, et per charitatem Spiritus simul contendere mihi in orationibus pro me ad Deum.

31 Ut liberer ab infidelibus in Judæa, et ut ministerium meum in Hierusalem acceptum fiat sanctis :

32 Ut in gaudio veniam ad vos per voluntatem Dei, et simul recreer vobiscum.

33 At Deus pacis cum omnibus vobis. Amen.

CAPUT XVI.

1 **C**OMMENDO autem vobis Phæben sororem nostram, existentem ministram ecclesiæ quæ in Cenchrís :

2 Ut eam suscipiatis in Domino digne sanctis, et assistatis ei in quocumque vestri usus fuerit negotio : etenim ipsa patrona multis facta est, et ipsi mihi.

3 Salute Priscillam et Aquilam simul operantes meos in Christo Jesu :

4 Qui pro anima mea suam ipsorum cervicem supposuerunt : quibus non ego solus gratias ago, sed et cunctæ ecclesiæ Gentium.

5 Et domesticam eorum ecclesiam. Salute Epænetum dilectum mihi, qui est primitiæ Achajæ in Christo.

6 Ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς.

7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρονικὸν καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου, καὶ συναρχμαλώτους μου· οἳ τινὲς εἰσὶν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν Χριστῷ.

8 Ἀσπάσασθε Ἀμφιλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ.

9 Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.

10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δούκον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.

11 Ἀσπάσασθε Ἡροδίωνα τὸν συγγενῆ μου· Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ.

12 Ἀσπάσασθε Τρύφαναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιῶσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.

13 Ἀσπάσασθε Ρούφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.

14 Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν, Πατρόβαν, Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφοὺς.

15 Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.

16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδασχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν·

18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν,

6 Salutate Mariam, quæ multum laboravit in nobis.

7 Salutate Andronicum et Juniam cognatos meos, et concaptivos meos; qui sunt insignes in Apostolis, qui et ante me fuerunt in Christo.

8 Salutate Ampliam dilectum meum in Domino.

9 Salutate Urbanum simul operantem nostrum in Christo, et Stachyn dilectum meum.

10 Salutate Apellen probum in Christo: salutate eos qui ex Aristobuli.

11 Salutate Herodionem cognatum meum. Salutate eos qui ex Narcissi, existentes in Domino.

12 Salutate Tryphænam et Tryphosam laborantes in Domino. Salutate Persidem dilectam, quæ multum laboravit in Domino.

13 Salutate Rufum electum in Domino, et matrem ejus et meam.

14 Salutate Asyncritum, Phlegontem, Herman, Patrobam, Hermen, et qui cum eis fratres.

15 Salutate Philologum et Juliam, Nereum et sororem ejus, et Olympan, et qui cum eis omnes sanctos.

16 Salutate alii alios in osculo sancto. Salutant vos ecclesiæ Christi.

17 Rogo autem vos, fratres, speculari dissensiones et offendicula præter doctrinam quam vos didicistis, facientes; et declinate ab illis.

18 Nam hujuscemodi Domino nostro Jesu Christo non ser-

ἀλλὰ ἐπὶ ταυτῶν κοιλία· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.

19 Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀπειθαίους δὲ εἰς τὸ κακόν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ ὑμῶν. Ἀμήν.

21 Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος, οἱ συγγενεῖς μου.

22 Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ.

23 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σσσηγημένου·

26 Φανερωθέντες δὲ νῦν διὰ τὰ γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος·

27 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κογχρεαῖς ἐκκλησίας.

viunt, sed suo ipsorum ventri et per blandiloquentiam et benedicientiam decipiunt corda innocentium.

19 Nam vestra obedientia in omnes devenit. Gaudeo igitur hoc in vobis: volo autem vos sapientes quidem esse in bono, simplices autem in malo.

20 At Deus pacis conteret Satanam sub pedibus vestris in celeritate. Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum. Amen.

21 Salutant vos Timotheus simul operans meus, et Lucius et Jason et Sosipater cognati mei.

22 Saluto vos ego Tertius, scribens epistolam in Domino.

23 Salutat vos Caius hospes meus et ecclesiae universae. Salutat vos Erastus procurator civitatis, Quartus frater.

24 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

25 At potenti vos stabilire juxta euangelium meum et praedicationem Jesu Christi, secundum revelationem mysterii temporibus aeternis taciti:

26 Manifestati autem nunc perque scripturas propheticas, secundum praecipium aeterni Dei, ad obedientiam fidei, in cunctis Gentibus cogniti:

27 Soli sapienti Deo, per Jesum Christum, cui gloria in secula. Amen.

Ad Romanos scripta à Corintho per Phœben ministram ejus quæ in Cenchræis ecclesiae

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ ἀρὸς

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ, κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός,

2 Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῆ οὔσης ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν παντί ἐσώω αὐτῶν ἐσ καὶ ἡμῶν.

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ με πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῆ δοθείσης ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

5 Ὅτι ἐν παντί ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντί λόγῳ καὶ γνώσει γίνωσθε.

6 Καθὼς ἐὸ μαρτύριον εἶ Χριστοῦ θεσβαυθῆ ἐν ὑμῖν.

7 Ὡστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χάρισματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Ὅς καὶ βεβαιώσῃ ὑμᾶς ὡς τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Πιστὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἧς δὲ κατηγοροῦνται ἐν τῷ αὐτῷ νοί, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.

PAULI

Apostoli ad

CORINTHIOS

EPISTOLA PRIOR.

CAPUT I.

1 PAULUS vocatus Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, et Sosthenes frater,

2 Ecclesiae Dei existenti in Corintho, sanctificatis in Christo Jesu, vocatis sanctis, cum omnibus invocantibus nomen Domini nostri Jesu Christi, in omni loco, ipsorumque et nostro :

3 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

4 Gratias ago Deo meo semper pro vobis, de gratia Dei data vobis in Christo Jesu.

5 Quia in omnibus ditati estis in illo, in omni verbo et omni scientia.

6 Sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis :

7 Ita ut vos non defici in ullo dono, expectantes revelationem Domini nostri Jesu Christi :

8 Qui et confirmabit vos usque in finem inculpatos in die Domini nostri Jesu Christi.

9 Fidelis Deus, per quem vocati estis in communionem Filii ejus Jesu Christi Domini nostri

10 Obsecro autem vos, fratres, per nomen Domini nostri Jesu Christi, ut idipsum dicatis omnes, et non sint in vobis schismata, sitis autem perfecti in eadem mente et in eadem sententia.

11 Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἐριδῶς ἐν ὑμῖν εἶσι·

12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.

13 Μερῆρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;

14 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ, ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·

15 Ἴνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα.

16 Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανάν οἶκον· λειπὸν οὐκ οἶδα εἰ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστός βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ.

19 Γέγραπται γάρ· “Ἀπολώ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

20 Ποῦ σοφός; τοῦ γραμματικῆς; τοῦ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τέτε;” Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;

21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σώσαι τοὺς πιστεύοντας.

22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν·

11 Manifestatum est enim mihi de vobis, fratres mei, ab iis qui Chloes, quia contentiones in vobis sunt :

12 Dico autem hoc, quod unusquisque vestrum dicit : Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego vero Cephæ, ego autem Christi.

13 Divisus est Christus ? Num Paulus crucifixus est pro vobis ? aut in nomen Pauli baptizati estis ?

14 Gratias ago Deo quod neminem vestrum baptizavi, si non Crispum et Cajum :

15 Ut ne quis dicat quod in meum nomen baptizavi.

16 Baptizavi autem et Stephanæ domum : Cæterum nescio si quem alium baptizavi.

17 Non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare : non in sapientia verbi, ut non evacuaretur crux Christi.

18 Verbum enim crucis quidem pereuntibus stultitia est, at servatis nobis virtus Dei est.

19 Scriptum est enim : Perdam sapientiam sapientium, et prudentiam prudentium reprobo.

20 Ubi sapiens ? Ubi scriba ? Ubi inquisitor seculi hujus ? Nonne infatuavit Deus sapientiam mundi hujus ?

21 Postquam enim in sapientia Dei non cognovit mundus per sapientiam Deum, placuit Deo per stultitiam prædicationis servare credentes.

22 Quandoquidem et Judæi signum petunt, et Græci sapientiam quærunτ :

23 Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν·

24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν.

25 Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ, σφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ.

26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλησὶν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς·

27 Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς κατασχῆνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα κατασχῆνῃ τὰ ἰσχυρὰ·

28 Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ·

29 Ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις·

31 Ἴνα, καθὼς γέγραπται· “Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.”

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**ἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ κατ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ·

2 Οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.

3 Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρέμει πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς·

23 Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scandalum, Græcis autem stultitiam :

24 Ipsis autem vocatis Judæis atque Græcis Christum Dei virtutem et Dei sapientiam.

25 Quia quod stultum Dei, sapientius hominibus est : et quod infirmum Dei, fortius hominibus est.

26 Videte enim vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles :

27 Sed stulta mundi elegit Deus, ut sapientes pudefaceret et infirma mundi elegit Deus, ut pudefaceret fortia.

28 Et ignobilia mundi et contemptibilia elegit Deus, et non existentia, ut existentia aboleret.

29 Ut non glorietur omnis caro in conspectu ejus.

30 Ex ipso autem vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis sapientia à Deo, justitiaque et sanctificatio et redemptio.

31 Ut, quemadmodum scriptum est. Glorians, in Domino glorietur.

CAPUT II.

1 **Ε**T ego veniens ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis aut sapientiæ, annuntians vobis testimonium Dei.

2 Non enim judicavi scire aliquid in vobis, si non Jesum Christum, et hunc crucifixum.

3 Et ego in infirmitate et in timore et in tremore multo factus sum apud vos.

4 Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμα μου οὐκ ἐν πεπεισμένοις ἀνθρώπων σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως·

5 Ἴνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων·

7 Ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀπακαλυφμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν,

8 Ἦν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωσεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.

9 Ἄλλα καθὼς γέγραπται·
“ Ἄφθαλμός οὐκ εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.”

10 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς ἀπακάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ.

11 Τίς γὰρ εἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς εἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν,

13 Ἄ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου, πνευματικῶς πνευματικῶς συγκρίνοντες.

14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ

4 Et sermo meus et prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in operatione spiritus et virtutis :

5 Ut fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei.

6 Sapientiam autem loquimur in perfectis, sapientiam vero non seculi hujus, neque principum seculi hujus qui destruuntur :

7 Sed loquimur sapientiam Dei in mysterio, occultatam, quam prædestinavit Deus ante secula in gloriam nostram :

8 Quam nemo principum seculi hujus cognovit : si enim cognovissent, non utique Dominum gloriæ crucifixissent.

9 Sed sicut scriptum est : Quæ oculus non vidit, et auris non audivit, et in cor hominis non ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus illum :

10 Nobis autem Deus revelavit per Spiritum suum : nam Spiritus omnia scrutatur, etiam profunda Dei.

11 Quis enim scit hominum quæ hominis, si non spiritus hominis qui in ipso ? Ita et quæ Dei nemo novit, si non spiritus Dei.

12 Nos autem non spiritum mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo, ut sciamus ipsa à Deo donata nobis :

13 Quæ et loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctis Spiritus sancti : spiritualibus spiritualia conferentes.

14 Animalis autem homo non

δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶ, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται·

15 Ὁ δὲ πνευματικῶς ἀνακρίσει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.

16 "Τίς γὰρ ἔγνω νοτὴν Κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν;" Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Κ**Αὶ ἐγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ·

2 Γάλα ὑμᾶς ἐπέτισα, καὶ οὐ βρώμα· οὐκ ἠδύνασθε, ἀλλ' οὔτε ἐτι νῦν δύνασθε·

3 Ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. Ὅσα γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἐρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;

4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου· ἕτερος δὲ· Ἐγὼ Ἀπολλῶ· οὐχὶ σαρκικοί ἐστε;

5 Τίς οὖν ἐστὶ Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἀλλ' ἡ διάκονος δι' ᾧ ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστω ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν;

6 Ἐγὼ ἐπέτισσα, Ἀπολλῶς ἐπέτισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἤρξανεν.

7 Ὡστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τίς, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αἰξάνων Θεός.

8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσίν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον·

9 Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γωργίον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ

percipit ea quæ Spiritus Dei . stultitia enim illi est, et non potest cognoscere, quia spiritualiter dijudicantur.

15 At spiritualis dijudicat quidem omnia: ipse vero à nemine dijudicatur.

16 Quis enim cognovit sensum Domini, qui instruet eum? nos autem sensum Christi habemus.

CAPUT III.

1 **E**T ego, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus, tanquam infantibus in Christo.

2 Lac vobis potum dedi, et non escam: nondum enim poteratis: sed nec adhuc nunc potestis.

3 Adhuc enim carnales estis. Quum enim in vobis zelus et contentio, et dissidia: nonne carnales estis, et secundum hominem ambulatis?

4 Quum enim dicat quis: Ego quidem sum Pauli: alius autem, ego Apollo: nonne carnales estis?

5 Quis igitur est Paulus, quis Apollo, nisi ministri per quos credidistis, et unicuique sicut Dominus dedit?

6 Ego plantavi, Apollo rigavit: sed Deus incrementum dedit.

7 Itaque neque plantans est aliquid, neque rigans, sed incrementum dans Deus.

8 Plantans autem et rigans unum sunt: unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum proprium laborem.

9 Dei enim sumus co-operatores: Dei agricultura, Dei ædificatio estis.

10 Secundum gratiam Dei

την δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχι-
τέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ
ἰκοδομοῦν· ἕκαστος δὲ βλαπτῶ
πῶς ἰκοδομοῦν.

11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς
δύναται θεῖναι παρα τὸν κείμενον,
ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

12 Εἰ δὲ τις ἰκοδομοῦν ἐπὶ τὸν
θεμέλιον τοῦτον, χρυσόν, ἄργυρον,
λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, κα-
λάμην·

13 Ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν
γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει·
ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλιπτόσεται· καὶ
ἐκάστου τὸ ἔργον ὁμοῖόν ἐστι, τὸ
εὖ δοκιμάσει.

14 Εἰ τις τὸ ἔργον μόνει ὃ
ἰκοδομήσῃ, μισθὸν λήψεται·

15 Εἰ τις τὸ ἔργον κατακαή-
σεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ
σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ
ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκᾷ
ἐν ὑμῖν;

17 Εἰ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ
φθίρει, φθαρῆναι τοῦτον ὁ Θεός· ὃ γὰρ
ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἷσιν ἐ-
στέ ὑμεῖς.

18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω·
εἰ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν
τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα
γένηται σοφός·

19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου
τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι·
γέγραπται γὰρ· “Ὁ δραστήσιμος
εἰς σοφίαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.”

20 Καὶ εἰδὼν· “Κύριος γνώσκει
τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν,
ὅτι οἰσὶ μάταιοι.”

21 Ὡστε μηδεὶς καυχᾶσθω ἐν
ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν,

datam mihi, ut sapiens archi-
tectus fundamentum posui, ali-
us autem superædificat: unus-
quisque autem videat quomodo
superædificet.

11 Fundamentum enim aliud
nemo potest ponere præter jac-
tum, quod est Jesus Christus.

12 Si autem quis superædifi-
cat super fundamentum hoc,
aurum, argentum, lapides preti-
osos, ligna, fœnum, stipulam:

13 Uniuscujusque opus ma-
nifestum fiet; nam dies decla-
rabit, quia in igne revelabitur:
et uniuscujusque opus quale
sit, ignis probabit.

14 Si cujus opus manserit
quod superædificavit, mercede
accipiet.

15 Si cujus opus exuretur,
damnum faciet: ipse autem ser-
vabitur, ita vero quasi per ig-
nem.

16 Nescitis quia templum
Dei estis, et Spiritus Dei ha-
bitat in vobis?

17 Si quis templum Dei cor-
rumpit, disperdet illum Deus:
Nam templum Dei sanctum est,
quod estis vos.

18 Nemo seipsum decipiat:
si quis videtur sapiens esse in
vobis in seculo hoc, stultus fiat,
ut fiat sapiens.

19 Nam sapientia mundi hujus,
stultitia apud Deum est: Scrip-
tum est enim: comprehendens
sapientes in astutia eorum.

20 Et iterum: Dominus no-
vit cogitationes sapientum, quo-
niam sunt vanæ.

21 Itaque nemo glorietur in
hominibus: Omnia enim vestra
sunt:

22 Εἶτε Παῦλος, εἶτε Ἀπολλῶς, εἶτε Κηφᾶς, εἶτε κόσμος, εἶτε ζωὴ, εἶτε θάνατος, εἶτε ἐνστώτα, εἶτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν ἐστίν·

23 Ὑμεῖς δὲ, Χριστοῦ· Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

Κεφ. δ', 4.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ·

2 Ὁ δὲ λοιπὸν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὐρεθῇ.

3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρώπινης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω·

4 Οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύνοίδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.

5 Ὡστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτά τοῦ σκότους· καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἕκαστος γενήσεται ἐκαστῷ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοί, μετασχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶ, δι' ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθῃτε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου.

7 Τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

8 Ἦδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασίλευσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασίλευσατε· ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν·

9 Δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέ-

22 Sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mundus, sive vita, sive mors, sive præsentia, sive futura : omnia vestra sunt :

23 Vos autem Christi : Christus autem Dei.

CAPUT IV.

1 SIC nos existimet homo ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei.

2 At reliquum, quæritur in dispensatoribus, ut fidelis quis inveniatur.

3 Mihi autem minimum est ut à vobis dijudicer, aut ab humano die : sed neque meipsum dijudico.

4 Nihil enim mihi ipse conscius sum : sed non in hoc justificatus sum : at judicans me, Dominus est.

5 Itaque ne ante tempus quid judicate, quoadusque veniat Dominus : qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium : et tunc laus erit unicuique à Deo

6 Hæc autem, fratres, transfiguravi in meipsum et Apollo, propter vos : ut in nobis discatis non supra quod scriptum est, sapere : ut ne unus super unum inflemini adversus alterum.

7 Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem et accepisti, quid gloriaris quasi non accipiens?

8 Jam saturati estis, jam ditati estis, sine nobis regnastis! et utinam sane regnassetis; ut et nos vobis simul regnemus.

9 Puto enim quod Deus nos Apostolos novissimos edidit tan-

δοξον ὡς θεοθανασίους, ὅτι θάνατον ἠγορήθημεν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλ-
λοις, καὶ ἀνθρώποις.

10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνημοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἐνδοξοὶ, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

11 Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πενήμενον, καὶ διψῶμενον, καὶ γυμνητούμενον, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν·

12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶ· λειδορούμενοι, ἐυλογοῦμεν· δικαιοῦμενοι, ἀνεχόμεθα·

13 Βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάσματα τοῦ κόσμου ἠγορήθημεν, πάντων περίφημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νοθεῶ·

15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγῶς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.

16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε.

17 Διὰ τοῦτο σεμνὰ ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστὶ τέκνον μου ἀγαπητόν καὶ πίστον ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει εἰς ὁδοὺς μου εἰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.

18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δὲ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιωθησάν τινες·

19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, εἴαν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσωμαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεισισιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν.

20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.

quam morti destinatos : quia spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus.

10 Nos stulti propter Christum, vos autem prudentes in Christo : nos infirmi, vos autem fortes : vos gloriosi, nos autem ignominiosi.

11 Usque in hanc horam et esurimus, et sitimus, et nudi sumus, et colaphis cædimur, et instabiles sumus.

12 Et laboramus, operantes propriis manibus : convitiis affecti, benedicimus : vexati, sustinemus.

13 Blasphemati, obsecramus : tanquam purgamenta mundi facti sumus, omnium peripsema usque adhuc.

14 Non pudore afficiens vos scribo hæc : sed ut natos meos charissimos moneo.

15 Si enim decem mille pædagogos habeatis in Christo, sed non multos patres : in enim Christo Jesu per Evangelium ego vos genui.

16 Rogo ergo vos, imitatores mei estote.

17 Propter hoc misi vobis Timotheum, qui est natus meus dilectus et fidelis in Domino, qui vos commonefaciet vias meas quæ in Christo, sicut ubique in omni ecclesia doceo.

18 Tanquam non venturo autem me ad vos, inflati sunt quidam.

19 Veniam autem cito ad vos, si Dominus voluerit, et cognoscam non sermonem inflatorum, sed virtutem.

20 Non enim in sermone regnum Dei, sed in virtute

Κεφ. ε. 5.

1 **Τ**Ι ἤλετε ; ἐν βιάδῳ ἔλω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, ἐνεύμασι τε πραΰτητος ;

2 Ὅλως ἀκούσεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τσιάντη πορνεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται, ὥστε γυναικῶνα τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

3 Καὶ ὑμεῖς πεφυσισμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρῆ ἕκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας·

4 Ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὸν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἦδη κέριχα ὡς παρὼν, τὸν οὖτω τοῦτο καταργάσαμεν,

5 Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

6 Παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ἄλθερον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

7 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν· οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ ;

8 Ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός.

9 Ὅσως ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εὐλακρινείας καὶ ἀληθείας.

10 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ επιστολῇ, μὴ συναναμιγνύσθαι πόρνοις·

11 Καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τῷ κόσμῳ ἕνεκεν, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἀρπαξίνοις, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τῷ κόσμῳ ἐξελεθῆναι.

12 Νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ

CAPUT. V.

1 **Q**UID vultis ? In virga veniam ad vos, an in charitate, spirituque mansuetudinis ?

2 Omnino auditur in vobis fornicatio, et talis fornicatio, qualis nec in Gentibus nominatur, ita ut uxorem quandam patris habere.

3 Et vos inflati estis, et non magis luxistis, ut tollatur de medio vestrum qui opus hoc fecit ?

4 Ego quidem enim ut absens corpore, praesens autem spiritu, jam judicavi ut praesens, eum sic hoc operatum,

5 In nomine Domini nostri Jesu Christi, congregatis vobis et meo spiritu, cum virtute Domini nostri Jesu Christi,

6 Tradere ejusmodi satanae in interitum carnis, ut spiritus servetur in die Domini Jesu Christi.

7 Non pulchragloriatio vestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam fermentat ?

8 Expurgate igitur vetus fermentum, ut sitis nova massa, sicut estis azymi : Etenim Pascha nostrum pro nobis immolatum est, Christus.

9 Itaque epulemur, non in fermento veteri, neque in fermento malitiae et nequitiae, sed in azymis sinceritatis et veritatis.

10 Scripsi vobis in epistola, Non commisceri fornicariis :

11 Et non omnino fornicariis mundi hujus, aut avaris, aut rapacibus, aut idolatris : alioquin debetis ex mundo exire.

12 Nunc autem scripsi vobis

συναναμῆγνυσθαι, εἴαν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λαίδηρος, ἢ μέθυσος, ἢ ἀρπαξ· τῷ τοιοῦτῳ μηδὲ συνεσθῆεν.

13 Τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνεαι; οὐχὶ τοὺς ἴσω ὑμεῖς κρίνετε;

14 Τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει· καὶ ἔξαίρετος τὸν σονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Κεφ. 6. 6.

1 **Τ**Ολμῆ τις ὑμῶν, πρῶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων;

2 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἄγιοι τὸν κόσμον κρινούσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῶν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοι ὅστε κριτηρίων ἐλαχίστων;

3 Οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτι γὰρ βιωτικά;

4 Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια εἴαν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τοὺτους καθίξετε.

5 Πρὸς ἐντροπήν ὑμῖν λέγω· οὕτως οὐκ ἐνὶ ἐν ὑμῶν σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὅς δυνήσεται διακρίνειν ἀνά μῆσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;

6 Ἄλλ' ἀδελφὸς μοι' ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ αἰσίων;

7 Ἡδὴ μὲν οὖν ὅλως ἥτημα ἐν ὑμῶν ἔστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστέρησθε;

8 Ἄλλ' ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστέρητε, καὶ ταῦτα ἀδελφοί.

9 Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι ἀδικοὶ βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; μή πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενικοῖται,

non commisceri, si quis frater nominatus, aut fornicator, aut maledicus, aut avarus, aut idololatra, aut ebriosus, aut rapax; cum ejusmodi nec comedere.

13 Quid enim mihi et eos qui foris judicare? Nonne eos qui intus vos judicatis?

14 Eos autem qui foris Deus judicabit. Et auferetis malum ex vobis ipsis.

CAPUT VI.

1 **A**UDET aliquis vestrum negotium habens ad alterum, judicari apud injustos, et non apud sanctos?

2 Nescitis quoniam sancti mundum judicabunt? Et si in vobis judicabitur mundus, indigni estis judiciis minimis?

3 Nescitis quoniam angelos judicabimus? nedum vitalia?

4 Vitalia quidem igitur judicia si habueritis, nihili factos in ecclesia, illos sedere facite.

5 Ad verecundiam vobis dico. Sic non est in vobis sapiens neque unus, qui possit judicare inter fratrem suum?

6 Sed frater cum fratre judicatur, et hoc apud infideles.

7 Jam quidem igitur omnino delictum in vobis est, quod judicia habetis cum vobis ipsis. Propter quid non magis injuriam accipitis? Propter quid non magis damnum accipitis?

8 Sed vos injuriam facitis et damno afficitis, et hoc fratres.

9 An nescitis quia injusti regnum Dei non possidebunt? Ne errate: Neque fornicarii, neque idololatræ, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores,

10 Ούτε κλέπται, ούτε πλεονέκται, ούτε μέθυσοι, οὐ λοιδοροί, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι.

11 Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλ' ἀπελούσασθε, ἀλλ' ἡγιασθήτε, ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντα μοι ἔξεσιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεσιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τίνος.

13 Τὰ βρώματα τῆ κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει· τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνεία, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι.

14 Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξογερεῖ διὰ τῆς ἀνάμεικτος αὐτοῦ.

15 Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν, μέλη Χριστοῦ ἔστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο.

16 Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῆ πόρνη, ἐν σώμα ἔστιν; “ Ἔσονται γὰρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.”

17 Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνεύμα ἔστι.

18 Φεύγετε τὴν πορνείαν· πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἔκτος τοῦ σώματος ἔστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει.

19 Ἡ οὐκ οἴδατε, ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἔστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὶ ἑαυτῶν;

20 Ἐγοράσθητε γὰρ τιμῆς· ἀξιάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ᾧσιν ἔστι τοῦ Θεοῦ

10 Neque fures, neque avari, neque ebriosi, non convicatorum, non rapaces regnum Dei possidebunt.

11 Et hæc quidem eratis : sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis in nomine Domini Jesu, et in Spiritu Dei nostri.

12 Omnia mihi licent, sed non omnia conferunt : Omnia mihi licent, sed non ego redigar in potestatem a quoquam.

13 Escæ ventri, et venter escis : at Deus et hunc et has destruet. at corpus non fornicationi, sed Domino et Dominus corpori.

14 At Deus et Dominum suscitavit, et nos suscitabit per virtutem suam.

15 Nescitis quoniam corpora vestra, membra Christi sunt? Tollens ergo membra Christi, faciam meretricis membra? Ne fiat.

16 An nescitis quoniam agglutinatus meretrici, unum corpus est? Erunt enim, inquit, duo in carnem unam.

17 At agglutinatus Domino, unus spiritus est.

18 Fugite fornicationem. Omne peccatum quodcumque fecerit homo, extra corpus est; at fornicans, in proprium corpus peccat.

19 An nescitis, quoniam corpus vestrum, templum qui in vobis sancti Spiritus est, quem habetis à Deo, et non estis vestri?

20 Empti estis enim pretio : Glorificate jam Deum in corpore vestro, et in spiritu vestro, quæ sunt Dei.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Π**ΕΡΙ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνδρώσῳ γυναικὸς μὴ ἀπτεσθαι.

2 Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχεται, καὶ ἕκαστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχεται.

3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην σύνειαν ἀποδίδεται ὁμοίως ὡς καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ.

4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ὁμοίως ὡς καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.

5 Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς κύρον, ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐστὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε, ἵνα μὴ περιάζη ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.

6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγκνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν·

7 Θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτὸν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις, καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἔσθαι εἶναι μόνωσιν ὡς καὶ ἐγώ·

9 Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύσονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γὰρ ἔσθαι γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

10 Τοῖς δὲ γεγαμημένοις παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι.

11 Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μονέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφίεναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω,

CAPUT VII.

1 **D**E autem quibus scripsistis mihi, pulchrum homini mulierem non tangere.

2 Propter autem fornicationes unusquisque suam uxorem habeat, et unaquæque proprium virum habeat.

3 Uxori vir debitam benevolentiam reddat: similiter autem et uxor viro.

4 Mulier proprii corporis non habet potestatem, sed vir: Similiter autem et vir proprii corporis non habet potestatem, sed mulier.

5 Ne fraudate alii alios, si non quid ex consensu ad tempus, ut vacetis jejunio et orationi: et iterum in idipsum convenite, ut ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram.

6 Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium.

7 Volo enim omnes homines esse sicut et meipsum: sed unusquisque proprium donum habet ex Deo, hic quidem sic, ille vero sic.

8 Dico autem non nuptis et viduis, bonum illis est, si maneant sicut et ego.

9 Si vero non se continent, nubant. melius enim est nubere, quam uri.

10 At matrimonio junctis præcipio non ego, sed Dominus, Uxorem à viro non discedere.

11 Si vero et discesserit, maneat innupta, aut viro reconcilietur: Et virum uxorem non dimittere.

12 At cæteris ego dico, non

ὡχ ὁ Κύριος· εἰ τις ἀδελφὸς γυναικα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτῇ συνευδοκῆσὶ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφίετω αὐτήν.

13 Καὶ γυνὴ ἢ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συνευδοκῆσὶ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφίετω αὐτόν·

14 Ἁγιασται γὰρ ὁ ἀνήρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί· καὶ ἁγιασται ἡ γυνὴ ἢ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ· ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐσθιν· νῦν δὲ ἅγια ἐσθιν.

15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός.

16 Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ εἰ οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;

17 Εἰ μὴ ἐκάστω ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεός, ἐκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος, οὕτω περιπατεῖτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.

18 Περιτομημένος εἰς ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστία εἰς ἐκλήθη; μὴ περιτομίσθω.

19 Ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστί, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.

20 Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει, ἣ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μόνετω.

21 Δούλος ἐκλήθη; μὴ σοι μέλει· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλευθερος γενέσθαι, μάλλον χρησάμηναι.

22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δούλος, ἀελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δούλος ἐστὶ Χριστοῦ.

23 Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δούλοι ἀνθρώπων.

Dominus : Si quis frater uxorem habet infidelem, et hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam.

13 Et mulier si qua habet virum infidelem, et ipse consentit habitare cum illa, non dimittat eum.

14 Sanctificatus est enim vir infidelis in uxore, et sanctificata est mulier infidelis in viro : alioquin nati vestri immundi sunt : nunc autem sancti sunt.

15 Si vero infidelis discedit, discedat. non servituti subjectus est frater aut soror in hujusmodi : in autem pace vocavit nos Deus.

16 Quid enim scis, mulier, si virum servabis? aut quid scis, vir, si mulierem servabis?

17 Si non unicuique sicut partitus est Deus, unumquemque sicut vocavit Dominus, ita ambulet : et sic in ecclesiis omnibus constituo.

18 Circumcisis aliquis vocatus est? non adducat præputium. In præputio aliquis vocatus est? non circumcidatur.

19 Circumcisio nihil est, et præputium nihil est : sed observatio mandatorum Dei.

20 Unusquisque in vocatione qua vocatus est, in ea permaneat.

21 Servus vocatus es? Non tibi sit curæ : sed si et potes liber fieri, magis utere.

22 Nam in Domino vocatus servus, libertus Domini est : similiter et liber vocatus, servus est Christi.

23 Pretio empti estis : ne fiatis servi hominum.

24 Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μόντῳ παραθεῖ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων διαταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι.

26 Νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.

27 Δέδεσαι γυναῖκι; μὴ ζητεῖ λύσιν· λελυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζητεῖ γυναῖκα.

28 Ἐὰν δὲ καὶ γήμησ, οὐχ ἡμαρτης· καὶ εἰ γήμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτης· θλίψιν δὲ τῆ σαρκὸς ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φειδομαι.

29 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπὸν εἶσιν· ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσι·

30 Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·

31 Καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τῆ κόσμου τούτου.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμεριμνους εἶναι· Ὁ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρῶσι τῷ Κυρίῳ·

33 Ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρῶσι τῇ γυναίκι.

34 Μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τῷ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ ἀνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρῶσι τῷ ἀνδρί.

35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐ-

24 Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat apud Deum.

25 De autem virginibus præceptum Domini non habeo: sententiam autem do, tanquam misericordiam consequutus à Domino fidelis esse.

26 Existimo ergo hoc pulchrum esse propter instantem necessitatem, quoniam pulchrum homini sic esse.

27 Alligatus es uxori? ne quære solutionem. Solutus es ab uxore? ne quære uxorem.

28 Si autem et acceperis uxorem, non peccasti: Et si nupsit virgo, non peccavit: tribulationem vero carni habebunt hujusmodi. Ego autem vobis parco.

29 Hoc autem dico, fratres, tempus contractum reliquum est, ut et habentes uxores, tanquam non habentes sint.

30 Et flentes tanquam non flentes: et gaudentes, tanquam non gaudentes: et ementes, tanquam non possidentes.

31 Et utentes mundo hoc, tanquam non abutentes; præterit enim figura mundi hujus.

32 Volo autem vos sine sollicitudine esse: Cælebs curat quæ Domini, quomodo placebit Domino.

33 At uxorem ducens curat quæ mundi, quomodo placebit uxori.

34 Divisa sunt mulier et virgo; Innupta curat quæ Domini, ut sit sancta et corpore et spiritu; at nupta curat quæ mundi, quomodo placebit viro.

35 Hoc vero ad vestram ip

τῶν συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρό-
χον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ
εὐσχημον καὶ εὐπρόσδερον τῷ Κυρίῳ
ἀπερίσπαστως.

36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπι-
εῖν παρθένον αὐτοῦ νομιζέι, ἐὰν ᾗ
ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γί-
νεσθαι· ὃ θελεῖ ποιεῖτω, οὐχ ἄμαρ-
τάνει· γαμήτωσαν.

37 Ὅς δὲ ἴσθηκεν ἰδιοῦς ἐν τῇ
καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν
δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος,
καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρ-
θένον, καλῶς ποιεῖ.

38 Ὡστε κὶ ὁ ἐγαμίζων, κα-
λῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ ἐγαμίζων,
χρεῖστος ποιεῖ.

39 Γυνὴ δέδεσται νόμῳ ἐφ' ὅσον
χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ
κοιμηθῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρα
ἔστιν ᾧ θελεῖ γαμηθῆναι, μόνον ἐν
Κυρίῳ·

40 Μακαριωτέρα δὲ ἔστιν ἐὰν
οὕτω μείνη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην·
δοκῶ δὲ κηγῶ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

Κεφ. 8.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων,
οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώ-
σκουσιν ἔχομεν ἢ γινῶσκis φυσιοῖ, ἢ δὲ
ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

2 Εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι,
οὐδὲπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ
γινῶναι·

3 Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν,
οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν
εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶ-
δωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς
ἕτερος εἰ μὴ εἷς·

5 Καὶ γὰρ εἴτερ εἰσι λεγόμενοι
θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπι τῆς

sorum utilitatem dico ; non ut
laqueum vobis injiciam, sed ad
decens et bene adhærens Do-
mino indistracte.

36 Si autem quis indecens
esse super virginem suam ex-
istimat, si sit superadulta, et
ita debet fieri ; quod vult faci-
at, non peccat ; nubant.

37 Qui vero stetit firmus in
corde, non habens necessitatem,
potestatem autem habet circa
propriam voluntatem, et hoc
judicavit in corde suo, servare
suam virginem, bene facit.

38 Itaque et matrimonio jun-
gens, pulchre facit : at non ma-
trimonio jungens, melius facit.

39 Mulier alligata est legi in
quantum tempus vivit vir ejus :
si vero dormierit vir ejus, li-
berata est cui vult nubere ;
tantum in Domino.

40 Beatior autem est si sic
maneat, secundum meam sen-
tentiam ; puto autem et ego
Spiritum Dei habere.

CAPUT VIII.

1 DE autem idolis immola-
tis, scimus quia omnes
scientiam habemus. Scientia
inflat, at charitas œdificat.

2 Si autem quis existimat
scire aliquid, nondum quic-
quam cognovit quemadmodum
oporteat nosse.

3 Si autem quis diligit De-
um, hic cognitus est ab eo.

4 De esca igitur idolothyto-
rum, scimus quia nihil idolum
in mundo, et quod nullus Deus
alter, si non unus.

5 Etenim etsi sunt dicti dii,
sive in cælo, sive in terra : si

γῆς ὡσπερ εἰσι θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοὶ.

6 Ἄλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

7 Ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνώσις· τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει τοῦ εἰδώλου θως ἄρτι, ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται.

8 Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ θεῷ· οὔτε γὰρ εἰν φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε εἰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα.

9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὐτῇ πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν.

10 Ἐὰν γὰρ εἰς ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνώσιν, ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;

11 Καὶ ἀπολείται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι' ἃν Χριστὸς πέθανεν.

12 Οὕτω δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύποντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε.

13 Διότι εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίξω.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Ο**ΥΚ εἰμι ἀπόστολος; Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐώρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστέ ἐν Κυρίῳ;

2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστο-

cut sunt dii multi, et domini multi.

6 Sed nobis unus Deus Pater, ex quo omnia, et nos in illum: et unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, et nos per ipsum,

7 Sed non in omnibus scientia. Quidam autem conscientia idoli usque nunc, quasi idolis immolatum manducant, et conscientia ipsorum infirma existens polluitur.

8 Esca autem nos non commendat Deo; Neque enim si manducaverimus, abundabimus: neque si non manducaverimus, deficiemus.

9 Videte autem ne forte potestas vestra hæc offendiculum fiat infirmis.

10 Si enim quis viderit te habentem scientiam, in idolio recumbentem, nonne conscientia ejus infirmi existentis ædificabitur ad idolothyta manducandum?

11 Et peribit infirmus frater in tua scientia, propter quem Christus mortuus est?

12 Sic autem peccantes in fratres, et percutientes eorum conscientiam infirmam, in Christum peccatis.

13 Quapropter si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum, ut ne fratrem meum scandalizem.

CAPUT IX.

1 **N**ON sum apostolus? Non sum liber? Nonne Jesum Christum Dominum nostrum vidi? Non opus meum vos estis in Domino?

2 Si aliis non sum Apostolus,

λος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγίς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστέ ἐν Κυρίῳ.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί·

4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πίνειν;

5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς;

6 Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;

7 Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀφθαλμοῖς ποτό; Τίς φυτεύει ἀμπέλωνα, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποιμνῆς οὐκ ἐσθίει;

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; Ἡ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει;

9 Ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγραπται· “Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα.” Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;

10 Ἡ οὐκ ἡμᾶς πάντως λέγει; Δι’ ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ’ ἐλαπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτρῶν ἀροτριᾶν· καὶ ὁ ἀλοῶν, τῆς ἐλαπίδος αὐτοῦ μετέχων, ἐπ’ ἐλαπίδι.

11 Εἰ ἡμεῖς, ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπειράμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικά διεπίομεν;

12 Εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ’ οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

13 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν Ἰσραὲλ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται;

at certe vobis sum: nam signaculum mei apostolatus vos estis in Domino.

3 Mea defensio me inquirentibus, hæc est:

4 Num non habemus potestatem manducandi et bibendi?

5 Num non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi sicut et cæteri Apostoli, et fratres Domini, et Cephas?

6 Aut solus ego et Barnabas non habemus potestatem hoc non operandi?

7 Quis militat propriis stipendiis unquam? Quis plantat vineam, et de fructu ejus non edit? Aut quis pascit gregem, et de lacte gregis non manducat?

8 Num secundum hominem hæc dico? An non et lex hæc dicit?

9 In enim lege Mosis scriptum est: Non alligabis os bovi tritुरanti. Num boum cura est Deo?

10 An propter nos omnino dicit? Propter nos enim scriptum est, quoniam in spe debet arans arare: et triturans spei suæ participare, in spe.

11 Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum si nos vestra carnalia metemus?

12 Si alii potestatis vestræ participes sunt, non potius nos? Sed non usi sumus potestate hac: sed omnia sustinemus, ut ne remorationem aliquam demus Evangelio Christi.

13 Nescitis quoniam sacra operantes, de sacro edunt? Altari assidentes, altari compar-ticipant?

14 Ὁβτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς ἐν εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

15 Ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων. Οὐκ ἔγραφα δὲ ταῦτα, ἵνα ὀβτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καυχῆμά μου ἵνα τίς κενώσῃ.

16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι παύσεται· οὐαὶ δὲ μοι ἐστὶν, εἰ μὴ εὐαγγελίζωμαι.

17 Εἰ γὰρ ἔκων τοῦτο πρᾶξω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν παύσεται.

18 Τίς οὖν μοι ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελίζομαι δόξα τῷ Θεῷ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρησάσθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείους κερδήσω.

20 Καὶ ὁγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω.

21 Τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὡς ἄνομος Θεῷ, ἀλλ' ὡς Θεῷ Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους.

22 Ὁγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

23 Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

24 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν,

14 Ita et Dominus ordinavit Evangelium annuntiantibus, de Evangelio vivere.

15 Ego autem nullo usus sum honorum: non scripsi autem hæc, ut ita fiant in me: bonum enim mihi magis mori, quam gloriationem meam ut quis evacuet.

16 Si enim euangelizavero, non est mihi gloriatio; necessitas enim mihi incumbit: vobis autem mihi est, si non euangelizavero.

17 Si autem volens hoc ago, mercedem habeo: si autem invitus, dispensationem creditam suscepi.

18 Quæ ergo mihi est merces? Ut euangelizans insumptuosum ponam Evangelium Christi, ad non abutendum potestate mea in Evangelio.

19 Liber enim existens ex omnibus, omnibus meipsum servum feci, ut plures lucrifacirem.

20 Et factus sum Judæis tamquam Judæus, ut Judæos lucrarer: iis sub legem, quasi sub legem, ut eos sub legem lucrifaciam.

21 Ex legibus ut exlex, non existens exlex Deo, sed inlex Christo, ut lucrifaciam exleges.

22 Factus sum infirmis ut infirmus, ut infirmos lucrifaciam. Omnibus factus sum omnia, ut omnino aliquos servem.

23 Hoc autem facio propter Evangelium, ut particeps ejus efficiar.

24 Nescitis quod in stadio currentes omnes quidem cur-

εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον ; Οὕτω
τρέχετε ἵνα καταλάβητε.

25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος,
πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκείνοι μὲν
οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν·
ἡμεῖς δὲ, ἀφθαρτον.

26 Ἐγὼ τοῦτον οὕτω τρέχω, ὡς
οὐκ ἀδήλωτος· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ
ἀέρα δέρω.

27 Ἄλλ' ὑποπιάζω μου τὸ
σῶμα, καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλ-
λοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γέ-
νωμαι.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Ο**Υ' θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
ἀδελφοί ὅτι οἱ πατέρες ἡ-
μῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν·
καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης δι-
ήλθον·

2 Καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν
ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν
τῇ θαλάσσῃ·

3 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα
πνευματικὸν ἔφαγον·

4 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ εὔμα
πνευματικὸν ἔπιον, ἔπινον γὰρ ἐκ
πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας·
ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.

5 Ἄλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν
αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ Θεός· καταστρώ-
θησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενή-
θησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυ-
μητὰς κακῶν, καθὼς καὶ ἐκείνοι ἐπεθύ-
μησαν.

7 Μὴδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε,
καθὼς εἶνεσθε αὐτῶν ὡς γέγραπται·
“Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγῶν καὶ ποτῶν,
καὶ ἀνέστησαν αἰεῖσιν.”

8 Μὴδὲ πορνευόμενοι, καθὼς τι-

runt, unus vero accipit bravi-
um? Sic currite, ut compre-
hendatis.

25 Omnis autem certans, om-
nia continens est: illi quidem
igitur ut corruptibilem coro-
nam accipiant: nos autem, in-
corruptam.

26 Ego igitur sic curro, quasi
non in incertum: sic pugno,
quasi non aërem verberans:

27 Sed obtundo meum cor-
pus et in servitutum redigo:
ne forte aliis prædicans, ipse
reprobus efficiar.

CAPUT X.

1 **N**OLO autem vos ignora-
re, fratres, quoniam pa-
tres nostri omnes sub nubem
fuerunt: et omnes per mare
transierunt:

2 Et omnes in Mosem bapti-
zati sunt in nube et in mari:

3 Et omnes eandem escam
spiritalem manducaverunt:

4 Et omnes eandem potum
spiritalem biberunt: bibebant
enim de spiritali sequente pe-
tra: at petra erat Christus.

5 Sed non in pluribus eorum
probatit Deus. Prostrati sunt
enim in deserto.

6 Hæc autem typi nostri
facta sunt, ad non esse nos con-
cupiscentes malorum, sicut et
illi concupierunt.

7 Neque idololatræ effici-
amini, sicut quidam eorum;
quemadmodum scriptum est,
Sedit populus ad edendum et
bibendum, et surrexerunt lu-
dere.

8 Neque fornicemur, sicut

νες αὐτῶν ἐπέρευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.

9 Μὴδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστὸν, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐπειράσαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων ἀπώλοντο.

10 Μὴδὲ γογγύζετε, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθροῦτος.

11 Ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἁμαρτίας· ἐγγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήχησεν.

12 Ὡστε ὁ δοκῶν δεστάται, βλεπέτω μὴ πέσῃ.

13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς· ὃς οὐκ ἔασει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπερὸ ὃ δύνασθε· ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ, καὶ τὴν ἐκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν.

14 Διότι, ἀγαπητοὶ μου, φύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας.

15 Ὡς φρονίμως λέγω· κρίνατε ὑμῖς ὁ φημι·

16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; Τὸν ἄρτον δὲ κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν;

17 Ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα, οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.

18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κηρυκτοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶ;

19 Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδῶλον εἶ ἐστὶν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτον εἶ ἐστιν;

20 Ἄλλ' ὅτι ἂ θύει τὰ ἔθνη, δαίμονιαι θύει, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι

quidam eorum fornicati sunt, et ceciderunt in una die viginti tria millia.

9 Neque tentemus Christum, sicut et quidam eorum tentaverunt, et à serpentibus perierunt.

10 Neque murmurate, sicut et quidam eorum murmuraverunt, et perierunt ab exterminatore.

11 Hæc autem omnia typi continebant illis : scripta sunt autem ad admonitionem nostram, in quos fines seculorum devenerunt.

12 Itaque existimans stare videat ne cadat.

13 Tentatio vos non apprehendit si non humana : fidelis autem Deus, qui non patietur vos tentari, supra quod potestis, sed faciet cum tentatione etiam proventum, ad posse vos sufferre.

14 Quapropter, fratres mei dilecti, fugite ab idololatria.

15 Ut prudentibus loquor : iudicate vos quod dico.

16 Calix benedictionis cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? Panem quem frangimus, nonne communicatio corporis Christi est?

17 Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus : nam omnes de uno pane participamus.

18 Videte Israël secundum carnem : nonne edentes victimas, participes altaris sunt?

19 Quid ergo dico? quod idolum quid est? aut quod idolothytum quid est?

20 Sed quod quæ immolant Gentes, dæmoniis immolant, et non Deo : Nolo autem vos communicatores dæmoniorum fieri.

21 Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν, καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων.

22 Ἡ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἴσμεν; 23 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομοῦσι.

24 Μηδὲς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος.

25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν·

26 Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλῆρωμα αὐτῆς.

27 Εἰ δὲ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλῃτε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῶν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν·

28 Ἐὰν δὲ τις ὑμῶν εἴπῃ· Τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι· μὴ ἐσθίετε, δι' ἑκείνου τὸν μνηύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλῆρωμα αὐτῆς.

29 Συνείδησιν δὲ λόγῳ οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;

30 Εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, εἰ βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὐ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιῆτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιῆτε.

32 Ἀπερίσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἑλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ,

33 Καθὼς καὶ ἐγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν· ὃ ἑμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

21 Non potestis calicem Domini bibere, et calicem dæmoniorum: non potestis mensæ Domini participes esse, et mensæ dæmoniorum.

22 An irritamus Dominum? Num fortiores illo sumus?

23 Omnia mihi licent, sed non omnia conferunt: Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant.

24 Nemo suum quærat, sed quod alterius quisque.

25 Omne in macello venditum manducate, nihil interrogantes propter conscientiam.

26 Nam Domini terra, et plenitudo ejus.

27 Si vero quis vocat vos infidelium, et vultis ire, omne appositum vobis manducate, nihil interrogantes propter conscientiam.

28 Si autem quis vobis dixerit: Hoc idolis immolatum est, ne edite, propter illum indicantem, et conscientiam: nam Domini terra, et plenitudo ejus.

29 Conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim libertas mea iudicatur ab aliena conscientia?

30 Si vero ego gratiam participo, quid blasphemor pro eo quod ego gratias ago?

31 Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.

32 Sine offensione estote et Judæis et Gentibus et ecclesiæ Dei:

33 Sicut et ego omnia omnibus placeo, non quærens meum ipsius commodum, sed multorum, ut serventur.

Κεφ. ια. 11.

1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

2 Ἐσπανῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, δεῖ πάντα μου μίμνησθε, καὶ καθὼς παρήδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.

3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, δεῖ παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς δεῖσι· κεφαλὴ δὲ γυναικίς, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ Θεός.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ·

5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχόμενη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῃ τὴν κεφαλὴν, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν δευτέρας· ἢ γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ τὴν ἐξυμνήσθη.

6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.

7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκῶν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστίν.

8 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός·

9 Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.

10 Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους.

11 Πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, ἐν Κυρίῳ.

12 Ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.

13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε, πρὶς τὸν ἐσσι γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι;

14 Ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσ-

CAPUT XI.

1 IMITATORES mei estote, sicut et ego Christi.

2 Laudo autem vos, fratres, quod omnia mea meministis, et sicut tradidi vobis, traditiones retinetis.

3 Volo autem vos scire, quod omnis viri caput Christus est: caput autem mulieris, vir: caput vero Christi, Deus.

4 Omnis vir orans aut prophetans circum caput habens, deturpat suum caput.

5 Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite, deturpat caput suum: unum enim est ac idem rase.

6 Si enim non velatur mulier, et tondeatur. Si vero turpe mulieri tonderi aut radi, veletur.

7 Vir quidem enim non debet velare caput, imago et gloria Dei existens: mulier autem gloria viri est.

8 Non enim est vir ex muliere, sed mulier ex viro.

9 Etenim non creatus est vir propter mulierem, sed mulier propter virum.

10 Propter hoc debet mulier potestatem habere supra caput, propter angelos.

11 Verumtamen neque vir sine muliere, neque mulier sine viro, in Domino.

12 Sicut enim mulier de viro, ita et vir per mulierem at omnia ex Deo.

13 In vobis ipsis iudicate: decorum est mulierem non velatam Deum orare?

14 Aut nec ipsa natura docet

κει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν εἰς κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι·

15 Γυνὴ δὲ εἰς κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστιν, ὅτι ἡ κόμη αὐτῇ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ;

16 Εἰ δὲ τις δοκεῖ φιλόνοιος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἔπαυω, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἥττον συνέρχεσθε.

18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνέρχομένων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῶν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω.

19 Δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δοκιμαῖοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.

20 Συνέρχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν·

21 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾷ, ὅς δὲ μεθύει.

22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ δεῖπναι καὶ πίνειν, ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ κατασχίνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἶπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἔπαυω·

23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον,

24 Καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε· “Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλυμσσον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.”

25 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δεῖπνῆσαι, λέγων· “τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε

vos, quod vir quidem si comatus sit, ignominia illi est :

15 Mulier vero si comata sit, gloria illi est : quoniam coma pro velamine data est ei.

16 Si autem quis videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque ecclesiae Dei.

17 Hoc autem denuntians non laudo, quod non in melius, sed in deterius convenitis.

18 Primum quidem enim convenientibus vobis in ecclesia, audio scissuras in vobis esse : et partem aliquam credo.

19 Oportet enim et in vobis haereses esse, ut probati manifesti fiant in vobis.

20 Convenientibus ergo vobis in unum, non est dominicam coenam manducare.

21 Unusquisque enim propriam coenam praesumat in edendo, et hic quidem esurit, hic autem ebrius est.

22 Num enim domos non habetis ad manducandum et bibendum? Aut ecclesiam Dei contemnitis, et pudefacitis non habentes? Quid vobis dicam? Laudabo vos? in hoc non laudo.

23 Ego enim accepi à Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in nocte qua tradebatur, accepit panem;

24 Et gratias agens fregit, et dixit : Accipite, manducate : hoc meum est corpus quod pro vobis frangitur : hoc facite in meam commemorationem.

25 Similiter et calicem post coenasse, dicens : Hic calix novum testamentum est in meo sanguine : hoc facite quoties

ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

26 Ὅσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ."

27 Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἐνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου.

28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω.

29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου.

30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἀβήρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.

31 Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διακρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.

32 Κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.

34 Εἰ δὲ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Π**Ερὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

2 Οἴδατε ὅτι, ὅτε ἴδθη ἦτε, πρὸς τὰ ἰδῶλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγασθε, ἀπαγόμενοι.

3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν, καὶ οὐδεὶς δύναται

cumque biberitis, in meam commemorationem.

26 Quotiescumque enim manducaveritis panem hunc, et poculum hoc biberitis, mortem Domini annuntiatis, usque quo veniat.

27 Itaque quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini.

28 Probet autem homo se ipsum, et sic de pane edat, et de calice bibat.

29 Nam edens et bibens indigne, iudicium sibi ipsi manducat et bibit, non dijudicans corpus Domini.

30 Propter hoc in vobis multi infirmi et imbecilles, et dormiunt multi.

31 Si enim nosmetipsos dijudicaremur, non utique judicaremur.

32 Judicati autem, à Domino erudimur: ut non cum mundo condemnemur.

33 Itaque, fratres mei, convenientes, ad manducandum, alii alios expectate.

34 Si vero quis esurit, in domo manducet, ut non in iudicium conveniatis. At reliqua, ut venero, disponam.

CAPUT XII.

1 **D**E autem spiritualibus, fratres, nolo vos ignorare.

2 Scitis quoniam Gentes eratis, ad simulachra muta, prout ducebamini, abducti.

3 Ideo notum facio vobis, quod nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesum, quod nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesum,

πιστεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ.

4 Διαίρεσεις δὲ χαρισμάτων εἰσι, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·

5 Καὶ διαίρεσεις διακονιῶν εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος·

6 Καὶ διαίρεσεις ἐνεργημάτων εἰσιν, ὁ δὲ αὐτὸς ἐστὶ Θεός, ὁ ἐνεργῶν ἐν πάντι ἐν πάσιν.

7 Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανερῶς τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.

8 Ὅτι μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα·

9 Ἐτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλω δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι·

10 Ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἕτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν·

11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαφορῶν ἰδίᾳ ἐκάστῳ, καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστί, καὶ μέλη ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνός, πολλά ὄντα, ἐν ἐστί σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.

13 Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δούλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς ἐν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος, ἀλλὰ πολλά.

15 Ἐὰν εἴῃ ὁ πούς· Ὅτι οὐκ ἐμὴ χεὶρ, οὐκ ἐμὴ ἐκ τοῦ σώματος· οὐδὲ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος·

et nemo potest dicere Dominum Jesum, si non in Spiritu sancto.

4 Discrimina vero gratiarum sunt, at idem Spiritus.

5 Et discrimina ministratio-num sunt, et idem Dominus.

6 Et divisiones operationum sunt, at idem est Deus, efficiens omnia in omnibus.

7 Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem.

8 Huic quidem enim per Spiritum datur sermo sapientiae: alii autem sermo scientiae, secundum eundem Spiritum:

9 Alteri autem fides in eodem Spiritu: alii autem dona sanitatum, in eodem Spiritu:

10 Alii vero operationes virtutum, alii autem prophetia, alii autem discretionones spirituum, alteri vero genera linguarum: alii autem interpretatio linguarum.

11 Omnia autem haec operatur unus atque idem Spiritus, dividens privatim singulis prout vult.

12 Sicut enim corpus unum est, et membra habet multa, omnia autem membra corporis unius multa existentia, unum sunt corpus, ita et Christus.

13 Etenim in uno Spiritu nos omnes in unum corpus baptizati sumus: sive Judaei, sive Graeci, sive servi, sive liberi: et omnes in unum Spiritum potati sumus.

14 Etenim corpus non est unum membrum, sed multa.

15 Si dixerit pes: Quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ob hoc non est de corpore?

16 Καὶ εἰάν τις εἴπῃ τὸ οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐκ ἀπὸ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, τοῦ ἢ ἀκοῆς; εἰ ὅλον ἀκοῆς, τοῦ ἢ ὀσμῆς;

18 Νῦν δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν.

19 Εἰ δὲ ἦν τα πάντα ἐν μέλος, τοῦ τὸ σῶμα;

20 Νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα.

21 Οὐ δύναται δὲ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν ἐπὶ χειρὶ· Χρῆσάν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἢ κεφαλῇ τοῖς ποσί· Χρῆσάν ὑμῶν οὐκ ἔχω·

22 Ἀλλὰ πολλῶν μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖα ἔστι·

23 Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει.

24 Τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρῆσάν ἔχει· ἀλλ' ὁ Θεὸς συνετέρας τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοῦς τιμὴν,

25 Ἴνα μὴ ἦ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

26 Καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη·

27 Ὑμεῖς δὲ ἔστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.

28 Καὶ οὗς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χα-

16 Et si dixerit auris : Quoniam non sum oculus, non sum de corpore : nun ob hoc non est de corpore ?

17 Si totum corpus oculus, ubi auditus ? Si totum auditus, ubi odoratus ?

18 Nunc autem Deus posuit membra, unumquodque eorum in corpore, sicut voluit.

19 Si vero essent omnia unum membrum, ubi corpus ?

20 Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus.

21 Non potest autem oculus dicere manui : Usus tui non habeo : aut iterum caput pedibus : Usus vestri non habeo :

22 Sed multo magis putata membra corporis infirmitiora esse, necessaria sunt :

23 Et quæ putamus ignobiliora esse corporis, his honorem abundantiorum circumponimus : et inhonesta nostra honestatem abundantiorum habent.

24 At honesta nostra, non opus habent : sed Deus contemperavit corpus, deficienti abundantiorum dans honorem :

25 Ut non sit schisma in corpore, sed idipsum pro invicem sollicita sint membra.

26 Et sive patitur unum membrum, simul patiuntur omnia membra : sive gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra :

27 Vos autem estis corpus Christi, et membra ex parte.

28 Et quosdam quidem posuit Deus in ecclesia primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio doctores, deinde virtutes

ρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.

29 Μὴ πάντες ἀπόστολοι ; μὴ πάντες προφήται ; μὴ πάντες διδάσκαλοι ; μὴ πάντες δυνάμεις ;

30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων ; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι ; μὴ πάντες διερμηνεύουσι ;

31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῶν δείκνυμι.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Ε**ΑΝ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 Καὶ εἰ ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα, καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν· καὶ εἰ ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεταστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμι.

3 Καὶ εἰ ἔχω φωνήσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ εἰ ἔχω παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθῆσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,

5 Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν,

6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·

7 Πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει·

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖται, καταργηθῆσιν·

exinde dona curationum, orationes, gubernationes, genera linguarum.

29 Num omnes Apostoli ? num omnes prophetæ ? num omnes doctores ? num omnes virtutes ?

30 Num omnes dono habent curationum ? num omnes linguis loquuntur ? num omnes interpretantur ?

31 Æmulamini autem charismata meliora. Et adhuc secundum excellentiam viam vobis demonstro.

CAPUT XIII.

1 **S**I linguis hominum loquar et angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum æs sonans, aut cymbalum tinniens.

2 Et si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia et omnem scientiam ; et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferre, charitatem autem non habuero, nihil sum.

3 Et si insumam alendo pauperes omnes facultates meas, et si tradam corpus meum ut ardeam, charitatem autem non habeam, nihil juvor.

4 Charitas longanimis est, benigna est : charitas non æmularatur, charitas non agit perperam, non inflatur,

5 Non indecore agit, non quærit sua, non irritatur, non cogitat malum,

6 Non gaudet super injustitia, congauget autem veritati :

7 Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

8 Charitas nunquam excidit : sive vero prophetiæ abolebun-

ται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε
γνώσεις, καταργηθήσεται.

9 Ἐκ μέρους γὰρ γινώσκωμεν,
καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·

10 Ὅταν δὲ ἴδῃ τὸ τέλειον,
τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.

11 Ὅτε ἦμην νήπιος, ὡς νήπιος
ἠλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς
νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα
ἀνὴρ, κατήργησα τὰ τοῦ νηπίου.

12 Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἰσο-
τροῦ ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσω-
πον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω
ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπαγινώσκωμαι
καθὼς καὶ ἐπαγινώσθη.

13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς,
ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ
τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Δ** Ἰώκετε τὴν ἀγάπην, ζη-
λευτε δὲ τὰ πνευματικά·
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε·

2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση, οὐκ
ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ·
οὐδὲς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λα-
λεῖ μυστήρια·

3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις
λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν
καὶ παραμυθίαν.

4 Ὁ λαλῶν γλώσση, ἑαυτὸν
οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλη-
σίαν οἰκοδομεῖ.

5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λα-
λεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα
προφητεύητε· μείζων γὰρ ὁ προ-
φητεύων, ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις,
ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύη, ἵνα ἡ ἐκ-
κλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

6 Νυνὶ δὲ, ἀδελφοί, ἐὰν ἴδω
πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, εἰ
ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λα-

tur, sive linguæ cessabunt, sive
scientia abolebitur.

9 Ex parte enim cognosci-
mus, et ex parte prophetamus.

10 Quum autem venerit per-
fectum, tunc quod ex parte
abolebitur.

11 Quum essem infans, ut
infans loquebar, ut infans sapi-
ebam, ut infans cogitabam :
Quando autem factus sum vir,
abolevi quæ infantis.

12 Videmus enim nunc per
speculum in ænigmate : tunc
autem facie ad faciem : Nunc
cognosco ex parte, tunc autem
cognoscam sicut et cognitus
sum.

13 Nunc autem maneat fides,
spes, charitas, tria hæc : ma-
jor autem horum charitas.

CAPUT. XIV.

1 **S**ECTAMINI charitatem
æmulamini vero spirita-

lis, magis autem ut prophetetis
2 Nam loquens lingua, non
hominibus loquitur, sed Deo·
nemo enim audit, spiritu autem
loquitur mysteria.

3 At prophetans, hominibus
loquitur ædificationem et ex
hortationem et consolationem.

4 Loquens lingua, seipsum
ædificat : at prophetans, eccle-
siam ædificat.

5 Volo autem omnes vos lo-
qui linguis, magis autem ut pro-
phetetis. Major enim prophe-
tans, quam loquens linguis :
nisi si interpretetur, ut eccle-
sia ædificationem accipiat.

6 Nunc autem, fratres, si ve-
nero ad vos linguis loquens,
quid vobis prodero, si non vo-

λήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητεία, ἢ ἐν διδαχῇ;

7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν δίδοντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, εἰάν διασπολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;

8 Καὶ γὰρ εἰάν ἀθλον φωνῆν σάλπιγγε δῶ, εἰς παρασκυιάσεται εἰς πόλεμον;

9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης εἰάν μὴ εὐσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.

10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφρων·

11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι ἐγὼ λαλῶντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος·

12 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζῆλωταὶ ἐσθε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύετε.

13 Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσση, προσεύχεται ἵνα διαρρηθῆται·

14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρτός ἐστι·

15 Τί οὖν ἐστὶ; προσεύχομαι ἐγὼ πνεύματι, προσεύχομαι δὲ καὶ ἐγὼ νοῖ· ψαλλῶ ἐγὼ πνεύματι, ψαλλῶ δὲ καὶ ἐγὼ νοῖ·

16 Ἐπεὶ εἰάν εὐλογῆσῃς ἐγὼ πνεύματι, ὁ ἀνακληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε;

17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ ἐγὼ Θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μάλλον γλώσσαις λαλῶν·

19 Ἄλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω

bis loquar aut in revelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in doctrina?

7 Tamen inanima vocem dantia, sive tibia, sive cithara, si distinctionem sonituum non dederint, quomodo sciatur tibia cantatum, aut citharizatum?

8 Etenim si incertam vocem tuba det, quis apparabitur ad bellum?

9 Ita et vos per linguam si non bene significantem sermonem dederitis, quomodo cognoscetur dictum? eritis enim in aëra loquentes.

10 Tot, si contigerit, genera vocum sunt in mundo, et nihil eorum mutum.

11 Si ergo nesciero virtutem vocis, ero loquenti barbarus: et loquens, in me barbarus.

12 Sic et vos, quoniam æmulatores estis spirituum: ad ædificationem ecclesiæ quærite ut abundetis.

13 Quapropter loquens lingua, oret ut interpretetur.

14 Si enim orem lingua, spiritus meus orat: at mens mea infructuosa est.

15 Quid ergo est? Orabo spiritu, orabo autem et mente: psallam spiritu, psallam vero et mente.

16 Cæterum si benedixeris spiritu, implem slocum idiotæ, quomodo dicet, Amen, super tua gratiarum actione? quandoquidem quid dicis nescit.

17 Tu quidem enim bene gratias agis: sed alter non ædificatur.

18 Gratias ago Deo meo, omnibus vobis magis linguis loquens.

19 Sed in ecclesia volo quinque

πάντες θλόγους διὰ τοῦ νοῦ μου λα-
λῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω,
ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ σταυρία γίνεσθε
ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ ἐπὶ κακία νησιάζ-
ετε, ταῖς δὲ φρεσὶ ἐπίλοιποι γίνεσθε.

21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται.
“Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χει-
λεσὶν ἑτέροις λαλήσω ἐν λαῷ τού-
τῳ, καὶ οὐδ’ οὕτως εἰσακούσονται
μου, λέγει Κύριος.”

22 Ὡστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖον
εἰσὶν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς
ἀπίστοις· ἢ δὲ προφητεία, οὐ τοῖς
ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλη-
σία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες
γλώσσας λαλώσιν, εἰσέλθωσι δὲ
ιδιώται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν, ὅτι
μαίνεσθε·

24 Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύω-
σιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἄπιστος, ἢ ιδιώ-
της, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνα-
κρίνεται ὑπὸ πάντων,

25 Καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς
καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνονται· καὶ
οὕτω πρὸς τὸν Θεόν, προσκυ-
νήσει ἐν τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ
Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί· ὅταν
συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν
ἔχει, διδασκῆν ἔχει, γλώσσαν ἔχει,
ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνεσίαν ἔχει·
πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω.

27 Ἐἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ
δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνά
μέρος· καὶ εἰς διερμηνεύεται.

28 Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτῆς,
σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λα-
λεῖτω καὶ ἐν τῷ Θεῷ·

29 Προφήται δὲ δύο ἢ τρεῖς λα-
λείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν·

verba per intelligentiam meam
loqui, ut et alios instruam, quam
decem mille verba in lingua.

20 Fratres, ne pueri efficiami-
ni sensibus : sed malitia pueras-
cite, at sensibus perfecti estote.

21 In lege scriptum est :
Quoniam in aliis linguis, et in
labiis aliis loquar populo huic,
et nec sic exaudient me, dicit
Dominus.

22 Itaque linguæ in signum
sunt, non fidelibus, sed infide-
libus : at prophetia non infide-
libus, sed fidelibus.

23 Si ergo conveniat ecclesia
universa in idipsum, et omnes
linguis loquantur, intrent, au-
tem idiotæ aut infideles, nonne
dicent quod insanitis ?

24 Si autem omnes propheet-
ent, intret autem quis infidelis
vel idiota, convincitur ab omni-
bus, dijudicatur ab omnibus :

25 Et sic occulta cordis ejus
manifesta fiunt : et ita cadens
in faciem adorabit Deum, pron-
uncians quod Deus vere in
vobis sit.

26 Quid ergo est, fratres ?
Quum convenitis, unusquisque
vestrum psalmum habet, doc-
trinam habet, linguam habet,
apocalypsin habet, interpreta-
tionem habet : omnia ad ædifi-
cationem fiunt.

27 Sive lingua quis loquitur,
secundum duos aut plurimum
tres, et per partes, et unus in-
terpretetur.

28 Si autem non fuerit in-
terpres, taceat in ecclesia : sibi
ipsi autem loquatur et Deo.

29 Prophetæ duo aut tres
loquantur, et alii dijudicent.

30 Ἐάν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῆ καθήμενῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω·

31 Δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται·

32 Καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται·

33 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσασθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

35 Εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶ γυναῖξιν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους καθήνησεν;

37 Εἰ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπηγινώσκειτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι τοῦ Κυρίου εἰσὶν ἐντολαί·

38 Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖτω.

39 Ὡστε, ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε.

40 Πάντα εὐσχημένως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

Κεφ. ιε. 15.

1 Ἰνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παραλάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε.

2 Δι' οὗ καὶ σώζεσθε, εἴ τι λόγος εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε· ἕκτος εἰ μὴ εἰκῆ ἐπίστευσατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παραλάβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς·

30 Si vero alii revelatum fuerit sedenti, prior taceat.

31 Potestis enim singulatim omnes prophetare: ut omnes discant, et omnes consolatione afficiantur.

32 Et spiritus prophetarum prophetis subjiciuntur.

33 Non enim est dissensionis Deus, sed pacis: ut in omnibus ecclesiis sanctorum.

34 Mulieres vestrae in ecclesiis taceant: non enim permissum est eis loqui, sed subditis esse, sicut et Lex dicit.

35 Si autem quid discere volunt, in domo proprios viros interrogent: Turpe enim est in ecclesia mulieribus loqui.

36 An à vobis verbum Dei exiit? aut in vos solos pervenit?

37 Si quis videtur propheta esse aut spiritualis, cognoscat quæ scribo vobis, quia Domini sunt mandata.

38 Si autem quis ignorat, ignoret.

39 Itaque, fratres mei, æmulamini prophetare, et loqui linguis ne prohibete.

40 Omnia decenter et secundum ordinem fiant.

CAPUT XV.

1 NOTUM facio autem vobis, fratres, Euangelium quod euangelizavi vobis, quod et accepistis, in quo et statis.

2 Per quod et servamini, qua ratione euangelizarim vobis, si tenetis, nisi si frustra credidistis.

3 Tradidi enim vobis in primis quod et accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris, secundum scripturas.

4 Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς·

5 Καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα·

6 Ἐπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν·

7 Ἐπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πάνσιν.

8 Ἐσχάτων δὲ πάντων, ὡς περὶ ἐμὴ ἐκτροπῆμαι, ὤφθη καί μοι.

9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ·

10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμὶ καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσώτερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ εἶ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἡμοῖς.

11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ὅσκινοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;

13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.

15 Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν· ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται·

4 Et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die, secundum scripturas.

5 Et quia visus est Cephæ, deinde duodecim.

6 Deinde visus est supra quingentis fratribus semel, ex quibus plures manet usque adhuc, quidam autem et dormierunt.

7 Deinde visus est Jacobo: deinde Apostolis omnibus.

8 Novissime autem omnium, tamquam abortivo, visus est et mihi.

9 Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum idoneus vocari Apostolus: quoniam persecutus sum ecclesiam Dei.

10 Gratia autem Dei sum quod sum: et gratia ejus quæ in me, non inanis facta est, sed abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia Dei quæ cum me.

11 Sive igitur ego, sive illi, sic prædicamus, et sic creditistis.

12 Si autem Christus prædicatur quod à mortuis resurrexit, quomodo dicunt quidam in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est?

13 Si autem resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit.

14 Si autem Christus non resurrexit, inanis utique prædicatio nostra, inanis autem et fides vestra.

15 Invenimur autem et nos falsi testes Dei: quoniam testati sumus de Deo, quod suscitaverit Christum: quem non suscitavit, si utique mortui non resurgunt.

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαιαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστέ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν·

18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπέλωλοντο.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἤλπισκότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλσι- νότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κοιμημέ- των ἐγένετο·

21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστα- σις νεκρῶν·

22 Ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται·

23 Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ·

24 Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παρα- δῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν·

25 Ὅτι γὰρ αὐτὸν βασιλεύσει, ἄχρις οὗ ἂν θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

26 Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖ- ται ὁ θάνατος·

27 Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· Ὅταν δὲ εἴπῃ ἔτι πάντα ὑποτάσσεται, δῆλον ὅτι ἐκτός τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑπο- ταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι·

29 Ἐπεὶ εἰ ποιήσουσιν οἱ βασι-

16 Si enim mortui non resur- gunt, neque Christus resurrexit

17 Si vero Christus non re- surrexit, vana fides vestra : ad- huc estis in peccatis vestris.

18 Nemp̄e et dormientes in Christo, perierunt.

19 Si in vita hac sperantes sumus in Christo tantum, mise- rabiliores omnibus hominibus sumus.

20 Nunc autem Christus re- surrexit à mortuis : primitiæ dormientium factus est.

21 Quoniam enim per homi- nem mors, et per hominem re- surrectio mortuorum.

22 Sicut enim in Adam om- nes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur.

23 Unusquisque autem in proprio ordine ; primitiæ Chris- tus, deinde ii qui Christi, in adventu ejus.

24 Deinde finis, quum tra- diderit regnum Deo et Patri : quum abolverit omnem prin- cipatum et omnem potestatem et virtutem.

25 Oportet enim illum reg- nare, usque quo ponat omnes inimicos sub pedes suos.

26 Ultimus inimicus abole- bitur mors.

27 Omnia enim subjecit sub pedes ejus. Quum autem dicat, quæd omnia subjecta sunt, mani- festum quod excepto illo sub- jiciente ei omnia.

28 Quum autem subjecta fue- rint illi omnia, tunc et ipse Filius subjicietur subjicienti sibi omnia, ut sit Deus omnia, in omnibus.

29 Alioquin quid facient bar

τιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ἅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; εἰ καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;

30 Τί καὶ ἡμῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

31 Καθ' ἡμέραν ἀποδύσσω, νητὴν ἡμιτέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

32 Εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, εἰ μοι τὸ ἐφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; "Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκωμεν."

33 Μὴ πλανᾶσθε· "Φθείρουσιν ἡθὴ χρῆσθ' ὀμιλίαι κακαί."

34 Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπήν ὑμῖν λόγῳ.

35 Ἄλλ' ἔρει τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; τοίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;

36 Ἄφρον, σὺ ὁ στείρις, οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ.

37 Καὶ ὁ στείρις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γεννηόμενον στείρις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου, ἢ τινος τῶν λαϊκῶν·

38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα.

39 Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν σὰρξ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν·

40 Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπίγειων·

41 Ἄλλη δόξα ἡ ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

tizati pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? quid et baptizantur pro mortuis?

30 Quid et nos periclitamur per omnem horam?

31 Per diem morior, per vestram gloriationem, quam habeo in Christo Jesu Domino nostro.

32 Si secundum hominem ad bestias pugnavi in Epheso, quod mihi commodum, si mortui non resurgunt? Manducemus et bibamus, cras enim moriemur.

33 Ne errate: Corruptunt mores bonos colloquia mala.

34 Evigilate juste, et ne peccate: ignorantiam enim Dei quidam habent. ad pudorem vobis loquor.

35 Sed dicet aliquis: Quomodo resurgunt mortui? quali autem corpore veniunt?

36 Insiapiens, tu quod seminas, non vivificatur, si non moriatur.

37 Et quod seminas, non corpus oriturum seminas, sed nudum granum. si contigerit, tritici, aut alicujus cæterorum.

38 At Deus illi dat corpus sicut voluit, et unicuique seminum proprium corpus.

39 Non omnis caro, eadem caro: sed alia quidem caro hominum, alia autem caro pecorum, alia vero piscium, alia autem volucrum.

40 Et corpora cælestia, et corpora terrestria: sed alia quidem cælestium gloria, alia autem terrestrium.

41 Alia gloria solis, et alia gloria lunæ, et alia gloria stellarum: Stella enim à stella differt in gloria.

42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπειρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·

43 Σπειρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπειρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

44 Σπειρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν·

45 Οὕτω καὶ γέγραπται· “ ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἄδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν·” ὁ ἔσχατος Ἄδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιῶν.

46 Ἄλλ’ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν· ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.

47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ.

48 Οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ θεουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ θεουράνιοι·

49 Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ θεουρανοῦ.

50 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.

51 Ἴδοι, μυστήριον ὑμῖν λέγω· Πάντες μὲν οὐ κοιμηθήσόμεθα· πάντες δὲ ἀλλαγθήσόμεθα,

52 Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ἡσπὶ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπείσει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγθήσόμεθα.

53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.

54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο

42 Sic et resurrectio mortuorum : seminatur in corruptione, surgit in incorruptione.

43 Seminatur in ignominia, excitatur in gloria : Seminatur in infirmitate, surgit in virtute.

44 Seminatur corpus animale, surgit corpus spiritale. est corpus animale, et est corpus spiritale.

45 Ita et scriptum est : Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem.

46 Sed non prius spiritale, sed animale, deinde spiritale.

47 Primus homo de terra, terrenus : secundus homo, Dominus de caelo.

48 Qualis terrenus, tales et terreni : et qualis caelestis, tales et caelestes.

49 Et sicut portavimus imaginem terreni, portabimus et imaginem caelestis.

50 Hoc autem dico, fratres, quia caro et sanguis regnum Dei jure hæreditario possidere non possunt, neque corruptio incorruptelam jure hæreditario possidet.

51 Ecce mysterium vobis dico : omnes quidem non dormiemus, omnes autem immutabimur.

52 In momento, in ictu oculi, in novissima tuba, tuba canet enim, et mortui resurgent incorrupti, et nos immutabimur.

53 Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, et mortale hoc induere immortalitatem.

54 Quum autem corruptibile

ἐνδύσῃται ἀσφαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν
τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανάσιον, τότε
γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος·
“ Καταπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.”

55 Ποῦ σὺ, θάνατε, τὸ κέντρον ;
τοῦ σου, αἴδη, τὸ νίκος ;

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου,
ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρ-
τίας, ὁ νόμος.

57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ δίδόντι
ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπη-
τοί, ἰσχυροὶ γίνεσθε, ἀμετακίνητοι,
περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυ-
ρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος
ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

Κεφ. ιϛ. 16.

1 ΠΕΡΙ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς
τοὺς ἁγίους, ὡς περ διέ-
τάξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλα-
τίας, οὕτω καὶ ὑμῖς ποιήσατε.

2 Κατὰ μίαν σαββάτων ἑκα-
στὸς ὑμῶν παρ' ἑαυτῶ ἐπίτω, θη-
σαυρίζων δεῖν ἂν ἐπιδοῦναι· ἵνα
μη ὅταν ἴδῃω, τότε λογικῶς γίνων-
ται.

3 Ὅταν δὲ παραγίνωμαι, οὓς
ἐὰν δοκιμάζῃτε δι' ἐπιστολῶν, ταύ-
τους ἐπιπέτω ἀποστολεῖν ἐπὶ τὴν χάριν
ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ.

4 Ἐὰν δὲ ἡ ἄξιον τοῦ καμῆ πο-
ροῦσθαι, σὺν ἐμοὶ ποροῦσονται.

5 Ἐλπίσωμαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν
Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν
γὰρ διέρχομαι.

6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχεὶν παρα-
μῶν, ἢ καὶ παραχημαίσω, ἵνα
ὑμῖς με ἀποπέμψῃτε οὐ ἐὰν πο-
ροῦμαι.

7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν
παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω δὲ χρόνον

hoc induerit incorruptionem, et
mortale hoc induerit immorta-
litate, tunc fiet sermo ille
scriptus : Absorpta est mors in
victoriam.

55 Ubi tuus, mors, stimulus ?
ubi vestra, inferi, victoria ?

56 At stimulus mortis, pecca-
tum : at potentia peccati, Lex.

57 At Deo gratia danti nobis
victoriam per Dominum nos-
trum Jesum Christum.

58 Itaque, fratres mei dilec-
ti, stabiles estote, immobiles,
abundantes in opere Domini
semper, scientes quod labor
vester non est inanis in Domino.

CAPUT XVI.

1 DE autem collecta quæ in
sanctos, sicut ordinavi
ecclesiis Galatiæ, ita et vos fa-
cite.

2 Per unam Sabbatorum
unusquisque vestrum apud se
reponat recondens, quod bene
successerit : ut non quum ve-
nero, tunc collectæ fiant.

3 Quum autem adfuero, quos
probaveritis per epistolas, hos
mittam perferre gratiam vest-
tram in Hierusalem.

4 Si vero fuerit dignum et
me proficisci, cum me proficis-
centur.

5 Veniam autem ad vos,
quum Macedoniam pertransi-
vero : Macedoniam enim per-
transeo.

6 Apud vos autem forsitan
manebo, vel etiam hyemabo :
ut vos me deducatis quocum-
que iero.

7 Nolo enim vos modo in
transitu videre, spero vero tem-

σινὰ διαμείναι πρὸς ὑμᾶς, εἰάν ὁ Κύριος ἐπιτρέψῃ.

8 Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς·

9 Θύρα γάρ μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ ἐνεργῆς, καὶ ἀνταρσήμενοι πολ- λοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέ- πετε ἵνα ἀπόβωσ γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται καὶ ἐγώ·

11 Μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προσέμειπτε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελ- φοῦ, πολλὰ παρεκάλεισα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελ- φῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκατε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε·

14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γι- νέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελ- φοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἐταξάν ἑαυτοὺς·

16 Ἴνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσθησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργ- οῦντι καὶ κοπιῶντι.

17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φουρτιονάτου καὶ Ἀχαΐ- κού, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν·

18 Ἀνέσπασαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἑκκλη- σίαι τῆς Ἀσίας· Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκυλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐ- τῶν ἐκκλησίᾳ.

pus aliquod manere apud vos, si Dominus permiserit.

8 Permanebo autem in E- pheso usque ad Pentecosten.

9 Ostium enim mihi apertum est magnum et efficax, et adver- sarii multi.

10 Si autem venerit Timo- theus : videte ut sine timore sit apud vos : nam opus Domi- ni operatur sicut et ego.

11 Ne quis ergo illum nihili faciat : Deducite autem illum in pace, ut veniat ad me ; ex- pecto enim illum cum fratribus.

12 De autem Apollo fratre, multum rogavi eum, ut veniret ad vos cum fratribus : et om- nino non fuit voluntas ut nunc veniret : veniet autem quum opportunitatem habuerit.

13 Vigilate, state in fide, viriliter agite, fortificamini.

14 Omnia vestra in charitate fiant.

15 Obsecro autem vos, fra- tres, nostis domum Stephanæ, quod est primitiæ Achaïæ, et in ministerium sanctis addixe- runt seipsos :

16 Ut et vos subjiciamini ta- libus, et omni co-operanti et laboranti.

17 Gaudeo autem in præsen- tia Stephanæ et Fortunati et Achaïci, quoniam vestrum de- fectum hi supplerunt.

18 Refecerunt enim meum spiritum et vestrum. Agnos- cite ergo tales.

19 Salutant vos ecclesiæ A- siæ. Salutant vos in Domino multum Aquila et Priscilla, cum ea quæ in domo eorum eccle- sia.

20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπασασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου.

22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἦτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

24 Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ, καὶ Τιμοθέου.

20 Salutant vos fratres omnes. Salutate alii alios in osculo sancto.

21 Salutatio mea manu Pauli.

22 Si quis non amat Dominum Jesum Christum, sit anathema, Maran atha.

23 Gratia Domini Jesu Christi cum vobis.

24 Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Jesu. Amen.

Ad Corinthios prior scripta est Philippis per Stephanam, et Fortunatum, et Achaicum, et Timotheum.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῆ ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ τῆ εὐσῆ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς εὐσῆ ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ.

2 Χάρις ὑμῶν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλόγητός ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν ἐλεησιμῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως,

4 Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

5 Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ πα-

AD

CORINTHIOS

EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Timotheus frater, ecclesiae Dei existenti in Corintho, cum sanctis omnibus existentibus in tota Achaia.

2 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, pater misericordiarum, et Deus totius consolationis :

4 Consolans nos in omni tribulatione nostra, ad posse nos consolari eos qui in omni pressura, per consolationem, qua consolatione afficimur ipsi à Deo.

5 Quoniam sicut abundant

θήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.

6 Εἶτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπερ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ σωτηρίας τῆς ἀνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἶτε παρακαλούμεθα, ὑπερ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπερ ὑμῶν.

7 Εἰδότες ὅτι ὡσπερ κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνωστοῖν, ἀδελφοί, ὑπερ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι κατ' ὑπερβολὴν ἐβαρῆθημεν ὑπερ δύναμιν, ὥστε ἐξασπρηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν·

9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπέκρημα τοῦ θανάτου ἐσχῆκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς,

10 Ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς, καὶ ῥύσεται· εἰς ἃν ἐλπίζομεν ὅτι καὶ ἐπὶ ῥύσεται,

11 Συνευκυνθέντων καὶ ὑμῶν ὑπερ ἡμῶν τῇ δόξῃ, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπερ ἡμῶν.

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότητι καὶ εὐπειθείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ· περισσότερω δὲ πρὸς ὑμᾶς.

13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἀναγνωσάτε, ἢ καὶ

passiones Christi in nobis, ita per Christum abundat et consolatio nostra.

6 Sive autem tribulamur, pro vestra consolatione et salute, effecta in tolerantia earundem passionum quas et nos patimur : Sive consolatione afficimur, super vestra consolatione et salute : Et spes nostra firma super vos.

7 Scientes quod sicut socii estis passionum, sic et consolationis.

8 Non enim volumus vos ignorare, fratres, de tribulatione nostra facta nobis in Asia : quoniam secundum exuperantiam gravati sumus supra virtutem, ita ut perdubitare nos etiam vivere.

9 Sed ipsi in nobismetipsis decretum mortis habuimus, ut non fidentes simus in nobis ipsis, sed in Deo excitante mortuos.

10 Qui ex tanta morte eripuit nos, et eripit : in quem speravimus quoniam et adhuc eripiet :

11 Coadjuvantibus et vobis pro nobis oratione, ut ex multis personis pro illa in nos donatione per multos gratiæ agantur pro nobis.

12 Nam gloriatio nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ, quod in simplicitate et sinceritate Dei, non in sapientia carnali, sed in gratia Dei conversati sumus in mundo : abundantius autem ad vos.

13 Non enim alia scribimus vobis, nisi quam quæ legitis,

ἐπιγνώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ
ὡς εἴλουσ ἐπιγνώσεσθε,

14 Καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς
ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν
ἔσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει
ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς εἰσεῖν πρότε-
ρον, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε,

16 Καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς
Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδο-
νίας εἰσεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν
προσεμπεθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

17 Τοῦτο οὖν βουλευόμενος μή
τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ
ἂ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βου-
λεύομαι, ἵνα ἢ κατ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ,
καὶ τὸ οὐ οὐ;

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ
λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγέ-
νητο ναὶ καὶ οὐ·

19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰη-
σοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν
κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ
καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ
οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν.

20 Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεῶ,
ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ
ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν
ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ ὁ χρίστας ἡμᾶς,
Θεὸς,

22 Ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς,
καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύμα-
τος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάργυρα τὸν Θεὸν
ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ,
ὅτι φοιδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον
εἰς Κόρινθον·

24 Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς
πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἔσμεν τῆς
χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστή-
κατε.

aut et agnoscitis : Spero autem
quod et usque in finem agnos-
cetis.

14 Sicut et agnovistis nos ex
parte, quia gloriatio vestra su-
mus, sicut et vos nostra in die
Domini nostri Jesu Christi.

15 Et hac confidentia volui
venire ad vos prius, ut secun-
dam gratiam haberetis :

16 Et per vos venire in Ma-
cedoniam, et iterum à Macedo-
nia venire ad vos, et à vobis
deduci in Judæam.

17 Hoc ergo deliberans, num
quid levitate usus sum? Aut
quæ delibero, secundum car-
nem delibero, ut sit apud me
Etiam etiam, et Non non?

18 Fidelis autem Deus, quia
sermo noster qui ad vos, non
factus est Etiam et Non.

19 Nam Dei Filius Jesus
Christus in vobis per nos prædi-
catus, per me et Silvanum, et
Timotheum, non factus est Eti-
am et Non, sed Etiam in eo fac-
tus est.

20 Quotquot enim promissio-
nes Dei, in illo Etiam, et in illo
Amen, Deo ad gloriam per nos.

21 At confirmans nos cum
vobis in Christum, et ungens
nos, Deus :

22 Qui et obsignans nos, et
dans arrabonem spiritus in cor-
dibus nostris.

23 Ego autem testem Deum
invoco in meam animam, quod
parcens vobis, non ultra veni
Corinthum.

24 Non quia dominamur ves-
træ fidei, sed cooperatores su-
mus gaudii vestri ; nam fide sta-
tis.

Κεφ. Β'. 2.

1 **Ε**Κρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ εἰς ἄλλων ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς·

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ εἰς ἐστὶν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ ;

3 Καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀπ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπι πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ, πάντων ὑμῶν ἐστὶν.

4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀγάπην ἵνα γινώσκετε τὴν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δὲ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς.

6 Ἰκανὸν εἶ τοιοῦτω ἡ εἰσιτιμία αὐτῆ ἡ ἐπὶ τῶν πλεόντων.

7 Ὡστε τοῦναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι, καὶ παρακαλέσαι, μήπως εἴη περισσοτέρα λύπη κατακοιθῆ ὁ τοιοῦτος.

8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·

9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γινῶ εἰς τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.

10 Ὡς δὲ εἰ χαρίζεσθε, καὶ ἐγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ εἰ τι κεχάρισμαι, ὡς κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ·

11 Οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ

CAPUT II.

1 **J**UDICAVI autem mihi ipsi hoc, non iterum iatrititia ad vos venire.

2 Si enim ego contristo. vos, et quis est lætificans me, si non constrictatus ex me ?

3 Et scripsi vobis hoc ipsum, ut ne veniens tristitiam super tristitiam habeam, de quibus oportuerat me gaudere, confisus in omnibus vobis, quia meum gaudium, omnium vestrum est.

4 Ex enim multa tribulatione et angustia cordis scripsi vobis per multas lacrymas, non ut contristemini, sed charitatem ut sciatis quam habeam abundantius invos.

5 Si autem quis contristavit, non me contristavit, sed ex parte, ut non onerem, omnes vos.

6 Sufficiens tali objurgatio hæc à pluribus.

7 Ita ut econtrario magis vos condonare et consolari, ne forte abundantiori tristitia absorbeat talis.

8 Ideo obsecro vos confirmare in illum charitatem.

9 In hoc enim et scripsi, ut cognoscam probationem vestram, si in omnia obedientes sitis.

10 Cui autem aliquid condonatis, et ego : et enim ego siquid condonavi, cui condonavi, propter vos, in facie Christi, ut non circumveniamur à satana :

11 Non enim ejus consiliis ignoramus.

12 Veniens autem Troadem ad Evangelium Christi, et ostio

Σύρας μοι ἀνευγμένης ἐν Κυρίῳ, οὐκ ἴσχυρα ἀνέσθη ἐν πνεύματι μου, ἐν μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου·

13 Ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις ἐν παντοῖς θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανερῶντι δι' ἡμῶν ἐν παντί τόπῳ,

15 Ὅτι Χριστοῦ εὐδία ὄσμεν ἐν Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις·

16 Οἱς μὲν, ὁσμὴ θανάτου εἰς θάνατον· οἱς δὲ, ὁσμὴ ζωῆς εἰς ζωὴν· καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός;

17 Οὐ γὰρ ὄσμεν, ὡς οἱ πολλοὶ, κασηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εὐλαβείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Α**ΡΧΟΜΕΘΑ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάμεν; εἰ μὴ χεῖρομεν, ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;

2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γνωσχομένη καὶ ἀναγνωσχομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων,

3 Φανερούμενοι ὅτι ἐστὶ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μελανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος· οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίνας.

4 Πιστοῖσθαι δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν,

5 Ὅτι οὐκ εἰσὶ ἰκανοὶ ὄσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαι τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἰκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ·

6 Ὅς καὶ ἰκανῶσεν ἡμᾶς διακόνες καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος,

mili aperto in Domino, non habui relaxationem spiritui meo, non inveniens Titum fratrem meum :

13 Sed valedicens eis, exiit in Macedoniam.

14 At Deo gratia, semper triumphanti nos in Christo, et odorem notitiæ suæ manifestanti per nos in omni loco.

15 Quia Christi bona fragrantia sumus Deo in servandis, et in pereuntibus :

16 His quidem odor mortis in mortem, illis autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis idoneus ?

17 Non enim sumus, sicut reliqui, cauponantes verbum Dei, sed ut ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

CAPUT III.

1 **I**NCIPIMUS iterum nosmetipsos commendare ? si non egemus, sicut quidam, commendatis epistolis ad vos, aut ex vobis commendatis ?

2 Epistola nostra vos estis, inscripta in cordibus nostris, cognita et lecta ab omnibus hominibus :

3 Manifestati quoniam estis epistola Christi, ministrata à nobis, inscripta non atramento, sed Spiritu Dei viventis : non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus.

4 Fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum :

5 Non quod sufficientes simus à nobis ipsis cogitare aliquid quasi ex nobis ipsis, sed sufficientia nostra ex Deo.

6 Qui et idoneos facit nos ministros novi testamenti, non

ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τῆς θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην·

8 Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;

9 Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως, δόξα, πολλῶν μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ·

10 Καὶ γὰρ οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον, ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς υπερβαλλούσης δόξης.

11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῶν μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλὴ παρρησία χρώμεθα,

13 Καὶ ἡ καθαυτοῦ Μωσέως ἐπίθεσις κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, εἰς τὸ μὴ ἀτενίσαι εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου·

14 Ἀλλ' ἐπαρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται.

15 Ἀλλ' ὡς σήμερον, ἥνικα ἀναγινώσκειται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται·

16 Ἢνικα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.

17 Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐκεί ἐλευθερία.

18 Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνασκευασμένοι προσώπων τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα

literæ, sed spiritus : nam litera occidit, at spiritus vivificat.

7 Si vero ministratio mortis in literis, informata in lapidibus facta fuit in gloria, ita ut non posse intueri filios Israël in faciem Mosis, propter gloriam vultus ejus abolendam :

8 Quomodo non magis ministratio spiritus erit in gloria ?

9 Si enim ministerium damnationis, gloria, multo magis abundabit ministerium justitiæ in gloria.

10 Etenim neque glorificatum est illud glorificatum, in hac parte, propter excellentem gloriam.

11 Si enim abolendum, per gloriam ; multò magis manens, in gloria.

12 Habentes igitur talem spem, multa fiducia utimur.

13 Et non sicut Moses ponebat velamen super faciem suam, ad non intueri filios Israël in finem abolendi.

14 Sed obduruerunt cogitationes eorum. Usque enim hodiè idipsum velamen in lectione veteris testamenti manet, non revelatum, quod in Christo aboletur.

15 Sed usque hodie, quomodo legitur Moses, velamen super cor eorum positum est.

16 Quomodo autem conversus fuerit ad Dominum, circumferetur velamen.

17 At Dominus Spiritus est : Ubi autem Spiritus Domini, ibi libertas.

18 Nos vero omnes, revelata facie gloriam Domini speculantes, eandem imaginem transfor-

μεταμορφώμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Δ**ΙΑ τούτου ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεθήμεν, οὐκ ἐκκατούμεν,

2 Ἄλλ' ἀπεινάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχίνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ εἴη φανερώσει τῆς ἀληθείας συνεστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀποκρυμμένοις ἔστι κεκαλυμμένον,

4 Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τοῦτου ἐπέφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αἰγῆσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ·

5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον ἑαυτοῦς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν·

6 Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰσὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἤλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ἄστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἧ τῆ ἑσῶ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν·

8 Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι·

9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἄγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι,

10 Πάντοτε τὴν νύκτωρ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περι-

mamur à gloria in gloriam, tamquam à Domini Spiritu.

CAPUT IV.

1 **P**ROPTER hoc habentes administrationem hanc, prout misericordiam consequuti sumus, non deficiamus.

2 Sed abdicavimus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei : sed manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum, coram Deo.

3 Si autem et est opertum Euangelium nostrum, in perentibus est opertum :

4 In quibus Deus seculi hujus excæcavit mentes infidelium, ad non splendendum eis illuminationem Euangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei invisibilis.

5 Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Christum Jesum Dominum, nosipsos autem servos vestros per Jesum.

6 Quoniam Deus dicens de tenebris lucem splendescere, qui illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem scientiæ gloriæ Dei in facie Jesu Christi.

7 Habemus autem thesaurum istum in fictilibus vasis, ut sublimitas virtutis sit Dei, et non ex nobis.

8 In omni tribulati, sed non coarctati : Hæsitantes, sed non prorsus hærentes.

9 Persequutionem passi, sed non deserti : dejecti, sed non perditii.

10 Semper mortificationem Domini Jesu in corpore circum-

φέροντες, ἵνα κ' ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ.

11 Ἄσι γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα κ' ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.

12 Ὡστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· "Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα." καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ κ' λαλοῦμεν·

14 Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, κ' ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγείρει, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν·

15 Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ διὰ τῶν πλεονόντων ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐνικακοῦμεν· ἀλλ' εἰ κ' ὁ ἐξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαρθείσεται, ἀλλ' ὁ ἐσωθεν ἀνακαινούται ἡμέρα καὶ ἡμέρα·

17 Τὸ γὰρ παρανοήτως ελαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βᾶρος δόξης καταργάζεται ἡμῖν,

18 Μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, καιρὰ· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

Κεφ. ε. 5.

1 **Ο**ἶδαμεν γὰρ, ὅτι ἐὰν ἡ εἰργίαι ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομηθῇ ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπευδύσασθαι ἐπιπεδοῦντες·

ferentes, ut et vita Jesu in corpore nostro manifestetur.

11 Semper enim nos viventes, in mortem tradimur propter Jesum, ut et vita Jesu manifestetur in mortali carne nostra.

12 Itaque quidem mors in nobis operatur, at vita in vobis.

13 Habentes autem eundem spiritum fidei, secundum scriptum: Credidi. ideo loquutus sum: et nos credimus, ideo et loquimur.

14 Scientes quoniam qui suscitavit Dominum Jesum, et nos per Jesum suscitabit, et sietet cum vobis.

15 Nam omnia propter vos, ut gratia abundans, per multorum gratiarum actionem, abundet in gloriam Dei.

16 Ideo non defcimus: sed si et ille extra noster homo corumpatur, sed ille intus renouatur die et die.

17 Nam momentanea levitas tribulationis nostræ, secundum excellentiam in excellentiam, æternum pondus gloriæ operatur nobis:

18 Non contemplantibus nobis conspecta, sed non conspecta; Nam conspecta, temporalia; at non conspecta, æterna.

CAPUT V.

1 **S**CIMUS enim quoniam si terrestris nostra domus tabernaculi dissolvatur, ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cælis.

2 Etenim in hoc ingemiscimus, habitationem nostram que de cælo superindni cupientes.

3 Εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὐρεθῆσόμεθα.

4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνῳ στανάζομεν βαρούμενοι· ἰσχυρῶς οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπανδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

5 Ὁ δὲ καταργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεὸς, ὁ καὶ δοῦς ἡμῖν τὸν ἀθάνατον τοῦ πνεύματος.

6 Θαυροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδύμενοι ἐν τῷ σώματι, ἐκδηλοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου·

7 Διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους·

8 Θαυροῦμεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.

9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδύμενοι, εἴτε ἐκδημῶντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἐμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομισθῆται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους σείδομεν, Θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

12 Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.

13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.

14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς,

15 Κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανον, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων

3 Si tamen et vestiti, non nudi inveniamur.

4 Etenim existentes in tabernaculo ingemiscimus gravati, in quo nolumus expoliari, sed supervestiri, ut absorbeatur mortale à vita.

5 At perficiens nos in ipsum hoc, Deus: et dans nobis arrationem Spiritus.

6 Confidentes igitur semper, et scientes quoniam adventum in corpore, peregrinamur à Domino.

7 Per fidem enim ambulamus, non per speciem.

8 Confidimus autem, et probamus magis peregrinari à corpore, et habitatum ire ad Dominum.

9 Ideo et contendimus, sive incolentes, sive migrantes, beneplacentes ei esse.

10 Nam omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque quæ per corpus, ad quæ gessit, sive bonum, sive malum.

11 Scientes ergo timorem Domini, hominibus suademus, Deo autem manifestati sumus; spero autem et in conscientiis vestris manifestari.

12 Non enim iterum nosipsos commendamus vobis, sed occasionem dantes vobis gloriationis de nobis, ut habeatis ad ipsos in facie gloriantes, et non corde.

13 Sive enim mente excedimus, Deo: sive prudenter agimus, vobis.

14 Nam charitas Christi cohibet nos:

15 Judicantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, nempe omnes mortui sunt:

ἀπέθανον, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι
ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ ἐγὼ ὑπὲρ αὐ-
τῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγεγέρντι.

16 Ὡστε ἡμῖς ἀπὸ τοῦ νῦν
οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ
καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρισ-
τὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ εἶτι γινώσκουμεν.

17 Ὡστε εἴτις ἐν Χριστῷ, “ και-
νὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθον, ἰδοὺ
γένετο καινὰ τὰ πάντα.”

18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ
τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν
τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς.

19 Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ,
κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ
λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώ-
ματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν
τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν προσ-
βύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦν-
τος δι’ ἡμῶν· θέμεθα ὑπὲρ Χρισ-
τοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ.

21 Τὸν γὰρ μὴ γνόστα ἀμαρ-
τίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἀμαρτίαν ἐποίη-
σεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη
Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Σ**υνεργοῦντες δὲ καὶ παρα-
καλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν
χάριν τοῦ Θεοῦ ἀξιοῦσθαι ὑμᾶς.

2 Ἀέγει γάρ· “ Καὶρῷ δεκτῷ
ἐπῆρσθα σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτη-
ρίας ἐβοήθησά σοι.” ἰδοὺ νῦν καιρὸς
εὐσπρόδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σω-
τηρίας.

3 Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες
προσποκῆν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ δια-
κονία,

4 Ἄλλ’ ἐν παντὶ συνιστῶντες
ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπο-
μονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγ-
καις, ἐν στενοχωρίαις,

Et pro omnibus mortuus est, ut
vivos non jam sibi ipsis vi-
vant, sed ipsi pro ipsis mortuo
et excitato.

16 Itaque nos ex nunc nemi-
nem novimus secundum car-
nem : Si vero et cognovimus se-
cundum carnem Christum, sed
nunc non amplius cognoscimus

17 Itaque si quis in Christo,
nova creatura, vetera transie-
runt, ecce facta sunt omnia nova.

18 At omnia ex Deo recon-
ciliante nos sibi ipsi per Jesum
Christum, et dante nobis minis-
terium reconciliationis.

19 Ut quia Deus erat in
Christo mundum reconcilians
sibi ipsi, non reputans illis de-
licta ipsorum, et ponens in no-
bis verbum reconciliationis.

20 Pro Christo ergo legatione
fungimur, tamquam Deo exhor-
tante per nos : Obsecramus pro
Christo, reconciliamini Deo.

21 Nam non cognoscentem
peccatum, pro nobis peccatum
fecit, ut nos efficeremur justitia
Dei in ipso.

CAPUT VI.

1 **C**OOPERANTES autem
et exhortamur ne in va-
cuum gratiam Dei recipere vos.

2 Ait enim : Tempore ac-
cepto exaudivi te, et in die sa-
lutis adjuvi te. Ecce nunc
tempus acceptabile, ecce nunc
dies salutis.

3 Nullam in ullo dantes of-
fensionem, ut non vituperetur
ministerium :

4 Sed in omnibus constitu-
entes nosmetipsos sicut Dei
ministri, in patientia multa, in
tribulationibus, in necessitati-
bus, in angustiis :

5 Ἐν πλῆγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις. ἐν νηστείαις,

6 Ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν ανεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυστοκρίτῳ,

7 Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν.

8 Διὰ δόξης καὶ αἰμιᾶς, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοιοι, καὶ ἀληθεῖς·

9 Ὡς ἀγνωσούμενοι, καὶ ἐπιγνωσόμενοι· ὡς ἀποθήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι·

10 Ὡς λυπούμενοι, δεῖ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτεῖζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀπέγχετο πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι· ἡ καρδία ἡμῶν ἐσπλάτυνται.

12 Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν· στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχθοις ὑμῶν.

13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς ἔκνομος λόγῳ, ἐπλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχή δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;

15 Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν; ἢ τίς μερίς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;

16 Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετ' εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἴστε ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ Θεός· “Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπαρεκαθήσω· καὶ ἴσονται αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἴσονται μοι λαός.

5 In plagis, in custodiis, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejniis :

6 In castitate, in scientia, in longanimitate, in bonitate, in Spiritu sancto, in charitate non ficta :

7 In verbo veritatis, in virtute Dei, per arma justitiæ dextra et sinistra :

8 Per gloriam et ignominiam, per infamiam et bonam famam : ut seductores, et veraces :

9 Sicut ignoti, et cogniti : quasi morientes, et ecce vivimus : ut castigati, et non mortificati :

10 Quasi tristes, semper autem gaudentes : sicut egentes, multos autem locupletantes : tanquam nihil habentes, et omnia possidentes.

11 Os nostrum apertum est ad vos, Corinthii : cor nostrum dilatatum est.

12 Non angustiamini in nobis : angustiamini autem in visceribus vestris.

13 At eandem compensationem, ut natis dico : dilatamini et vos.

14 Ne fiat altero jugo copulatio infidelibus. Quæ enim participatio justitiæ et iniquitati ? quæ vero communio luci ad tenebras ?

15 Quæ autem conventio Christo ad Belial ? aut quæ pars fidei cum infidei ?

16 Qui autem consensus templo Dei cum idolis ? Vos enim templum Dei estis viventis, sicut dicit Deus : Quoniam inhabitabo in illis, et inambulabo : et ero illorum Deus, et ipsi erunt mihi populus.

17 Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτέσθε· κἄγω εἰσιδέξομαι ὑμᾶς,

18 Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας λέγει Κύριος παντοκράτωρ.”

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Τ**Αύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντός μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλυνεκτήσαμεν.

3 Οὐ πρὸς κατακρίσιν λέγω· προεῖρηκα γάρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν.

4 Πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καυχῆσις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πίστῃ τῇ θλίψει ἡμῶν·

5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σάργξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοί· “ἐξώθεν μάχαι, ἐσωθεν φόβοι.”

6 Ἄλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρακάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·

7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἢ παρακλήθῃ ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιστάθην, τὸν ὑμῶν ὄδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι·

8 Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλωμαι, εἰ καὶ ἡστέμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ

17 Ideo exite de medio eorum, et separamini, dicit Dominus : et immundum ne attingite : et ego recipiam vos.

18 Et ero vobis in patrem, et vos eritis mihi in filios et filias, dicit Dominus omnipotens.

CAPUT VII.

1 **H**AS ergo habentes promissiones, dilecti, mundemus nos ipsos ab omni inquinamento carnis et spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei.

2 Capite nos : neminem injuria affecimus, neminem corrupimus, neminem avare fraudavimus.

3 Non ad condemnationem dico : prædixi enim quod in cordibus nostris estis ad commoriendum et convivendum.

4 Multa mihi fiducia apud vos, multa mihi gloriatio pro vobis : repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.

5 Etenim venientibus nobis in Macedoniam, nullam habuit relaxationem caro nostra, sed in omni tribulati : foris pugnae : intus timores.

6 Sed consolans humiles, consolatus est nos Deus, in adventu Titi.

7 Non solum autem in adventu ejus, sed etiam in consolatione qua consolatus est in vobis, referens nobis vestrum desiderium, vestrum fletum, vestram æmulationem pro me : ita ut me magis gaudere.

8 Quoniam si et contristavi vos in epistola, non pœnitundine ducor, si et pœnitundine duce-

ἐπιστολή ἐκίνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς.

9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.

10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεόν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀποσταμύλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

11 Ἴδού γὰρ αὐτὸ πᾶτε, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πίστην κατεργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀπολογίαν, ἀλλ' ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλ' ἐκπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ἐκδικήσιν; ἐν παντὶ συνίστησατε ἑαυτοὺς ἀγνοῦς εἶναι ἐν τῷ πράγματι.

12 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἰνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἰνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' εἰνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

13 Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέσκαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν,

14 Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη.

15 Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἴσθιν, ἀναμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν· ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου εἰδείξατε αὐτόν.

bar, intueor enim quod epistola illa, si et ad horam, contristavit vos.

9 Nunc gaudeo, non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad pœnitentiam: Contristati estis enim secundum Deum, ut in nullo detrimento afficeremini ex nobis.

10 Nam secundum Deum tristitia pœnitentiam in salutem haud pœnitendam operatur: at mundi tristitia mortem operatur.

11 Ecce enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos, quantum operatum sit in vobis studium, sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed æmulationem, sed vindictam: in omni constituistis vos ipsos puros esse in negotio.

12 Nempe si et scripsi vobis, non causa ejus qui injuriam fecit, nec causa ejus qui injuriam passus est, sed causa manifestandi studium nostrum de vobis ad vos coram Deo.

13 Propter hoc consolationem accepimus in consolatione vestra: abundantius autem magis gavisi sumus super gaudio Titī, quia reffectus est spiritus ejus ab omnibus vobis.

14 Quia si quid ei de vobis gloriatus sum, non sum confusus, sed sicut omnia in veritate loquuti sumus vobis, ita et gloriatio nostra quæ ad Titum, veritas facta est:

15 Et viscera ejus abundantius in vos sunt, reminiscētis omnium vestrum obedientiam: quomodo cum timore et tremore excepistis illum.

16 Χαίρω ὅτι ἐν παντί θαυρῶ ἐν ὑμῖν.

Κεφ. η'. 8.

1 **Γ**νωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας,

2 Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πενυχία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτῶν·

3 Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρεῖ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι,

4 Μετὰ πολλῆς παρακαλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, δεῖξασθαι ἡμᾶς.

5 Καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔδωκαν πρῶτον ἐν Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ,

6 Εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προσηγήξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς, καὶ τὴν χάριν ταύτην.

7 Ἄλλ' ὥσπερ ἐν παντί περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσέητε.

8 Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λόγῳ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρω σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·

9 Γινώσκατε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπέλιχυσθε, πλούσιος ὢν· ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πενυχίᾳ πλουτήσητε.

10 Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, εἴ-

16 Gaudeo igitur quod in omni confido in vobis.

CAPUT VIII.

1 **N**OTAM facimus autem vobis, fratres, gratiam Dei datam in ecclesiis Macedoniae :

2 Quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum, et secundum profundum paupertas eorum abundavit in divitias simplicitatis eorum.

3 Quia secundum virtutem testor, et supra virtutem voluntarii :

4 Cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam, et communicationem ministerii quae in sanctos, suscipere nos.

5 Et non sicut speravimus, sed semetipsos dederunt primum Domino et nobis, per voluntatem Dei :

6 In adhortari nos Titum, ut quemadmodum ante coepit, ita et perficiat in vos et gratiam istam.

7 Sed sicut in omni abundantis fide et sermone, et scientia, et omni studio, et illa ex vobis in nobis dilectione, ut et in hac gratia abundetis.

8 Non secundum imperium dico, sed per aliorum studium, etiam vestrae charitatis germanitatem comprobans.

9 Scitis enim gratiam Domini nostri Jesu Christi, quoniam propter vos paupertatem subiit dives existens, ut vos illius paupertate ditesceretis :

10 Et sententiam in hoc do : hoc enim vobis confert, qui non

ενος ἢ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ
τὸ θέλειν προσηρξασθε ἀπὸ σέβουσι·

11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε· ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν·

12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὼς ἂν ἔχη τις, εὐαγρόδεκτος, ἢ καθὼς οὐκ ἔχει.

13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσθε, ἱμῶν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περισσεύματι εἰς τὸ ἐπιπλεονεκτήματα,

14 Ἵνα καὶ τὸ ἐπιπλεονεκτήματα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης,

15 Καθὼς γέγραπται· “Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττώθησεν.”

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, τῷ δίδοντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου,

17 Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπουδαιότερος δὲ υπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.

18 Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, ἧ ὁ Ξεανὸς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν·

19 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ εἰς διακονομένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αἰτῆσιν τοῦ Κυρίου δεῖξαν, καὶ προθυμίαν ὑμῶν·

20 Σελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμῆσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ εἰς διακονομένη ὑφ' ἡμῶν,

21 “Προνοούμενοι καλὰ σὺ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.”

22 Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφόν ἡμῶν, ἐν δόξα καὶ δόξῃ ἐν

solum facere, sed et velle primum cœpistis à superiori anno.

11 Nunc vero et facere perficite : ut quemadmodum promptitudo velle, ita et perficere ex ipso habere.

12 Si enim promptitudo animi prius adsit, secundum id quod habet quis, bene acceptus, non secundum id quod non habet.

13 Non enim ut aliis remissio, vobis autem tribulatio : Sex ex æqualitate, in hoc nunc tempore vestra abundantia in illorum defectum :

14 Ut et illorum abundantia fiat in vestrum defectum, ut fiat æqualitas :

15 Sicut scriptum est : Qui multum, non abundavit : et qui modicum, non minus habuit.

16 Gratia autem Deo danti illud idem studium pro vobis in corde Titi :

17 Quoniam quidem exhortationem excepit : studiosior vero existens, ultroneus exiit ad vos.

18 Simul misimus autem cum illo fratrem, cujus laus in Evangelio per omnes ecclesias :

19 Non solum autem, sed et suffragiis electus est ab ecclesiis, comperegrinus noster cum gratia hac administrata à nobis ad ipsius Domini gloriam et promptitudinem animi vestri :

20 Devitantes hoc, ne quis nos vituperet in exuberantia hac ministrata à nobis :

21 Providentes pulchra non solum coram Domino, sed etiam coram hominibus.

22 Simul misimus autem cum illis fratrem nostrum, quem

πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πελὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ εἰς ὑμᾶς,

23 Εἶτε ὑπερ Τίτου, κοινωνὸς ἑμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἶτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

24 Τὴν οὖν ἐδείξιν εἰς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπερ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐδείξατε, καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Κεφ. θ'. 9.

1 Π Εἰ μὲν γὰρ εἴς διακονίαν εἴς εἰς τοὺς ἁγίους προσόν μοι ἔστι τὸ γράφειν ὑμῖν·

2 Οἶδα γὰρ εἰς ἐπιθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπερ ὑμῶν καυχώμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκευάσται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζήλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

3 Ἐπειτα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπερ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, καθὼς ἐλογον, παρεσκευασμένοι ᾖτε·

4 Μὴ πως εἰάν ἐλθῶσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνας, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, κατασχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λόγωμεν ὑμῖς, ἐν εἰς ὑποστάσει ταύτῃ εἴς καυχήσεως.

5 Ἀναγκαῖον οὖν ἠρησάμενην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι εἰς ἐπιθυμίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμήσιν εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς ἐπερ ἐλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐκ' εὐλογίας, ἐκ' εὐλογίας καὶ θερίσει.

7 Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται εἰς καρδίαν· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ

probavimus in multis sæpe studiosum existentem, nunc autem multo studiosiorem, confidentia multa quæ in vos.

23 Sive pro Tito, socius meus et in vos cooperator : sive fratres nostri, Apostoli ecclesiarum, gloria Christi.

24 Ergo ostensionem charitatis vestræ, et nostræ gloriatiōnis de vobis, in illos ostendite, et in faciem ecclesiarum.

CAPUT IX.

1 DE quidem enim ministerio in sanctos ex abundantanti mihi est scribere vobis.

2 Scio enim promptum animum vestrum, quem de vobis glorior Macedonibus, quod Achaia parata est à superiori anno et ex vobis æmulatio provocavit plurimos.

3 Misi autem fratres, ut ne gloriatio nostra de vobis, inanis fiat in parte hac : ut, quemadmodum dixi, parati sitis.

4 Ne forte si venerint cum me Macedones, et invenerint vos imparatos, erubescamus nos, ut non dicamus vos, in substantia hac gloriatiōnis.

5 Necessarium ergo existimavi rogare fratres, ut præeant ad vos, et præparent præannunciatam benedictionem vestram, hanc paratam esse sic quasi benedictionem, et non quasi exactionem.

6 Hoc autem, serens parce, parce et metet : et seminans in benedictionibus, in benedictionibus et metet :

7 Unusquisque prout præoptat corde, non ex tristitia.

ανάγκης· “Παρὸν γὰρ ὄντην ἀγαπᾷ ὁ Θεός.”

8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεός πάντας χάριν περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πάντας αὐταρκειαν ἔχοντες, περισσεύετε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν,

9 Καθὼς γέγραπται· “Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένθησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.”

10 Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σείσμα ἐν ὧ σείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν χορηγῆσαι, καὶ πληθύναι τὸν σῶμα ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ γονήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν.

11 Ἐν παντὶ εὐλογιζόμενοι εἰς πάντας ἀπλότητα, ἥτις καταργήσεται δι’ ἡμῶν εὐχαριστίαν ἐν Θεῷ,

12 Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν ἐν Θεῷ,

13 Διὰ τῆς δοκιμῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,

14 Καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπερ ὑμῶν, ἐπιθεοδόντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν πρὸς ὑμῖν.

15 Χάρις δὲ ἐν Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. ι'. 10.

1 ἈΓΡΟΣ δὲ ἁγῶ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ παρῶν εἰς ὑμᾶς.

2 Δέχομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν παρῶν εἶναι ἐν ὑμῖν, ἢ λογίζομαι

aut ex necessitate. hilarem enim datorem diligit Deus.

8 Potens autem Deus omnem gratiam abundare facere in vos : ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum :

9 Sicut scriptum est : Dispersionem dedit pauperibus : justitia ejus manet in æternum.

10 At suppeditans semen seminanti, et panem ad escam suppeditet, et multiplicet sementem vestram, et augeat fructus justitiæ vestræ :

11 In omni ditati in omnem simplicitatem, quæ adoperatur per nos gratiarum actionem Deo.

12 Quoniam ministerium oblationis hujus non solum est supplens inopias sanctorum, sed etiam redundans per multas gratiarum actiones Deo :

13 Per probationem ministerii hujus glorificantes Deum in obedientia confessionis vestræ in Euangelium Christi, et simplicitate communicationis in illos, et in omnes.

14 Et ipsorum obsecratione pro vobis, desiderantium vos, propter eminentem gratiam Dei in vobis.

15 Gratia autem Deo super inenarrabili ejus dono.

CAPUT X.

1 IPSE autem ego Paulus obsecro vos per lenitatem et æquitatem Christi : qui secundum faciem quidem humilis in vobis, absens autem confido in vos.

2 Rogo autem ne præsens confidens esse ea fiducia, qua

τολμησαι ἐπὶ τινος τους λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας·

3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα·

4 Τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατίας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ ἐν Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων,

5 Λογισμούς καθαίρουντες, καὶ πᾶν ἕψωμα ἐπαιρόμεσον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νήημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,

6 Καὶ ἐν ἐτοιμίᾳ ἔχοντες ἐδικησῆσαν πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε ; εἴ τις πέπειθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω ἄλλιν ἀπ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμῶς Χριστοῦ.

8 Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχῆσθαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ ἀσχυνηθήσομαι,

9 Ἴνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν·

10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ, φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραὶ· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.

11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅσι οἱοί ἐσμεν ἐν λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες ἐν ἔργῳ.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισὶ τῶν ἑαυτοῦς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν·

cogito audere in quosdam, existimantes nos tanquam secundum carnem ambulantes.

3 In carne enim ambulantes, non secundum carnem militamus.

4 Nam arma militiæ nostræ non carnalia, sed potentia Deo, ad eversionem munitionum.

5 Ratiocinationes evertentes, et omnem sublimitatem elatam adversus cognitionem Dei, et captivantes omnem intellectum in obedientiam Christi.

6 Et in parato habentes ulcisci omnem inobedientiam, quum impleta fuerit vestra obedientia.

7 Quæ secundum faciem aspiciatis ? Si quis confidit sibi ipsi Christi esse, hoc cogitet iterum à se ipso, quia sicut ipse Christi, ita et nos Christi.

8 Sique enim et amplius aliquid gloriatur de auctoritate nostra, quam dedit Dominus nobis in ædificationem, et non in eversionem vestram, non pudebiam.

9 Ut autem non videar tamquam terrere vos per epistolas.

10 Quoniam quidem epistolæ, inquiunt, graves et fortes : at præsentia corporis infirma, et sermo nihili factus.

11 Hoc cogitet talis, quia quales sumus verbo per epistolas absentes, tales et præsentibus opere.

12 Non enim audemus inscurrere aut conferre nos ipsos quibusdam, seipsos commendantibus : sed ipsi in seipsis semetipsos metientes, et conferentes seipseos semetipsis non intelligunt.

13 Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου, ἐπαίεσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν·

14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερκετείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ,

15 Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανόμενης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν,

16 Εἰς τὰ ὑπερέκτα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι· οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι.

17 “Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.”

18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνίστων, ἐκείνός ἐστι δοκιμος, ἀλλ’ ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

Κεφ. ια. 11.

1 **Ο** Φελον ἀνέχεσθέ μου μηκρὸν ἐν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου·

2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω· ἠμεροσύμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρί παρθένον ἀγνήν παραστήσαι, ἐν Χριστῷ·

3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις Ἐὐαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθορῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε.

5 Δογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερήναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων.

13 Nos autem non in immensurata gloriabimur, sed secundum mensuram regulæ, quam partitus est nobis Deus mensuram, pertigisse usque et vos.

14 Non enim quasi non pertingentes ad vos, superextendimus nos ipsos: Usque ad enim et vos pervenimus in Evangelio Christi :

15 Non in immensurata gloriantes in alienis laboribus: spem autem habentes augescete fide vestra, in vobis magnificari secundum regulam nostram in abundantiam.

16 In ulteriora vestri evangelizare: non in aliena regula, in parata gloriari.

17 At glorians, in Domino gloriatur.

18 Non enim seipsum commendans, ille est probatus, sed quem Dominus commendat.

CAPUT XI.

1 **U**TINAM toleraretis meam paulisper insipientiam: sed et supportate me.

2 Æmulor enim vos æmulatione Dei. Despondi enim vos uni viro virginem castam sistere Christo.

3 Timeo autem ne forte sicut serpens Evam seduxit in astutia sua, ita corrumpantur mentes vestræ, à simplicitate illa in Christum.

4 Si quidem enim veniens alium Jesum prædicat quem non prædicavimus, aut spiritum alium accipitis quem non accepistis, aut evangelium aliud quod non recepistis, recte toleraretis.

5 Existimo enim nihilo inferiorem esse super valde Apostolis.

6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης εἶμι λέγω, ἀλλ' οὐ ἐν γνέσει· ἀλλ' ἐν παντί φανερωθέντες ἐν πάντων εἰς ὑμᾶς.

7 Ἡ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε ; ὅτι ὤρσαμ ἐν τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίον εὐηγγελισάμην ὑμῶν ;

8 Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ἐπίμισθον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερήσεις, οὐ κατανάρησα οὐδένος·

9 Τὸ γὰρ ὑστερήματά μου προσανεπλήρωσαν· οἱ ἀδελφοὶ ἰθὺς ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντί ἀδαρῆ ὑμῶν ἑμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.

10 Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὐτῆ οὐ σφραγίσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας.

11 Διατί ; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς ; ἢ Θεὸς οἶδεν.

12 Ὅ δὲ ποῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκπέψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, ἐσβεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς·

13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδοἰστοὶ, ἐργάζονται δόλοισι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ·

14 Καὶ οὐ θαυμαστόν· αὐτοὺς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.

15 Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἴσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μὴ τις με δόξη ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μὴ γε, καὶ ὡς ἄφρονα δεξασθε με, ἵνα μικρόν τι κέρω καυχῆσωμαι.

17 Ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ

A u

6 Si vero et rudis sermone, sed non cognitione : sed in omni manifestati in omnibus in vos.

7 Aut peccatum feci, meipsum humilians, ut vos exaltemini ? quoniam gratis Dei Evangelium euangelizaverim vobis ?

8 Alias ecclesias expoliavi, accipiens stipendium, ad vestrum ministerium : Et praesens apud vos et egens, non obtorpuī cuiquam :

9 Nam inopiam meam suppleverunt fratres venientes à Macedonia : et in omni inonerosum vobis meipsum servavi, et servabo.

10 Est veritas Christi in me, quoniam gloriatio hæc non obturabitur in me in regionibus Achaïæ.

11 Propter quid ? quia non diligo vos ? Deus scit.

12 Quod autem facio, et faciam, ut amputem occasionem volentium occasionem : ut in quo gloriantur, inveniantur sicut et nos.

13 Nam ejusmodi pseudopostoli, operarii dolosi, transformati in Apostolos Christi.

14 Et non mirum : ipse enim Satanas transformatur in angelum lucis.

15 Non magnum ergo si et ministri ejus transformantur velut ministri justitiæ : quorum finis erit secundum opera ipsorum.

16 Iterum dico, ne quis me putet insipientem esse : si vero non, etiam ut insipientem accipite me, ut et ego modicum quid glorier.

17 Quod loquor, non loquor

Κόραν, ἀλλ' ὡς ἐν ἀρροσύνῃ, ἐν καιρῷ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχῆσεως.

18 Ἐσὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, καὶ γὰρ καυχῆσομαι.

19 Ἡδὲως γὰρ ἀντέχεσθε τῶν ἀρρόνων, φρόνιμοι ὄντες·

20 Ἀντέχεσθε γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλεῖ, εἴ τις κατασβίαι, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐκείρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον ἐείρει·

21 Κατ' ἀσμίαν λέγω, ὡς ἐπὶ ἡμῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' αὖν τις εὐλομεῖ, ἐν ἀρροσύνῃ λέγω, εὐλομῶ καὶ γὰρ·

22 Ἑβραῖοί εἰσι, καὶ γὰρ Ἰσραηλιταὶ εἰσι, καὶ γὰρ σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι, καὶ γὰρ·

23 Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι, παραφρονῶν λαλῶ, ὑπερ ἑγὼ ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.

24 Ἰσὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον.

25 Τρίς ἐβραβδίσθη, ἀπαξ ἐλιθάσθη, τρίς θανάτησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ ποσείηκα,

26 Ὀδοπορίας πολλάκις κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστών, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἔθνων, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις·

27 Ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι·

28 Χωρὶς τῶν παρεκτός, ἡ ἐπιστάσις μου ἡ κατ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

secundum Dominum, sed quasi in insipientia, in hac præsidentia gloriationis :

18 Quoniam multi gloriantur secundum carnem, et ego gloriabor.

19 Libenter enim suffertis insipientes, prudentes existentes.

20 Toleratis enim, si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis vos in faciem cædit.

21 Secundum contumeliam dico, quasi quod nos infirmi fuimus : In quo vero quis audet, in insipientia dico, audeo et ego.

22 Hebræi sunt ? et ego : Isrælitæ sunt ? et ego : semes Abrahæ sunt ? et ego.

23 Ministri Christi sunt ? desipiens loquor, super ego : in laboribus abundantius, in plagis supra modum, in carceribus abundantius, in mortibus frequenter.

24 A Judæis quinquies quater dragenas, præter unam, accepi

25 Ter virgis cæsus sum semel lapidatus sum, ter naufragium feci, noctem diem in profundo egi.

26 Itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus.

27 In fatigatione et ærumna, in vigiliis sæpe, in fame et siti, in jejuniis sæpe, in frigore et nuditate :

28 Præter illa extrinsecus instantia mea per diem, sollicitudo omnium ecclesiarum.

29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ ; τίς σκανδαλιζέται, καὶ οὐκ ἐγὼ τυροῦμαι ;

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι.

31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὃ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἀφρεύσει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων,

33 Καὶ διὰ θυρίδος ἐν σπαγγῇ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τοίχους, καὶ ἐξέφυγον εἰς χεῖρας αὐτοῦ.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Κ**αυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὑπατασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου.

2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἑπτῶν δεκαεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ·

3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν,

4 Ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄβυσθα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.

5 Ἐπεὶ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι· ὑπερὸν δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.

6 Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φοιδοῦμαι δὲ, μὴ τις εἰς ἐμέ λογίσῃται ὑπερὸν ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούσι τι ἐξ ἐμοῦ.

7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραιρωμαί, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σα-

29 Quis infirmatur, et non infirmor? quis scandalizatur, et non ego uror?

30 Si gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ gloriabor.

31 Deus et pater Domini Jesu Christi scit, ille existens benedictus in secula, quod non mentior.

32 In Damasco gentis præpositus Aretæ regis præsidio tenebat Damascenorum civitatem,prehendere me volens.

33 Et per fenestram in sporta demissus sum per murum: et effugi manus ejus.

CAPUT XII.

1 **G**LORIARI sane non confert mihi. veniam enim ad visionis et revelationes Domini.

2 Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, sive in corpore, nescio: sive extra corpus, nescio: Deus scit: raptum hujusmodi usque ad tertium cælum.

3 Et scio hujusmodi hominem, sive in corpore, sive extra corpus, nescio: Deus scit.

4 Quoniam raptus est in paradisum, et audivit arcana verba quæ non licet homini loqui.

5 Pro hujusmodi gloriabor: pro autem meipso non gloriabor, si non in infirmitatibus meis.

6 Si enim voluero gloriari, non ero insipiens: veri tamenim dicam. parco autem, ne quis in me existimet supra quod videt me, aut audit aliquid ex me.

7 Et excellentia revelationum ut ne efferar, datus est mihi stimulus carni, angelus

εἶναι, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.

8 Ὑπερ τοῦτου τρίς ἐπὶ τὸν Κύριον παρεκάλεισα, ἵνα ἀποστέλῃ εἰς ἐμού·

9 Καὶ εἶρηκέ μοι· Ἀγαπῶ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. Ἦδιστα εὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν βερεσίν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμαῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπερ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων καυχόμενος ὑμῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερ Λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι.

12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου καταργήσθη ἐν ὑμῶν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημαῖς καὶ τέρασιν καὶ δυνάμει.

13 Τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἠτηθήητε ὑπερ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατανάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

14 Ἴδού, τρίτον ἐτοίμως ἔχω εἰσελθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς· οὐ γὰρ ὤφειλα τὰ τένα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τένοις.

15 Ἐγὼ δὲ ἠδιστα καταναρκήσω, καὶ ἐκδοπανθήσομαι ὑπερ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ καὶ περισσεύωσθε ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἦτον ἀγαπῶμαι.

16 Ἔστω δὲ, ἐγὼ οὐ καταβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ' ὑπάρχων πανούργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον.

17 Μὴ τίνα εὖν ἀπίσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπελεονέκτησα ὑμᾶς;

Satan, ut me colaphizet, ut ne efferar.

8 Super hoc ter dominum rogavi, ut discederet à me.

9 Et dixit mihi : Sufficit tibi gratia mea : nam virtus mea in infirmitate perficitur. Libenter igitur magis gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi.

10 Ideo oblector in infirmitatibus, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo. Quum enim infirmor, tunc potens sum.

11 Factus sum insipiens glorians : vos me coëgistis : Ego enim debui à vobis commendari : nihil enim inferior fui supra valde Apostolis, si et nihil sum.

12 Ipsa quidem signa Apostoli effecta sunt in vobis in omni tolerantia, in signis et prodigiis et virtutibus.

13 Quid enim est quod inferiores fuistis supra cæteras ecclesias, si non quod ipse ego non obtorpui vobis? Donate mihi injuriam hanc.

14 Ecce, tertio parate habeo venire ad vos : et non obtorpescam vobis. Non enim quero vestra, sed vos. Non enim debent nati parentibus thesaurizare, sed parentes natis.

15 Ego autem libentissime impendam, et expendar pro animabus vestris : si et abundantius vos diligens, minus diligar.

16 Esto vero, ego non gravavi vos : sed existens astutus, dolo vos cepi.

17 Num aliquem eorum quos misi ad vos, per ipsum expilavi vos?

18 Παρουσία Τίτου, και συναπίστατα τὸν ἀδελφόν· μή τι ἐπαινετήκησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ ἐν αὐτῷ ἐνύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἵχνησι;

19 Πάλιν δοκίετε ὅτι ἡμῖν ἀπολογούμεθα; κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ ἑᾶς ὑμῶν εὐκοδοῦντες.

20 Φοβοῦμαι γὰρ, μή πως ἐλθὼν οὐχ εἰς εὐρίαν εὑρω ὑμᾶς, κήγῳ εὐρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μή πως ἔρεις, ζήλοι, θυμοί, ἐριβείαι, καταλαλαί, μισθισμοί, φησισώσεις, ἀκαταστασίαι·

21 Μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, και ποιήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκόντων, και μὴ μετανοησάντων· εἶσι εἴ τι ἀκαθαρσία, και πορνεία, και ἀσελγεία ἢ ἐπαρξάν.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **T**ΡΙΤΟΝ τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· “εἶσι στόματος δύο μαρτύρων και τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.”

2 Προσῆλθα και προλόγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, και ἀπὼν, ἐν γραφῷ τοῖς προημαρτηκόσι, και τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, εἶσι ἐὰν ἐλθῶ εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι·

3 Ἔσει δοκιμὴν ζητήστε τοῦ ἐν ἡμῖν λαλοῦντος Χριστοῦ, ὅς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν·

4 Καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· και γὰρ ἡμεῖς ἀσθενούμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζητούμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

5 Ἐαυτοὺς περιάξτε εἰ εἶσθε ἐν εἰσῆσθαι, ἑαυτοὺς δοκιμάξετε· ἢ

18 Rogavi Titum, et simul misi fratrem. Numquid expulavit vos Titus? non eodem spiritu ambulavimus? non iisdem vestigiis?

19 Rursum putatis quod vobis excusemur? Coram Deo, in Christo loquimur: at omnia, charissimi, propter vestram ædificationem.

20 Timeo enim, ne forte veniens non quales volo inveniam vos, et ego inveniar vobis qualem non vultis: ne forte contentiones, æmulationes, iræ, dissensiones, detractiones, surrurationes, inflationes, seditiones:

21 Ne iterum venientem me humiliet Deus meus apud vos, et lugeam multos ante peccantium, et non poenitentiam super immunditia, et fornicatione, et impudicitia quam gesserunt.

CAPUT XIII.

1 **E**CCE tertio hoc venio ad vos. In ore duorum testimonium et trium stabit omne verbum.

2 Prædixi et prædico, ut præsens secundo, et absens nunc scribo ante peccantibus, et cæteris omnibus, quoniam si venero iterum, non parciam.

3 Quandoquidem experimentum quaeritis in me loquentis Christi, qui in vos non infirmatur, sed potens est in vobis.

4 Etenim si crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei: Etenim et nos infirmi sumus in illo, sed vivemus cum eo ex virtute Dei in vos.

5 Vosmetipsos tentate si estis in fide: vos ipsos probate.

οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰη-
σοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἔστιν; εἰ μὴ
τι ἀδίκιοι ἴσαστε.

6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γινώσθετε ὅτι
ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδίκιοι.

7 Εὐχόμεαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ
ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν· οὐχ ἵνα
ἡμεῖς δίκιοι φανώμεθα, ἀλλ' ἵνα
ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς
ἀδίκιοι ὤμεθα.

8 Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ
τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀλη-
θείας.

9 Χαίρομεθα γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσ-
θενῶμεθα, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε·
τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν
κατάρτισιν.

10 Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γρά-
φω, ἵνα παρὼν μὴ δευτέρως χρή-
σωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκε
μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ
εἰς καθαίρεισιν.

11 Αἰσθὲν, ἀδελφοί, χαίρειτε,
καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ
αὐτὸ φροεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ
Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἴσται
μεθ' ὑμῶν.

12 Ἀσπάζεσθε ἀλλήλους ἐν
ἀγίῳ φιλήματι. Ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ
ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος
μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγγραφή
ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδο-
νίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

An non cognoscitis vosmetip-
sos, quia Jesus Christus in vo-
bis est? si non quid forte re-
probi estis.

6 Spero autem quod cognos-
cetis, quia nos non sumus re-
probi.

7 Opto autem apud Deum
non facere vos malum quic-
quam: non ut nos probati appa-
reamus, sed ut vos pulchrum
faciatis, nos autem ut reprobi
simus.

8 Non enim possumus ali-
quid adversus veritatem: sed
pro veritate.

9 Gaudemus enim quam nos
infirmi sumus, vos autem poten-
tes estis. Hoc vero et optamus,
vestram consummationem.

10 Propter hoc hæc absens
scribo, ut præsens non severe
utar, secundum potestatem
quam dedit mihi Dominus in
ædificationem, et non in de-
structionem.

11 Cæterum, fratres, gau-
dete, perficimini, consolationem
habete, idem sapite, pacem ha-
bete: et Deus dilectionis et
pacis erit cum vobis.

12 Salutate alii alios in os-
culo sancto: Salutant vos sanc-
ti omnes.

13 Gratia Domini Jesu Chris-
ti, et charitas Dei, et commu-
nicatio sancti Spiritus cum om-
nibus vobis. Amen.

Ad Corinthios secunda scrip-
ta fuit à Philippis Macedo-
niæ, per Titum et Lucam.

ΠΑΥΛΟΣ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ εἰς

ΓΑΛΑΤΑΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ δι' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

2 Καὶ εἰ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας.

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

4 Τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὥσως ἐξέλθῃαι ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

5 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

6 Θαυμάζω ἐτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλίσσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον·

7 Ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μὴ τινὲς εἰσὶν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

8 Ἀλλὰ καὶ εἰδὼν ἡμεῖς, ἡ ἀγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ἃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

9 Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἔρτι πάλιν λέγω, εἰ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζηται παρ' ἃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

10 Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν ἦμην.

PAULI

Apostoli ad

GALATAS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus, non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum, et Deum Patrem qui suscitavit eum à mortuis.

2 Et qui cum me omnes fratres, ecclesiis Galatiæ :

3 Gratia vobis et pax à Deo Patre, et Domino nostro Jesu Christo :

4 Qui dedit semetipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos de præsentī seculo nequam, secundum voluntatem Dei et Patris nostri :

5 Cui gloria in secula seculorum. Amen.

6 Miror quod ita cito transferimini ab eo qui vocavit vos in gratia Christi, in alteram Evangelium :

7 Quod non est aliud, si non quidam sunt turbantes vos, et volentes invertere Evangelium Christi.

8 Sed et si nos aut angelus de cælo evangelizet vobis, præter quod evangelizavimus vobis, anathema sit.

9 Sicut prædiximus, et nunc iterum dico, si quis vobis evangelizaverit præter quod accepistis, anathema sit.

10 Modo enim homines suadeo, an Deum? An quæro hominibus placere? Si enim adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑφ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἴσται κατ' ἄνθρωπον·

12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρ' ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὰ, οὔτε ἐδίδαχθην· ἀλλὰ ὡς ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

13 Ἐπαύσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀνεστρεφῆναι σοὺς ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐστέβουν αὐτῇ,

14 Καὶ προέβαινον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συναλωθῆστας ἐν τῷ γένει μου, περισσσότερως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατριῶν μου παραδόξων·

15 Ὅτι ἐὶ αὐδίκαπον ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, καὶ καλίστως ἐπέσθη χάριτος αὐτοῦ,

16 Ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὕτως οὐ προσανέβημι σαρκὶ καὶ αἵματι,

17 Οὐδὲ ἀπέβην εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπέβην εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

18 Ἐστατα μετ' Ἰσηερίᾳ ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα ἰστορήσαι Πέτρον· καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.

19 Ἐταρον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰακώβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.

20 Ἄ δὲ γράψω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

21 Ἐστατα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.

22 Ἦμην δὲ ἀγνωστὸς ἐν τῷ πρῶτῳ τοῖς ἐκκλησιαῖς τῆς Ἰουδαίας καὶς ἐν Χριστοῦ·

11 Notum facio autem vobis, fratres, Euangelium euangelizatum à me, quia non est secundum hominem.

12 Neque enim ego ab homine accepi illud, neque edoctus sum: sed per revelationem Jesu Christi.

13 Audistis enim meam conversationem aliquando in Judaismo, quoniam supra modum persequerbar ecclesiam Dei, et vastabam illam.

14 Et proficiebam in Judaismo supra multos coetaneos in genere meo, abundantius æmulator existens paternarum mearum traditionum.

15 Quum autem probavit Deus ille separans me ex utero matris meæ, et vocans per gratiam suam,

16 Revelare Filium suum in me, ut euangelizarem illum in Gentibus, continuo non acquievi carni et sanguini:

17 Neque veni Hierosolyma ad illos antequam Apostolos: sed abii in Arabiam, et iterum reversus sum Damascum.

18 Deinde post annos tres veni Hierosolyma videre Petrum: et mansi apud eum dies quindecim.

19 Alium autem Apostolorum non vidi, si non Jacobum fratrem Domini.

20 Quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior.

21 Deinde veni in regiones Syriæ et Ciliciæ.

22 Eram autem ignotus facie ecclesiis Judææ, quæ in Christo.

23 Μόνον δὲ δεικνόντες ἦσαν, ὅτι ὁ δῶκαν ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζονται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρευται.

24 Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἡμοῖ ἐν Θεῷ.

Κεφ. β'. 2.

1 Ἐπιπετα διὰ δεκατessάρων ἐτῶν ἅλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβαν, συμπαραλαβῶν καὶ Τίτον.

2 Ἀνέβην δὲ κατ' ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μὴ πως εἰς κενὸν ἐρχώ, ἢ ἕραμον.

3 Ἄλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἡμοῖ, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιμετῆσαι,

4 Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδοῦς ἀδελφούς, οἵτινες παρεισήλθον κατασκοπεῖσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσται,

5 Οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴχαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς.

6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ὅμοιοι ποτε ἦσαν, οὐδὲν μοι διαφέρει· πρόσωπον Θεοῦ ἀνθρώπου αὐ λαμβάνει· ἡμοῖ γὰρ οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέβητο,

7 Ἀλλὰ εὐναντίον, ἰδόντες ὅτι ἀπιστεύουμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς·

8 Ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἡμοῖ εἰς τὰ ἔθνη·

9 Καὶ γινόντες τὴν χάριν τὴν δοθείσαν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἡμοῖ καὶ Βαρ-

23 Tantum autem audientes erant, quoniam persequens nos aliquando, nunc euangelizat fidem quam aliquando vastabat.

24 Et glorificabant in me Deum.

CAPUT II.

1 DEINDE post quatuordecim annos iterum ascendi Hierosolyma cum Barnaba, coassumens et Titum.

2 Ascendi autem secundum revelationem, et exposui illis Evangelium quod prædico in Gentibus: seorsum autem in pretio habitis, ne forte in vacuum currem, aut cucurrissem.

3 Sed neque Titus cum me Græcus existens, coactus est circumcidi.

4 Propter autem subintroductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare libertatem nostram quam habemus in Christo Jesu, ut nos in servitutem redigerent.

5 Quibus neque ad horam cessimus subjectioni, ut veritas Evangelii permaneat apud vos.

6 Ab autem visis esse aliquid, quales aliquando fuerint, nihil mihi differt: Faciem Deus hominis non accipit: Mihi enim in pretio habiti, nihil contulerunt.

7 Sed contra videntes quod creditum est mihi Evangelium præputii, sicut Petro circumcisionis.

8 Nam operatus Petro in Apostolatam circumcisionis, operatus est et mihi in Gentes.

9 Et cognoscentes gratiam datam mihi, Iacobus et Cephas et Joannes, illi visi columnæ esse, dextras dederunt mihi et

ὡς πεποιθὸς ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομὴν·

10 Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν ὃ καὶ ἐσπούδασα τοῦτο εὖτε ποιῆσαι.

11 Ὅτι δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἀντίστην, ὅτι καταγκλισμένος ἦν.

12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθεῖν στας ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἰθῶν συνήθειον ὄτε δὲ ἦλθε, ὑπέστειλλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς.

13 Καὶ συναπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπέχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.

14 Ἄλλ' ὄτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Πέτρῳ ἐμπροσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἰθῶνως ζῆς, καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἰθῶν ἀμαρτωλοὶ,

16 Εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἂν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· διότι οὐ δικαιώθησεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ.

17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, ἐντρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοὶ, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο.

18 Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνίσταμι.

19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω,

Barnabæ societatis: ut nos in Gentes, ipsi autem in circumcisionem:

10 Tantum autem pauperum: ut meminissemus: quod etiam studui id ipsum facere.

11 Quum autem venisset Petrus Antiochiam, in faciem ei restiti: quia notandus erat.

12 Ante enim venire quorundam à Jacobo, cum Gentibus simul edebat: quum autem venissent, subducebat et separabat seipsum, timens eos ex circumcisione.

13 Et coassimulabant ei et cæteri Judæi: ita ut et Barnabas simul abduceretur eorum simulatione.

14 Sed quum vidissem quod non recto pede incederent ad veritatem Evangelii, dixi Petro coram omnibus: Si tu Judæus existens, gentiliter vivis, et non Judaice: quid Gentes cogis Judaizare?

15 Nos natura Judæi, et non ex Gentibus peccatores:

16 Scientes quod non justificatur homo ex operibus legis, si non per fidem Jesu Christi: et nos in Christum Jesum credidimus, ut justificaremur ex fide Christi, et non ex operibus legis: propter quod non justificabitur ex operibus legis omnis caro.

17 Si vero quærentes justificari in Christo, reperiamur et ipsi peccatores, numquid Christus peccati minister? Absit.

18 Si enim quæ destruxi, hæc iterum ædifico, prævaricatorem meipsum constituo.

19 Ego enim per legem legi mortuus sum, ut Deo vivam.

20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῆ δ' ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ ἐν τῷ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμοῦ.

21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ω** ἀνόητοι Γαλάται, εἰς ἡμᾶς ἐβασίλευε τῆ ἀληθεία μὴ ἐπίσθεσαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοῖς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη, ἐν ἡμῖν ἐσταυρωμένος·

2 Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀπ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως·

3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε· ἀναρχήμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ καταλείπεσθε·

4 Τόσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ· εἶγε καὶ εἰκῆ.

5 Ὁ οὖν διακονησάτων ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως·

6 “Καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.”

7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ.

8 Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ εἰς τὴν ὁ Θεὸς, προευαγγελίσασα τῷ Ἀβραάμ· “Ὅτι ἐνυλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.”

9 Ὡστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογηθῶνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσιν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται γάρ· “Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.”

20 Christo concrucifixus sum. Vivo autem, non amplius ego, vivit vero in me Christus. Quod autem nunc vivo in carne, in fide vivo Filii Dei, diligentes me et tradentes semetipsum pro me.

21 Non abjicio gratiam Dei: Si enim per legem justitia, ergo Christus gratis mortuus est.

CAPUT III.

1 **O** INSENSATI Galatæ, quis vos fascinavit veritati non obsequi, quibus ob oculos Jesus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus?

2 Hoc solum volo discere à vobis, ex operibus legis Spiritum accepistis, an ex auditu fidei?

3 Sic insensati estis; incepti spiritu, nunc carne consummemini?

4 Tanta passi estis frustra? si modo et frustra.

5 Ille ergo subministrans vobis Spiritum, et efficiens virtutes in vobis, ex operibus legis, an ex auditu fidei?

6 Sicut Abraham credidit Deo, et reputatum est illi ad justitiam.

7 Cognoscite ergo quia qui ex fide, ii sunt filii Abrahæ.

8 Providens autem Scriptura quia ex fide justificat Gentes Deus, præevangelizavit Abrahæ: Quia benedicentur in te omnes Gentes.

9 Itaque qui ex fide, benedicentur cum fideli Abraham.

10 Quicumque enim ex operibus legis sunt, sub execratione sunt. Scriptum est enim: Execrabilis omnis qui non permanserit in omnibus scriptis in libro legis, ad faciendum ea.

11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, ὅτι δὲ ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·

12 Ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως· ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς·

13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου. γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· Ἐσκατάρατος ὡς ὁ κριμαίνων ἐπὶ ξύλου·

14 Ἴνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν εὖ ἐπιμαρτυροῦμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατ' ἄνωγον λόγον ἔμεις ἀνθρώπων κενωμένων διαθήκην οὐδεὶς ἀθετοῖ ἢ ἰσαδικάσεται·

16 Τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐξήγγησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ· τῷ σπέρματι αὐτοῦ, οὐ λέγει· Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν· ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός. Καὶ τῷ σπέρματι σου, ὡς ἐπὶ Χριστός.

17 Ταῦτο δὲ λέγω, διαθήκην κενωμένων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστόν, ὁ μὲν ἔτι στερηοῦμαι καὶ ἑξήκοντα γεγονώς νόμος οὐκ ἀκυροῦ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν·

18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός. ●

19 Τί οὖν ὁ νόμος; εἰν παραβάσειν χάριν προσετίθει, ἄχρις οὗ πληρὸν τὸ σπέρμα ᾧ ἐτήγγηται, διαπαγείς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου·

20 Ὁ δὲ μεσίτης, ὅτις οὐκ ἔστιν ὁ δὲ Θεός· εἰς ἔστιν.

21 Ὁ οὖν νόμος παρὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοι-

11 Quoniam autem in lege nemo justificatur apud Deum manifestum: quia justus ex fide vivet.

12 At lex non est ex fide: sed faciens ea homo, vivet in illis.

13 Christus nos redemit de execratione legis, factus pro nobis execratio, scriptum est enim: Execrabilis omnis suspensus in ligno.

14 Ut in Gentes benedictio Abraham fieret in Christo Jesu, ut pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem.

15 Fratres, secundum hominem dico. Tamen homines authenticatum testamentum nemo abrogat, aut superordinat.

16 At Abraham dictæ sunt promissiones, et semini ejus. Non dicit: Seminibus, quasi in multis, sed quasi in uno: Et semini, qui est Christus.

17 Hoc autem dico, testamentum ante authenticatum à Deo in Christum, quæ post annos quadringentos et triginta facta lex, non irritat, ad abolendam promissionem.

18 Si enim ex lege hæreditas, non amplius ex promissione: At Abraham per re-promissionem gratificatus est Deus.

19 Quid igitur lex? transgressionum causa apposita est, usque quo veniret semen cui promissum erat, ordinata per angelos in manu mediatoris:

20 At mediator, unius non est: at Deus unus est.

21 Ergo lex adversus promissa Dei? Absit: Si enim

το· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζῶσαι ἡσῆσαι, ὅπως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη·

22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑφ' ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Πρὸ τοῦ δὲ εἰσεῖν εἰς πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκυλισσόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.

24 Ὡστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·

25 Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ εἶμι ὑπὸ παιδαγωγόν ἔσμεν·

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστέ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

27 Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε·

28 Οὐκ εἶμι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλληνας· οὐκ εἶμι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ εἶμι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ, καὶ κληρονόμοι τῆς ἐπαγγελίας κληρονόμοι.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Λ** Ἐγὼ δὲ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος ἡλικίος ἐστίν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν·

2 Ἀλλὰ ὑπ' ἐπιτρόπους ἐστέ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἤμεν ἡλικιοί, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεν δεδουλωμένοι·

4 Ὅσα δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον,

5 Ἴνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγο-

data esset lex potens vivificare, vere ex lege esset justitia.

22 Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus.

23 Ante autem venire fidem, sub lege custodiebamur, conclusi in futuram fidem revelari.

24 Itaque lex pædagogus noster fuit in Christum, ut ex fide justificaremur.

25 Veniente autem fide, non amplius sub pædagoogo sumus.

26 Omnes enim filii Dei estis per fidem in Christo Jesu.

27 Quicumque enim in Christum baptizati estis, Christum induistis.

28 Non est Judæus neque Græcus: non est servus, neque liber: non est masculus et femina: Omnes enim vos unus estis in Christo Jesu.

29 Si autem Christi, ergo Abrahæ semen estis, et secundam promissionem hæredes.

CAPUT IV.

1 **D**ICO autem, ad quantum tempus hæres infans est, nihil differt servo, dominus omnium existens:

2 Sed sub tutores est et curatores, usque præfinitionem Patris.

3 Ita et nos, quum essemus infantes, sub elementis mundi eramus servituti addicti.

4 Quum vero venit plenitudo temporis, emisit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege:

5 Ut eos qui sub legem redi-

ράση, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

6 Ὅτι δὲ ἐστέ υἱοὶ, ἐξαπέστειλον ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον, Ἄββᾶ, ὁ πατήρ.

7 Ὡστε οὐκ ἔτι εἰ δούλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

8 Ἄλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἰδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὐκ ἔσθε.

9 Νῦν δὲ, γινώσκοντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέψετε πάλιν εἰς τὰ ἀσθενῆ καὶ στυγρὰ στυχεῖα, ὡς πάλιν ἀνωθεν δουλεύειν θέλετε ;

10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μήρας, καὶ καιροὺς, καὶ ἡμετέρας.

11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῆ πεποισίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κατὰ ἡμᾶς, ἀδελφοί, ὀδοῦμαι ὑμῶν· οὐδὲν με ἠδικήσατε.

13 Οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐαγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον,

14 Καὶ τὸν πειρασμὸν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξουτίσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἀδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.

15 Τίς ἔν τῃν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν ; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες αἶν ἐδώκατέ μοι.

16 Ὡστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν ;

17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκλειθεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αἰτούς ζηλοῦτε.

18 Καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς.

meret, ut adoptionem filiorum reciperemus.

6 Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamantem, Abba, Pater.

7 Itaque non amplius est servus, sed filius : Si vero filius, et hæres Dei per Christum.

8 Sed tunc quidem ignorantes Deum, serviebatis non natura existentibus diis.

9 Nunc autem cognoscentes Deum, magis autem cogniti à Deo, quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa, quibus denuo desuper servire vultis ?

10 Dies observatis, et mensibus, et tempora, et annos.

11 Timeo vos, ne forte frustra fatigatus fuerim erga vos.

12 Estote sicut ego, quia et ego sicut vos : fratres, obsecro vos ; nihil me injuria affecistis.

13 Scitis autem quia per infirmitatem carnis euangelizavi vobis prius :

14 Et experimentum mei in carne mea non pro nihilo habuistis, neque respuistis : sed sicut angelum Dei excepistis me, sicut Christum Jesum.

15 Quæ igitur erat beatitudo vestra ? Testor enim vobis quia, si possibile, oculos vestros effodientes dedissetis mihi.

16 Itaque inimicus vobis factus sum verum dicens vobis ?

17 Æmulantur vos non bene : sed excludere nos volunt, ut illos æmulemini.

18 Bonum autem æmulari in bono semper : et non tantum in adesse me apud vos.

19 Τσνια μου, οὐς σάλιν ὠδίνω, ἄχρας οὐ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·

20 Ἦθελον δὲ παρῆναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνὴν μου· ὅτι ἀσποῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Ἀγαστέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θάλλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε ;

22 Γέγρασται γάρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεον, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας·

23 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γογέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας.

24 Ἄτινά ἐστὶν ἀλληγορούμενα· αὐταὶ γάρ εἰσιν αἱ δύο διαθήκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ·

25 Τὸ γάρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστραχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς·

26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρη ἐστὶν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν·

27 Γέγρασται γάρ· “Εὐφράνθησι στῆρα ἢ οὐ εἰκτουσα· ῥῆξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἀνδρα.”

28 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν·

29 Ἀλλ' ὥσπερ τότε, ὁ κατὰ σάρκα γογέννητος ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα· οὕτω καὶ νῦν.

30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή ; “Εἰβάλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν ὑἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.”

19 Nati mei, quos iterum parturio, usque quo formetur Christus in vobis.

20 Vellem autem adesse ad vos modo, et mutare vocem meam : quoniam hæsit in vobis.

21 Dicite mihi qui sub legem volentes esse, legem non auditis ?

22 Scriptum est enim quoniam Abraham duos filios habuit : unum de ancilla, et unum de libera.

23 Et qui quidem de ancilla, secundum carnem natus est : qui autem de libera, per reprobationem.

24 Quæ sunt allegorizata : Hæc enim sunt duo testamenta : Unum quidem à monte Sina, in servitutem generans, quæ est Agar.

25 Nam Agar, Sina mons est in Arabia : quadrat autem nunc Hierusalem, servit vero cum filiis suis.

26 Illa autem sublimis Hierusalem, libera est : quæ est mater omnium nostrum.

27 Scriptum est enim : Lætare sterilis non pariens : erumpe et clama, non parturiens : quia multi nati desertæ magis quam habentis virum.

28 Nos autem, fratres, secundum Isaac, promissionis nati sumus.

29 Sed quomodo tunc is secundum carnem genitus, persequabatur eum qui secundum spiritum : ita et nunc.

30 Sed quid dicit Scriptura ? Ejice ancillam et filium ejus : non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ.

31 Ἄρα, ἀδελφοί, ἐκ θεμένου καιδέσεως ἔσθε, ἀλλὰ ἐγὼ ἐλευθέρας.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Τ**ῆ ἐλευθερίᾳ οὖν ἧ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήματα, καὶ μὴ σάλιν ζυγῷ δουλείας ἐπέχουθε.

2 Ἴδὲ, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ἔτι ἰάν περιεφθηνῆθε, Χριστός ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσεται.

3 Μαρτύρομαι δὲ σάλιν πάντι ἀνθρώπῳ περιεφθηνόμην, ἔτι ἐφαλέτης ἔσθιν ἔλασ τὸν νόμον ποιήσεται.

4 Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, οἷτινες ἐν νόμῳ δικαιούσθε ἐγὼ χάριτος ἐξασίτατε.

5 Ἡμεῖς γὰρ ἐνούμεται ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιούσης ἀσπυδοχόμεθα.

6 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οἷτε σπυρομή τι ἰσχύσι, οἷτε ἀποδυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

7 Ἐτρέχετε καλῶς εἰς ὑμᾶς ἀνέκοις ἐγὼ ἀληθεία μὴ σπιδεσθεῖς;

8 Ἡ σπιδεμονή οὐκ ἐκ τοῦ κελούτος ὑμᾶς.

9 Μικρὰ ζύμη ἔλασ τὸ εῖραμα ζυμοί.

10 Ἐγὼ σπιδεθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ἔτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε ἰ δὲ ταρασσῶν ὑμᾶς βαστάσα τὸ κρήμα, ἔσθιν ἂν ἧ.

11 Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοί, εἰ σπυρομήν ἔτι κηρύσσω, εἰ ἔτι δίκουμαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.

12 Ὅφελον καὶ ἀσπυδοῦνται εἰ ἀσπυδοῦντος ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐκ' ἐλευθερίμ ἐπλήθητε, ἀδελφοί· μόνου μὴ ἐγὼ ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμήν ἐγὼ σπαι,

31 Nampe, fratres, non sumus ancillae nati, sed liberi.

CAPUT V.

1 **L**IBERTATE igitur qua Christus nos liberavit, stete, ne iterum jugo servitutis implicamini.

2 Ecce ego Paulus dico vobis, quoniam si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit.

3 Testificor autem rursus omni homini circumcidenti se, quoniam debitor est totam legem facere.

4 Aboliti estis à Christo, quicumque in lege justificamini: gratià excidistis.

5 Nos enim spiritu ex fide spem justitiæ expectamus.

6 In enim Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præpatium: sed fides per charitatem efficax.

7 Currebatis pulchre, quis vos intercidit veritati non suaderi?

8 Persuasio non ex vocante vos.

9 Modicum fermentum totam massam fermentat.

10 Ego confido in vos in Domino, quod nihil aliud sapietis: at conturbans vos portabit iudicium, quicumque fuerit.

11 Ego autem, fratres, si circumcisionem adhuc prædico, quid adhuc persecutionem patior? Nampe abolitum est scandalum crucis.

12 Utinam et abscindantur inquietantes vos.

13 Vos enim in libertate vocati estis, fratres: tantum ne libertatem in occasionem carni

ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλους·

14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ· Ἀγαπήσως τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.

15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατασβίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ· πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκῶς οὐ μὴ τελείητε·

17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλους, ἵνα μὴ ἂ ἂν δόλητε, ταῦτα ποιῆτε.

18 Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὶ ὑπὸ νόμου.

19 Φανερά δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκός ἀτινά ἐστὶ, μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,

20 Εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἐχθραὶ, ἐρεῖς, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθείαι, δοχαστασίαι, αἰρέσεις,

21 Φθόνοι, φένοι, μίται, κῆμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προέειπον, ὅτι ὡς τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσαουσιν.

22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος, ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, ἀγάπη, ἐγκράτεια·

23 Κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἐστὶ νόμος.

24 Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ, τὴν σάρκα δεσπαύμεσαν ἀνὰ τοῖς κατήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

25 Εἰ ζήμουν πνεύματι, πνεύματι καὶ στογάζομεν.

26 Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλους φθονοῦντες.

sed per charitatem servite alii aliis.

14 Nam omnis lex in uno sermone impletur, in illo : Diliges proximum tuum sicut te ipsum.

15 Si vero alii alios mordetis et comeditis, videte ne ab invicem consumamini.

16 Dico autem : Spiritu ambulate, et concupiscentiam carnis non perficiatis.

17 Nam caro concupiscit adversus spiritum : at spiritus adversus carnem. hæc autem opponuntur alia aliis, ut non quæcumque velitis, illa faciatis.

18 Si vero spiritu ducimini, non estis ab lege.

19 Manifesta autem sunt opera carnis : quæ sunt, adulterium, fornicatio, impuritas, protervia,

20 Idololatria, veneficium, inimicitia, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ,

21 Invidia, homicidia, ebriitates, compassiones, et similia his, quæ dico vobis, sicut et prædixi, quoniam talia agentes regnum Dei non hæreditabunt.

22 At fructus Spiritus, est charitas, gaudium, pax, longanimitas, benignitas, bonitas, fides, mansuetudo, continentia :

23 Adversus hujusmodi non est lex.

24 Qui autem Christi, carnem crucifixerunt cum affectibus, et concupiscentiis.

25 Si vivimus spiritu, spiritu et ambulemus.

26 Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, alii alios invocantes, alii aliis invidentes.

Κεφ. ζ'. 6.

1 **Α**δελφοί, ἴδὲν καὶ προληφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν συνείματι πραΰτητος· σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σύ περισθῆς.

2 Ἄλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

3 Εἰ γὰρ δοκῆ τις εἶναι τι, μηδὲν ὄν, ἑαυτὸν φροναπατᾷ.

4 Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον·

5 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνήτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχούντι, ἐν σῶσιν ἀγαθῶς.

7 Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς οὐ μνηστρίζεται· ὁ γὰρ ἴδὲν στείρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει·

8 Ὅτι ὁ στείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθόραν· ὁ δὲ στείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.

9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακώμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι.

10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκίους τῆς πίστεως.

11 Ἴδετε σηλοῖς ὑμῶν γράμμασιν ἔγραψα ἐγὼ ἐμῇ χειρὶ.

12 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσώπησαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ ἐγὼ σταυρῶ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.

CAPUT VI.

1 **F**RATRES, si et preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos spirituales instruite hujusmodi in spiritu lenitatis : considerans teipsum, ne et tu tenteris.

2 Alii aliorum onerò portate, et sic adimplebitis legem Christi.

3 Si enim videtur quis esse aliquid, nihil existens, seipsum animo fallit.

4 At opus suum probet unusquisque : et tunc in seipsum tantum gloriationem habebit, et non in alterum.

5 Unusquisque enim proprium onus portabit.

6 Communicet autem institutus verbum instituenti in omnibus bonis.

7 Ne errate : Deus non irridetur : quod enim seminaverit homo, hoc et metet.

8 Quoniam seminans in carnem suam, de carne metet corruptionem : at seminans in spiritum, de spiritu metet vitam æternam.

9 At pulchrum facientes non segnescamus : tempore enim proprio metemus, non elanguentes.

10 Nempe igitur dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei.

11 Videte quam longis vobis literis scripsi mea manu.

12 Quicumque volunt bona facie esse in carne, hi cogunt vos circumcidi, tantum ut ne cruce Christi persecutionem patiantur.

13 Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θελοῦσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῆσωνται·

14 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ ἐγὼ κόσμῳ.

15 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει, ἕτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις·

16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παροχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ἡμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας ἐγγράφη ἀπὸ
Ῥώμης.

13 Neque enim circumcisi ipsi legem custodiunt: sed volunt vos circumcidi, ut in vestra carne glorientur.

14 Mihi autem absit gloria, si non in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo.

15 In enim Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed nova creatio.

16 Et quicumque regula hac ambulaverint, pax super illos, et misericordia, et super Israël Dei.

17 Cæterum, molestias mihi nemo exhibeat: Ego enim stigmata Domini Jesu in corpore meo porto.

18 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres. Amen.

Ad Galatas est scripta à Roma.

ΠΑΥΛΟΣ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΕΦΕΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἀγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

PAULI

Apostoli ad

EPHESIOS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, sanctis existentibus in Epheso, et fidelibus in Christo Jesu.

2 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Εὐλογηθεὶς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογία πνευματικῇ ἐν τοῖς οὐρανοῖς Χριστῷ·

4 Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

5 Προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

6 Εἰς ἕστανον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ·

7 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τῆς χάριτος αὐτοῦ,

8 Ἥς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει·

9 Ἰνωρίσας ἡμῶν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν πρόθετο ἐν αὐτῷ,

10 Εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ·

11 Ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐπιργυόντος, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

12 Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἕστανον τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλεκμένους ἐν τῷ Χριστῷ·

13 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ,

14 Ὃς ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κλη-

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, benedicens nos in omni benedictione spirituali in caelestibus in Christo :

4 Sicut elegit nos in ipso ante constitutionem mundi, esse nos sanctos et inculpatos in conspectu ejus in charitate.

5 Praesiniens nos in filiorum adoptionem per Jesum Christum in sese, secundum bonum affectum voluntatis suae,

6 In laudem gloriae gratiae suae, in qua gratificavit nos in dilecto :

7 In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum, secundum divitias gratiae ejus :

8 Quae abundavit in nos in omni sapientia et prudentia :

9 Notum faciens nobis mysterium voluntatis suae secundum beneplacitum suum, quod proposuit in se :

10 In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quaeque in caelis, et quae in terra :

11 In ipso, in quo etiam electi sumus, praedestinati secundum propositum omnia efficientis secundum consilium voluntatis suae :

12 Ad esse nos in laudem gloriae ejus, ante sperantes in Christo.

13 In quo et vos, audientes verbum veritatis, Evangelium salutis vestrae : in quo et credentes signati estis Spiritu promissionis sancto :

14 Qui est arrabo heredita

φανομίας ἡμῶν, εἰς ἀποδότρισον
τῆς περιποιήσεως, εἰς βραβεῖον τῆς
δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ἀκούσας
τὴν καθ' ἡμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ
Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς
πάντας τοὺς ἁγίους,

16 Οὐ παύομαι εὐχαριστῆσαι ὑπὲρ
ὑμῶν, μνηστὴν ὑμῶν ποιοῦμενος ἐπὶ
πάντων προσευχῶν μου,

17 Ἴνα ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης,
δῶῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀπο-
καλύψεως, ἐν ἀγνωστίᾳ αὐτοῦ,

18 Παρωτισμένους τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέ-
ναι ὑμᾶς εἰς ὅσον ἡ ἐλπίς τῆς κλή-
σεως αὐτοῦ, καὶ εἰς ὁ πλοῦτος τῆς
δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν
τοῖς ἁγίοις

19 Καὶ εἰ τὸ ὑπερέβαλλον μέ-
γεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς
τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέρ-
γησιν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,

20 Ἦν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ,
ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐκα-
θίσεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπου-
ρανίοις,

21 Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ
ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότη-
τος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζο-
μένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ,
ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι·

22 “Καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ
τοὺς πόδας αὐτοῦ·” καὶ αὐτὸν ἕδωκε
κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῆ ἐκκλησίας,

23 Ἦτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ,
τὸ πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν πᾶσι
ἀποθηρουμένου.

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**Αὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς
παραπτώμασι καὶ ταῖς
ἁμαρτίαις,

2 Ἐν αἷσι ποτὲ περιπατήσατε
κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου,

tis nostræ, in redemptionem as-
sertionis, in laudem gloriæ ip-
sius.

15 Propter hoc et ego audi-
ens illam circa vos fidem in Do-
minio Jesu, et dilectionem in
omnes sanctos,

16 Non cesso gratias agens
pro vobis, memoriam vestri faci-
ens in orationibus meis :

17 Ut Deus domini nostri
Jesu Christi, Pater gloriæ, det
vobis spiritum sapientiæ et re-
velationis, in agnitione ejus :

18 Illuminatos oculos mentis
vestræ ad sciendum vos quæ
est spes vocationis ejus, et quæ
divitiæ gloriæ hæreditatis ejus
in sanctis :

19 Et quæ excellens magni-
tudo virtutis ejus in nos cre-
dentes secundum operationem
potentiæ virtutis ejus.

20 Quam operatus est in
Christo, suscitans illum ex mor-
tuis : et collocavit in dextra sua
in cælestibus,

21 Supra omnem principa-
tum et potestatem et virtutem,
et dominationem, et omne no-
men nominatum non solum in
seculo hoc, sed etiam in futuro.

22 Et omnia subjecit sub
pedes ejus : et ipsum dedit ca-
put super omnia ecclesiæ,

23 Quæ est corpus ipsius,
plenitudo omnia in omnibus ad-
implentis.

CAPUT II.

1 **ET** vos existentes mortuos
delictis et peccatis.

2 In quibus aliquandoambu-
lastis secundum seculum mundi.

κατὰ τὸν ἀρχόντα τῆς ἐξουσίας τοῦ αἵματος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας,

3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιούντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοῶν, καὶ ἤμεν τέθνηα φύσει ἁγῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί·

4 Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάγησεν ἡμᾶς,

5 Καὶ θνῆας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συναζωοποίησε ἐν Χριστῷ· χάριτι ἔστε σσσωμένοι.

6 Καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς οὐρανόις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

7 Ἴνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι ἐφ' ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

8 Τῇ γὰρ χάριτι ἔστε σσσωμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον·

9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι.

10 Αὐτοῦ γὰρ ἔργον ποίημα, πισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ὑμῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου·

12 Ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἕθνη εὐν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ·

13 Νῦν δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν, ὄγγυς ὄγηθήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ

hujus, secundum principem potestatis aëris, spiritus nunc efficiētis in filiis insuasibilitatis.

3 In quibus et nos omnes conversati sumus aliquando in desideriis carnis nostræ, facientes voluntates carnis et cogitationum: et eramus anti natura iræ, sicut et cæteri.

4 At Deus dives existens in misericordia, propter multam charitatem suam quam dilexit nos.

5 Et existentes nos mortuos offensis, convivificavit Christo; gratia estis servati.

6 Et conresuscitavit, et con-sedere fecit in supercælestibus in Christo Jesu:

7 Ut ostenderet in sæculis supervenientibus eminentes divitias gratiæ suæ, in bonitæ super nos in Christo Jesu.

8 Nam gratia estis servati per fidem: et hoc non ex vobis: Dei donum:

9 Non ex operibus, ut ne quis gloriatur.

10 Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus.

11 Ideo mementote quod vos aliquando Gentes in carne, dicti præputium à dicta circumcissione in carne manu facta:

12 Quia eratis in tempore illo sine Christo, alienati à republica Israël, et hospites testamentorum, promissionis spem non habentes, et athei in mundo.

13 Nunc autem in Christo Jesu vos aliquando existentes longe, prope facti estis in sanguine Christi.

14 Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ἡ ποιεῖσα τὰ ἀμφοτέρωθεν ἐν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας,

15 Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, ἐὼν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην,

16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀπεκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ·

17 Καὶ ἔλθων εὐηγγελίσασθε εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ τοῖς ἐγγύς·

18 Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέρωθεν ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.

19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστέ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολίται τῶν ἁγίων, καὶ οἰκίαι τοῦ Θεοῦ,

20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

21 Ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὐξεῖ εἰς καινὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ,

22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνακοδομηθεῖτε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**ούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἔθνων,

2 Εἶπε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς,

3 Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς ἀπέγραψα ἐν ὀλίγῳ·

4 Πρὸς δὲ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ,

14 Ipse enim est pax nostra, faciens utraque unum, et mediu[m] parietem maceris solvens.

15 Inimicitiam in carne sua, Legem mandatorum in dogmatibus abolens; ut duos condat in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem:

16 Et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitiam in ipso.

17 Et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe, et iis qui prope.

18 Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem.

19 Nempe ergo non jam estis hospites et advenæ, sed cives sanctorum et domestici Dei;

20 Superædificati super fundamento Apostolorum et Prophetarum, existente summo angulari ipso Jesu Christo:

21 In quo omnis ædificatio coagmentata crescit in templum sanctum in Domino:

22 In quo et vos coedificamini in habitaculum Dei in spiritu.

CAPUT III.

1 **H**UJUS gratia ego Paulus vinctus Christi Jesu pro vobis:

2 Siquidem audistis dispensationem gratiæ Dei datæ mihi in vos.

3 Quoniam secundum revelationem notificavit mihi mysterium, sicut prius scripsi in brevi:

4 Ad quod potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi:

5 Ὁ δὲ ἄλλας γενεαὶς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὡς ἔτι ἀποκαλύθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι,

6 Ἴδως τὰ ἔθνη συγκαταμέμνηται, καὶ διάσωμα, καὶ συμπόσχη τῆς ἀπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου,

7 Ὅς ὁ γινόμενος δόκιμος κατὰ τὴν δωρεάν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξεχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ,

9 Καὶ φωτίσαι πάντας εἰς ἡ αποκάλυψιν τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκρυφθέντος ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

10 Ἴνα γνωρισθῇ ἔτι τοῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς ἀκούσιαις ἐν τοῖς οὐρανοῖς, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποικίλος σοφία τοῦ Θεοῦ,

11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν,

12 Ἐν ᾧ ἔχουμεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν πρόσγωγὴν ἐν ἀσποιδίᾳ, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 Διὸ αἰτούμαι μὴ ἠσπασθῆναι ἐν τοῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἧτις ἔστι δόξα ὑμῶν.

14 Τοῦτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

15 Ἐξ οὗ πάντα πατριά ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ἐνομαζέσθαι,

16 Ἴνα δῶῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι, διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, εἰς τὸν ἕσω ἄνθρωπον,

5 Quod in aliis generationibus non notum factum est filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis ejus et Prophetis in Spiritu sancto :

6 Esse Gentes cohæredes et concorporales, et participes promissionis ejus in Christo, per Evangelium :

7 Cujus factus sum minister secundum donum gratiæ Dei datum mihi secundum operationem virtutis ejus.

8 Mihi minimo omnium sanctorum data est gratia hæc, in Gentibus euangelizare investigabiles divitias Christi,

9 Et illuminare omnes, quæ communicatio mysterii absconditi à seculis in Deo, omnia condente per Jesum Christum :

10 Ut innotescat nunc principatibus et potestatibus in cælestibus, per ecclesiam, multiformis sapientia Dei :

11 Secundum propositum seculorum, quod fecit in Christo Jesu Domino nostro.

12 In quo habemus fiduciam et accessum in confidentia, per fidem ejus.

13 Ideo peto non segnescere in tribulationibus meis pro vobis, quæ est gloria vestra.

14 Hujus gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi,

15 Ex quo omnis paternitas in cælis et in terra nominatur :

16 Ut det vobis secundum divitias gloriæ suæ, virtute corroborari per Spiritum suam in interiorem hominem.

17 Καταβῆσαι ἐν Χριστῶν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,

18 Ἐν ἀγάπῃ ἐξήζωμένοι καὶ τοθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβῆσαι σὺν πάνσι τοῖς ἁγίοις, τὸ ἐπλάτος, καὶ μήκος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος,

19 Γινῶναι ἐς τὴν διαπεράλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ ἵνα πληρωθῆτε εἰς πάν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμῶν ὑπερ πάντα ποιῆσαι ὑπερ ἐκ περισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τῆν ἰσχύαν τῆν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,

21 Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Κεφ. δ. 4.

1 ΠΑΡΑΚΑΛῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δόσμος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,

2 Μετὰ σώσεως ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνοχομένοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,

3 Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητά τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.

4 Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν.

5 Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα,

6 Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ πατὴρ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πάντιν ὑμῶν.

7 Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.

8 Διὸ λέγει: Ἄναβας εἰς ὕψος,

B b

17 Habitare Christum per fidem in cordibus vestris :

18 In charitate radicati et fundati : ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ latitudo et longitudo, et profunditas et sublimitas.

19 Cognoscereque excellentem cognitionis charitatem Christi : ut impleamini in omnem plenitudinem Dei.

20 At potenti super omnia facere super exabundanti, quæ petimus aut mente concipimus, secundum virtutem efficientem in nobis,

21 Ipsi gloria in ecclesia in Christo Jesu, in omnes generationes seculi seculorum. Amen.

CAPUT IV.

1 OBSECRO itaque vos ego vinctus in Domino, digne ambulare vocatione qua vocati estis,

2 Cum omni modestia et mansuetudine, cum lenitate animi, sustinentes alii alios in charitate :

3 Studentes servare unitatem spiritus in vinculo pacis.

4 Unum corpus et unus spiritus, sicut et vocati estis in una spe vocationis vestræ.

5 Unus Dominus, una fides, unum baptisma :

6 Unus Deus et Pater omnium, qui super omnes, et per omnia, et in omnibus vobis.

7 Uni autem cuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi.

8 Ideo dicit : Ascendens in

ἡχμαλώτουςεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις."

9 Τὸ δὲ, Ἀνάβη, εἰ ἴσθις εἰ μὴ ἔτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;

10 Ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκε, τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς· τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,

12 Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·

13 Μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ,

14 Ἴνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κηθείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης·

15 Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός·

16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκείνου μέρους τὴν αὐξησὶν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν,

18 Ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀσηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν ὄψαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν,

altum, captivam duxit captivitatem, et dedit dona hominibus.

9 Quod autem ascendit, quid est si non quia et descendit primum in inferiores partes terræ?

10 Ille descendens, ipse est et ascendens supra omnes cælos, ut impleret omnia.

11 Et ipse dedit hos quidem Apostolos, hos autem Prophetas, hos vero Evangelistas, hos autem pastores et doctores.

12 Ad coagmentationem sanctorum, in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi :

13 Donec occurramus omnes in unitatem fidei, et agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram stataræ plenitudinis Christi.

14 Ut non amplius simus pueri fluctuantes, et circumlati omni vento doctrinæ, in alea hominum, in astutia ad insidias imposturæ.

15 Veritatem facientes autem in charitate, crescamus in ipsum omnia, qui est caput, Christus.

16 Ex quo totum corpus connexum et compactum per omnem commissuram suppeditationis, secundum operationem in mensura uniuscujusque membri augmentum corporis facit, in ædificationem sui in charitate.

17 Hoc igitur dico et testificor in Domino, non amplius vos ambulare, sicut et reliquæ Gentes ambulant, in vanitate mentis suæ,

18 Obtenebrati cogitatione, existentes alienati à vita Dei, per ignorantiam existentem in illis, propter obdurationem cordis ipsorum :

19 Οἵτινες ἀπληγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.

20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστὸν,

21 εἴγε αὐτὸν ἤκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ,

22 Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀνατροφὴν, τὸν σαλαῖον ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀσέτης·

23 Ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν,

24 Καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἁγιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὰ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀληθεῖαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἕσμεν ἀλλήλων μέλη.

26 Ὁργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύετω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν·

27 Μήτε διδῶτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

28 Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπέτω, μᾶλλον δὲ κοπιᾶτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χερίαν ἔχοντι.

29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ' εἴτις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσι.

30 Καὶ μὴ λυπείτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

31 Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὄργη, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία ἀρθῆτω ἀπ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ·

32 Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχνοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

19 Qui dedolentes semetipsos tradiderunt impudicitiae, in operationem immunditiae omnis in excessu.

20 Vos autem non ita didicistis Christum.

21 Si tamen illum audistis, et in ipso edocti estis, sicut est veritas in Jesu :

22 Deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem corruptum secundum desideria erroris :

23 Renovari autem spiritu mentis vestrae,

24 Et induere novum hominem, secundum Deum creatum in justitia et sanctitate veritatis.

25 Ideo deponentes mendacium, loquimini veritatem, unusquisque cum proximo suo : quoniam sumus invicem membra.

26 Irascimini, et ne peccate : Sol non occidat super iracundia vestra .

27 Neque date locum diabolo.

28 Furatus non amplius furetur, magis autem laboret, operans bonum manibus, ut habeat impertiri opus habenti.

29 Omnis sermo putris ex ore vestro non egrediatur : sed si quis bonus ad aedificationem usus, ut det gratiam audientibus.

30 Et ne contristate Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis in diem redemptionis.

31 Omnis amaritudo, et excandescencia, et ira, et clamor, et blasphemia tollatur à vobis, cum omni malitia.

32 Estote autem alii in alios benigni, misericordes, condonantes vobis ipsis, sicut et Deus in Christo condonavit vobis.

Κεφ. δ. 5.

1 **Γ**ίνεσθε οὖν μιμηταὶ τῷ Θεῷ,
ὡς εἶνα ἀγαπητὰ,

2 Καὶ ἀσπασαίητε ἐν ἀγάπῃ,
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγαπήσεν
ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ
ἡμῶν προσφοράν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ,
εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκα-
θαρσία ἢ εὐσυνείδητος ἢ ὀνομαζέσθω
ἐν ὑμῖν, καθὼς ἀρέσει ἀγίους.

4 Καὶ ἀσχηρότης, καὶ μωρολο-
γία, ἢ εὐτραπέλεια, τὰ οὐκ ἀνήκον-
τα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·

5 Τοῦτο γάρ ἐστε γινώσκοντες,
ὅτι πᾶς σάρως, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ
πλευρωτικὸς, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης,
οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπαλαίω κοινῶς λό-
γους διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ἔργη
τῷ Θεῷ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

7 Μη οὖν γίνεσθε συμμετέχοι
αὐτῶν.

8 Ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ
φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς εἶνα φωτὸς
ἀσπασαίητε.

9 Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος
ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ
καὶ ἀληθείᾳ·

10 Δοκιμάζοντες τί ἐστω εὐά-
ρεστον τῷ Κυρίῳ·

11 Καὶ μὴ συγκαταμιναίητε τοῖς
ἔργοις τοῖς ἀκάθαρτοις τοῦ σκότους,
μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχοντες·

12 Τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπὸ
αὐτῶν, ἀσχηρὸν ἐστί καὶ λέγον.

13 Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα,
ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανερούται· πᾶν γὰρ
τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστί.

14 Διὸ λέγει· “Ἐγείραι ὁ κα-
θεῖδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἐπιφαιώσει σοὶ ὁ Χριστός.”

CAPUT V.

1 **E**STOTE ergo imitatores
Dei, sicut nati dilecti :

2 Et ambulate in dilectione,
sicut et Christus dilexit nos, et
tradidit semetipsum pro nobis
oblationem et hostiam Deo, in
odorem suavitatis.

3 Fornicatio autem et omnis
immunditia aut avaritia nec no-
minetur in vobis, sicut decet
sanctos.

4 Et obscœnitas, et stultilo-
quium, aut scurrilitas, non con-
venientia, sed magis gratiarum
actio.

5 Hoc enim estis cognoscent-
es, quod omnis fornicator, aut
immundus, aut avarus, qui est
idololatra, non habet hæredita-
tem in regno Christi et Dei.

6 Nemo vos decipiat inanibus
verbis : propter hæc enim ve-
nit ira Dei in filios diffidentię.

7 Ne ergo efficiamini partici-
plices eorum.

8 Eratis enim aliquando tene-
bræ, nunc autem lux in Domi-
no : Ut nati lucis ambulate.

9 Nam fructus Spiritus in
omni bonitate et justitia et ve-
ritate :

10 Probatentes quid sit bene-
placitum Domino.

11 Et ne communicate ope-
ribus infructuosis tenebrarum,
magis autem et redarguite.

12 Nam occulte facta ab ip-
sais, turpe est et dicere.

13 At omnia arguta, à lumi-
ne manifestantur ; omne enim
manifestatum, lumen est :

14 Ideo dicit : Surge dor-
miens, et exurge à mortuis, et
illuminabit te Christus.

15 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί,

16 Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσὶ.

17 Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

18 Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἴσται ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,

19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὑμνοῖς καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ,

20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ,

21 Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Θεοῦ.

22 Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσι ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ,

23 Ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυνακὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτὸς ἐστὶ σωτὴρ τοῦ σώματος·

24 Ἄλλ' ὡσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσι ἐν παντί.

25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς,

26 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,

27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἁγίαν, τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν στίλβον, ἢ ῥυτίδα, ἢ τι τῶν τοούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.

28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα· ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·

15 Videte itaque quomodo accurate ambuletis : non quasi insipientes, sed ut sapientes :

16 Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.

17 Propter hoc ne fiat impudentes, sed intelligentes quae voluntas Domini.

18 Et ne inebriemini vino, in quo est luxuria, sed implemini in Spiritu :

19 Loquentes vobismetipsis psalmis et hymnis, et canticis spiritualibus : cantantes et psallentes in corde vestro Domino :

20 Gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo et Patri :

21 Subjecti alii aliis in timore Dei.

22 Mulieres propriis viris subditae estote, sicut Domino :

23 Quoniam vir est caput mulieris, sicut et Christus caput ecclesiae : Et ipse est servator corporis.

24 Sed sicut ecclesia subjecta est Christo, ita et mulieres propriis viris in omni.

25 Viri diligite uxores vestras, sicut et Christus dilexit ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea.

26 Ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquae in verbo :

27 Ut exhiberet ipsam sibi ipsi gloriosam, ecclesiam non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta et immaculata.

28 Ita debent viri diligere suas uxores, ut sua corpora. Diligens suam uxorem, seipsum diligit.

29 Οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν θαντοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν,

30 Ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.

31 "Ὅτι ἂντι τοῦτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν."

32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἑκαστος τὴν θαντοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτὸν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

Κεφ. 6. 6.

1 **Τ**Α' τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γὰρ ἐστὶ δίκαιον·

2 "Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα·" ἧτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ·

3 "Ἴνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἕσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς."

4 Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου.

5 Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότῃ τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ,

6 Μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δούλοι τοῦ Χριστοῦ, ποιῶντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς,

7 Μετ' εὐνοίας δουλαίνοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

8 Εἰδότες ὅτι ὁ ἴαν τι ἑκαστος

29 Nemo enim unquam suam carnem odit, sed nutrit et fovet eam, sicut et Dominus ecclesiam :

30 Quia membra sumus corporis ejus, de carne ejus, et de ossibus ejus.

31 Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem, et adhærebit ad uxorem suam, et erunt hi duo in carnem unam.

32 Sacramentum hoc magnum est : ego autem dico in Christum, et in ecclesiam.

33 Veruntamen et vos singuli, unusquisque suam uxorem sic diligat sicut seipsum : at uxor ut timeat virum.

CAPUT VI.

1 **N**ATI obedite, parentibus vestris in Domino : hoc enim est justum.

2 Honora patrem tuum et matrem : Quod est primum mandatum in promissione :

3 Ut bene tibi fiat, et eris longævus super terram.

4 Et patres ne ad iram provocate natos vestros, sed educate illos in disciplina et correptione Domini.

5 Servi obedite dominis secundum carnem, cum timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo :

6 Non secundum ocularem servitutem, quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi, facientes voluntatem Dei ex animo,

7 Cum benevolentia servientes Domino, et non hominibus :

8 Scientes quoniam quod-

ποιήση ἀγαθόν, τοῦτο κομισῆται παρὰ τοῦ Κυρίου, εἴτε δούλος, εἴτε ἐλεύθερος.

9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωπολήφια οὐκ ἐστὶ παρ' αὐτῶν.

10 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

11 Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου·

12 Ὅτι οὐκ ἐστὶν ἡμῖν ἡ μάχη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

13 Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι.

14 Στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,

15 Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ εἰρήνης,

16 Ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεφυρωμένα σβῆσαι·

17 Καὶ τὴν περιεσφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ἧ ἐστὶ ῥῆμα Θεοῦ,

18 Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ εἴτε ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,

cunque unusquisque fecerit bonum, hoc reportabit à Domino, sive servus, sive liber.

9 Et domini eadem facite ad eos, remittentes minas : scientes quia et vestrum ipsorum Dominus est in cælis, et personarum acceptio non est apud eum.

10 Reliquum, fratres mei, confortamini in Domino, et in potentia virtutis ejus.

11 Induite armaturam Dei, ad posse vos stare adversus insidias diaboli.

12 Quoniam non est nobis colluctatio adversus sanguinem et carnem, sed adversus principatus, adversus potestates, adversus mundi potentes tenebrarum seculi hujus, contra spiritualia nequitiae in caelestibus.

13 Propter hoc accipite universam armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, et omnia conficientes stare.

14 State ergo succincti lumbos vestros in veritate, et induti loricae justitiae,

15 Et calceati pedes in praeparatione Evangelii pacis :

16 In omnibus assumentes scutum fidei, in quo poteritis omnia tela illius nequam ignita extinguere.

17 Et galeam salutaris assumite, et gladium spiritus, quod est verbum Dei :

18 Per omnem orationem et obsecrationem orantes in omni tempore in spiritu, et in ipsum hoc vigilantes in omni instantia et obsecratione pro omnibus sanctis.

19 Καὶ ὑπερ ἑμοῦ, ἵνα μοι δοθεῖται λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου,

20 Ὡστερ οὐ προσβέβω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἴνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἑμὲ, τί ἐράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσαι Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ,

22 Ὅν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλῆσθε τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφάρσει. Ἀμήν.

Πρὸς Ἐφεσσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.

19 Et pro me, ut mihi detur sermo in apertione oris mei in fiducia, notum facere mysterium Evangelii,

20 Pro quo legatione fungor in catena, ut in ipso libere loquar, ut oportet me loqui.

21 Ut autem sciatis et vos quæ circa me, quid agam, omnia vobis nota faciet Tychicus dilectus frater et fidelis minister in Domino :

22 Quem misi ad vos in illud ipsum, ut cognoscatis quæ circa nos, et consoletur corda vestra.

23 Pax fratribus et charitas cum fide à Deo Patre et Domino Jesu Christo.

24 Gratia cum omnibus diligentibus Dominum nostrum Jesum Christum in incorruptione Amen.

Ad Ephesios scripta est à Roma per Tychicum.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου καὶ πρὸς

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῖς ὄντι ἐν Φιλιπείοις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ εἰς Θεῷ μου διὰ πάντη τῆ μνησὶα ὑμῶν,

PAULI

Apostoli ad

PHILIPPENSES

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS et Timotheus servi Jesu Christi, omnibus sanctis in Christo Jesu, existentibus Philippis cum episcopis et diaconis :

2 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro et Domino Jesu Christo.

3 Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri,

4 Πάντοτε ἐν πάσῃ δέήσει μου ὑπερ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος,

5 Ἐστὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν,

6 Ποσειδῶς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ δυναρξάμενος ἐν ὑμῶν ἔργον ἀγαθόν, ἐπιτελεῖσι ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ,

7 Καθὼς ἐστὶ δίκαιον ἡμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπερ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν το τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ τῇ ἀπολογία, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνοῦς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.

8 Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ὡς ἐπινοῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ᾖ μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσῆ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,

10 Εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ᾖτε εὐλακρινεῖς καὶ ἀπερίσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ,

11 Πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

12 Γινώσκω δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν,

13 Ὡστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ σφαιρωρίῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς πάνσι,

14 Καὶ τοῖς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, σπειρόντας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀπόβωσ τὸν λόγον λαλεῖν.

15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φόβον καὶ ἔβην τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουν.

16 Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χρισ-

4 Semper in omni precatione mea pro omnibus vobis cum gaudio deprecationem faciens,

5 Super communicatione vestra in Euangelium, à prima die usque nunc :

6 Confidens ipsum hoc, quia ille incipiens in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu .

7 Sicut est justum mihi hoc sentire pro omnibus vobis, propter habere me in corde vos, in et vinculis meis, et in defensione, et confirmatione Euangelii, communicatores meæ gratiæ omnes vos existentes.

8 Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Jesu Christi.

9 Et hoc oro, ut charitas vestra amplius magis et magis abundet in scientia et omni sensu :

10 Ad probandum vos constantia, ut sitis sinceri et inoffensi in diem Christi ;

11 Repleti fructibus justitiæ per Jesum Christum, in gloriâ et laudem Dei.

12 Scire autem vos volo, fratres, quia quæ circa me magis ad profectum Euangelii venerunt :

13 Itaque vincula mea manifesta in Christo fieri in toto prætorio, et cæteris omnibus :

14 Et plures fratrum in Domino, fretos vinculis meis, abundantius audere impavide Dei verbum loqui.

15 Quidam quidem et propter invidiam et contentionem : quidam autem et propter bonam voluntatem Christum prædicant

16 Hi quidem ex contentione

εἰν καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνώσ,
οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δασ-
μοῖς μου·

17 Οἱ δὲ ἔξ ἀγάπης, εἰδότες
ἔτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου
καίμαι.

18 Τί γάρ; ἀληθῶς ἀγαπῶ,
εἴτε ἐπιφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χρισ-
τὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν ταύτῃ
χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι·

19 Οἶδα γὰρ ἔτι τοῦτό μοι ἀπο-
βήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ἡμέ-
ρη δεικνύου, καὶ δι' ἐπιφοροῦν τοῦ πνεύ-
ματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,

20 Κατὰ τὴν ἀποκαταστάσιν καὶ
ἐπιφάνειαν μου, ἔτι ἐν οὐδενὶ ἀίσχυ-
θήσομαι, ἀλλ' ἐν πίστει παρρησίᾳ,
ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνοθήσ-
ται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου,
εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου·

21 Ἐμοὶ γάρ ἐδ ἔστιν, Χριστός·
καὶ ἐδ ἀποθανεῖν, κέρδος.

22 Εἰ δὲ ἐδ ἔστιν ἐν σαρκί, τοῦτό
μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί ἀιρήσομαι
οὐ γὰρ ἔστιν.

23 Συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο,
τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλυ-
θῆναι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῶ
μᾶλλον κρείσσον·

24 Τὸ δὲ ἐπιφάνειν ἐν τῇ σαρκί,
ἀναγκαϊότερον ἐδ ἡμῶν.

25 Καὶ τοῦτο ἐπιφάνειν οἶδα ἔτι
μονῶ καὶ συμπαρομοῦ πᾶσιν ἡμῶν,
εἰς τὴν ἡμέραν ἐπιφάνειν καὶ χαρὰν
τῆς πίστεως,

26 Ἴνα ἐδ καύχημα ἡμῶν ἐπι-
φάνειν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἡμῶν, διὰ
τῆς ἐμῆς ἀρεσίας πάλιν πρὸς ἡμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου
τοῦ Χριστοῦ πολιτεύσασθε, ἵνα εἴτε
ἐπιφάνειν καὶ ἰδὼν ἡμᾶς, εἴτε ἀπῶν,
ἀκούσω τὰ περὶ ἡμῶν, ἔτι στήσετε
ἐν ἐνὶ τῷ σώματι, μὴ ψυχῇ συναβ-
λαύοντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,

28 Καὶ μὴ ἐπιφάνειν ἐν μηδενὶ

Christum annuntiant non sin-
cere, existimantes afflictionem
afferre vinculis meis :

17 Illi vero, ex charitate,
scientes quoniam in defensio-
nem Evangelii positus sum.

18 Quid enim? Attamen om-
ni modo, sive specie, sive veri-
tate, Christus annuntiator : et
in hoc gaudeo, sed et gaudebo.

19 Scio enim quia hoc mihi
proveniet ad salutem per ves-
tram orationem, et subministra-
tionem Spiritus Jesu Christi :

20 Secundum expectationem
et spem meam, quia in nullo
pudescam, sed in omni fiducia,
sicut semper, et nunc magnifica-
bitur Christus in corpore meo,
sive per vitam, sive per mortem.

21 Mihi enim vivere, Chris-
tus : et mori, lucrum.

22 Si vero vivere in carne,
hoc mihi fructus operis, et quid
eligam, non cognosco.

23 Coarctor autem è duobus,
desiderium habens ad abire, et
cum Christo esse ; nullo enim
magis melius.

24 At permanere in carne,
magis necessarium propter vos.

25 Et hoc confusus scio, quia
manebo et una permanebo om-
nibus vobis, ad vestrum pro-
fectum et gaudium fidei,

26 Ut gloriatio vestra abundet
in Christo Jesu in me, per me-
am praesentiam iterum ad vos.

27 Tantum digne Evangelio
Christi gerite vos, ut sive ve-
niens et videns vos, sive absens,
audiam quae de vobis, quia statis
in uno spiritu, uno animo col-
laborantes fidei Evangelii.

28 Et non territi in ullo ab

ὑπὸ τῶν ἀντίκειμένων ἦν αὐτοῖς
μὲν εἶσθαι ἐνδοξίας ἀπωλείας, ὑμῶν
δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ,

29 Ὅτι ὑμῶν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ
Χριστοῦ, ἂ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύ-
σαι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,

30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες
οἷον ἴδωτε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε
ἐν ἐμοί.

Κεφ. β'. 2.

1 **E**Ι τις οὖν παράκλησις ἐν
Χριστῷ, εἴ τι παραμυθίον
ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος,
εἴ τινα σπλάγγνα καὶ οἰκτιρισμοί,

2 Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν,
ἵνα τὸ αὐτὸ φρονήτε, τὴν αὐτὴν
ἀγάπην ἔχοντες, σύμφυχοι, τὸ ἐν
φρονούντες,

3 Μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν ἢ κeno-
δοξίαν, ἀλλὰ ἐν ταπεινοφροσύνῃ
ἀλλήλους ἠγούμενοι ὑπερέχοντας
ἑαυτῶν·

4 Μὴ τὰ βασιλῶν θαυμάσι-
τε, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ὑπέρων θαυμάσιος.

5 Τοῦτο γὰρ φρονεῖσθε ἐν ὑμῶν
καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

6 Ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων,
οὐχ ἄραγαμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα
Θεῷ,

7 Ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορ-
φήν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι
ἐνθρώπων γενόμενος,

8 Καὶ σχῆματι ὑπέθετο ὡς ἄν-
θρωπος, ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν, γενό-
μενος ὑπακούσας μέχρι θανάτου, θαν-
άτου δὲ σταυροῦ.

9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερέψω-
σε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ
ὑπὲρ πάντων ὀνομα,

10 Ἴνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
πάντων γόνου κάμψῃ θουραγίων καὶ
θεγγείων καὶ καλαχρονίων,

11 Καὶ πάντα γλώσσα ἐξομο-

adversariis : quod illis quidem
est indicium perditionis, vobis
autem salutis ; et hoc à Deo :

29 Quia vobis donatum est
pro Christo, non solum est eum
credere, sed et pro illo pati.

30 Idem certamen habentes
quale vidistis in me, et nunc
auditis in me.

CAPUT II.

1 **S**I qua ergo consolatio in
Christo, si quod solatium
charitatis, si qua communio spi-
ritus, si qua viscera et misera-
tionēs,

2 Implete meum gaudium, ut
idem sapiatis, eandem charita-
tem habentes, unanimes, unum
sentientes :

3 Nihil per contentionem aut
inanem gloriam, sed modestia
alii alios arbitrantēs superiores
sibiipsis.

4 Non quæ sua singuli con-
siderate, sed et quæ aliorum
unusquisque.

5 Hec enim sentiat in vo-
bis quod et in Christo Jesu :

6 Qui in forma Dei existens,
non prædā reputavit esse pa-
ria Deo :

7 Sed semetipsum exinanivit,
formam servi accipiens, in si-
militudine hominum factus,

8 Et habitu inventus ut ho-
mo, humiliavit semetipsum fac-
tus obediens usque ad mortem :
mortem autem crucis.

9 Ideo et Deus illum super-
exaltavit, et donavit illi nomen
super omne nomen :

10 Ut in nomine Jesu omne
genū flectatur cælestium et ter-
restrium et infernorum :

11 Et omnis lingua confitea-

λογήσῃται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς.

12 Ὡς, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπακούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τῆν βαυλῶν σωτηρίαν καλεσθέντες·

13 Ὁ Θεὸς γὰρ ἰσχύς ἡ ἐνεργίᾳ ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὑπερ τῆς ἐξουσίας.

14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν,

15 Ἴνα γένησθε ἄμωμοι καὶ ἀκέραιοι, ἕκτα Θεοῦ ἀνώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σαλευᾶς καὶ διστραμμένης· ἐν εἰς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,

16 Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες· εἰς καύχημα ἡμῶν εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἰκονίασα·

17 Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πάντιν ὑμῖν·

18 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συγχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμώσων ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαθὸν εὐτυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν·

20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μερμηρήσει·

21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ταυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκεις, ὅτι ὡς πατὴρ ἔκτισεν, σὺν ἡμῶν ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

23 Τέτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπιδῶ τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξ ὧν

tur, quia Dominus Jesus Christus, in gloriam Dei Patris.

12 Itaque dilecti mei, sicut semper obedistis mihi, non in praesentia mea tantum, sed et nunc multo magis in absentia mea, cum metu et tremore vestram ipsorum salutem adoperamini.

13 Deus enim est efficiens in vobis et velle et perficere, pro benevolentia.

14 Omnia facite sine murmurationibus et disceptionibus :

15 Ut sitis irreprehensi et simplices, filii Dei inculpati in medio nationis pravæ et perversæ : in quibus splendētis sicut luminaria in mundo.

16 Verbum vitæ continentes, ad gloriationem mihi in diem Christi, quia non in vanum cucurri, neque in vanum laboravi.

17 Sed si et liber super hostia et sacrificio fidei vestræ, gaudeo et congratulor omnibus vobis.

18 Id autem ipsum et vos gaudete, et congratulamini mihi.

19 Spero autem in Domino Jesu, Timotheum cito mittere vobis, ut et ego bono animo sim, cognoscens quæ circa vos.

20 Neminem enim habeo unanimem, qui germane ea quæ circa vos curaturus sit.

21 Omnes enim ea quæ sua ipsorum quærunt, non ea quæ Christi Jesu.

22 At probationem ejus cognoscite, quoniam sicut patri filius, cum me servivit in evangelium.

23 Hunc quidem igitur spero mittere, ut videro ea quæ circa me, statim.

24 Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι·

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἠγησάμην, Ἐπαφροδίτην τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συσπράϊώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπίστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·

26 Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε·

27 Καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν· οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπη ἐπὶ λύπῃ σχῶ.

28 Σπουδασίως οὖν ἐσπούδα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, καὶ γὰρ ἀλυπότερος ἔσθ'·

29 Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιοῦτους ἐντίμους ἔχετε,

30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἠγγισε, παραβουλεύσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Ο λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ τὰ αὐτὰ γράψην ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀνηρὸν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.

2 Βλέπετε τοὺς κύνες, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν καταλομήν·

3 Ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεῷ λαλροῦντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες,

4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον,

5 Περιτομή ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ. φυλῆς Βενιαμίν, Ἐ-

24 Confido autem in Domino, quoniam et ipse cito veniam.

25 Necessarium autem existimavi, Epaphroditum fratrem et cooperatorem et commilitonem meum, vestrum autem Apostolum, et ministrum usus mei mittere ad vos :

26 Quoniam expetens erat omnes vos, et mœstus, eo quod audieratis quod ægrotasset.

27 Etenim infirmatus est proxime morti, sed Deus ejus misertus est : non ejus autem solum, verum et mei, ut ne tristitiam super tristitiam haberem.

28 Studiosius ergo misi illum, ut videntes eum iterum, gaudeatis, et ego sine tristitia sim.

29 Excipite itaque illum in Domino cum omni gaudio, et ejusmodi in pretio habetote.

30 Quoniam propter opus Christi usque ad mortem accessit, posthabens animam, ut suppleret vestram defectionem ejus quod ad me obsequii.

CAPUT III.

1 **R**ELIQUUM, fratres mei, gaudete in Domino. Eadem scribere vobis mihi quidem non pigrum, vobis tutum.

2 Videte canes, videte malos operarios, videte concisionem.

3 Nos enim sumus circumcisio, spiritu Deo servientes, et gloriantes in Christo Jesu, et non in carne confidentes :

4 Et quanquam ego habens confidentiam et in carne. Si quis videtur alius confidere in carne, ego magis.

5 Circumcisio octavi diei, ex genere Israël, tribus Benjamin,

Εραῖος ἐξ Ἑβραίων, καὶ νόμον
Φαρισαῖος.

6 Κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκ-
κλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν
νόμῳ γινόμενος ἕμεσάς·

7 Ἄλλ' ἔπειτα ἦν μοι κέρδη, ταῦ-
τα ἤγαμαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν·

8 Ἄλλὰ μεσοῦντος καὶ ἠγοῦμαι
πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ υπερέχον
τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
Κυρίου μου, δι' ὃν ἐὰν πάντα ἐζημιώ-
ωμαι, καὶ ἠγοῦμαι σκόβαλα εἶναι,
ἵνα Χριστὸν κερδήσω,

9 Καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων
ἑμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ, ἀλ-
λὰ τὴν διὰ πίστους Χριστοῦ, τὴν
ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἔστι τῇ πίστει,

10 Τοῦ γινώσκαι αὐτὸν, καὶ τὴν
δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ
τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ,
συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,

11 Εἴ πως κατανήσω εἰς τὴν
ἑξανάστασιν τῶν νεκρῶν·

12 Οὐχ ἔτι ἤδη εἶλασθε, ἢ ἤδη
εὐελεθίμους· διώκω δὲ εἰ καὶ κα-
ταλάσω, ἐφ' ᾧ καὶ καταλήφθην ὑπὸ
τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

13 Ἀδελφοί, ἐγὼ ἑμαυτὸν οὐ
λογίζομαι κατελεληφέναι,

14 Ἐν δὲ, ἐὰν μὲν πίστις ἐπι-
λανθανόμενος, τοῦς δὲ ἑμέτροσθεν
ἐσκηλενόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω
ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως
τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15 Ὅσοι οὖν ἐβλαβῆ, τοῦτο φρο-
νῶμεν, καὶ εἴ τι ἕτέρως φρονεῖτε,
καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει·

16 Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ
αὐτῷ στοιχεῖν κατένιν, ἐπὶ αὐτὸ φρο-
νεῖν

Hebræus ex Hebræis, secun-
dum legem Pharisæus,

6 Secundum zelum perse-
quens ecclesiam, secundum jus-
titiam quæ in lege factus irre-
prehensibilis :

7 Sed quæ erant mihi lucra,
hæc arbitratus sum propter
Christum damnum.

8 Sed profecto et existimo
omnia damnum esse propter
eminentiam cognitionis Christi
Jesu Domini mei, propter quem
omnium damnum subii, et arbi-
tror stercora esse, ut Christum
lucrifaciam.

9 Et inveniar in illo, non ha-
bens meam justitiam quæ ex
lege, sed illam quæ per fidem
Christi, illam quæ ex Deo jus-
titiam in fide :

10 Ad cognoscendum illum,
et virtutem resurrectionis ejus,
et communionem passionum il-
lius, configuratus morti ejus :

11 Si quomodo occurram ad
resurrectionem mortuorum.

12 Non quod jam acceperim,
aut jam perfectus sim ; sequor
autem si et comprehendam,
quia et comprehensus sum à
Domino Jesu Christo.

13 Fratres, ego meipsum non
arbitror comprehedisse :

14 Unum autem, quæ qui-
dem retro obliviscens, iis vero
quæ ante extensus, ad scopum
persequor, ad braviam supernæ
vocationis Dei in Christo Jesu.

15 Quotquot ergo perfecti,
hoc sentiamus : et si quid aliter
sapitis, et hoc Deus vobis re-
velabit.

16 Verumtamen ad quod per-
venimus, eadem incedere re-
gula, idem sapere.

17 Συμμεμεταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε εὐκον ἡμᾶς·

18 Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίω λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ,

19 Ὃν τὸ τέλος δαίμονα, ὃν δὲ θεὸς ἡ καλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ δαίμονα φρονεῖντες·

20 Ἡμῶν γὰρ τὸ εὐαγγέλιον ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρια ἀποδοχόμεθα Κύριος Ἰησοῦς Χριστός,

21 Ὃς μετασχηματῖσιν τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γοητέσθαι ἀπὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὀνομασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ὡς, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐκτιμῆτοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήθετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐδοκίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ.

3 Ναὶ ἐρωτῶ καὶ σε σύζυγε γήσσα, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἰτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήδησαν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βιβλίῳ ζωῆς.

4 Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· εὐχαριστεῖτε ᾧ, χαίρετε.

5 Τὸ δίκαιον ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσι ἀνθρώποις· ὁ Κύριος ἐγγύς.

6 Μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθε πρὸς τὸν Θεόν·

17 Imitatores mei estote, fratres, et observate ita ambulantes, sicut habetis exemplum nos.

18 Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis, nunc autem et flens dico, inimicos crucis Christi :

19 Quorum finis interitas, quorum Deus venter, et gloria in confusione ipsorum, terrena sapientes.

20 Nostra enim administratio in cælis est, ex quo etiam Salvatorem expectamus Dominum Jesum Christum.

21 Qui transfigurabit corpus humilitatis nostræ, ad esse illud conformatum corpori gloriæ suæ, secundum operationem posse eum et subjicere sibi ipsi omnia.

CAPUT IV.

1 ITAQUE, fratres mei dilecti et exoptati, gaudium et corona mea, sic state Domino, dilecti.

2 Evodiam rogo, et Syntychen deprecor idipsum sapere in Domino :

3 Etiam rogo et te, socie germane, opitulare eis, quæ in Euangelio simul certarunt mihi, cum et Clemente, et cæteris cooperantibus meis, quorum nomina in libro vitæ.

4 Gaudete in Domino semper, iterum dico, gaudete.

5 Æquitas vestra nota sit omnibus hominibus ; Dominus prope.

6 Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum.

7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγαθὰ, ὅσα προσφιλέ, ὅσα εὐφρημα· εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴ τις ἐπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·

9 Ἄ καὶ ἐμάθετε, καὶ παραλάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἶδετε ἐν ἡμῶι, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλατε τὸ ὑπὲρ ἡμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ.

11 Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς ἐμῶι, αὐτάρκης εἶναι·

12 Οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, εἶδα καὶ περισσῦσιν· ἐν παντί καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορηγῆσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσῦσιν καὶ ὑστερεῖσθαι·

13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ·

14 Πληρὴν καλῶς διακίβησαι, συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει·

15 Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησιοί, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδέ μιν μοι ἐκαλησία ἐκοινωνήσαν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι,

16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἀπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε·

17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν ἐλευσινάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.

7 Et pax Dei superans omnem sensum, custodiat corda vestra et intelligentias vestras in Christo Jesu.

8 Reliquum, fratres, quaecunque sunt vera, quaecunque honesta, quaecunque justa, quaecunque pura, quaecunque amabilia, quaecunque bonæ famæ, si qua virtus, et si qua laus, hæc cogitate.

9 Quæ et didicistis, et accepistis, et audistis, et vidistis in me, hæc agite; et Deus pacis erit cum vobis.

10 Gavisus sum autem in Domino magnopere, quoniam jam aliquando reviruisistis pro me sentire, in quo et sentiebatis, oportunitate carebatis autem.

11 Non quod propter penuriam dico: ego enim didici, in quibus sum, contentus ipse esse.

12 Scio autem humiliari, scio et abundare: in omni et in omnibus institutus sum: et satiari, et esurire, et abundare, et penuriam pati:

13 Omnia possum in corroborante me Christo.

14 Verumtamen pulchre fecistis, communicantes meæ tribulationi.

15 Scitis autem et vos, Philippenses, quod in principio evangelii, quando exii à Macedonia, nulla mihi ecclesia communicavit in rationem dati et accepti, si non vos soli:

16 Quia et Thessalonica et semel et bis in usum mini misistis.

17 Non quia quæro donum, sed requiro fructum abundantem in rationem vestram.

18 Ἀπὸ τῶν πάντων, καὶ περισσεύω· ἀπεπλήρωμαι δεξιόμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὄσμην πύδιδας, θυσίαν δεκτέην, εὐάρεστον τῷ Θεῷ.

19 Ὁ δὲ Θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρῆσιν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

21 Ἀσπάζασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου.

18 Accepi autem omnia, et abundo : repletus sum, accipiens ab Epaphrodito ea quæ à vobis, odorem suavitatis, hostiam acceptam, beneplacentem Deo.

19 At Deus meus impleat omnem usum vestrum secundum divitias suas, in gloria, in Christo Jesu.

20 At Deo et Patri nostro gloria in secula seculorum. Amen.

21 Salutate omnem sanctum in Christo Jesu. Salutant vos qui cum me fratres :

22 Salutant vos omnes sancti, maxime autem qui de Cæsaris domo.

23 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Ad Philippenses scripta est Roma per Epaphroditum.

ΠΑΤΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἢ πρὸς
ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός,

2 τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῶν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,

PAULI

Apostoli ad
COLOSSENSES
EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Timotheus frater.

2 Iis qui in Colossis sanctis et fidelibus fratribus in Christo : Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Gratias agimus Deo et Patri Domini nostri Jesu Christi semper pro vobis orantes ;

4 Ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκριμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν ἀποκηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου,

6 Τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστι καρποφορούμενος, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀπ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπίγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·

7 Καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὃς ἔστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ,

8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀπ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παύομεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πίστει σοφία καὶ συνέσει πνευματικῇ,

10 Περιπατεῖσαι ὑμᾶς ἀξίως εἰς Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν· ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοοῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ·

11 Ἐν πίστει δυνάμει δυναμοῦμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·

12 Εὐχαριστοῦντες εἰς παντὶ τῷ Ἰανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτι,

13 Ὃς ἐξήρπασε ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,

14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·

4 Audientes fidem vestram in Christo Jesu, et dilectionem in omnes sanctos,

5 Propter spem sepositam vobis in caelis, quam praeadistis in verbo veritatis Evangelii,

6 Pervenientis ad vos, sicut et in universo mundo; et est fructificans, et crescens, sicut et in vobis, ex qua die audistis et cognovistis gratiam Dei in veritate:

7 Sicut didicistis ab Epaphra dilecto conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi:

8 Qui etiam declarans nobis vestram dilectionem in spiritu.

9 Propter hoc et nos, ex qua die audivimus, non cessamus pro vobis orantes, et postulantes, ut impleamini agnitionem voluntatis ejus, in omni sapientia et intellectu spiritali.

10 Ambulare vos digne Domino in omnem gratiam, in omni opere bono fructificantes, et crescentes in scientiam Dei,

11. In omni potestate corroborati secundum vim gloriae ejus, in omni potentia et longanimitate cum gaudio:

12 Gratias agentes Deo et Patri idoneos facienti nos in partem sortis sanctorum in lumine:

13 Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum filii dilectionis suae:

14 In quo habemus redemptionem, per sanguinem ipsius, remissionem peccatorum.

15 Ὃς ἔστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·

16 Ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ἰδρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσται·

17 Καὶ αὐτὸς ἔστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε·

18 Καὶ αὐτὸς ἔστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἔστιν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν αἵσιν αὐτὸς πρωτεύων·

19 Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ κληρωμα κατεσκήσαι,

20 Καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν,

22 Ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διὰ τοῦ θανάτου, παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ·

23 Εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τοθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος εἰς εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, εἰ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος, διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντανασκληρῶ τὰ ὑπερήματα τῶν θλίψεων εἰς Χριστὸν ἐν τῇ σαρκί μου, ὑπὲρ εἰς σώματος αὐτοῦ, ὃ ἔστιν ἡ ἐκκλησία·

25 Ἦς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν εἰς Θεόν, τὴν

15 Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ :

16 Quoniam in ipso condita sunt universa quæ in cælis et quæ in terra, visibilia et invisibilia, sive throni, sive dominationes, sive principatus, sive potestates : omnia per ipsum et in ipsum creata sunt :

17 Et ipse est ante omnes, et omnia in ipso constant :

18 Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum tenens :

19 Quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare.

20 Et per eum reconciliare omnia in ipsum ; pacificans per sanguinem crucis ejus, per eum, sive quæ in terra, sive quæ in cælis.

21 Et vos aliquando existentes alienatos et inimicos mente in operibus malis, nunc autem reconciliavit,

22 In corpore carnis ejus, per mortem, sistere vos sanctos et immaculatos et inculpatos coram ipso :

23 Si tamen permanetis fidei fundati et firmi, et non transmoti à spe Evangelii quod audistis, prædicati in universa creatura quæ sub cælo, cujus factus sum ego Paulus minister.

24 Nunc gaudeo in passionibus meis pro vobis, et rursus adimpleo defectiones afflictionum Christi in carne mea, pro corpore ejus, quod est ecclesia.

25 Cujus factus sum ego minister secundum dispensationem

δοξαίαν μου εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,

26 Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκαρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ·

27 Ὅς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι τοῖς ἁγίοις τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τοῦτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἕς ἰσοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῶν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης·

28 Ὁν ἡμεῖς κηρυττάμεν, καθέλιπτοντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν ἀλήθειᾳ σοφίας, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

29 Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀνατιθέμενος κατὰ τὴν ἐπιργασίαν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἐνεργουμένην ἐν ὑμῶν ἐν δυνάμει.

Κεφ. Β'. 2.

1 **Θ**ΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκοι ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικαίᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἐπορεύθησαν μετὰ ἐμοῦ ἐν σαρκί,

2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμπιθεσθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα ἐλευθέρων τῆς πληροφροσύνης συνείσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ,

3 Ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.

4 Τίτω δὲ λέγω ἵνα μὴ τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν ἀπειθολογίᾳ·

5 Εἰ γὰρ καὶ ἐν σαρκὶ ἔσθην, ἀλλὰ ἐν πνεύματι σὺν ὑμῶν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 Ὡς οὖν ἀπελάθετε τὸν Χρισ-

nem Dei, datam mihi in vos, implere verbum Dei :

26 *Mysterium absconditum à seculis et à generationibus, nunc autem manifestatum est sanctis ejus :*

27 *Quibus voluit Deus notum facere quæ divitiæ gloriæ mysteriū hujus in Gentibus, qui est Christus in vobis, spes gloriæ :*

28 *Quem nos annuntiamus, admonentes omnem hominem, et docentes omnem hominem in omni sapientia, ut sistamus omnem hominem perfectum in Christo Jesu.*

29 *In quod et laboro, decertans secundum operationem ejus operatam in me in virtute.*

CAPUT II.

1 **V**OLO enim vos scire, quantum certamen habeam pro vobis, et iis qui in Laodicea, et quotquot non viderunt faciam meam in carne :

2 *Ut consolentur corda ipsorum, compactorum in charitate, et in omnes divitiis plenitudinis intellectus, in agnitionem mysterii Dei et Patris et Christi :*

3 *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, et scientiæ absconditi.*

4 *Hoc autem dico, ut nemo vos decipiat in suasibilitate sermonum.*

5 *Si enim et carne absum, sed spiritu vobiscum sum, gaudens et videns vestrum ordinem, et firmamentum ejus quæ in Christum fidei vestræ.*

6 *Sicut ergo accepistis Chris-*

ἐν Ἰησοῦν ἐνὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε·

7 Ἐρριζωμένοι καὶ θεμελιωμένοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἴσται ἢ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς δεισιπνείας, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.

9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ ἅνθρωπος πλῆρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,

10 Καὶ ὅτε ἐν αὐτῷ ἐπληρωμένοι, ἕως ἵσθαι κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ θουσίας,

11 Ἐν ᾧ καὶ περιτομήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ δεξιούσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ,

12 Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ· ἐν ᾧ καὶ συνεγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν.

13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ ἐν τῇ ἀπροσφιλίᾳ τῆς σαρκός ὑμῶν, συνζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ὑμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,

14 Ἐξάλειψας τὸ κατ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασι, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·

15 Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς θουσίας ἐδαγμάτισεν ἐν αὐτῷ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

16 Μὴ εἶναι τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει, ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νομηνίας, ἢ σαββάτων·

17 Ἅ ἐστὶ σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

tam Jesum Dominum, in ipso ambulate.

7 Radicati et superædificati in ipso, et confirmati in fide, sicut edocti estis, abundantes in ea in gratiarum actione.

8 Videte ne quis vos sit abigens per philosophiam, et inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum.

9 Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo deitatis corporaliter.

10 Et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis :

11 In quo et circumcisi estis circumcisione non manu facta, in exutione corporis peccatorum carnis, in circumcisione Christi :

12 Consepulti et in baptismo, in quo et coexcitati estis per fidem operationis Dei suscitantis illum ex mortuis.

13 Et vos mortuos existentes in delictis, et praputatio carnis vestræ, convivificavit cum illo, condonans vobis omnia delicta,

14 Delens illud adversus nos chirographum edictis, quod erat contrarium nobis, et ipsum tulit de medio, affigens illum cruci :

15 Expoliens principatus et potestates traduxit in libertate, triumphans illos in se ipso.

16 Ne ergo quis vos judicet in cibo aut in potu, aut in parte festi aut novilunii, aut sabbatorum :

17 Quæ sunt umbra futuro- rum, at corpus Christi.

18 Μηδείς ὑμᾶς καταβραβεύ-
τω θήλων ἐν τσαρτινοφροσύνη καὶ
θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἀ μὴ ἐβ-
ρακεν ἑμβαστύων, εἰκὴ φυσιοῦμενος
δὲ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

19 Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν,
ἐξ οὗ εἶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν
καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ
συμβιβασζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ Θεοῦ.

20 Εἰ οὖν ἀπεθάνατε σὺν τῷ
Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δολ-
μακίζεσθε ;

21 Μὴ ἀψῆ, μηδὲ γούση, μηδὲ
δίγησθε

22 Ἄ ἴσθι πάντα εἰς φθορὰν ἐν
ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐπιτάγματα καὶ
διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων

23 Ἄσπνᾶ ἴσθι λόγον μὲν ἔχον-
τα σοφίας ἐν ἐπιδοθησικαῖς καὶ
τσαρτινοφροσύνη καὶ ἀπειδίᾳ σώμα-
τος, οὐκ ἐν τιμῇ ἐπι πρὸς πλεονεξί-
αν τῆς σαρκὸς.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Εἰ** οὖν συννηθήκατε τῷ Χρισ-
τῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὐ δὲ
Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ
καθήμενος

2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπι
τῆς γῆς.

3 Ἀπεθάνατε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ
ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν
τῷ Θεῷ.

4 Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ
ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ
φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη
ὑμῶν τὰ ἐπι τῆς γῆς, πορνείαν,
ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κα-
κήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἧτις ἐστὶν
ἀδωλολατρεία,

18 Nemo vos seducat volens
in humilitate et religione ange-
lorum, Quæ non vidit incedens,
frustra inflatus à sensu carnis
suis.

19 Et non tenens caput, ex
quo totum corpus per nexus et
conjunctiones subministratum
et constructum, augetur aug-
mentum Dei.

20 Si ergo mortui estis cum
Christo, ab elementis mundi,
quid tanquam viventes in mun-
do dogmatizamini ?

21 Ne tetigeris, ne gustave-
ris, ne contrectaveris :

22 Quæ sunt omnia in cor-
ruptionem usu, secundum præ-
cepta et doctrinas hominum :

23 Quæ sunt rationem qui-
dem habentia sapientiæ in vo-
luntario cultu et submissione a-
nimi et subductione corporis,
non in honore aliquo ad exple-
tionem carnis.

CAPUT III.

1 **SI** igitur consurrexistis
Christo, quæ sursum
quærite, ubi Christus est in
dextera Dei sedens.

2 Quæ sursum sapite, non
quæ super terram.

3 Mortui estis enim, et vita
vestra est abscondita cum Chris-
to in Deo.

4. Cum Christus apparuerit,
vita nostra, tunc et vos cum ipso
apparebitis in gloria.

5 Mortificate ergo membra
vestra quæ super terram, for-
nicationem, immunditiam, mol-
litiem, concupiscentiam malam,
et avaritiam, quæ est idolola-
tria :

6 Δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας,

7 Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν αὐτοῖς.

8 Νυνὶ δὲ ἀποθέσθε καὶ ὑμῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, ἀσχυρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.

9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,

10 Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν·

11 Ὁποῦ οὐκ ἐν Ἑλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία· Βάρβαρος, Σκύθης· δούλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σελάγγνα οικτιρῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν,

13 Ἀνοχοῦμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐὰν τις εἰς τινά τινα ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἔχαρισατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμῖς·

14 Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος·

15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ κραθεύτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι, καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.

16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικίτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νοθευοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ψαλμοῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ·

17 Καὶ πᾶν ὅ,τι ἂν ποιήτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι

6 Propter quæ venit ira Dei in filios incredulitatis :

7 In quibus et vos ambulastis aliquando, cum viveretis in illis.

8 Nunc autem deponite et vos omnia, iram, excandescenciam, malitiam, blasphemiam, turpiloquium, ex ore vestro.

9 Ne mentimini in invicem, expoliantes veterem hominem cum actibus suis :

10 Et induti novum, renovatum in agnitionem secundum imaginem ejus qui creavit eum :

11 Ubi non est Græcus et Judæus, circumcisio et præputium : Barbarus, Scythæ : servusliber : sed omnia et in omnibus Christus.

12 Induite ergo, sicut electi Dei sancti et dilecti, viscera miserationum, benignitatem, modestiam, mansuetudinem, longanimitatem :

13 Supportantes alii alios, et condonantes vobismetipsis, si quis adversus aliquem habeat querelam : sicut et Christus condonavit vobis, ita et vos.

14 Super omnia autem hæc, charitatem, quæ est vinculum perfectionis.

15 Et pax Dei regat in cordibus vestris, in quam et vocati estis in uno corpore, et grati estote.

16 Verbum Christi inhabitet in vobis abundanter, in omni sapientia ; docentes et commoneptes vosmetipsos, salmis et hymnis et canticis spiritualibus, in gratia cantantes in corde vestro Domino.

17 Et omne quodcunque facitis, in verbo, aut in opere,

Κυρίου Ἰησοῦ, ἀγαριστοῦντες τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσασθε
τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀπεῖπεν ἢ
Κυρίῳ.

19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπήτε τοὺς
γυναῖκας, καὶ ὡς ἐκράνισθε εἰς
αὐτάς.

20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς
γονεῦσι κατὰ τὸ κύριον ὅτι ἡ
ἐστὶν ἐν κυρίου τῷ Κυρίῳ.

21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐκράνιστε τοὺς
τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυρώσω.

22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
κύριον τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, ὡς
ἐν ἐκράνισθαι, ὡς ἀνθρώποις
ἔσονται, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίας,
φοβούμενοι τὸν Θεόν·

23 Καὶ ὅτι ὅτι ὅτι ἐὰν ἐπιθέσθε, ἐκ
ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ
οὐκ ἀνθρώποις,

24 Εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπο-
λάβετε τὴν ἀποδοσὴν τῆς κλη-
ρονομίας τῷ γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ
δουλοῦσθε.

25 Ὁ δὲ ἀδικῶν κομισθεῖται ὁ
ἡδίκησεν καὶ οὐκ ἔστι προσωπο-
ληψία.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Ο**ἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ εὐ-
λόγητα τοῖς δούλοις απαι-
τεῖτε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε
Κύριον ἐν οὐρανοῖς.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε,
γρηγορήντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ,

3 Προσυχόμενοι ἅμα καὶ περὶ
ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῶν θύραν
τοῦ λόγου, λαλήσῃαι τὸ μυστήριον
τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι,

4 Ἴνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ
με λαλήσαι.

5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς

omnia in nomine Domini Jesu,
gratias agentes Deo et patri per
ipsum.

18 Mulieres, subditæ estote
propriis viris, sicut convenit in
Domino.

19 Viri, diligite uxores et ne
amarulenti sitis ad illas.

20 Filii, obedite parentibus
per omnia : hoc enim est bene-
placitum in Domino.

21 Patres, ne iritate filios
vestros, ut non pusillo animo
fiant.

22 Servi, obedite per omnia
secundum carnem dominis, non
in oculorum servitiis quasi ho-
minibus placentes, sed in sim-
plicitate cordis, timentes Deum.

23 Et omne quodcumque fa-
citis, ex animo operamini, sicut
Domino, et non hominibus :

24 Scientes quod à Domino
accipietis retributionem hære-
ditatis : nam Domino Christo
servitis.

25 At injuriam faciens re-
portabit quod inique gessit : et
non est personarum acceptio.

CAPUT IV.

1 **D**OMINI, justum et æqua-
bilitatem servis præstate,
scientes quoniam et vos habetis
Dominum in cælis.

2 Orationi perdurate, vigil-
antes in ea in gratiarum actione :

3 Orantes simul et pro nobis,
ut Deus aperiat nobis ostium
sermonis, loqui mysterium
Christi, propter quod etiam
vinctus sum :

4 Ut manifestem illud, ut o-
portet me loqui.

5 In sapientia ambulabæ ad

·τοις ἔξω, τὸν καιρὸν ἀγαθοραζόμενοι.

6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος εἰδέναι πῶς ἡεῖ ὑμᾶς ἐπὶ ἐκάστῳ ἀποκριθεῖσθε.

7 Τὰ κατ' ἡμᾶς πάντα γνωρίσει ὑμῶν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, καὶ πιστὸς διάκονος, καὶ σκῆνυλος ἐν Κυρίῳ,

8 Ὅτι ἐπέμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γινῶ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσθῃ τὰς καρδίας ὑμῶν,

9 Σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὃς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῶν γνωριούσι τὰ ῥῆμα.

10 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἀριστάρχος ὁ συναρχμαλωτὸς μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐπιτολὰς· εἰς ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν·

11 Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰουστὸς, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνον συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγνωθήσαν μοι σατηγορία.

12 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐσαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν δούλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στήτε τέλει καὶ ἀπεληρημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ.

13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἰερραπόλει.

14 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ Δημᾶς.

15 Ἀσπασάσθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οὐκὸν αὐτοῦ ἐκκλησίαν.

16 Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ'

C c

eos qui foris, tempus redimeat.

6 Sermo vestror semper in gratia, sale conditus, scire quomodo oporteat vos unicuique respondere.

7 Ea quæ circa me omnia nota faciet vobis Tychicus dilectus frater, et fidelis minister, et conservus in Domino :

8 Quem misi ad vos ad ipsum hoc, ut cognoscat ea quæ circa vos, et consoletur corda vestra :

9 Cum Onesimo fideli et dilecto fratre, qui est ex vobis : omnia vobis nota facient quæ hic.

10 Salutatur vos Aristarchus captivus meus, et Marcus consobrinus Barnabæ, de quo accepistis mandata : Si venerit ad vos, excipite illum :

11 Et Jesus dictus Justus, existentes ex circumcissione : hi soli cooperarii in regnum Dei, qui facti sunt mihi solatio.

12 Salutatur vos Epaphras qui ex vobis servus Christi, semper decertans pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti et pleni in omni voluntate Dei.

13 Testor enim illi, quod habet zelum multum pro vobis, et iis qui in Laodicea, et qui in Hierapoli.

14 Salutatur vos Lucas medicus dilectus, et Demas.

15 Salutatur illos qui in Laodicea fratres, et Nympham, et illam quæ perdomum ejus ecclesiani.

16 Et cum lecta fuerit apud

ἴπρὸν ἢ θεσπτολῆ, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικείῳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῆ· καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.

17 Καὶ εἰπατε Ἀρχίππῳ· Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύτέ μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μετ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Κολοσσαῖς ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

vos epistola, facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur, et eam quæ Laodiceæ, ut et vos legatis.

17 Et dicite Archippo: Vide ministerium quod accepisti in Domino, ut illud impleas.

18 Salutatio mea manu Pauli. Memores estote meorum vinculorum. Gratia vobiscum. Amen.

Ad Colossenses scripta est Roma per Tychicum et Onesimum.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλβανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μυσίαν ὑμῶν ποιοῦμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν,

3 Ἀδικαίως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ἰσομοιῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

4 Εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένας, ἀπὸ Θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν,

5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἄγνοήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον,

PAULI

Apostoli ad

THESSALONICENSES

EPISTOLA PRIMA.

CAPUT I.

1 PAULUS et Silvanus, et Timotheus, ecclesiae Thessalonicensium in Deo patre, et Domino Jesu Christo, gratia vobis, et pax à Deo patre nostro, et Domino Jesu Christo.

2 Gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis, mentionem vestri facientes in orationibus nostris:

3 Indesinenter memores vestri operis fidei, et laboris charitatis, et sustententiae spei Domini nostri Jesu Christi ante Deum et patrem nostrum.

4 Sciences, fratres dilecti, à Deo electionem vestram:

5 Quia Evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tan-

ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἴδατε οἷα ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς.

6 Καὶ ὑμῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν ἑλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου,

7 Ὡστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Ἀχαΐᾳ·

8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου, οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν παντί τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξεληλύθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι·

9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἰσοδὸν ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπιστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ,

10 Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐρανῶν, ὃν ἤγειρον ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν βυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐργῆς τῆς ἐρχομένης.

Κεφ. β'. 2.

1 Ἄγ' τοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσοδὸν ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν·

2 Ἀλλὰ καὶ προπαθόντες καὶ ὀδυνώμενοι, καθὼς οἴδατε, ἐν φιλίπποις, παραβησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλήσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.

3 Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν δόλῳ·

4 Ἀλλὰ καθὼς ὀδοκμασάμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

5 Οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κο-

tum, sed et in virtute, et in Spiritu sancto, et in plena perceptione multa: sicut scitis quales facti sumus in vobis propter vos.

6 Et vos imitatores nostri facti estis et Domini, excipientes verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus sancti.

7 Ut fieri vos exemplaria omnibus credentibus in Macedonia et Achaia.

8 A vobis enim personuit sermo Domini, non solum in Macedonia, et in Achaia, sed et in omni loco fides vestra, quæ ad Deum, exiit, ut non opus nos habere loqui quicquam.

9 Ipsi enim de nobis annuntiant qualem introitum habebamus ad vos, et quomodo conversi estis ad Deum ab idolis, servire Deo vivo et vero :

10 Et expectare filium ejus de cælis, quem suscitavit ex mortuis, Jesum liberantem nos ab ira ventura.

CAPUT II.

1 Ἴψι enim scitis, fratres, introitum nostrum ad vos, quia non vanus factus est,

2 Sed et ante passi et contumeliis affecti, sicut scitis, Philippis, libertate usi fuimus in Deo nostro, loqui ad vos Evangelium Dei in multo certamine.

3 Non exhortatio nostra non ex impostura, neque ex immunditia, neque in dolo :

4 Sed sicut probati sumus a Deo credi Evangelium, ita loquimur, non quasi hominibus placentes, sed Deo probanti corda nostra.

5 Neque enim aliquando in

λακείας ἐγενήθημεν, καθὼς εἶδατε, οὔτε ἐν τροφᾷσι αἰλουσιᾶς Θεοῦ μάρτυς·

6 Οὔτε ζητούντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀπ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων δοτάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπέστολοι·

7 Ἄλλ' ἐγενήθημεν ἥπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὴς θάλαττης ἐν ταυτῆς ἐπίστα·

8 Οὕτως κραιφόμενοι ὑμῶν, ἐδοξαύμεν μεταδοῦναι ὑμῶν οὐ μένον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ταυτῶν ψυχὰς, ὅσῳ ἀγαπητοὶ ἡμῶν γογήνησθε.

9 Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς γάρ ἢ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσθαι τινα ὑμῶν, ἐκτρέψαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ.

10 Ὑμεῖς μάρτυρες ἢ ὁ Θεός, ὡς δίκαιος καὶ δικαιὸς καὶ ἀφάρκτος ἡμῶν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν.

11 Καθὼς οἶδατε ὡς θεοὶ ἠκούσαν ὑμῶν, ὡς αὐτῆρ ἐπίστα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθεύμενοι,

12 Καὶ μαρτυρούμενοι, εἰς τὸ περιπατεῖσθαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ, καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

14 Ὑμεῖς γάρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτα ἐπάθετε ἢ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμπυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,

sermone adulationis facti sumus, sicut scitis, neque in prætextu avaritiæ : Deus testis.

6 Nec querentes ex hominibus gloriam, neque à vobis, neque ab aliis : Valentes in opere esse, ut Christi Apostoli :

7 Sed facti sumus lenes in medio vestrum, tanquam si nutritrix foveat suos ipsius filios :

8 Ita cupidi vestri, avebamus tradere vobis non solum Evangelium Dei, sed etiam nostras ipsorum animas, quoniam chari nobis facti estis.

9 Memores estis enim, fratres, laboris nostri, et fatigationis : nocte enim et die operantes, ad non supergravare quempiam vestrum, prædicavimus in vos Evangelium Dei.

10 Vos testes et Deus, ut sancte et juste et inculpate vobis credentibus facti sumus.

11 Sicut scitis quomodo unumquemque vestrum, sicut pater filios suos, hortantes vos, et consolantes,

12 Et testati, ad ambulare vos digne Deo vocante vos in suum ipsius regnum et gloriam.

13 Propter hoc et nos gratias agimus Deo indesinenter, quoniam accipientes verbum auditus a nobis, Dei, excepistis non verbum hominum, sed, sicut est vere, verbum Dei, qui et operatur in vobis credentibus.

14 Vos enim imitatores facti estis, fratres, ecclesiarum Dei existentium in Judæa, in Christo Jesu, quia eadem passi estis et vos à propriis contribulibus, sicut et ipsi à Judæis,

15 Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποπει-
νῶντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς ἰδίους προ-
φήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ
Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πάντιν ἀν-
θρώποις ἐναντίων,

16 Κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι
λαλεῖναι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπ-
ληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας τῶν-
τοτε· ἔφρασε δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἡ ὀργὴ
εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, ἀπορ-
φανσθέντες ἀπ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν
ώρας, πρὸς ὧρα, οὐ καρδία, περισ-
σοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρὸς ὧρα
ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.

18 Διὸ ἐβελήσαμεν ἔλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος, καὶ ἀναξ
καὶ δις, καὶ ἐπέσειπεν ἡμᾶς ὁ σα-
τανᾶς

19 Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς, ἡ
χαρὰ, ἡ στέφανος καυχήσεως; ἡ
αἰχὴ καὶ ἡμῶν ἐμπροσθεν τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ
παρουσίᾳ;

20 Ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα
ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Δ** Ἰδὲ μηκέτι στέγοντες, εὐδο-
κήσαμεν καταλειφθῆναι
ἐν Ἀθήναις μόνοι,

2 Καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν
ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ
καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς
καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς
πίστεως ἡμῶν,

3 Τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς
θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε
ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·

4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἤμεν,
προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν
θλιβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο, καὶ
οἴδατε.

5 Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ μηκέτι στέ-
γων, ἐπέμψα εἰς τὸ γῶναί τι

15 Et Dominum occidentibus
Jesum, et proprios prophetas,
et nos persequentibus, et Deo
non placentibus, et omnibus ho-
minibus adversariis :

16 Prohibentibus nos Genti-
bus loqui ut serventur, ad im-
plendum sua peccata semper :
pervenit autem super illos ira
in finem.

17 Nos autem, fratres, orbatī
à vobis ad tempus horæ, aspectu,
non corde, abundantius stu-
duimus faciem vestram videre
in multo desiderio.

18 Ideo voluimus venire ad
vos, ego quidem Paulus, et se-
mel et bis, et intercidit nos Sa-
tanæ.

19 Quæ enim nostra spes,
aut gaudium, aut corona gloria-
tionis? aut nomen et vos ante
Dominum nostrum Jesum Chri-
stum, in ejus adventu?

20 Vos enim estis gloria nos-
tra, et gaudium.

CAPUT III.

1 **I**DEO non amplius susti-
nentes, bene visum est
nobis relinqui Athenis soli,

2 Et misimus Timotheum
fratrem nostrum, et ministrum
Dei, et cooperantem nostrum
in Evangelio Christi, ad stabi-
lire vos, et exhortari vos de fi-
de vestra :

3 Neminem commoveri in
tribulationibus istis : ipsi enim
scitis, quod in hoc positi sumus.

4 Etenim cum apud vos es-
semus, prædicebamus vobis,
quod futuri essemus affligi, si-
cut et factum est, et scitis.

5 Propter hoc et ego non
amplius sustinens, misi ad cog-

πίστιν ὑμῶν· μήπως ἐπειράσεν ὑμᾶς ὁ κειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου εἰς ἡμᾶς ἀπ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῶν εἶην πίστιν καὶ εἶην ἀγάπην ὑμῶν, καὶ οὗτοι ἔχουσιν μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπισποδῆντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάσπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς·

7 Διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἀπ' ὑμῶν, οὗτοι πάση ἐν ἑλπίσει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως·

8 Ὅτι νῦν ζῶμεν, εἰς ἡμεῖς στήκητε ἐν Κυρίῳ.

9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δύναμεθα εἶναι Θεῷ ἀνασποδύνας ἐπὶ ὑμῶν, οὗτοι πάση ἐν χαρᾷ καὶ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν ;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατήρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατασπύνας εἶναι ὁδὸν ἡμῶν εἰς ὑμᾶς·

12 Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος ἐλωσάσαι καὶ περισσείσαι ἐν ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάσπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,

13 Εἰς τὸ στηριξαί ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Τ**Ο λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρδεύειν Θεῷ, ἵνα περισσέητε μᾶλλον·

noscere fidem vestram, ne forte tentaverit vos tentans, et in vanum fiat labor noster.

6 Nuper autem veniente Timotheo ad nos à vobis, et annuntiante nobis fidem et charitatem vestram, et quia habetis memoriam nostri bonam semper, desiderantes nos videre, sicut et nos vos :

7 Propter hoc consolati sumus, fratres, in vobis, in omni tribulatione, et necessitate nostra, per vestram fidem.

8 Quoniam nunc vivimus, si vos statis in Domino.

9 Quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere pro vobis, in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum,

10 Nocte ac die super exuberanti orantes ad videndum vestram faciem, et complendum defectiones fidei vestrae ?

11 Ipse autem Deus et Pater noster, et Dominus noster Jesus Christus dirigat viam nostram ad vos.

12 Vos autem Dominus multiplicet, et abundare faciat charitate in invicem, et in omnes, quemadmodum et nos in vos :

13 Ad confirmare vestra corda inculcata in sanctitate, ante Deum et Patrem nostrum, in adventu Domini nostri Jesu Christi cum omnibus sanctis ejus.

CAPUT IV.

1 **R**ELIQUUM ergo, fratres, rogamus vos, et obsecramus in Domino Jesu, quemadmodum accepistis à nobis duomodo oporteat vos ambulare, et placere Deo, ut abundetis magis.

2 Οἴδατε γὰρ τίνες παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

3 Τοῦτο γὰρ ἔστι θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγιασμός ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,

4 Εἰδέναι θεάσθαι ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτάσθαι ἐν ἀγιασμῷ καὶ τιμῇ,

5 Μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότες τὸν Θεόν·

6 Τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλονευεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἐδικαίωσεν ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν, καὶ διαμαρτυρήμαθα.

7 Οὐ γὰρ ἐπάλασεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐν ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἀγιασμῷ.

8 Τοιγαρῶν ὁ ἀθεοῦν, οὐκ ἀνθροπων ἀθεοῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμῖς θεοδίδακτοὶ ἔστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους·

10 Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ἅτῃ τῇ Μακεδονίᾳ· παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσύειν μᾶλλον,

11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παραγγέλιλαμεν,

12 Ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἕξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπηθῆτε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα·

14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ

2 Scitis enim quæ præcepta dederimus vobis per Dominum Jesum.

3 Hæc enim est voluntas Dei, sanctificatio vestra : abstinere vos à fornicatione :

4 Scire unumquemque vestrum suum ipsius vas possidere in sanctificatione et honore :

5 Non in passione desiderii, sicut et Gentes nescientes Deum.

6 Non opprimere, et circumvenire in negotio fratrem suum, quoniam vindex Dominus de omnibus his, sicut et prædiximus vobis, et per testificati sumus.

7 Non enim vocavit nos Deus in impuritate, sed in sanctificatione.

8 Itaque rejiciens, non hominem rejicit, sed Deum, et dantem spiritum suum sanctum in nos.

9 De autem charitate fraternitatis non opus habetis scribere vobis : ipsi enim vos à Deo docti estis ad diligendum alii alios.

10 Etenim facitis illud in omnes fratres qui in universa Macedonia : rogamus autem vos, fratres, abundare magis,

11 Et contendere quiete agere, et agere propria, et operari propriis manibus vestris, sicut vobis annuntiavimus.

12 Ut ambuletis honeste ad eos qui foris, et nullius opus habeatis.

13 Non volumus autem vos ignorare, fratres, de dormientibus, ut non contristemini, sicut et reliqui non habentes spem.

14 Si enim credimus quod Jesus mortuus est, et resur-

Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτοῖς.

15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, οἱ ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπούμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας·

16 Ὅτι αὐτοὶ ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον·

17 Ἔσονται ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπούμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα.

18 Ὡστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις ταύταις.

Κεφ. ε'. β.

1 **Π** Εἰ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρῆσαν ἔχετε ὑμῖν γράφασθαι·

2 Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε, θεὸς ἡμέρα Κυρίου, ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ, οὕτως ἔρχεται·

3 Ὅταν γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὀλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὴν τῆ ἐν γαστρὶ ἔχούσῃ· καὶ οὐ μὴ ἐκφυγῶσιν.

4 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ ἴστε ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτῃς καταλάβῃ.

5 Πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε, καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμέν νυκτός, οὐδὲ σκότους.

6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήρωμεν·

7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθύσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν·

8 Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήρωμεν, ἐνδυσόμενοι θώρακα πίς-

rexit, ita et Deus dormientes per Jesum,aget cum eo.

15 Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini, quia nos viventes, relictus in adventum Domini, non præveniemus dormientes.

16 Quoniam ipse Dominus in jussu, in voce archangeli, et in tuba Dei descendet de caelo, et mortui in Christo, resurgent primum.

17 Deinde nos viventes relictus, simul cum illis rapiemur in nubibus in occursum Domini in aëra, et sic semper cum Domino erimus.

18 Itaque consolamini alii alios in verbis istis.

CAPUT V.

1 **D**E autem temporibus et momentis, fratres, non opus habetis vobis scribi.

2 Ipsi enim diligentur scitis, quia dies Domini sicut fur in nocte, ita venit.

3 Cum enim dixerit: Pax et securitas, tunc repentinus eis imminet interitus, sicut dolor in utero habenti: et non effugient.

4 Vos autem, fratres, non estis in tenebris, ut dies vos tanquam fur comprehendat.

5 Omnes vos filii lucis estis, et filii diei: non sumus noctis, neque tenebrarum.

6 Nempe igitur non dormimus sicut et reliqui, sed vigilemus, et sobrii simus.

7 Nam dormientes, nocte dormiunt: et inebriati, nocte ebrii sunt.

8 Nos autem diei existentes, sobrii simus, induti thoracem

σεως και ἀγάπης· και παρακαλαί-
αν, ἐλπίδα σωτηρίας,

9 Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς
εἰς ὄργην, ἀλλ' εἰς περιποίησιν
σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ,

10 Τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν,
ἵνα εἴτε γρηγορώμεν, εἴτε καθυψώ-
μεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.

11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους,
και οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς
και ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, εἶδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν,
και ἀρισταμέλους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ,
και νουθετοῦντας ὑμᾶς,

13 Και ἠγασθαι αὐτοὺς ὑπὲρ
ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον
αὐτῶν· εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους,
παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
ἀντήχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακρόθυ-
μοῖτε πρὸς πάντας.

15 Ὅρατε μή τις κακὸν ἀντι-
κατοῦ ἐπι ἀποδοῦ· ἀλλὰ πάντοτε
τὸ ἀγαθὸν διώκετε και εἰς ἀλλή-
λους και εἰς πάντας.

16 Πάντοτε χαίρετε.

17 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.

18 Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦ-
το γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.

19 Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε.

20 Προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.

21 Πάντα δοκιμάζετε, τὸ κα-
λὸν κατέχετε.

22 Ἀπὸ παντὸς εἶδους σπηροῦ
ἀπέχεσθε.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης
ἀγαπάει ὑμᾶς ὀλοτελεῖς· και ὀλό-
κληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ,
και τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ σα-

fidei et charitatis, et galeam,
spem salutis.

9 Quoniam non posuit nos
Deus in iram, sed in assertio-
nem salutis per Dominum nos-
trum Jesum Christum :

10 Mortuum pro nobis, ut
sive vigilemus, sive dormiamus,
simul cum illo vivamus.

11 Ideo consolamini alii alios,
et ædificate unus unum, sicut
et facitis.

12 Rogamus autem vos, fra-
tres, nosse laborantes in vobis,
et præidentes vobis in Domino,
et admonentes vos.

13 Et ducere illos super ex-
abundanti in charitate, propter
opus illorum. pacem habete in
vobis ipsis.

14 Rogamus autem vos, fra-
tres, monete inordinatos, con-
solamini pusillanimes, sustinete
infirmos, longanimes estote ad
omnes.

15 Videre ne quis malum
pro malo alicui reddat : sed
semper bonum sectamini, et in
invicem et in omnes.

16 Semper gaudete.

17 Indesinenter orate.

18 In omni gratias agite : hæc
enim voluntas Dei in Christo
Jesu in vos.

19 Spiritum ne extinguite.

20 Prophetias ne nihili facite.

21 Omnia explore : bonum
tenete.

22 Ab omni specie mali ab-
stinete.

23 Ipse autem Deus pacis
sanctificet vos omnino perfec-
tos : et integer vester spiritus,
et anima, et corpus inculpate

ρουσία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ τηρηθεῖη.

24 Πιστὴς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ
σωθήσεται.

25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ
ἡμῶν.

26 Ἀσπασάσθε τοὺς ἀδελφεοὺς
πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

27 Ὁρῶντες ὑμᾶς εὖ ἐβόηον,
ἀναγκασθῆναι εἰς τὴν δευτέραν ἐπιστολήν
τοῖς ἀγίοις ἀδελφοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγγρα-
φή ἀπὸ Ἀθηνῶν.

in adventu Domini nostri Jesu
Christi servetur.

24 Fidelis ille vocans vos,
qui etiam faciet.

25 Fratres, orate pro nobis.

26 Salutate fratres omnes in
osculo sancto.

27 Adjuro vos Dominum,
legi epistolam omnibus sanctis
fratribus.

28 Gratia Domini nostri Jesu
Christi vobiscum. Amen.

Ad Thessalonicenses prima
scripta est Athenis.

ΠΑΥΛΟΣ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ εἰς

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Ε Ι Σ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλβανὸς
καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ
Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν,
καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστοῦν ὀφείλομεν τῷ
Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί,
καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει
ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ
ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν
εἰς ἀλλήλους.

4 Ὡστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν
καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, καὶ
πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν,
καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε.

5 Ἐνδείγμα τῆς δικαίας κρίσε-

PAULI

Apostoli ad

THESSALONICENSES

EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 PAULUS et Silvanus et Ti-
motheus, ecclesiae Thes-
salonicensium in Deo Patre no-
stro, et Domino Jesu Christo:

2 Gratia vobis et pax à Deo
Patre nostro, et Domino Jesu
Christo.

3 Gratias agere debemus Deo
semper pro vobis, fratres, ita ut
dignum est, quoniam superaug-
escit fides vestra, et abundat
charitas uniuscujusque omnium
vestrum in invicem.

4 Ut nos ipsos in vobis glori-
ari in ecclesiis Dei, propatien-
tia vestra, et fide in omnibus
persecutionibus vestris, et tri-
bulationibus quas sustinetis:

5 Indicium certum justi juda

ως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιώσθηναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε·

6 Εἴπαρ δίκαιον παρὰ Θεοῦ ἀνταποδοῦναι τοῖς ἀλλοθουσίν ὑμᾶς ἀλίψιν,

7 Καὶ ὑμῖν τοῖς ἀλιθεμένους ἀνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων ἀνάμμεως αὐτοῦ,

8 Ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδικησῖν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

9 Οἷτως δίκην εἰσάσθην, ἑλθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·

10 Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ,

11 Εἰς δὲ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ἡ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει,

12 Ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κεφ. β'. 2.

1 **Ε**ρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν,

2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοῦς, μήτε θροῖσθαι, μήτε διὰ ἀνοήματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς, ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐπέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Ἰησοῦ.

cii Dei, ad dignos censeri vos regno Dei, pro quo et patimini

6 Siquidem justum apud Deum retribuere tribulantibus vos tribulationem :

7 Et vobis tribulatis relaxationem cum nobis, in revelatione Domini Jesu Christi de cælo cum angelis virtutis ejus,

8 In igne flammæ, dantis vindictam non scientibus Deum, et non obedientibus Evangelio Domini nostri Jesu Christi.

9 Qui pœnas luent exitium æternum, à facie Domini, et à gloria fortitudinis ejus :

10 Cum venerit glorificari in sanctis suis, et admirabilis fieri in omnibus credentibus, quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo.

11 In quod etiam oramus semper pro vobis, ut vos dignetur vocatione Deus noster, et impleat omnem bonam voluntatem bonitatis, et opus fidei in virtute :

12 Ut glorificetur nomen Domini nostri Jesu Christi in vobis, et vos in illo, secundum gratiam Dei nostri, et Domini Jesu Christi.

CAPUT II.

1 **R**OGAMUS autem vos, fratres, per adventum Domini nostri Jesu Christi, et nostræ congregationis in ipsum,

2 Ad non cito dimoveri vos à sensu, neque turbari, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tanquam per nos, quasi quod inestet dies Christi.

3 Μητις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι εἰ μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

4 Ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος εἶσι πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα· ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν καθίσαι, ἀπεδεικνύοντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός.

5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν ;

6 Καὶ νῦν εὖ κατέχων εἰδασθε, εἰς εὖ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ·

7 Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρει ἕως ἐκ μέσου γένηται·

8 Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος ἀναλώσει ἐν πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ·

9 Οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνεργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις, καὶ τέρασι ψεύδους,

10 Καὶ ἐν πάσῃ ἀπάσῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς εὖ σωθῆναι σ' αὐτούς·

11 Καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνεργειαν πλάνης, εἰς εὖ πιστεῦσαι αὐτούς ἐν ψεύδει·

12 Ἴνα κηρῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεῦσαντες ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκῆσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμῖς δὲ ὀφειλομεν οὐχαρισεῖν ἐν τῷ Θεῷ πάντοτε ὑπὲρ ὑμῶν, ἀδελφοί ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι εἴλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας,

14 Εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ

3 Ne quis vos seducat secundum ullum modum. quoniam si non venerit discessio primum, et revelatus fuerit homo peccati, ille filius perditionis :

4 Ille oppositus, et elatus supra omnem dictum Deum aut numen, ita ut eum in templum Dei tanquam Deum sedere, ostendantem seipsum quod sit Deus.

5 Non meministis, quod adhuc existens apud vos, hæc dicebam vobis ?

6 Eꝯ nunc obstaculum scitis ad revelari eum in suo ipsius tempore.

7 Nam mysterium jam operatur iniquitatis, solum tenens nunc donec è medio fiat.

8 Et tunc revelabitur ille exlex, quem Dominus interficiet spiritu oris sui, et destruet illustratione adventus sui :

9 Cujus est adventus secundum operationem satanæ, in omni virtute, et signis, et prodigiis mendacii.

10 Et in omni deceptione injustitiæ in pereuntibus, pro quibus charitatem veritatis non receperunt ad servari ipsos.

11 Et propter hoc mittet illis Deus operationem imposturæ, ad credendum eos mendaciorum :

12 Ut judicentur omnes nos credentes veritati, sed beneplacitum habentes in injustitia.

13 Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis, fratres dilecti à Domino, quod elegerit vos Deus ab initio in salutem in sanctificatione Spiritus, et fide veritatis :

14 In quod vocavit vos per

τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίη-
σιν δοξῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε,
καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς
ἐδιδάχθητε εἶτε διὰ λόγου, εἶτε δι'
ἐπιστολῆς ἡμῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς Χριστὸς, καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ
ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοῦς
παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα
ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

17 Παρακαλέσαι ὑμῶν εἰς καρ-
δίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παντί
λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Ο λοιπὸν, προσεύχεσθε,
ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ
λόγος τοῦ Κυρίου ἐρέχη, καὶ δοξά-
ζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς,

2 Καὶ ἵνα ῥυθθῶμεν ἀπὸ τῶν
ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ
γὰρ πάντων ἡ πίστις.

3 Πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ Κύριος, ὃς
στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ
πονηροῦ.

4 Πεποιθαμένον δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ'
ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν ὑμῖν,
καὶ ποιῆτε καὶ ποιήσετε.

5 Ὁ δὲ Κύριος κατευθῆναι ὑμῶν
εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ,
καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν,
ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι
ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως
περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν
παράδοσιν ἣν παρέλαθε παρ' ἡμῶν.

7 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ
μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἤτακῆσα-
μεν ἐν ὑμῖν,

8 Οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν
παρὰ τίνος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχ-

evangelium nostrum, in assertio-
nem gloriae Domini nostri Jesu
Christi.

15 Nempe ergo, fratres, sta-
te, et tenete traditiones quas
edocti estis, sive per sermonem,
sive per epistolam nostram.

16 Ipse autem Dominus no-
ster Jesus Christus, et Deus et
pater noster diligens nos, et
dans consolationem æternam,
et spem bonam in gratia :

17 Exhortetur vestra corda,
et confirmet vos in omni ser-
mone et opere bono.

CAPUT III.

1 **Q**UOD reliquum, orate,
fratres, pro nobis, ut ser-
mo Domini currat et glorifice-
tur, sicut et apud vos.

2 Et ut liberemur ab impor-
tunis et malis hominibus : non
enim omnium fides.

3 Fidelis autem est Dominus,
qui confirmabit vos, et custodi-
et à malo.

4 Confidimus autem in Do-
mino super vos, quoniam quæ
denuntiamus vobis, et facitis, et
facietis.

5 At Dominus dirigat vestra
corda in charitatem Dei, et in
expectationem Christi.

6 Denuntiamus autem vobis,
fratres, in nomine Domini nostri
Jesu Christi, subduci vos ab
omni fratre inordinate ambu-
lante, et non secundum tradi-
tionem, quam accepit à nobis.

7 Ipsi enim scitis, quemad-
modum oporteat imitari nos.
quoniam non inordinati fuimus
in vobis.

8 Neque gratis panem man-
ducavimus ab aliquo, sed in la

ἡμ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι,
πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τίνα ὑμῶν·

9 Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν,
ἀλλ' ἵνα δαυτοὺς ὑμῶν δώμοις ὑμῶν
οἰς τὸ μαρτυρεῖσθαι ἡμῶν·

10 Καὶ γὰρ ὅτι ἡμεῖς πρὸς
ὑμᾶς, ταῦτο παραγγέλλομεν ὑμῖν,
ὅτι εἴ τις ἐδύλαξεν ἐργάζεσθαι,
μὴδὲ ἐπιβαρῆσαι.

11 Ἀκούομεν γάρ τις περι-
κατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μὴδὲν
ἐργαζόμενους, ἀλλὰ περιεργαζο-
μένους.

12 Τοῖς δὲ ταυτοῖς παραγγέλλο-
μεν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα
μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν
ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.

13 Ὑμῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ ἐκ-
πατήσητε καλοποιούντας·

14 Εἰ δὲ τις οὐκ ὑπακούει τῷ
λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦ-
τον σημειώσατε· καὶ μὴ συναναμίγ-
ωσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπή,

15 Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἠγασθε,
ἀλλὰ νοθεύετε ὡς ἀδελφόν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρή-
νης ὁψή ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ πάντας
ἐν παντί τρέψαι. Ὁ Κύριος μετὰ
πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἡμῆ χειρὶ
Παύλου, ὃ ἐστὶ σημεῖον ἐν πάσῃ
ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.
Ἀμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικαῖς δευτέρα
ἐγγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

bore et fatigue noctem et
diem operantes, ad non aggra-
vare quemquam vestrum.

9 Non quia non habemus po-
testatem, sed ut nosmetipsos
formam daremus vobis ad imi-
tandum nos.

10 Etenim cum essemus apud
vos, hoc denuntiabamus vobis,
quoniam si quis non vult ope-
rari, nec manducet.

11 Audimus enim quosdam
ambulantes in vobis inordinate,
nihil operantes, sed circumva-
gentes.

12 At ejusmodi denuntiamus,
et obsecramus per Dominum
nostrum Jesum Christum, ut
cum quite operantes, suum ip-
sorum panem manducet.

13 Vos autem, fratres, ne
senescatis beneficientes.

14 Si vero quis non auscul-
tat verbo nostro per epistolam,
hunc notate, et ne commiscea-
mini illi, ut pudeat :

15 Et ne ut inimicum ducite,
sed admonete ut fratrem.

16 Ipse autem Dominus pa-
cis det vobis pacem per omne
in omni modo : Dominus cum
omnibus vobis.

17 Salutatio mea manu Pau-
li, quod est signum in omni epis-
tola, ita scribo.

18 Gratia Domini nostri Jesu
Christi cum omnibus vobis.
Amen.

Ad Thessalonicenses secun-
da scripta est ab Athenis.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

T I M O Θ E O N

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγήν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς δεξιᾶς ἡμῶν,
2 Τημιθέμω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει, χάριτι, εὐλασίᾳ, εἰρήνῃ ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Καθὼς παρακάλεισά σε προσμείναι ἐν Ἐφέσῳ, πορεύμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγέλῃς τοῖσι μὴ ἐπεροδιδασκαλεῖν,

4 Μὴδὲ προσέχων μύθοις, καὶ γενεαλογίαις ἀπεραντοῖς, αἵτινες ζητήσεις παρέρχουσι μᾶλλον ἢ οὐρανομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει.

5 Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου·

6 Ὡν τινες ἀστοχῆσαντες, ἐξερράπησαν εἰς ματαλογίαν,

7 Θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοῦντες μήτε εἰ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαίονται.

8 Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, εἴαν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται,

9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμῳ οὐ κείται, ἀνόμιμοι δὲ καὶ ἀνοποράτοις, ἀσεβέσι καὶ ἀμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρικίαις καὶ μητρικίαις, ἀνδροφόνοις,

10 Πέρονις, ἀρσενοκίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύταις, ἐπιόχοις,

PAULI

Apostoli ad

T I M O T H E U M

EPISTOLA PRIMA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi secundum ordinationem Dei Salvatoris nostri et Jesu Christi, spei nostræ :

2 Timotheo germano filio in fide, gratia, misericordia, pax à Deo Patre nostro, et Christo Jesu Domino nostro.

3 Sicut rogavi te remanere in Epheso, proficiscens in Macedoniam, ut denuntiaries quibusdam non aliter docere :

4 Neque attendere fabulis, et genealogiis interminatis, quæ quæstiones præstant magis, quam ædificationem Dei quæ in fide.

5 At finis præcepti est charitas de puro corde, et conscientia bona, et fide non ficta :

6 Quorum quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium :

7 Volentes esse legisdoctores, non intelligentes neque quæ dicunt, neque de quibus affirmant.

8 Scimus autem quia bona lex, si quis ea legitime utatur :

9 Sciens hoc, quia justo lex non est posita, exlegibus vero et non subditis, impiis et peccatoribus, sceleratis et contaminatis, patricidis et matricidis, homicidis,

10 Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiaris, men-

και ει τι θερον εη υγιανουση δι-
δασκαλια αντικειται,

11 Κατα το ευαγγελιον της
δξης του μακαριου Θεου, ο πισ-
τευθησεν εγω.

12 Και χαριν εχω εω δυνα-
μισαντι με Χριστω Ιησου εω Κυ-
ριω ημων, οτι πιστον με ηγησατο,
διδωμενος εις διακονιαν.

13 Τον πρωτον ουτα βλασφη-
μον και διωκτην και υβριστην· αλλ'
ηλεθην, οτι αγνωον ποιοησα εν
πιστια.

14 Υπερβουνησεν δε η χαρις
του Κυριου ημων μετα πιστεως και
αγαπης της εν Χριστω Ιησου.

15 Πιστος ο λογος, και αασης
αποδοχης αξιος, οτι Χριστος Ιη-
σους ηλθεν εις τον κοσμον αμαρτω-
λους σωσαι, ων πρωτος ειμι εγω.

16 Αλλα δια τουτο ηλεθην,
ουτα εν εμοι πρωτω ενδειχεται Ιησους
Χριστος την πασαν μακροθυμιαν,
προς υποπασιωσιν των μελλοντων
πιστευειν δε αυτω εις ζωην αιω-
νων.

17 Το δε βασιλει των αιωνων
αφθαρτω, αορατω, μονω σοφω Θεω
εμφη και δεξα εις τους αιωνας των
αιωνων. Αμην.

18 Ταυτην την παραγγελιαν
παρατιθεμαι σοι, ετακνον Τιμοθεε,
κατα τας προαγουσας δια σε προ-
φητειας, ινα στρατηγη εν αυταις
την καλην στρατιαν,

19 Εχων πιστιν και αγαθην
συνηθησιν· ην τινες απωσαντες,
επι την πιστιν δυναμησαν,

20 Ον εστιν Υμεναιος και Α-
λεξανδρος· ες παρεδωκα εω σατανω,
ινα παιδευθωσι μη βλασφημειν.

dicibus, perjuris, et si quid ali-
ud sanæ doctrinæ adversatur :

11 Secundum Euangelium
gloriæ beati Dei, quod creditus
sum ego.

12 Et gratiam habeo robo-
ranti me Christo Jesu Domino
nostro, quia fidelem me existi-
mavit ponens in ministerium :

13 Prius existentem blasphe-
mum, et persecutorem et con-
tumeliosum : sed misericordi-
am consecutus sum, quia igno-
rans feci in incredulitate.

14 Superabundavit autem
gratia Domini nostri cum fide et
dilectione in Christo Jesu.

15 Fidelis sermo, et omni
acceptatione dignus, quia Chris-
tus Jesus venit in mundum pec-
catores servare, quorum pri-
mus sum ego.

16 Sed propter hoc miseri-
cordiam consecutus sum, ut in
me primo ostenderet Jesus
Christus omnem longanimita-
tem, ad informationem futuro-
rum credere in illo in vitam
æternam.

17 Ipsi autem regi seculo-
rum incorruptibili, invisibili,
soli sapienti Deo honor et glo-
ria in secula seculorum. Amen

18 Hoc præceptum com-
mendo tibi, fili Timothee, se-
cundum præcedentes in te pro-
phetias, ut milites in illis pul-
chram militiam,

19 Habens fidem et bonam
conscientiam, quam quidam re-
pellentes, circa fidem naufragaverunt :

20 Quorum est Hymenæus et
Alexander, quos tradidi Satanæ,
ut discant non blasphemare.

Κεφ. 6. 2.

1 **Π** Ακακαλιῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιῆσαι δεήσεις, προσευχάς, ἠντιεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων,

2 Ἐπὶ βασιλείων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπερτοῦ ἰσχυῶν· ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσυχίαν βίον διάγωμεν ἐν εἰρήῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι·

3 Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδοκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

4 Ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ οἷς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

5 Εἷς γὰρ Θεός, οἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,

6 Ὁ δὲος ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίαις,

7 Εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀσκότολος, ἀλήθειαν λέγων ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύθεμαι· διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεβήσασθαι τοὺς ἀνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐκαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ.

9 Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμηθῆναι, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, ᾧ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἡματισμῷ σολυτελαί,

10 Ἄλλ' ὃ ἀρέσκει γυναῖκιν ἐπαγγελλομένης θεοσεβείαν δι' ἔργων ἀγαθῶν.

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαθησέτω ἐν πίστει ὑποταγῇ·

12 Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεῖν εἶναι κύριος, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ·

CAPUT II.

1 **A**DHORTOR igitur primum omnium, fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus :

2 Pro regibus et omnibus in sublimitate existentibus, ut qui etiam et tranquillam vitam degamus in omni pietate et honestate :

3 Hoc enim pulchrum et acceptum coram salvatore nostro Deo :

4 Qui omnes homines vult servari, et ad agnitionem veritatis venire.

5 Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus.

6 Dans semetipsum redemptionem pro omnibus, testimonium temporibus propriis.

7 In quod positus sum ego prædicatur et apostolus, veritatem dico in Christo, non mentior, doctor Gentium in fide et veritate.

8 Volo ergo orare viros in omni loco, levantes puras manus, sine ira et disceptatione.

9 Similiter et mulieres in habitu ornato, cum verecundia et modestia ornare seipsas, non in cincinnis, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa :

10 Sed, quod decet mulieres professas pietatem, per opera bona.

11 Mulier in silentio discat, in omni subjectione.

12 Mulieri autem docere non permitto, neque auctoritatem usurpare viri, sed esse in silentio.

13 Ἀδάμ γὰρ πρῶτος ἐκλάσθη, εἶτα Ἔβα·

14 Καὶ Ἀδάμ οὐκ ἠσαυθήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀσαστηθεῖσα, ἐν παραβάσει γέγονε,

15 Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς εὐκογονίας, εἰ μὴ μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγαθῶν μετὰ σωφροσύνης.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Π**ιστὸς ὁ λόγος εἰ τις ἐπίσκοπος ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμῶν·

2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν·

3 Μὴ πάρονον, μὴ πλῆκτον, μὴ αἰσχροκερδῆ· ἀλλ' ἀπεικῆ, ἀμαχον, ἀφιλάργυρον,

4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·

5 Εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προσεῖναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται ;

6 Μὴ νέφροτον· ἵνα μὴ τυφωθεῖς εἰς κρίμα ἁμαρτίας τοῦ διαβόλου·

7 Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἁμαρτίας καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἶνω πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδοῦς,

9 Ἐχοντας εὐ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρῇ συνειδήσει·

10 Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖωσαν, ἀνέγλητοι ὄντες.

11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς,

13 Adam enim primus formatus est, deinde Eva.

14 Et Adam non est seductus, at mulier seducta, in transgressionem fuit.

15 Salvabitur autem per filiorum generationem, si manserint in fide et dilectione et sanctificatione cum modestia.

CAPUT III.

1 **F**IDELIS sermo : si quis episcopatum expetit, pulchrum opus desiderat.

2 Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, vigilantem, sobrium, ornatum, hospitalem, doctorem :

3 Non vinolentum, non percussorem, non turpis lucri cupidum ; sed modestum, non pugnantem, non cupidum argenti :

4 Propriæ domui bene præpositum, filios habentem in subjectione cum omni castitate.

5 Si autem quis propriæ domui præesse non novit, quomodo ecclesiæ Dei curam geret ?

6 Non nuper insitum, ut non inflatus, in iudicium incidat diaboli.

7 Oportet autem illum et testimonium bonum habere ab iis qui foris, ut non in opprobrium incidat et laqueum diaboli.

8 Diaconos similiter pudicos, non bilingues, non vino multo deditos, non turpe lucrum sectantes :

9 Habentes mysterium fidei in pura conscientia :

10 Et hi autem probentur primum, deinde ministrent, in culpatis existentes.

11 Mulieres similiter honestas.

μη διαβολους, νηφαλους, πιστας εν πασι.

12 Διακονοι εαυτων μας γυναικας ανδρες, τεκνων καλως προϊσταμενοι, και των ιδιων οικων.

13 Οι γαρ καλως διακονησαντες, βαθμον εαυτοις καλον περιποιουνται, και πολλην εαβηθισιαν εν πιστι εη εν Χριστω Ιησου.

14 Ταυτα σοι γραφω, ελπιζων ελθειν προς σε ταχιον.

15 Εαν δε βραδυνη, ινα ειδης πως δει εν οικω Θεου αναστρέφουσαι ητις εστιν εκκλησια Θεου ζωντος, στυλος και εδραιωμα της αληθειας.

16 Και ημολογουμενος μεγα εστι το της ευσειας μυστηριον Θεος εφανερωθη εν σαρκι, εδικαιωθη εν πνευματι, ωφθη αγγελος, εκηροχηθη εν εθνεσσι, κητισθηθη εν κησμη, ανελθηθη εν δόξη.

Κεφ. δ. 4.

1 **Τ**Ο δε πνευμα ρητως λεγει, οτι εν υστεροις καιροις αποστησονται τινες της πιστευας, προσεχοντες πνευμασι ελάνοις και διδασκαλiais δαιμονιων,

2 Εν υποκρισει ψευδολογων, κηκαυτηριασμενων την ιδιαν συνειδησιν,

3 Κωλυοντων γαμειν, απχεσθαι βρωματων, α δ Θεος εκτισεν εις μεταλητην μετα ευχαριστίας τοις πιστοις και εσηγνωκισι την αληθειαν.

4 Οτι παν κτισμα Θεου καλον, και ουδεν αποβλητον, μετα ευχαριστίας λαμβανόμενον.

5 Αγιάζεται γαρ δια λόγου Θεου και ενευξενω.

6 Ταυτα υποσηθήμενος τοις αδελφοις, καλως εση διάκονος Ιησου Χριστου, εντροφόμενος τοις λόγοις

tas, non calumniosas, sobrias, fideles in omnibus.

12 Diaconi sint unius uxoris viri, filiis bene praesidentes, et propriis domibus :

13 Nam bene ministrantes, gradum sibi ipsis bonum acquirunt, et multam libertatem in fide quae in Christo Jesu.

14 Haec tibi scribo, sperans venire ad te cito,

15 Si autem tardavero, ut scias quomodo oporteat in domo Dei conversari, quae est ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis.

16 Et manifeste magnum est pietatis mysterium : Deus manifestatus est in carne, justificatus est in spiritu, visus est angelis, praedicatus est in Gentibus, creditus est in mundo, receptus est in gloria.

CAPUT IV.

1 **A**T Spiritus diserte dicit, quia in novissimis temporibus descendent quidam a fide, attendentes spiritibus deceptoribus, et doctrinis daemioniorum,

2 In hypocrisi falsa loquentium, cauteriatam habentium propriam conscientiam.

3 Prohibentium nubere, abstinere cibis, quos Deus creavit ad acceptionem cum gratiarum actione fidelibus, et cognoscen-tibus veritatem.

4 Quia omnis creatura Dei bona, et nihil rejiciendum cum gratiarum actione sumptum.

5 Sanctificatur enim per verbum Dei et orationem.

6 Haec subjiciens fratribus, bonus eris minister Jesu Christi, enutritus verbis fidei, et

της πίστεως, και της καλης διδασκαλιας, η παραπολιθειας.

7 Τοις δε βεβηλους και γραυδοις μύθους αφαιρετω γυμναζε δε σεαυτον προς ευδοξίαν

8 Η γαρ σωματικη γυμνασια προς ολιγον εστιν ωφελιμος η δε πιστευσαι προς παντα ωφελιμος εστιν, διαγγελιας θχουσα ζωης της νυν και της μελλουσας.

9 Πιστις ε λογος και σισης αποδοχης αξιος.

10 Εις τουτο γαρ και ποσημον και ανεωθιμεθα, ετι ηλατιμαμον ετι Θεω ζωντι, ες εστι σωτηρ παντων ανθρωπων, μαλιστα πιστων.

11 Παρηγγελλε ταυτα και διδασκασ.

12 Μηδεις σου της νεότητος καταφρονειτω, αλλα εσας γινωσων πιστων εν λογω, εν δυναστεραφη, εν αγαπη, εν σωκριασι, εν σισει, εν αγνεια.

13 Εως ηρχομαι ερισχε τη αναγωγισι, τη παρακλησει, τη διδασκαλια.

14 Μη απελθι σου εν σοι χαρισματος, ε εδωθη σοι δια προφητειας, μετα θειβεσως των χειρων σου προσευταριου.

15 Ταυτα μελιστα, εν σούτως ισθη, ινα σου η προσηκη φανερα η εν παντι.

16 Εσχε σεαυτω, και τη διδασκαλια. διαμνησθαι αυτους τουτο γαρ ποιων, και σεαυτον σωσας και τους ακουοντας σου.

Κεφ. ε. 5.

1 ΠΡΟΣΒΥΤΕΡΩ μη διακαληθης, αλλα παρακαλει ως πατερα νεωτερους, ως αδελφους.

2 Πρεσβυτερας, ως μητερας νεωτερας, ως αδελφας, εν πιαση αγνεια.

bonæ doctrinæ, quam assecutus es.

7 At prophanas et aniles fabulas rejice : exerce autem te ipsum ad pietatem :

8 Nam corporalis exercitatio ad modicum est utilis : at pietas ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ quæ nunc et futuræ.

9 Fidelis sermo, et omni acceptione dignus.

10 In hoc enim et laboramus, et probris afficiamur, quia speravimus in Deo vivente, qui est salvator omnium hominum, maxime fidelium.

11 Annuntia hæc, et doce.

12 Nemo tuam juventutem contemnat, sed exemplum esto fidelium in verbo, in conversatione, in charitate, in spiritu, in fide, in castitate.

13 Dum venio, attende lectioni, exhortationi, doctrinæ.

14 Ne negliges illud in te donum, quod datum est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterii.

15 Hæc meditare, in his esto, ut tuus profectus manifestus sit in omnibus.

16 Attende tibi ipsi, et doctrinæ : persiste illis. hoc enim faciens, et teipsum servabis, et audientes te.

CAPUT V.

1 SENIOREM ne increpaveris, sed hortare ut patrem ; juvenes, ut fratres :

2 Seniores mulieres, ut matres ; juvenculas ut sorores. in omni castitate.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας·

4 Εἰ δὲ τις χήρα τίμα ἢ ἐκγονα ἔχῃ, ματαίνετωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδοῦναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γὰρ ἔστι καλὸν καὶ ἀποδοτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπιεν ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δόξασιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·

6 Ἡ δὲ, σαταλιῶσα ζῶσα, εἴθνηται.

7 Καὶ ταῦτα παρήγγαλλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ᾖσιν.

8 Εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοῖ, τὴν πίστιν ἤρηται, καὶ ἔστιν αἰσίου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγενηὶα ἐνὸς ἀπὸ τοῦ γυνή,

10 Ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐταπεινώθησεν, εἰ ἐξενόδοχησεν, εἰ ἀγίῳ σέβας ἔωψεν, εἰ δολομένοις ἐπέθεσεν, εἰ σωαὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν·

11 Νεωτέρας δὲ χήρας παρατρέψαν γὰρ καταστρηνάσῃσι τῷ Χριστοῦ, γαμῆν θέλουσιν,

12 Ἐχούσαι κρίμα ἐπὶ τὴν πρῶτην πίστιν ἠθέτησαν.

13 Ἄρα δὲ καὶ ἀργαὶ ματαίνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλόγαροι καὶ περιεργοί, λαλοῦσαι τὰ μὴ ὀφειλόμενα.

14 Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμῆν, ταπεινοῦσιν, οἰκοδομοῦσιν, μηδαμῖαν ἀφορμὴν δίδοναι τῷ ἀντασιμένῳ λοιδορίας χάριν.

15 Ἡδὲ γὰρ εἰς ἐξοστρέψησαν ἐπίσω τοῦ Σατανᾶ.

3 Viduas honora vere viduas.

4 Si autem qua vidua filios aut nepotes habet, discant primum propriam domum bene regere, et mutuam vicem reddere parentibus : hoc enim est pulchrum et acceptum coram Deo.

5 At vere vidua, et sola relicta, speravit in Deum, et instat obsecrationibus, et orationibus nocte et die.

6 At deliciosa, vivens mortua est.

7 Et hæc annuntia, ut irreprensibiles sint.

8 Si autem quis propriis, et maxime domesticis non prospicit, fidem negavit, et est infideli deterior.

9 Vidua eligatur non minus annorum sexaginta, quæ fuerit prius viri uxor :

10 In operibus bonis testimonium habens, si filios educavit, si hospitio recepit, si sanctorum pedes lavit, si afflictis suffecit, si omne opus bonum subsecuta est.

11 Adolescentiores autem viduas recusa : cum enim lascivierunt adversus Christum, nubere volunt :

12 Habentes damnationem, quia primam fidem abjecerunt.

13 Simul autem et otiosæ discunt circumvevantes domos : non solum autem otiosæ, sed et nugaces, et curiosæ, loquentes quæ non decencia.

14 Volo ergo juniores viduas nubere, filios procreare, domum regere, nullam occasionem dare adversario maledicti gratia.

15 Jam enim quædam conversæ sunt retro Satanam.

16 Εἰ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐταρξέτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρυνθῶ ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ἐντοῖς χήραις ἐταρξέῃ.

17 Οἱ καλῶς πρεσβυτέρως πρεσβύτερον διαλῆς τιμῆς ἀξιοῦσθεσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.

18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· “Βοῦν ἀλοῦντα ἢ φοιῶσιν·” καὶ· “Ἄξιός ἐστι ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.”

19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτός ἐστι μὴ εἶναι δύο ἢ τρεῖς μαρτύρων.

20 Τοὺς ἀμαρτάνοντας, ἐνώσιον πάντων βλογεῖ, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώσιον τοῦ Θεοῦ, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἀγγελῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιεῖν κατὰ πρόκλισιν.

22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινῶσαι ἀμαρτίας ἀλλοτρίας. Σοῦτόν ἀγνόν τήρει.

23 Μηκέτι ὑδροσέβει, ἀλλ' ὄντω δέλω γινώσκῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου, καὶ τὰς συνήκας σου ἀσθενίας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλοι εἰσὶν, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἀπακαλουθεῖσιν·

25 Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύναται.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Ο** Σοὶ εἰσὶν ἐπὶ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγασθῶσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημηθῶσι.

2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπό-

16 Si quis fidelis aut qua fidelis habet viduas, sufficiat illis, et non gravetur ecclesia, ut vere viduis sufficiat.

17 Bene praesidentes presbyteri duplici honore digni habeantur, maxime laborantes in verbo et doctrina.

18 Dicit enim scriptura: Bovi trituranti non ligabis os. Et: Dignus operarius mercede sua.

19 Adversus presbyterum accusationem ne accipito, praeterquam in duobus aut tribus testibus.

20 Peccantes coram omnibus argue, ut et caeteri timorem habeant.

21 Obtestor coram Deo, et Domino Jesu Christo, et electis angelis, ut haec custodias sine praedicio, nihil faciens secundum inclinationem.

22 Manus cito nemini imposes, neque communicaveris peccatis alienis. teipsum castum custodi.

23 Ne amplius aquam bibito, sed vino modico utere propter stomachum tuum, et frequentes tuas infirmitates.

24 Quorundam hominum peccata manifesta sunt, praecedentia ad iudicium: quosdam autem et subsequuntur.

25 Similiter et pulchra opera manifesta sunt, et aliter habentia, abscondi non possunt.

CAPUT VI.

1 **Q**UICUNQUE sunt sub iugo servi, proprios dominos omni honore dignos arbitrentur ut non nomen Dei et doctrina blasphemetur.

2 At fideles habentes domi

τας, μη καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλεύετωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοί, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα διδάσκει, καὶ παρακάλει.

3 Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑψαίνειουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

4 Τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ λογομαχίας· ἐξ ὧν γίνονται φθόνος, ἔρις, βλασφημίας, ἕπονται σσηρῶν,

5 Διαπαραδιαιτριβαὶ διαφθαρέτων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀσυστημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν· ἀπίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.

6 Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρχίας·

7 Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅθλον ὅτι οὐδὲ ἐξήνογκσιν τι δυνάμεθα.

8 Ἐχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τοῦτοις ἀρκεσθησόμεθα.

9 Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν·

10 Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστίν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ἑδύνας πολλαῖς.

11 Σὺ δὲ, ὡς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεύγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραΰτητα·

12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα

nos, non contemnant, quia fratres sunt : sed magis serviant, quia fideles sunt et dilecti, qui illius beneficii participant. hæc doce, et exhortare.

3 Si quis aliter docet, et non accedit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, et ei quæ secundum pietatem doctrinæ,

4 Turget, nihil sciens, sed languens circa quæstiones et verborum pugnas, ex quibus nascitur invidia, contentio, blasphemix, suspiciones malæ,

5 Perversæ exercitationes corruptorum hominum mentem et privatorum veritate, existimantium quæstum esse pietatem : abscede ab hujusmodi.

6 Est autem quæstus magnus pietas cum suæ sortis probatione.

7 Nihil enim intulimus in mundum, manifestum quia nec auferre quid possumus.

8 Habentes autem alimenta, et tegumenta, his contenti simus.

9 At volentes ditescere, incidunt intentionem, et laqueum, et desideria multa stulta et nociva, quæ mergunt homines in interitum, et perditionem.

10 Radix enim omnium malorum est pecuniæ cupiditas, quam quidam appetentes, aberraverunt à fide, et seipsum transfixerunt doloribus multis.

11 Tu autem, ô homo Dei, hæc fuge : sectare vero justitiam, pietatem, fidem, caritatem, patientiam, mansuetudinem.

12 Certa pulchrum certamen

της πίστεως, διαλαβῶν τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐπέστρεψεν, καὶ ἐμολόγησας τὴν καλὴν ἐμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ἐμολογίαν,

14 Τηρήσαι σε τὴν ἐπιταλὴν ἄσπιλον, ἀνέσφιλον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

15 Ἦν παρῶς ἰδίως δόξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευμένων, καὶ Κύριος τῶν κυριουμένων,

16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθανάσιαν, φῶς οὐκ εἶναι ἀσπένδον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὃ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

17 Τοῖς ἐλευσίαις ἐν τῷ νῦν αἰεὶ παραγγέλλω, μὴ ὑψηλοφροσύνῃ, μηδὲ ἠλαστίαια ἐπὶ ἐλευθέρου ἀδελότητι, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν ἐλευσίαις πάντα εἰς ἀπόλαυσιν·

18 Ἀγαθοεργεῖν, ἐλευθερῶν ἐν ἔργοις καλοῖς, συμπροσκότους εἶναι, κοινωνικοῖς,

19 Ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα δευλεύθωται τῆς αἰωνίου ζωῆς.

20 Ὁ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτροσεύμενος τὰς βεβήλους κενεφρονίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδοσύμμου γνώσεως,

21 Ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ. Ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μακρότατος Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

fidei, apprehende æternam vitam, in quam et vocatus es, et confessus es pulchram confessionem coram multis testibus.

13 Præcipio tibi coram Deo vivificante omnia, et Christo Jesu testato coram Pontio Pilato pulchram confessionem :

14 Servare te mandatum immaculatum, irreprehensibile, usque in apparitionem Domini nostri Jesu Christi :

15 Quam temporibus propriis ostendet beatus, et solus potens, rex regnantium, et Dominus dominantium,

16 Solus habens immortalitatem, lucem habitans inaccessibilem : quem vidit nullus hominum, nec videre potest : cui honor et robor sempiternum. Amen.

17 Divitibus in nunc seculo, præcipe non sublime sapere, neque sperare in divitiarum incertitudine, sed in Deo vivente, præhente nobis abunde omnia ad refocillationem :

18 Bene agere, delectare in operibus bonis, benepartibiles esse, communicabiles :

19 Thesaurizantes sibi ipsis fundamentum pulchrum in futurum, ut apprehendant æternam vitam.

20 O Timothee, depositum custodi, devitans prophanas inanitates vocum, et oppositiones falso nominatæ scientiæ :

21 Quam quidam profitentes circa fidem aberraverunt. Gratia tecum. Amen.

Ad Timotheum prior scripta est Laodicea, quæ est metropolis Phrygiæ Pacatiana.

ΠΑΥΛΟΣ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς
ΤΙ Μ Ο Θ Ε Ο Ν
 ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀποστόλος Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ, διὰ θελή-
 ματος Θεοῦ, κατ' ἐσαγγελίαν ζωῆς
 τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνῳ,
 χάρις, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
 πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν.

3 Χάρη ἔχω τῷ Θεῷ, ὃ λα-
 τρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρῇ συ-
 νειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν
 περὶ σοῦ μνησὶν ἐν ταῖς δεήσεσί μου
 νυκτὸς καὶ ἡμέρας,

4 Ἐπιποθῶ σε ἰδεῖν, μεμνημέ-
 νος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς
 πληρωθῶ,

5 Ἐπίμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν
 σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνέ-
 κησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
 Λωΐδι, καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίκῃ·
 πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοὶ.

6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνησκω
 σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ
 Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπι-
 θέσεως τῶν χειρῶν μου·

7 Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς
 ἐνδύμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμειος
 καὶ ἀγάπης, καὶ σωφρονισμοῦ.

8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρ-
 τύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ
 τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκα-
 κοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύ-
 ναμιν Θεοῦ,

9 Τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ κα-
 λέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ
 ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν ἐπί-

PAULI

Apostoli ad
TIMOTHEUM
 EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu
 Christi per voluntatem
 Dei, secundum promissionem
 vitæ quæ in Christo Jesu :

2 Timotheo dilecto filio, gra-
 tia, misericordia, pax à Deo
 Patre, et Christo Jesu Domino
 nostro.

3 Gratiam habeo Deo, cui
 servio à progenitoribus in pura
 conscientia, ut non intermissam
 habeo de te memoriam in ora-
 tionibus meis, nocte et die :

4 Desiderans te videre, me-
 mor tuarum lacrymarum, ut
 gaudio implear :

5 Recordationem accipiens
 ejus quæ in te non fictæ fidei,
 quæ inhabitavit primum in avia
 tua Loïde, et matre tua Eunice:
 persuasus sum autem quod et
 in te :

6 Propter quam causam rur-
 sus meminisse facio te resuscitare
 donum Dei, quod est in te
 per impositionem manuum me-
 arum.

7 Non enim dedit nobis Deus
 spiritum timoris, sed virtutis et
 dilecticnis et sobrietatis.

8 Ne igitur erubueris testi-
 monium Domini nostri, neque
 me vinctum ejus : sed patere
 afflictiones cum Evangelio se-
 cundum virtutem Dei :

9 Servantis nos, et vocantis
 vocatione sancta, non secundum
 opera nostra, sed secundum pro-

θεσθαι καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀπὸ χρόνων αἰωνίων,

10 Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς θαυμασίας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφρασίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

11 Εἰς ὃ ἐτίθει ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν·

12 Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνεμαι· οἶδα γὰρ ὃ σπεύσονται, καὶ πιστεύω ὅτι ἀναστήσει τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

13 Ὑποτίθεσθαι ἔχει ὑγιανόντων λόγων, ὡς παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστρέφθησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὡς ἔστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης·

16 Δὲν ἔλας ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου εἰπὼν ὅτι πολλὰς με ἀνέψυξα, καὶ τὴν ἀλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη,

17 Ἀλλὰ γινόμενος ἐν Ῥώμῃ, σπουδαίωτερον ἐζήτησέ με, καὶ εὑρεῖν.

18 Δὲν αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε ἔλας παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ οἰκονοῖς, βέλτερον σὺ γινώσκεις.

Κεφ. β'. 2.

1 ΣΤ' οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου

prium propositum, et gratiam datam nobis in Christo Jesu ante tempora secularia :

10 Manifestatam autem nunc per apparitionem Salvatoris nostri Jesu Christi, destruentis quidem mortem, illuminantis autem vitam et incorruptionem per Euangelium :

11 In quod positus sum ego prædicator et apostolus et magister Gentium.

12 Ob quam causam etiam hæc patior : sed non confundor. scio enim cui credidi, et persuasus sum quis potens est depositum meum servare in illum diem.

13 Exemplar habe sanorum verborum, quæ à me audisti in fide et dilectione quæ in Christo Jesu.

14 Pulchrum depositum custodi per spiritum Sanctum inhabitantem in nobis.

15 Scis hoc, quod adversati sunt me omnes qui in Asia, quorum est Phygellus et Hermogenes :

16 Det misericordiam Dominus Onesiphori domui, quia sæpe me refrigeravit, et catenam meam non erubuit :

17 Sed factus in Roma, studiosius quæsit me, et invenit.

18 Det illi dominus invenire misericordiam à Domino in illa die : et quæcunque in Epheso ministravit, melius tu nosti.

CAPUT II.

1 TU ergo, fili mi, confortare in gratia quæ in Christo Jesu,

2 Et quæ audisti à me per multos testes, hæc commenda

πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέροις διδάξαι.

3 Σὺ οὖν κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Οὐδέεις στρατευόμενος ἐμαλθεύσει ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα εἴῃ στρατολογησάντι ἀρέσῃ·

5 Ἐὰν δὲ καὶ ἀδελῆ τις, οὐ στραφουῖται, εἰ μὴ νομίμως ἀδελήσῃ·

6 Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.

7 Νόει ἂ λέγω· ὁμοί γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πάσι.

8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγεγμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,

9 Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δίδεται.

10 Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐλεεινοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας εὐχῶσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.

11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάναμεν, καὶ συζήσομεν·

12 Εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, καὶ κείνους ἀρνήσεται ἡμᾶς·

13 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομιμηθήσε, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου μὴ λογομαχεῖν, εἰς οὐδὲν χρήσιμον, εἰ καταστροφή τῶν ἀκουόντων.

15 Σπουδάσον σεαυτὸν δέξιμον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

16 Τὰς δὲ βεβήλους κενωφωσίας ἀπορίσασο· εἰτι πλεῖον γὰρ ἀποκρύπτουσιν ἀσέβειας,

fidelibus hominibus, qui idonei erunt et alios docere.

3 Tu igitur malum patere sicut pulcher miles Jesu Christi.

4 Nemo militans implicatur vitæ negotiis, ut deligenti militis placeat.

5 Si autem et certet quis, non coronatur, si non legitime certaverit.

6 Laborantem agricolam oportet primum fructus percipere.

7 Intellige quæ dico: det enim tibi Dominus intellectum in omnibus.

8 Memor esto Jesum Christum excitatum ex mortuis, ex semine David, secundum Evangelium meum.

9 In quo malum patior usque ad vincula, quasi maleficus: sed verbum Dei non est vinctum.

10 Propter hoc omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur quæ in Christo Jesu, cum gloria æterna.

11 Fidelis sermo: si enim simul mortui sumus, et simul vivemus:

12 Si toleramus, et simul regnabimus: si negaverimus, et ille negabit nos:

13 Si infidi sumus, ille fidelis permanet: negare seipsum non potest.

14 Hæc commone, testificans coram Domino, non contendere verbis, ad nihil utile, ad subversionem audientium.

15 Stude teipsum probabilem exhibere Deo, operarium non erubescendum, recte secantem verbum veritatis.

16 At prophanas vanas voces cohibe: ad plus enim procedent impietatis:

17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγρανα νομῶν ἔξει· ὣν ἑστὶν Ἑμμεναιος καὶ Φιλητῆς,

18 Οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠετόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι· καὶ ἀνατρέψαι τὴν τιμὴν πίστιν·

19 Ὁ μόνος στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· Ἐγὼ Κύριος τοῦς ὄντας αὐτοῦ· καὶ, Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα Χριστοῦ.

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὄστρακινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.

21 Ἐὰν ἔν τις ἐκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκευὴ εἰς τιμὴν, ἡγιασμένη, καὶ ἄχρηστον τῷ ὄσασίῳ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένην.

22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φῶγε· δίκαια δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐταλαιμαμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.

23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπειθεῖς ζητήσεις ἀραιεῖ, εἰδὼς ὅτι γονῶσι μάχας·

24 Δουλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἔπειο εἶναι πρὸς πάντας, διδασκατικὸν, ἀνεξίκακον,

25 Ἐν πραύτητι παυδοῦντα εἰς ἀντιδιασθεμένους· μήποτε δι' αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπιγνώσιν ἀληθείας,

26 Καὶ ἀνατήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγραμένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου δέλημα.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Οῦτο δὲ γ' ὡσεύ, ὅτι ἐν δεκάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί·

17 Et sermo eorum ut gangræna pastum habebit, quorum est Hymenæus et Philetus.

18 Qui circa veritatem aberraverunt, dicentes resurrectionem jam esse factam : et subvertunt quorundam fidem.

19 Tamen firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc : Cognovit Dominus existentes ejus : et, Discedat ab injustitia omnis nominans nomen Christi.

20 In magna autem domo non sunt solum vasa aurea et argentea, sed et lignea et testacea : et quædam quidem in honorem, quædam autem in dedecus.

21 Si ergo quis emundaverit seipsum ab istis, erit vas in honorem, sanctificatum et bene utile domino, ad omne opus bonum paratum.

22 At juvenilia desideria fuge : sectare vero justitiam, fidem, charitatem, pacem cum invocantibus Dominum de puro corde.

23 At stultas et ineruditas quæstiones rejice, sciens quia generant pugnas.

24 Servum autem Domini non oportet pugnare, sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, mala tolerantem :

25 In lenitate erudientem contrapositos, nequando det illis Deus pœnitentiam ad agnitionem veritatis :

26 Et respiscant à diaboli laqueo, captivi detenti ab ipso ad ipsius voluntatem.

CAPUT III.

1 **H**OC autem scito quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa ·

2 Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φιλαυτοὶ, φιλάργυροι, βλαζύνες, ὑπερηφανοὶ, βλάφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,

3 Ἄστοργοι, ἄσπονδοὶ, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμωροι, ἀφιλάγαθοι,

4 Προδόται, προσηυθεῖς, ἐπιφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόσοφοι,

5 Ἐχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρημμένοι· Καὶ τούτους ἀποτρέπου·

6 Ἐκ τούτων γὰρ εἰσὶν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτεύοντες τὰ γυναικάρια σσωρευμένα ἀμαρτίας, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις περικίλαις,

7 Πάντοτε μαυνοῦντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.

8 Ὅτι ἐρώπων δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντίστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀντίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι καταφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν·

9 Ἄλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλείον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδηλὸς εἶσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

10 Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ πριβέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,

11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οὓς διωγμοὺς ὑπέστηκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐβόησατο ὁ Κύριος.

12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται·

13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόη-

2 Erunt enim homines seip-sos amantes, pecuniæ cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus immorigeri, ingrati, scelesti,

3 Sine affectione, sine fœdere, calumniatores, incontinentes, inimicos, bonum non amantes.

4 Proditores, præcipites, inflati, voluptatum amatorum magis quam amatorum Dei :

5 Habentes formam pietatis, at virtutem ejus abnegantes : et hos aversare.

6 Ex his enim sunt irrepentes in domos, et captivas ducentes mulierculas oneratas peccatis, actas desideriis variis :

7 Semper discentes, et nunquam ad scientiam veritatis venire valentes.

8 Quemadmodum autem Janes et Jambres restiterunt Moysi, ita et hire sistunt veritati, homines corrupti mentem, reprobri circa fidem.

9 Sed non proficient ad plurimum : nam amentia eorum manifesta erit omnibus, sicut et illorum facta est.

10 Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam :

11 Persecutiones, passiones, qualia mihi facta sunt in Antiochia, in Iconio, in Lystris : quales persecutiones sustinui, et ex omnibus me eripuit Dominus.

12 Et omnes autem volentes pie vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur.

13 Mali autem homines et

τος ἀπαρέβουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 Σὺ δὲ μένεις ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστάθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες,

15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βράβευτος τὰ ἰσρὰ γράμματα εἶδας, τὰ δυνάμενά σε σφίσει εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως ἕως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

16 Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἁπολογίαν, πρὸς ἰστανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν ἑνὴν ἐν δικαιοσύνῃ,

17 Ἵνα ἄριστος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος.

Κεφ. δ. 4.

1 **Δ** Ιαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,

2 Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίσθηθι εὐκαίρως, ἀκαιρως, ἁπολογίαν, παρακάλεισον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδασχῇ·

3 Ἔσειαι γὰρ καιρὸς δευτεῆς ὅταν ὑγιαίνουσιν διδασκαλίαις οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν,

4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέβουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους διετραπήσονται.

5 Σὺ δὲ νῆψ ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφίστησι.

7 Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα·

seductores proficient in pejus, seducentes et seducti.

14 Tu vero permane in iis quæ didicisti, et credita sunt tibi, sciens à quo didiceris :

15 Et quia à puero sacras literas nosti, potentes te sapientem reddere ad salutem, per fidem in Christo Jesu.

16 Omnis scriptura divinitus inspirata, et utilis ad doctrinam, ad redargutionem, ad correctionem, ad eruditionem quæ in justitia ;

17 Ut perfectus sit Dei homo, ad omne opus bonum instructus.

CAPUT IV.

1 **T**ESTIFICOR igitur ego coram Deo, et Domino nostro Jesu Christo, futuro judicare vivos et mortuos secundum apparitionem ipsius, et regnum ejus :

2 Prædica verbum, instat tempestive, intempestive : argue, increpa, obsecra in omni longanimitate et doctrina.

3 Erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed secundum desideria propria sibi ipsis coacervabunt magistros, prurientes auditum :

4 Et à quidem veritate auditum avertent, ad autem fabulas convertentur.

5 Tu vero vigila in omnibus, mala patere, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum impletum reddito.

6 Ego enim jam delibor, et tempus mei discessus instat.

7 Certamen pulchrum certavi, cursum consummavi, fidem servavi.

8 Λοιπὸν, ἀπόκειται μοι ὁ εἰς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτὴς οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαθηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον εἰσεῖν πρὸς με ταχύως·

10 Δημῶς γάρ με ἔγκατέλιπον, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονικίαν· Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν.

11 Λουκᾶς ἐστὶ μόνος μετ' ἐμοῦ· Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἐστὶ γάρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν.

12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἐφεσον.

13 Τὴν φελίνην ὃν ἀπέδωπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκὸς πολλὰ μοι κακὰ ἐπέδειξε· ἀποδώθη αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,

15 Ὅτι καὶ σὺ φυλάσσω· λίαν γὰρ ἐπέστημι τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία αὐδῆς μοι συμπαραγένητο, ἀλλὰ πάντες με ἔγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν·

17 Ὁ δὲ Κύριος μοι παρέστη, καὶ ἐνδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφωρηθῇ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐξήρθη ἐκ στόματος λέοντος,

18 Καὶ ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν θαυράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

19 Ἀσπασαί Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.

20 Ἐραστός ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ·

8 Reliquum, reposita est mihi justitiæ corona, quam reddet mihi Dominus in illa die, justus judex : non solum autem mihi, sed et omnibus diligentibus apparitionem ejus.

9 Stude venire ad me cito.

10 Demas enim me relinquit, diligens quod nunc est seculum, et abiit Thessalonicam, Crescens in Galatiam, Titus in Dalmatiam :

11 Lucas est solus mecum. Marcum assumens, adduc cum teipso : est enim mihi utilis in ministerium.

12 Tychicum autem misi Ephesum.

13 Penulam quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer, et libros, maxime membranas.

14 Alexander ærarius multa mihi mala ostendit. reddat illi Dominus secundum opera ejus :

15 Quem et tu observa . valde enim restitit nostris verbis.

16 In prima mea defensione nemo mihi adfuit, sed omnes me dereliquerunt : non illis impu- tetur.

17 At Dominus mihi astitit, et confortavit me, ut per me prædicatio plene percipiatur, et audiant omnes Gentes : et ereptus sum de ore leonis.

18 Et eripiet me Dominus ab omni opere malo, et servabit in regnum suum cæleste : cui gloria in secula seculorum. Amen.

19 Saluta Priscillam et Aquilam, et Onesiphori domum.

20 Erastus remansit Corin-

Τροφίμου δὲ ἀσθενῶν ἐν Μιλήτῳ ἀσθενούντα.

21 Σπουδάσον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεσθαι σε Εὐβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λίνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου· ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφησίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρήστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρονι.

thi: Trophimum autem reliqua Miletī infirmum.

21 Festina ante hyemem venire. Salutant te Eubulus, et Pudens, et Linus, et Claudia, et fratres omnes.

22 Dominus Jesus Christus cum spiritu tuo. gratia vobiscum. Amen.

Ad Timotheum secunda, Ephesiorum Ecclesiæ primum Episcopum ordinatum, scripta est Roma, cum ex secundo sisteretur Paulus Cæsari Neroai.

ΠΑΤΑΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ εἰς

TITON

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ δούλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐδελείαν·

2 Ἐκ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀφειδής Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων,

3 Ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινήν πίστιν, χάρις, εὐλογία, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λοιπὸν ἐπιδιορθώ-

PAULI

Apostoli ad

TITUM

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS servus Dei, Apostolus autem Jesu Christi, secundum fidem electorum Dei, et agnitionem veritatis quæ secundum pietatem:

2 In spem vitæ æternæ, quam promisit expers mendacii Deus, ante tempora secularia,

3 Manifestavit autem temporibus propriis verbum suum in prædicatione, quam creditam habeo ego secundum præceptum Salvatoris nostri Dei.

4 Tito germano filio secundum communem fidem, gratia, misericordia, pax à Deo Patre, et Domino Jesu christo Salvatore nostro.

5 Hujus gratia reliqui te in Creta, ut reliqua corrigas, et

ση, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσ-
βυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διεταξάμην·

6 Εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς
γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ,
μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνου-
πέτακτα.

7 Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκ-
λητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον,
μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάρονο-
νον, μὴ πλεκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ·

8 Ἄλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον,
σώφρονα, δίκαιον, ἕσιον, ἐγκρατῆ,

9 Ἀντοχόμενον τοῦ κατὰ τὴν
διδασχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς
ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ
τῇ ὑγιανοῦσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγον-
τας ἐλέγχειν.

10 Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνου-
πέτακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρονασά-
ται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς,

11 Οὓς δεῖ ἐπιστομίζεν οἴτινες
ἄλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσ-
κοντες ἂ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους
χάριν.

12 Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐ-
τῶν ἀροφήτης· “Κρήτες δεῖ ψεύ-
σται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀρ-
γαί.”

13 Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν
ἀληθῆς δι’ ἣν αἰτίαν ἐλογχε αὐ-
τοὺς ἀποτόμω, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν
τῇ πίστει,

14 Μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς
μύθοις, καὶ ἐπιτολαῖς ἀνθρώπων ἀποσ-
τρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.

15 Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς κα-
θαροῖς· τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ με-
μιάσνται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ
συνείδησις.

16 Θεὸν ἡμολογούσιν εἶδέναι,

constituas per civitatem pres-
byteros, sicut ego tibi mandavi :

6 Si quis est inculpatus, uni-
us uxoris vir, filios habens fide-
les, non in accusatione luxuriæ,
aut non subditos.

7 Oportet enim episcopum
inculpatum esse, sicut Dei dis-
pensatorem, non arrogantem,
non iracundum, non vinolentum,
non percussorem, non turpis
lucri cupidum :

8 Sed hospitale, boni am-
antem, sobrium, justum, sanc-
tum, continentem :

9 Tenacem ejus qui secun-
dam doctrinam fidelis sermonis,
ut potans sit et exhortari in
doctrina sana, et contradicentes
arguere.

10 Sunt enim multi et ino-
bedientes, vaniloqui et mentium
deceptores, maxime qui ex cir-
cumcisione :

11 Quos oportet ore obtu-
rare : qui totas domos subvertunt,
docentes quæ non oportet,
turpis lucri gratia.

12 Dixit quidam ex illis pro-
prius ipsorum propheta : Cre-
tenses semper mendaces, malæ
bestiæ, ventres pigri.

13 Testimonium hoc est ve-
rum : ob quam causam incre-
pa illos præcise, ut sani sint in
fide :

14 Non intendentes Judaicis
fabulis, et mandatis hominum
aversantium veritatem.

15 Omnia quidem munda
mundis : at pollutis et infideli-
bus nihil mundum, sed polluta
sunt eorum et mens et consci-
entia.

16 Deum confitentur nosse.

τοὺς δὲ λόγους ἀρνούνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Κεφ. β'. 2.

1. **ΣΤ'** δὲ λάλει ἂ ἐρῶται ἐν ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ.

2 Πρεσβύτεας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας ἐν πίστει, ἐν ἀγάπῃ, ἐν ὑπομονῇ.

3 Πρεσβύτεας ὡσαύτως ἐν κασότηματι ἱεροσπουαῖς, μὴ διαβόλους, μὴ εἶναι πολλῶν δεδωλαμμένους, καλοδιδασκάλους,

4 Ἴνα σωφρονίζωσι τοὺς νέους, φιλόστοργους εἶναι, φιλοτίκτους,

5 Σώφρονας, ἀγαθὰς, ῥηκουσὰς, ἀγαθαῖς, ὑποτασσάμενους τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημηται.

6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρὰλάλει σωφρονῶν,

7 Περὶ πάντα σεαυτῶν παρεχόμενος εὖσαν καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἀκαταφόριαν, σεμνότησα, ἀφθαρσίαν,

8 Λόγον ὑγιᾶ, ἀκαταέγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ὄντρασῇ, μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λόγον φιλῶν.

9 Δούλους ἰδίους δεσπόταις ὑποτάσσεται, ἐν πᾶσιν ὑπακούοντες εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,

10 Μὴ νοσηφιζόμενους, ἀλλὰ εἶσιν εὖσαν ἐνδοκνημένους ἀγαθὴν ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμήσωσιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐσπεράνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,

12 Παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρησάμενοι τὴν ἀπίθειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἀπειθεῖας, σωφρονῶμεν καὶ δικαίως καὶ ἀσθεῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,

13 Προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἀπαράνεαν τῆς

at operibus negant, abominati existentes et inobedientes, et ad omne opus bonum reprobi.

CAPUT II.

1 **TU** autem loquere quæ decent sanam doctrinam.

2 Senes sobrios esse, honestos, prudentes, sanos fide, dilectione, patientia.

3 Anus similiter in habitu sancto decentes, non calumniatrices, non vino multo servientes, honestatis magistras,

4 Ut prudentiam doceant adolescentulas, virorum amantea esse, filiorum amantes,

5 Sobrias, castas, domisedas, bonas, subditas propriis viris, ut non verbum Dei blasphemetur.

6 Juvenes similiter hortare temperantes esse.

7 Circa omnia teipsum præbens exemplum pulchrorum operum, in doctrina incorruptibilitatem, gravitatem,

8 Verbum sanum, irreprehensibile, ut is qui ex adverso erubescat, nihil habens de vobis dicere malam.

9 Servos propriis Dominis subijci, in omnibus beneplacentes esse, non contradicentes :

10 Non fraudantes, sed fidem omnem ostendentes bonam, ut doctrinam Salvatoris nostri Dei ornent in omnibus.

11 Apparuit enim gratia Dei salutifera omnibus hominibus :

12 Erudiens nos, ut abnegantes impietatem, et mundana desideria, sobrie et juste et pie vivamus in nunc seculo :

13 Expectantes beatam spem, et apparitionem gloriæ magni

δόξης τῷ μεγάλῳ Θεῷ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

14 Ὅς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρῶσιν ἑαυτῶν λαὸν περιούσιον, ζῆλωτων καλῶν ἔργων.

15 Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς μηδεὶς σου περιφρονεῖται.

Κεφ. γ'. 3.

1 Ὅμοιότησε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς εἶναι,

2 Μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεισιχεῖς, πᾶσαν ἐνδοκνυμένους σφρόδιτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, συνητοὶ, μισοῦντες ἀλλήλους

4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφανή τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ,

5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου.

6 Οὗ ἔξισεν ἐφ' ἡμᾶς πλοῦσως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ τοῦ σωτήρος ἡμῶν,

7 Ἴνα δικαιωθέντες ἐν ἑαυτοῦ χάριτι, κληρονόμοι γενήμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

8 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιώσασθαι, ἵνα φρονιζῶσι καλῶν ἔργων προεστᾶσθαι οἱ πιστοποιηκότες τῷ Θεῷ· ταῦτά ἐστι τὰ καλά καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις.

Dei, et Salvatoris nostri Jesu Christi :

14 Qui dedit semetipsum pro nobis, ut redimeret nos ab omni iniquitate, et mundaret sibi ipsi populum peculiarem, zelatorem pulchrorum operum.

15 Hæc loquere, et exhortare, et argue cum omni imperio : nemo te contemnat.

CAPUT III.

1 **A**DMONE illos principibus et potestatibus subijci, obtemperare, ad omne opus bonum paratos esse.

2 Neminem blasphemare, à pugna alienos esse, modestos, omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines.

3 Eramus enim aliquando et nos insipientes, increduli, errantes, servientes desideris et voluptatibus variis, in malitia et invidia agentes, odibiles, odientes alii alios.

4 Cum autem benignitas et humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei,

5 Non ex operibus in justitia, quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam servavit nos, per lavacrum regenerationis, et renovationis Spiritus sancti :

6 Quem affudit in nos abunde, per Jesum Christum Salvatorem nostrum :

7 Ut justificati ipsius gratia, hæredes simus secundum spem vitæ æternæ.

8 Fidelis sermo : et de his volo te confirmare, ut curent pulchris operibus præstare credentes Deo. hæc sunt pulchra et utilia hominibus.

9 Μωρὸς δὲ ζητήσεις, καὶ γενεαλογίας, καὶ ἔρις, καὶ μάχας νομικὰς περιτίττει· εἰδὶ γὰρ ἀνωφελοῦς καὶ μάταιος.

10 Ἀρετικὸν ἀνθρώπου μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νομοθεσίαν παραουτοῦ,

11 Εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει ἐν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν εἰμὲν Ἀρτεμῶν πρὸς σε ἢ Τυχικῶν, σπεύδασον εἰσεῖν πρὸς μὲ εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κήρυκα παραχρημάσει.

13 Ζητῶν ἐν νομικῶν καὶ Ἀπολλῶ σπουδαίως πρὸς ἐμὲ, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.

14 Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προύστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαιὰς χρείας, ἵνα μὴ ὤσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονται σε οἱ μοι ἅμῃ πάντες. Ἀσπασαί τοὺς φιλοῦντάς ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Τίτῳ ἐπί Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἔγραψα ἀπὸ Νικοπόλεως ἐπὶ Μακεδονίας.

9 Stultas autem questiones, et genealogias, et contentiones, et pugnas legales cohibe : sunt enim inutiles, et vanæ.

10 Hæreticum hominem post unam et secundam admonitionem devita :

11 Sciens quia subversus est huiusmodi, et peccat, existens sponte condemnatus.

12 Cum misero Artemam ad te, aut Tychicum, festina venire ad me Nicopolim : Ibi enim statui hyemare.

13 Zenam legisperitum et Apollo sollicite præmitte, ut nihil illis desit.

14 Discant autem et nostri pulchris operibus præstare ad necessarios usus, ut non sint in fructuosi.

15 Salutant te qui cum me omnes. saluta amantes nos in fide. Gratia cum omnibus vobis. Amen.

Ad Titum Cretensium Ecclesiæ primum episcopum ordinatum, scripta est Nicopoli Macedoniæ.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἢ πρὸς

ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,

2 Καὶ Ἀφφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ.

PAULI

Apostoli ad

PHILEMONEM

EPISTOLA

1 PAULUS vincetus Christi Jesu, et Timotheus frater, Philemoni dilecto et cooperanti nostro,

2 Et Apphiæ dilectæ, et Archippo commilitoni nostro, et illi quæ apud domum tuam ecclesiæ.

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνησίαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

6 Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.

7 Χάριν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέσονται διὰ σου, ἀδελφε.

8 Διὰ πολλὴν ἐν Χριστῷ παύρησίαν ἔχων ἐπιτάσσει σοὶ τὸ ἀνήκον,

9 Διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρῶτος, νυνὶ δὲ καὶ ὀσμὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, Ὀνήσιμον,

11 Τὸν ποτὲ σοὶ ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀπέπεμλα.

12 Σὺ δὲ αὐτὸν, τουτέστι, τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ,

13 Ὅν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἑμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου.

14 Καρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον.

15 Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἔχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχη,

3 Gratia vobis et pax à Deo patre nostro et Domino Jesu Christo.

4 Gratias ago Deo meo, semper memoriam tui faciens in orationibus meis,

5 Audiens tuam charitatem, et fidem quam habes ad Dominum Jesum et in omnes sanctos:

6 Ut communicatio fidei tuæ efficax fiat in agnitione omnis operis boni in vobis in Christum Jesum.

7 Gaudium enim habemus multum, et consolationem in charitate tua, quia viscera sanctorum requieverunt per te, frater.

8 Ideo multam in Christo libertatem habens imperare tibi officium.

9 Propter charitatem magis obsecro, talis existens, ut Paulus senex, nunc autem et vinculus Jesu Christi.

10 Obsecro te pro meo filio, quem genui in vinculis meis, Onesimum:

11 Illum aliquando tibi inutilem, nunc autem tibi et mihi utilem: quem remisi:

12 Tu autem illum, id est, mea viscera, suscipe:

13 Quem ego volueram apud meipsum detinere, ut pro te ministraret mihi in vinculis Evangelii:

14 Sine autem tua sententia nihil volui facere, uti ne velut secundum necessitatem bonum tuium esset, sed secundum spontaneum.

15 Forsitan enim propter hoc discessit ad horam, ut æternum illum reciperes:

16 Οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὡς πατέρα
δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητὸν, μάλιστα
ταῖς ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ
ἐν σαρκί καὶ ἐν Κυρίῳ ;

17 Εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνόν,
προσλαβού αὐτὸν ὡς ἐμέ.

18 Εἰ δέ τι ἤβουλό σε, ἢ ἐπέ-
λοι, τοῦτο ἐμοὶ ἔλλογον.

19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα ἐν
ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀσπίσω· ἵνα μὴ
λέγω σοὶ δεῖ καὶ σεαυτὸν μοι προ-
σφθίλας·

20 Ναί, ἀδελφε, ἐγὼ σου ἐναι-
μην ἐν Κυρίῳ· ἀνάκαισόν μου τὰ
σελάγησα ἐν Κυρίῳ.

21 Πιστωδὴς ἐπὶ ὑπακοῇ σου
ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὅ
λέγω, ποιήσεις.

22 Ἄμα δὲ καὶ ἐτοιμαζέ μοι
ξενίαν· ἐλπίζω γάρ δεῖ διὰ τῶν προ-
σευχῶν ὑμῶν χαρισθῆσθαι ὑμῖν.

23 Ἀσπάζονται σε, Ἐπαφράς,
ὁ συναρχμαλωτὸς μου ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, Μάρκος,

24 Ἀριστάρχος, Δημάς, Λου-
κάς, οἱ συνεργοί μου.

25 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Φιλέμονα ἔγραψα ἀπὸ
Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οὐκίτου.

16 Non jam ut servum, sed
supra quam servum, fratrem
dilectum, maxime mihi, quanto
autem magis tibi et in carne et
in Domino ?

17 Si ergo me habes com-
municantem, suscipe illum si-
cut me.

18 Si autem aliquid nocuit
tibi, aut debet, hoc mihi imputa.

19 Ego Paulus scripsi mea
manu, ego dependam : ut non
dicam tibi quod et teipsum mi-
hi addebes.

20 Ita, frater, ego te fruar
in Domino : refice mea viscera
in Domino.

21 Confisus auscultationi tuæ
scripsi tibi, sciens quoniam et
super quod dico, facies.

22 Simul autem et para mihi
hospitium : spero enim quod per
orationes vestras donabor vobis.

23 Salutant te Epaphras,
concaptivus meus in Christo
Jesu, Marcus,

24 Aristarchus, Demas, Lu-
cas, cooperantes mei.

25 Gratia Domini nostri Je-
su Christi cum spiritu vestro.
Amen.

Ad Philemonem scripta est Ro-
ma per Onesimum servum.

Ἡ ΠΡΟΣ

ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυ-
τρόπως τάλαι ὁ Θεὸς λα-
λήσας τοῖς πατέρας ἐν τοῖς προ-
φήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν
τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,

AD

HEBRÆOS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 MULTIFARIAM et mul-
timode olim Deus lo-
cutus patribus in Prophetis, in
ultimis diebus istis locutus est
nobis in Filio,

2 Ὁν ἔθηκε κληρονόμου πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν,

3 Ὃς ὢν ἀκαίμασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων ἐν ἑαυτῷ πάντα ἐν ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρῶς ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς,

4 Τοσούτω κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ἵδω διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

5 Τίμι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων· “Τίς μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γενήνηκά σε;” Καὶ πάλιν· “Ἐγὼ ὄνομα αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;”

6 Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· “Καὶ προσκυνήσάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.”

7 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· “Ὁ πῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πρὸς φλόγα.”

8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν· “Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· βάθδος εὐθύτητος ἡ βάθδος τῆς βασιλείας σου.

9 Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρησέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

10 Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί·

11 Αὐτοὶ ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται·

12 Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλθῆς αὐτοὺς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.”

2 Quem posuit hæredem universorum, per quem et secula fecit.

3 Qui existens splendor gloriæ, et character substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ, per seipsum purificationem faciens peccatorum nostrorum, sedit in dextera majestatis in excelsis :

4 Tanto præstantior effectus angelis, quanto differentius præ illis hæreditavit nomen.

5 Cui enim dixit aliquando angelorum : Filius meus es tu, ego hodie genui te ? et rursum : Ego ero illi in Patrem, et ipse erit mihi in Filium ?

6 Cum autem iterum introducit primogenitum in habitam, dicit : Et adorent eum omnes angeli Dei.

7 Et ad quidem angelos dicit : Faciens angelos suos spiritus, et ministros suos ignis flammam.

8 Ad autem Filium : Thronus tuus, Deus, in seculum seculi : virga rectitudinis virga regni tui.

9 Dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem : propter hoc unxit te Deus, Deus tuus oleum exultationis præ participibus tuis.

10 Et : Tu per principia, Domine, terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt cæli :

11 Ipsi peribunt, tu autem permanes : et omnes ut vestimentum veterascent :

12 Et velut amictum plicabere eos, et mutabuntur : tu autem iose es, et anni tui non deficient.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκὲς ποτε· “Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ὡς ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου ;”

14 Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοῦς μέλλοντας κληρονομίῃ σωτηρίας ;

Κεφ. 5. 2.

1 **Δ** Ἰὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχυν τοῖς ἀκασθεῖσι, μὴ ποτε παραβῆνῶμεν·

2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πάντα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβον ἑνδοκίον μισθοποδοσίας,

3 Πῶς ἡμεῖς ἐκφυγίσμεθα, τηλαυτώνης ἀμελήσαντες σωτηρίας ; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἔθεθαυθή,

4 Συνεταμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημεῖοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποιήλαις δυνάμεσι, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλους ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, ἀπὸ ἧς λαλοῦμεν.

6 Διαμαρτύρατο δὲ πού τις, λέγων· “Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, δεῖ μνησκη αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, δεῖ πιστέψαι αὐτόν ;

7 Ἐλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους· δόξην καὶ τιμὴν ἐσσεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἑπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου·

8 Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ.” Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν

13 Ad quem autem angelorum dixit aliquando : Sede à dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum ?

14 Nonne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi propter futuros hereditare salutem ?

CAPUT II.

1 **P**ROPTER hoc oportet abundantius nos adhibere auditis, ne quando pefluamus.

2 Si enim ille per angelos dictus sermo factus est firmus, et omnis transgressio et inobedientia accepit justam mercedis retributionem :

3 Quomodo nos effugiemus, tantam negligentem salutem ? quæ initium accipiens enarrari per Dominum, ab audientibus in nos confirmata est :

4 Contestante Deo signisque et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus, secundum suam voluntatem.

5 Non enim angelis subjecit habitatum futuram, de qua loquimur.

6 Testatus est autem alicubi quis, dicens : Quid est homo quod memor es ejus, aut filius hominis, quoniam visitas eum ?

7 Minuisti eum breve quiddam præ angelis : gloria et honore coronasti eum, et constituisti eum super opera manuum tuarum.

8 Omnia subjecisti sub pedibus ejus. in enim subjecisse ei omnia, nihil dimisit ei non

ἀφῆκεν αὐτῷ ἀναστραχόν· νῦν δὲ
ὄψω δρωμένον αὐτῷ, τὰ πάντα ὑπο-
τασσάμενα.

9 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέ-
λους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰη-
σοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου,
δόξῃ, καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως
χάρτι Θεοῦ ἐπέξ παντὸς γούσηται
θανάτου.

10 Ἐπεὶ γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ
πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολ-
λοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν
ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ
παθημάτων τελειῶσαι·

11 Ὁ, τε γὰρ ἀγιαζῶν καὶ οἱ
ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν
αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς
αὐτοὺς καλεῖν,

12 Λέγων· “Ἀπαγγεῶ τὸ ἴνο-
μά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ
ἐκκλησίας ἡμετέρας·”

13 Καὶ πάλιν, “Ἐγὼ ἴσομαι
πεκουθῶς ἐπ' αὐτῷ.” Καὶ πάλιν·
“Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδω-
κεν ὁ Θεός·”

14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κοινο-
νῶντες σαρκὸς καὶ αἵματος· καὶ
αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν
αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταρ-
γῆσθαι τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ
θανάτου, ταυτέσει, τὸν διάβολον,

15 Καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους,
ἴσω φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ
ζῆν ἐνοχοὶ ἦσαν δουλείας.

16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπι-
λαμβάνεται, ἀλλὰ πνεύματος Ἀ-
βραάμ ἐπιλαμβάνεται.

17 Ὅθεν ὡφέλιμα κατὰ πάντα
τοῖς ἀδελφοῖς ἠμωκόθησαν, ἵνα ἐλεή-
μων γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς
τὸ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσσει-
σθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ·

18 Ἐν ᾧ γὰρ ἐπεισθὲν αὐτὸς
πειρασθεῖς, δύναιται τοῖς πειραζο-
μένοις βοηθῆσαι.

subjectum, nunc autem necdum
videmus ei omnia subjecta.

9 Eum autem breve quid
præ angelis minoratum videmus
Jesum, propter passionem mor-
tis, gloria et honore coronatum;
ut gratia Dei pro omnibus gus-
taret mortem.

10 Decebat enim eum propter
quem omnia, et per quem
omnia, multos filios in gloriam
adducentem, auctorem salutis
eorum per passiones consum-
mare.

11 Sanctificans enim et sanc-
tificati, ex uno omnes. Prop-
ter quam causam non confun-
ditur fratres eos vocare,

12 Dicens: Annuntiabo no-
men tuum fratribus meis, in
medio ecclesiæ laudabo te.

13 Et iterum: Ego ero fi-
dens in eum. Et iterum: Ec-
ce ego et pueri, quos mihi de-
dit Deus.

14 Quia ergo pueri commu-
nicaverunt carni et sanguini, et
ipse consimiliter participavit
eisdem, ut per mortem aboleret
robur habentem mortis, id
est diabolum:

15 Et liberaret hos quicun-
que timore mortis per omne
vivere obnoxii erant servituti.

16 Non enim videlicet an-
gelos apprehendit, sed semen
Abrahæ apprehendit.

17 Unde debuit per omnia
fratribus similari, ut misericors
fieret et fidelis Pontifex ea
quæ ad Deum, ad expiandum
peccata populi:

18 In quo enim passus est
ipse tentatus, potest tentatis
auxiliari.

Κεφ. γ'. 3.

1 " **Ο**θιν, ἀδελφοί ἀγιοι, κλήσεως ἰουρανοῦ μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπέστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ἡμελογίας ἡμῶν Χριστὸν Ἰησοῦν,

2 Πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

3 Πλείονες γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωσῆν ἤξιώται. καθ' ἕσπον σλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ο κατασκευάσας αὐτὸν

4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τίνος· ὁ δὲ ἐὰν πάντι κατασκευάσας, Θεός.

5 Καὶ Μωσῆς μὲν πιστός ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς δοράτων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων·

6 Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐστὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἔσμεν ἡμεῖς, ἐάνσπερ τὴν παρθησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος, μέχρι τέλους βεβαίαν κατήσχωμεν·

7 Διὸ, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· " Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,

8 Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παρασκισμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

9 Οὗ ἐπειρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, δοκιμασίαν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη·"

10 Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ, καὶ εἶπον· " Ἄσι πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐγνώσαν τὰς ὁδοὺς μου·"

11 Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ἐργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονταί εἰς τὴν κατὰσπασίν μου·"

12 Βλέπετε, ἀδελφοί, μὴ ποτε ἴσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία τονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος,

CAPUT III.

1 **U**NDE, fratres sancti, vocationis caelestis participes, considerate apostolum et pontificem confessionis nostrae Christum Jesum :

2 Fidelem existentem facienti illum, sicut et Moses in omni domo ejus.

3 Amplioris enim gloriae iste praeter Mose dignus est habitus, quanto amplio rem honorem habet domus construens illam.

4 Omnis namque domus construitur ab aliquo· at omnino construens, Deus.

5 Et Moses quidem fidelis in tota domo ejus, tamquam famulus, in testimonium dicendorum·

6 Christus vero tanquam Filius in domo ejus, cujus domus sumus nos, si fiduciam et glorificationem spei usque ad finem firmam retineamus.

7 Ideo sicut dicit Spiritus sanctus : Hodie si vocem ejus audieritis,

8 Ne obdurate corda vestra, sicut in exacerbatione, secundum diem tentationis in deserto :

9 Ubi tentaverunt me patres vestri, probaverunt me, et viderunt opera mea quadraginta annis.

10 Ideo infensus fui generationi huic, et dixi : Semper errant corde : ipsi autem non cognoverunt vias meas.

11 Ut juravi in ira mea : Saeculo erunt in requiem meam.

12 Videte, fratres, ne quando erit in aliquo vestrum cor melum incredulitatis, in discedere à Deo vivo

13 Ἄλλὰ παρακαλιῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῆ τις ἐξ ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας·

14 Μίτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἵαντες τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατὰσχωμεν,

15 Ἐν τῷ λέγεσθαι· “ Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπαρασμῷ.”

16 Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεκίραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως.

17 Τίσι δὲ προσέχρησε τεσσαράκοντα ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῆλα ἔπεσον ἐν τῇ ἐρήμῳ;

18 Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;

19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Ο**βηθῶμεν οὖν μὴ ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δεκῆ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖται·

2 Καὶ γὰρ εἴμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ καὶ οἱ ἄλλοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνου, μὴ συγκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν·

3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν· “ Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν μου.” καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γνηθέντων·

4 Εἶρηκε γὰρ πρὸς σου τῆς δε-

13 Sed adhortamini vosmetipsos per unumquemque diem, usque quo hodie cognominatur: ut non obduretur quis ex vobis deceptione peccati :

14 Participes enim effecti sumus Christi, si modo initium substantiæ usque ad finem firmum retineamus :

15 In dici : Hodie si vocem ejus audieritis, ne obdurate corda vestra, quemadmodum in exacerbatione.

16 Quidam enim audientes exacerbaverunt, sed non omnes egressi ex Ægypto per Mosen.

17 Quibus autem infensus est quadraginta annis? Nonne peccantibus, quorum membra ceciderunt in deserto?

18 Quibus autem juravit non introire in requiem ipsius, si non incredulis?

19 Et videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem.

CAPUT IV.

1 **T**IMEAMUS ergo ne quandoque relicta pollicitatione introeundi in requiem ejus, existimetur aliquis ex vobis defici.

2 Etenim sumus euangelizati, quemadmodum et illi· sed non profuit sermo auditus illis, non admistus fide audientibus

3 Ingredimur enim in requiem credentes, quemadmodum dixit : Sicut juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam, et quidem operibus à fundatione mundi factis.

4 Dixit enim alicubi de sep-

δόμης οὕτω· “Καὶ κατέσπασεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.”

5 Καὶ ἐν τοῦτω πάλιν· “Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάσπασίν μου.”

6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τις εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι’ ἀπισθείαν,

7 Πάλιν τινὰ ἐρίζει ἡμέραν, σήμερον ἐν Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον καθὼς εἰρηταί· Σήμερον ἴαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, “μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν.”

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέσπασεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.

9 Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμός τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ·

10 Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάσπασίν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέσπασεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡς περ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάσπασιν· ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ περ ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας·

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργῆς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας·

13 Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνὸς οὐρανοῦ· πάντα δὲ γυμνά καὶ τετραχλησμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἐχόντες οὖν ἀρχιερεῖα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ἡμερολογίας·

tima sic : Et requievit Deus die septima ab omnibus operibus suis.

5 Et in isto rursum : Si introibunt in requiem meam.

6 Quoniam ergo superest quosdam introire in illam, et ipsi prius annuntiatione moniti non introierunt propter incredulitatem.

7 Iterum quendam terminat diem, hodie, in David dicens, post tantum temporis, sicut dictum est, Hodie si vocem ejus audieritis, ne obdurate corda vestra.

8 Si enim eis Jesus requiem præstitisset, non utique de alia loqueretur post hæc die.

9 Itaque relinquitur sabbatismus populo Dei :

10 Nam ingressus in requiem ejus, etiam ipse requievit ab operibus suis, sicut à propriis Deus.

11 Studeamus ergo ingredi in illam requiem, ut ne quis in eo ipso axemplo cadat incredulitatis.

12 Vivus enim sermo Dei, et efficax, et penetrabilior super omnem gladium ancipitem, et pertingens usque ad divisio-nem animæque ac spiritus, com-pagum quoque ac medullarum, et discretor cogitationum et intentionum cordis.

13 Et non est creatura invisibilis in conspectu ejus : omnia autem nuda et aperta oculis ejus, ad quem nobis sermo.

14 Habentem ergo pontificem magnum, penetrantem cælos. Jesum Filium Dei, teneamus confessionem.

15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερεῖα μὴ
δυνάμενον συμπάθειαι τοῖς ἀσθενείας ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ
πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.

16 Προσερχώμεθα ἔν μὲτὰ παθήσεως τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα
λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὐρωμεν
εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Π**ᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται εἰς τὸ προσεῖν τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,

2 Μετροπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἑαυτὸν καὶ αὐτὸς περικεῖται ἀσθένειαν,

3 Καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ εἰς λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ δὲ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρὼν·

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γεννηθῆναι ἀρχιερεῖα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· “*Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γενήνηκά σε.*”

6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· “*Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.*”

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς ὑλασεῖας,

8 Καίπερ ὢν υἱὸς, ἕμαθεν, ἀπ' ὧν ἔπαθε, τὴν ὑπακοήν,

9 Καὶ τελειωθείς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἰτίαι σωτηρίας αἰωνίου,

15 Non enim habemus pontificem non potentem compati infirmitatibus nostris : tentatum autem per omnia juxta similitudinem absque peccato.

16 Adeamus ergo cum fiducia throno gratiæ, ut accipiamus misericordiam, et gratiam inveniamus in oportuno auxilium.

CAPUT V.

1 **O**MNIS namque pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur ea quæ ad Deum, ut offerat dona et victimas pro peccatis.

2 Mensuratè pati potens ignorantibus et errantibus : quoniam et ipse circumdatus est infirmitatem :

3 Et propter hanc debet, quemadmodum pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis.

4 Et non sibi ipsi quisquam sumit honorem, sed vocatus à Deo, tanquam et Aaron :

5 Sic et Christus non semetipsum glorificavit fieri pontificem, sed locutus ad eum : Filius meus es tu, ego hodie genui te.

6 Quemadmodum et in alio dicit : Tu sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec.

7 Qui in diebus carnis suæ, precesque et supplicationes ad potentem servare illum à morte, cum clamore valido et lachrymis offerens, et exauditus pro reverentia.

8 Et quamvis existens Filius, didicit ex iis quæ passus est obedientiam.

9 Et consummatus factus est obtemperantibus sibi omnibus causa salutis æternæ :

10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνουτος λέγειν, ἵσκει ὡδρωὶ γυγνόμεναι ταῖς ἀνομίαις·

12 Καὶ γὰρ ὑπεύθυνος εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, εἶνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γυγνόμεναι χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεῶς τροφῆς·

13 Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γὰρ ἴσκει·

14 Τελείων δὲ ἴσκει ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γυμνασμένα ἔχόντων πρὸς διακρίσιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Δ** Ἰὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἵσκει τὴν τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν δεμίλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ εἰστέως ἵσκει Θεόν,

2 Βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεως τε χειρῶν, ἀναστάσεως τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.

3 Καὶ τοῦτο ποιήσομεν, εἰάν τις ἐπιτρέπη ὁ Θεός.

4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπασι φωτισθέντας, γευσάμενους τε τῆς δωρεᾶς τῆς βασιλείου, καὶ μετόχους γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου,

5 Καὶ καλὸν γευσάμενους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,

6 Καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυρῶντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ παραδειγματίζοντας·

10 Appellatus à Deo pontifex juxta ordinem Melchisedec.

11 De quo multus nobis sermo et difficilis interpretatu dicere : quoniam segnes facti estis auribus.

12 Etenim debentes esse magistri propter tempus, rursus opus habetis ad docendum vos quæ elementa initii oraculorum Dei, et facti estis opus habentes lacte, et non solido cibo.

13 Omnis enim particeps lactis, expers sermonis justitiæ : infans enim est.

14 Perfectorum autem est solidus cibus, per habitum sensus exercitatos habentium ad discretionem bonique ac mali.

CAPUT VI.

1 **I**DEO intermittentes initii Christi sermonem, ad perfectionem feramur, non rursus fundamentum jacentes pœnitentiæ à mortuis operibus, et fidei ad Deum,

2 Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum, resurrectionisque mortuorum, et judicii æterni.

3 Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus.

4 Impossibile enim semel illustratos, gustantesque donum cœleste, et participes factos Spiritus sancti,

5 Et pulchrum gustantes Dei verbum, virtutesque futuri sæculi,

6 Et prolapsos, rursus renovari ad pœnitentiam, crucifigentes sibimetipsis Filium Dei, et ostentui habentes.

7 Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πλάκην ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ γίγνουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνους δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος, καὶ κατάρως ἐγγὺς, ἥς τὸ τέλος εἰς καύσιν.

9 Πιστεύουσα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ χρεῖστενα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.

10 Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαβίσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, ἥς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις, καὶ διακονοῦντες.

11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἵνα καὶ ὑμεῖς ἐν τῇ αὐτῇ ἐνδείκνυσθαι σπεύδῃτε πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους.

12 Ἴνα μὴ κωδραὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομήσαντων τὰς ἐπαγγελίας.

13 Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγελάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ἰσχύος, ὡμοσε καθ' ἑαυτοῦ,

14 Λέγων, “Ἡ μὴν εὐλογίᾳ σου εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνω πληθύνω σε.”

15 Καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.

16 Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τὴν μείζονος ἰσχύος σου, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας σέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος.

17 Ἐν ᾧ περισσώτερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδείξει τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμυστήσαν ὄρκω,

18 Ἴνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασ-

7 Terra enim bibens super se sæpe venientem imbrem, et generans herbam opportunam illis propter quos et colitur, accipit benedictionem à Deo.

8 Proferens autem spinas et tribulos, reproba et maledictioni proxima, cujus finis in combustionem.

9 Confidimus autem de vobis, dilecti, meliora, et proxima salutis, si et ita loquimur.

10 Non enim injustus Deus, oblivisci operis vestri, et laboris dilectionis quam ostendistis in nomen ipsius, qui ministrastis sanctis, et ministratis.

11 Cupimus autem unumquemque vestrum idem ostentare studium ad expletionem spei usque in finem :

12 Ut non segnes efficiamini, imitatores autem per fidem et longanimitatem hæreditantium promissiones.

13 Namque Abrahæ pollicitus Deus, quoniam per neminem habuit majorem jurare, juravit per semetipsum,

14 Dicens : Certe benedicens benedicam te, et multiplicans multiplicabo te.

15 Et sic longanimiter ferens adeptus est repromissionem.

16 Homines quidem enim per majorem jurant, et omnis ipsis controversiæ finis ad confirmationem juramentum.

17 In quo abundantius volens Deus ostendere hæredibus pollicitationis immobilitatem consilii sui, intervenit juramento :

18 Ut per duas res immobiles, in quibus impossibile men-

θαυθόν, ἰσχυράν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προουσιμῆτος ἐλπίδος,

19 Ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἰσχυρότερον τοῦ κατασπατάσματος,

20 Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσήλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερέως γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Κεφ. ζ'. 7.

1 Ὅτις γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλείων, καὶ εὐλογήσας αὐτὸν,

2 Ὡς καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ· ὁ ἔστι βασιλεὺς εἰρήνης,

3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ ὑἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηναιέες.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ὧς καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.

5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσὺ τὴν Ἰσραετσίαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς οἰκίας Ἀβραάμ.

6 Ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δέδεκάτωκε τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε.

7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.

8 Καὶ ὡς μὲν δεκάτας ἀποδήσ-

tiri Deum, fortem consolationem habeamus confugientes obtinere propositam spem.

19 Quam sicut ancoram habemus animæ tutamque ac firmam, et ingredientem ad interiorum velaminis.

20 Ubi præcursor pro nobis introivit Jesus, secundum ordinem Melchisedec pontifex factus in æternum.

CAPUT VII.

1 **H**IC enim Melchisedec, rex Salem, Sacerdos Dei summi, occurrens Abraham regresso à cæde regum, et benedicens ei.

2 Cui et decimas ab omnibus partitus est Abraham: primum quidem interpretatus rex justitiæ, deinde autem et rex Salem: quod est rex pacis:

3 Sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum, neque vitæ finem habens; assimilatus autem Filio Dei, manet sacerdos in perpetuum.

4 Intuemini autem quantus hic, cui et decimas Abraham dedit ex manubiis ille patriarcha.

5 Et illi quidem de filiis Levi sacerdotium accipientes, mandatum habent decimare populum secundum legem, id est, fratres suos, quamquam egres sos ex lumbis Abraham:

6 Ille autem non genealogizatus ex eis, decimavit Abraham, et habentem repromissiones benedixit.

7 Sine autem omni contradictione, minus à præstantiore benedicetur.

8 Et hic quidem decimas

κοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν ἐκεί
δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ.

9 Καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ
'Αβραάμ, καὶ Δεὺϊ, ὁ δεκάτας λαμ-
βάνων δεδεκάτωται.

10 Ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ
πατρὸς ἦν, ὅτε συνήτησεν αὐτῷ ὁ
Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν ἐτελείωσεν διὰ τῆς
Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν ὁ λαὸς
γὰρ ἐσ' αὐτῇ νομοδοτήτο, εἰς
εἶτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
χισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα,
καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέ-
γεσθαι;

12 Μετασθεμενῆς γὰρ τῆς ἱερω-
σύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετά-
θεσις γίνεσθαι.

13 Ἐφ' ἐν γὰρ λέγεται ταῦτα,
φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς
οὐδεὶς ἀριστήσῃς τῷ δυσδιαστηρίω

14 Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα
ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς
ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μω-
σῆς ἐλάλησε.

15 Καὶ ἀριστότερον εἶτι κατὰ-
δηλὸν εἶσθαι, εἰ κατὰ τὴν ὁμοί-
τητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς
ἕτερος,

16 Ὅς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
σαρκῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύ-
ναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου·

17 Μαρτυρεῖ γάρ· “Ὅτι σὺ
ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ.”

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεσθαι
προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς
ἀσθενῆς καὶ ἀνωφελές·

19 Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νό-
μος, ἐπεισαγωγῆ δὲ κρείττενος ἐλ-
ε.δος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

E a

morientes homines accipiunt
ibi autem testatione dictus, quia
vivit.

9 Et, ut verbum dicere, per
Abraham et Levi decimas acci-
piens decimatus est:

10 Adhuc enim in lumbo pa-
tris erat, quando obviavit ei
Melchisedec.

11 Si quidem ergo consum-
matio per Leviticum sacerdoti-
um erat: populus enim sub ip-
so legem accepit, quid adhuc
opus secundum ordinem Mel-
chisedec alium surgere sacer-
dotem, et non secundum ordi-
nem Aaron dici?

12 Translato enim sacerdo-
tio, ex necessitate et legis
translatio fit.

13 In quem enim dicuntur
hæc. tribus alterius particeps
fuit, de qua nullus attendit altari.

14 Manifestum enim quod
ex Juda ortus sit Dominus nos-
ter: in quam tribum nihil de sa-
cerdotio Moses locutus est.

15 Et amplius adhuc mani-
festum est, si secundum simili-
tudinem Melchisedec exurgit
sacerdos alius,

16 Qui non secundum legem
mandati carnalis factus est, sed
secundum virtutem vitæ inso-
lubilis.

17 Contestatur enim: Quo-
niam tu sacerdos in æternum se-
cundum ordinem Melchisedec.

18 Abrogatio quidem enim fit
præcedentis mandati, propter
ejus infirmitatem et inutilita-
tem:

19 Nihil enim perfecit lex;
introductio vero melioris spei,
per quam proximamur Deo.

20 Καὶ καθ' ἑσὸν οὐ χωρὶς ἱερικμοσίας

21 Οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ἱερικμοσίας αἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες· Ὁ δὲ, μετὰ ἱερικμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· “Ὁμοσε Κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.”

22 Κατὰ τοσούτον κρείττενος διαθήκῃς γέγονεν ἑγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν πλείους αἰσὶν γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·

24 Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, διαρκέσασθαι ἔχει τὴν ἱερωσύνην,

25 Ὅθεν καὶ σώζων εἰς τὸ παντοῦ δύνανται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐπιγγιχάναι ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἦν ἱερεὺς ἀρχιερεὺς, ὁσίας, ἀκακος, ἀμείκτος, ἀχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος,

27 Ὃς εἷς ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρῶτον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσιάαν ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἑαυτοῦ, ἑαυτὸν ἀποθύμας.

28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησεν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ἱερικμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα καταλαμβάνον.

Κεφ. 8.

1 **Κ**εφάλαιον δὲ δεξιῶν τοῖς λεγόμενοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερεῖα, ὅς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

20 Et quatenus non sine jurejurando :

21 Hi quidem enim sine jurejurando sunt sacerdotes facti : Hic autem cum jurejurando per dicentem ad illum : Juravit Dominus, et non poenitentia ducetur : Tu sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedec.

22 In tantum præstantioris testamenti factus est sponsor Jesus.

23 Et illi quidem plures sunt facti sacerdotes, propter morte prohiberi permanere :

24 Hic autem propter manere eum in æternum, sempiternum habet sacerdotium :

25 Unde et salvare in perpetuum potest accedentes per ipsum Deo, semper vivens ad interpellandum pro eis.

26 Talis enim nobis decebat pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, et excelsior cælis factus :

27 Qui non habet quotidie necessitatem, quemadmodum pontifices, prius pro propriis peccatis hostias offerre, deinde populi : hoc enim fecit semel, seipsum offerens.

28 Lex enim homines constituit pontifices, habentes infirmitatem : sermo autem jurisjurandi post legem, Filium in æternum perfectum.

CAPUT VIII.

1 **C**APITULUM autem super dictis, Talem habemus pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis

2 Ἐὼν ἁγίων λειτουργός, καὶ
 τῆς σκητῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἠνεῆξεν
 ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος·

3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ
 προσφέρειν δώρα τῶν καὶ θυσίας κα-
 θίσταται· ἔθεν ἀναγκαῖον ἔχειν εἰ
 καὶ ταῦτον ὃ προσφέρειν ἔχει·

4 Εἰ μὲν γὰρ ἦν εἶσι γῆς, οὐδ'
 αὖν ἦν ἱερεῖς, ἔνθεν τῶν ἱερέων τῶν
 προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ
 δώρα·

5 Ὅθεν οὐκ ἀποδείχθησαν καὶ οὐκ
 λατρεύουσι τῶν οὐρανίων, καθὼς
 κατηχημάτισται Μωσῆς, μὲλλων
 ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· “Ὁρα γὰρ,
 φησί, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν ἑ-
 ἴπον τὸν δευτέρου σοὶ ἐν τῷ ὄρει.”

6 Νῦν δὲ διαφορωτέρως ἐπέτυχεν
 λειτουργίας, ἔσω καὶ κρείττονός
 ἐστὶ διαθήκης μεσότης, ἥτις εἶσι
 κρείττοσιν ἰσαγγελίας νομοθε-
 τηται.

7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐπισημῆ ἦν
 ἀπραμπτὸς, οὐκ αὖν δευτέρως ἐζητήσατο
 τόπος·

8 Μισοφύμενος γὰρ αὐτοῖς λέ-
 γει· “Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέσει
 Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον
 Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα
 διαθήκην καινὴν,

9 Ὅδ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν
 ἔποιησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν
 ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς
 αὐτῶν, ἐξαγαγῶν αὐτοὺς ἐκ γῆς
 Αἰγύπτου· ἔτι αὐτοὶ οὐκ ἐπέμειναν
 ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἠμέλησα
 αὐτῶν, λέγει Κύριος·

10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν δια-
 θέσομαι ἐπὶ οἶκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς
 ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος, δι-
 δοῦς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐ-

2 Sanctorum minister, et ta-
 bernaculi veri, quod fixit Do-
 mines, et non homo.

3 Omnis enim pontifex al of-
 ferendum muneraque et hostias ca-
 nstituiter : unde necesse ha-
 bere aliquid et hunc quod offe-
 rat.

4 Siquidem enim esset super
 terram, nec utique esset sacer-
 dos, existentibus sacerdotibus
 offerentibus secundum legem
 munera :

5 Qui exemplari et umbræ
 deserviunt cælestium : sicut
 responso edoctus est Moses fu-
 turus absolvere tabernaculum :
 Vide enim, inquit, facias omnia
 secundum exemplar ostensum
 tibi in monte.

6 Nunc autem excellentius
 fortitus est ministerium, quan-
 to melioris est testamenti me-
 diator, quod in melioribus re-
 promissionibus sancitum est.

7 Si enim prius illud esset
 inculpabile, non utique secundi
 quæreretur locus :

8 Vituperans enim eos di-
 cit : Ecce, dies venient, dicit
 Dominus, et consummabo super
 domum Israël, et super domum
 Juda testamentum novum.

9 Non secundum testamen-
 tum quod feci patribus eorum
 in die apprehendente me ma-
 num eorum, educere illos de
 terra Ægypti : quoniam ipsi
 non permanserunt in testamen-
 to meo, et ego neglexi eos, dix-
 it Dominus.

10 Quia hoc testamentum
 quod disponam domui Israël
 post dies illos, dicit Dominus,
 dans leges meas in mentem

τῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοῖς· καὶ ἴσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν·

11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γινώθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσωσί με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν,

12 Ὅτι ἴλωσ ἴσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι·”

13 Ἐν τῷ λέγειν καινὴν, παλαιάκις τὴν ἀρχαίαν· τὸ δὲ παλαιώμενον καὶ γηρασκον, ὅγγις ἀφανισμοῦ.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Ε**ἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ ὀκαίματα λατρείας, τό,τε ἅγιον κοσμητικόν·

2 Σκηνὴ γὰρ κατασκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἦ τε λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρῆξις τῶν ἄρτων, ἧτις λέγεται ἅγια.

3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταστάσασμα σκηνὴ ἡ λογαμένη ἅγια ἁγίων,

4 Χρυσῶν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικαλυμμένην πάντοθεν χρυσοῖς· ἐν ᾗ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάξεις τῆς διαθήκης·

5 Ἰσραῆλ δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δύο, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

6 Τούτων δὲ οὕτω κατασκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν

eorum, et in corde eorum inscribam eas : et ero eis in Deum, et ipsi erunt mihi in populum.

11 Et non docebunt unusquisque proximum suum, et unusquisque fratrem suum, dicens, Cognosce Dominum: quoniam omnes scient me, à parvo eorum usque ad magnum eorum :

12 Quia propitius ero iniustitiis eorum, et peccatorum eorum et iniquitatum eorum non memorabor adhuc.

13 In dicere novum, veteravit prius: at antiquatum et senescens, prope evanescentiam.

CAPUT IX.

1 **H**ABUIT quidem ergo et prius tabernaculum justificationes culturæ, illudque sanctum mundanum.

2 Tabernaculum enim apparatus est primum, in quo candelabra, et mensa, et propositio panum, quod dicitur sanctum.

3 Post autem secundum velamentum tabernaculum dictum Sancta sanctorum.

4 Aureum habens thuribulum, et arcam testamenti circumtectam undique auro, in qua urna aurea, habens manna, et virga Aaron germinata, et tabulæ testamenti.

5 Super autem eam Cherubim gloriæ, obumbrantia propitiatorium: de quibus non est modo dicendum per partes.

6 His vero ita compositis, in quidem priori tabernaculo sem-

διαπαντὸς εἰσίσαιν οἱ ἱερεῖς, τὰς
λατρείας ἐπιτελοῦντες·

7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀπαξ τοῦ
ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, ἢ χωρὶς
αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ,
καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων,

8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύμα-
τος τοῦ ἁγίου, μήπω σφραγεῖσθαι
τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρῶ-
της σκητῆς ἐχούσης στάσιν,

9 Ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν
τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἃν ὧρὰ τε καὶ
δυσταίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι
κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λα-
τρεύοντα,

10 Μόνον ἐπὶ βρώμασι, καὶ πό-
μασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ
δικαιώμασι σαρκὸς, μέχρι καιροῦ
διορθώσεως ἐπιτείμενα.

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος
ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν,
διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας
σκητῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν,
οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

12 Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵμα-
τος εἰσήλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια,
αἰώνιαν λύτρωσιν εὐράμενος.

13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ
εἰς τὸν ἄνθρωπον καθαίρει τὴν
ἐπιθυμίαν, καὶ τοῦ αἵματος τοῦ
ὄνου καθαίρει τὴν ἀκαθαρσίαν,

14 Πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ
Χριστοῦ, ὃς διὰ τοῦ πνεύματος αἰωνίου
ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμῶν τῶ Θεῷ,
καθαίρει τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ
νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ
ζῶντι ;

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης και-
νῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου
γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ
τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν
ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι
τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

per introibant sacerdotes, cul-
tus consummantes.

7 In autem secundo semel in
anno solus pontifex, non sine
sanguine, quem offert pro suis
et populi ignorantis.

8 Hoc significante Spiritu
sancto, nondum propalatam esse
sanctorum viam, adhuc priore
tabernaculo habente statum.

9 Quæ parabola in tempus
præsens, juxta quod muneraque
et hostiæ offeruntur, non po-
tentes juxta conscientiam per-
ficere cultorem,

10 Solummodo in cibis et po-
tibus, et variis baptismatibus,
et justitiis carnis, usque ad tem-
pus correctionis imposita :

11 Christus autem adveniens
pontifex futurorum bonorum,
per majus et perfectius taber-
naculum, non manufactum, id
est, non hujus creationis,

12 Neque per sanguinem
hircorum, et vitulorum, per au-
tem proprium sanguinem introi-
vit semel in Sancta, æternam
redemptionem inveniens.

13 Si enim sanguis taurorum
et hircorum, et cinis vitulæ as-
pergens inquinatos, sanctificat
ad carnis emundationem :

14 Quanto magis sanguis
Christi, qui per Spiritum æter-
num semetipsum obtulit incul-
patum Deo, purgabit conscien-
tiam nostram à mortuis operi-
bus, ad serviendum Deo viventi ?

15 Et propter hoc testamenti
novi mediator est, ut morte in-
tercedente, in redemptionem
earum quæ sub priori testa-
mento transgressionum, repro-
missionem accipiant vocati æ-
ternæ hæreditatis.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατος ἀνάγκη φέρσθαι τοῦ διαθεμένου.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ μὴ ποτε ἰσχύει ὅτε ζῆν ἢ διαθίμενος.

18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἠγικαίνισται·

19 Λαληθεῖσθαι γὰρ πᾶσις ἐνεργείᾳ κατὰ νόμον τοῦ Μωϋσέως παντὶ ἐν λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τρώγων μετὰ ὕδατος καὶ ἵριου νεκίνοι καὶ ὑσσώπου, αὐτὸ τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὰ λαὸν ἰβρᾶνται.

20 Ἀγγων· “Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός.”

21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεῦη τῆς λειτουργίας ἐν αἵματι ἡμοῖς ἰβρᾶνται.

22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματοχυσίσεως ὡ γίνεσθαι ἄρρηκται.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τοῦτοι καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ θεράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια ἐπέηλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι ἐν πρόσωπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

25 Οὐδ' ἵνα παλλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὡσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·

26 Ἐπεὶ ἴδαι αὐτὸν πολλὰκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν δὲ ἅπασι ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ παρανήρωται.

27 Καὶ καθ' ὅσον δεικνύεται τοῖς ἀνθρώποις ἅπασι ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,

16 Ubi enim testamentum, mortem necesse ferri testatoris.

17 Testamentum enim in mortuis ratum, quandoquidem nunquam valet dum vivit testator.

18 Unde nec primum sine sanguine dedicatum est :

19 Expedito enim omni mandato secundum legem à Moysse universo populo, accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua et lana coccinea et hyssopo, ipsum quoque librum et omnem populum aspersit,

20 Dicens : Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus.

21 Etiam tabernaculum autem, et omnia vasa ministerii sanguine similiter aspersit.

22 Et bene in sanguine omnia mundantur secundum legem, et sine sanguinis effusione non fit remissio.

23 Necessè ergo quidem exemplaria eorum quæ in cælia, his mundari : ipsa autem cælestia melioribus hostiis præ istis.

24 Non enim in manufacta sanota introiit Christus, exemplaria verorum, sed in ipsum cælum, nunc apparere vultui Dei pro nobis.

25 Neque ut sæpe offerat semetipsum, quemadmodum pontifex intrat in Sancta per singulos annos in sanguine alieno :

26 Alioquin oportebat eum frequenter pati à constitutione mundi, nunc autem semel in consummatione seculorum, ad destitutionem peccati, per hostiam suam apparuit.

27 Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post autem hoc iudicium ·

28 Οὕτω κ' ὁ Χριστὸς ἅπασι προσενσχόμενος εἰς τὸ πολλῶν ἀνομιῶν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας, ἠφθῆσται τοῖς αὐτὸν ἀπειθοῦσιν εἰς σωτηρίαν.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Σ**κιάν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις, ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ ὀνητικῆς, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι·

2 Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν εἶτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπασι πεκαθαμένους·

3 Ἄλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησιν ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν.

4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα τάβρων καὶ τράγων ἀφαιρῆναι ἁμαρτίας·

5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· “Θυσίαν κ' προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·

6 Ὁλοκαυτώματα κ' περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.”

7 Τότε εἶπεν· “Ἴδὲ ἦκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, εἰ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θελημα σου.”

8 Ἀνώτερον λέγων· “Ὅτι θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας.” αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται,

9 Τότε εἶρηκεν· “Ἴδού ἦκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θελημα σου.” Ἀναρῆναι τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον ἐστήσῃ.

10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ὄμεν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τῆς σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἐστῆκε

28 Sic Christus semel oblatus, ad multorum tollere peccata, ex secundo sine peccato videtur se expectantibus in salutem.

CAPUT X.

1 **U**MBRAM enim habens lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum per singulos annos eisdem ipsis hostiis quas offerunt in perpetuum, nunquam potest accedentes perficere :

2 Alioquin utique cessassent oblatæ, propter nullam habere ultra conscientiam peccatorum cultores, semel mundatos :

3 Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos.

4 Impossibile enim sanguinem taurorum et hircorum auferre peccata :

5 Ideo ingrediens in mundum, dicit : Hostiam et oblationem non voluisti, corpus autem aptasti mihi.

6 Holocaustomata et pro peccato non approbasti.

7 Tunc dixi : Ecce venio, in capite libri scriptum est de me, ad faciendum, Deus, voluntatem tuam.

8 Superius dicens : Quia hostiam, et oblationem, et holocaustomata, et pro peccato noluisti, nec approbasti, quæ secundum legem offeruntur :

9 Tunc dixi : Ecce venio, ad faciendum, Deus, voluntatem tuam. Aufert primum, ut secundum statuat.

10 In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel.

11 Et omnis quidem sacer-

καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελθεῖν ἁμαρτίας·

12 Αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ δεξιὸν ἐξ ἑοῦ,

13 Τὸ λοιπὸν ἐκδοχόμενος ἕως τοῦ ὧσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποσέδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ·

14 Μία γὰρ προσφορὰ καταλείπειν εἰς τὸ ἐπιτελεῖν τοὺς ἀγιαζομένους.

15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προσηρπέναι·

16 “ Ἄβτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς,

17 Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ανομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.”

18 Ὅπου δὲ ἄφεσις εὐετων, οὐκ ἔστι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ,

20 Ἦν ἐνεκάνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ κατασπατάσματος, τουτέστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

21 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,

22 Προσερχόμεθα μετὰ ἀληθοῦς καρδίᾳ ἐν εὐφροσύνῃ πίσσεως, ἔββαντισμένοι τὰς καρδίᾳς ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς,

23 Καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὑδασι καθαρῇ, κατέχουμεν τὴν ἐμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινη· πιστός γὰρ ὁ ἐταγγελάμενος,

24 Καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους

dos astat quotidie ministrans, et eandem sæpe offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata.

12 Hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in semipiternum sedit in dextera Dei :

13 Reliquum expectans, donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus :

14 Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos.

15 Contestatur autem nobis et Spiritus sanctus : post enim prædixisse :

16 Hoc testamentum quod paciscar ad illos post dies illos, dicit Dominus, dans leges meas in cordibus eorum, et in mentibus eorum inscribam eas :

17 Et peccatorum eorum et iniquitatum eorum non recordabor amplius.

18 Ubi autem remissio horum, non jam oblatio pro peccato.

19 Habentes itaque, fratres, libertatem in introitum sanctorum in sanguine Jesu,

20 Quam initiavit nobis viam recentem et viventem per velamen, id est, carnem suam :

21 Et sacerdotem magnum super domum Dei :

22 Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia mala :

23 Et abluti corpus aqua munda, teneamus confessionem spei indeclinabilem : fidelis enim pollicitus.

24 Et consideremus alii alios

εις παραξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων,

25 Μὴ ἀγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ταυτῶν, καθὼς ἴθος εἰσὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσοῦτω μᾶλλον ἕσω βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκασίως γὰρ ἀμαρτανόπων ἡμῶν μετὰ τὸ λαθεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔστι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσιᾶ·

27 Φοβερὰ δὲ τις ἐπιδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζήλος, ὅστις ἐπιβόη μάλιστα τοῦ ὑπαντατίους.

28 Ἀθετήσας εἰς νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρῶν ἐπὶ θυσίῳ ἢ περὶ μάρτυσιν ἀποθήσεται·

29 Πόσω, δοκᾶτε, χείρονος ἀξιώ-
ἀξιώθησεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησά-
μενος, ἐν ᾧ ἡγιασθῆ, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐπιβρίσας ;

30 Οὐδαμὸν γὰρ τὸν εἰσάγοντα
“ Ἐμοὶ ἀπίθησις, ὅγῳ ἀνακαταλύ-
σω, λέγει Κύριος.” καὶ ἀάλων
“ Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.

31 Φοβερὸν τὸ ἐμπασεῖν εἰς
χέρας Θεοῦ ζῶντος.”

32 Ἀναμνησθήσεσθε δὲ τὰς
πρώτους ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέν-
τες, πολλὴν ἀβλήσιν ὑπομείναντες
παθημάτων,

33 Τοῦτο μὲν, ὑποδύσασθε ἐν κ;
θλίψεσι θρασυζόμενοι· τοῦτο δὲ,
κοινωνοὶ τῶν αὐτῶς ἀναστροφόμενων
γενηθέντες·

34 Καὶ γὰρ τοῦς δεσμοῖς μου
συνασθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν
τοῦ ἀπαρχίνου ὑμῶν μετὰ χαρᾶς
προσδέχεσθε, γινώσκοντες ἔχειν

in provocationem charitatis et bonorum operum :

25 Non deserentes collec-
tionem nostram ipsorum, sicut
mos quibusdam, sed adhortan-
tes : et tanto magis, quanto vi-
detis appropinquantem diem.

26 Ultra enim peccantibus
nobis post accepisse notitiam
veritatis, non jam pro peccatis
relinquitur hostia :

27 Terribilis autem quædam
expectatio iudicii, et ignis æ-
mulationis devorare futuri adver-
sarios.

28 Irritam faciens quis le-
gem Moysis, sine miserationibus
in duobus vel tribus testibus
moritur :

29 Quanto, putatis, deteriore
dignus iudicabitur supplicio Fi-
lium Dei conculcans, et sangui-
nem testamenti communem du-
cens, in quo sanctificatus est,
et spiritum gratiæ contumelia
afficiens ?

30 Scimus enim dicentem :
tibi ultio, ego retribuam, dicit
Dominus. Et iterum : Domi-
nus iudicabit populum suum.

31 Horrendum incidere in
manus Dei viventis.

32 Rememoramini autem
pristinos dies, in quibus illumi-
nati, multum certamen susti-
nuistis passionum :

33 Hoc quidem, opprobriis-
que et tribulationibus in thea-
trum producti : hoc autem, com-
municantes taliter conversantium
effecti.

34 Et enim vinculis meis
compassi estis, et rapinam sub-
sistentium vestrorum cum gau-
dio suscepistis, cognoscentes

δουτοῖς κρίσιμα ὑπαρξιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ μένουσαν.

35 Μὴ ἀποβάλητε οὖν ἐν ἀσέβησιαν ὑμῶν, ἧτις ἔχει μισθοποδοσίαν μεγάλην.

36 Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ δῶγμα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσθητε ἐν ἐπαγγελίαν.

37 “Ἐτι γὰρ μακρὸν ὅσον ἔσται, ὁ ἐρχόμενος ἔξει, καὶ οὐ χρονοῖ·

38 Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ὅταν ὑποστειληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.”

39 Ἡμεῖς δὲ οἱ ἀγαθοὶ ὑποστολῆς εἰς ἀλώματιν, ἀλλὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ψυχῆς.

Κεφ. ια. 11.

1 **Ε**στι δὲ πίστις, ἐπιζόμενων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων·

2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ ἀρεσώτεροι.

3 Πίστει νοούμενον κατηγορεῖσθαι τοῖς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γυγνόναι.

4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἀβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι’ ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς ὄψεσι αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι’ αὐτῆς ἀσθονῶν ἔτι λαλεῖται.

5 Πίστει Ἐνώχ μετέστη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον· καὶ οὐκ εὐρίσκειτο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· ἀπὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ μαρτυρεῖται εὐησθητῆραι τῷ Θεῷ.

6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεσθῆσαι· πιστεύσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθοποδοτικὸς γίνεσθαι.

habere in vobis ipsis præstantiorem substantiam in cælis, et manentem.

35 Ne abjicite itaque fiduciam vestram, quæ habet remunerationem magnam.

36 Patientia enim habetis opus, ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem.

37 Adhuc enim parvum quantum quantum, veniens veniet, et non tardabit.

38 At justus ex fide vivet: et si subtraxerit se, non bene gaudet anima mea in eo.

39 Nos autem non sumus subtractionis in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ.

CAPUT XI.

1 **E**ST autem fides, sperandarum substantia rerum, argumentum non conspectarum.

2 In hac enim testimonium consecuti sunt senes.

3 Fide intelligimus constructa esse secula verbo Dei, in non ex apparentibus visibilia facta esse.

4 Fide majorem hostiam Abel præ Cain obtulit Deo, per quam testimonium consecutus est esse justus, testante in muneribus ejus Deo, et per illam mortuus adhuc prædicatur.

5 Fide Enoch translatus est ad non videndum mortem: et non inveniebatur, quia transtulit illum Deus: ante enim translationem ejus testimonium habuit beneplacuisse Deo.

6 Sine autem fide impossibile beneplacere: credere enim oportet accedentem Deo, quia est, et inquirentibus se remunerator fit.

7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλαπομένων, συλαβηθεὶς κατασκευάσας κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

8 Πίστει καλούμενος Ἀβραάμ ὑπήκουσεν ἐξαλθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἡμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος τοῦ ἐρχομαι.

9 Πίστει παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σπηκαῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συγγληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·

10 Ἐξεδέχτο γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ ἐπιτολήν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός.

11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμις εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ὅτι πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγελιάμενον.

12 Διὸ καὶ ἀπ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένοι, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλῆθει, καὶ ὡσεὶ ἄμμος ἢ σαρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πείρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ πισθέντες, καὶ ἀσαδήμοι, καὶ ἠμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παραπίδημοι εἰσὶν ἐπὶ τῆς γῆς·

14 Οἱ γὰρ τῶν αὐτῶν λόγων, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατριδα ἐπιζητοῦσι.

15 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνεον ἀπ' ἧς ἐξῆλθεν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακτάμενοι.

7 Fide divinitus monitus Noë de nondum visis, reveritus aptavit arcam in salutem domus suæ, per quam damnavit mundum, et ejus quæ per fidem justitiæ factus est hæres.

8 Fide vocatus Abraham obediit exire in locum quem futurus erat accipere in hæreditatem, et exiit, nesciens quo iret.

9 Fide demoratus est Abraham in terram repromissionis, tanquam alienam, in tabernaculis habitans cum Isaac et Jacob cohæredibus repromissionis ejusdem :

10 Expectabat enim fundamenta habentem civitatem, cuius artifex et conditor Deus.

11 Fide et ipsa Sara sterilis existens virtutem in conceptionem seminis accepit, et præter tempus ætatis peperit, quoniam fidelem existimavit promittentem.

12 Ideo et ab uno orti sunt et hæc emortuo, tanquam sidera cæli multitudine, et sicut arena quæ ad labium maris innumerabilis.

13 Juxta fidem mortui sunt isti omnes, non accipientes repromissiones ; sed à longe eas aspicientes, et persuasi, et salutantes, et confitentes, quia hospites et peregrini sunt super terram.

14 Nam hujusmodi dicentes, ostendunt quod patriam inquirunt.

15 Et si quidem ipsius meminissent de qua exierunt, habebant utique tempus reverendi :

16 Νυνὶ δὲ κρείττους ὀρέγονται, σπουδάζοντες, ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐκαυχίνονται αὐτοὺς ἢ Θεός, Θεὸς ἐπαυκαλίσθαι αὐτῶν· ἠτοίμασε γὰρ αὐτοῖς σῶμα.

17 Πίστει προσετίθηχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ παραζήμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ἢ τὰς διαγγελίας ἀναδεξάμενος,

18 Πρὸς τὴν ἐλαλήθη· Ὅτι “ὅν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοὶ σπέρμα.”

19 Λογιζόμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ἢ Θεός, ἔβλεπεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐπαμύνατο.

20 Πίστει ἐπεὶ μαλλόντων ἐβλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαΐ.

21 Πίστει Ἰακώβ ἀνεθνήσκων ἠπασσεν τῶν ὀφείων Ἰωσήφ ἐβλόγησεν, καὶ προσκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτοῦ.

22 Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν ἐπεὶ τῆς ἐξέδου τῶν ὀφείων Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ ἐπεὶ τῶν ἐσθίων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 Πίστει Μωσῆς γεννηθεὶς ἀπέβη εἰρημνὸν παρὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδεν ἀστραὶν ἐν παδίῳ καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν ἐν διάταγμα τοῦ βασιλέως.

24 Πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος ἠρέθησε λέγουσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ,

25 Μᾶλλον ἐλέησεν σὺναινεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ εὐδοκῆσαι ἔχειν ἀμαρτίας ἀσέλαιον,

26 Μείζονα πλοῦτον ἠγαπάμενος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θησαυρῶν τὸν ὑπερισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μεθαρροσίαν.

27 Πίστει κατέλασεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀέρατον ὡς ὄφιν ἐκαρτέρησε.

16 Nunc autem meliorem appetunt, id est cœlestem ; ideo non erubescit eos Deus, Deus invocari eorum : paravit enim illis civitatem.

17 Fide obtulit Abraham Isaac tentatus, et unigenitum offerebat ille repromissiones accipiens :

18 Ad quem dictum est : Quia in Isaac vocabitur tibi semen :

19 Arbitrans quia et à mortuis suscitare potens Deus : unde eum et in parabola accepit.

20 Fide, de futuris benedixit Isaac Jacob et Esau.

21 Fide, Jacob moriens unquamque filiorum Joseph benedixit, et adoravit super summitatem virgæ suæ.

22 Fide, Joseph moriens de egressione filiorum Israël monuit, et de ossibus suis mandavit.

23 Fide, Moses natus occultatus est trimestre à parentibus suis, eo quod vidissent elegantem infantem ; et non timerunt edictum regis.

24 Fide, Moses grandis factus negavit dici filius filiz Pharaonis :

25 Magis eligens malis affligi cum populo Dei, quam temporarium habere peccati emolumentum :

26 Majores divitias æstimans Ægypti thesauris improperium Christi : aspiciebat enim in remunerationem.

27 Fide reliquit Ægyptum, non veritus animositatem regis : invisibilem enim tanquam videns fortiter tulit.

• 28 Πίστει παποίησεν το πάσχα και την πρόσχυσιν του αίματος, ίνα μη ό δλοθρούων τά πρωτότοκα, δίγη αύτων.

29 Πίστει διέβησαν την έρυθράν θάλασσαν ως διά ξηράς, ης πείραν λαβόντες οι Αιγύπτωσι καταπόθησαν.

30 Πίστει τά σείχη 'Ισραήλ έπεσε, κυκλωθέντα έσσι θάλα ήμέρας.

31 Πίστει Ρααβ ή πόρνη ου συναπίλωτο τοίς απειθήσασι, δεξαμένη ες κατασκόπους μετ' εβήρας.

32 Και τί έτι λέγω; έσειείψοι γάρ με διηγούμενον ό χρόνος περι 'Ισραήλ, Βαράκ τε και Σαμφών, και 'Ισθάβ, Δαβίδ τε και Σαμουήλ, και τών προφητών,

33 Οι διά πίστειως καταγωνίσαντο βασιλείας, ειργάσαντο δικαιοσύνην, έπέτυχον επαγγελιών, έφραξαν στόματα λέόντων,

34 "Εσθλασαν δύναμιν ανρός, έφυγον στόματα μαχαίρας, ένεδυναμώθησαν από ασθενείας, ένενήθησαν ίσχυροι έν πολέμω, παραβολάς έκλυαν άλλοτριών·

35 "Ελαβον γυναίκες έξ αναστάσεως τους νεκρούς αύτών· άλλοι δε έτυμπανίσθησαν, ου προσδέξάμενοι την απολύτρωσιν, ίνα κρείστωες αναστάσεως εύχων·

36 "Εστροι δε άμπευγμών και μαστίγων πείραν· έλαβον, έτι δε δεσμών και φυλακής·

37 Έλιθάσθησαν, έπρίσθησαν, έσπαράσθησαν, έν φόνω μαχαίρας απέθανον· περιήλθον έν μηλιωταίς, έν αλγίσις έέρμασιν· ύστρουόμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι,

38 Ίνν ουκ ήν άξιος ό κόσμος· έν έρημίαις πλανώμενοι και έρσει χη σπηλαισις και ταίς ύραις της γης.

28 Fide fecit Pascha et fusionem sanguinis, ne perimen-primogenita, tangeret eos.

29 Fide transierunt per rubrum mare tanquam per aridam: cujus experientiam accipientes Aegyptii absorpti sunt

30 Fide muri Jericho corruerunt, circuiti per septem dies

31 Fide Rahab meretrix non periit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace.

32 Et quid adhuc dico? deficiet enim me porenarrantem tempus, de Gedeon, Baracque et Sampson, et Jephthe, Davidque et Samuel, et Prophetis:

33 Qui per fidem devicerunt regna, operati sunt justitiam, adepti sunt repromissiones, obturaverunt ora leonum.

34 Extinxerunt vim ignis, effugerunt ora gladii, convalescerunt de infirmitate, facti sunt fortes in bello, castra verterunt exterorum:

35 Acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos: alii autem distanti sunt, non suscipientes redemptionem, ut meliorem resurrectionem nanciscerentur.

36 Alii vero ludibriorum et flagellorum experientiam acceperunt, etiam autem vinculorum et custodiarum:

37 Lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt, circuiti in ovillis, in caprinis pellibus: egen-tes, afflicti, male habiti:

38 Quibus non erat dignus mundus, in solitudinibus errantes, et montibus, et speluncis, et cavernis terrae.

39 Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκαμίσαντο τὴν ἑπαγγελίαν,

40 Τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον ἐστι ἀποβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Τ**ὸ γὰρ οὖν καὶ ἡμῶς τοσούτον ἔχοντες περιεπίμνητον ἡμῶν νέφος μαρτύρων, ἕλκει ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν ἐπιείκειαν ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς ἐρχόμενοι εἰς περιεπίμνητον ἡμῶν ἀγῶνα,

2 Ἀσπύοντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς ὑποπαθείας αὐτοῦ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε εἰς θρόνον τοῦ Θεοῦ ἐκάθισεν.

3 Ἀναλογισάσθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομνησάμενον ὑπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμνητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

4 Οὕτω μέχρι αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι,

5 Καὶ ἐκδήλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῶν ὡς υἱοῖς διαλύσθαι· “Τίς μου, μὴ ἐλεγίωσι παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπὸ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·

6 “Ὅν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει, μαστιγῶν δὲ πάντα υἱὸν ἐν παραδόχῳ.”

7 Εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῶν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γὰρ ἐστὶν υἱὸς ἐν τῷ παιδεύει πατὴρ;

8 Εἰ δὲ χωρὶς ἐστέ παιδείας, ἥς μέτοχοι γένησθε πάντες, ἄρα νόθοι ἐστέ καὶ οὐκ υἱοί.

9 Ἐπεὶ τὰς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν

39 Et hi omnes testimonio probati per fidem, non reportarunt repromissionem :

40 Deo pro nobis melius aliquid providente, ut non sine nobis consummarentur.

CAPUT XII.

1 **I**DEOQUE et nos tantam habentes circumjacentem nobis nubem testimonium, pondus deponentes omne, et circumstabile peccatum, per patientiam curramus propositum nobis certamen :

2 Aspicientes in fidei auctorem et consummatorem Jesum, qui pro proposito sibi gaudio, sustinuit crucem, confusione contempta, in dexteraque throni Dei sedit.

3 Recogitate ergo talem sustinentem à peccatoribus in semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris deficientes.

4 Nondum usque ad sanguinem restitistis, adversus peccatum repugnantes.

5 Et oblitī estis exhortationis, quæ vobis tanquam filiis disseritar : Fili mi, ne parvipende disciplinam Domini, neque fatiscas ab eo argutus :

6 Quem enim diligit Dominus, castigat : flagellat autem omnem filium quem recipit.

7 Si disciplinam sustinetis, tanquam filiis vobis offert se Deus : quis enim est filius, quem non corrigit pater ?

8 Si autem absque estis disciplina, cujus participes facti sunt omnes, utique nothi estis, et non filii.

9 Deinde quidem carnis nos-

πατέρας εἶχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετροπέμεθα· οὐ πολλῶν μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν ανευμάτων, καὶ ζήσομεν ;

10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαιδύοντο· ὁ δὲ, ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτῆ.

11 Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὑστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρεμύνας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε,

13 Καὶ τροχὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσίν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον.

14 Εἰρήνην διώκατε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμὸν, οὐ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον,

15 Ἐπισκοποῦντες μῆτις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μῆτις ζίζα πικρίας ἀνω φύουσα ἐνοχλῆ, καὶ διὰ ταύτης μωανθῶσι πολλοί·

16 Μὴ τις πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτότοκα αὐτοῦ·

17 Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκμασθή· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εἶρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσελθύσατε ἠλαφωμένῳ ὄρει, καὶ κκαυμένῳ τυρῆ, καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ, καὶ θυλλῳ,

19 Καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ

træ patres habuimus castigatores, et reverebamur : non multo magis obtemperabimus Patri spirituum, et vivemus ?

10 Illi quidem enim ad paucos dies, secundum visum ipsis, castigabant : hic autem ad com modum, ad recipiendum sanctitatem ejus.

11 Omnis autem disciplina ad quidem præsens non videtur gaudii esse, sed mœroris : postea autem fructum pacificum per eam exercitatis reddit justitiæ.

12 Ideo remissas manus et soluta genua erigite :

13 Et gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudum abducatur, sanetur autem magis.

14 Pacem sequimini cum omnibus, et sanctimoniam, quæ sine nemo videbit Dominum :

15 Contemplantes ne quis deficiat à gratia Dei : ne quæ radix amaritudinis sursum germinans impediatur, et per illam inquinentur multi.

16 Ne quis fornicator, aut prophanus, ut Esau : qui propter escam unam vendidit primogenita sua.

17 Scitis enim quoniam et postea volens hæreditare benedictionem, reprobatus est : pœnitentiæ enim locum non invenit, quanquam cum lachrymis exquirens eam.

18 Non enim accessistis tractabilem montem, et incensum igne, et turbinem, et caliginem, et procellam,

19 Et tubæ sonum, et vocem

φωνῆ βημαίων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρετήσαντο μὴ προσεθέηαι αὐτοῖς λόγον·

20 Οὐκ ἔπερον γὰρ εἰς διαστέλλμενον· “Κἄν θῆριον θίγῃ εἰς ὄρους, λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατεθνήσκειται.”

21 Καὶ οὕτω φοβερὸν ἦν εἰς φανταζόμενον, Μωσῆς εἶπεν· “Ἐκφοβῆς εἰμι καὶ ἐντρομος.”

22 Ἄλλὰ προσεληθήσατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἰερουσαλήμ ἑσπεραϊκῆ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων,

23 Πανηγύραι, καὶ ἐκκλησία πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀσπυγραμμίων, καὶ κριτῆ Θεοῦ πάντων, καὶ ἀνύμωσι δικαίων ἐστελειωμένων,

24 Καὶ διαθήρας νέας μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι θαντοῦ προίτωνα λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ.

25 Βλέπετε μὴ παραιτήσηθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐπίνοι οὐκ ἔφυγον, σὸν ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι,

26 Ὁυ ἢ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλουσε τότε· νῦν δὲ ἐσήμερις, λέγων· “Ἐστὶ ἀπαξ ἐγὼ στίξω ἐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.”

27 Τὸ δὲ, ἐπὶ ἀπαξ, δηλοῖ τὴν σαλευσάμενην τὴν μετέθεσιν, ὡς ποικιλημένην, ἵνα μείνῃ εἰς μὴ σαλευόμενα.

28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλουσαν παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδούς καὶ εὐλασίας·

29 “Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν σὺρ καταναλίσκων.”

verborum, quam audientes deprecati sunt non proponi eis verbum.

20 Non portabant enim imperatum: Et si bestia tetigerit montem lapidabitur, aut jaculo configetur.

21 Et, ita terribile erat apparens, Moses dixit: Exterritus sum, et tremebundus.

22 Sed accessistis Sion montem, et civitatem Dei viventis, Hierusalem caelestem, et myriades angelorum,

23 Frequentiam et ecclesiam primogenitorum in caelis conscriptorum, et iudicem Deum omnium, et spiritus iustorum perfectorum.

24 Et testamenti novi mediatorum Jesum, et sanguinem aspersionis praestantiora loquentem praeter Abel.

25 Videte ne recusetis loquentem: si enim illi non effugerunt illum super terram recusantes oracula edentem: multo magis nos illum de caelis avertati:

26 Cujus vox terram movit tunc: nunc autem denuntiavit, dicens: adhuc semel ego moveo non solum terram, sed et caelum.

27 Illud autem, adhuc semel, declarat mobilitatem translationem, tanquam factorum, ut manent non mobilia.

28 Itaque regnum immobile suscipientes, habeamus gratiam, per quam serviamus grate Deo, cum reverentia et religione.

29 Etenim Deus noster ignis consumens

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Η** Φιλαδέλφια μενέτω.

2 Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαβόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.

3 Μιμηθήσεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχομένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

4 Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός.

5 Ἀφιλάργυρος ὁ ἐρώσας· ἀρκεύμενος τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν· “Οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω.”

6 Ὡστε παρρησιασθε ἡμᾶς λέγετε· “Κύριος ἔμοι βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.”

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμῆσθε τὴν πίστιν.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

9 Διδασκαίαις ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ περιφρέσεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιουῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρωμασθῆναι, ἐν οἷς οὐκ ὑπελήθησαν οἱ ἐστρατησάντες.

10 Ἐχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ ἐν τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.

11 Ὡν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς·

12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πόλεως ἔσταθε.

CAPUT XIII.

1 **C**HARITAS fraternitatis maneat.

2 Hospitalitatem ne obliviscimini: per hanc enim latuerunt quidam hospitio excipientes angelos.

3 Mementote vincitorum, tanquam simul victi: malis presorum, tanquam et ipsi existentes in corpore.

4 Honorabile connubium in omnibus, et cubile immaculatum: fornicatores autem et adulteros judicabit Deus.

5 Pecunia non appetens mos: contenti presentibus: ipse enim dixit: Non te deseram, neque te derelinquam.

6 Ita ut confidentes nos dicere: Dominus mihi adjutor, et non timebo quid faciat mihi homo.

7 Mementote ducum vestrorum, qui locuti sunt vobis verbum Dei: quorum intuentes exitum conversationis, imitami fidem.

8 Jesus Christus heri et hodie idem, et in secula.

9 Doctrinis variis et peregrinis ne circumferamini. pulchrum enim gratia stabiliri cor, non escis, in quibus non sunt adjuti ambulantes.

10 Habemus altare, de quo edere non habent potestatem tabernaculo servientes.

11 Quorum enim infertur animalium sanguis pro peccato in Sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra castra.

12 Ideo et Jesus, ut sanctificaret per propriam sanguinem populum, extra portam passus est.

13 Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ἐνεϊδισμόν αὐτοῦ φέροντες·

14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὡς μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητούμεν.

15 Δι' αὐτοῦ οὖν “ ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνίσεως διαπαντός τῷ Θεῷ,” τουτέστι, καρπὸν χειρῶν ἡμελογούντων τῷ ἑνώματι αὐτοῦ.

16 Ἐτῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.

17 Πειθήσεθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπαίσετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσαντες, ἵνα μετὰ χαρῆς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ἡμῖν εἶτο.

18 Προσέυχθε περὶ ἡμῶν· πεποιθήμεν γὰρ ἐπὶ καλῆν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν παύσῃ καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι·

19 Περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,

21 Καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντί ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώσιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνθήσεθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχείων ἐπέστειλα ὑμῖν.

23 Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἐρχῆται, ἴψομαι ὑμᾶς.

13 Igitur exeamus ad eum extra castra, improperium ejus portantes.

14 Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus.

15 Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis per omne Deo, id est, fructum laborum confitentium nomini ejus.

16 At beneficentiae et communionis ne obliviscimini : talibus enim hostiis beneplacet sibi Deus.

17 Obedite ducibus vestris, et subjacete : ipsi enim pervigilant pro animabus vestris, quasi rationem redditori, ut cum gaudio hoc faciant, et non gementes : inutile enim vobis hoc.

18 Orate pro nobis : confidimus enim quia pulchram conscientiam habemus, in omnibus pulchre volentes conversari.

19 Amplius autem deprecor hoc facere : ut celerius restituar vobis.

20 At Deus pacis, reducens de mortuis pastorem ovium magnum, in sanguine testamenti aeterni, Dominum nostrum Jesum Christum,

21 Aptet vos in omni opere bono, ad faciendum voluntatem ejus : faciens in vobis beneplacitum coram se, per Jesum Christum : cui gloria in secula seculorum. Amen.

22 Rogo autem vos, fratres, sufferte verbum solatii : etenim per brevina misi vobis.

23 Cognoscite fratrem Timotheum absolutum, cum quo, si celerius venerit, videbo vos

24 Ἀσπάσαθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἀγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Ἑβραίους ἠγγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

24 Salute omnes duces vestros et omnes sanctos. Salutant vos illi de Italia.

25 Gratia cum omnibus vobis. Amen.

Ad Hebræos scripta est ab Italia per Timotheum.

ΙΑΚΩΒΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

Κεφ. α. 1.

1 **ΙΑΚΩΒΟΣ** Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορῇ, χαίρειν.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἠγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοὶ περιπέσητε πικίλοις,

3 Γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν·

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἔχεται, ἵνα ᾗτε τέλειοι καὶ ἀλόκληροί, ἐν μηδενὶ λιπόμενοι.

5 Εἰ δὲ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντες· καὶ δοθήσεται αὐτῷ·

6 Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπτιζομένῳ.

7 Μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου·

8 Ἄνθρωπος διψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

JACOBI

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA.

CAPUT I.

1 **JACOBUS** Dei et Domini Jesu Christi servus, duodecim tribubus quæ in dispersione, gaudere.

2 Omne gaudium ducite, fratres mei, cum tentationibus incideritis variis :

3 Scientes quod probatio vestræ fidei adoperatur patientiam :

4 At patientia opus perfectum habeat, ut sitis perfecti et integri, in nullo deficientes.

5 Si autem quis vestrum destituitur sapientia, postulet à dante Deo omnibus simpliciter, et non improperante, et dabitur ei.

6 Postulet autem in fide, nihil disceptans : nam disceptans similis est fluctui maris ventis agitato et jactato.

7 Non ergo aestimet homo ille quod accipiet aliquid à Domino.

8 Vir duplex animo, inconstans in omnibus viis suis.

9 Καυχᾶσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ σακενιὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ·

10 Ὁ δὲ πλούσιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται·

11 Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσῳ, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ ἐπὶ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέτεσε, καὶ ἡ σὺπερίσσεια ἐξ̄εσπώσατο αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμὸν, ὅτι δοκιμὸς γινόμενος λήψεται τὸν στεφανὸν τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγέειλετο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

13 Μηδεὶς πειραζόμενος λογέτω, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπειραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτοὺς οὐδένα.

14 Ἐκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξέλκομενος καὶ δελεαζόμενος·

15 εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβῶσα ἵκεται ἀμαρτίαν· ἡ δὲ ἀμαρτία ἐπετελοθεῖσα ἀποκίεσι θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί·

17 Πᾶσα δόσις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ καταβαίνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἐστὶν παραλλαγή, ἢ τροπῆς ἀποσχίσμα.

18 Βουληθεὶς ἀπεκάλησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν εἰνα τῶν αὐτῶν κτισμάτων.

19 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἴστω πᾶς ἄνθρωπος ταχύς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδύς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδύς εἰς ἔργη·

20 Ὅργη γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ καταργάζεται.

21 Διὸ ἀποθίμενοι πᾶσαν βυ-

9 Glorietur autem frater humilis in sublimitate sua :

10 At dives in humilitate sua: quoniam sicut flos sæni transibit :

11 Exortus est enim sol cum ardore, et arefecit fœnum, et flos ejus decidit, et decor vultus ejus deperiit : ita et dives in itineribus suis marcescet.

12 Beatus vir qui suffert tentationem : quoniam probatus factus accipiet coronam vitæ, quam repromisit Dominus diligentibus se.

13 Nemo tentatus dicat, quoniam à Deo tentor : nam Deus intentatus est malis, tentat autem ipse neminem.

14 Unusquisque vero tentatur, à propria concupiscentia abstractus et illectus.

15 Deinde concupiscentia concipiens parit peccatum : at peccatum consummatum generat mortem.

16 Ne errate, fratres mei dilecti.

17 Omne datum bonum, et omne donum perfectum, superne est, descendens à Patre luminum, apud quem non est transmutatio, aut vicissitudinis obumbratio.

18 Volens genuit nos verbo veritatis, ad esse nos initium aliquod ejus creaturarum.

19 Itaque, fratres mei dilecti, sit omnis homo velox ad audiendum, tardus ad loquendum, tardus ad iram :

20 Ira enim viri justitiam Dei non adoperatur.

21 Ideo abjicientes omnem

παριαν και περισσϊαν κακίας, εν
 σραυτηι δεξασθε τον εμφυτον λό-
 γον, τον δυνάμενον σώσαι τας ψυ-
 χας υμῶν.

22 Γίνεσθε δε ποιηται λόγου,
 και μη μόνον ακροαται, παραλο-
 γιζόμενοι θαυτάς·

23 Ὅτι εἰ τις ακροατῆς λόγου
 ἐστί, και οὐ ποιητῆς, οὗτος δοικεν
 ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς
 γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·

24 Κατενόησε γὰρ θαυτὸν, και
 ἀπελήλυθε, και εὐθέως ἐπελάθετο
 ὅποιός ἦν·

25 Ὁ δε παρακάψας εἰς νόμον
 ἐβλεπον τον τῆς ἐλευθερίας, και πα-
 ραμείνας, οὗτος οὐκ ακροατῆς ἐπι-
 λησμονῆς γινόμενος, ἀλλὰ ποιητῆς
 ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει
 αὐτοῦ ἐσται.

26 Εἰ τις δοκεῖ θρησκος εἶναι ἐν
 υμῖν, μη χαλναγωγῶν γλῶσσαν
 αὐτοῦ, ἀλλ' ἀσατῶν καρδίαν αὐτῆ,
 τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.

27 Θρησκεία καθαρά και ἀμί-
 αντος παρὰ τῷ Θεῷ και πατρί,
 αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὄρφανῶς
 και χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
 ἀσπίλον θαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ
 κόσμου.

Κεφ. β'. 2.

1 **Α** Δελοῖ μοι, μη ἐν προσω-
 ποληβίαις ἔχετε τὴν πίσ-
 τιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τῆς δόξης·

2 Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συ-
 ναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύ-
 λιος ἐν ἐσθήτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δε
 και πετωχὸς ἐν ἱσπαρᾷ ἐσθήτι,

3 Και ἐπιστέψητε ἐπὶ τον φο-
 ροῦντα τὴν ἐσθήτα τὴν λαμπρὰν,
 και εἴπητε αὐτῷ· Σὺ κάθου ὡδε
 καλῶς· και τῷ πετωχῷ εἴπητε· Σὺ
 στήθι ἐκεί, ἢ κάθου ὡδε ὑπὸ τὸ
 ὑποπόδιόν μου·

sordem, et abundantiam mali-
 tiæ, in mansuetudine suscipite
 insitum verbum, potens salvare
 animas vestras.

22 Estote autem factores
 verbi, et non tantum auditores,
 fallentes vosmetipsos.

23 Quia si quis auditor ver-
 bi est, et non factor, hic similis
 est viro consideranti vultum
 nativitatis suæ in speculo :

24 Consideravit enim seip-
 sum, et abiit, et statim oblitus
 est qualis fuerit.

25 At perspiciciens in legem
 perfectam libertatis, et perma-
 nens, hic non auditor oblivionis
 factus, sed factor operis, hic
 beatus in facto suo erit.

26 Si quis videtur religiosus
 esse in vobis, non refrænans
 linguam suam, sed decipiens
 cor suum, hujus vana religio.

27 Religio munda et imma-
 culata apud Deum et Patrem,
 hæc est, visitare pupillos et vi-
 duas in tribulatione eorum, im-
 maculatum seipsum custodire à
 mundo.

CAPUT II.

1 **F**RATRES mei, ne in per-
 sonarum acceptione ha-
 bete fidem Domini nostri Jesu
 Christi gloriæ.

2 Si enim introierit in con-
 ventum vestrum vir aureos ha-
 bens annulos in veste candida,
 introierit autem et pauper in
 sordido habitu,

3 Et intendatis in ferentem
 vestem splendidam, et dixeritis
 ei : Tu sede hic pulchre : et
 pauperi dicatis : Tu sta illic,
 aut sede hic sub scabello meo·

4 Καὶ οὐ διακρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ θύγεσθε προτὰ διαλογισμῶν σονηρῶν ;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου τούτου, πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν ;

6 Ὑμεῖς δὲ ἠτιμώσατε τὸν πτωχόν· οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια ;

7 Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι ἐν καλῶν ὄνομα τὸ ἐπαληθῆς ἐφ' ὑμᾶς ;

8 Εἰ μέντοι νόμον ἐπέλιπε βασιλικῶν, κατὰ τὴν γραφήν· “ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν,” καλῶς ποιεῖτε·

9 Εἰ δὲ ἀποσωποληγεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλογχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου, ὡς παραβάται·

10 Ὅστις γὰρ ἔλον τὸν νόμον τηρήσει, ἁμαρτίας δὲ ἐν ὄντι, γέγονε πάντων ἑνοχος·

11 Ὁ γὰρ εἰπὼν· “ Μὴ μοιχεύῃς,” εἶπε καὶ· “ Μὴ φονεύῃς.” αἱ δὲ οὐ μοιχεύσας, φονεύσας δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου.

12 Οὕτω λαλοῦτε, καὶ οὕτω σκεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρῖνεσθαι·

13 Ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλων ἐστὶ μὴ ποιῆσαντι ἕλος· καὶ κατακαυχᾶται ἕλος κρίσις.

14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, εἰν εἶσθιν λόγη εἰς ἔχθην, ἔργα δὲ μὴ ἔχθῃ ; μὴ δύναται ἡ πίστις σωσαι αὐτόν ;

15 Ἐάν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ λιπερόμενοι ὡς τῆς ἡμετέρου τροφῆς,

4 Et non dijudicastis in vobis ipsis, et facti estis iudices deceptationum malarum ?

5 Audite, fratres mei dilecti, nonne Deus elegit pauperes mundi, divites in fide, et hæredes regni quod repromisit diligentiibus se ?

6 Vos autem exhonorastis pauperem. nonne divites per potentiam opprimunt vos, et ipsi trahunt vos ad iudicia ?

7 Nonne ipsi blasphemant pulchrum nomen invocatum super vos ?

8 Si tamen legem perficitis regalem, secundum scripturam: Diliges proximum tuum sicut teipsum, pulchre facitis.

9 Si autem personam accipitis, peccatum operamini, redarguti à lege quasi transgressores.

10 Quicumque enim totam legem servabit, offendet autem in uno, factus est omnium reus.

11 Ille enim dicens: Non mœchaberis, dixit et: Non occides. si autem non mœchaberis, occides autem factus es transgressor legis.

12 Sic loquimini, et sic facite, sicut per legem libertatis futuri iudicari.

13 Nam iudicium sine misericordia non facienti misericordiam: et contra gloriatur misericordia iudicium.

14 Quid utile, fratres mei, si fidem dicat quis habere, opera autem non habeat? num potest fides salvare eum?

15 Si autem frater aut soror nudi sint, et destituti fuerint quotidiano victu,

16 Ἐστὴν δὲ εἰς αὐτοὺς ἐξ ὁμῶν·
Ἰαγάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαινέσθε καὶ
χορταζέσθε μὴ ὄντες δὲ αὐτοῖς ἐὰν
ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, εἰ εὐθε-
λος ;

17 Ὁρθῶ καὶ ἡ πίστις, δὲν μὴ
ἔργα ἔχη, νεκρά ἐστὶ κατὰ ἑαυτήν.

18 Ἄλλ' ὀρεῖ τις, Σὺ πίστιν
ἔχεις, καὶ γὰρ ἔργα ἔχω· δείξον μοι
τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου,
καὶ γὰρ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου
τὴν πίστιν μου.

19 Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἷς
ἐστὶν καλλῶς ποιεῖς καὶ τὰ δαιμόνια
πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι.

20 Θεοὶ δὲ γίνονται, ὡς ἄνθρωποι
κατὰ, ἐπὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων
νεκρά ἐστὶν ;

21 Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ἡμῶν οὐκ
ἐξ ἔργων ἰδικαιώθη, ἀποτέρας
Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσι-
αστήριον ;

22 Βλέπεις ἐπὶ ἡ πίστις συνήρ-
γει τοὺς ἔργους αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν
ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη ;

23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ
λέγουσα· “Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ
τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη.”

24 Ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων
δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πί-
στεως μόνον ;

25 Ὁμοίως δὲ καὶ Ραὰβ ἡ πόρ-
νη οὐκ ἐξ ἔργων ἰδικαιώθη, ἀποδεξά-
μενη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἐτίμα
διδῶν ἐκβαλοῦσα ;

26 Ὡσαύτῃ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς
πνεύματος νεκρὸν ἐστὶν, οὕτως καὶ ἡ
πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **M**H πολλοὶ διδάσκαλοι γί-
νεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδο-
τες ὅτι μᾶζον κριμαὶ ληψόμεθα·

16 Dicat autem aliquis illis
ex vobis : Ite in pace, calefa-
cite vos, et saturamini : non de-
deritis autem eis ea quæ neces-
saria corporis, quid illud utile ?

17 Sic et fides, si non opera
habeat, mortua est secundum
seipsam.

18 Sed dicet quis : Tu fidem
habetes, et ego opera habeo. os-
tende mihi fidem tuam ex ope-
ribus tuis, et ego ostendam tibi
ex operibus meis fidem meam.

19 Tu credis quoniam Deus u-
nus est; pulchre facis: et dæmo-
nes credunt, et contremiscunt.

20 Vis autem scire, & homo
inanis, quoniam fides sine ope-
ribus mortua est ?

21 Abraham pater noster
nonne ex operibus justificatus
est, offerens Isaac filium suum
super altare ?

22 Vides quoniam fides co-
operabatur operibus illius, et ex
operibus fides consummata est ?

23 Et impleta est scriptura
dicens : Credidit autem Abra-
ham Deo, et reputatum est illi
ad iustitiam, et amicus Dei ap-
pellatus est.

24 Videtis igitur, quoniam
ex operibus justificatur homo,
et non ex fide tantum ?

25 Similiter autem et Raab
meretrix nonne ex operibus jus-
tificata est, suscipiens nuntios,
et alia via ejiciens ?

26 Sicut enim corpus sine
spiritu mortuum est, ita et fides
sine operibus mortua est.

CAPUT III.

1 **N**E multi magistri fiatis,
fratres mei, scientes quo-
niam majus iudicium capiemus

2 Πολλά γὰρ σπταίμεν ἄσπυ-
ρος· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ σπταίσι, ἔτος
εὐλοίας ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγω-
γῆσαι καὶ ἔλον ἐν σώμα.

3 Ἰδοὺ, εἴν ἴσπυ τοὺς χαλι-
νοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν
εἰς τὸ εἰθεῖσθαι αὐτοὺς ἡμῶν, καὶ
ἔλον ἐν σώμα αὐτῶν μεταγόμεν.

4 Ἰδοὺ, καὶ τὰ σπλοῖα τηλικαῦτα
δυνα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἔλαυ-
νόμενα, μεταγόμεν ὑπὸ ἑλαχίστου
σηθαίου, ἔσπυ ἂν ἡ ἔρημὸς τοῦ εὐ-
δύνουτος βεβλήσπυ.

5 Οὐτως καὶ ἡ γλῶσσα μακρῶν
μέλοσ ἐσπυ, καὶ μεγαλαυχοῦ ἰδοὺ,
ἔλιγον εἰς ἡλίκαρ ἔλαυ ἀνάσπυ.

6 Καὶ ἡ γλῶσσα εἰς, ὁ κόσμος
εἰς ἀδικίας· οὐτως ἡ γλῶσσα κα-
θίσταται ἐν τοῖς μέλοσιν ἡμῶν, ἡ
εἰσπλοῦσα ἔλον ἐν σώμα, καὶ φλο-
γίζουσα τὸν εἰσπλοῦν εἰς γενέσπυ,
καὶ φλογιζομένη ὑπὸ εἰς γενέσπυ.

7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ
εἰσπλοῦν, ἔσπυ τε καὶ ἔλαυ, ἔλαυ,
δαμάζεται, καὶ δεδάμασται εἰς φύσι
εἰς ἀνθρώπυ.

8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύνα-
ται ἀνθρώπων δαμάσαι, ἀκατάσ-
χουτον κακόν· μεσπυ τοῦ θανατοῦ-
φόρου.

9 Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν Θεὸν
καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταράμεθα
τοὺς ἀνθρώπουσ τοὺσ καθ' ἑμοῖωσιν
Θεοῦ γεγονότασ.

10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἔξ-
έρχεται εὐλογία καὶ καταρά. Οὐ
χρῆ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γί-
νεσθαι.

11 Μήτις ἡ εἰσπλοῦ ἐκ εἰς αὐτῆσ
ἔσπυ βρῦσι ἐν γλυκῷ καὶ ἐν πικρῷ;

12 Μή δύναται, ἀδελφοί μου,
εἰσπλοῦ ἑλαίας ποῖσαι, ἡ ἑμοῖωσιν

2 Multa enim offendimus om-
nes : si quis in verbo non of-
fendit, hic perfectus vir, po-
tens freno circum ducere et to-
tum corpus.

3 Ecce equis frena in ora
mittimus ad obediendum ipsos
nobis, et omne corpus illorum
circumagimus.

4 Ecce, et naves tantæ ex-
istentes, et à validis ventis im-
pulsæ, circumferuntur à modico
gubernaculo, quo impetus
dirigentis voluerit :

5 Ita et lingua parvorum mem-
brum est, et magna gloriatur.
Ecce, exiguus ignis quantam
materiam incendit !

6 Et lingua ignis, mundus in-
iquitatis : ita lingua constitui-
tur in membris nostris, macu-
lans totum corpus, et inflam-
mans rotam nativitatis, et in-
flammata à gehenna.

7 Omnis enim natura, besti-
arumque et volucrum, serpen-
tiumque et marinorum, domatur
et domita est naturæ humanæ :

8 At linguam nullus potest
hominum domare : incoercibili
malum : plena veneno mor-
tifero.

9 In ipsa benedicimus Deum,
et Patrem, et in ipsa maledic-
imus homines ad similitudinem
Dei factos.

10 Ex eodem ore procedit
benedictio et maledictio. Non
oportet, fratres mei dilecti, hæc
ita fieri.

11 Numquid fons de eodem
foramine emanat dulce et ama-
rum ?

12 Nunquid potest, fratres
mei, ficus oleas facere, aut vi-

σίκα ; οὕτως οὐδαμία σπηγή ἀλυ-
κὸν καὶ γλυκὴ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμιαν ἐν
ὑμῶν ; δεξιᾶται ἐκ τῆς καλῆς ἀνασ-
τροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι
σοφίας.

14 Εἰ δὲ ζῆλον ἐπερὶν ἔχετε καὶ
ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ
κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδοσθε κατὰ
τῆς ἀληθείας·

15 Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἀνω-
θεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος,
ψυχικὴ, δαμονιώδης·

16 Οὐτεν γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια,
ἐκτὶ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον
πράγμα.

17 Ἡ δὲ ἀνωθεν σοφία ἀρώτον
μὲν ἀγνή ἐστίν, ἑστέρα εἰρηναῖα,
δαίσιπλος, εὐπειθής, μεστή ἐλέους καὶ
καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυ-
πέκρητος.

18 Καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης
ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιῶσιν
εἰρήνην.

Κεφ. δ. 4.

1 Πότεν πόλεμοι καὶ μάχαι
ἐν ὑμῶν ; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ
τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομέ-
νων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν ;

2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε·
φονεύετε, καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε
δαίτην χεῖν· μάχεσθε, καὶ πολεμεῖτε·
οὐκ ἔχετε δὲ, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
ὑμᾶς·

3 Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε,
διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς
ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.

4 Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ
εἰδότες ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα
τοῦ Θεοῦ ἐστίν ; ὅς ἂν οὖν βεληθῆ
φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ
Θεοῦ καθίσταται.

5 Ἡ δοκεῖτε εἶναι κενῶς ἡ γραφή
f f

tis ficus ? sic nullus fons salsam
et dulcem facere aquam.

13 Si quis sapiens et peritus
in vobis, ostendat ex pulchra
conversatione opera sua in man-
suetudine sapientiae.

14 Si autem zelum amarum
habetis et contentionem in cor-
de vestro : ne gloriamini et
mentimini adversus veritatem.

15 Non est ista sapientia de-
sursum descendens, sed terre-
na, animalis, dæmoniaca :

16 Ubi enim zelus et irrita-
tio, illic tumultuatio et omnis
prava actio.

17 Illa autem supernè sapi-
entia, primum quidem pudica
est : deinde pacifica, modesta,
benesuadaibilis, plena misericor-
dia et fructibus bonis, non di-
judicans et non simulata.

18 Fructus autem justitiæ in
pace seminatur facientibus pa-
cem.

CAPUT IV.

1 UNDE bella et pugnae in
vobis ? Non hinc, ex vo-
luptatibus vestris militantibus
in membris vestris ?

2 Concupiscitis, et non ha-
betis : occiditis, et zelatis, et
non potestis adipisci : litigatis
et belligeratis, non habetis au-
tem, propter non petere vos.

3 Petitiss, et non accipitis,
eo quod male petitiss, ut in vo-
luptatibus vestris insumatis.

4 Adulteri et adulteræ, nes-
citis quia amicitia mundi inimi-
citia Dei est ? Quicumque er-
go voluerit amicus esse mundi,
inimicus Dei constituitur.

5 An putatis quia inaniter

λέγει· “ Πρὸς φθόνον κατανοεῖ τὸ
πνεῦμα, ἢ κατηύνησεν ἐν ἡμῶν ;”

6 Μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν· οὕτως
λέγει· “ Ὁ Θεὸς ἀσεβημάτων ἀντι-
τάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χά-
ριν.”

7 Ἰσχυράγητε οὖν ἐπὶ Θεῷ, ἀν-
τίστητε ἐπὶ διαβόλῳ, καὶ φοβήσασθε
αὐτὸν ἄλλοτε.

8 Ἐγγίσατε ἐπὶ Θεῷ, καὶ ἐγ-
γύσθητε αὐτῷ· καθαρίσατε χεῖρας, ἀ-
μαρτωλοὶ, καὶ ἠγγίσατε καρδίας,
διψοχοί.

9 Ταλαυνθήσατε καὶ σπυρί-
σατε καὶ κλαίσατε· ἡ γέλως ὑμῶν
εἰς σθένος μεταστραφήτω, καὶ ἡ
χαρὰ εἰς κατήφειαν.

10 Ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ Κυ-
ρίου, καὶ ἐψώσα ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλιῆτε ἀλλήλων,
ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ,
καὶ κήρῳ εἰς ἀδελφὸν αὐτοῦ, κα-
ταλαλιᾷ νόμου, καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνει, οὐκ εἶ σωφρῆς
νόμου, ἀλλὰ κριτής.

12 Εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης ὁ δυ-
νάμενος σῶσαι καὶ καταδικάσαι· σὸ
εἶς εἶ, ὃς κρίνει τὸν ἕτερον ;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· Σή-
μαρην καὶ αἶθρον αγοράσώμεθα εἰς
σθένος τοῦ σόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐπι-
δοματὸν ἕνα, καὶ ἀγορασώμεθα,
καὶ κερδήσωμεν·

14 Οἴστωσιν οὐκ ἐπίστασθε τὸ
εἶδος αἶθρον· οὐ γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν ;
ἀετὸς γάρ ἐστιν ἡ σφίς ἀλίγων φου-
ρομένη, ἕρποντα δὲ ἀφανίζομένη·

15 Ἄντι τοῦ λέγειν ὑμᾶς·
Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσω-
μεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἕκαστον.

16 Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς
ἐπιδοματικαῖς ὑμῶν· πάντα καύχησις
καὶ ἐπιδοματικὴ ἐστὶν.

Scriptura dicit : Ad invidiam
concupiscit spiritus qui habitat
in nobis ?

6 Majorem autem dat grati-
am : Ideo dicit, Dominus su-
perbis resistit, humilibus autem
dat gratiam.

7 Subditi estote ergo Deo,
resistite diabolo : et fugiet à vo-
bis.

8 Appropinquate Deo, et
appropinquabit vobis : Emun-
date manus, peccatores, et pu-
rificate corda, duplices animo.

9 Affligimini, et lugete, et
plorate : risus vester in luctum
convertatur, et gaudium in moe-
rorem.

10 Humiliamini in conspectu
Domini, et exaltabit vos.

11 Ne contraloquimini alii
aliis, fratres. Contra loquens fra-
tri, et judicans fratrem suum,
contraloquitur legi, et judicat
legem : Si autem legem judicas,
non es factor legis, sed judex.

12 Unus est legislator, po-
tens servare et perdere : Tu
autem quis es qui judicas alte-
rum ?

13 Age nunc dicentes : Ho-
die aut cras ibimus in illam ci-
vitatem, et faciemus ibi annum
num, et mercabimur, et lucra-
bimur :

14 Qui ignoratis illud cras :
Quæ enim vita vestra ? Vapor
enim est ad modicum apparens,
deinceps vero evanescens.

15 Pro dicere vos : Si Do-
minus voluerit, et vixerimus,
et faciemus hoc aut illud.

16 Nunc autem gloriamini
in superbiis vestris : Omnis
gloriatio talis mala est

17 Εἰδότες οὖν καλὸν ποιῆν, καὶ μὴ ποιῶνσι, ἀμαρτία αὐτῶ ἐστίν.

Κεφ. ε'. 5.

1 ἌΓΕ νῦν οἱ πλούσιοι, κλαίσατε ἐλαλῶζοντες ἐπὶ ταῖς κατασκευαῖς ὑμῶν ταῖς ἐπιπορευομέναις.

2 Ὁ πλούσιος ὑμῶν σφόδρα, καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν σπριθέρησα. γέγονον

3 Ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἀργυρὸς κατήκται, καὶ ὁ θεὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῶν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς σῦρ' ἐθησαυρίζατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.

4 Ἴδοὺ, ὁ μισθὸς τῶν ἐργασιῶν τῶν ἀνησάντων εἰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστειρημένος ἀπ' ὑμῶν, κρᾶζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θηρσαύκτων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου σαβαὼθ ἐπιστηλώθησαν.

5 Ἐφροσύνησατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἰσαταλάσατε· ἐθρῆψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς,

6 Κατεδικάσατε, ἐφουδύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου· ἰδοὺ, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν εἶμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῶ, ἕως ἂν λάβῃ ὕστεν πρῶτον καὶ ἔψιμον.

8 Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στήριξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε.

9 Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ, ὁ κριτὴς ἐπὶ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.

10 Ἐπίδειγμα λάβετε τῆς κηπουρείας, ἀδελφοί μου, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφήτας οἱ ἐλάλησαν τῶ ὀνόματι Κυρίου.

17 Scienti igitur bonum facere, et non facienti, peccatum illi est.

CAPUT V.

1 ἌΓΕ νunc divites, plorate, ululantes in miseriis vestris superventuriis.

2 Divitiis vestras putrefactas sunt, et vestimenta vestra a tineis comesta facta sunt :

3 Aurum vestrum et argentum in testimonium vobis erit, et manducabit carnes vestras sicut ignis : Thesaurizastis in novissimis diebus.

4 Ecce merces operariorum metentium regiones vestras, intercepta a vobis, clamat : et clamores metentium in aures Domini Sabaoth introierunt.

5 Deliciasti estis super terram, et lascivistis : enutristis corda vestra ut in die occisionis.

6 Condemnastis, occidistis justum : non resistit vobis.

7 Patientes estote igitur, fratres, usque ad adventum Domini. Ecce, agricola expectat pretiosum fractum terrae, patienter ferens in eum, donec accipiat pluviam matutinam et serotinam.

8 Patientes estote et vos, confirmate corda vestra, quoniam adventus Domini appropinquavit.

9 Ne ingemiscite adversus alii alios, fratres, ut non judicemini. Ecce, iudex ante fores stetit.

10 Exemplum accipite, fratres mei, malorum perpeccionis, et patientiae, Prophetas qui locuti sunt nomine Domini

11 Ἴδοῦ, μακαρίζομεν τοὺς ἀπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν ἴδωτε ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἰδέτε, ὅτι πολὺσπλαγχνὸς ἐστὶν ὁ Κύριος καὶ οὐκ ἐκτιμῶν.

12 Πρὸ πάντων ὁδὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμώσετε μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινα ὄραν· ἦτοι ὁδὲ ὑμῶν τὸ ναὶ, καὶ, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν εἰσέχητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν ; προσευχέσθω· εὐδομαῖ τις ; ψαλλόντω.

14 Ἀσθεῖ τις ἐν ὑμῖν ; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν, ἐλαίψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου·

15 Καὶ ἡ αἰχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κείμενον, καὶ θγαρεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· καὶ ἀμαρτίας ἢ σποσποικῶς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.

16 Ἐξμολογησῶτε ἀλλήλοις τὰ σαρκαστύματα, καὶ εὐχέσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως λαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.

17 Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιωθεὶς ὑμῖν, καὶ προσευχῆ προσήειπεν τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἅπασιν τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.

18 Καὶ πάλιν προσήειπεν, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑπέκρινεν ὕδρα, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί, εἴαν τις ἐν ὑμῖν σπληνηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν,

20 Γινώσκωτε ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἀμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ κλύσει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

11 Ecce beatificamus tolerantiores. Tolerantiam Job audistis, et finem Domini vidistis, quoniam valde misericors est et miserator.

12 Ante omnia autem, fratres mei, ne jurate, neque cælum, neque terram, neque aliud quodcumque juramentum : sit autem vestrum Etiam, etiam : et Non, non : ut non sub iudicium cadatis.

13 Tristatur aliquis in vobis ? oret : Bono animo est quis ? psallat.

14 Infirmatur quis in vobis ? advocet presbyteros ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.

15 Et oratio fidei servabit laborantem, et eriget eum Dominus : et si peccata fecerit, remittentur ei.

16 Confitemini alii aliis offensiones, et orate pro alii aliis, ut sanemini. multum valet deprecatio justii efficax.

17 Elias homo erat similiter passibilis nobis : et oratione oravit ad non pluendum : et non pluit super terram annos tres et menses sex.

18 Et rursum oravit, et cælum pluviam dedit, et terra genuerit fructum suum.

19 Fratres, si quis in vobis erraverit à veritate, et converterit quis eum,

20 Sciat quod convertens peccatorem ab errore viæ suæ, servabit animam à morte, et operiet multitudinem peccatorum.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,

2 Κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ βαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖη.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πλὴν αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωῆς δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,

4 Εἰς κληρονομίαν ἀφάρτων καὶ ἀμικτῶν καὶ ἀμάρτων, τσστημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς.

5 Τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρούμενους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἰσχυρῷ,

6 Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ, λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς,

7 Ἴνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμιώτερον χρυσοῦ, καὶ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὐρεθῆ εἰς ἑσάνον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ·

8 Ὅν οὐκ εἶδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ἃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ ἠδοξασμένῳ,

P E T R I

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA PRIOR.

CAPUT I.

1 PETRUS Apostolus Jesu Christi, electis advenis dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, et Bithyniæ.

2 Secundum prænotionem Dei Patris, in sanctificatione Spiritus, in obedientiam et aspersionem sanguinis Jesu Christi: Gratia vobis et pax multiplicetur.

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, secundum multam suam misericordiam regenerans nos in spem vivam per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis,

4 In hæreditatem incorruptibilem et incontaminatam et immarcescibilem, conservatam in cælis in vos.

5 In virtute Dei custoditos per fidem, in salutem paratam revelari in tempore novissimo.

6 In quo exultatis, modicum nunc, si opus est, tristati in variis tentationibus:

7 Ut probatio vestræ fidei multo pretiosior auro, perditto, per ignem vero explorato, inveniat in laudem et honorem et gloriam, in revelatione Jesu Christi:

8 Quem non videntes diligitis: in quem nunc non videntes, credentes autem, exultatis lætitia inenarrabili et gloria:

9 Κοιμώμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν.

10 Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζητήσαν καὶ ἐξηρμήνευσαν προφήται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες,

11 Ἐρουνῶντες εἰς εἶνα ἢ σοῖον καιρὸν ἰδέσθαι τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, φροναυριζόμενοι τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας,

12 Οἷς ἀποκαλύφθη ὅτι οὐχ δουτοῖς, ἡμῶν δὲ διηκόνουσι αὐτὰ, ἀ νῦν ἀναγγέλλει ὑμῶν διὰ τοῦ ἐν εὐαγγελισματικῶν ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλθέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακάλεσαι.

13 Διὸ ἀναζωοοῦμενοι τὰς ἐσφίας τῆς δικαιοῦς ἡμῶν, νήροντες, ἐπιλείψαι ἐλαίσαισι σοῖ ἐν φροναυριζομένην ὑμῶν χάριτι ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ,

14 Ὡς εἶνα δουτοῦς, μὴ δουχαυριζόμενοι τοῖς ἀρετοῖς ἐν τῇ ἀγγελίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμοῦσαι,

15 Ἀλλὰ παρὰ τοῖς καλίσαισι ὑμᾶς ἁγίον, καὶ αὐτοῖς ἁγίον ἐν πύσῃ ἀναστροφῇ γενήθησι,

16 Διὸ γέγραπται· “Ἄγιοι γένησθε, ὅτι ἁγίος εἰμι.”

17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε οἷον ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα παρὰ τὸ ἐκείνου ἔργον, ἐν φόβῳ πόν τῆς παρῶν ὑμῶν χρέον ἀναστροφῆς,

18 Εἰδότες ὅτι οὐ φαρμακίς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαιῶν ὑμῶν ἀναστροφῆς παροπαροδοῦ,

19 Ἀλλὰ τιμῶ ἀίματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ,

9 Reportantes finem fidei vestræ, salutem animarum :

10 De qua salute exquisierunt atque scrutati sunt Prophetæ de illa in vos gratia prophetantes :

11 Scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi, prætastatus in Christum passionibus, et post hæc glorias :

12 Quibus revelatum est quia non sibi metipsis, nobis autem ministrabant ea, quæ nunc nuntiata sunt vobis, per euangelizantes vobis in Spiritu sancto misso de cælo, in quæ desiderant angeli prospicere.

13 Ideo succincti lumbos mentis vestræ, sobrii, perfecte sperate in latam vobis gratiam in revelatione Jesu Christi :

14 Quasi filii obedientiæ, non configurati illis prius in ignorantia vestra cupiditatibus :

15 Sed secundum vocantem vos Sanctum, et ipsi sancti in omni conversatione vestra.

16 Quoniam scriptum est Sancti estote, quoniam ego sanctus sum.

17 Et si Patrem invocatis sine acceptione personarum judicantem secundum uniuscujusque opus, in timore commorationis vestræ tempore conversationis vestræ :

18 Scientes quod non corruptibilibus argento vel auro redempti estis de vana vestra conversatione paterna traditione accepta :

19 Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati et incontaminati Christi :

20 Προγνωσθέντου μὲν ἐπὶ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ διὰ τῶν ἰσχυάτων τῶν χρόνων δι' ἡμᾶς·

21 Τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἠγιασάτε ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος, εἰς φιλαδελφίαν ἀνεύρομενον, ἐκ καθαρῆς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ὡς ἐαυτοὺς,

23 Ἀναγεννηθέντες οὐκ ἐκ σαρκὸς φθορῆς, ἀλλὰ ἀφάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντες εἰς τὸν αἰῶνα.

24 Διότι “ πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέσπασε·

25 Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.” τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Κεφ. β'. 2.

1 **Α**ΠΟΘΕΜΟΝΟΙ οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα ὄδον καὶ ὑπεκρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ πᾶσας καταλαλιὰς,

2 Ὡς ἀρτηγένηται βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αἰξηθῆτε,

3 Ἐπειρὲ ἐγείσασθε ἐπὶ χριστῶς ὁ Κύριος·

4 Πρὸς τὸν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεοῦ ἐλεκτὸν, ἰν τιμον,

5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομησθε, ὄκος πνευματικῆς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνεύρομαι πνευματικῆς ζωῆς, εὐπροσδόκους τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

20 Præcogniti quidem ante constitutionem mundi, manifestati autem in novissimis temporibus propter vos,

21 Per ipsum credentes in Deum suscitantem eum à mortuis, et gloriam ei dantem, ut fidem vestram et spem esse in Deum.

22 Animas vestras castificantes in obedientia veritatis per Spiritum, in fraternam amorem non simulatum, ex puro corde alii alios diligite impense :

23 Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili, per verbum Dei vivi et permanentis in æternum.

24 Quia omnis caro at fœnum, et omnis gloria hominis ut flos fœni : exaruit fœnum, et flos ejus decidit :

25 At verbum Domini manet in æternum : hoc autem est verbum euangelizatum in vos.

CAPUT II.

1 **D**E PONENTES igitur omnem malitiam, et omnem dolum, et simulationes, et irridias, et omnes oblocutiones,

2 Sicut modo geniti infantes, rationale sine dolo lac concupiscite, ut in eo augeamini :

3 Siquidem gustastis quoniam benignus Dominus.

4 Ad quem accedentes, lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatum, à autem Deo electum, honorabilem :

5 Et ipsi tanquam lapides vivi superædificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre hostias spirituales, bene acceptabiles Deo per Jesum Christum.

6 Διὸ καὶ περιέχει ἐν τῇ γραφῇ·
 “ Ἴδὲ εἶθιμι ἐν Σιών λίθον ἀπεργω-
 ναῖον, ἐλεκτὸν, ἐντιμον· καὶ ὁ σισ-
 τῶν ἐπ’ αὐτῷ, οὐ μὴ κατασ-
 χυνθῆ.”

7 Ἑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύου-
 οῦσιν· ἀπειθεῖσι δὲ, “ λίθον ἐν ἀπε-
 δοκιμασάν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
 ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ
 λίθος προσπίπτματος, καὶ σέτρα
 σκανδάλου.”

8 Οἱ ἀρροκάντουσι τῷ λόγῳ,
 ἀπειθεῖντες, εἰς τὸ καὶ ἐτίθησαν·

9 Ἑμῖς δὲ γένος ἐλεκτοῦν,
 βασιλεῖον Ἰσραήλ, ἔθνος ἁγιον,
 λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς
 ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους
 ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστόν
 αὐτοῦ φῶς·

10 “ Οἱ σὸς οὐ λαὸς, νῦν δὲ
 λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν
 δὲ ἐλεηθέντες.”

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς
 παροίκους καὶ παρεσιδήμους, ἀπέ-
 χεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, ἀλ-
 τινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς,

12 Τὴν ἀναστρέφειν ὑμῶν ἐν
 τοῖς ἔθουσιν ἔχοντες καλὴν· ἵνα ἐν
 ᾧ καταλαβῆσιν ὑμῶν ὡς κακοποι-
 ῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐπισταύ-
 σαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ
 ἐπισκοπῆς.

13 Ἑποτάγητε οὖν αἴσῃ ἀν-
 θρωπίνῃ κτίσει, διὰ τὸν Κύριον·
 εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·

14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι’ αὐτοῦ
 ἐπισημομένοις, εἰς ἐδικτησὶν μὲν κα-
 κωποιῶν, ἵστασιν δὲ ἀγαθοποιῶν·

15 Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα
 τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιεῖντας ἁμῶν ἐν
 τῶν ἀφρένων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·

6 Propter quod continetur
 in Scriptura: Ecce pono in
 Sion lapidem summum angula-
 rem, electum, pretiosum: et
 credens in eo, non pudesiet.

7 Vobis igitur honor creden-
 tibus: non credentibus autem,
 lapis quem reprobaverunt ædi-
 ficantes, hic factus est in caput
 anguli, et lapis offensionis, et
 petra scandali.

8 Qui offendunt verbo, inper-
 suasi, in quod et positi sunt.

9 Vos autem genus electum,
 regale sacerdotium, gens sanc-
 ta, populus in vendicationem, ut
 virtutes annuntietis de tenebris
 vos vocantis in admirabile su-
 um lumen.

10 Qui aliquando non popu-
 lus, nunc autem populus Dei:
 qui non consecuti misericordi-
 am, nunc autem misericordiam
 consecuti.

11 Dilecti, obsecro tanquam
 advenas et peregrinos, abstinere
 carnalibus desideriis, quæ
 militant adversus animam:

12 Conversationem vestram
 habentes honestam in Genti-
 tibus: ut in quo obloquuntur vo-
 bis, ut malefactoribus, ex bonis
 operibus inspicientes, glorifi-
 cent Deum in die visitationis.

13 Subjecti estote igitur om-
 ni humanæ creaturæ propter
 Dominum: sive regi, quasi emi-
 nenti:

14 Sive præsidibus, ut per
 eum missis, ad vindictam qui-
 dem malefactorum, laudem ve-
 ro beneagentium:

15 Quia sic voluntas Dei, be-
 neficientes capistrare impru-
 dentium hominum ignorantiam:

16 Ὡς ἐλευθεροί, καὶ μὴ ὡς δουλοκάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δούλοι Θεοῦ.

17 Πάντας ἐμνήσατε τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε. Τὸν Θεὸν φοβήσθε. Τὸν βασιλεῖα ἐμῶν.

18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ δαιμονίοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκληροῖς.

19 Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρετε τὴν ἀδικίαν, πάσχω ἀδικίαν.

20 Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομνεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ πάσχοντες ὑπομνεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ Θεῶν.

21 Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ἵνα καὶ Χριστὸς ἑασθὲν διὰ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπομιμάντων ὑπογραμμῶν, ἵνα ἑτακολουθήσῃτε τοῖς ἰχνόσιν αὐτοῦ,

22 "Ὡς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη ὄψλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ."

23 Ὡς λοιδώμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχω οὐκ ἠσπίλει. παρδίδου δὲ τῷ κρινόντι δικαίως.

24 "Ὡς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἕως τοῦ ξύλου." ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν. "Ἐν τῷ μύλωσι αὐτὸ ἰάθητε."

25 Ἦτε γὰρ ὡς ἐρρίπατα ἐλανώμενα. ἀλλ' ἐπιστρέφητε νῦν εἰς τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Κεφ. γ'. 3.

1 Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἰ τινος ἀπειθεῖσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἅνω λόγου κερδηθήσονται,

16 Quasi liberi, et non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei.

17 Omnes honorate : Fratritatem diligite : Deum time : Regem honorificate.

18 Servi, subditi in omni timore dominis, non tantum bonis et æquis, sed etiam pravis

19 Hoc enim gratia, si propter conscientiam Dei suffert quis tristitias, patiens injuste.

20 Quis enim laus, si peccantes et colaphizati sufferetis? Sed si bene facientes, et patientes sustinebitis, hoc gratia apud Deum.

21 In hoc enim vocati estis, quia et Christus passus est pro vobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus :

22 Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus.

23 Qui convitiis affectus non contra convitiabatur, patiens non minabatur : tradebat autem iudicanti juste :

24 Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum : ut peccatis mortui, justitiæ vivamus : cujus vibice ejus sanati estis :

25 Erratis enim sicut oves errantes : sed conversi estis nunc ad pastorem et episcopum animarum vostrarum.

CAPUT III.

1 SIMILITER mulieres subditæ propriis viris, ut etsi qui non suadentur verbo, per mulierum conversationem sine verbo lucrifant :

2 Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστραφὴν ὑμῶν.

3 Ὅν ἴστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμ-
πλακῆς φρυγῶν, καὶ περιπέσειας χρυ-
σίων, ἢ ἐνδύσειας ἱματίων κόσμος,

4 Ἄλλ' ὁ κρυπτός τῆς καρδίας
ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφάρτῳ τοῦ πρα-
ίος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἴστω
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής

5 Οὕτω γάρ εστε καὶ αἱ ἀγαί
γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν
Θεόν, ἐκόμενοι δαυτάς, ὑποτασσό-
μεναι τοῖς ἰδίαις ἀνδράσιν,

6 Ὡς Σάρρα ὑπακούσασα τῷ Ἀβρα-
άμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα ἧς ἐγνω-
θήητε τέκνα, ἀγαθοποιεῦσαι, καὶ
μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν ἐπίτησιν.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικῶντες
κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθονοστέριω σιεῖσαι
τῷ γυναικεῖν ἀσπόμενοιτες σιμῆν,
ὡς καὶ συγκαληροῦμαι χάριτος ζωῆς,
εἰς τὸ μὴ ἐκαίπτεσθαι τὰς προσου-
χὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρο-
νες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐ-
σαλαγχνοὶ, φιλόφρονες,

9 "Μὴ ἀποδιόντες κακὸν ἀντι
κακοῦ, ἢ λαιδορίαν ἀντι λαιδορίας"
τοῦναντίον δὲ, εὐλογοῦντες εἰδότες
ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν
κληρονομήσητε.

10 "Ὁ γὰρ θεῶν ζωὴν ἀγα-
πῶν, καὶ ἰδοὶν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσά-
τω τὴν γλῶσσαν αὐτῆ ἀπὸ κακοῦ, καὶ
χιλὴ αὐτῆ, εἴ μὴ λαλήσαι δόλον.

11 Ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ
ποιήσάτω ἀγαθὸν ζήτησάτω εἰ-
ρήνην, καὶ δικαίάτω αὐτήν.

12 "Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ
δικαίους, καὶ ὤτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ
ποιούντας κακά."

2 Aspicientes in timore cas-
tam conversationem vestram.

3 Quarum sit non extrinsecus
implicationis capillorum, et cir-
cumpositionis aureorum, aut in-
dumenti vestimentorum ornatus :

4 Sed ille absconditus cordis
homo, in incorruptibilitate le-
nis et quieti spiritus, qui est in
conspectu Dei pretiosus.

5 Sic enim aliquando et
sanctæ mulieres sperantes in
Deum, ornabant seipsas, sub-
jectæ propriis viris :

6 Sicut Sara obediebat Abra-
hæ, dominum eum vocans : cu-
jus factæ estis natæ, benefaci-
entes, et non timentes ullam
consternationem animi.

7 Viri similiter, cohabitantes
secundum cognitionem, quasi
infirmiori vasi muliebri tribu-
entes honorem, tanquam et co-
hæredibus gratiæ vitæ, ad non
intercidi orationes vestras.

8 At finis, omnes unanimes,
compatientes, fraternitatis ama-
tores, misericordes, humiles.

9 Non reddentes malum pro
malo, aut convitium pro convi-
tio : contrarium vero, benedi-
centes : scientes quia in hoc
vocati estis, ut benedictionem
hæreditate possideatis.

10 Nam volens vitam dilige-
re, et videre dies bonos, coër-
ceat linguam à malo, et labia
sua non loqui dolum.

11 Declinet à malo, et faciat
bonum : inquiret pacem, et
sequatur eam.

12 Quia oculi Domini super
justos, et aures ejus in preces
eorum : Vultus autem Domini
super facientes mala.

13 Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς,
ὅταν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένησθε ;

14 Ἄλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ
δικαιοσύνην, μακάριοι· “ τὸν δὲ φό-
βον αὐτῶν μὴ φοβῆθητε, μηδὲ τα-
ραχθῆτε·

15 Κύριον δὲ τὸν Θεὸν ἀγιάσατε
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·” ἔτοιμοι δὲ
εἶτε πρὸς ἀπολογίαὺς παντὶ τῷ αἰ-
τούντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῶν
ἐλπίδος, μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου.

16 Συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν·
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλώσιν ὑμῶν ὡς
κακοποιῶν, κατασχυρῶσιν οἱ βλα-
φαστεύοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χρισ-
τῷ ἀναστροφὴν·

17 Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιού-
ντας, εἰ θέλει, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ
πάσχειν, ἢ κακοποιούντας,

18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπασι περὶ
ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδι-
κῶν· ἵνα ἡμᾶς προσάγαγῃ τῷ Θεῷ,
θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς
δὲ τῷ πνεύματι,

19 Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ
πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν

20 Ἀπειθήσασι σοτε, ὅτε ἅπασι
ἐξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία
ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης
κιβωτοῦ, εἰς ἣν ἐλίγαι, σωστέστιν
ἐκλίω, ψυχαὶ διασώθησαν δι' ὕδατος·

21 Ὅτι καὶ ἡμᾶς ἀντίστονον ὡν
σώζει βίαπισμα, οὐ σαρκὸς ἀπό-
θεσις ῥύσε, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγα-
θῆς ἐπερώδημα εἰς Θεόν, δι' ἀνασ-
τάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,

22 Ὅς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ,
πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων
αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων.

13 Et quis male tractaturus
vos, si boni imitatores fueritis ?

14 Sed si et patimini prop-
ter justitiam, beati : At timorem
eorum ne timueritis, neque con-
turbemini.

15 Dominum autem Deum
sanctificate in cordibus vestris :
parati vero semper ad apologi-
am omni poscenti vos rationem
de ea in vobis spe, cum modes-
tia et timore :

16 Conscientiam habentes
bonam, ut in eo quod obloqu-
untur vobis ut malefactoribus,
pudeant calumniare vestram
bonam in Christo conversatio-
nem.

17 Melius enim beneficien-
tes, si vult voluntas Dei, pati,
quam male facientes :

18 Quia et Christus semel pro
peccatis passus est, justus pro
injustis ; ut nos offerret Deo,
mortificatus quidem carne, vi-
vificatus autem spiritu.

19 In quo et in custodia spi-
ritibus profectus prædicavit,

20 Incredulis aliquando,
quando semel expectabat Dei
longanimitas, in diebus Noë,
apparata arca, in quam paucæ,
id est octo, animæ servatæ sunt
per aquam.

21 Cui et nos correspondens
exemplar nunc salvat baptismum,
non carnis depositio sordis, sed
conscientiæ bonæ interrogatio
in Deum, per resurrectionem
Jesu Christi,

22 Qui est in dextera Dei,
profectus in cælum, subjectis
sibi angelis, et potestatibus, et
virtutibus.

Καπ. δ'. 4.

1 **Χ**ριστοῦ οὖν παθὼντες ἡμεῖς ἐν τῇ σαρκί, καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῇ ἐνοικίαν ἐπέλασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκί, ἀπέθανεν ἁμαρτίας.

2 Εἰς τὸ μὴ ἐπιτρέψαι ἀνθρώπων θελημαίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ ἐν ἐπίλοιπτον ἐν σαρκί βιώσαι χρέοντες

3 Ἀρσενίαις γὰρ ἡμῶν ὁ καταληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου ἐπὶ ἐπιθυμα εἰν ἐνὶν καταργήσασθαι, σεσορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμαίαις, εἰνοφλογίαις, κίμοις, σότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρύαις·

4 Ἐν ᾧ ἐξοιζόνται, μὴ συντρέχοντες ἡμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες,

5 Οἱ ἀποδώσει λόγον εἰ, ἐταίμως ἔχοντι κρίνειν ζώντας καὶ νεκρούς·

6 Εἰς εὐτε γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελισθῆ, ἵνα κρινῶσι μὴν κατὰ ἀνθρώπων σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι·

7 Πάντων δὲ ἐπὶ ἐφλος ἔγγιαι. Σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς·

8 Πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς δω- τοῦς ἀγάπην ἐπιστῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει ἀλήθος ἁμαρτιῶν·

9 Φιλέηται εἰς ἀλλήλους, ἀνευ γογγυσμῶν.

10 Ἐκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς δωτὸς αὐτὸ διακονῆτω, ὡς καλεῖ ἀικονέμαι σοικίλης χάριτος Θεοῦ.

11 Εἰ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἰ τις διακονῆ, ὡς ἐξ ἰσχύος τῆς χορηγῆ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ Θεός διὰ Ἰησοῦ Χρισ-

CAPUT IV.

1 **C**HRISTO igitur passo pro nobis carne, et vos eadem cogitatione armamini, quia passus in carne, destitit peccato,

2 In non amplius hominum desideris, sed voluntati Dei reliquum in carne vivere tempus.

3 Sufficiens enim nobis præteritum tempus vitæ voluntatem Gentium adoperari, incedentes in proterviis, cupiditatibus, vinolentiis, commensationibus, potationibus, et nefariis idololatriis.

4 In quo peregrinantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confusionem, blasphemantes :

5 Qui reddent rationem parate habenti judicare vivos et mortuos :

6 In hoc enim et mortuis evangelizatum est, ut judicentur quidem secundum homines carne, vivant autem secundum Deum spiritu.

7 Omnium autem finis appropinquavit : Prudentes estote itaque, et vigilate in orationes.

8 Ante omnia autem in vos ipsos charitatem propensam habentes : quia charitas operiet multitudinem peccatorum.

9 Hospitales in invicem, sine murmurationibus.

10 Unusquisque sicut accepit donum, in seipsum illud ministrantes, ut pulchri dispensatores varis gratiæ Dei.

11 Si quis loquitur, ut eloquia Dei : si quis ministrat, tanquam ex virtute quam suppeditat Deus : ut in omnibus

του, ὃ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εις εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ
ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν
ὑμῖν γινομένη, ὡς ξένου ὑμῖν συμ-
βαίνοντος,

13 Ἀλλὰ καθὼ κοινωνεῖτε τοῖς
Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα
καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης
αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.

14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι
Χριστοῦ, μακάριοι· δεῖ τὸ τῆς δόξης
ἀναπαύσασθαι κατὰ μὲν αὐτὸς βλασ-
φημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεσθαι.

15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω
ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός,
ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος·

16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ
αἰσχυνέσθω, δοξάζετω δὲ τὸν Θεὸν
ἐν τῷ μέρει τούτῳ,

17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι
τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ·
εἰ δὲ πρῶτον ἀπ' ἡμῶν, εἰ τὸ τέλος
τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐ-
αγγελίῳ ;

18 Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώ-
ζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἀμαρτωλὸς
ποῦ φανεῖται ;

19 Ὅστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς πιστῶ
κτιστῇ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς
ἐαυτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

Κεφ. ε. 5.

1 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ τοὺς ἐν ὑμῖν
παρακαλῶ ὁ συμπεσβύ-
τερος, καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ
παθμάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης
ἀποκαλύψεσθαι δόξης κοινωνός,

2 Ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον
τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες, μὴ ἀναγ-

glorificetur Deus per Jesum
Christum cui est gloria et im-
perium in secula seculorum.
Amen.

12 Dilecti, ne peregrinamini
illa in vobis ignitione ad experi-
mentum vobis facta, sicut pere-
grino vobis contingente :

13 Sed sicut communicatis
Christi passionibus, gaudete :
ut et in revelatione gloriae ejus
gandeatis exultantes.

14 Si probris afficimini in
nomine Christi, beati : quoni-
am gloriae et Dei Spiritus super
vos requiescit ; secundum qui-
dem eos blasphematur, secun-
dum autem vos glorificatur.

15 Non enim quis vestrum
patiatut quasi homicida, aut
fur, aut maleficus, aut ut alie-
norum explorator :

16 Si autem ut Christianus,
non pudeat : glorificet autem
Deum in parte hac.

17 Quoniam tempus incipi
judicium à domo Dei. Si au-
tem primum à nobis, quis finis
in pursuasorum Dei euangelio ?

18 Et si justus vix salvatur,
impius et peccator ubi appare-
bit ?

19 Itaque et patientes se-
cundum voluntatem Dei, ut fi-
deli creatori commendent ani-
mas suas in beneficentia.

CAPUT V.

1 PRESBYTEROS in vobis
obsecro, ut compresby-
ter, et testis Christi passionum,
qui et futuræ revelari gloriae
particeps.

2 Pascite in vobis gregem
Dei, prospicientes non coacte,

καστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως· μηδὲ αἰσ-
χροκερῶς, ἀλλὰ προθύμως·

3 Μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν
κλήρων, ἀλλὰ εὖτοι γινόμενοι τοῦ
τομνίου·

4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχι-
ποιμένου, καμεισθε τὸν ἀμαράντινον
τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγῃς
πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλους
υποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην
ἐγκομίζασθε, ὅτι ἡ Θεὸς ὑπερη-
φάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ
δίδωσι χάριν·

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κρα-
ταιῶν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
ὑψώσῃ ἐν καιρῷ,

7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν
ἐπιτίθειτε αὐτῷ, ὅτι αὐτῷ
μέλει περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε· ὅτι
ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων
ὠρυόμενος περιπατοῖ, ζητῶν εἶνα
καταπίη·

9 Ὡς ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίσ-
τει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν σαθημά-
των τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδαλφότητι
ἐπιτελεῖσθαι.

10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος,
ὁ καλῶς ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐ-
τοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐλίγων
σαθόνιας, αὐτὸς καταρτίσει ὑμᾶς,
στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι.

11 Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Διὰ Συλβανῶν ὑμῶν εἶπισθε
ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι, ὅτι ἐλίγων
ἔγραφα, παρακαλῶν καὶ ἐμπαρ-
τυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν
τοῦ Θεοῦ, εἰς ἣν ἐστῆκατε.

13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυ-
λῶνι συνεκλεκτῇ, καὶ Μάρκος ὁ
υἱός μου.

14 Ἀσπάζασθε ἀλλήλους ἐν
φιλήματι ἀγάπης· εἰρήνη ὑμῖν παῖσι
τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

sed spontanee : neque turpis
lucris gratia, sed prompto animo:

3 Neque ut dominantes cle-
ris, sed exemplaria facti gregis.

4 Et apparente principe pas-
torum, reportabitis immarces-
cibilem gloriæ coronam.

5 Similiter juniores subditi
estote senioribus : omnes au-
tem alii aliis subditi, humilita-
tem animi insinuate, quia Deus
superbis resistit, humilibus au-
tem dat gratiam.

6 Humiliamini igitur sub po-
tentem manum Dei, ut vos ex-
altet in tempore :

7 Omnem solitudinem ves-
tram projicientes in eum : quo-
niam ipsi cura est de vobis.

8 Sobrii estote, vigilate, quia
adversarius vester diabolus tan-
quam leo rugiens, ambulat quæ-
rens quem devoret.

9 Cui resistite firmi fide :
scientes eadem passionum in
mundo vestræ fraternitati im-
pleri.

10 At Deus omnis gratiæ,
vocans nos in æternam suam
gloriam in Christo Jesu, modic-
um passos ipse perficiat vos,
confirmet, roboret, fundet.

11 Ipsi gloria, et imperium
in sæcula seculorum. Amen.

12 Per Sylvanum vobis fide-
lem fratrem, ut arbitror, per
pauca scripsi, obsecrans et con-
testans hanc esse veram grati-
am Dei in quam statis.

13 Salutat vos in Babylone
coelecta, et Marcus filius meus.

14 Salutate alii alios in os-
culo charitatis. Pax vobis om-
nibus in Christo Jesu. Amen.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α. 1.

1 ΣΥΜΕΩΝ Πέτρος, δούλος
καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ, τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦ-
σι εἶσιν, ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πλη-
θυνθεῖσα ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, καὶ
Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν·

3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας
δυνάμεως αὐτοῦ τὰ εἰς ζωὴν καὶ
εὐσέβειαν δωρημένης, διὰ τῆς
ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς
διὰ ὀφείας καὶ ἀρετῆς,

4 Δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ
τίμα ἐπαγγελματὰ δωρηταί, ἵνα
διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ
φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ
ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.

5 Καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδῆν
πάσαν παρεσιόνεγκαντες, ἐπιχορη-
γήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρε-
τήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν,

6 Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκρά-
τειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομω-
νήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν,

7 Ἐν δὲ τῇ εὐσέβειᾳ τὴν φιλα-
δελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν
ἀγάπην.

8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα,
καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργούς οὐδὲ
ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιγ-
νώσιν·

9 Ὡς γὰρ μὴ ἀρεστοὶ ταῦτα,
εὐφλός ἐστι, μωυπάξων, λήθην
λαθεῖν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι
αἰῶτος ἀμαρτιῶν

P E T R I

Apostoli

C A T H O L I C A

EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 SIMEON Petrus, servus et
Apostolus Jesu Christi,
æque pretiosam nobis sortitis
fidem in justitia Dei nostri et
Salvatoris Jesu Christi :

2 Gratia vobis et pax adim-
pleatur in cognitione Dei, et
Jesu Domini nostri :

3 Quomodo omnia nobis di-
vinæ virtutis suæ ad vitam et
pietatem donatæ, per cogniti-
onem vocantis nos per gloriam
et virtutem :

4 Per quæ pretiosa nobis et
maxima promissa donata sunt :
ut per hæc efficiamini divinæ
consortes naturæ, fugientes ab
illa in mundo in cupiditate cor-
ruptione.

5 Et hoc ipsum autem studiu-
m omne adinferentes submini-
strate in fide vestra virtutem, in
autem virtute cognitionem,

6 In autem cognitione tempe-
rantiam, in autem temperantia
tolerantiam, in autem toleran-
tia pietatem,

7 In autem pietate amorem
fraternitatis, in autem amore
fraternitatis charitatem.

8 Hæc enim vobis adsiisten-
tia, et exuberantia, non otiosos
nec sine fructu constituunt in
Domini nostri Jesu Christi cog-
nitionem.

9 Cui enim non adsunt hæc,
cæcus est, non procul cernens,
oblivionem accipiens purgatio-
nis veterum suorum delictorum.

10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλησὴν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσθαι· ταῦτα γὰρ ποιούντες οὐ μὴ σταίσητέ ποτε·

11 Οὕτω γὰρ πλουσίως διαχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς αἰτι διαμαρτήσαντι περὶ τούτων, καί ποτε εἰδότες, καὶ ἐστηρηγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας.

13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ὅφ, ἔσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διαγαίρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομονῇ,

14 Εἰδὼς ὅτι ταχὴν ἔστιν ἡ ἀπόδοσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐδήλωσέν μοι.

15 Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκείνοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἡμῶν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιῆσθαι·

16 Οὐ γὰρ σοφισμένοις μύθοις ἐξαπαλαυθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπέσταται γνηθόντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος·

17 Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαύτου ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεπούς δόξης· “Ὁμοίος ἔστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, οὗ ἐν ᾧ εὐδόκησα.”

18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν, ἐν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ.

19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν ἀποφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν ἀσχημερῶ, τῷ σφ, ὡς οὐ ἡμέτερα δια-

10 Ideo magis, fratres, studeo firmam vestram vocationem et electionem facere : hæc enim facientes non impingetis aliquando.

11 Sic enim abundanter subministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi.

12 Ideo non negligam semper vos commonere de his, quamvis scientes, et confirmatos in præsentī veritate.

13 Justum autem arbitror, ad quantum sum in hoc tabernaculo, persuscitare vos in comonitione :

14 Sciens quod velox est depositio tabernaculi mei, sicut et Dominus noster Jesus Christus significavit mihi.

15 Studebo autem et singulatum habere vos post meum exitum, horum memoriam facere.

16 Non enim sophisticatas fabulas secuti notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem et præsentiam, sed speculatores facti illius magnitudinis.

17 Accipiens enim à Deo Patre honorem et gloriam, voce delata ei hujuscemodi à magnifica gloria : Hic est Filius meus dilectus, in quem ego beneplacui.

18 Et hanc vocem nos audivimus de cælo allatam, cum ipso existentes in monte sancto.

19 Et habemus firmiorem propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes, quasi lucernæ apparenti in caliginoso

γάση, και φωσφόρος ανατείλη ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,

20 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, βεῖ πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίᾳς ἐπιλύσεως οὐ γίνεται·

21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

Κεφ. ε'. 2.

1 **Ε**Γίνοντο δὲ και ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς και ἐν ὑμῖν ἴσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεσιδάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, και τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς ἐσπόσθη ἀρνούνενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν,

2 Και πολλοὶ ἐξακολούθησουσιν αὐτῶν ταῖς ἀπωλείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλαφημηθήσεται,

3 Και ἐν ἐλευθερίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρῖμα ἐκκαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας, παρέδωκεν εἰς κρίσιν τετηρημένους·

5 Και ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὀγδοὸν Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας.

6 Και πόλεις Σοδόμων και Γομόρρας τερρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβῶν τεθεικῶς·

7 Και δίκαιον Λὼτ, καταπνούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐξῆύσατο·

8 Βλέμματι γὰρ και ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατακῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνίμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν.

loco, usque quo dies elucescat, et lucifer oriatur in cordibus vestris.

20 Hoc primum cognoscen-
tes, quod omnis propheta scrip-
turae, propriae interpretationis
non fit.

21 Non enim voluntate ho-
minis allata est aliquando pro-
phetia, sed à Spiritu sancto acti
locuti sunt sancti Dei homines

CAPUT II.

1 **F**UERUNT vero et pseu-
doprophetae in populo,
sicut et in vobis erunt falsi doc-
tores, qui adintroducunt sectas
perditionis, et mercatum eos
Dominum negantes, inferentes
sibi ipsis celerem perditionem.

2 Et multi sequentur eorum
perditione, per quos via verita-
tis blasphemabitur.

3 Et in avaritia fictis verbis
vos negotiabantur : quibus ju-
dicium ex olim non cessat, et
perditio eorum non dormitat.

4 Si enim Deus angelis pec-
cantibus non pepercit, sed cate-
nis caliginis detrudens in tarta-
rum tradidit in iudicium serva-
tos :

5 Et antiquo mundo non pe-
percit, sed octavum Noë justi-
tiae praecone custodivit, diluvi-
um mundo impiorum inducens :

6 Et civitatis Sodomorum et
Gomorrhæ in cinerem redigens
eversione damnavit, exemplum
futurorum impie agere ponens :

7 Et justum Lot fatigatum à
nefandorum in luxuria conversa-
tione eripuit :

8 Aspectu enim et auditu ille
justus habitans in ipsis, diem ex
die animam justam iniquis ope-
ribus cruciabat.

9 Ὅθεν Κύριος ἀσθεαῖς ἐκ τειρασμοῦ ῥύσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως καταζομένους τηρεῖν·

10 Μάλιστα δὲ εἰς ἐπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μασημοῦ πορευομένων, καὶ κυριότητος καταφροσύνης· τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες·

11 Ὅπου ἄγγελος, ἰσχυρὸς καὶ δυνάμει μείζωνος ὄντης, ἐ φέρει κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν.

12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα φυσικά, γεγοννημένα εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφραθήσονται,

13 Κοιμήμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἠγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ στυφῆν, σαῖλοι καὶ μύμοι, ἐνὶρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνουχήμενοι ὑμῖν,

14 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστὰς μοχαλίδος, καὶ ἀκατακτάσις ἁμαρτίας, δολοζῶντες ἰσχυρὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γογγυσαμένην ἐλθονεξίας ἔχοντες, κατάρως τέτοια·

15 Καταλαπόντες τὴν εὐθείαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξανακουθήσαντες ἐπὶ ἡδῶ τοῦ Βαλαάμ τῷ Βοσόρ, ἐς μισθὸν ἀδικίας ἠγάγησαν,

16 Ἐλογεῖν δὲ ἔσχον ἰδίας σαρρανομίας· ὑποζύγιον ἕρπον, ἐν ἀνθρώπῳ ωνή φθογῆμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ ἀφάστου ἀπαφροσύνην.

17 Οὗτοι εἰσι πηγαὶ ἀνυδροί, νεφθαί ὑπὸ λαίλαπας ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζῶρας τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα ἐσθήρηται.

18 Ὑπέρογκα γὰρ μαλασιότητος φθογγόμενοι δολοζῶσιν ἐν ἐπιθυ-

9 Novit Dominus pios de tentationibus eripere, iniquos vero in diem judicii cruciandos servare :

10 Maxime autem post carnem in concupiscentia immuneditatis ambulantes, et dominationes contemnes ; audaces, sibi placentes, dignitates non horrent blasphemantes.

11 Ubi angeli, fortitudine et virtute majores existentes, non portant adversum eos à Domino blasphemum judicium.

12 Hi vero velut irrationabilia animantia naturalia, nata in captionem et corruptionem, in his quæ ignorant blasphemantes, in corruptione sua corruptentur :

13 Reportantes mercedem injustitiæ, voluptatem existimantes in die delicias, labes et maculæ, luxuriantes in deceptionibus suis, coëpulantes vobis.

14 Oculos habentes plenos adulteræ, et incessabiles peccati, inescantes animas instabiles, cor exercitatum avaritiis habentes, maledictionis nati.

15 Derelinqentes rectam viam, erraverunt, secuti viam Balaam, filii Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit :

16 Correptionem verbo habuit propriæ transgressionis legis : subjugale mutum, in hominis voce loquutum, prohibuit Prophetæ insipientiam.

17 Hi sunt fontes sine aqua, nebulæ à turbine exagitatæ : quibus caligo tenebrarum in æternum reservata fuit.

18 Superba enim vanitatis loquentes inescant in desideris

μίασις σαρκός, ἀσέλγειας, τὰς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους,

19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς ἧ γὰρ εἰς ἠτήληται, σούτῳ καὶ δεδούλωται.

20 Ἐἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μᾶσματα τοῦ κόσμου ἐν δεινύσει εἰς Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπαλαίνοντες ἠετύνηται, γέγονον αὐτοῖς καὶ ἐσχατα χείρονα τῶν πρῶτων.

21 Κρείττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωσμένοι τὴν ἰδὴν οὐκ ἀδικαιούσης, ἢ ἐπιγνοῦσαν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς.

22 Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· “Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέτραμα.” καὶ Ἰς λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορβόρου.

Καπ. γ. 3.

1 **Τ**Αύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εὐλαβητὴν διάνοιαν,

2 Μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐπιτολῆς, τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος.

3 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ’ ἐσχατοῦ τῶν ἡμερῶν ἐμπαίλαι, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι,

4 Καὶ λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ’ ἧς γὰρ οἱ πατέρες κοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ’ ἀρχῆς κτίσεως.

5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θελοντας, ὅτι ἐρανοὶ ἦσαν ἐκαταίαι,

carnis, in luxuriis, aufugientes vere in errore versatos.

19 Libertatem illis promittentes, ipsi servi existentes corruptionis; cui enim quis superatus est, huic et servus factus est.

20 Nam si aufugientes iniquamenta mundi in cognitione Domini et Salvatoris Jesu Christi, his vero rursus implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus.

21 Melius enim erat illis non agnovisse viam justitiæ, quam agnoscentibus reverti ex tradito eis sancto mandato.

22 Contigit autem eis illud veri proverbii, Canis reversus ad proprium vomitum: et: sus lota, in volutabrum luti.

CAPUT III.

1 **H**ANC jam, dilecti, secundam vobis scribo epistolam, in quibus excito vestram in commonitione sinceram mentem:

2 Meminisse prædictorum verborum à sanctis Prophetis, et Apostolorum vestrorum mandati, Domini et Salvatoris:

3 Hoc primum scientes, quod venient in novissimo dierum irrisores, juxta proprias concupiscentias suas ambulantes:

4 Et dicentes: Ubi est promissio adventus ejus? ex quo enim patres dormierunt, omnia sic permanent ab initio creationis.

5 Latet enim eos hoc volentes, quod cæli erant jam olim, et

καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος
συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ·

6 Δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι
κατακλυσθεὶς ἀπόλωλε·

7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ αὐτῷ
λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρι-
τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ
ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

8 Ἐν δὲ τούτῳ μὴ λαθονέτω
ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα
παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ
χίλια ἔτη, ὡς ἡμέρα μία.

9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς
ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδύτητα
ἠγῆνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς,
μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι,
ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χω-
ρῆσαι.

10 Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς
κλέπτης ἐν νυκτί, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ
βοιζήδων παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ
καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσονται.

11 Τούτων οὖν πάντων λυομέ-
νων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν
ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις,

12 Προσδοκῶντας καὶ σπεύδον-
τας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ
ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι
λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσόμενα
εἴησιν ;

13 Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν
καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κα-
τοικεῖ.

14 Διὸ, ἀγαπητοί, ταῦτα προσ-
δοκῶντες, σπουδάζετε ἄσπιλοι καὶ
ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ,

15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἠγείσθε κα-
θὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς
Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν
σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν,

terra ex aqua et per aquam con-
sistens, Dei verbo :

6 Per quæ ille tunc mundus
aqua inundatus periiit.

7 At nunc cæli et terra eo
ipso verbo repositi sunt, igni
servati in diem iudicii et perdi-
tionis impiorum hominum :

8 Unum vero hoc non lateat
vos, dilecti, quia unus dies apud
Dominum sicut mille anni, et
mille anni sicut unus dies.

9 Non tardat Dominus pro-
missionem, sicut quidam tardi-
tatem ducunt : sed patienter
agit in nos, non volens ullos pe-
riri, sed omnes ad pœnitentiam
tendere.

10 Veniet autem dies Domini
ut fur in nocte, in quo cæli stri-
denter præteribunt, elementa
vero æstuantia solventur, et ter-
ra et quæ in ipsa opera exuren-
tur.

11 His igitur omnibus solutus,
quales oportet esse vos in sanc-
tis conversationibus et pietati-
bus :

12 Expectantes et properan-
tes adventum Dei diei, per
quem cæli ardentes solventur,
et elementa æstuantia liques-
cunt ?

13 Novos vero cælos et ter-
ram novam secundum ipsius
promissum expectamus, in qui-
bus justitia habitat.

14 Ideo, dilecti, hæc expec-
tantes, studete immaculati et in-
violati et inveniri in pace :

15 Et Domini nostri longi-
nimitatem, salutem arbitremini,
sicut et dilectus noster frater
Paulus secundum sibi datam sa-
pientiam scripsit vobis :

16 Ὡς και ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τοῦτων, ἐν οἷς ἐστί δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς και ἀσθητικοὶ στρεβλοῦσιν, ὡς κὴ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, προγινώσκοντες, φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῆσῶν ἀθέσμων πλάνη συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηρηγραίου.

18 Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι και γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν κὴ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δόξα και νῦν και εἰς ἡμέραν αἰῶνος. Ἀμήν.

15 Sicut in et omnibus Epistolis loquens in eis de his, in quibus sunt defficilia intellectu quædam, quæ indocti et instabiles detorquent, sicut et cæteras scripturas, ad propriam ipsorum perditionem.

17 Vos igitur, dilecti, præcognoscentes, custodite, ut ne nefariorum errere simul tracti excidatis propria firmitate.

18 Crescite vero in gratia et cognitione Domini nostri et Salvatoris Jesu Christo. Ipsi gloria et nunc et in diem æternitatis. Amen.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 **Ο** ἮΝ ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθαυμάσαμεν, κὴ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τοῦ ζῶντος,

2 Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη και ἐώρακαμεν, και μαρτυροῦμεν, και ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, και ἐφανερώθη ἡμῖν.

3 Ὁ ἐώρακαμεν και ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα και ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν κὴ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς και μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πληρωμένη.

5 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία

J O A N N I S

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA PRIMA.

CAPUT I.

1 **Q**UOD erat ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod spectavimus, et manus nostræ contrectaverunt de verbo vitæ.

2 Et vita manifesta est, et vidimus, et testamur, et annuntiamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, et apparuit nobis.

3 Quod vidimus et audivimus, annunciamus vobis, ut et vos communionem habeatis cum nobis : et communicatio vero nostra cum Patre et cum Filio ejus Jesu Christo.

4 Et hæc scribimus vobis, ut gaudium vestrum sit plenum.

5 Et hæc est annuntiatio quam

ἢ ἀκηκόομεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.

6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατοῦμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιῶμεν τὴν ἀλήθειαν.

7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατοῦμεν, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θιού αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἐαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

9 Ἐὰν ἠμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶ καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθάρισεν ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἠμαρτήσαμεν, ψεύσθηται ποιῶμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

Καθ. ε'. 2.

1 **Τ**εκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάχησθε· καὶ ἵνα τις ἀμάχησθαι, παρακλήσθαι ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον.

2 Καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

3 Καὶ ἐν τούτῳ γνωσκόμεθα ὅτι ἐγνωκαίμεν αὐτὸν, εἰάν τις ἐπιτολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

4 Ὁ λόγος, ἐγνωκαίμεν αὐτὸν, καὶ τὰς ἐπιτολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν.

5 Ὃς δ' αὖ τηρῆ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ

audivimus ab eo, et annuntiamus vobis, quoniam Deus lux est, et tenebrae in eo non sunt ullae.

6 Si dixerimus quoniam communionem habemus cum eo, et in tenebris ambulamus, mentimur, et non facimus veritatem :

7 Si autem in luce ambulamus, sicut ipse est in luce, communionem habemus alii cum aliis : et sanguis Jesu Christi Filii ejus emundat nos ab omni peccato :

8 Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, nos ipsos decipimus, et veritas non est in nobis.

9 Si confitemur peccata nostra, fidelis est et justus, ut remittat nobis peccata, et emundet nos ab omni iniquitate.

10 Si dixerimus quoniam non peccavimus, mendacem facimus eum, et verbum ejus non est in nobis.

CAPUT II.

1 **F**ILIOLI mei, hæc scribo vobis, ut non peccetis · Et si quis peccaverit advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum.

2 Et ipse propitiatio est pro peccatis nostris : non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

3 Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus.

4 Dicens, novi eum, et mandata ejus non servans, mendax est, et in hoc veritas non est :

5 Qui autem servat ejus verbum, vere in hoc charitas Dei

Θεοῦ ἐπελελείωται· ἐν τούτῳ γινώσκωμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἴσμεν.

6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένει, ἔφειλε, καθὼς ἐκεῖνος περιπατήσῃ, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατήσῃ.

7 Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν ἁλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ ἁλαιὰ ἐστίν ὁ λόγος ὃν ἤκουσατε ἀπ' ἀρχῆς·

8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστίν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.

9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτι εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστίν ὡς ἄρτι·

10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτι μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν.

11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστί, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν τοῦ ἁγίου, ὅτι ἡ σκοτία ἐπέφλησεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἀφείρωται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν σπηρῶν. Γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.

14 Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστέ, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν σπηρῶν.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἵάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἐστίν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ·

perfecta est : ia hoc cognoscimus quoniam in ipso sumus.

6 Dicens in ipso manere, debet, sicut ille ambulavit, et ipse ita ambulare.

7 Fratres, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus, quod habuistis ab initio. Mandatum vetus est verbum quod audistis ab initio.

8 Iterum mandatum novum scribo vobis, quod est verum in ipso, et in vobis ; quia tenebrae transeunt, et lumen verum jam lucet.

9 Dicens in luce esse, et fratrem suum, odio habens, in tenebris est usque adhuc.

10 Diligens fratrem suum, in lumine manet ; et scandalum in eo non est.

11 Verum odio habens fratrem suum in tenebris est, et in tenebris ambulat, et nescit quomodo eat, quia tenebrae obcaecaverunt ejus oculos.

12 Scribo vobis, filioli, quoniam remittuntur vobis peccata propter nomen ejus.

13 Scribo vobis, patres, quoniam cognovistis eum ab initio. Scribo vobis, adolescentes, quoniam vicistis malignum. Scribo vobis, infantes, quoniam cognovistis Patrem.

14 Scripsi vobis, patres, quoniam cognovistis eum ab initio. Scripsi vobis, adolescentes, quoniam fortes estis, et verbum Dei in vobis manet, et vicistis malignum.

15 Ne diligite mundum, neque ea quae in mundo : Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo :

16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστὶ.

· 17 Καὶ ὁ κόσμος παρέρχεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ παῖς τὸ δόγμα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστὶ· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστος πῶς πολλοὶ γέγονασιν· ἐθὼν γινώσκωμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστὶν.

19 Ἐξ ἡμῶν ἐξηλθον, ἀλλ' ἐκ ἥσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἥσαν ἐξ ἡμῶν, μῆμενῆκαίσαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα.

21 Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴσατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεύδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι.

22 Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; ἕτερος ἐστὶν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει.

24 Ὑμεῖς οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μείνω· εἰ ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μείνετε.

25 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπαγγέλλασθε ὑμῖν, εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώστων ὑμᾶς·

27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἔλαβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη

16 Quoniam omne in mundo, concupiscentia carnis, et concupiscentia oculorum, et superbia vitæ non est ex patre, sed ex mundo est.

17 Et mundus transit, et concupiscentia ejus : Verum faciens voluntatem Dei, manet in æternum.

18 Pueruli, novissima hora est : et sicut audistis quia antichristus venit, et nunc antichristi multi facti sunt : unde scimus quia novissima hora est.

19 Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis : si enim fuissent ex nobis, permansissent utique cum nobis : sed ut manifesti sint quoniam non sunt omnes ex nobis.

20 Et vos unctionem habetis à Sancto, et nostis omnia.

21 Non scripsi vobis, quod non nostis veritatem, sed quod nostis eam, et quoniam omne mendacium ex veritate non est.

22 Quis est mendax, si non negans quoniam Jesus non est Christus ? Hic est antichristus, negans Patrem et Filium.

23 Omnis negans Filium, nec patrem habet.

24 Vos igitur quod audistis ab initio, in vobis permaneat : si in vobis manserit quod ab initio audistis, et vos in Filio et in Patre manebitis.

25 Et hæc est repromissio, quam ipse pollicitus est nobis, vitam æternam.

26 Hæc scripsi vobis de decipientibus vos.

27 Et vos unctionem quam accepistis ab eo, in vobis manet, et non opus habetis ut aliquis

ὁμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεύδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν αὐτῷ·

28 Καὶ νῦν, τέκνια, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερωθῇ, ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δικαίος ἐστι, γινώσκειτε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγεννηται.

Κεφ. γ'. 3.

1 ἼΔετε ποίαν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν· διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁμοίωμεθα αὐτόν καθὼς ἐστι·

3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα σωτηρίαν ἐπ' αὐτῷ, ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι.

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

5 Καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι.

6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἔωρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανᾶτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δικαίος ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δικαίος ἐστίν·

8 Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἄρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει· εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

9 Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα

doceat vos : sed sicut ipsa unctio docet vos de omnibus, et vera est, et non est mendacium. Et sicut docuit vos, manebitis in eo.

28 Et nunc, filioli, manete in eo : ut cum apparuerit, habeamus fiduciam, et non pudeamur ab eo, in adventu ejus.

29 Si scitis quoniam justus est, scitote quoniam omnis faciens justitiam ex ipso natus est.

CAPUT III.

1 VIDETE qualem charitatem dedit nobis Pater, ut nati Dei vocemur. Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum.

2 Dilecti, nunc nati Dei sumus, et nondum apparuit quid erimus. Scimus autem quoniam si apparuerit, similes ei erimus : quoniam videbimus eum sicuti est.

3 Et omnis habens spem hanc in eo, sanctificat seipsum, sicut ille sanctus est.

4 Omnis faciens peccatum, et transgressionem legis facit : et peccatum est transgressio legis.

5 Et scitis quia ille apparuit, ut peccata nostra tolleret : et peccatum in eo non est.

6 Omnis in eo manens, non peccat : omnis peccans, non vidit eum, nec cognovit eum.

7 Filioli, nemo decipiat vos. Faciens justitiam, justus est, sicut ille justus est.

8 Faciens peccatum, ex diabolo est. Quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli.

9 Omnis natus ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen

αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἀμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται.

10 Ἐν τούτῳ φανερά ἐστί τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·

11 Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ηκούσαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους·

12 Οὐ καθὼς Κάιν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

14 Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβέβηκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ.

15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.

16 Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς εἶθῆναι.

17 Ὃς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἐξουσία, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ·

19 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν.

ipsius in eo manet: et non potest peccare, quoniam ex Deo natus est.

10 In hoc manifesti sunt nati Dei, et nati diaboli. Omnis non faciens justitiam, non est ex Deo, et non diligens fratrem suum.

11 Quoniam hæc est annuntiatio, quam audistis ab initio, ut diligamus alii alios:

12 Non sicut Cain ex maligno erat, et occidit fratrem suum: Et gratia cujus occidit eum? Quoniam opera ejus maligna erant, fratris autem ejus justa.

13 Ne admiremini, fratres mei, si odit vos mundus.

14 Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Non diligens fratrem, manet in morte.

15 Omnis odio habens fratrem suum, homicida est: Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem.

16 In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille pro nobis animam suam posuit: et nos debemus pro fratribus animas ponere.

17 Qui vero habuerit victum mundi, et viderit fratrem suum opus habentem, et clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?

18 Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere et veritate.

19 Et in hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus, et ante eum suadebimus corda nostra.

20 Ὅσοι ἐὰν καταγινώσκη ἡμῶν ἢ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκη ἡμῶν, παρῆξήσιν ἐχομεν πρὸς τὸν Θεόν·

22 Καὶ ὁ ἐὰν αἰσῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιῶμεν.

23 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπήσωμεν ἀλλήλας, καθὼς ἰδὼκεν ἐντολὴν ἡμῖν.

24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἰδὼκεν.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἀπεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 Ἐν τούτῳ γινώσχετε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὁ ὁμολογῆσὶ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν·

3 Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογῆσὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστίν· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 Ἰμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τερνία, καὶ νουκέραι αὐτῶν· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.

6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμὲν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν·

20 Quoniam si reprehenderit nos cor, quod major est Deus corde nostro, et novit omnia.

21 Dilecti, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.

22 Et quicquid petierimus, accipiemus ab eo, quoniam mandata ejus custodimus, et placita coram eo facimus.

23 Et hoc est mandatum ejus, ut credamus nomini Filii ejus Jesu Christi, et diligamus alii alios, sicut dedit mandatum nobis.

24 Et servans mandata ejus, in illo manet, et ipse in eo manet, et in hoc scimus quoniam manet in nobis, de Spiritu quem dedit nobis.

CAPUT IV.

1 DILECTI, ne omni spiritui credite, sed probate spiritus, si ex Deo sunt: quoniam multi pseudoprophetae exierunt in mundum.

2 In hoc cognoscitis spiritum Dei: omnis spiritus qui confitetur Jesum Christum in carne venisse, ex Deo est:

3 Et omnis spiritus qui non confitetur Jesum Christum in carne venientem, ex Deo non est: et hic est antichristi, de quo audistis, quoniam venit: et nunc in mundo est jam.

4 Vos ex Deo estis, filioli, et vicistis eos; quoniam major est qui in vobis, quam qui in mundo.

5 Ipsi de mundo sunt, propter hoc de mundo loquuntur, et mundus eos audit.

6 Nos ex Deo sumus: Cognoscens Deum, audit nos: qui

ὅς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκουμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔσται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν.

8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἔστιν.

9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.

10 Ἐν τούτῳ ἔσται ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγάπησαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.

12 Θεὸν οὐδέποτε εὐθέταται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἔσται ἐν ἡμῖν.

13 Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.

14 Καὶ ἡμεῖς εὐθετάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατήρ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου.

15 Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.

16 Καὶ ἡμεῖς ὀφνίκαμεν καὶ πιστεύσαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν· ὁ Θεὸς ἀγάπη ἔσται· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.

17 Ἐν τούτῳ τετελειώται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρῆσιν

non est ex Deo, non audit nos Ex hoc cognoscimus Spiritum veritatis, et Spiritum erroris.

7 Dilecti, diligamus alii alios, quia charitas ex Deo est: Et omnis diligens, ex Deo natus est, et cognoscit Deum.

8 Non diligens, non novit Deum: quoniam Deus charitas est.

9 In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum.

10 In hoc est charitas, non quod nos dileximus Deum, sed quoniam ipse dilexit nos, et misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris.

11 Dilecti, si sic Deus dilexit nos, et nos debemus alii alios diligere.

12 Deum nemo unquam vidit: Si diligamus alii alios, Deus in nobis manet, et charitas ejus perfecta est in nobis.

13 In hoc cognoscimus quoniam in eo manemus, et ipse in nobis, quoniam de spiritu suo dedit nobis.

14 Et nos vidimus, et testificamur quoniam Pater misit Filium Salvatorem mundi.

15 Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, et ipse in Deo.

16 Et nos cognovimus, et credidimus charitatem quam habet Deus in nobis. Deus charitas est; et manens in charitate, in Deo manet, et Deus in eo manet.

17 In hoc perfecta est charitas cum nobis, ut fiduciam ha-

ἔχομεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὅτι καθὼς ἐκείνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἔσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

18 Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

19 Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.

20 Ἐάν τις εἴπῃ· Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν ὄψει, τὸν Θεὸν οὐκ ἴδρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν;

21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα, ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ε'. 5.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννησάντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.

2 Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

3 Αὕτη γὰρ ἐστίν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν,

4 Ὅτι πᾶν, τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστίν ἡ νίκη ἡ νικησασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.

5 Τίς ἐστίν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦ-

beamus in die iudicii, quia sicut ille est, et nos sumus in mundo hoc.

16 Timor non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem : quoniam timor punitionem habet, at timens non perfectus est in charitate.

19 Nos diligamus eum, quoniam ipse prior dilexit nos.

20 Si quis dixerit : Quoniam diligo Deum, et fratrem suum oderit, mendax est : Nam non diligens fratrem suum quem vidit, Deum quem non vidit, quomodo potest diligere ?

21 Et hoc mandatum habemus ab eo, ut diligens Deum, diligit et fratrem suum.

CAPUT V.

1 OMNIS credens quoniam Jesus est Christus, ex Deo natus est : Et omnis diligens genitorem, diligit et genitum ex eo.

2 In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei, cum Deum diligimus, et mandata ejus servamus.

3 Hæc enim est charitas Dei, ut mandata ejus custodiamus : et mandata ejus gravia non sunt.

4 Quoniam omne natum ex Deo, vincit mundum : et hæc est victoria vincens mundum, fides nostra.

5 Quis est vincens mundum, si non credens quoniam Jesus est Filius Dei ?

6 Hic est ille veniens per aquam et sanguinem, Jesus Christus, non in aqua solum, sed in aqua et sanguine : Et Spiritus

μά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμα
μά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.

7 Ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦν-
τες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος,
καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ
τρεῖς ἐν εἰσι.

8 Καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦν-
τες ἐν τῇ γῆ, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ
ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς
τὸ ἓν εἰσιν.

9 Εἰ εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώ-
πων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ
Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν
ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ἣν μαμαρ-
τύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυ-
τῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ, ψεύσ-
την ποιεῖται αὐτὸν, ὅτι οὐ πιστί-
στεικεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μαμαρ-
τύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία,
ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ
Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ
αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν
ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τῷ Θεῷ,
τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ
τῷ Θεῷ· ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε
αἰώνιον, καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ
ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ κατῆχησις,
ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἴδαν τι
αἰτήμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ,
ἀκούει ἡμῶν·

15 Καὶ ἴδαν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει
ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτήμεθα, οἶδαμεν ὅτι
ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠστήσαμεν
παρ' αὐτοῦ.

16 Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ
πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει
αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ

est testans, quoniam Spiritus est
veritas.

7 Quoniam tres sunt testan-
tes in caelo, Pater, verbum, et
sanctus Spiritus : et hi tres
unum sunt.

8 Et tres sunt testantes in
terra, Spiritus, et aqua, et san-
guis : Et tres in unum sunt.

9 Si testimonium hominum
accipimus, testimonium Dei ma-
jus est : quoniam hoc est testi-
monium Dei, quod testificatus
est de filio suo.

10 Credens in Filium Dei,
habet testimonium in se : Non
credens Deo, mendacem fecit
eam, quia non credidit in testi-
monium quod testificatus est
Deus de Filio suo.

11 Et hoc et testimonium,
Quoniam vitam æternam dedit
nobis Deus : Et hæc vita in Fi-
lio ejus est.

12 Habens Filium, habet vi-
tam : non habens Filium Dei,
vitam non habet.

13 Hæc scripsi vobis cre-
dentibus in nomen Filii Dei ;
ut sciatis quoniam vitam æter-
nam habetis, et ut credatis in
nomen Filii Dei.

14 Et hæc est fiducia quam
habemus ad eum, quia si quid
petierimus secundum volunta-
tem ejus, audit nos.

15 Et si scimus quia audit
nos, quicquid petierimus, scimus
quoniam habemus petitiones
quas postulavimus ab eo.

16 Si quis viderit fratrem
suum peccantem peccatum non
ad mortem, petet, et dabit ei
vitam, peccantibus non ad mor-

πρὸς θάνατον· ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.

17 Πᾶσα ἰδικία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς, ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ.

19 Οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμὲν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κείται·

20 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκε, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος.

21 Τεκνία, φυλάξαστε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. Ἀμήν.

tem. Est peccatum ad mortem, non pro illo dico ut roget.

17 Omnis iniquitas peccatum est : et est peccatum non ad mortem.

18 Scimus quia omnis natus ex Deo, non peccat : sed genitus ex Deo conservat seipsum, et malignus non tangit eum.

19 Scimus quoniam ex Deo sumus : et mundus totus in malo positus est.

20 Scimus autem quoniam Filius Dei venit, et dedit nobis mentem, ut cognoscamus verum Deum : et sumus in vero, in Filio ejus Jesu Christo : Hic est verus Deus et vita æterna.

21 Nati, custodite vos ipsos ab idolis. Amen.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

1 **Ο** Πρεσβύτερος Ἐκλεκτῆ κυρίας, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν,

2 Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα·

3 Ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις, εὐλογία, εὐφροσύνη παρὰ Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὐρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν

JOANNIS

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA SECUNDA.

1 **P**RESBYTER electæ dominæ, et natis ejus, quos ego diligo in veritate, et non ego solus, sed et omnes cognoscentes veritatem :

2 Propter veritatem manentem in nobis, et cum nobis erit in æternum.

3 Sit cum vobis gratia, misericordia, pax, à Deo Patre, et à Domino Jesu Christo Filio Patris, in veritate et charitate.

4 Gavisus sum valde quoniam inveni de natis tuis ambu-

ἐλαθέμεν, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρὸς.

5 Καὶ νῦν ἑρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφω σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους·

6 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατήσωμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή, καθὼς φησὶσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήσῃτε·

7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· ἔτις ἐστὶν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος.

8 Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολωμεν τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ μισοῦμεν πλῆρη ἀπολάβωμεν.

9 Πᾶς ὁ παραβαίνων, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει·

10 Εἰ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·

11 Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς σκηνροῖς.

12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράψαι, οὐκ ἠθουλήθην διὰ χάριτος καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐπισίξω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσει, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

13 Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς Ἐκλεκτῆς· Ἀμήν.

lantes in veritate, sicut mandatum accepimus à Patre.

5 Et nunc rogo te, domina, non tanquam mandatum scribens tibi novum, sed quod habuimus ab initio, ut diligamus alii alios.

6 Et hæc est charitas, ut ambulemus secundum mandata ejus. Hoc est mandatum, quemadmodum audistis ab initio, ut in eo ambuletis :

7 Quoniam multi seductores ingressi sunt in mundum, non confitentes Jesum Christum qui venit in carne : hic est seductor et antichristus.

8 Videte vosmetipsos, ut ne perdamus quæ operati sumus, sed mercedem plenam accipiamus.

9 Omnis transgrediens, et non manens in doctrina Christi, Deum non habet : Manens in doctrina Christi, hic et Patrem et Filium habet.

10 Si quis venit ad vos, et hanc doctrinam non affert, ne recipite eum in domum, et gaudere ei ne dicite ·

11 Nam dicens illi gaudere, communicat operibus ejus malignis.

12 Plura habens vobis scribere, nolui per chartam et atramentum : sed spero venire ad vos, et os ad os loqui, ut gaudium nostrum sit plenum.

13 Salutant te nati sororis tuæ electæ. Amen.

Ι Ο Α Ν Ν Ο Υ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ.

1 Ὁ Πρεσβύτερος Γαίω τῷ ἀγαπητῷ, ἐν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοῦται σου ἡ ψυχὴ.

3 Ἐχάρην γὰρ λαὸν ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ μαρτυρούντων σοῦ ἐπὶ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.

4 Μαιζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς τοὺς ξένους,

6 Οἱ ἑμαρτύρησάν σου ἐπὶ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προσέμφας ἀξίως τῷ Θεῷ.

7 Ὅτι γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξήλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν.

8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα ἐπὶ ἀληθείᾳ.

9 Ἐγραψα ἐπὶ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτῷ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ ταύτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν· ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὁ δὲ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν.

G g 2

J O A N N I S

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA TERTIA.

1 PRESBYTER Cajo dilecto, quem ego diligo in veritate.

2 Dilecte, de omnibus opto et prospere agere et valere, sicut prospere agit tua anima.

3 Gavisus sum enim valde venientibus fratribus, et testantibus tuæ veritati, sicut tu in veritate ambulas.

4 Majus horum non habeo gaudium, ut audiam meos natos it veritate ambulantes.

5 Dilecte, fidele facis quicquid operaris in fratres et in peregrinos,

6 Qui testati sunt tuæ charitati in conspectu ecclesiæ ; quos benefacies deducens digne Deo.

7 Pro enim nomine ejus exierunt, nihil accipientes à Gentibus.

8 Nos ergo debemus suscipere hujusmodi, ut cooperatores simus veritati.

9 Scripsi ecclesiæ : sed amans primatum gerere ipsorum Diotrophes non recipit nos.

10 Propter hoc, si venero, submonebo ejus opera quæ facit, verbis malignis garriens nos, et non contentus in his, neque ipse suscipit fratres, et volentes prohibet, et ex ecclesia ejicit.

11 Dilecte, ne imitare malum, sed bonum. Benefaciens ex Deo est : malefaciens autem non vidit Deum.

12 Διμητηρίω μαμαρτύρησαι ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ εἶδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθῆς ἐστίν.

13 Πολλά εἶχον γράψαι, ἀλλ' οὐ δέλω διὰ μέλανος καὶ καλῆμου σοὶ γράψαι.

14 Ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

15 Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

12 Demetrio testatum est ab omnibus, et ab ipsa veritate : et nos autem testamur, et nostis quoniam testimonium nostrum verum est.

13 Multa habui scribere, sed non volo per atramentum et calaman tibi scribere :

14 Spero autem protinus videre te, et os ad os loquemur.

15 Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos per nomen.

ΙΟΥΔΑ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

1 **ΙΟΥΔΑΣ** Ἰησοῦ Χριστοῦ ὄυλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησὺ Χριστῷ ἐτήρημένοις κλητοῖς.

2 Ἐλεος ὑμῶν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη ἀληθοῦσιν.

3 Ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράψαι ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις πίστει.

4 Παρεισέδυσαν γὰρ οἱ σινες ἄνθρωποι οἱ πάλοι προσηραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν εὐθεοῦ ἡμῶν χάριν μεταπέθετες εἰς ἀσελγίαν· καὶ τὸν μόνον δεσπότην Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνοῦμενοι.

5 Ἰταμῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἀπαξ σοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν.

6 Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρή-

J U D Æ

Apostoli

EPISTOLA CATHOLICA.

1 **JUDAS** Christi Jesu servus, frater autem Jacobi, in Deo Patre sanctificatis, et Jesu Christo servatis vocatis :

2 Misericordia vobis et pax et charitas adimpleatur.

3 Dilecti, omnem sollicitudinem faciens scribere vobis de communi salute, necessitatem habui scribere vobis, deprecans supercertare semel traditæ sanctis fidei.

4 Subrepserunt enim quidam homines olim præscripti in hoc judicium, impii, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, et solum herum Deum, et Dominum nostrum Jesum Christum negantes.

5 Commonere autem vos volo, scientes vos semel hoc, quoniam Dominus populum de terra Egypti salvans, secundo non credentes perdidit.

6 Angelosque non servantem

σαντας τὴν ταυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς δίδοις ὑπὸ ζόφον ἐστήρηκαν·

7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτάς πόλεις, τὸν ἕμισον σούτοις τρόπον ἐκαπορεύσασαι, καὶ ἀπειλοῦσαι θάψω σαρκὸς ἑτέρας ἀρέκεινται δαίγμα, πυρὸς ἀλωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

8 Ὁμοίως μὲντοι καὶ οὗτοι ἐντυνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μακίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν·

9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπινοεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος.

10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι, βλασφημοῦσιν ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.

11 Οὐαὶ αὐτοῖς· διτι τῇ ἰδῶν τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογία τοῦ Κορέ ἀπώλοντο.

12 Οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάταις ἐμῶν σσιλάδες, συντυγχέμενοι, ἀφύως θαντοῦς πομαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκρίζωθέντα·

13 Κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐκαπρίζοντα εἰς ταυτῶν ἀσχύνας· ἀστέρες πλανήται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα ἐστήρηται.

14 Προφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἔβδομος ἀπὸ Ἀδάμ Ἐνώχ, λέγων· Ἰδοὺ, ἦλθε Κύριος ἐν μυριάσιν ἀγίας αὐτοῦ,

suum principium, sed relinquentes proprium domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caliginem servavit.

7 Sicut Sodoma, et Gomorrha, et circa eas civitates, similem his modum exfornicatæ, et abeuntes post carnem alteram, propositæ sunt exemplum, ignis æterni pœnam sustinentes.

8 Similiter atqui et hi sopiti, carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, dignitates autem blasphemant.

9 At Michaël archangelus, cum diabolo dijudicans disceptaret de Mosis corpore, non est ausus judicium inferre blasphemis, sed dixit: Increpet te Dominus.

10 Hi autem quæcumque quidem ignorant, blasphemant: quæcumque autem naturaliter, tanquam irrationalia animalia, norunt, in his corrumpuntur.

11 Væ illis, quia via Cain ingressi sunt, et errore Balaam mercede effusi sunt, et contradictione Core perierunt.

12 Hi sunt in agapis vestris maculæ, convivantes vobis, sine timore semetipsos pascentes: nubes sine aqua, à ventis circumlatæ, arbores emarcidæ, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ.

13 Fluctus feri maris, despumantes sua ipsorum dedecora: stellæ erraticæ, quibus caligo tenebrarum in æternum servata est.

14 Prophetavit autem et his septimus ab Adam Enoch, dicens: Ecce venit Dominus in sancus millibus suis,

15 Ποῖῃσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐξελέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτῶ ἀμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς."

16 Οὗτοί εἰσι γογγυσαὶ, μωμφιμοῖροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνησθεῖτε τῶν ῥημάτων τῶν προφητῶν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

18 Ὅτι εἶπασι ὑμῖν, δεῖ ἐν δόξῳ χρόνῳ ἵδονται ἡμαῖται, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.

19 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιρίζοντες ἑαυτοὺς, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.

20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, ἐν ἁγιοκρίτῳ ὑμῶν εἰσέτι ἐκοικοδομῶντες ἑαυτοὺς, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι,

21 Ἐαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρεῖσατε, προσδοχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον·

22 Καὶ οὕτως μὲν ἐλευθεροῦσθε διακρινόμενοι,

23 Οὕτως δὲ ἐν φόβῳ σώζεσθε, ἐκ τοῦ πυρός ἀρσάζοντες, μισούντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐπιλωπιδένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπαιήτους, καὶ στήσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει,

25 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος, καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

15 Facere iudicium contra omnes, et redarguere omnes impios eorum de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt, et de omnibus duris quæ locuti sunt contra eum peccatores impii.

16 Hi sunt marmuratores, querulosi, secundum desideria sua ambulantes : et os eorum loquitur prætumida, mirantes personas, utilitatis gratia.

17 Vos autem, dilecti, memores estote verborum prædicatorum ab Apostolis Domini nostri Jesu Christi.

18 Quia dicebant vobis, quoniam in novissimo tempore erunt illusores, secundum desideria sua ipsorum ambulantes impietatum.

19 Hi sunt segregantes se, animales, spiritum non habentes.

20 Vos autem dilecti, sanctissimæ nostræ fidei superædificantes vosmetipsos, in Spiritu sancto orantes,

21 Vosmetipsos in dilectione Dei servate, expectantes misericordiam Domini nostri Jesu Christi in vitam æternam :

22 Et hos quidem miseremini dijudicantes :

23 Hos vero in timore salvate, de igne rapientes, odientes et à carne maculatam tunicam.

24 At potenti custodire vos sine peccato, et constituere ante conspectum gloriæ suæ inculpatos in exultatione :

25 Soli sapienti Deo Salvatore nostro gloria et magnificentia, robur et auctoritas, et nunc et in omnia secula. Amen.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

Ἰ Ω Α Ν Ν Ο Υ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Κεφ. α. 1.

1 **Α**ΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γινέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμανεν ἀποστειλῆσαι διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ ἐπὶ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννη,

2 Ὃς ἐμαρτύρησε ἐν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπὶ μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα ἐπείδωκεν.

3 Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἄγγυς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτά ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὄντος καὶ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτά πνευμάτων ἃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ,

5 Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· ἐπὶ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ,

6 Καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς ἐπὶ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

7 Ἴδου, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ ὅσιντες αὐτὸν ἐξεκέντησεν· καὶ κλύονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι οἱ φυλαὶ τῆς γῆς· ναὶ, ἀμήν.

8 Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει ὁ Κύριος· ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ ἀδελφὸς

APOCALYPSIS

J O A N N I S

THEOLOGI.

CAPUT I.

1 **R**EVELATIO Jesu Christi, quam dedit illi Deus, indicare servis suis quæ oportet fieri in celeritate : et significavit mittens per angelum suum servo suo Joanni :

2 Qui testatus est verbum Dei, et testimonium Jesu Christi, quæcunque vidit.

3 Beatus legens, et audientes verba prophetiæ, et servantes quæ in ea scripta : Nam tempus prope.

4 Joannes septem ecclesiis quæ in Asia, Gratia vobis et pax ab eo qui est, et qui erat, et qui venturus ; et à septem spiritibus, qui sunt in conspectu throni ejus ;

5 Et à Jesu Christo, ille testis fidelis, ille primogenitus ex mortuis, et princeps regum terræ : diligenti nos, et lavanti nos à peccatis nostris in sanguine suo :

6 Et fecit nos reges et sacerdotes Deo et Patri suo : Ipsi gloria et robur in secula seculorum. Amen.

7 Ecce venit cum nubibus, et videbit eum omnis oculus, et qui eum transfixerunt : Et plangent super eum omnes tribus terræ. etiam, amen.

8 Ego sum α et ω, principium et finis, dicit Dominus, qui est, et qui erat, et qui venturus, omnipotens.

9 Ego Joannes qui et frater

ἡμῶν, καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμος, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος,

11 Λογούσης· Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ· Ὁ βλάσας, γράψον εἰς βιβλίον, καὶ ἀράξον εἰς ἐκκλησίας ταῖς ἐν Ἀσίᾳ, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειραν, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδικεῖαν.

12 Καὶ ἑπέστερεψα βλάσσει τὴν φωνὴν ἧτις ἐλάλησεν μοι· ἡμῶ· καὶ ἑπέστερεψας εἶδον ὄντα λαυχίας χρυσεῖς,

13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ὄντων λαυχίῳ ὅμοιον ὡς ἀνθρώπου· ἀνδεξιμένον ποδῆρη, καὶ περιζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσεὴν·

14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ ἰβριν λευκὴν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός·

15 Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ στυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν·

16 Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χερὶ ἀσπίρας ὄντα· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίσταμος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ἔρις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτῆ.

17 Καὶ ὄρα πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρῶν· καὶ ἑπέθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ' ἡμέ, λέγων μοι· Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος,

vester, et communicans in tribulatione et in regno et tolerantia Jesu Christi, fui in insula vocata Patmos, propter verbum Dei, et propter testimonium Jesu Christi.

10 Factus sum in spiritu in dominica die, et audiavi post me vocem magnam tanquam tubæ,

11 Dicentis: Ego sum α et ω, primus et novissimus: et: Quod vides scribe in librum, et mitte septem ecclesiis quæ in Asia, Ephesum, et Smyrnam, et Pergamum, et Thyatira, et Sardes, et Philadelphiam, et Laodiceam.

12 Et conversus sum videre vocem quæ loquebatur cum me: Et conversus vidi septem candelabra aurea;

13 Et in medio septem candelabrorum similem Filio hominis, indutum talari, et præcinctum ad mammillas zonam auream.

14 At caput ejus et capilli candidi, tanquam lana alba, tanquam nix: et oculi ejus velut flamma ignis:

15 Et pedes ejus similes chalcolibano, sicut in camino igniti: et vox illius tanquam vox aquarum multarum:

16 Et habens in dextera sua manu stellas septem: et de ore ejus gladius anceps acutus exiens: et facies ejus sicut sol lucet in virtute sua.

17 Et cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam mortuus: Et imposuit dexteram suam manum super me, dicens mihi: Ne time: ego sum primus et novissimus;

18 Καὶ ὁ ζῶν· καὶ θγενόμεν νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς κλῆῖς τοῦ ᾄδου καὶ τοῦ θανάτου.

19 Γράψον ἃ εἶδες, καὶ ἃ εἶσι, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα.

20 Τὸ μυστήριον τῶν ἐπιτὰ ἀστέρων οὗς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἐπιτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς, οἱ ἐπιτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἐπιτὰ ἐκκλησιῶν εἶσι· καὶ αἱ ἐπιτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἐπιτὰ ἐκκλησίαι εἶσι.

Καπ. β'. 2.

1 **Τ**ῶν ἄγγελων τῆς Ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον· Τὰς λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἐπιτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπιτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν·

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύστη βιάσασαι κακοῦς· καὶ ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους, καὶ οὐκ εἶσι· καὶ εὑρες αὐτοὺς ψευδοῖς,

3 Καὶ ἔβαστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομα μου πεποιθίκας, καὶ οὐ κένηκας·

4 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σου, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρῶτην ἀφῆκας.

5 Μνημόνευε οὖν πένθεν ἐπέβηλωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι τάχει, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, εἰ μὴ μετανοήσης·

6 Ἄλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισοῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κήγῳ μισῶ.

7 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί το πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ

18 Et vivens, et factus sum mortuus, et ecce vivens sum in secula seculorum, amen. et habeo claves inferni et mortis.

19 Scribe quæ vidisti, et quæ sunt, et quæ futura sunt fieri post hæc :

20 *Mysterium septem stellarum quas vidisti in dextera mea, et septem candelabra aurea : septem stellæ, angeli septem ecclesiarum sunt : et septem candelabra quæ vidisti, septem ecclesiæ sunt.*

CAPUT II.

1 **A**NGELO Ephesinæ Ecclesiæ scribe : Hæc dicit tenens septem stellas in dextera sua, ambulans in medio septem candelaborum aureorum :

2 Scio opera tua, et laborem tuum, et tolerantiam tuam : et quia non potes sustinere malos : et tentasti dicentes se esse Apostolos, et non sunt : et invenisti eos mendaces :

3 Et portasti, et tolerantiam habes, et propter nomen meum laborasti, et non defecisti.

4 Sed habeo adversum te, quod charitatem tuam primam reliquisti.

5 Memor esto itaque unde excideris, et age pœnitentiam, et prima opera fac : Si autem non, venio tibi cito, et movebo candelabrum tuum de loco suo, si non pœnitentiam egeris.

6 Sed hoc habes, quia odisti opera Nicolaitarum, quæ et ego odi.

7 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicit ecclesiis : Vincenti dabo illi edere de ligno

βύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἔστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ Θεοῦ.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων γράψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἰσχυρὸς, ὃς ἐγένετο νεκρὸς, καὶ ἐζησεν·

9 Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, πλοῦσιος δὲ εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν εἰς τὸν λόγον τῶν Ἰουδαίων εἶναι θαντοῦς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ.

10 Μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδοὺ, μέλλει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν, ἵνα παρασθῆται· καὶ ἔξοτε θλίψιν ἡμερῶν δεκά· γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοὶ τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

11 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω εἰ τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἔκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγᾶμ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν βαρβαρίαν τὴν δίστομον τὴν ἑξείαν·

13 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τοῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος ἐστὶ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς, ὃς ἀσεκάνθη παρ' ὑμῶν, ὅπου κατοικεῖ ὁ σατανᾶς·

14 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σου ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐπιτὶ κρατοῦντας τὴν διδασχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν ἐν τῷ Βαλακ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν ἰδωλόθυτα, καὶ πορνεῦσαι.

15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδασχὴν τῶν Νικολαιτῶν, ὃ μισῶ.

16 Μετανόησον· εἰ δὲ μὴ, ἐρχομαὶ σοὶ ταχὺ, καὶ πολεμήσω

vitæ, quod est in medio Paradisi Dei.

8 Et angelo ecclesie Smyræorum scribe : Hæc dicit primus et novissimus, qui fuit mortuus, et vixit :

9 Scio tua opera, et tribulationem, et paupertatem, sed dives es, et blasphemiam dicentium Judæos esse seipso, et non sunt, sed synagoga satanæ.

10 Nihil timeas quæ futurus es pati : Ecce jam futurus est jacere ex vobis diabolus in custodiam, ut tentemini· et habebitis tribulationem diebus decem : esto fidelis usque ad mortem, et dabo tibi coronam vitæ.

11 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis : Vincens non lædetur à morte secunda.

12 Et angelo in Pergamo ecclesie scribe : Hæc dicit habens romphæam ancipitem acutam :

13 Scio opera tua, et ubi habitas, ubi thronus Satanæ : et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam, et in diebus in quibus Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, ubi habitat Satanæ.

14 Sed habeo adversus te pauca, quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israël, edere idolothyta, et fornicari.

15 Ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum : Quod odi.

16 Pœnitentiam age : Si verò non, veniam tibi cito, et pug-

μεσ' αὐτῶν ἐν τῇ ζυμφαίᾳ ἐξ ἐσέ-
ματός μου.

17 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί
εἶπεν πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις·
εἰ μὴ νικῶντι δώσω αὐτοῖς φαγεῖν ἀπὸ
τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ
δώσω αὐτοῖς ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπι-
εῖν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμ-
μένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω εἰ μὴ ὁ λαμ-
βάνων.

18 Καὶ εἰς ἀγγέλω εἴς ἐν Θυα-
τείροις ἐκκλησίας γράψων· Τάδε
λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ
οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκο-
λιθάνω·

19 Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν
ἀγάπην, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν
πίστιν, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ τὰ
ἔργα σου, καὶ τὰ ἔσχατα πλείονα
τῶν πρώτων·

20 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σε ὀλίγα,
ὅτι ἔῃς τὴν γυναῖκα Ἰεζαβὴλ, τὴν
λέγουσαν ἑαυτὴν προφήτιν, διδάσ-
κω καὶ πλανᾶσθαι ἡμῶς δούλους,
πορευῆσαι καὶ ἰδωλέθουτα φαγεῖν.

21 Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα
μετανοήσῃ ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς,
καὶ οὐ μετενόησεν.

22 Ἴδοῦ, ἐγὼ βάλλω αὐτὴν
εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας
μεσ' αὐτῆς, εἰς θλίψιν μεγάλην,
εἰ μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων
αὐτῶν·

23 Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀσκ-
τενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσκοντες πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίας ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ
ἔρυνων νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ
δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
ἡμῶν.

24 Ἔμιν δὲ λέγω, καὶ λοιποῖς
τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι
τὴν διδασχὴν ταύτην, καὶ οἵτινες
οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη τοῦ σατανᾶ,

nabo cum illis in gladio oris
mei.

27 Habens autem aurem,
audiat quid Spiritus dicat ec-
clesiis: Vincenti dabo ei edere
de manna abscondito, et dabo
illi calculum candidum, et in
calculo nomen novum scriptum,
quod nemo scit, si non accipi-
ens.

18 Et angelo in Thyatiris
ecclesiæ scribe: Hæc dicit Fi-
lius Dei, habens oculos suos
tanquam flammam ignis, et pe-
des ejus similes chalcobano:

19 Novi tua opera, et chari-
tatem, et ministerium, et fidem,
et patientiam tuam, et opera
tua, et novissima plura priori-
bus.

20 Sed habeo adversus te
pauca, quia permittis mulierem
Jezebel, quæ dicit seipsam pro-
pheten, docere et seducere me-
os servos, fornicari, et idolo-
thyta manducare.

21 Et dedi illi tempus ut
pœnitentiam ageret à fornicatio-
ne sua, et non pœnituit.

22 Ecce, ego mitto eam in
lectum, et mœchantes cum ea,
in afflictionem magnam, si non
pœnitentiam egerint ab operi-
bus suis.

23 Et filios ejus interficiam
in mortem: et scient omnes
ecclesiæ, quia ego sum scrutans
renes et corda: et dabo vobis
unicuique secundum opera ves-
tra.

24 Vobis autem dico, et cæ-
teris in Thyatiris, quicumque
non habent doctrinam hanc, et
qui non cognoverunt profunda

ὡς λέγουσιν Οὐ βαλὼ ἐφ' ὑμᾶς
ἄλλο βάρος·

25 Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε
ἄχρι οὗ ἂν ἔξω.

26 Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν
ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν,

27 Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβ-
δῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεῦη τὰ κερα-
μικὰ συντρίβονται, ὡς καὶ γὰρ ἔληθα
παρὰ τοῦ πατρὸς μου·

28 Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα
τὸν πρωϊνόν.

29 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω εἰ
τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Κ**Αὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρ-
δεσιν ἐκκλησίας γράψον·
Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ πνεύματα
τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας·
Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι τὸ ὄνομα
ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ.

2 Γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον
τὰ λοιπὰ ἃ μέλει ἀποθανεῖν· ὡς
γὰρ εὐηγά σου τὰ ἔργα ἀπεληρω-
μένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Μνημόνευε οὖν πῶς ἔληθας
καὶ ἤκουσας, καὶ ἔρησι, καὶ μετα-
νόησον· ἂν οὖν μὴ γρηγορήσῃς,
ἔξω ἐπὶ σε ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ
γνώσῃς ποίαν ὥραν ἔξω ἐπὶ σε.

4 Ἐχεις ὀλίγα ὀνόματα καὶ ἐν
Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἀμείλυναν τὰ ἱμά-
τια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ'
ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν.

5 Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται
ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ δε-
λείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ βίβ-
λου τῆς ζωῆς, καὶ ἐξομολογήσομαι
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς
μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

6 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω εἰ τὸ
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Satanæ, quemadmodum dicunt :
non mittam super vos aliud pon-
dus.

25 T'amen quod habetis, te-
nete donec veniam.

26 Et vincens, et custodiens
usque in finem opera mea, dabo
illi potestatem super Gentes :

27 Et pascet eas in virga
ferrea, tanquam vasa fictilia
confringuntur : Sicut et ego ac-
cepi à Patre meo :

28 Et dabo illi stellam matu-
tinam.

29 Habens aurem, audiat
quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAPUT III.

1 **ET** angelo in Sardis eccle-
siæ scribe : Hæc dicit
habens septem spiritus Dei, et
septem stellas : Scio tua opera,
quia nomen habes quod vivas,
et mortuus es.

2 Esto vigilans, et confirma
cætera quæ moritura erant : non
enim inveni tua opera plena cor-
ram Deo.

3 Memento ergo quomodo
acceperis, et audieris, et serva,
et pœnitentiam age. Si ergo
non vigilaveris, veniam ad te
tanquam fur, et nescies qua hora
veniam ad te.

4 Habes pauca nomina et in
Sardis, quæ non inquinaverunt
vestimenta sua, et ambulabunt
mecum in albis ; quia digni sunt.

5 Vincens, hic vestietur in
vestimentis albis, et non delebo
nomen ejus de libro vitæ, et
confitebor nomen ejus coram
Patre meo, et coram angelis
ejus.

6 Habens aurem, audiat quid
Spiritus dicat ecclesiis.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδέλφειᾳ ἐκκλησίας γράψων· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖδα τοῦ Δαβὶδ· ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς κλείσει· καὶ κλείσει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει·

8 Οἶδά σου τὰ ἔργα. Ἴδου, ὀδῶκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεργμμένην, καὶ οὐδεὶς δύναται κλείσει αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἤρησας τὸ ὄνομά μου.

9 Ἴδου, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆ σατανᾶ τῶν λεγόντων ταυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται· Ἴδου ποιήσω αὐτοὺς, ἵνα ἤξωσι καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνώωσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε,

10 Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ σε ἐτήρησα ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης· ἔρχομαι εἰς τῆς οἰκουμένης ἕλης περιάσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Ἴδου, ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στεφανόν σου.

12 Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στήλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἰερουσαλήμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ με, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καθόν.

13 Ὁ ἔχων ὄρε, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Λαοδικεύων γράψων· Τάδε λέγει ὁ Ἄμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ·

15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὀφελον ψυχρὸς εἶης, ἢ ζεστός·

7 Et angelo in Philadelphia ecclesiæ scribe : Hæc dicit Sanctus, verus, habens clavem David ; aperiens, et nemo claudit ; et claudens, et nemo aperit.

8 Scio tua opera : ecce, dedi coram te ostium apertum, et nemo potest claudere illud : quia parvam habes virtutem, et servasti meum verbum, et non negasti nomen meum.

9 Ecce do ex synagoga Sathanæ, dicentium seipsos Judæos esse, et non sunt, sed mentiuntur : ecce faciam illos ut veniant, et adorent ante pedes tuos, et sciant quia dilexi te.

10 Quoniam servasti verbum patientiæ meæ, et ego te servabo ab hora tentationis futuræ venire in habitatum universam, tentare habitantes in terra.

11 Ecce venio cito : tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.

12 Vincens, faciam illum columnam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius : et scribam super eum nomen Dei mei, et nomen civitatis Dei mei novæ Hierusalem, quæ descendit de cælo à Deo meo, et nomen novum.

13 Habens autem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

14 Et angelo Laodicensium ecclesiæ scribe : Hæc dicit Amen, testis fidelis et verus, principium creaturæ Dei :

15 Scio tua opera, quia neque frigidus es, neque calidus : uti nam frigidus esses aut calidus !

16 Οὕτως εἶμι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς, οὔτε ζεστός, μέλλω σο θμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου,

17 Ὅτι λέγεις Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ πεπληθύνηκα, καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω· καὶ οὐκ οἶδας εἶμι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ ἄλαστος, καὶ πτωχὸς, καὶ τυφλὸς, καὶ γυμνός.

18 Συμβουλεύω σο ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον εσφυραμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ σου· καὶ κολυτρίον ἔχεις γυμνότητός σου· καὶ κολυτρίον ἔχεις γυμνότητός σου, ἵνα βλῆσῃς.

19 Ἐγὼ ὅσους ἐάν φιλήω, ἐλέγξω καὶ παιδεύω· ζήλωσον οὖν, καὶ μετανήσων.

20 Ἰδοῦ, ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι εἰς αὐτὸν, καὶ δευνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.

21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσει μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ ἐγὼ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.

22 Ὁ ἔχων αὐδὲς, ἀκουσάτω εἰ εὐὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. δ. 4.

1 **Μ**ετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοῦ θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἤκουσα ὡς ἀλλοτρίως λαλοῦσης μετ' ἐμῆ, λέγουσα· Ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σο ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.

2 Καὶ εὐθὺς ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοῦ, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος.

3 Καὶ ὁ καθήμενος ἦν ὅμοιος δράσει λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ σαρδίῳ·

16 Sic, quia tepidus es, et nec calidus nec frigidus, futurum te vomere ex ore meo:

17 Quia dicis: quod dives sum, et locupletatus sum, et nullius opus habeo. Et nescis quia tu es ærummosus, et miserabilis, et pauper, et cæcus, et nudus.

18 Suadeo tibi emere à me aurum ignitum ex igni, ut locuples fias: et vestimenta alba ut induaris: ne appareat confusio nuditatis tuæ: et collyrio inunges oculos tuos, ut videas.

19 Ego quoscunque amo, arguo et castigo: æmulare ergo, et pœnitentiam age.

20 Ecce sto ad ostium, et pulso: si quis audierit vocem meam, et aperuerit januam, intrabo ad illum, et cœnabo cum illo, et ipse mecum.

21 Vincens, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici, et sedi cum Patre meo in throno ejus.

22 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAPUT IV.

1 **P**OST hæc vidi, et ecce ostium apertum in cælo: et vox prima quam audivi tanquam tubæ loquentis cum me, dicens: Ascende huc, et ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc.

2 Et statim factus sum in spiritu: et ecce thronus erat positus in cælo, et supra thronum sedens.

3 Et sedens erat similis aspectu lapidi jaspidi, et sardio·

και ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοιος δράσει σμαραγδίνῳ.

4 Καὶ κυκλόθεν εἴθ' θρόνε θρόνοι εἴκοσι καὶ τέσσαρες καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους καθήμενους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἔσχον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.

5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ εἰσὶ τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ.

6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν·

7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπος, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πελωμένῳ·

8 Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἑαυτὰ, ἔσχον ἀνά πτέρυγας ἕξ κυκλόθιν, καὶ ἔσωθεν γέμοντα ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέγοντα, Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

9 Καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,

10 Προσθύνονται οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνοῦσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες,

et iris in circuitu throni similis aspectui smaragdino.

4 Et in circuitu throni throni viginti et quatuor : et super thronos vidi viginti et quatuor seniores sedentes, circumamic-tos in vestimentis albis : et habebant in capitibus suis coronas aureas.

5 Et de throno procedunt fulgura, et voces, et tonitrua ; et septem lampades ignis ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei.

6 Et in conspectu throni mare vitreum, simile crystallo : et in medio throni, et circuitu throni quatuor animalia plena oculis ante et retro.

7 Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi homo, et quartum animal simile aquilæ volanti.

8 Et quatuor animalia, singula eorum habebant alas sex in circuitu, et intus plena sunt oculis : et requiem non habent die ac nocte, dicentia : Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, et existens, et qui venturus.

9 Et cum dederint animalia gloriam et honorem et gratiarum actionem sedenti super thronum, viventi in secula seculorum.

10 Procident viginti et quatuor seniores ante sedentem in throno, et adorabunt viventem in secula seculorum, et mittent coronas suas ante thronum, dicentes :

11 Ἄξιός ἐστι, Κύριε, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἐποίησας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημα σου εἰσὶ, καὶ ἐκτίσθησαν.

Κεφ. 6. 5.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἰσῶθεν, καὶ οὐδεὶς ἰσχύων ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ εὐαγγελισθῆναι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ.

2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρῦσσοντα φωνῇ μεγάλῃ· Τίς ἰσχύει ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;

3 Καὶ οὐδὲίς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό.

4 Καὶ ἐγὼ ἐκλαυον πολλὰ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιός ἐστὶν ἀνοῖξαι καὶ διαγνῶναι τὸ βιβλίον, οὕτως βλέπουν αὐτό.

5 Καὶ εἶς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαῖς· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαβὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἕστηκός ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἱ εἰσὶ τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ ἐνεύματα τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

7 Καὶ ἦλθε, καὶ εἴληψε τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου·

8 Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοστέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες βίβλος κιθάρας καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσὶν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων·

11 Dignus es Domine accipere gloriam et honorem, et virtutem : quia tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam sunt, et creata sunt.

CAPUT V.

1 **E**T vidi in dextra sedentis supra thronum librum scriptum intus et à tergo, obsignatum sigillis septem.

2 Et vidi angelum fortem prædicantem voce magna : Quis est dignus aperire librum, et solvere signacula ejus ?

3 Et nemo poterat in cælo, neque in terra, neque subtus terram, aperire librum, neque respicere illum.

4 Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire et legere librum, neque respicere eum.

5 Et unus de senioribus dicit mihi : Ne fleveris : ecce viccit leo, qui est de tribu Juda, radix David, aperire librum, et solvere septem signacula ejus.

6 Et vidi, et ecce in medio throni et quatuor animalium, et in medio seniorum, agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem, et oculos septem, qui sunt septem Dei spiritus missi in omnem terram.

7 Et venit et accepit librum de dextra sedentis in throno.

8 Et cum accepisset librum, quatuor animalia et viginti quatuor seniores ceciderunt coram Agno, habentes unusquisque citharas et phialas aureas, plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum.

9 Καὶ ᾄδουσιν ἑξήκοντα καινὴν, λέγοντες· Ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοίξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφαγῆς, καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματι σου, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους,

10 Καὶ ἐποίησας ἡμᾶς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κηκλίθεσθε τοῦ θρόνου, καὶ τῶν ζώων καὶ πρεσβυτέρων· καὶ χιλιάδες χιλιάδων,

12 Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστιν ἀξιότιμον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλεῖστον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχύον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

13 Καὶ πᾶν πνεῦμα, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστι, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγοντας· Τῷ καθήμενῷ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

14 Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἐλαγον, Ἀμήν· καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἕσταν, καὶ προσκύνησαν ζῶντες εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καπ. 6. 6.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ὅτι ἤνεξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ὄνους ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντας, ὡς φωνῆς βροντῆς· Ἐρχομαι καὶ βλέπε.

2 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός· καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ ἔχων σέξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφα-

9 Et canunt canticum novum, dicentes : Dignus es accipere librum, et aperire signacula ejus : quoniam occisus es, et redemisti Deo nos in sanguine tuo, ex omni tribu, et lingua, et populo, et gente :

10 Et fecisti nos Deo nostro reges et sacerdotes, et regnabimus super terram.

11 Et vidi, et audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni, et animalium, et seniorum : et erat numerus eorum, myriades myriadam, et chiliades chiliadum :

12 Dicentes voce magna : Dignus est agnus occisus accipere virtutem, et divitias, et sapientiam, et fortitudinem, et honorem, et gloriam, et benedictionem.

13 Et omnem creaturam quæ est in cælo, et super terram, et sub terra, et in mari quæ sunt, et ea quæ in eis omnia, audivi dicentes : Sediti in throno, et Agno, benedictio, et honor, et gloria, et robur in seculorum.

14 Et quatuor animalia dicebant : Amen : et viginti quatuor seniores ceciderunt, et adoraverunt viventem in secula seculorum.

CAPUT VI.

1 **ET** vidi quum aperuisset Agnus unum de septem sigillis, et audivi unum de quatuor animalibus dicens, tanquam vox tonitruui : Veni et vide.

2 Et vidi, et ecce equus albus ; et sedens super illum habens arcum : et data est ei co

νος, ἡ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα, τὴν δευτέραν ἤκουσα εἰς δευτέρου ζώου λέγοντος· Ἔρχου καὶ βλέπε.

4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἴσως συφθής· καὶ εἰς καθήμενῳ ἐπ' αὐτῷ ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάζωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγίδα, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου καὶ βλέπε. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἴσως μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ, ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

6 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· Κοίνεξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χιναίκες κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἐλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγουσαν· Ἔρχου καὶ βλέπε.

8 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἴσως χλωρὸς, ἡ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος· καὶ ὁ Ἄιδης ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἀποκτείνειν ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἐν βομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον·

10 Καὶ ἔκραζον φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· Ἔως πότε ὁ ὀσπύτης ὁ ἅγιος ἡ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν, ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

11 Καὶ ἐδόθησαν ἑκάστῳ στο-

rona, et exivit vincens, et ut vinceret.

3 Et cum aperuisset secundum sigillum, audiui secundum animal dicens: Veni et vide.

4 Et exivit alius equus rufus, et sedenti super illum datum est ei sumere pacem de terra, et ut alii alios interficiant: et datus est ei gladius magnus.

5 Et cum aperuisset tertium sigillum, audiui tertium animal dicens: Veni et vide. Et vidi, et ecce, equus niger, et sedens super illum habens stateram in manu sua.

6 Et audiui vocem in medio quatuor animalium, dicentem: Choenix tritici denario, et tres chœnices hordei denario: et oleum et vinum ne læseris.

7 Et cum aperuisset sigillum quartum, audiui vocem quarti animalis dicentis: Veni et vide.

8 Et vidi, et ecce equus pallidus, et sedens super eum, nomen illi Mors: et Infernus sequebatur cum ea: et data est illis potestas interficere super quartam partem terræ, in gladio et in fame, et in morte, et a bestiis terræ.

9 Et cum aperuisset quintum sigillum, vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei, et propter testimonium quod habebant.

10 Et clamabant voce magna, dicentes: Usquequo Domine sanctus et verus non iudicas et vindicas sanguinem nostrum de habitantibus in terra?

11 Et datæ sunt singulis sto-

και λουκαι, και ἐβόηθη αὐτοῖς ἵνα
ἐναπαύσωνται ἑπὶ χρόνον μικρὸν,
ἕως οὗ πληρώσονται και οἱ σύνδου-
λοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ
μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς και
αὐτοί.

12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν
σφραγίδα τὴν ἕκτην· και ἰδοὺ σεισ-
μὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένε-
το μέλας ὡς σάκκος ἐρίχθινος, και
ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα,

13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ
πεσσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς σικερὰ βάλ-
λαι τοὺς δένδρους αὐτῆς, ὑπὸ με-
γάλου ἀνέμου σειομένη·

14 Καὶ οὐρανὸς ἀνεχωρίσθη ὡς
βιβλίον ἐπισσόμενον, και πᾶν ὄρος
και νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκι-
νήθησαν,

15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ
οἱ μεγιστᾶνες, και οἱ πλούσιοι, και
οἱ χιλίαρχοι, και οἱ δυνατοὶ, και
πᾶς δούλος, καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἐκρυψ-
αν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια και εἰς
τὰς πέτρας τῶν ὄρων,

16 Καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι και
ταῖς πέτραις· Πέσθε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
κρυψάτε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ
καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, και ἀπὸ
τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου,

17 Ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ με-
γάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· και τίς
δύναται σταθῆναι ;

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Κ**Αὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσ-
σaras ἀγγέλους ἑστῶτας
ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς,
κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους
τῆς γῆς, ἵνα μὴ ἐνέη ἄνεμος ἐπὶ
τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης,
μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον.

2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀνα-
βάντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα
σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος και ἔκραξε

H h

les albæ, et dictum est illis, ut
requiescerent adhuc tempus
parvum, donec complerentur
et conservi eorum, et fratres
eorum, futuri trucidari sicut et
illi.

12 Et vidi, cum aperuisset
sigillum sextum, et ecce terræ-
motus magnus factus est, et sol
niger factus est tanquam saccus
cilicinus, et luna facta est sicut
sanguis :

13 Et stellæ cæli ceciderunt
in terram, sicut sicus emittit
grossos suos, à magno vento
mota.

14 Et cælum recessit sicut
liber involutus, et omnis mons
et insula de locis suis mota
sunt :

15 Et reges terræ, et magna-
tes, et divites, et tribuni, et for-
tes, et omnis servus, et omnis
liber abconderunt seipsos in
spelæa et in petras montium :

16 Et dicunt montibus et pe-
tris : Cadite super nos, et ab-
scondite nos à facie sedentis su-
per thronum, et ab ira Agni.

17 Quoniam venit dies mag-
nus iræ ejus : et quis potest
stare ?

CAPUT VII.

1 **E**T post hæc vidi quatuor
angelos stantes super
quatuor angulos terræ, tenentes
quatuor ventos terræ, ne flaret
ventus super terram, neque su-
per mare, neque super omnem
arborem.

2 Et vidi alterum angelum
ascendentem ab ortu solis, ha-
bentem signum Dei vivi : et cla-

φωνῆ μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,

3 Λέγων· Μὴ ἀδικήσῃτε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν σφραγισμένων· ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς Ἰσραὴλ·

5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Γὰδ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι·

6 Ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Νεφθαλιμ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι·

7 Ἐκ φυλῆς Συμεὼν, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Λευὶ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰσαχάρ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι·

8 Ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν, ἑκατὸν χιλιάδες σφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο, ἐκ πάντων ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἰστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,

10 Καὶ κράζοντες φωνῆ μεγάλῃ, λέγοντες· Ἡ σωτηρία τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τοῦ ἀρνίου.

11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἐσ-

mavit voce magna quatuor angelis, quibus datum est eis nocere terræ et mari,

3 Dicens : Ne nocete terræ, neque mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum.

4 Et audivi numerum signatorum, centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israël.

5 Ex tribu Juda, duodecim millia signati : ex tribu Ruben, duodecim millia signati : ex tribu Gad, duodecim millia signati :

6 Ex tribu Aser, duodecim millia signati : ex tribu Nephthalim, duodecim millia signati : ex tribu Manasse, duodecim millia signati :

7 Ex tribu Symeon, duodecim millia signati : ex tribu Levi, duodecim millia signati : ex tribu Isachar, duodecim millia signati :

8 Et tribu Zabulon, duodecim millia signati : ex tribu Joseph, duodecim millia signati : ex tribu Benjamin, duodecim millia signati.

9 Post hæc vidi, et ecce turba multa, quam dinumerare illam nemo poterat, ex omni gente et tribubus et populis et linguis, stantes ante thronum et in conspectu Agni, circumamicti stolis albis : et palmæ in manibus eorum :

10 Et clamantes voce magna, dicentes : Salus Deo nostro sedenti super thronum, et Agno.

11 Et omnes angeli stabant

εἴησαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ ἴπασον ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ.

12 Λέγοντες· Ἀμήν· ἡ εὐλογία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ εὐχαριστία, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἰσχύς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι· Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολάς τὰς λευκάς, τίνας εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;

14 Καὶ εἶρηκα αὐτῷ· Κύριε, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης· καὶ ἐπλάτυναν τὰς στολάς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν στολάς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

15 Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ εἷ θρόνου, σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα·

17 Ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζώσας πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Κεφ. ἡ. 8.

1 **Κ**Αὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγή ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμῶριον·

2 Καὶ εἶδον τὰς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἑστῆκασιν· καὶ ἑδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἑστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἔχων λίθον ὡς χροσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ

in circuitu throni, et seniorum et quatuor animalium, et ceciderunt in conspectu throni in facies suas, et adoraverunt Deum,

12 Dicentes : Amen ; Benedictio, et gloria, et sapientia, et gratiarum actio, et honor, et virtus, et fortitudo Deo nostro in secula seculorum. Amen.

13 Et respondit unus ex senioribus, dicens mihi . Hi circumamicti stolis albis, qui sunt, et unde venerunt ?

14 Et dixi illi : Domine, tu scis. Et dixit mihi : Hi sunt venientes de tribulatione magna, et laverunt stolas suas, et dealbaverunt stolas suas in sanguine Agni.

15 Propter hoc sunt ante thronum Dei, et serviunt ei die ac nocte in templo ejus : et sedens in throno habitabit super illos.

16 Non esurient amplius, neque sitient amplius, neque cadet super illos sol, neque omnis æstus.

17 Quoniam Agnus qui per medium throni, pascet illos, et deducet eos ad vivos fontes aquarum : et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.

CAPUT VIII.

1 **E**T cum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cælo, quasi media hora.

2 Et vidi septem angelos qui in conspectu Dei steterunt : et datae sunt illis septem tubæ.

3 Et alius angelus venit, et stetit ad altare, habens thuribulum aureum ; et data sunt illi

θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δέσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.

4 Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ ἔλαβεν ὁ ἄγγελος τὸ λιθαινωτὸν, καὶ ἐπέμισεν αὐτὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλαίσωσι.

7 Καὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαρα καὶ πῦρ μίμηγμα αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῶν ὀνύχων κατεκίη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκίη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, ἄβρα.

9 Καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχὰς· καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων·

11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται Ἄψινθος· καὶ γίνονται τὸ τρίτον εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπιπράνθησαν,

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπέληγε τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελή-

incensa multa, ut daret orationibus sanctorum omnium super altare aureum quod ante thronum.

4 Et ascendit fumus incensorum orationibus sanctorum, de manu angeli, coram Deo.

5 Et accepit angelus thuribulum, et implevit illud de igne altaris, et misit in terram: et factæ sunt voces, et tonitrua, et fulgura, et terræmotus.

6 Et septem angeli habentes septem tubas, præparaverunt seipsos ut clangerent.

7 Et primus angelus clauxit, et facta est grando, et ignis, mixta sanguine, et missa sunt in terram: et tertia pars arborum combusta est, et omne fœnum viride combustum est.

8 Et secundus angelus clauxit, et tanquam mons magnus incensus missus est in mare: et facta est tertia pars maris, sanguis.

9 Et mortua est tertia pars creaturarum in mari, habentia animas, et tertia pars navium perierunt.

10 Et tertius angelus clauxit, et cecidit de cælo stella magna incensa tanquam lampas, et cecidit in tertiam partem fluminum, et in fontes aquarum.

11 Et nomen stellæ dicitur Absinthium: et facta est tertia pars aquarum in Absinthium, et multi hominum mortui sunt de aquis, quia amaræ factæ sunt.

12 Et quartus angelus clauxit, et percussa est tertia pars solis, et tertia pars lunæ, et ter

νης, και τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνη τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

13 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου πετωμένου ἐν μεσουρανήμασι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ, οὐαὶ, οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς τρίτης ἀγγελίας τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Κ**Αὶ ὁ πέμπτος ἀγγέλος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πετωκόμενα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου.

2 Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης· καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς·

4 Καὶ ἐβλήθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν·

5 Καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παῖση ἀνθρώπων.

6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὕρυσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φούξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.

7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτομασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-

tia pars stellarum, ita ut obscuraretur tertia pars eorum, et dies non luceret tertiam partem ipsius, et nox similiter.

13 Et vidi, et audivi unum angelum volantem in medio cæli, dicentem voce magna : Væ, væ, væ habitantibus in terra, de cæteris vocibus tubæ trium angelorum futurorum clangere

CAPUT IX.

1 **E**T quintus angelus clanculavit, et vidi stellam de cælo delapsam in terram, et data est ei clavis putei abyssi.

2 Et aperuit puteum abyssi ; et ascendit fumus ex puteo sicut fumus fornacis magnæ, et obscuratus est sol et aër de summo putei.

3 Et de fumo exierunt locustæ in terram, et data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terræ.

4 Et dictum est illis, ne læderent fœnum terræ, neque omnem arborem viride, neque omnem arborem, nisi homines solos, qui non habent signum Dei in frontibus suis.

5 Et datum est illis ne occiderent eos, sed ut cruciarent mensibus quinque : et cruciatus eorum, ut cruciatus scorpii, cum percutit hominem.

6 Et in diebus illis quærent homines mortem, et non invenient eam : et desiderabunt mori, et fugiet mors ab eis.

7 Et similitudines locustarum, similes equis paratis in prælium : et super capita eo

ἐὼν ὡς στέφανος ὅμοιος χρυσοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων,

8 Καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λέόντων ἦσαν.

9 Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς καὶ ἡ φωνὴ τῶν στερῆγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἰσσαν πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον,

10 Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὅμοιας σκορπίου, καὶ κέντρα ἦν ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀθρώπους μήνας πέντε·

11 Καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλεῖα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἐαβδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπέηλθεν, ἰδοὺ ἔρχονται ἑπὶ δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐβάλετο, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κερῶν τοῦ θυιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,

14 Λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ἕρ εἶχε τὴν σάλπιγγα· Ἄψον τὰς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.

15 Καὶ ἐλῆθσαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτομασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἔτη αὐτὸν, ἵνα ἀκαιωθῶσι ἐπὶ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.

16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων τοῦ ἰσραηλ, δύο μυριάδες μυριάδων· καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἰσραηλῆς ἐν τῇ ἐράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θιώδεις·

rum tanquam coronæ sinu les auro, et facies earum velut facies hominum.

8 Et habebant capillos sicut capillos mulierum : et dentes earum sicut leonum erant.

9 Et habebant thoraces sicut thoraces ferreos : et vox alarum earum sicut vox curruum, equorum multorum currentium in bellum.

10 Et habebant caudas similes scorpiis, et aculei erant in caudis earum : et potestas earum lædere homines mensibus quinque.

11 Et habent super se regem angelum abyssi, nomen ei Hebraice Abaddon, et in Græca nomen habet Apollyon.

12 Væ unum abiit, ecce veniunt adhuc duo væ post hæc.

13 Et sextus angelus clauxit, et audiui vocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei quod coram Deo,

14 Dicentem sexto angelo, qui habebat tubam : Solve quatuor angelos alligatos in flumine magno Euphrate.

15 Et soluti sunt quatuor angeli parati in horam, et diem et mensem, et annum, ut occiderent tertiam partem hominum.

16 Et numerus exercituum equestris, duo myriades myriadum : et audiui numerata eorum.

17 Et ita vidi equos in visione, et sedentes super eos habentes loricas igneas, et hyacinthinas, et sulphureas : et cæ-

καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἰσπων ὡς κεφαλαὶ λέοντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θύειον.

18 Ἐπὶ τῶν ἐπιγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρός καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ θύειου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

19 Αἱ γὰρ ἐξουσίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰσιν· αἱ γὰρ ὠραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφασιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαμόνια, καὶ εἰδῶλα τὰ χρυσεῖα καὶ τὰ ἀργυρεῖα καὶ τὰ χαλκῆ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν,

21 Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φονῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Κ**αὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην· καὶ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στυλοὶ πυρός·

2 Καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεγμμένον· καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄκεανον ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν·

3 Καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὡσπερ λέων μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν ἑπτὰ βρονταὶ ὡς ἑαυτῶν φωνάς.

4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ

capita equorum tanquam capita leonum : et de oribus eorum procedit ignis, et fumus, et sulphur.

18 A tribus plagis in occisa est tertia pars hominum, de igne, et de fumo, et de sulphure procedente ex oribus ipsorum.

19 Nam potestas eorum in ore eorum est : nam caudæ eorum similes serpentibus, habentes capita ; et in his nocent.

20 Et cæteri hominum qui non occisi sunt in plagis his, neque pœnitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorarent dæmonia, et simulacra aurea, et argentea, et ærea, et lapidea, et lignea, quæ neque videre possunt, neque audire, neque ambulare.

21 Et non egerunt pœnitentiam ab homicidiis suis, neque à beneficiis suis, neque à fornicatione sua, neque à furtis suis.

CAPUT X.

1 **E**T vidi alium angelum fortem descendantem de cælo, amictum nube : et iris in capite ; et facies ejus ut sol, et pedes ejus tanquam colamne ignis.

2 Et habebat in manu sua libellum apertum : et posuit pedem suum dextrum super mare, at sinistrum super terram.

3 Et clamavit voce magna, quemadmodum leo rugit : et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua suas ipsorum voces.

4 Et cum locuta fuissent sep-

βρονται τὰς φωνὰς ἑαυτῶν, ἔμελλον γράψαι· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσάν μοι· Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἐπὶ ταῖς βρονταῖς, καὶ μὴ ταῦτα γράψῃς.

5 Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἐστῶσα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν·

6 Καὶ ἔπρασεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ὅς ἐκτισθῆ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θαλάσσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ· ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι,

7 Ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σφραγίσαι, καὶ τελεσθῆ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγελίσατο τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἄλλιν λαλοῦσα μοι· ἔμω, καὶ λέγουσα· Ἔλαβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

9 Καὶ ἀσῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ· Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. Καὶ λέγει μοι· Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ σικρανθεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματι σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.

10 Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματι μου ὡς μέλι, γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐσικρανθη ἡ κοιλία μου.

11 Καὶ λέγει μοι· Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλευσὶ σπολοῖς.

Κεφ. ια. 11.

1 **K**Αὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὁμοιος ῥάβδῳ, λέγων· Ἔγει-

tem tonitrua voces suas, futurus eram scribere : et audivi vocem de cælo, dicentem mihi : Signa quæ locuta sunt septem tonitrua, et non hæc scribas.

5 Et angelus, quem vidi stantem super mare et super terram, levavit manum suam dexteram ad cælum,

6 Et juravit in vivente in secula seculorum, qui creavit cælum et quæ in eo, et terram et quæ in ea, et mare et quæ in eo, quia tempus non erit amplius :

7 Sed in diebus vocis septimi angeli, cum futurus erit clangere, et consummabitur mysterium Dei, sicut evangelizavit suis servis Prophetis.

8 Et vox quam audivi de cælo, iterum locuta cum me, et dicens : Vade, accipe libellum apertum in manu angeli stantis super mare et super terram.

9 Et abii ad angelum, dicens ei : Da mihi libellum. Et dixit mihi : Accipe et devora illum : et faciet amaricari tuum ventrem, sed in ore tuo erit dulce tanquam mel.

10 Et accepi libellum de manu angeli, et devoravi illum : et erat in ore meo tanquam mel dulce : et cum devorassem eum, amaricatus est venter meus.

11 Et dixit mihi : Oportet te iterum prophetizare in populis et gentibus et linguis et regibus multis

CAPUT XI.

1 **E**T datus est mihi calamus similis virgæ, et angelus

ραι, και μετρησον τον ναον ετ' Θεῷ, και το θυσιαστήριον, και τους προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ·

2 Και την αὐλην την ἰσωθεν εἰς ναοῦ ἐκβαλε ἔξω, και μη αὐτην μετρήσῃς, δει δόδοθαι τοῖς ἔθνεσι· και την πόλιν την ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο·

3 Και δώσω τοῖς δυοῖς μάρτυσί μου, και προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους·

4 Οὗτοι εἰσιν αἱ δύο ἑλαῖαι, καὶ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εἰς γῆς ἑστῶσαι·

5 Και εἴ τις αὐτούς θέλῃ ἀδικῆσαι, εὖρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, και κατασθίει τοὺς ἐχθρούς αὐτῶν· και εἴ τις αὐτούς θέλῃ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι·

6 Οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλειῖσαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μη βρέχῃ ὕετός ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν εἰς προφητείας· και ἐξουσίαν ἔχουσιν εἰς τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, και πατάξαι τὴν γῆν πάσῃ πληγῇ, ὅσας ἐὰν θέλησῶσι·

7 Και δεαν ἐπέλωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, εὖ δηρίον ἀναβαῖνον ἐκ εἰς ἀβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ' αὐτῶν, και νικήσει αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς·

8 Και τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπι εἰς τῆς πλατείας πόλεως εἰς μεγάλης, ηἷς καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα, και Αἴγυπτος, δεου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσταυρώθη·

9 Και βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν και φυλῶν και γλωσσῶν και ἐθνῶν τὰ πτώματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς και ἡμισυ, και τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνήματα·

10 Και οἱ κατοικοῦντες ἐπι εἰς

astitut, dicens : Surge, et metire templum Dei, et altare, et adorantes in eo.

2 Et atrium quod foris templum ejice foras, et ne illud metiaris, quoniam datum est Gentibus : et civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus.

3 Et dabo duobus testibus meis, et prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti faccis.

4 Hi sunt duæ olivæ, et duo candelabra quæ in conspectu Dei terræ stant.

5 Et si quis eis voluerit nocere, ignis egreditur de ore eorum, et devorat inimicos eorum ; et si quis eos voluerit lædere, sic oportet eum occidi.

6 Hi habent potestatem claudere cælum, ne pluatur pluvia in diebus illorum prophetiæ, et potestatem habent super aquas convertere eas in sanguinem, et percutere terram omni plaga, quotiescunque voluerint.

7 Et cum finierint testimonium suum, bestia ascendens de abyesso, faciet bellum cum eis, et vincet illos, et occidet eos.

8 Et cadavera eorum in platea civitatis magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma et Ægyptus, ubi et Dominus noster crucifixus est.

9 Et videbunt de populis et tribubus et linguis et Gentibus cadavera eorum dies tres et dimidium, et cadavera eorum non sinent poni in monumenta.

10 Et habitantes in terra

γῆς χαροῦσιν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται· καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασίλευσαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς·

11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσήλθεν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἕστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν· καὶ φόβος μέγας ἔπεσον ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.

12 Καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς· Ἀνάβητε ὧδε. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἰδοῦντες αὐτούς οἱ ἔχθροί αὐτῶν·

13 Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀσεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπέηλθεν, ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐβόησεν, καὶ ἐγένετο φωναὶ μεγάλη ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι· Ἐγένοντο αἱ βασιλείαι τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

16 Καὶ οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσκύνησαν τῷ Θεῷ,

17 Λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· ὅτι εἰληφας τὴν δύναμιν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας·

18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἔβλεν ἡ ἐργὴ σου· καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν

gaudebunt super illis, et juxta undabuntur, et munera mittent invicem, quoniam isti duo prophetae cruciaverunt habitantes super terram.

11 Et post illos tres dies et dimidium, spiritus vitae à Deo intravit in eos: et steterunt super pedes suos, et timor magnus cecidit super spectantes eos.

12 Et audivi vocem magnam de caelo dicentem eis: Ascendite huc: et ascenderunt in caelum in nube: et viderunt illos inimici eorum.

13 Et in illa hora factus est terræmotus magnus, et decima pars civitatis cecidit, et occisa sunt in terræmotu nomina hominum millia septem; et reliqui territi facti sunt, et dederunt gloriam Deo caeli.

14 Væ secundum abiit, ecce væ tertium venit cito.

15 Et septimus angelus claxit, et factæ sunt voces vocem magnam in caelo, dicentes: Factum est regnum hujus mundi, Domini nostri, et Christi ejus, et regnabit in secula seculorum.

16 Et viginti et quatuor seniores in conspectu Dei sedentes in thronis suis, ceciderunt in facies suas, et adoraverunt Deum,

17 Dicentes: Gratias agimus tibi Domine Deus omnipotens, qui existens, et qui erat, et qui venturus; quia accepisti virtutem tuam magnam, et regnasti:

18 Et Gentes iratae sunt, et advenit ira tua: et tempus mortuorum, judicari, et reddere

μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφη-
ταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φο-
βουμένοις τὸ ὄνομα σου, τοῖς μικροῖς
καὶ τοῖς μεγάλαις· καὶ διαφθεῖραι
τούς διαφθεῖροντας τὴν γῆν.

19 Καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ
ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ᾤφθη ἡ κιβωτὸς
τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐ-
τοῦ· καὶ ἐγένετο ἀστραπαὶ καὶ
φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ
χάλαζα μεγάλη.

Κεφ. ιε'. 12.

1 **Κ**Αὶ σημεῖον μέγα ᾤφθη ἐν
τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περιβε-
βλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη
ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέ-
ρων δώδεκα,

2 Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, κρά-
ζει ὠδίνουσα καὶ βασιανζομένη τε-
κεῖν.

3 Καὶ ᾤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν
τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας
πυρρὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ
κέρα· ἡ, κα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
αὐτοῦ διαδήματα ἑπτὰ,

4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ
τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ
δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναι-
κὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν
τέκη, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη.

5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρην, ὃς
μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν
ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἤρπάσθη τὸ
τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν
θρόνον αὐτοῦ,

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν
ἐρημον, ὅπου ἔχει τόπον ἡτοιμασ-
μένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. ἵνα ἐκεῖ τρέ-
φωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακο-
σίας ἑξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ
οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι

mercedem servis tuis prophetis,
et sanctis, et timentibus nomen
tuum, parvis et magnis, et per-
dere corruptentes terram.

19 Et apertum est templum
Dei in cælo, et visa est arca tes-
tamenti ejus in templo ejus, et
facta sunt fulgura, et voces et
tonitrua et terræ motus et gran-
do magna.

CAPUT XII.

1 **E**T signum magnum vi-
sum est in cælo : Mulier
circumamicta sole, et luna sub
pedibus ejus, et in capite ejus
corona stellarum duodecim :

2 Et in utero habens, clama-
bat parturiens, et cruciata pare-
re.

3 Et visum est aliud signum
in cælo, et ecce draco magnus
rufus, habens capita septem, et
cornua decem : et in capitibus
suis diademata septem.

4 Et cauda ejus trahebat ter-
tiam partem stellarum cæli, et
misit eas in terram : et draco
stetit ante mulierem futuram
parere, ut cum peperisset, fili-
um ejus devoraret.

5 Et peperit filium mascu-
lum, qui futurus erat pascere
omnes Gentes in virga ferrea :
et raptus est filius ejus ad Deum
et thronum ejus.

6 Et mulier fugit in solitudi-
nem, ubi habet ibi locum para-
tum à Deo, ut ubi pascant eam
diebus mille ducentis sexaginta

7 Et factum est prælium in
cælo : Michaël et angeli ejus

αὐτοῦ ἐπολέμησαν μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·

8 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὔτε τόσος εὐρέθη αὐτῶν, ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ·

9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν ἐπὶ τοιαύτην ὁδόν, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐρανῷ· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι κατεβλήθη ὁ κατηγορὸς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός·

11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου.

12 Διὰ τοῦτο εὐφρανέσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. Οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔσται ἐν ἄβυσσῳ·

14 Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πτήσῃ εἰς τὴν ἐρημίαν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου κρύψεται ἀπὸ καιρῶν καὶ καιρῶν, καὶ ἡμισυ καιρῶν, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφιοσ.

15 Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ὀπίσω τῆς γυναίκος, ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα ταύτην ποταμιόφρονον ποιήσῃ·

prælibantur cum dracone, et draco pugnabat, et angeli ejus.

8 Et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cælo.

9 Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, vocatus diabolus et satanas, decipiens habitantem universam, projectus est in terram : et angeli ejus cum illo projecti sunt.

10 Et audivi vocem magnam dicentem in cælo : Nunc facta est salus, et virtus et regnum Dei nostri, et potestas Christi ejus : quia projectus est accusator fratrum nostrorum, accusans illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte.

11 Et ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni, et propter verbum testimonii sui : et non dilexerunt animam suam usque ad mortem.

12 Propter hoc lætamini cæli, et in eis habitantes : Væ habitatoribus terræ et maris, quia descendit diabolus ad vos habens animum magnum, sciens quod modicum tempus habet.

13 Et cum vidit draco quod projectus esset in terram, persecutus est mulierem, quæ peperit masculum.

14 Et datæ sunt mulieri duæ alæ aquilæ magnæ, ut volaret in desertum in locum suum, ubi alitur illic tempus, et tempora, et dimidium temporis, à facie serpentis.

15 Et emisit serpens post mulierem ex ore suo aquam tanquam flumen, ut eam flumine latam faceret.

16 Καὶ ἰδοὺ ἦν ἡ γῆ τῆς γυναικὸς, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέειπεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

17 Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῆς γυναικὸς, καὶ ἀπέβη ποιεῖν πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τῶν σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Καὶ ἵσταθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλασφημίας·

2 Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὁμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐξουσίαν μεγάλην.

3 Καὶ εἶδον μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἰθευρέσθη, καὶ ἠθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ὅπισθεν τοῦ θηρίου,

4 Καὶ προσκύνησαν τὸν δράκοντα ὃς ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσκύνησαν τὸ θηρίον, λέγοντες· Τίς ὁμοιος τῷ θηρίῳ; Τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας ἑσσεράκοντα δύο.

6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας·

16 Et adjuvit terra mulierem, et aperuit terra os suum, et ab sorbuit flumen quod eiecit draco de ore suo.

17 Et iratus est draco in mulierem, et abiit facere praelium cum reliquis seminis ejus, custodiētibz mandata Dei, et habentibus testimonium Jesu Christi.

18 Et steti supra arenam maris.

CAPUT XIII.

1 **E**T vidi de mari bestiam ascendentem, habentem capita septem, et cornua decem, et super cornua ejus decem diademata, et super capita ejus nomen blasphemiarum.

2 Et bestia quam vidi erat similis pardo, et pedes ejus sicut ursi, et os ejus sicut os leonis, et dedit illi draco virtutem suam, et thronum suum, et potestatem magnam.

3 Et vidi unum de capitibus suis quasi cæsum in mortem: et plaga mortis ejus curata est: et admirata est universa terra post bestiam:

4 Et adoraverunt draconem, qui dedit potestatem bestiarum, et adoraverunt bestiam, dicentes: Quis similis bestiarum? quis potest pugnare cum ea?

5 Et datum est ei os loquens magna et blasphemias, et data est ei potestas bellum facere menses quadraginta duos.

6 Et aperuit os suum in blasphemiam ad Deum, blasphemare nomen ejus, et tabernaculum ejus, et in cælo habitantes.

7 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐπιλεῖν τοὺς ἁγίους, καὶ νικῆσαι αὐτοὺς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος,

8 Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὃν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

9 Εἴ τις ἔχει ὄτε, ἀκουσάτω.

10 Εἴ τις αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανῶν, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι. Ὡδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ· καὶ ἐλάλει ὡς δράκων,

12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἔδρασε αὐτῷ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων,

14 Καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς οἰὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου· λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ἃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας, καὶ ζῆσαι.

15 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιῆσῃ, ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου, ἵνα ἀποκτανθῶσι.

16 Καὶ ποιεῖ πάντα, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς

7 Et datum est illi bellum facere cum sanctis, et vincere eos : et data est illi potestas in omnem tribum, et linguam, et gentem.

8 Et adorabunt eum omnes habitantes super terram, quorum non scripta sunt nomina in libro vitæ Agni mactati à fundatione mundi.

9 Si quis habet aurem, audiat.

10 Si quis in captivitatem ducit, in captivitatem vadit : si quis in gladio occiderit, oportet eum in gladio occidi. Hic est patientia et fides sanctorum.

11 Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra, et habebat cornua duo similia agno : et loquebatur sicut draco.

12 Et potestatem prioris bestię omnem facit in conspectu ejus, et facit terram et habitantes in ea, ut adorent bestiam primam, cujus curata est plaga mortis ejus.

13 Et facit signa magna, ut et ignem faciat descendere de cælo in terram, in conspectu hominum.

14 Et decipit habitantes in terra, propter signa quę data sunt illi facere in conspectu bestię, dicens habitantibus in terra, facere imaginem bestię, quę habet plagam gladii, et vixit.

15 Et datum est illi dare spiritum imagini bestię, ut et loquatur imago bestię, et faciat, quicunque non adorant imaginem bestię, ut occidantur :

16 Et facit omnes parvos et magnos, et divites, et pauperes.

πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

17 Καὶ ἵνα μὴ τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, ἢ τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

18 Ὡς ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων τὸν νοῦν, ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἧξήτ'.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Κ**Αὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀρνίον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ φωνὴν ἤκουσα κιθαρῶδῶν κιθαρῖζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν,

3 Καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.

4 Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοί οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ· οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ,

5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη δόλος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ.

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον στεῦμανον ἐν μεσουρανήματι, ἔχον-

et liberos et servos, ut det illis characterem in manu eorum dextera, aut in frontibus eorum.

17 Et ut ne quis possit emere aut vendere, si non habens characterem, aut nomen bestiae, aut numerum nominis ejus.

18 Hic sapientia est. Habens mentem, computet numerum bestiae: numerus enim hominis est, et numerus ejus sexcenti sexaginta sex.

CAPUT XIV.

1 **E**T vidi, et ecce Agnus stans supra montem Sion, et cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentes nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis.

2 Et audivi vocem de caelo, tanquam vocem aquarum multarum, et tanquam vocem tonitruum magni: et vocem audivi citharcedorum citharizantium in citharis suis:

3 Et cantant quasi canticum novum ante thronum, et ante quatuor animalia, et seniores: et nemo poterat discere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, empti de terra:

4 Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati: virgines enim sunt. Hi sunt sequentes Agnum quocumque ierit: hi empti sunt ex hominibus, primitiae Deo et Agno:

5 Et in ore eorum non est inventus dolus: sine macula enim sunt coram throno Dei.

6 Et vidi alterum angelum volantem in medio caeli, haben-

εὐαγγελίῳ αἰῶνον, εὐαγγελίσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάνθ' ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαὸν,

7 Λέγοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.

8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἤκολούθησε, λέγων· Ἔσπεσον, ἔσπεσε Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς ἐπέστρωσε πάντα ἔθνη.

9 Καὶ τρίτος ἄγγελος ἤκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ τις τὸ θηρίον προσκυνῆι καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,

10 Καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκρασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ βασανωθήσεται ἐν πυρὶ καὶ δειῶ ἐνώσιον ἀγγέλων τῶν ἁγίων καὶ ἐνώσιον τῶ ἀπολείου,

11 Καὶ ὁ πᾶς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναδραίνει εἰς αἰῶνας αἰῶνων· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὄνοματός αὐτοῦ.

12 Ὡς ἡ ἐπιτηδεύουσα τῶν ἁγίων ἐστίν· ὡς οἱ τηρεῖτες εἰς ἐνελαὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι· Γράψον· Μικαῖριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἐπεσθῆσκοντες ἀπάρτι. Ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

tem evangelium æternum, evangelizare habitantibus super terram, et omni genti, et tribui, et linguæ et populo :

7 Dicentem in voce magna : Timete Deum, et date illi gloriam, quia venit hora judicii ejus ; et adorare eum qui fecit cælum et terram et mare et fontes aquarum.

8 Et alius angelus secutus est, dicens : Cecidit cecidit Babylon civitas illa magna, quia ex vino iræ fornicationis suæ potavit omnes gentes.

9 Et tertius angelus secutus est illos, dicens in voce magna : Si quis bestiam adoraverit et imaginem ejus, et acceperit characterem in fronte sua aut in manu sua :

10 Et hic bibit de vino iræ Dei, mixto mero in poculo iræ ipsius, et cruciabitur in igne et sulphure in conspectu sanctorum angelorum et ante conspectum Agni.

11 Et fumus cruciatus eorum ascendit in secula seculorum ; et non habent requiem die ac nocte adorantes bestiam et imaginem ejus, et si quis acceperit characterem nominis ejus.

12 Hic patientia sanctorum est : hic custodientes mandata Dei, et fidem Jesu.

13 Et audivi vocem de cælo, dicentem mihi, Scribe : Beati mortui in Domino morientes à modo. Etiam, dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis at opera illorum sequuntur cum ipsis.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὁμοίος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ὄρεσσαν ὀξύ.

15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ ἐπὶ καθήμενῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ ὄρεσσανόν σε, καὶ θέρισον. ὅτι ἤλθέ σοι ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι, ὅτι ἐξηράνη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.

16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ ὄρεσσανόν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἄγγελος, ἔχων καὶ αὐτὸς ὄρεσσαν ὀξύ.

18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἔξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός· καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλη ἐπὶ ἔχοντι τὸ ὄρεσσανόν τὸ ὀξύ, λέγων· Πέμψον σου τὸ ὄρεσσανόν τὸ ὀξύ, καὶ ἐρύγησον τοὺς βότρυας τῆς γῆς, ὅτι ἤμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.

19 Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ ὄρεσσανόν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐρύγησε τὴν ἀμπελὸν τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην,

20 Καὶ ἐσαυθῆ ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως· καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνῆ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἑσχατάς, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ· καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θυρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαραγ-

14 Et vidi, et ecce nubes alba, et super nubem sedens similis Filio hominis. habens in capite suo coronam auream, et in manu sua falcem acutam.

15 Et alius angelus exivit de templo, clamans in voce magna sedenti super nubem : Mitte falcem tuam, et mete, quia venit tibi hora metendi : quoniam aruit messis terræ.

16 Et misit sedens super nubem falcem suam in terram : et demessa est terra.

17 Et alius angelus exivit de templo quod in cælo, habens et ipse falcem acutam.

18 Et alius angelus exivit de altari, habens potestatem supra ignem; et clamavit clamore magno habenti falcem acutam, dicens : Mitte tuam falcem acutam, et vindemia botros vineæ terræ ; quoniam maturæ sunt uvæ ejus.

19 Et misit angelus falcem suam in terram, et vindemiavit vineam terræ, et misit in lacum iræ Dei magnum.

20 Et calcatus est lacus extra civitatem, et exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum, à stadiis mille sexcentis.

CAPUT XV.

1 **E**T vidi aliud signum in cælo magnum et mirabile, angelos septem, habentes plagas septem movissimas, quoniam in illis consummata est ira Dei.

2 Et vidi tanquam mare vitreum mistum igne : et vincentes ex bestia et ex imagine ejus, et ex caractere ejus, ex nu-

ματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ
 ὄνοματος αὐτοῦ, ἰσχύτας ἐπὶ τὴν
 θάλασσαν τὴν ἑαλίην, ἔχοντας
 καθάραι τοῦ Θεοῦ,

3 Καὶ ἄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωσίου
 δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ
 ἀρνίου, λέγοντες· Μεγάλα καὶ θαυ-
 μαστά τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς
 ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθῆσαι
 αἱ ὁδοὶ σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἁγίων.

4 Τίς οὐ μὴ φοβηθῆ ἔσε, Κύριε,
 καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος
 εἶσιν· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσι,
 καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι
 τὰ δίκαιώματά σου ἐφανερῶθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ
 ἰδοὺ ἡνεόγη ὁ ναὸς τῆς σκητῆς τοῦ
 μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ,

6 Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι
 ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ
 ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν καὶ
 λαμπρὸν, καὶ περιζωσμένοι περὶ
 τὰ στήθη ζώνας χρυσαῖς·

7 Καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων
 ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις ἑπτὰ
 φιάλας χρυσαῖς, γεμούσας τῆς θυμῆς
 τοῦ Θεοῦ τῆς ζώντος εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων.

8 Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καανοῦ
 ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς
 δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο
 εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι τελεσ-
 θῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ
 ἀγγέλων.

Κεφ. ιϛ'. 16.

1 **Κ**Αὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης
 ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς
 ἑπτὰ ἄγγελοις· Ἴταγετε, καὶ ἐκ-
 χέετε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ
 Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ
 ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
 γῆν· καὶ ἐγένετο ἄλκος κακὸν καὶ

mero nominis ejus, stantes su-
 per mare vitreum, habentes ci-
 tharas Dei :

3 Et cantant canticum Moisis
 sei vi Dei, et canticum Agni, di-
 centes : Magna et mirabilia ope-
 ra tua, Domine Deus omnipo-
 tens : justæ et veræ viæ tuæ,
 Rex sanctorum.

4 Quis non timebit te, Do-
 mine, et glorificabit nomen tu-
 um ? quia solus sanctus : quo-
 niam omnes gentes venient et
 adorabunt in conspectu tuo :
 quoniam judicia tua manifestata
 sunt.

5 Et post hæc vidi, et ecce
 apertum est templum taberna-
 culi testimonii in cælo.

6 Et exierunt septem angeli,
 habentes septem plagas, de tem-
 plo, vestiti linum purum, et
 splendidum, et præcincti circa
 pectora zonas aureas.

7 Et unum de quatuor ani-
 malibus dedit septem angelis
 septem phialas aureas, plenas
 iracundiæ Dei viventis in secu-
 la seculorum.

8 Et impletum est templum
 fumo ex gloria Dei, et de vir-
 tute ejus : et nemo poterat intro-
 ire in templum, donec consum-
 marentur septem plagæ septem
 angelorum.

CAPUT XVI.

1 **Ε**T audivi vocem magnam
 de templo, dicentem sep-
 tem angelis : Ite et effundite
 phialas iræ Dei in terram.

2 Et abiit primus, et effudit
 phialam suam in terram : et
 factum est vulnus malum et ma-

πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τῆ ἐκείνου αὐτοῦ προσκυνούντας.

3 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκρῶν· καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὰς ποταμῶς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.

5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων, λέγοντος· Δίκαιος, Κύριε, εἶ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ὄντις, ἐπεὶ πάντα ἔκρινας·

6 Ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεον, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἴδικας ποιεῖν· ἄξιοι γὰρ εἰσι.

7 Καὶ ἤκουσα ἄλλου ἐκ τῶ θυσιαστηρίου, λέγοντος· Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθῆναι καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ.

9 Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τῶ Θεοῦ τῶ ἔχοντος ἔξουσίαν ἐπεὶ τὰς πληγὰς ταύτας· καὶ οὐ μετενόησαν δεῖναι αὐτῷ δοῦσαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ σκοτωμένη· καὶ ἐμασθῶντο τὰς γλῶσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,

11 Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἰλαίων αὐτῶν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν

lignum in homines habentes characterem bestiae, et imaginem ejus adorantes.

3 Et secundus angelus effudit phialam suam in mare: et factus est sanguis tanquam mortui: et omnis anima vivens mortua est in mari.

4 Et tertius angelus effudit phialam suam in flumina et fontes aquarum: et factus est sanguis.

5 Et audiavi angelum aquarum dicentem, Justus, Domine, es, qui existens, et qui erat, et sanctus quia hæc judicasti.

6 Quia sanguinem sanctorum et prophetarum effuderunt, et sanguinem eis dedisti bibere digni enim sunt.

7 Et audiavi alterum de altari dicentem: Etiam Domine Deus omnipotens, vera et justa judicia tua.

8 Et quartus angelus effudit phialam suam in solem: et datum est ei æstu affligere homines in igne.

9 Et æstuaverunt homines æstu magno, et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super plagas has: et non egerunt poenitentiam dare illi gloriam.

10 Et quintus angelus effudit phialam suam super thronum bestiae: et factum est regnum ejus tenebrosum: et mandebant linguas suas ex labore:

11 Et blasphemaverunt Deum cæli ex laboribus suis et ex vulneribus suis; et non egerunt poenitentiam ex operibus suis.

12 Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen mag-

ἐν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράθη τὸ ὕδωρ αὐτῆ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπο ἀνατολῶν ἡλίου.

13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, ἐνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὅμοια βατράχοις·

14 Εἰσὶ γὰρ ἐνεύματα δακνύοντα ποιῶντα σημεῖα, ἐκπαρεῦσθαι ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς ἄγλεμον τῆς ἡμέρας δευτέρας τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

15 Ἴδού, ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλάσῃ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.

16 Καὶ συνήγαγον αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραῖσι Ἄρμαγεδδών.

17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὸν αἴρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα· Γέγονε.

18 Καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραφαὶ, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὅσος οὐκ ἐγένετο ἀπ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμὸς οὕτω μέγας.

19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἐπεσον· καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἐμνησθῆ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.

20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ἔρη οὐχ εὐρέθησαν,

21 Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς καλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

num Euphraten : et exsiccata est aqua ejus, ut præpararetur via regum ab ortu solis.

13 Et vidi de ore draconis, et de ore bestię, et de ore pseudoprophetę spiritus tres imundos similes ranis.

14 Sunt enim spiritus dæmoniorum facientes signa, qui procedunt ad reges terrę et habitatę totius, congregare illos in prælium diei illius magnę Dei omnipotentis.

15 Ecce venio sicut fur. Beatus vigilans, et custodiens vestimenta sua, ne nudus ambulet, et videant turpitudinem ejus.

16 Et congregavit illos in locum vocatum Hebraice Arma geddon.

17 Et septimus angelus effudit phialam suam in ærem : et exivit vox magna de templo cęli, à throno, dicens : Factum est.

18 Et factę sunt voces, et fulgura, et tonitrua ; et terręmotus factus est magnus, qualis non factus est ex quo homines facti sunt super terram, talis terręmotus sic magnus.

19 Et facta est civitas magna in tres partes, et civitates Gentium ceciderunt : et Babylon magna venit in memoriam ante Deum, dare illi poculum vini indignationis irę ejus.

20 Et omnis insula fugit, et montes non sunt inventi.

21 Et grando magna sicut talentaria descendit de cęlo in

ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ βλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεόν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλᾶζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Κ**Αὶ ἦλθον εἰς ἐκ τῶν ἐπατῶν ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἐπατῶν φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ, λέγων μοι· Δεῦρο, δεῖξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης, τῆς καθήμενης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν,

2 Μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν.

3 Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθήμενη ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἐπατῶν καὶ κέρατα δέκα.

4 Καὶ ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη πορφύρα, καὶ κοκκίνα, καὶ πεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν στήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδέλυγμάτων καὶ ἀκαθάρτητος πορνείας αὐτῆς,

5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· Μυστήριον· Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδέλυγμάτων τῆς γῆς.

6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἰθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα.

7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος· Διὰ τί θαύμασας; ὁ γὰρ σοὶ ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναίκος, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, ἃς ἔχοντες τὰς ἐπατῶν κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.

homines; et blasphemaverunt homines Deum ex plaga grandinis: quoniam magna est plaga ejus vehementer.

CAPUT XVII.

1 **E**T venit unus de septem angelis habentibus septem phialas, et locutus est mecum, dicens: Veni, ostendam tibi damnationem meretricis magnæ, sedentis super aquas multas:

2 Cum qua fornicati sunt reges terræ, et inebriati sunt de vino fornicationis ejus habitantes terram.

3 Et abstulit me in desertum in spiritu: et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiarum, habentem capita septem et cornua decem.

4 Et mulier circumdata purpura et coccino, et inaurata auro et lapide pretioso et margaritis, habens aureum poculum in manu sua, plenum abominationibus et immunditia fornicationis suæ:

5 Et in fronte ejus nomen scriptum: *Mysterium: Babylon magna, mater fornicationum et abominationum terræ.*

6 Et vidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum, et de sanguine martyrum Jesu: et miratus sum, videns illam, admirationem magnam.

7 Et dixit mihi angelus: *Quare miraris? ego tibi dicam mysterium mulieris, et bestie portantis eam, habentis septem capita, et decem cornua*

8 Θηρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέποντες τὸ θηρίον, ὃ, εἰ ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καίτερον ἔστιν.

9 Ἦδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλαί, ὅρη εἰσὶν ἑπτὰ, ὅσου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν,

10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσὶν οἱ σήμερον ἔσσαν, καὶ ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ἔλιγον αὐτὸν δεῖ μείναι.

11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.

12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐτοῦ, δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου.

13 Ὅυτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν ἐπὶ θηρίῳ διαδιδώσουσιν.

14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου σολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶ, καὶ βασιλεὺς βασιλείων· καὶ οἱ μισοὶ αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα αὐτοῦ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι.

16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτήν καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτήν καταπίσουσιν ἐν πυρὶ.

8 Bestia quam vidisti, erat, et non est : et futura est ascendere de abyso, et in interitum abire : et mirabuntur habitantes super terram, quorum non scripta sunt nomina in libro vitæ à constitutione mundi, videntes bestiam, quæ erat, et non est, quamvis est.

9 Hic sensus habens sapientiam. Septem capita, septem sunt montes, ubi mulier sedet super eos.

10 Et reges septem sunt : quinque ceciderunt, et unus est, alius nondum venit : et cum venerit, paululum illum oportet manere.

11 Et bestia quæ erat, et non est, et ipse octavus est, et de septem est, et in interitum vadit.

12 Et decem cornua quæ vidisti, decem reges sunt, qui regnum nondum acceperunt, sed potestatem tanquam reges unam horam accipiunt cum bestia.

13 Hi unum consilium habent, et virtutem et potestatem suam bestię tradent.

14 Hi cum Agno pugnabunt, et Agnus vincet illos : quoniam Dominus dominorum est, et rex regum : et qui cum illo, vocati et electi et fideles.

15 Et dicit mihi, aquæ quas vidisti, ubi meretrix sedet, populi et turbæ sunt, et gentes, et linguæ.

16 Et decem cornua quæ vidisti in bestia, hi odient fornicariam, et desolatam facient illam et nudam, et carnes ejus manducabunt, et ipsam concremabunt in igni.

17 Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν τῶν τῶν θηριῶν, ἄχρι τελευτῆς τῶν ἡμερῶν τοῦ Θεοῦ.

18 Καὶ ἡ γυνὴ ἦν εἶδες, εἶς ἢ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασίλειαν ἐπὶ τῶν βασιλείων τῆς γῆς.

Κεφ. ιθ'. 18.

1 **Κ**Αὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα βιβλίον μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτισθῆ ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

2 Καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἔπεσον, ἔπεσον Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ὄρνιθου ἀκαθάρτου καὶ μεμνημένου,

3 Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στερήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν· Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πλεγῶν αὐτῆς,

5 Ὅτι ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.

6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐπέρασε, κέρασατε αὐτῇ διπλοῦν·

7 Ὅσα ἐδίξασαν ἑαυτὴν, καὶ ἐστρέψαν τὸ σόδιον ἐπὶ αὐτῇ

17 Nam Deus dedit in corda eorum facere sententiam ejus, et facere unam sententiam, et dare regnum suum bestiæ, donec consumatur verba Dei.

18 Et mulier quam vidisti, est civitas magna, habens regnum super reges terræ.

CAPUT XVIII.

1 **E**T post hæc vidi angelum descendentem de cælo, habentem potestatem magnam: et terra illuminata est à gloria ejus.

2 Et exclamavit in fortitudine, voce magna dicens: Cecidit, cecidit Babylon magna, et facta est habitatio dæmoniorum, et custodia omnis spiritus immundi, et custodia omnis volucris immundæ et odibilis.

3 Quia de vino iræ fornicationis ejus biberunt omnes gentes: et reges terræ cum illa fornicati sunt, et mercatores terræ de virtute deliciarum ejus divites facti sunt.

4 Et audivi aliam vocem de cælo, dicentem: Exite de illa populus meus, ne communicetis peccatis ejus, et ut non accipiat de plagis ejus.

5 Quoniam pervererunt ejus peccata usque ad cælum, et recordatus est Deus injustitias ejus.

6 Reddite illi sicut et ipsa reddidit vobis, et duplicate eiduplicia secundum opera ejus: in poculo quo miscuit, miscete illi duplum.

7 Quanta glorificavit se ipsam, et in deliciis fuit, tantum

Βασανισμὸν καὶ πένθος, ὅτι ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῆς λέγει· Κάθημαι
βασιλίσσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ
πένθος οὐ μὴ ἴδω,

8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἔξου-
σιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ
πένθος καὶ λιμὲς· καὶ ἐν πυρὶ κα-
τακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ
Θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν.

9 Καὶ κλαύσουσιν αὐτήν, καὶ
κρίνοσιν ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, οἱ μὲτ' αὐτῆς σαρκοφάγοι καὶ
στρυψαίνοντες, ὅταν βλῶσιν τὸν
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς,

10 Ἐκ μακρόθεν ἰστηκότες,
διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐ-
τῆς, λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις
ἡ μεγάλη Βαβυλῶν, ἡ πόλις ἡ
ἰσχυρὰ, ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ
κρίσις σου.

11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαί-
ουσι καὶ πένθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν
τόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ
ἔτι,

12 Τόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου,
καὶ λίθου τιμίου, καὶ μαργαρίτου,
καὶ βύσσου, καὶ πορφύρας, καὶ
σηρικῆς, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν
ξύλον θύονον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλε-
φάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδή-
ρου, καὶ μαρμάρου,

13 Καὶ κιννάμωμον, καὶ θυμιά-
ματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ
οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σμιδάλην,
καὶ ὄπρον, καὶ κτήνη, καὶ ἄρβαστα·
καὶ ἰππεῖον, καὶ ἄρδων, καὶ σμιμά-
των, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.

14 Καὶ ἡ ἐσώρα τῆς ἐπιθυμίας
τῆς ψυχῆς σου ἀπέηλθεν ἀπὸ σοῦ,
καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμ-
περὰ ἀπέηλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι
οὐ μὴ εὐρήσῃς αὐτά·

15 Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλου-

date illi cruciatum et luctum :
quia in corde suo dicit : Sedeo
regina, et vidua non sum, et luc-
tum non videbo.

8 Propter hoc in una die ve-
nient plagæ ejus, mors et luctus
et fames : et in igne comburet-
tur, quia fortis Dominus Deus
judicans illam.

9 Et flebunt eam, et plan-
gent super illam reges terræ,
cum illa fornicantes et luxuri-
antes, cum viderint fumum incen-
dii ejus :

10 A longe stantes propter
timorem cruciatus ejus, dicen-
tes : Væ, væ civitas illa magna,
Babylon, civitas illa fortis : quo-
niam in una hora venit judicium
tuum.

11 Et mercatores terræ plo-
rant et lugent super illam : quo-
niam merces eorum nemo emit
amplius :

12 Merces auri et argenti et
lapidis pretiosi, et margaritæ,
et byssi, et purpuræ, et serici,
et coccini, et omne lignum thy-
inum, et omne vas eburneum,
et omne vas ex ligno pretioso,
et ære, et ferro, et marmore,

13 Et cinnamomum, et suffi-
tus, et unguentum, et thus, et
vinum, et oleum, et similan, et
triticum, et jumenta, et oves :
et equorum, et rhedarum, et
mancipiorum, et animas homi-
num.

14 Et poma desiderii animæ
tuæ discesserunt à te, et omnia
pinguia et præclara perierunt
à te, et amplius non invenies
illa.

15 Mercatores horum divi-

τήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν
στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ βα-
σανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πεν-
θοῦντες,

16 Καὶ λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλη-
μένη βύσσινον καὶ πορφύρεον καὶ
κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυ-
σῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί-
ταις· ὅτι μὲν ἄρα ἡρημώθη ὁ το-
σοῦτος πλοῦτος.

17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ
πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὄμιλος, καὶ
ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν
ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἕστησαν,

18 Καὶ ἔκραζον, ὁρῶντες τὸν
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέ-
γοντες· Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ με-
γάλῃ;

19 Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαί-
οντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες·
Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν
ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες
πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐκ τῆς τι-
μιότητος αὐτῆς, ὅτι μὲν ἄρα ἡρη-
μώθη.

20 Εὐφραίνου ἐπ' αὐτήν, ἔρανό,
καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ προ-
φῆται, ὅτι ἔκρινον ὁ Θεὸς τὸ κρίμα
ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυ-
ρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβα-
λεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων·
Οὕτως ὀρμηματι βληθήσεται Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ
εὐρεθῆ ἔτι·

22 Καὶ φωνὴ κιθαρῶδων καὶ
μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπισ-
τῶν οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ
εὐρεθῆ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου
οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι·

23 Καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φατῆ

tes facti ab ea, à longe stabunt
propter timorem cruciatus ejus,
flentes ac lugentes :

16 Et dicentes : Væ, væ,
civitas illa magna, circumamic-
ta bysso et purpura et coccino,
et deaurata in auro et lapide
pretioso, et margaritis : quoni-
am una hora desertæ sunt tan-
tæ divitiæ.

17 Et omnis gubernator, et
omnis in navibus turba, et nau-
tæ, et quotquot mare operan-
tur, à longe steterunt,

18 Et clamaverunt, videntes
fumum incendii ejus, dicentes :
Quæ similis civitati huic mag-
næ ?

19 Et miserunt pulverem
super capita sua, et clamave-
runt flentes et lugentes, dicen-
tes : Væ, væ civitas illa magna,
in qua divites facti sunt omnes
habentes naves in mari de pre-
tuo ejus, quoniam una hora de-
solata est.

20 Exulta super eam cælum,
et sancti Apostoli et Prophetæ,
quoniam judicavit Deus judici-
um vestrum de illa.

21 Et sustulit unus angelus
fortis lapidem quasi molarem
magnum, et misit in mare, di-
cens : Sic impetu mittetur Ba-
bylon illa magna civitas, et non
invenietur amplius :

22 Et vox citharædorum, et
musicorum et tibia canentium,
et clangentium, non audietur in
te amplius : et omnis artifex
omnis artis non invenietur in te
amplius : et vox molænon au-
dietur in te amplius.

23 Et lux lucernæ non luce-

ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῆν ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μαγιστοὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐσκανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη,

24 Καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων ἐδρόθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ὅτι τῆς γῆς.

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Κ**Αὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντος· Ἀλληλουΐα· ἡ σωτηρία· καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν,

2 Ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκριν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἣτις ἐφθίρει τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς.

3 Καὶ δεῦτερον εἶρηκαν· Ἀλληλουΐα. Καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

4 Καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ ἑκοσὶ καὶ τέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέγοντες, Ἀμήν· Ἀλληλουΐα.

5 Καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα· Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λέγοντας· Ἀλληλουΐα· ὅτι ἐθεσίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ.

7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτοῦ· ὅτι

bit in te amplius, et vox sponsi et sponsæ non audietur in ea adhuc : quia mercatores tui erant magnates terræ, quia in beneficio tuo erraverunt omnes gentes.

24 Et in ea sanguis prophetarum et sanctorum inventus est, et omnium mactatorum in terra.

CAPUT XIX.

1 **E**T post hæc audiui quasi vocem turbæ multæ magnam in cælo, dicentis : Alleluia : Salus, et gloria, et honor, et virtus Domino Deo nostro :

2 Quia vera et justa judicia ejus : quia judicavit meretricem magnam, quæ corrupit terram in fornicatione sua, et vindicavit sanguinem servorum suorum de manu ejus.

3 Et iterum dixerunt : Alleluia. Et fumus ejus ascendit in secula seculorum.

4 Et ceciderunt seniores viginti et quatuor, et quatuor animalia, et adoraverunt Deum sedentem super thronum, dicentes : Amen ; Alleluia.

5 Et vox de throno exivit, dicens : Laudate Deum nostrum omnes servi ejus, et timentes eum, et parvi et magni.

6 Et audiui quasi vocem turbæ multæ, et sicut vocem aquarum multarum, et sicut vocem tonitruorum fortium, dicentium : Alleluia : quoniam regnavit Dominus Deus omnipotens.

7 Gaudeamus et exultemus, et demus gloriam ei : quia vene

ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν.

8 Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαίωματὰ ἐστὶ τῶν ἁγίων.

9 Καὶ λέγει μοι· Γράψον· Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ εἰσι τοῦ Θεοῦ.

10 Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ. τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ ἶδον ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν, καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ.

12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρὸς, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός·

13 Καὶ περιβεβλημένος ἱμάσιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ λόγος τῷ Θεῷ.

14 Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐπ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρὰν.

15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται βρομαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν βῆσθῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος·

16 Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ

runt nuptiæ Agni, et uxor ejus præparavit seipsam.

8 Et datum est illi ut amiceretur byssino mundo et splendenti : nam byssinum, justificationes sunt sanctorum.

9 Et dicit mihi : Scribe : Beati ad cœnam nuptiarum Agni vocati. Et dicit mihi : Hæc verba vera sunt Dei.

10 Et cecidi ante pedes ejus adorare eum : et dicit mihi : Vide ne : conservus tuus sum et fratrum tuorum habentium testimonium Jesu : Deum adora : nam testimonium Jesu est spiritus prophetiæ.

11 Et vidi cælum apertum, et ecce equus albus, et sedens super eum vocatus Fidelis et Verax, et in justitia judicat et belligerat.

12 At oculi ejus sicut flamma ignis, et in capite ejus diademata multa : habens nomen scriptum, quod nemo novit nisi ipse :

13 Et circumindutus vestimentum tinctum sanguine : et vocatur nomen ejus : Verbum Dei.

14 Exercitus qui in cælo sequebantur eum in equis albis, induti byssino albo et mundo.

15 Et de ore ejus procedit gladius acutus, ut in ipso percutiat gentes : et ipse pascet eas in virga ferrea et ipse calcet lacum vini furoris et iræ Dei omnipotentis.

16 Et habet in vestimento et

ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ, τὸ ὄνομα γραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσοουρανίαισι· Δεῦτε καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου Θεοῦ,

18 Ἴνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρίων, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

20 Καὶ δειάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῖντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τῆς πυρὸς ἐν καιομένην ἐν τῷ θείῳ.

21 Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκρίθησαν ἐν τῇ βομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐκπορευομένῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 Καὶ ἔκραξεν τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὃς ὄφει διάβολος καὶ σατανᾶς· καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη,

in femore suo nomen scriptum : Rex regum et Dominus dominorum.

17 Et vidi unum angelum stantem in sole : et clamavit voce magna, dicens omnibus avibus volantibus in medio cæli : Venite et congregamini ad cœnam magni Dei,

18 Ut manducetis carnes regum, et carnes tribunorum, et carnes fortium, et carnes equorum et sedentium in ipsis, et carnes omnium, parvorumque et magnorum.

19 Et vidi bestiam, et reges terræ, et exercitus eorum congregatos facere prælium cum sedente in equo, et cum exercitu ejus.

20 Et apprehensa est bestia, et cum ea pseudopropheta qui fecit signa coram ipsa, in quibus decepit accipientes characterem bestię, et adorantes imaginem ejus : vivi missi sunt hi duo in stagnum ignis ardens in sulphure :

21 Et cæteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, procedente de ore ipsius : et omnes aves saturatę sunt ex carnibus eorum.

CAPUT XX.

1 **ET** vidi angelum descendentem de cælo, habentem clavem abyssi, et catenam magnam in manu sua.

2 Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus et satanas, et ligavit eum mille annos.

3 Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν αὐτὸν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἕτι, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, οὔτε τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασιλεύσαν μετὰ Χριστοῦ τὰ χίλια ἔτη.

5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέζησαν ἕως τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

6 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δευτέρος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτῶν χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅτε ἐτελεσθῆσαν τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ,

8 Καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ τὸν Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

9 Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς·

10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου τὸ θηρίον καὶ

3 Et misit eum in abyssum, et clausit eum, et signavit super illum, ut non decipiat gentes amplius, donec consummentur mille anni : et post hæc oportet illum solvi parvum tempus.

4 Et vidi thronos, et sederunt super eos, et iudicium datum est illis : et animas securi percussorum propter testimonium Jesu, et propter verbum Dei, et qui non adoraverunt bestiam, neque imaginem ejus : et non acceperunt characterem in frontem suam, et in manum suam, et vixerunt, et regnaverunt cum Christo mille annis.

5 Et cæteri mortuorum non revixerunt donec consummentur mille anni. Hæc illa resurrectio prima.

6 Beatus et sanctus habens partem in resurrectione prima : in his secunda mors non habet potestatem, sed erunt sacerdotes Dei et Christi, et regnabunt cum illo mille annis.

7 Et cum consummati fuerint mille anni, solvetur Satanas de carcere suo :

8 Et exhibit decipere Gentes quæ in quatuor angulis terræ, Gog et Magog, congregare eos in prælium, quorum numerus sicut arena maris.

9 Et ascenderunt super latitudinem terræ, et circumierunt castra sanctorum, et civitatem dilectam : et descendit ignis à Deo de cælo, et devoravit eos.

10 Et diabolus decipiens eos missus est in stagnum ignis et sulphuris, ubi et bestia et pseu

ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ προσώπου ἐφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός· καὶ τόπος οὐχ εὗρέθη αὐτοῖς.

12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, μικροὺς καὶ μεγάλους ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ βιβλία ἠνεύχθησαν· καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεύχθη, ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ νεκρούς, καὶ ὁ θάνατος, καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός ἐστιν ὁ δευτέρος θάνατος.

15 Καὶ εἴ τις οὐχ εὗρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

Κεφ. κά. 21.

1 **Κ**Αὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ σαφῆλθαι· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.

2 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἠτοιμασμένην ὡς ὄμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

3 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης· Ἴδού, ἡ σκητὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, Θεὸς αὐτῶν,

4 Καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν,

dopropheta; et cruciabuntur die ac nocte in secula seculorum.

11 Et vidi thronum candidum magnum, et sedentem super eum, cujus à conspectu fugit terra et cælum, et locus non est inventus eis.

12 Et vidi mortuos, parvos et magnos, stantes in conspectu Dei, et libri aperti sunt: et alius liber apertus est, qui est vitæ: et judicati sunt mortui ex scriptis in libris, secundum opera ipsorum.

13 Et dedit mare eos qui in eo mortuos, et mors et infernus dederunt in ipsis mortuos: judicati sunt unusquisque secundum opera ipsorum.

14 Et mors et infernus missi sunt in stagnum ignis: hæc est mors secunda.

15 Et si quis non inventus est in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis.

CAPUT XXI.

1 **ET** vidi cælum novum et terram novam: nam primum cælum et prima terra abiit: et mare non est jam.

2 Et ego Joannes vidi civitatem sanctam, Hierusalem novam, descendantem à Deo de cælo, paratam sicut sponsam ornatam viro suo.

3 Et audivi vocem magnam de cælo, dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis, et ipsi populi ejus erunt, et ipse Deus erit cum eis, Deus eorum:

4 Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum,

καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγή, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπέληγον.

5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου· Ἰδοὺ, καινὰ πάντα ποιῶ. Καὶ λέγει μοι· Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ εἰσὶ.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Γέγονε· ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ ἐπὶ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.

7 Ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός.

8 Δειλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακεῦσι καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστι δεύτερος θάνατος.

9 Καὶ ἦλθε πρὸς με εἷς τῶν ἐπατῶν ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἐπατῶν φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἐπατῶν πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησέν μοι· ἐμοῦ, λέγων· Δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα.

10 Καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, καταβαίνεσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ,

11 Ἐχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπειδι κρυσταλλίζοντι·

12 Ἐχουσαν τε εἴκοσι πύλας καὶ ὑψηλὸν, ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστι τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ·

et mors non erit ultra, neque luctus, neque clamor, neque dolor non erit ultra, quia prima abierunt.

5 Et dixit sedens in throno : Ecce nova facio omnia. Et dicit mihi : Scribe : quia hæc verba vera et fidelia sunt.

6 Et dixit mihi : Factum est. Ego sum α et ω, initium et finis : ego sitienti dabo de fonte aquæ vitæ gratis.

7 Vincens possidebit omnia, et ero illi Deus, et ille erit mihi filius.

8 At timidis et incredulis et abominandis et homicidis et fornicatoribus et veneficis et idolo latris, et omnibus mendacibus, pars illorum in stagno ardenti igne et sulphure, quod est mors secunda.

9 Et venit ad me unus de septem angelis habentibus septem phialas plenas septem plagis novissimis ; et locutus est mecum, dicens : Veni, ostendam tibi sponsam Agni uxorem.

10 Et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum, et ostendit mihi civitatem magnam, sanctam Hierusalem, descendentem de cælo à Deo ;

11 Habentem gloriam Dei : lumen ejus simile lapidi pretiosissimo, tanquam lapidi jaspidi crystallizanti :

12 Habentem murum magnum et altum, habentem portas duodecim, et in portis angelos duodecim, et nomina inscripta, quæ sunt duodecim tribuum filiorum Israël.

13 Ἄπ' ἀνατολῆς, συλῶνες τρεῖς· ἀπὸ βορρᾶ, συλῶνες τρεῖς· ἀπὸ νότου, συλῶνες τρεῖς· ἀπὸ δυσμῶν, συλῶνες τρεῖς·

14 Καὶ τὸ εἶχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμῆ, ἔρχε κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς συλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ εἶχος αὐτῆς.

16 Καὶ ἡ πόλις τετραγώνος κτίται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν ἐν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.

17 Καὶ ἐμέτρησε τὸ εἶχος αὐτῆς ἑκατὸν εἰσσεράκοντα εἰσσεράρων σπηλῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστίν ἀγγέλου.

18 Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ εἰχους αὐτῆς, ἰασπικ· καὶ ἡ πόλις χρυσίῳ καθαρῷ, ὁμοία ὑάλῳ καθαρῷ.

19 Καὶ οἱ θεμελῖοι τοῦ εἰχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμῷ κεκοσμημένοι· ὁ θεμελίος ὁ πρῶτος, ἰασπικ· ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος.

21 Καὶ οἱ δώδεκα συλῶνες, δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν συλῶνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίῳ καθαρῷ, ὡς ὕαλος διαφανῆς.

13 Ab oriente portæ tres, ab Aquilone portæ tres : ab Austro portæ tres : ab occasu portæ tres.

14 Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis nomina duodecim Apostolorum Agni.

15 Et loquens cum me habebat calammum aureum, ut metiretur civitatem, et portas ejus et murum ejus.

16 Et civitas quadrangularis sita est, est longitudo ejus tanta est quanta est latitudo, et mensus est civitatem calamo ad stadia duodecim millium : longitudo et latitudo et altitudo ejus æqualia sunt.

17 Et mensus est murum ejus centum quadraginta quatuor cubitorum, mensura hominis, quæ est angeli.

18 Et erat structura muri ejus, jaspis : et civitas aurum mundum, simile vitro mundo.

19 Et fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata : fundamentum primum, jaspis : secundum, sapphiros : tertium, chalcedonius : quartum smaragdus :

20 Quintum, sardonyx : sextum, sardius : septimum, chrysolithus : octavum, beryllus : nonum, topazius : decimum, chrysoprasus ; undecimum, hyacinthus : duodecimum, amethystus.

21 Et duodecim portæ, duodecim margaritæ, unaquæque portarum erat ex una margarita : et platea civitatis aurum mundum, tanquam vitrum per-lucidum.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ τὸ ἄρνιον.

23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον·

24 Καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν·

25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ.

26 Καὶ οἶσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἔθνων εἰς αὐτήν·

27 Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινόν, καὶ ποιοῦν βδέλυγμα, καὶ ψευδός· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἄρνιου.

Κεφ. κβ'. 22.

1 **Κ**Αὶ ἰδεξέ μοι καθαρὸν ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἄρνιου.

2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρπούς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς ἰατρᾶσιν τῶν ἔθνων.

3 Καὶ πᾶν κατανάθεμα οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ,

4 Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

5 Καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ

22 Et templum non vidi in ea : nam Dominus Deus omnipotens, templum illius est, et Agnus.

23 Et civitas non opus habet sole, neque luna, ut luceant in ea : nam gloria Dei illuminavit eam, et lucerna ejus Agnus

24 Et Gentes quæ servatæ erunt in lumine ejus ambulant : et reges terræ afferent gloriam et honorem suum in illam.

25 Et portæ ejus non claudentur die : nox enim non erit illic.

26 Et afferent gloriam et honorem Gentium in illam :

27 Et non intrabit in eam omne commune, et faciens abominationem et mendacium : si non scripti in libro vitæ Agni.

CAPUT XXII.

1 **E**T ostendit mihi purum fluvium aquæ vitæ, splendidum tanquam crystallum, procedentem de throno Dei, et Agni.

2 In medio plateæ ejus, et fluminis, hinc et hinc lignum vitæ faciens fructus duodecim, per mensem unumquemque reddens fructum suum : et folia ligni ad sanitatem Gentium.

3 Et omne maledictum non erit illic : et thronus Dei et Agni in illa erunt : et servi ejus servient illi.

4 Et videbunt faciem ejus : et nomen ejus in frontibus suis.

5 Et nox non erit illic : et

χρειασι οὐκ ἔχουσι λύχνου καὶ φω-
τὸς ἡλίου, ἐπὶ Κύριος ὁ Θεὸς φω-
τίζει αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι
πιστοὶ καὶ ἀληθινὸν καὶ Κύριος ὁ
Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ἀπέ-
στειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς
δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
τάχει.

7 Ἴδου, ἔρχομαι ταχύ· μακά-
ριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ βλέπων
ταῦτα καὶ ἀκούων· καὶ ὅτε ἤκουσα
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι
ἐμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου
τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα·

9 Καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ
σύνδουλός σου γάρ εἰμι, καὶ τῶν
ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ
τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβ-
λίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

10 Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγι-
σῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας
τοῦ βιβλίου τούτου· ἐπὶ ὁ καιρὸς
ἤγγις ἐστί.

11 Ὁ ἀδικῶν, ἀδικησάτω ἐτι-
μη· ὁ βρωτός, βρωσάτω ἐτι· καὶ ὁ
δίκαιος, δικαιωθήτω ἐτι· καὶ ὁ ἅγιος,
ἀγιασθήτω ἐτι.

12 Καὶ ἰδού, ἔρχομαι ταχύ· καὶ
ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι
ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται.

13 Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω,
ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσ-
χατος.

14 Μακάριοι οἱ ποιῦντες τὰς
ἐντολάς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς
φυλάξιον εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν·

15 Ἐξω δὲ οἱ κύνες καὶ οἱ φαρ-
μακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς
καὶ οἱ εἰδωλολάτρηται, καὶ πᾶς ὁ φι-
λῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

opus non habent lucerna et lu-
mine solis : quoniam Dominus
Deus illuminat illos : et regna-
bunt in secula seculorum.

6 Et dicit mihi : Hæc verba
fidelia et vera : et Dominus
Deus sanctorum prophetarum
misit angelum suum ostendere
servis suis quæ oportet fieri in
celeritate.

7 Ecce, venio velociter :
beatus custodiens verba pro-
phetiæ libri hujus.

8 Et ego Johannes videns
hæc et audiens : et postquam
audissem et vidissem, cecidi
adorare ante pedes angeli osten-
dentis mihi hæc.

9 Et dicit mihi : Vide ne :
conservus tuus nam sum, et
fratrum tuorum prophetarum,
et servantium verba libri hu-
jus : Deum adora.

10 Et dicit mihi : Ne signa-
veris verba prophetiæ libri hu-
jus : quia tempus prope est.

11 Nocens noceat adhuc : et
sordidus sordescat adhuc : et
justus justitiam faciat adhuc :
et sanctus sanctificetur adhuc.

12 Ecce, venio cito : et mer-
ces mea cum me, reddere uni-
cuique ut opus erit ejus.

13 Ego sum α et ω, principi-
um et finis, primus et novissi-
mus.

14 Beati facientes mandata
ejus, ut sit potestas eorum in lig-
no vitæ, et portis intrent in ci-
vitatem.

15 Foris verò canes et vene-
fici, et fornicatores et homicidæ
et idololatræ et omnis amans et
faciens mendacium.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἐπέμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὀρθρινός·

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἐλθέ· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἐλθέ· καὶ ὁ διψῶν ἐλθέτω, καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Συμμαρτυροῦμι γὰρ παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐὰν εἴ τις ἐπιτιθῆ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

19 Καὶ ἐὰν εἴ τις ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν λόγων βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βιβλίου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, ναὶ ἔρχομαι ταχύ· Ἀμήν, ναὶ ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

16 Ego Jesus misi angelum meum, testificari vobis hæc in ecclesiis. Ego sum radix et genus David, stella splendida et matutina.

17 Et Spiritus et sponsa dicunt : Veni. Et audiens dicat : Veni. Et sitiens veniat, et volens accipiat aquam vitæ gratis

18 Contestor enim omni audienti verba prophetiæ libri hujus : Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto :

19 Et si quis abstulerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, et de civitate sancta, et scriptis in libro isto.

20 Dicit testans hæc : Etiam venio cito. Amen. Etiam veni, Domine Jesu.

21 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

FINIS.

